

PLAN UPRAVLJANJA DESTINACIJOM GRADA LIPIKA 2025. - 2029.

Zagreb, 2025.

Naručitelj:

Turistička zajednica Grada Lipika
Trg kralja Tomislava 3
34551, Lipik

Izrađivač:

Level Project d.o.o.
Radnička cesta 80
10 000 Zagreb

1. Sadržaj

1.	Polazište	1
1.1.	Ciljevi	2
1.2.	Metodologija i proces izrade Plana upravljanja	3
1.3.	Struktura plana	7
2.	Analiza stanja	8
2.1.	Profil destinacije.....	9
2.1.1	Administrativni ustroj.....	12
2.1.2	Osnovna geografska obilježja	15
2.1.3	Demografska obilježja i poslovno okruženje	19
2.2.	Pregled razvojnih dokumenata od važnosti za turizam	24
2.2.1	Analiza strateških dokumenata	24
2.2.2	Analiza prostorno-planskih dokumenata	30
2.3.	Turistički proizvodi i usluge	36
2.3.1	Pokazatelji turističkog prometa	36
2.3.2	Smještaj	45
2.3.3	Ugostiteljstvo	48
2.3.4	Turističke atrakcije.....	51
2.3.5	Turističke usluge.....	55
2.4.	Analiza resursne osnove	57
2.4.1	Kultura i baština	57
2.4.2	Priroda i okoliš.....	87
2.4.3	Ostali resursi	96
2.5.	Analiza javne turističke infrastrukture.....	101
2.5.1	Primarna i sekundarna turistička infrastruktura.....	101
2.6.	Analiza komunalne infrastrukture	104
2.6.1	Energetska infrastruktura.....	104
2.6.2	Telekomunikacijska infrastruktura i dostupnost internetu	106
2.6.3	Vodoopskrba i odvodnja	109
2.6.4	Gospodarenje otpadom.....	111
2.7.	Analiza prometne infrastrukture.....	112
2.7.1	Prometni sustav	112
2.8.	Analiza stanja digitalizacije.....	121
2.8.1	Infrastruktura digitalne tehnologije na području Grada Lipika	123
2.8.2	Sigurnost i privatnost	126

2.8.3	Izazovi i preporuke poboljšanja	127
2.9.	Analiza stanja pristupačnosti destinacije osobama s posebnim potrebama	129
2.10.	Analiza organiziranosti i dostupnosti usluga u destinaciji (javne usluge i servisi) ...	132
2.10.1	Javne službe od značaja za turiste i lokalno stanovništvo	132
2.10.2	Žurne javne službe	136
2.11.	Analiza stanja ljudskih potencijala	138
2.12.	Analiza komunikacijskih aktivnosti	142
2.12.1	Komunikacijski kanali i digitalno prisustvo	142
2.13.	Analiza konkurencije	144
2.13.1	Turističko okruženje destinacije	150
2.14.	Anketni upitnik.....	153
2.15.	Izvješće o analizi stanja	188
3.	Potencijal za razvoj i podizanje kvalitete turističkih proizvoda	191
4.	Pokazatelji održivosti.....	213
5.	SWOT analiza	234
6.	Razvojni smjer s mjerama i aktivnostima	237
6.1.	Identificiranje općih načela i ciljeva turizma	237
6.2.	Oblikovanje strateškog pravca i prioriteta	244
6.3.	Strateški ciljevi i prioriteti razvoja turizma Grada Lipika.....	248
6.4.	Mjere i aktivnosti	253
7.	Smjernice i preporuke za dionike razvoja.....	261
7.1.	Smjernice i preporuke za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave....	261
7.2.	Smjernice i preporuke za turističke zajednice	265
7.3.	Smjernice i preporuke za druge dionike u turizmu i upravljanju turizmom u destinaciji	267
8.	Popis projekata	270
8.1.	Podrška i implementacija Plana upravljanja destinacijom.....	346
9.	Izvješće o provedbi	349
10.	Literatura	350

1. Polazište

Plan upravljanja destinacijom Grada Lipika 2025.-2029. godine predstavlja ključni strateški dokument usmjeren na razvoj održivog turizma na njegovom području. Predstavlja strateški alat kojim se turistički razvoj usmjerava prema načelima održivosti, uvažavajući potrebe lokalne zajednice, turista i posjetitelja te prirodnih, kulturnih i ostalih resursa.

Plan upravljanja donosi se za četverogodišnje razdoblje – od 2025. do 2029. godine i predstavlja početak primjene unaprijeđenog zakonodavnog okvira hrvatskog turizma na području Grada Lipika. Pravna osnova za izradu i donošenje Plana proizlazi iz Zakona o turizmu (NN 156/23), Pravilnika o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom (NN 112/24), Pravilnika o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma (NN 112/24), Smjernica i uputa Ministarstva turizma i sporta (MINTS) za izradu i provedbu planova upravljanja destinacijom te ostalih odgovarajućih zakonskih i podzakonskih akata.¹ Kao takav predstavlja temelj za zajedničko djelovanje dionika, ulaganje u projekte od važnosti za destinaciju te sustavno praćenje i prilagodbu lokalnog turističkog razvoja suvremenim turističkim trendovima.

Turizam Grada Lipika suočava se s određenim izazovima, ali istodobno nudi iznimne razvojne mogućnosti. Riječ je o destinaciji bogatoj prirodnim ljepotama i vrijednom kulturnom baštinom, među kojima posebno mjesto zauzimaju geotermalne i mineralne vode, zahvaljujući kojima je Lipik prepoznat kao destinacija zdravstvenog turizma. Dodatnu jedinstvenost destinaciji daje višestoljetna tradicija uzgoja konja lipicanaca, koja predstavlja prepoznatljivu turističku atrakciju i značajnu komparativnu prednost u odnosu na druge destinacije. Međutim, izazovi u segmentima smještaja, promocije i infrastrukture zahtijevaju sveobuhvatan pristup planiranju i provedbi turističkih aktivnosti, koji uključuje unapređenje smještajnih kapaciteta i njihove raznovrsnosti, jačanje promocije destinacije kroz digitalne i tradicionalne kanale, razvoj tematskih turističkih proizvoda poput lječilišnog, konjičkog i aktivnog turizma i drugih, povezivanje prirodnih i kulturnih atrakcija, te poboljšanje prometne, energetske i digitalne infrastrukture kako bi posjetiteljima i lokalnoj zajednici bio osiguran kvalitetan i održiv turistički doživljaj.

Stoga ovaj Plan ima za cilj osigurati okvir za učinkovito upravljanje turizmom, praćenje razvoja putem pokazatelja održivosti te kroz projektne i strateške aktivnosti poboljšati suradnju svih uključenih aktera. Ovim dokumentom postavljaju se temelji za razvoj Grada Lipika kao prepoznatljive turističke destinacije koja će svojom ponudom i autentičnošću privlačiti posjetitelje tijekom cijele godine.

¹ Ministarstvo turizma i sporta (2024). Smjernice i upute za izradu Plana upravljanja destinacijom. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://mint.gov.hr/alati-za-upravljanje-razvojem-turizma-u-destinaciji/23970>

1.1. Ciljevi

Plan upravljanja destinacijom ima ključnu ulogu u identificiranju i adresiranju ključnih pitanja koja se odnose na turistički razvoj destinacije Grada Lipika. Kao takav pruža jasne smjernice za upravljanje resursima, osigurava koordinaciju među dionicima i stvara osnovu za donošenje odluka koje će doprinijeti održivom razvoju turizma. Također, plan omogućava kontinuirano praćenje turističkih aktivnosti, evaluaciju postignutih ciljeva te prilagodbu strategija u skladu s promjenama na tržištu.

Plan upravljanja destinacijom Grada Lipika ima nekoliko ključnih ciljeva:

- analizirati postojeće stanje turizma i relevantnih prostornih, okolišnih, društvenih i gospodarskih pokazatelja;
- izračunati pokazatelje održivosti destinacije prema propisanoj metodologiji Ministarstva turizma i sporta (MINTS);
- odrediti razvojna načela, viziju i strateške ciljeve turizma;
- definirati mjere i aktivnosti, kao i smjernice za implementaciju koje se odnose na sve ključne dionike;
- identificirati popis projekata koji pridonose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti na razini destinacije (od kojih su neki i projekti od posebnog značaja za razvoj destinacije) te popis projekata od posebnog značaja za razvoj destinacije, vrijednosti veće od 1.000.000 €, koji imaju izrađenu dokumentaciju i značajan razvojni potencijal te
- osigurati uključivanje i koordinaciju dionika te uspostaviti okvir za sustavno praćenje i izvještavanje o provedbi plana.

1.2. Metodologija i proces izrade Plana upravljanja

Proces izrade Plana upravljanja destinacijom Grada Lipika prati navedene pravilnike te popratne Smjernice i upute za izradu Plana upravljanja destinacijom koje je izradilo Ministarstvo turizma i sporta. Strateški pristup upravljanja destinacijom naglašava potrebu za primjenom koncepta integriranog upravljanja destinacijom i participativnog planiranja.

Integrirano upravljanje destinacijom odnosi se na upravljanje svim elementima destinacije Grada Lipika kroz proces vođenja, utjecaja i koordinacije koji doprinose razvoju održivog turizma, uzimajući u obzir gospodarske, društvene, prostorne i okolišne utjecaje, prirodu i okoliš te potrebe turista, lokalnog stanovništva i ostalih aktera u turizmu.²

Participativno planiranje osigurano tijekom izrade dokumenta kroz suradnju dionika javnog, privatnog i civilnog sektora. Svaki od njih doprinosi procesu kroz svoje specifične uloge i interese, a zajednička razmjena ideja i iskustava bila je ključna za razvoj definiranje strateškog smjera, ciljeva/prioriteta, mjera, aktivnosti i projekata od značaja za destinaciju.

U izradi Plana upravljanja destinacijom Grada Lipika aktivnim sudjelovanjem u prikupljanju relevantnih podataka i pokazatelja, razmjenom mišljenja i ideja uključeni su dionici koji su prikazani u sljedećoj tablici.

Tablica 1. Dionici uključeni u izradu Plana upravljanja destinacijom Grada Lipika. Izvor: Level Project d.o.o.

Dionik	Uloga	Adresa e-pošte
TZ Grada Lipika	Ključna institucija za iniciranje i koordinaciju procesa izrade Plana upravljanja destinacijom; povezuje sve dionike, provodi promotivne aktivnosti i osigurava provedbu turističkih strategija na lokalnoj razini.	tz.lipik@gmail.com
Grad Lipik	Nositelj razvojne politike i prostornog planiranja; osigurava administrativnu i financijsku podršku te stvara uvjete za realizaciju infrastrukturnih i razvojnih projekata u turizmu. Komunikacija u svezi ključnih podataka potrebitih za izradu pokazatelja održivosti.	grad@lipik.hr
Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Lipik	Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju u današnjem obliku djeluje od 1971. godine, a naslanja se na tradiciju lječilišta staru više od dva stoljeća. Obuhvaća rehabilitaciju neuroloških, reumatskih, posttraumatskih i postoperativnih stanja, smetnji kontrole mokraćnog mjehura, te preventivno liječenje i zdravstveni turizam. Stručni tim od oko 200 djelatnika, uz suvremenu medicinsku opremu i prirodne izvore ljekovite vode, provodi tretmane u prosječnom trajanju od tri tjedna. Unutar bolnice nalazi se niz reprezentativnih zgrada u funkciji zdravstvenog i wellness turizma.	info@toplice-lipik.hr
Državna ergela Lipik	Državna ergela Lipik je javna ustanova u vlasništvu Republike Hrvatske, a osnivač joj je Republika	ergela@ergela-lipik.org

² Pravilnik o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom. Narodne novine broj 112/24.

	Hrvatska, dok osnivačka prava provodi Ministarstvo poljoprivrede. Njezina je osnovna zadaća uzgoj, selekcija i očuvanje lipicanske pasmine konja, koja predstavlja važan dio nacionalne i kulturne baštine. Kao državni subjekt, ergela osigurava stabilno i održivo upravljanje konjičkom tradicijom te aktivno surađuje s Gradom Lipikom i Turističkom zajednicom. Time postaje ključan partner u razvoju i promociji destinacije Lipik, doprinoseći prepoznatljivosti grada kroz konjički, kulturni i ruralni turizam.	
Javna ustanova za očuvanje baštine Lipik	Daje smjernice za očuvanje i održivo korištenje baštine Grada Lipika čime doprinosi razvoju održivog turizma i interpretaciji povijesnih mjesta i građevina te sličnih zanimljivosti za posjetitelje na području Grada Lipika.	veronika.prhal@lipik.hr
IZVORI LIPIKA d.o.o. za istraživanje i eksploataciju geotermalnih voda	Izvori Lipika d.o.o. je komunalno poduzeće u vlasništvu Grada Lipika osnovano 2021. godine s ciljem istraživanja i korištenja geotermalnih voda. Aktivnosti uključuju ispitivanje izvora, pripremu tehničke dokumentacije i razvoj rješenja za korištenje geotermalne energije u grijanju i turizmu. Poduzeće doprinosi očuvanju balneološke tradicije, razvoju zdravstvenog turizma i održivom gospodarskom razvoju Lipika.	izvori.lipika@gmail.com
Lipkom d.o.o.	LIPKOM d.o.o. je komunalno poduzeće u vlasništvu Grada Lipika, osnovano 2016. godine s ciljem učinkovite organizacije i održavanja komunalnog sustava te upravljanja gradskom infrastrukturom. Tvrtka obavlja širok spektar poslova od javnog interesa, osiguravajući urednost, funkcionalnost i kvalitetu života u gradu. U djelokrugu LIPKOM-a nalaze se poslovi održavanja javnih i zelenih površina, nerazvrstanih cesta, javne rasvjete te čišćenja i uređenja javnih prostora. Poduzeće također upravlja sustavom gospodarenja otpadom, uključujući sakupljanje, odvoz i zbrinjavanje otpada te upravljanje reciklažnim dvorištem. LIPKOM je zadužen i za upravljanje grobljima i pogrebnim uslugama, kao i za održavanje gradske tržnice, čime doprinosi očuvanju komunalnog reda i standarda. Od 2023. godine, u njegovoj je nadležnosti i upravljanje Gradskim bazenima Lipik, koji čine važan dio sportsko-rekreacijske i turističke ponude grada.	info@lipkom-lipik.hr
LAG "ZELENI TROKUT"	Lokalna akcijska grupa osnovana u cilju susjedskog povezivanja i suradnje sljedećih pet jedinica lokalne samouprave: Grad Pakrac, Grad Lipik, Grad Novska i Općina Jasenovac u cijelosti te dio područja Grada Kutine (naselje Janja Lipa). Glavni ciljevi LAG-a su promocija održivog razvoja, oživljavanja gospodarstva i poboljšanja kvalitete života.	lag.zeleni.trokut@gmail.com
PANORA – Razvojna agencija Požeško-slavonske županije	Doprinosi regionalnom razvoju kroz koordinaciju regionalnih dionika vezano za stvaranje i implementaciju programa i projekata od regionalnog značaja.	rkrpsz@panora.hr
Lipička razvojna i turistička agencija LIRA d.o.o.	Razvojna i turistička agencija s osnovnom djelatnošću unaprjeđenja gospodarskog, turističkog i društvenog razvoja Grada Lipika. U sastavu su sljedećih pet odjela: Razvojni odjel (priprema i provedba projekata), Centar umjetne inteligencije (Edukacijski centar i Poduzetnički inkubator), Lipički Kompas (web portal i tiskani mjesečnik), Lira Travel	lira@lipik.hr

	(turistička agencija, suvenirnica, iznajmljivanje bicikala) te Bazen Lipik (otvoreni bazeni u Lipiku).	
Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije	Sudjeluje u usklađivanju turističkih projekata s važećim prostorno-planskim dokumentima; savjetodavno djeluje u planiranju novih turističkih zona. Komunikacija u svezi ključnih podataka potrebitih za izradu pokazatelja održivosti.	info@zpu-psz.hr
Komunalac d.o.o. Pakrac	Pružaju javne usluge prikupljanja miješanog, biorazgradivog i reciklabilnog komunalnog te krupnog (glomaznog) otpada na području gradova Lipik i Pakrac. Komunikacija u svezi ključnih podataka potrebitih za izradu pokazatelja održivosti.	komunalac-pakrac@komunalac-pakrac.hr
Vode Lipik d.o.o. za vodoopskrbu i odvodnju	Vode Lipik d.o.o. komunalno je poduzeće odgovorno za sustav vodoopskrbe i odvodnje. Kao temeljni nositelj komunalne infrastrukture, poduzeće ima važnu ulogu u podizanju kvalitete života i boravka turista te u dostavi ključnih podataka za praćenje održivosti.	vode-lipik@vode-lipik.hr
HEP-Operator distribucijskog sustava d.o.o. - ELEKTRA KRIŽ	Zadužen za distribuciju električne energije; važan partner u osiguravanju energetske stabilnosti i planiranju infrastrukturnih zahvata. Komunikacija u svezi ključnih podataka potrebitih za izradu pokazatelja održivosti.	info.dpkriz@hep.hr
Centar za pružanje usluga u zajednici LIPIK	Ustanova socijalne skrbi koja kroz socijalne usluge smještaja, boravka, organiziranog stanovanja, savjetovanja i pomoći u kući zbrinjava djecu bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi, djecu čiji je razvoj bio ugrožen u vlastitim obiteljima, te starije i druge osobe kojima je prijeko potrebna pomoć druge osobe.	info@centarzapruzanjeusluga uzajednicilipik.hr
Hrvatske šume d.o.o., Uprava šuma Podružnica Bjelovar, Šumarija Lipik	Na području Grada Lipika djeluju kroz stručno i održivo gospodarenje šumama, osiguravajući ravnotežu između gospodarske iskorisćenosti šumskih resursa i očuvanja njihovih ekoloških i turističkih funkcija kao što je rekreacija, planinarenje i lovni turizam. Aktivno surađuju s lokalnim lovačkim i planinarskim društvima na zajedničkim projektima, čime značajno doprinose razvoju turizma u Gradu Lipiku.	slobodan.katunar@lipik.hr
Kasački klub Diamant	Kasački klub Diamant djeluje u Gradu Lipiku kao sportska udruga koja promiče, razvija i njeguje kasački sport – disciplinu konjičkog sporta koja ima dugu tradiciju u ovom kraju. Klub okuplja ljubitelje konja i sporta, organizira utrke i natjecanja te sudjeluje na državnim i međunarodnim kasačkim manifestacijama. Svojim aktivnostima klub doprinosi očuvanju konjičke tradicije Lipika i obogaćuje sportsko-rekreacijsku i turističku ponudu grada. U suradnji s Gradom Lipikom, Državnom ergelom Lipik i Turističkom zajednicom i ostalim dionicima, KK Diamant pomaže stvaranju autentične i prepoznatljive destinacije utemeljene na konjičkom identitetu, sportu i zajedništvu lokalne zajednice.	kkdiamant@gmail.com
Iznajmljivači	Ključni akteri u pružanju smještajnih usluga; iznajmljivači direktno utječu na kvalitetu turističkog doživljaja kroz usluge smještaja, usmjeravanje gostiju i pružanje autentičnih iskustava. Također sudjeluju u promociji destinacije kroz direktan kontakt s turistima, s naglaskom na zadovoljstvo i povratne informacije koje pomažu u daljnjoj optimizaciji ponude. Suradnja i koordinacija pri prikupljanju informacija o zadovoljstvu turista; usuglašavanje oko prijedloga strateških ciljeva	-

	razvoja turističke ponude i ključnih turističkih proizvoda.	
Lokalno stanovništvo	Stanovnici lokalne zajednice ključni su za očuvanje autentičnosti destinacije i stvaranje jedinstvenog doživljaja za turiste. Kroz svoj angažman u turističkim aktivnostima, pružanju usluga i dijeljenju kulturnih i povijesnih priča, oni aktivno sudjeluju u promociji destinacije. Također, pozitivni stavovi lokalnog stanovništva prema turizmu odražavaju se u održivosti razvoja destinacije, stvaranju ugodne atmosfere za posjetitelje te očuvanju socijalne kohezije. Suradnja oko prikupljanja podataka, mišljenja i prijedloga vezanih uz zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom na području TZ Grada Lipika.	-
Udruge	Udruge na području Grada Lipika imaju ključnu ulogu u očuvanju lokalne baštine, poticanju društvenog života i obogaćivanju turističke ponude kroz kulturne, sportske, edukativne i humanitarne aktivnosti. Njihovo aktivno sudjelovanje doprinosi stvaranju autentičnog i uključivog doživljaja destinacije. Na području Grada djeluje 80 udruga prema Registru udruga Republike Hrvatske.	-

Plan upravljanja destinacijom usklađen je s važećim strateškim dokumentima na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Izrađen je u skladu s ciljevima i smjernicama Strategije razvoja održivog turizma Republike Hrvatske do 2030., kao i s nacionalnim i regionalnim operativnim i marketinškim planovima turizma. Također, usklađen je strateško-planskim dokumentima Požeško-slavonske županije i Grada Lipika, prostorno-planskom dokumentacijom te ostalim dokumentima od značaja za razvoj destinacije.

1.3. Struktura plana

Plan upravljanja destinacijom Grada Lipika strukturiran je kroz devet povezanih poglavlja koja logički prate razvoj, planiranje i upravljanje turizmom u destinaciji.

Prvo poglavlje obuhvaća ciljeve, metodologiju i proces izrade Plana upravljanja pri čemu se definiraju svrha i osnovne smjernice dokumenta, korišteni pristupi u prikupljanju i analizi podataka te uključeni dionici.

Drugo poglavlje donosi sveobuhvatnu analizu stanja Grada Lipika, uključujući društvene, gospodarske i okolišne karakteristike, turističku potražnju, ponudu (smještaj, ugostiteljstvo, atrakcije, infrastrukturu, usluge i organizaciju), kao i rezultate provedenog anketnog upitnika.

Treće poglavlje analizira postojeće i potencijalne turističke proizvode i usluge u destinaciji, vrednujući njihove razvojne i marketinške mogućnosti te ulogu resursa, atrakcija i javne infrastrukture u formiranju konkurentne ponude.

U četvrtom poglavlju prikazan je izračun obveznih pokazatelja održivosti sukladno Pravilniku o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom (NN 112/24), uz objašnjenja korištenih metoda i izvora podataka, kako primarnih (anketa), tako i sekundarnih (DZS, e-Visitor, FINA, HEP i dr.).

Peto poglavlje sadrži SWOT analizu kojom se utvrđuju unutarnje snage i slabosti te vanjske prilike i prijetnje, kao temelj za definiranje smjera razvoja u idućem poglavlju.

U šestom poglavlju oblikovan je strateški okvir razvoja destinacije s jasno postavljenim razvojnim smjerom, strateškim ciljevima, prioritetima, mjerama i aktivnostima.

Sedmo poglavlje donosi smjernice i preporuke za ključne dionike – Grad Lipik, Turističku zajednicu Grada Lipika i druge subjekte u turizmu – s ciljem jačanja međusobne suradnje i koordinirane provedbe plana.

Osmo poglavlje uključuje detaljan popis projekata usmjerenih na postizanje strateških ciljeva i unapređenje održivosti destinacije. Svaki projekt sadrži ključne informacije: cilj, opis, značaj, doprinos održivosti, nositelja, lokaciju, vremenski okvir, provedbene korake, procijenjenu vrijednost, izvor financiranja i status projektne dokumentacije.

Deveto poglavlje opisuje praćenje provedbe Plana, odnosno mjerenje napretka putem jasno definiranih pokazatelja i redovitim izvještavanjem, što omogućuje pravovremenu prilagodbu strateških smjernica.

Deseto poglavlje sadrži popis literature koja se koristila u pisanju ovoga dokumenta.

2. Analiza stanja

Analiza stanja predstavlja ključni korak u procesu planiranja i upravljanja turističkom destinacijom. Kroz analizu stanja želi se steći sveobuhvatan i realan uvid u trenutno stanje svih ključnih sastavnica koje utječu na turistički razvoj, upravljanje i doživljaj unutar destinacije. Prikupljanjem, sistematizacijom i interpretacijom podataka omogućuje se donošenje informiranih i održivih strateških odluka koje će unaprijediti kvalitetu turističke ponude, povećati konkurentnost destinacije i osigurati njezin održivi razvoj.

Ciljevi analize usmjereni su na identifikaciju prednosti, nedostataka, prilika i prijetnji u destinaciji, s naglaskom na prikupljanje podataka koji će služiti kao podloga za razvojne odluke. Analiza uključuje popis postojećih i potencijalnih turističkih proizvoda i usluga, evaluaciju resursne osnove, pregled stanja javne turističke, komunalne, prometne i digitalne infrastrukture, kao i dostupnosti destinacije osobama s invaliditetom. Uz to, analiziraju se javne usluge, stanje ljudskih potencijala i tržišta rada, te komunikacijske aktivnosti i brend identitet destinacije s posebnim osvrtom na njegovu percepciju među turistima. Analiza konkurencije daje dodatni uvid u pozicioniranje destinacije na tržištu. Cjelokupna analiza temelji se na dostupnim nacionalnim, regionalnim i lokalnim izvorima te relevantnim strateškim, prostornim i zakonodavnim dokumentima, čime se osigurava sveobuhvatan i usklađen pristup planiranju i upravljanju turističkim razvojem. Uz to, provedena su primarna istraživanja kroz anketno istraživanje, a sekundarni podaci prikupljeni su iz izvora poput sustava eVisitor te od institucija (FINA, HEP ODS d.o.o., Elektra Križ, HZZ), komunalnih poduzeća (Lipkom d.o.o., Komunalac d.o.o. Pakrac i dr.) te javne ustanove (Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije).

Svrha analize je prepoznati stvarne potrebe i potencijale destinacije Grada Lipika, uočiti ograničenja te, na temelju tih saznanja, definirati razvojni smjer, ciljeve, mjere i aktivnosti usmjerene ka poboljšanju turističke ponude, kvalitete doživljaja i ukupnog razvoja destinacije.

2.1. Profil destinacije

Profil destinacije Grada Lipika daje osnovne informacije o destinaciji te služi kao sažeti prikaz njezinih geografskih, klimatskih i turističkih značajki, uključujući smještajne kapacitete, prometnu povezanost i glavne atrakcije.

Tablica 2. Profil destinacije Grada Lipika.

Lokacija	- Kontinentalna Hrvatska – sjeveroistočni dio Republike Hrvatske - Zapadni dio Požeško-slavonske županije - Površina destinacije: 208,54 km² (11,49 % površine Požeško-slavonske županije) - Grad Lipik graniči na zapadu sa Sisačko - moslavačkom županijom (Gradovi Kutina i Novska), na sjeveru s Bjelovarsko - bilogorskom županijom (Grad Garešnica i općina Dežanovac), na jugu s Brodsko - posavskom županijom (Općina Okučani) te na istoku s područjem Grada Pakraca - Kontaktni prostor sjeverozapadne Hrvatske i slavonskih gromadnih gorja u zapadnoj Slavoniji - Aluvijalna ravan rijeka Pakre i Bijeke okružena obrocima Papuka sa sjevera te Psunja s juga i istoka - Nadmorska visina: 153 m
Prometna povezanost (zračni prijevoz, cestovne veze, željezničke veze, brodske veze i dr.)	- Autocesta A1 (čvor Novska 23 km, čvor Kutina 48 km, Okučani 23 km) - GP Terezino Polje 81 km ; GP Stara Gradiška 34 km; GP Bajakovo 185 km - Željeznička pruga II reda Pčelić – Daruvar Banova Jaruga (21,14 km na području Grada Lipika) - Zračna luka Franjo Tuđman 119 km - Državne ceste: DC 47 Lipik (DC5)- Novska- Hrvatska Dubica- Hrvatska Kostajnica - Dvor (DC6); DC 5 Terezino Polje (granica RH/Mađarska) - Virovitica- Veliki Zdenci- Donji Daruvar- Lipik- Stara Gradiška (GP Stara Gradiška (granica RH/BiH)) - Županijske ceste: ŽC 3168 Uljanik (D26) – Poljana – Međurić – B. Jaruga (Ž3124), ŽC 4094 Marino Selo – Ž3168; ŽC 4095 Poljana (Ž4236) – Janja Lipa; ŽC 4096 Poljana (Ž4236) – Janja Lipa; ŽC 4099 Pakrac (D38) – Šeovica; ŽC 4112 D47 – Jagma – Subocka; ŽC 4236 Poljana (Ž3168) – Gaj – Kukunjevac – Dobrovac – (D47), - Lokalne ceste: LC 33073, LC 37140, LC 37149, LC 41003, LC 41004, LC 41005, LC 41006, LC 41007, LC 41008, LC 41009, LC 41014 i LC 41015
Udaljenost od glavnog grada i glavnih emitivnih tržišta (cestovna)	Zagreb 128 km, Pakrac 4 km, Požega 54 km, Plitvička jezera 261 km, Beč 450 km (AUS), Budimpešta (HUN) 330 km, Beograd (SRB) 300 km, Ljubljana (SLO) 269 km, Sarajevo (BiH) 305 km
Geografska obilježja (reljef, planine, rijeke i dr.)	- Geotermalna i mineralna vrela - Ravničarsko-brežuljkasti prostor koji okružuju slavonska gromadna gorja – Papuk i Psunj - Dolina rijeke Pakre i Bijeke - Ribnjak Poljana - Jezera Raminac i Pjeskara
Klimatska obilježja (prosječni broj sunčanih dana, količina padalina, prosječne sezonske temperature)	- Umjereno topla vlažna klima s toplim ljetom (podtip Cfb) - Srednja temperatura najhladnijeg mjeseca nije niža od -3°C, dok najmanje jedan mjesec ima srednju temperaturu višu od 10 °C - svi su mjeseci vlažni i nema suša - ljeta su topla i srednja temperatura zraka najtoplijeg mjeseca niža je od 22 °C - Srednja godišnja temperatura (Sisak): 11,2 °C - Srednja godišnja temperatura najtoplijeg mjeseca: 21,6 °C (srpanj), - Srednja godišnja temperatura najhladnijeg mjeseca: 0,3 °C (siječanj) - Insolacija (trajanje osunčavanja): 1923,3 sati - Srednja godišnja količina padalina: 912,8 mm - Mjesec s najviše oborina: 94,1 mm (studenj) - Najsušniji mjesec: 53,4 mm (veljača)

Broj stalnih stanovnika (Popis 2021.)	5.127 stanovnika
Broj turista (2023. i 2024.)	- Dolasci ukupno (2023.):995 / Dolasci ukupno (2024.): 1.151 - Noćenja ukupno (2023.):2.561 / Noćenja ukupno (2024.): 2.816 - Broj turista ukupno (2023.): 1.011 / Broj turista ukupno (2024.): 1.158 - Sezonalnost (broj turista 2024.) zima: 235, proljeće: 201, ljeto: 448, jesen: 315 <u>Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju</u> - Noćenja ukupno (2023.) 75.245 (56.555 HZZO, 18.690 privatno) - Noćenja ukupno (2024) 77.916 (60.022 HZZO, 17.894 privatno)
Prosječna duljina boravka (2023. i 2024.)	- Prosječna duljina boravka (2023.): 8,92 dana - Prosječna duljina boravka (2024.): 7,76 dana
Turistički kapaciteti (po vrstama, po kvaliteti)	- Broj smještajnih jedinica 69 (2024.), 42 (2025.) - Broj kreveta 180 (147+33) (2024.), 126 (93+33) (2025.) - Objekti u domaćinstvu 58 smještajnih jedinica, 149 kreveta (2024.) 25 smještajnih jedinica, 70 kreveta (2025.) - Apartmani 9 smještajnih jedinica, 25 kreveta (2024.) 10 smještajnih jedinica, 38 kreveta (2025.) - Sobe za iznajmljivanje 2 smještajnih jedinica, 6 kreveta (2024.) 7 smještajnih jedinica, 18 kreveta (2025.) - Kvaliteta: 3 i 4 zvjezdice
Ugostiteljski sadržaji	- Restoran „Kamene Kupke“ - Restoran „Nada“ - Sala za vjenčanja i catering „Ergela“ - Pizzeria i bistro „Lukas“ - Zdravljak „Fontana“ - Caffe barovi (više u poglavlju 2.2.3.)
Najpopularnije turističke atrakcije	- Povijesno kulturna cjelina Grada Lipika (Toplice Lipik) - Kursalon - Wandelbahn - Narodne kupke - Mramorne kupke - Jelkina staza - Jelkin brijeg - Jelkina klupa - Kneippova staza - Antunovo vrelo - Kurhotel, Depandance, Quella - Interpretacijski centar „Vila dobre vode“ (Vila Zinka) - Interpretacijski centar „Narodne kupke“ (Narodne kupke - Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju) - Ulica „vila“ (ulica Marije Terezije) - Državna ergela Lipik – tradicija uzgoja konja Lipicanaca (UNESCO reprezentativna lista nematerijalne kulturne baštine čovječanstva) - Perivoj kupališnog lječilišta u Lipiku (Spomenik parkovne arhitekture) - Vanjski bazeni Lipik - Tematska staza „Stazama lipicanca i kuna“ - Vidikovac na tornju crkve svetog Franje Asiškog u Lipiku - Vidikovac Mačkovac - Vidikovac Raminac - Jezero Raminac - Jezero Pjeskara - Cikloturističke rute (Državna ruta br.8, Ruta Slavonia, Slavonia Outdoor i dr.) - Prva lipička planinarska obilaznica - Izvor Točak i sklonište Točkica - Područja ekološke mreže NATURA 2000 - Ribnjaci Poljana (HR2000438) - Poilovlje s ribnjacima (HR1000010)

	• Manifestacije i događanja (Lipik trail, Uskršnji sajam, Sajem cvijeća u Lipiku, Lađarski kup, Ljeto u Lipiku, Festival janjetine i Ivanjski Kres (Dobrovac), STREETBALLPIK 3x3, Dan zdravlja, rekreacije i zdrave prehrane, Utrka Lipičkim perivojem, Franciškovo - Dani Grada Lipika, Fišijada i ajvarfest u Lipiku, Pohod Lipičkom obilaznicom, Božićni sajam) • Gastronomska tradicija
Glavni turistički proizvodi	• Zdravstveni, wellness, konjički, kulturni, vjerski, memorijalni, sportsko-rekreacijski, ribolovni, industrijski, lovni i MICE turizam
Prostor – turističke zone i površine	• Turističko-rekreacijska zona Raminac (T3-R1) – izgrađeno: 0,33 ha Jezero 11,82 ha neizgrađeno: 133,98 ha ukupno: 146,13 ha • Turističko-rekreacijska zona Ergela (T4) - izgrađeno: 6,31 ha neizgrađeno: 43,51 ha ukupno: 49,82 ha
Turistička infrastruktura (kongresni kapaciteti, pješačke/planinarske/biciklističke staze, plaže i dr.	• Turistički ured TZ Grada Lipika • Turistička i razvojna agencija LIRA • Multikulturni centar Lipik • Dom hrvatskih veterana Lipik • Suvenirnice ○ Turistički ured TZ Grada Lipika ○ Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju ○ Državna ergela Lipik ○ Suvenirni Kosanović ○ Ured Hrvatske pošte • Interpretacijski centri ○ Interpretacijski centar „Vila dobre vode“ ○ Interpretacijski centar „Narodne kupke“ • Konferencijske dvorane: ○ Interpretacijski centar „Vila dobre vode“ ○ Multikulturalni centar Lipik ○ Quella (Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju) • Biciklističke rute ○ Ruta Slavonija ○ Slavonia Outdoor ○ Let do ribnjaka u Marinom Selu ○ Putem crkava i kulture ○ Obilazak kroz Šeovicu ○ Obroncima Psunja ○ Staza lipicanca i kune ○ Tragom izvora vode ○ Zelena staza ○ Puti između sela ○ Velika tura preko Trokuta ○ XC Pakra ○ XC Kružna staza Kuna ○ Sa zapada na istok • Pješačke i tematske staze ○ Stazama lipicanca i kune ○ Jelkina staza ○ Kneippova staza • Planinarske staze ○ Prva Lipička planinarska obilaznica ○ Slavonski planinarski put • Odmorišta i vidikovci ○ Vidikovac Mačkovac ○ Vidikovac crkve sv. Franje Asiškog ○ Odmorište Točkica • Sportski objekti ○ Vanjski bazeni Lipik

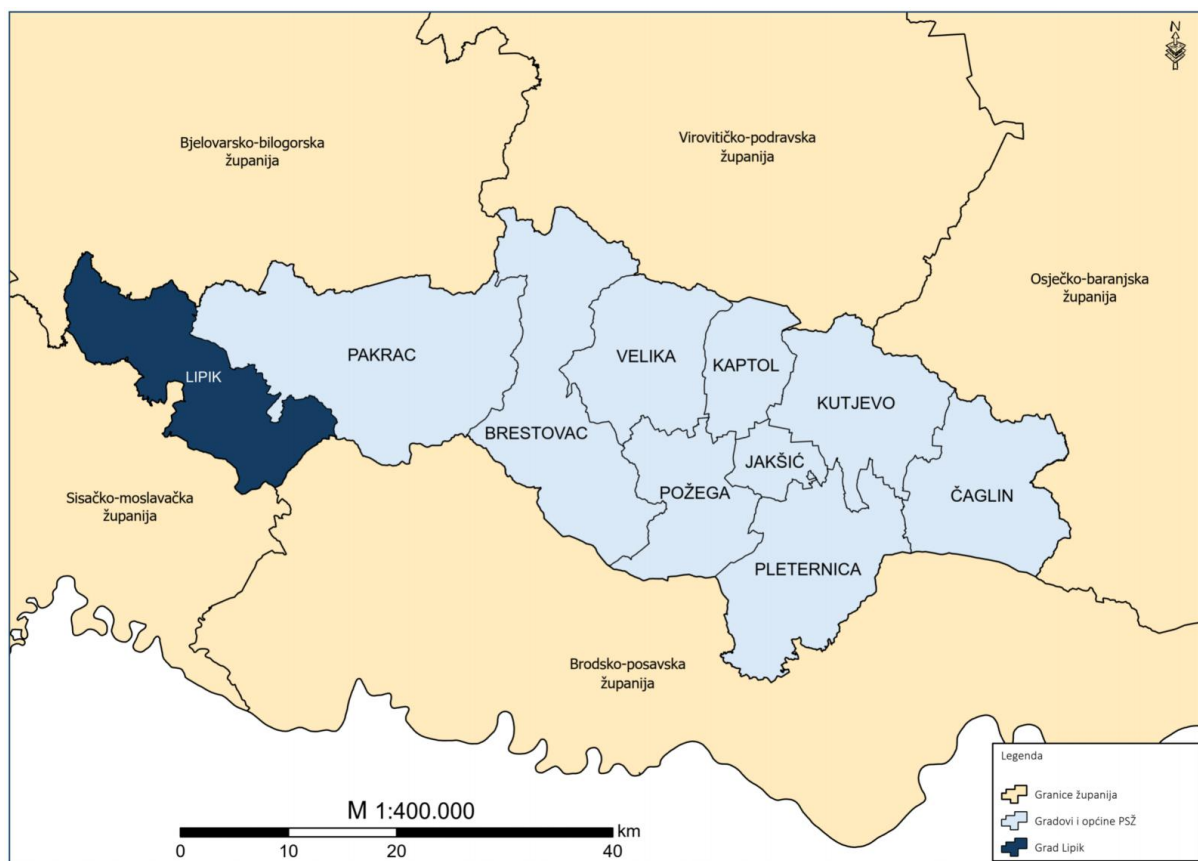
- Sportski centar Lipik
- Sportska dvorana
- Boćalište Lipik

2.1.1 Administrativni ustroj

Područje obuhvata Plana upravljanja destinacijom Grada Lipika obuhvaća administrativno područje Grada Lipika. Grad Lipik smješten je u zapadnom dijelu Požeško-slavonske županije. Na zapadu Grad Lipik graniči sa Sisačko-moslavačkom županijom (Grad Kutina i Grad Novska), na sjeveru s Bjelovarsko-bilogorskom županijom (Grad Garešnica i Općina Dežanovac), na jugoistoku s Brodsko-posavskom županijom (Općina Okučani) te na istoku s područjem Grada Pakraca koji se nalazi u administrativnom području Požeško-slavonske županije.

Ukupna površina Grada Lipika iznosi 208,54 km², što je 11,5 % površine Požeško-slavonske županije.

Slika 1. Prikaz smještaja Grada Lipika odnosno obuhvata destinacije Grada Lipika za koji se izrađuje plan upravljanja destinacijom. Izvor: Level Project d.o.o.

Područje TZ Grada Lipika graniči s područjem TZ Grada Kutine, TZ Grada Novske, TZ Daruvar-Papuk (Općina Dežanovac), TZP Sjeverna Moslavina (Grad Garešnica), TZ Grada Pakraca te TZ Brodsko-slavonske županije (Općina Okučani).

Grad Lipik u administrativnom sastavu ima 26 naselja: Antunovac, Bjelanovac, Brekinska, Brezine, Bujavica, Bukovčani, Dobrovac, Donji Čaglić, Filipovac, Gaj, Gornji Čaglić, Jagma, Japaga,

Klisa, Korita, Kovačevac, Kukunjevac, Lipik, Livađani, Marino Selo, Poljana, Ribnjaci, Skenderovci, Strižičevac, Subocka i Šeovica.³

Slika 2. Naselja Grada Lipika. Izvor: Level Project d.o.o.

Prema indeksu razvijenosti (izračunat za razdoblje 2020.-2022.), kompozitnom pokazatelju regionalnog razvoja koji za izračun koristi više razvojnih pokazatelja (prosječni dohodak po stanovniku, prosječni izvorni prihodi po stanovniku, prosječna stopa nezaposlenosti, opće kretanje stanovništva, stupanj obrazovanosti stanovništva (tercijarno obrazovanje te indeks starenja), Grad Lipik se 2024. godine nalazio unutar IV. skupine jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u prvoj četvrtini ispodprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave, čime pripada kategoriji potpomognutih područja s vrijednosti indeksa 99,019.^{4,5} U odnosu na prethodni izračun iz 2018. godine to je povećanje, obzirom da je tada iznosio 97,719 čime je Grad Lipik pripadao III. skupini.⁶

³ CPA (2023). Izvješće o stanju u prostoru Grada Lipika za razdoblje 2018.-2022. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: https://zpu-psz.hr/images/Stanje_u_prostoru/Gradovi/Lipik/LIPIK_-_Izvjesce_o_stanju_u_prostoru_2018-2022.pdf

⁴ Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti. Dostupno na mrežnoj stranici: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2024_01_3_60.html

⁵ Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU (2024). Indeks razvijenosti i pokazatelji za izračun indeksa razvijenosti 2024. godine (razdoblje 2020.-2022.). Dostupno na mrežnoj stranici:

<https://razvoj.gov.hr/UserDocsImages//O%20ministarstvu/Regionalni%20razvoj/indeks%20razvijenosti//Vrijednosti%20indeksa%20razvijenosti%20i%20pokazatelja%20za%20izracun%20indeksa%20razvijenosti.pdf>

⁶ Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU (2018). Indeks razvijenosti i pokazatelji za izračun indeksa razvijenosti 2018. godine (razdoblje 2014.-2016.). Dostupno na mrežnoj stranici:

https://razvoj.gov.hr/UserDocsImages//O%20ministarstvu/Regionalni%20razvoj/indeks%20razvijenosti//Vrijednosti%20indeksa%20razvijenosti%20i%20pokazatelja%20za%20izracun%20indeksa%20razvijenosti_jedinice%20lokalne%20samouprave.pdf

Prema Zakonu o područjima posebne skrbi, Grad Lipik nalazi se u drugoj skupini u koju pripadaju područja koja su bila okupirana tijekom Domovinskog rata.⁷

Indeks turističke razvijenosti (ITR) turistički je pokazatelj razvijenosti jedinica lokalne i područne samouprave koji se računa kao zbroj normaliziranih vrijednosti osnovnih pokazatelja stupnja turističke razvijenosti u prostoru (broj kreveta, broj kreveta u hotelima, broj turista, broj noćenja, broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane), kako u apsolutnom, tako i u relativnom smislu. Grad Lipik se u 2023. godini nalazio u posljednjoj IV. skupini s vrijednosti ITR-a 12,07, dok se u 2024. godini, isto tako, nalazio u IV. kategoriji, no s nešto većom vrijednosti ITR-a koja je iznosila 13,14. U odnosu na 2018. godinu on se povećao obzirom da je tada iznosio 7,57.⁸ Pokazatelj ITR-a Grada Lipika je u 2024. godini bio niži u odnosu na susjedni Grad Pakrac (14,05).

⁷ Zakon o područjima posebne državne skrbi. Narodne novine broj 86/08, 57/11, 51/13, 148/13, 76/14, 147/14, 18/15, 106/18.

⁸ Institut za turizam (2025). Indeks turističke razvijenosti 2018., 2023. i 2024. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://www.itzg.hr/hr/itr/>

2.1.2 Osnovna geografska obilježja

Grad Lipik smješten je u kontinentalnoj Hrvatskoj te pripada megageomorfološkoj regiji Panonskog bazena.⁹ Obuhvaća dvije karakteristične prostorne cjeline koje se međusobno razlikuju po prirodno-geografskim, gospodarskim, demografskim i ostalim karakteristikama:

- dio aluvijalne ravni rijeka Pakre i Bijeje (zavala sjeverozapadne Hrvatske) na zapadu
- dio prigorsko-gorskog masiva Psunja na istoku.¹⁰

Nadmorske visine područja Grada Lipika kreću se između 100-600 metara, pri čemu su najniža područja smještena u zapadnom i sjeverozapadnom dijelu gradskog područja. Srednja nadmorska visina Grada Lipika iznosi 173,9 metara.¹¹ Najviša točka Grada Lipika nalazi se u podnožju vrha Omanovac, koji je dio gorskog masiva Psunj, čiji su zapadni obronci smješteni unutar administrativnih granica gradskog područja. Zahvaljujući tektonskim pokretima u jugoistočnom rubu Lonjsko-ilovske zavale, uz Papuk i Psunj, u području Lipika i Daruvara formirana je rasjedna linija duž koje izviru mineralno-termalne vode.¹²

Zapadni dio Grada Lipika smješten je u nizinskom, aluvijalnom području rijeka Pakre i Bijeje koje pripada zavali sjeverozapadne Hrvatske, a obilježavaju ga plodna tla i ravničarski reljef. Područje ravnica, dolina i obradivih polja u prostoru karakterizira pretežito geometrijski organizirani prostor jedinstvenih krajobraznih karakteristika u kojem se izmjenjuju poljoprivredne površine, ispresijecane mrežom prometnica, melioracijskih kanala te naselja. U tom prostoru, smještena su sljedeća naselja: Antunovac, Brekinska, Gaj, Poljana, Marino Selo, Ribnjaci, dio Brezina, veći dio Lipika, manji dio Kukunjevca i Dobrovac. Naselje Stržičevac nalazi se na prijelazu iz ravničarskog u brežuljkasti krajolik, gdje dolazi do postupnog prelaska iz poljoprivredno strukturirane ravnice u kompleksniji i razvedeniji brdski prostor.¹³

Istočni dio Grada Lipika obuhvaća brdsko-planinski prostor obronaka Psunja. Razvedeniji dijelovi reljefa gradskog područja su i Blatuško brdo na jugu i dio Pakračkog gorja na sjeveru. Ovaj dio, izraženije orografske strukture, obuhvaća valovita brda, visove, uvale i zaravni. U tom području smještena su naselja: Bujavica, Bukovčani, Bjelanovac, Kovačevac, Korita, Donji Čaglić, Jagma, Japaga, Klisa, Filipovac, Skenderovac, Subocka, Livađani, Šeovica, dio Brezina, sjeverozapadnog dijela Kukunjevca i sjevernog dijela Lipika. Rubni jugoistočni dio Grada Lipika obuhvaća područje

⁹ Grad Lipik (2021). Strategija razvoja Grada Lipika do 2030. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://lipik.hr/wp-content/uploads/2021/07/Strategija-razvoja-Grada-Lipika-do-2030.-godine.pdf>

¹⁰ CPA (2023). Izvješće o stanju u prostoru Grada Lipika za razdoblje 2018.-2022. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: https://zpu-psz.hr/images/Stanje_u_prostoru/Gradovi/Lipik/LIPIK_-_Izvjesce_o_stanju_u_prostoru_2018-2022.pdf

¹¹ 3E Projekti d.o.o. (2021). Plan razvoja zelene infrastrukture Grada Lipika – Studija i strategija. Dostupno na mrežnoj stranici: https://lipik.hr/wp-content/uploads/2021/11/PLAN-RAZVOJA-ZELENE-INFRASTRUKTURE-GRADA-LIPIKA_LQ-1.pdf

¹² Njegač D. i dr. (2002). Veliki atlas Hrvatske. Zagreb: Mozaik knjiga.

¹³ Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije (2006). Prostorni plan uređenja Grada Lipika. Polazišta. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://katalog.mgipu.hr/details/0d1843c1-6e11-4253-94c3-bc17a988ebef>

nižeg gorskog pojasa jugozapadnih obronaka Psunja, koji čini prirodnu i morfološku granicu ovog prostora. Riječ je o orografski razvedenom području, gdje se najviši psunjski vrhovi (s najvišom točkom na 984 metra nadmorske visine) postupno spuštaju prema nižim nadmorskim visinama, formirajući brdske masive i visove u rasponu od 300-660 m.n.v, među kojima se ističu Blatuško Brdo i Omanovac. Unutar ove gorske cjeline smješteno je samo jedno gradsko naselje – Gornji Čaglić.¹⁴ Krajolik područja karakterizira izražena orografska raznolikost, s dominacijom gorskih šuma ispresijecanih manjim livadama. Takva konfiguracija terena oblikuje morfologiju prostora gdje se vizure izmjenjuju od zatvorenih dolinskih pogleda do otvorenih vidika koji se pružaju s uzvišenih padina i vrhova.¹⁵

Građa i reljef Papuka, Psunja i Pakračke gore omogućuju pojavu brojnih izvora, potoka i rijeka, čime se stvara dobro razvijena hidrografska mreža – što je važno za lokalni ekosustav, vodoopskrbu i razvoj turizma. Specifičnost ovog područja čini relativno velik udio ribnjačarskih površina te vodotoci pogodni za ribolov, dok poseban vodni resurs predstavljaju mineralne i termalne vode. Najznačajniji vodotoci na području Grada Lipika su rijeke Pakra, Bijela i Ilova te potoci Tomašica, Krivajac, Subocka, Čavlovica, Ilidža, Raminac, Crnaja i dr.¹⁶ Na području Grada Lipika smještene su i umjetno formirana jezera Raminac i Pjeskara, kojima upravljaju lokalna sportsko-ribolovna društva.¹⁷

Područje Grada Lipika bogato je geotermalnim i mineralnim izvorima vode što predstavlja važnu turističku resursnu osnovu za razvitak zdravstvenog, lječilišnog i wellness turizma te djelatnosti eksploatacije za potrebe punionice mineralne vode. Termalna mineralna voda ističe se jedinstvenim svojstvima, budući da je istovremeno pitka i ljekovita. Voda izvire na temperaturi od 65 °C, što je čini izuzetnom u usporedbi s drugim termalnim izvorima.¹⁸ Voda posjeduje izražena balneološka svojstva zahvaljujući visokoj temperaturi, povišenom udjelu fluorida te prisutnosti dominantnih iona – natrija, hidrogenkarbonata i klorida – koji zajednički definiraju njezin terapijski potencijal i mineralni sastav.¹⁹

Grad Lipik također je bogat prirodnim resursima, osobito mineralnim sirovinama poput kamena i kvarcnog pijeska, koji se koristi u industriji stakla.²⁰ Zahvaljujući dostupnosti kvalitetnih sirovina i stručnoj radnoj snazi, Lipik se profilirao kao važno industrijsko središte u području specijalizirane staklarske proizvodnje s međunarodnim tržišnim značajem, pri čemu Lipik Glas d.o.o. proizvodi visokotehnološka stakla za prestižne svjetske brendove poput Lamborghinija, McLarena, Rolls Roycea, Bentleya, Aston Martina, Rimca i dr.²¹

¹⁴ Ibid.

¹⁵ CPA (2023). Izvješće o stanju u prostoru Grada Lipika za razdoblje 2018.-2022. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: https://zpu-psz.hr/images/Stanje_u_prostoru/Gradovi/Lipik/LIPIK_-_Izvjesce_o_stanju_u_prostoru_2018-2022.pdf

¹⁶ Zavod za prostorno uređenje Grada Lipika (2006). Prostorni plan uređenja Grada Lipika. Polazišta. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://katalog.mgipu.hr/details/Od1843c1-6e11-4253-94c3-bc17a988ebef>

¹⁷ Grad Lipik (2021). Strategija razvoja Grada Lipika do 2030. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://lipik.hr/wp-content/uploads/2021/07/Strategija-razvoja-Grada-Lipika-do-2030.-godine.pdf>

¹⁸ Ibid

¹⁹ Ibid

²⁰ Ibid

²¹ Ibid

Područje Grada Lipika poznato je i po ribnjacima. Unutar gradskog područja nalazi se dio kompleksa ribnjaka Poljana, ribnjak u Skenderovcima te nekoliko manjih ribnjaka. Kompleks ribnjaka Poljana smješten je na sjeverozapadnom dijelu Grada te predstavlja jedno od najstarijih i najvećih ribogojilišta u Hrvatskoj. Prostire se na oko 930 hektara te ima značajnu gospodarsku i ekološku ulogu. Ribnjačarstvo Poljana d.d. bavi se uzgojem raznih vrsta slatkovodne ribe, među kojima se ističu šaran, som, smuđ, štika, linjak, karas, amur, jegulja i glavaš. Voda za potrebe ribnjaka osigurava se iz obližnjih vodotoka – Ilove, Topolice i Čavlovice. Na gradskom području smješteni su i pripadajući proizvodni pogoni u naselju Ribnjaci u blizini naselja Marino Selo.²²

Vegetacijski pokrov uvjetovan je geomorfološkim obilježjima te se, sukladno tome, razlikuju dva osnovna tipa vegetacije: brdska i nizinska. Brdski tip vegetacije čine šume bukve, hrasta kitnjaka i lužnjaka, graba, johe, cera, jasena, bagrema, smreke. Livadne biljne zajednice su uz vodotoke djelomično močvarne, sa specifičnom vegetacijom (joha, vrbe itd.). Ostale površine su kultivirane poljoprivrednim kulturama (oranice).

Prema Köppenovoj klasifikaciji, klima na području Grada Lipika kategorizirana je kao umjereno topla vlažna klima s toplim ljetom (podtip Cfb) .

Obilježja umjereno tople vlažne klime s toplim ljetom:

- srednja temperatura najhladnijeg mjeseca nije niža od -3°C, dok najmanje jedan mjesec ima srednju temperaturu višu od 10 °C (oznaka C);
- svi su mjeseci vlažni i nema suša (oznaka f);
- ljeta su topla i srednja temperatura zraka najtoplijeg mjeseca niža je od 22 °C (oznaka b).

Na klimu utječu opća atmosferska cirkulacija karakteristična za smještaj u sjevernim geografskim širinama, utjecaj Panonske nizine i Jadranskog mora, planinskih sustava Alpa i Dinarida. Područje Grada Lipika karakteriziraju umjerene hladne zime, topla ljeta i povoljan godišnji raspored oborina uočljivim mikroklimatskim razlikama između planinskih i nizinskih predjela. U razdoblju 1949.-2024. godine na meteorološkoj postaji Sisak (najbliža meteorološka postaja sa kontinuitetom klimatoloških podataka) srednja godišnja temperatura iznosila je 11,3 °C. Najviša srednja mjesečna temperatura zabilježena je u srpnju (21.7°C), a najniža u siječnju (0,3 °C). Najviše temperature zabilježene su u ljetnim mjesecima (lipanj, srpanj i kolovoz), a najniže tijekom zimskih mjeseci (prosinac, siječanj i veljača).²³ Insolacija kao trajanje osunčavanja iznosi 1923 sata godišnje.²⁴

Ukupna srednja godišnja količina oborina izmjerena u istom razdoblju iznosila je 912,8 mm. Najveća srednja količina oborina zabilježena je u hladnijem dijelu godine, u studenom (94,1

²² 3E Projekti d.o.o. (2021). Plan razvoja zelene infrastrukture Grada Lipika – Studija i strategija. Dostupno na mrežnoj stranici: https://lipik.hr/wp-content/uploads/2021/11/PLAN-RAZVOJA-ZELENE-INFRASTRUKTURE-GRADA-LIPIKA_LQ-1.pdf

²³ DHMZ (2025). Srednje mjesečne vrijednosti za meteorološku postaju Sisak u razdoblju 1949.2024. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: https://meteo.hr/klima.php?section=klima_podaci&param=k1&Grad=sisak

²⁴ Ibid.

mm), dok je u veljači (53,1 mm) zabilježena najmanja količina oborina.²⁵ Područje Grada Lipika karakterizira nepovoljan godišnji raspored oborina koje su raspoređene u dva godišnja maksimuma i dva godišnja minimuma što uzrokuje izmjenu sušno-vlažnih razdoblja te manjak oborina u vrijeme kad je ujedno i temperaturni maksimum. U mjesecima vegetacije (svibanj i lipanj) padne najviše oborina, dok se drugi maksimum javlja tijekom jeseni (listopad i studeni).

Područje Grada Lipika karakterizira promjenjiva vjetrovitost s prevladavajućim slabim vjetrovima, dok se pojave jakih vjetrova javljaju tek sporadično i s niskom učestalošću. Analiza godišnje ruže vjetrova ukazuje na dominantne pravce strujanja iz smjera istoka, sjeverozapada i zapada. Orografske značajke terena, osobito u prigorskim i podgorskim dijelovima, rezultiraju izraženijom frekvencijom i intenzitetom vjetra u usporedbi s nizinskim područjima.

Sezonska distribucija vjetra ukazuje na to da je sjeverni vjetar najizraženiji tijekom cijele godine. U proljetnim mjesecima zamjetna je podjednaka učestalost i snaga sjeveroistočnog i istočnog vjetra. Tijekom zimskog razdoblja zabilježena je najslabija aktivnost vjetra istočnog smjera, dok se u ostalim sezonama kao najmanje izražen pojavljuje jugozapadni vjetar. S obzirom na prosječne godišnje vrijednosti relativne vlažnosti zraka, može se zaključiti kako Grad Lipik pripada području umjereno do visoko zasićenom vlagom, što je u skladu s regionalnim klimatskim obilježjima.²⁶

²⁵ Ibid.

²⁶ Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije (2006). Prostorni plan uređenja Grada Lipika. Polazišta. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://katalog.mgipu.hr/details/0d1843c1-6e11-4253-94c3-bc17a988ebef>

2.1.3 Demografska obilježja i poslovno okruženje

Prema rezultatima posljednjeg Popisa stanovništva 2021. godine na području Grada Lipika živjelo je 5.127 stanovnika, odnosno 8,0 % ukupnog stanovništva Požeško-slavonske županije. U odnosu na prethodne popise, provedene 1991., 2001. i 2011. godine, evidentan je kontinuirani pad stanovništva na gradskoj i županijskoj razini.^{27 28 29}

Tablica 3. Kretanje broja stanovnika Požeško-slavonske županije i Grada Lipika u razdoblju 1991.-2021. godine. Izvor: DZS.

	Popis stanovništva 1991.	Popis stanovništva 2001.	Popis stanovništva 2011.	Popis stanovništva 2021.
Požeško-slavonska županija	99.334	85.831	78.034	64.084
Grad Lipik	11.222	6.674	6.170	5.127

U odnosu na prethodni popis iz 2011. godine, gotovo sva naselja (osim Klise) bilježe pad broja stanovnika.³⁰ Naselje s najvećim brojem stanovnika je gradsko središte – naselje Lipik koje je imalo 1.967 stanovnika, što je 38,4 % ukupnog broja stanovnika Grada. Od preostalih 25 naselja njih 12 ima manje od 50 stanovnika, 5 naselja imaju od 50 do 199 stanovnika, dok u 8 naselja ima između 200 i 499 stanovnika. Osim Lipika, samo je u naselju Poljana zabilježeno više od 400 stanovnika.³¹

Gustoća naseljenosti iznosi 24,57 st./km² te je prema tom pokazatelju Grad Lipik slabije naseljen od Požeško-slavonske županije (35,15 st./km²) i Republike Hrvatske (68,45 st./km²). Najveću gustoću naseljenosti bilježi naselje Lipik sa 248,91 stan/km², nakon čega slijede Filipovac sa 127,43 stan/km² i Japaga sa 104,48 stan/km².

²⁷ Državni zavod za statistiku (2021). Popis stanovništva, kućanstva i stanova 2021. Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima. Dostupno na mrežnoj stranici: https://podaci.dzs.hr/media/rqybclnx/popis_2021-stanovnistvo_po_naseljima.xlsx

²⁸ Državni zavod za statistiku (2011). Popis stanovništva, kućanstva i stanova 2011. Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://web.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/censustabsxls.htm>

²⁹ Državni zavod za statistiku (2001). Popis stanovništva, kućanstva i stanova 2001. Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://web.dzs.hr/Hrv/censuses/Census2001/Popis/Hdefault.html>

³⁰ Državni zavod za statistiku (2011). Popis stanovništva, kućanstva i stanova 2011. Kontingenti stanovništva po gradovima/općinama. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://web.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/censustabsxls.htm>

³¹ Državni zavod za statistiku (2024). Geostat. Gustoća naseljenosti po JLS i naseljima. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://geostat.dzs.hr/>

Tablica 4. Broj stanovnika po naseljima na području Grada Lipik 2011. i 2021. godine te međupopisna promjena. Izvor: DZS (2013), Popis stanovništva 2011. i DZS (2022), Popis stanovništva 2021.

Naselje	2011.	2021.	Međupopisna promjena	Naselje	2011.	2021.	Međupopisna promjena
	Broj stanovništva				Broj stanovništva		
Antunovac	363	307	-56	Klisa	73	81	8
Bjelanovac	12	4	-8	Korita	9	5	-4
Brekinska	126	107	-19	Kovačevac	29	12	-17
Brezine	221	184	-37	Kukunjevac	233	190	-43
Bujavica	33	22	-11	Lipik	2.258	1.967	-291
Bukovčani	17	14	-3	Livađani	7	5	-2
Dobrovac	358	304	-54	Marino Selo	312	263	-49
Donji Čaglić	266	225	-41	Poljana	547	425	-122
Filipovac	373	336	-37	Ribnjaci	34	14	-20
Gaj	324	234	-90	Skenderovci	4	6	2
Gornji Čaglić	19	8	-11	Strižičevac	18	14	-4
Jagma	41	33	-8	Subocka	12	13	1
Japaga	174	137	-37	Šeovica	307	217	-90
UKUPNO					6.170	5.127	-1.043

Raspodjela stanovništva prema dobi i spolu oslikava stvarnu biodinamiku i potencijalnu vitalnost određenog prostora.³² Ona je ključna za sadašnji i budući demografski i ekonomski razvoj nekog područja jer iz nje proizlaze osnovni segmenti stanovništva potrebni za biološku reprodukciju, kao i za stvaranje radne snage.³³

Stanovništvo se prema dobi može podijeliti na: mlado (0-19 godina), zrelo (20-59 godina) i staro stanovništvo (60+). Ukupno 1.026 stanovnika pripada kategoriji mladog stanovništva s udjelom od 20,1 %, 2.392 stanovnika pripada kategoriji zrelog stanovništva s udjelom 46,7 %, dok kategoriji starog stanovništva pripada 1.709 stanovnika s udjelom od 33,3 %.³⁴ Najveći broj stanovnika pripada dobnoj skupini od 60-64 godine (427 stanovnika). Spolna struktura Grada Lipika prema Popisu stanovništva 2021. godine ukazuje na nešto veći udio žena (2.642; 51,5 %) u odnosu na muškarce (2.485; 48,5 %).³⁵

Indeks starenja kao pokazatelj starosne strukture stanovništva, prema Popisu 2021. godine, iznosio je 166,6, dok je koeficijent starenja 33,3, što su vrijednosti koje ukazuju da je stanovništvo Grada Lipika zašlo u snažan proces starenja. Ovi pokazatelji su nepovoljniji u odnosu na Požeško-slavonsku županiju, gdje indeks starenja iznosi 156,1, a koeficijent starenja 30,8.

³² Nejašmić, I. (1992). Promjene u dobno-spolnom sastavu stanovništva istočno jadranskog otočja (1953-1991), Acta Geographica Croatica, 27, Zagreb, 15-34.

³³ Wertheimer-Baletić, A. (1999). Stanovništvo i razvoj. Zagreb: Mate.

³⁴ Ibid.

³⁵ Državni zavod za statistiku (2021). Popis stanovništva, kućanstva i stanova 2021. Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima. Dostupno na mrežnoj stranici: https://podaci.dzs.hr/media/rqybclnx/popis_2021-stanovnistvo_po_naseljima.xlsx

Tablica 5. Spolni i dobni sastav Grada Lipika. Izvor: DZS (2022), Popis stanovništva 2021. godine.

Dobna	m.	ž.	Ukupno	Spol	m.	ž.	Ukupno
0 – 4	126	104	230	50 – 54	176	155	331
5 – 9	137	124	261	55 – 59	189	164	353
10 – 14	150	127	277	60 – 64	210	217	427
15 – 19	120	138	258	65 – 69	186	225	411
20 – 24	137	147	284	70 – 74	133	189	322
25 – 29	144	112	256	75 – 79	89	142	231
30 – 34	133	123	256	80 – 84	54	133	187
35 – 39	151	140	291	85 – 89	24	75	99
40 – 44	164	140	304	90 – 94	5	22	27
45 – 49	156	161	317	95 i više	1	4	5

Prema nacionalnom sastavu, većinu stanovništva čine Hrvati. Prema Popisu stanovništva iz 2021. godine, u Gradu Lipiku se 79,46 % stanovništva izjasnilo Hrvatima. Na drugom su mjestu pripadnici srpske nacionalne manjine (10,53 %), a slijede Česi (2,73%), Talijani (2,24 %) te druge nacionalnosti.

Na području Grada Lipika je prema Popisu 2021. godine bilo je ukupno 1.995 kućanstava, od čega 632 samačka kućanstva. Prosječan broj osoba u kućanstvu je 2,49.³⁶ Na području Grada nalazi se ukupno 3.683 stana. Najviše je stanova za stalno stanovanje, ukupno 3.494, od čega je nastanjeno 1.995, a 1.499 nenastanjeno. Ukupno 152 stana koristi se privremeno kao stanovi za odmor.³⁷

Ekonomska struktura i aktivnost stanovništva pokazatelj je društveno-gospodarske razvijenosti nekog područja te na nju utječu brojni čimbenici: gospodarski, socijalni, politički i kulturni.³⁸ Prema ekonomskoj aktivnosti stanovništvo koje je starije od 15 godina se dijeli na ekonomski aktivno koje čine zaposleni i nezaposleni te ekonomski neaktivno stanovništvo koje čine umirovljenici, studenti/đaci, osobe s obvezama u kućanstvu te ostali neaktivni stanovnici. Sukladno Popisu stanovništva iz 2021. godine, na području Grada Lipika živjelo je 4.359 stanovnika starijih od 15 godina, pri čemu je ekonomski neaktivnog stanovništva bilo 53,3 %, a ekonomski aktivnog 46,2 % stanovnika Općine. Od ukupnog broja stanovništva starijeg od 15 godina, zaposlenih je bilo 44,1 %, dok su nezaposleni činili 2,2 %. Od ukupnog broja stanovnika starijih od 15 godina umirovljenici su činili 35,0 %, ostale neaktivne osobe 7,1%, osobe koje se bave obavezama u kućanstvu 5,8 %, dok učenici ili studenti činili 5,3 %.³⁹

³⁶ Državni zavod za statistiku (2022). Popis stanovništva, kućanstva i stanova 2021. Stambene jedinice prema broju kućanstava i članova kućanstava po gradovima i općinama. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://dzs.gov.hr/u-fokusu/popis-2021/88>

³⁷ Ibid.

³⁸ Drobac, V., Mrvica Mađarac S. (2020). Ekonomska struktura stanovništva u Europskoj Uniji. Zbornik radova 5. Međunarodne znanstvene studentske konferencije SKEI 2020 / Grivec, M. (ur.). Novo Mesto: Univerza v Novem mestu, 2020.76-88.

³⁹ Državni zavod za statistiku (2021). Popis stanovništva, kućanstva i stanova 2021. Stanovništvo staro 15 i više godina prema ekonomskoj aktivnosti, starosti i spolu po gradovima/ općinama, Popis 2021. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://dzs.gov.hr/u-fokusu/popis-2021/88>

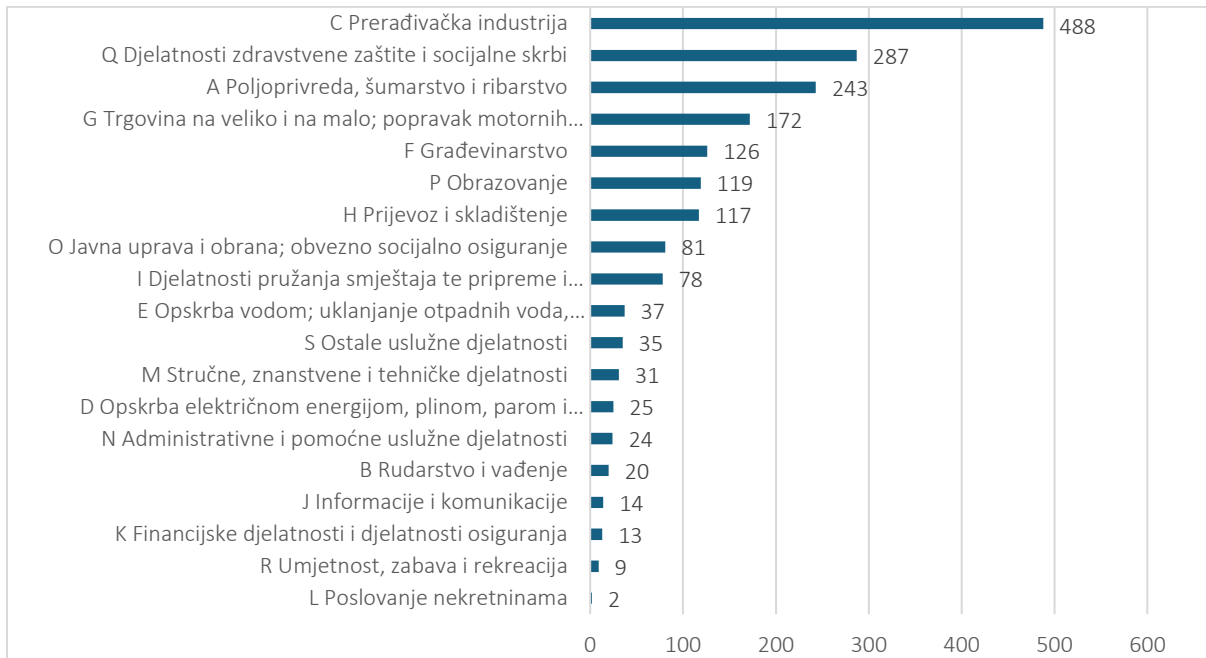
Obrazovna struktura stanovništva Grada prema Popisu 2021. godine, razmatrana kao najviše završeni stupanj obrazovanja stanovništva starijeg od 15 godina, pokazuje da je ukupno 2.425 stanovnika, odnosno 55,6 % imalo završenu srednju školu. Ukupno 545 stanovnika ili 12,5 % imalo je završen neki oblik visokoškolskog obrazovanja, dok je 1.126 stanovnika ili 25,8 % imalo završenu samo osnovnu školu. Bez škole ili s nedovršenom osnovnom školom bilo je ukupno 4,9 % stanovnika.⁴⁰

Tablica 6. Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi u Gradu Lipiku za godinu 2021. Izvor: DZS (2022), Popis stanovništva 2021.

Bez škole	%	Nezavršena osnovna škola	%	Osnovna škola	%	Srednja škola	%	Visoko obrazovanje	%	Ukupno (stariji od 15 godina)
65	1,5 %	195	4,5	1.126	25,8	2.425	55,6	545	12,5	4.359

Prema NKD klasifikaciji zanimanja prema područjima djelatnosti, stanovništvo Gradu Lipiku najviše je bilo zaposleno u djelatnostima: „C Prerađivačka industrija“ (488), Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (287) „A Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo“ (243) i „G Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala“ (172).⁴¹ U djelatnosti „I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane“ bilo je zaposleno ukupno 78 stanovnika.

Slika 3. Zaposleni prema nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD) na području Grada Lipik 2021. godine. Izvor: DZS (2023), Popis stanovništva 2021.

⁴⁰ Državni zavod za statistiku (2021). Popis stanovništva, kućanstva i stanova 2021. Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi, starosti i spolu po gradovima/općinama. Dostupno na mrežnoj stranici: https://podaci.dzs.hr/media/td3jvrbu/popis_2021-stanovnistvo_po_gradovima_opcinama.xlsx

⁴¹ Državni zavod za statistiku (2022). Popis stanovništva, kućanstva i stanova 2021. Zaposleni prema područjima djelatnosti, starosti i spolu. Dostupno na mrežnoj stranici: https://podaci.dzs.hr/media/td3jvrbu/popis_2021-stanovnistvo_po_gradovima_opcinama.xlsx

Prema podacima iz 2024. godine, na području Grada Lipik je ukupno 70 poduzetnika koji su predali godišnji izvještaj za zadnju statističku godinu, dok je ukupan broj poduzetnika bez tog kriterija 78. Prema podjeli subjekata po veličini, 88,2 % subjekata pripada mikro subjektima, 7,8 % malim subjektima, 2,9 % srednjim, a 1,0 % velikim subjektima. Analizom kretanja broja subjekata kroz period od 2021. do 2024. godine, uočava se povećanje broja subjekata. Ukupan broj zaposlenih u svim područjima djelatnosti na području Grada Lipika je 2024. godine iznosio 805. Ukupni prihodi poduzetnika na području Grada Lipika 2024. godine je 89,85 milijuna €, pri čemu je većina prihoda (49,7%) po veličini subjekta od srednjih subjekata, odnosno po tipu subjekta, od društva s ograničenom odgovornošću (77,87 milijuna €). Najzastupljenije djelatnosti među poduzetnicima su prerađivačka industrija te građevinarstvo s podjednakom raspodjelom odnosno brojem subjekata (15 subjekata), dok je 9 subjekata u području djelatnosti kao što je trgovina na veliko i malo, 7 subjekata u stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima, 4 subjekta u ostalim uslužnim djelatnostima te u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane. Broj subjekata u ostalim područjima djelatnosti je manji od 4.⁴²

U djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, na području Grada Lipika je prema podacima iz 2024. godine, registrirano ukupno 4 poduzetnika koji su predali godišnji financijski izvještaj za zadnju statističku godinu, dok je ukupan broj poduzetnika bez tog kriterija isto tako 4. Analizom kretanja broja subjekata koji se bave navedenom djelatnošću kroz period od 2020. (2 subjekta) do 2024. godine (4 subjekta), uočava se povećanje broja subjekata, dok analizom kretanja broja zaposlenih kroz isti period generalno dolazi do povećanja broja zaposlenih u navedenom sektoru, s odstupanjem 2022. godine, kada dolazi do pada broja zaposlenih s 3 na 2. Ukupan broj zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane u Gradu Lipiku, 2024. godine je 6, a ukupni prihodi poduzetnika koji se bave navedenom djelatnošću je 264.531,00 € pri čemu većina prihoda te ujedno i svi zaposleni pripadaju tipu subjekta – jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću.⁴³

⁴² Fina Info.BIZ. Poduzetnici. Pregled. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://infobiz.fina.hr/dashboard/entrepreneurs/statistics/8959fd1e-63a2-4e10-b3b7-1de74eb7943f>

⁴³ Fina Info.BIZ. Poduzetnici. Pregled. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://infobiz.fina.hr/dashboard/entrepreneurs/statistics/8959fd1e-63a2-4e10-b3b7-1de74eb7943f>

2.2. Pregled razvojnih dokumenata od važnosti za turizam

U poglavlju Pregled razvojnih dokumenata od važnosti za turizam dan je pregled strateških dokumenata na međunarodnoj, europskoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini te pregled prostorno-planskih dokumenata vezanih za razvoj turizma koji imaju utjecaj na razvoj destinacije Grada Lipika. Uzimajući u obzir postojeću dokumentaciju o turizmu, ovo poglavlje pruža uvid u smjernice za razvoj turizma te ključne ciljeve i izazove koji su definirani za turistički sektor ovog područja. Kroz usklađivanje s navedenim dokumentima, moguće je oblikovati održive i inovativne pristupe, što je ključno za uspješnu realizaciju strateških ciljeva i jačanje konkurentnosti turizma destinacije. Budući da turizam zahtijeva kontinuitet i dugoročno planiranje, važno je da se novi projekti i smjernice nadovezuju na već postavljene temelje, čime se osigurava povezan i održiv razvoj.

2.2.1 Analiza strateških dokumenata

Najvažniji dokument na međunarodnoj razini koji definira ciljeve održivog razvoja je Program Ujedinjenih naroda za održivi razvoj 2030 (tzv. *Agenda 2030*), usvojen 2015. godine. Agenda 2030 postavlja 17 globalnih ciljeva održivog razvoja i 169 s njima povezanih podciljeva kojima se nastoji riješiti niz globalnih izazova – od klimatskih promjena i siromaštva do nejednakosti i degradacije okoliša – uz istovremeno promicanje inkluzivnog gospodarskog rasta, socijalne pravde i zaštite okoliša. Iako sama Agenda nije pravno obvezujući dokument, izuzme li se poveznica na Pariški sporazum o klimatskim promjenama, sve su države članice Ujedinjenih naroda preuzele političku obvezu provedbe ciljeva definiranih u Agendi 2030. Time se potvrđuje važnost integriranja načela održivog razvoja u nacionalne, regionalne i lokalne politike.

Globalno vijeće za održivi turizam (The Global Sustainable Tourism Council (GSTC)) međunarodno je tijelo, čija je uloga promicanje razvoja održivog turizma prihvaćanjem univerzalnih kriterija održivosti. Godine 2019. je GSTC objavilo kriterije za mjerenje održivosti destinacije koji su stvoreni kroz desetljeće rada uzimajući u obzir brojne smjernice i standarde za održivi turizam, kao i globalna iskustva. Primjena kriterija pomaže turističkoj destinaciji prilagoditi se zahtjevima Agende održivog razvoja do 2030. te doprinijeti 17 ciljeva održivog razvoja. Kriteriji za održivost destinacije raspoređeni su u četiri skupine: 1. Održivo upravljanje, 2. Socioekonomski učinci, 3. Kulturni utjecaji te 4. Utjecaji na okoliš (uključujući potrošnju resursa, smanjenje zagađenja i očuvanje bioraznolikosti i krajolika). Navedeni kriteriji predstavljaju vodeće principe i minimalne zahtjeve kojima bilo koja turistička tvrtka, odnosno destinacija, treba težiti, a sve u cilju zaštite i održivosti prirodnih i kulturnih resursa čitavog svijeta, osiguravajući pritom da turizam dostigne svoj potencijal kao alat za očuvanje i ublažavanje siromaštva.⁴⁴

⁴⁴ Službena stranica Ministarstva turizma i sporta (2022). Globalno vijeće za održivi turizam (GSTC) objavilo novu verziju kriterija za mjerenje održivosti destinacije. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://mint.gov.hr/odrzivi-turizam-22984/globalno-vijece-za-odrzivi-turizam-gstc-objavilo-novu-verziju-kriterija-za-mjerenje-odrzivosti-destinacije/23193>

Na europskoj razini, jedan od ključnih strateških dokumenata za razvoj turizma je Tranzicijski put za turizam. Ovaj dokument definira prioritete, mjere i zajedničke obveze za postizanje zelene i digitalne tranzicije turističkog sektora u Europi. Fokusira se na smanjenje utjecaja turizma na okoliš, jačanje otpornosti turizma na krize, promicanje inkluzivnog i kružnog gospodarskog modela, digitalizaciju i inovacije, te jačanje lokalne participacije i partnerstava.⁴⁵

Europska komisija je 2016. godine donijela Europski sustav pokazatelja za turizam (The European Tourism Indicator System – ETIS)⁴⁶ koji predstavlja inicijativu Europske unije usmjerenu na praćenje i upravljanje održivim turizmom na lokalnoj razini. Podijeljen je u četiri skupine u okviru kojih su 43 obvezna pokazatelja: upravljanje destinacijom (politike održivog turizma, upravljanje turizmom u turističkim poduzećima, zadovoljstvo korisnika, informiranje i komunikacija); gospodarski učinci (turistički tokovi, poslovni rezultati turističkih poduzeća, količina i kvaliteta zaposlenosti, sigurnost i zdravlje, turistički opskrbeni lanac); društveni/kulturni utjecaji (utjecaj na zajednicu/društvo, ravnopravnost spolova, zaštita i jačanje kulturnog nasljeđa, lokalnog identiteta i imovine) te zaštita okoliša/prirode (smanjenje utjecaja prometa, klimatske promjene, gospodarenje otpadom, obrada otpadnih voda, gospodarenje vodom, potrošnja energije, zaštita krajolika i bioraznolikosti, onečišćenje svjetlošću i bukom i kvaliteta vode za kupanje).⁴⁷

Na nacionalnoj razini, ključni strateški dokumenti za razvoj turizma Republike Hrvatske uključuju Nacionalnu razvojnu strategiju Republike Hrvatske do 2030. godine, Strategiju razvoja održivog turizma do 2030. godine⁴⁸ te Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027. godine⁴⁹. Nacionalna razvojna strategija (NRS 2030) ima za cilj održati Hrvatsku među vodećim europskim turističkim destinacijama, s posebnim naglaskom na sigurnost, kvalitetu, dodanu vrijednost, održivost i inovacije, odnosno uspostaviti učinkovit sustav održivog, inovativnog i otpornog turizma, uz ulaganja u turističke proizvode visoke dodane vrijednosti, jačanje zelene i digitalne tranzicije u sektoru te jačanje kapaciteta sustava za otporan i održivi turizam. S druge strane, Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine te Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027. godine su razvojne strategije koje pružaju smjernice za održivi razvoj s naglaskom na ravnoteži između gospodarskog rasta i očuvanja prirodnih i kulturnih resursa. Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine dodatno se fokusira na razvoj cjelogodišnjeg i regionalno uravnoteženijeg turizma, uz očuvanje okoliša, prostora i klime, te na poticanje konkurentnosti i

⁴⁵ Službena stranica Ministarstva turizma i sporta (2022). Europska komisija objavila Tranzicijski put za turizam. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://mint.gov.hr/vijesti/europska-komisija-objavila-tranzicijski-put-za-turizam/22909>

⁴⁶ Europska komisija (2016). The European Tourism Indicator System. ETIS toolkit for sustainable destination management. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4b90d965-eff8-11e5-8529-01aa75ed71a1/language-en>

⁴⁷ Ministarstvo turizma i sporta RH, Ministarstvo znanosti i obrazovanja RH i Institut za turizam (2023). Izrada indikatora održivosti turizma kao podloge novog zakona u turizmu (Element 5.). Dostupno na mrežnoj stranici: https://mint.gov.hr/UserDocsImages/2024_dokumenti/240130_npoo_dokum-indikat.pdf

⁴⁸ Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine (2023). Dostupno na mrežnoj stranici: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2023_01_2_18.html

⁴⁹ Ministarstvo turizma i sporta (2023). Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: https://mint.gov.hr/UserDocsImages/2023_dokumenti/Nacionalni%20plan%20razvoja%20odr%C5%BEivog%20turizma%20do%202027.%20godine%20i%20Akcijski%20plan%20do%202025.%20godine.pdf

otpornosti turizma. Svrha Nacionalnog plana razvoja održivog turizma do 2027. godine definira provedbu strateških ciljeva Strategije razvoja održivog turizma do 2030. godine, odnosno definira deset posebnih ciljeva i njima pripadajućih konkretnih mjera koje osiguravaju postizanje pokazatelja ishoda predviđenih ciljeva.

Srednjoročna vizija razvoja održivog turizma Republike Hrvatske do 2027. godine usklađena je vizijom definiranom u Strategiji razvoja održivog turizma do 2030. godine te ona glasi:

„Poštujući prirodno i kulturno naslijeđe i jedinstveni identitet svih regija, razvijamo održiv cjelogodišnji turizam poželjan za investicije, rad i život, koji doprinosi skladnom gospodarskom razvoju Hrvatske.“

Na regionalnoj razini, Planom razvoja Požeško-slavonske županije 2021. – 2027. godine se navodi da su bogata kulturna i povijesna baštine te očuvana priroda potencijali za razvoj kontinentalnog turizma, posebice jačanjem kulturnog turizma i kulturnih i kreativnih industrija te da je, između ostalih, Državna ergela Đakovo-Lipik jedan od primjera nedovoljno iskorištene nove turističke ponude. Vizija Požeško-slavonske županije je da postane zelena županija s bogatom kulturnom i prirodnom baštinom, visoke kvalitete života i uravnoteženim održivim razvojem.⁵⁰ Isto tako, na regionalnog razini su dostupni dokumenti kao što je Strateški operativni plan razvoja održivog turizma Požeško-slavonske županije do 2030. s postavljenom sljedećom vizijom: *„Održivim upravljanjem prirodnim i kulturnim naslijeđem i razvojem vinske, gastro, outdoor i zdravstvene ponude, Požeško-slavonska županija biti će prepoznata kao cjelogodišnja destinacija tematskih druženja“* te dokument Plan upravljanja destinacijom Požeško-slavonske županije za razdoblje 2025.-2029. Planom upravljanja destinacijom Požeško-slavonske županije su preuzeti ciljevi razvoja turizma definirani Strateškim i operativnim planom razvoja održivog turizma. Glavni cilj turizma Požeško-slavonske županije je jačanje tržišne pozicije Požeško-slavonske županije kao profilirane destinacije održivog turizma.

Na lokalnoj razini, prema Strategiji razvoja Grada Lipika do 2030. godine vizija predstavlja Lipik kao razvijen, konkurentan, inovativan grad koji kroz bogatu turističku ponudu, održivo gospodarstvo, brigu o okolišu nudi građanima kvalitetan i ugodan život. Predviđa razvoj turizma temeljen na prostornom položaju, očuvanom okolišu i prirodnim resursima, kao i na bogatom kulturno-povijesnom naslijeđu.⁵¹ Strateški plan koji se detaljnije fokusira na turizam grada Lipika je Strateški plan razvoja turizma gradova Lipika i Pakraca iz 2013. godine gdje se razrađuje marketinška strategija područja oba grada te predlaže vizija budućeg razvoja turizma: *„Poštujući bogatu tradiciju prestižnog lječilišta u ambijentu koji osvaja povijesnom nostalgijom svoje arhitekture, destinacija Lipik-Pakrac nudi mogućnosti liječenja i očuvanja zdravlja, a u očuvanom*

⁵⁰ Regionalni koordinator razvoja Požeško-slavonske županije (2021). Plan razvoja Požeško-slavonske županije za razdoblje 2021. – 2027. godine Dostupno na mrežnoj stranici: https://www.pszupanija.hr/images/2024/Plan_razvoja/Plan-razvoja-PSZ-za-razdoblje-2021.-2027.-tekstualni-dio.pdf

⁵¹ AVELANT d.o.o. za poslovno i strateško savjetovanje (2021). Strategija razvoja Grada Lipika do 2030. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://lipik.hr/wp-content/uploads/2021/07/Strategija-razvoja-Grada-Lipika-do-2030.-godine.pdf>

prirodnom okruženju gorskih masiva Psunja i riječnih nizina nudi raznolike sportsko-rekreacijske sadržaje.”⁵²

U sljedećoj tablici prikazani su svi prioriteti, ciljevi i mjere navedenih dokumenata s kojima je Plan upravljanja destinacijom TZ Grada Lipika u skladu.

Tablica 7. Strateško-planski dokumenti globalne, državne, regionalne i lokalne razine s kojima je Plan upravljanja Grada Lipika usklađen, izvor: UN, MRRFEU, MINTS, PŽS, Grad Lipik i Institut za turizam

AGENDA 2030	STRATEŠKI CILJEVI (SC) • SC 3. Zdravlje i blagostanje • SC 6. Čista, pitka voda • SC 7. Pristupačna energija iz čistih izvora • SC 8. Dostojanstven rad i gospodarski rast • SC 9. Industrija, inovacije i infrastruktura • SC 10. Smanjenje nejednakosti • SC 11. Učiniti gradove i naselja uključivim, sigurnim, prilagodljivim i održivim • SC 12. Osigurati održive oblike potrošnje i proizvodnje • SC 13. Poduzeti hitne akcije u borbi protiv klimatskih promjena i njihovih posljedica • SC 15. Život na kopnu • SC17. Partnerstvom do ciljeva
NACIONALNA RAZVOJNA STRATEGIJA RH DO 2030	RAZVOJNI SMJER 1 • Održivo gospodarstvo i društvo STRATEŠKI CILJ 1 • Konkurentno i inovativno gospodarstvo PRIORITETNO PODRUČJE 4 • Razvoj održivog, inovativnog i otpornog turizma
STRATEGIJA RAZVOJA ODRŽIVOG TURIZMA DO 2030. GODINE	STRATEŠKI CILJ 1. • Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam STRATEŠKI CILJ 2. • Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu STRATEŠKI CILJ 3. • Konkurentan i inovativan turizam STRATEŠKI CILJ 4. • Otporan turizam
NACIONALNI PLAN RAZVOJA ODRŽIVOG TURIZMA DO 2027. GODINE	POSEBNI CILJ 1. • Razvoj vremenski i prostorno ravnomjernije raspoređenog turističkog prometa POSEBNI CILJ 2 • Repozicioniranje Hrvatske kao cjelogodišnje autentične destinacije održivog turizma POSEBNI CILJ 3 • Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor POSEBNI CILJ 4 • Smanjenje negativnog međuodnosa turizma i klime POSEBNI CILJ 5 • Jačanje ljudskih potencijala u turizmu POSEBNI CILJ 6 • Unaprjeđenje strukture i kvalitete smještajnih kapaciteta POSEBNI CILJ 7 • Osiguranje poticajnog poslovnog okruženja POSEBNI CILJ 8

⁵² Institut za turizam (2013). Strateški plan razvoja turizma gradova Lipika i Pakraca. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://lipik.hr/dokumenti/strateski-plan-razvoja-turizma-gradova-lipika-i-pakraca/>

	- Razvoj inovacija i digitalne transformacije turizma POSEBNI CILJ 9 - Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma POSEBNI CILJ 10 - Odgovoriti na trendove u razvoju turističkih destinacija
PLAN RAZVOJA POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE 2021.-2027.	Prioritet 1. Razvoj konkurentnoga inovativnog gospodarstva kroz zeleni i pametni razvoj Posebni cilj 1.3. Razviti održiv, inovativan i otporan turizam
STRATEŠKI OPERATIVNI PLAN RAZVOJA ODRŽIVOG TURIZMA POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE DO 2030.	Glavni cilj: Jačanje tržišne pozicije Požeško-slavonske županije kao profilirane destinacije održivog turizma Operativni cilj 1: Povećanje kapaciteta i unapređenje kvalitete ponude smještaja i ugostiteljstva Operativni cilj 2: Obogaćivanje destinacijskog lanca vrijednosti Operativni cilj 3: Unapređenje destinacijskog menadžmenta Operativni cilj 4. Podizanje tržišne prepoznatljivosti Županije kao turističke destinacije
PLAN UPRAVLJANJA DESTINACIJOM POŽEŠKO-SLAVONSKE ZA RAZDOBLJE 2025.-2029.	Glavni cilj: Jačanje tržišne pozicije Požeško-slavonske županije kao profilirane destinacije održivog turizma Operativni cilj 1: Povećanje kapaciteta i unapređenje kvalitete ponude smještaja i ugostiteljstva Mjera 1.1. Povećanje broja i kvalitete smještajnih jedinica Mjera 1.2. Provedba edukativnih programa za vinare Operativni cilj 2: Obogaćivanje destinacijskog lanca vrijednosti Mjera 2.1. Unapređenje infrastrukture Mjera 2.2. Razvoj proizvoda Operativni cilj 3: Unapređenje destinacijskog menadžmenta Mjera 3.1. Osiguranje održivosti razvoja turizma Mjera 3.2. Očuvanje i podizanje ambijentalnosti destinacija Mjera 3.3. Unapređenje upravljanja i interni marketing
STRATEGIJA RAZVOJA GRADA LIPIKA DO 2030. GODINE	STRATEŠKI CILJ 1. Razvijati konkurentno i održivo gospodarstvo temeljeno na poduzetništvu, turizmu i poljoprivredi PRIORITET 1.2. Poticanje daljnjeg razvoja turizma Mjera 1.2.1. Razvoj turističkog identiteta i unapređenje turističkog sadržaja Mjera 1.2.2. Razvoj zdravstvenog turizma Mjera 1.2.3. Stvaranje poticajnog okruženja za provedbu infrastrukturnih i drugih ulaganja u turizmu Mjera 1.2.4. Turistička valorizacija i zaštita prirodne i kulturne baštine Mjera 1.2.5. Ulaganje u edukacije osoba koje se bave turizmom te poticanje na međusobnu suradnju STRATEŠKI CILJ 2. Unaprijediti kvalitetu života zajednice jačanjem društvenih djelatnosti i ljudskih kapaciteta PRIORITET 2.1. Unaprjeđenje društvene infrastrukture PRIORITET 2.3. Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine na području Grada STRATEŠKI CILJ 3. Očuvati okoliš i bioraznolikosti na području Grada s ciljem ostvarivanja zelene tranzicije PRIORITET 3.1. Uspostava sustava održivog gospodarenja otpadom PRIORITET 3.2. Provođenje mjera energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije STRATEŠKI CILJ 4. Poboľjšati perspektivu za razvoj Grada ulaganjem u javnu infrastrukturu i digitalnu transformaciju PRIORITET 4.1. Poboľjšanje javne infrastrukture i pametna rješenja
STRATEŠKI PLAN RAZVOJA TURIZMA GRADOVA LIPIKA I PAKRACA	CILJ 1. Informiranje svih dionika, stanovnika kao i potencijalnih investitora o ovome Planu razvoja turizma za Lipik-Pakrac i na temelju plana, definiranje Akcijskog plana za kratkoročno razdoblje (1-2 godine) s definiranim aktivnostima i nositeljima aktivnosti: 1. Repozicioniranje Specijalne bolnice Lipik 2. Izgradnja i unapređenje smještajnih kapaciteta (izrada koncepta i studije isplativosti) 3. Kreiranje urbanog sklada i dobrodošlice 4. Revitalizacija kulturne baštine (koncept i studija isplativosti) 5. Planovi interpretacije 6. Unapređenje turističkog proizvoda 7. Razvoj novih proizvoda 8. Marketing i menadžment turističke destinacije CILJ 2. Operacionalizacija marketinške strategije (definiranje konkretnih aktivnosti, osobito aktivnosti E-marketinga) CILJ 3. Poticanje suradnje među dionicima turističkog razvoja u cilju obogaćivanja postojećih odnosno kreiranje budućih turističkih proizvoda

	CILJ 4. Aktivno traženje različitih izvora financiranja za pojedine aktivnosti razvoja proizvoda CILJ 5. Edukacija djelatnika u sustavu TZ-a za provođenje svih potrebnih, osobito marketinških aktivnosti CILJ 6. Poticaj za angažiranje lokalne zajednice u vezi detekcije i razminiranja minski sumnjivih površina koje mogu onemogućiti ili na dulje vrijeme zaustaviti turistički razvoj

2.2.2 Analiza prostorno-planskih dokumenata

Prostorni planovi čine temeljni normativno-planerski okvir za racionalno upravljanje prostorom, definirajući njegovu namjenu, način korištenja te uvjete za uređenje, razvoj i zaštitu. U ovom poglavlju provodi se analiza relevantne prostorno-planske i strateške dokumentacije na svim razinama – nacionalnoj (Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske), regionalnoj (Prostorni plan Požeško-slavonske županije – PPPSŽ) te lokalnoj, s posebnim naglaskom na Prostorni plan uređenja Grada Lipika (PPUG Lipik). Cilj analize je procjena usklađenosti važećih planskih rješenja s razvojnim potrebama i potencijalima turizma, identifikacija ograničenja u planerskom okviru te prepoznavanje postojećih i potencijalnih turističkih zona pogodnih za daljnji razvoj i ulaganja. Poseban naglasak stavlja se na integraciju načela održivog razvoja, očuvanja krajobraza, kulturne i prirodne baštine te prostorne autentičnosti, kao ključnih čimbenika za oblikovanje konkurentne i prepoznatljive turističke destinacije.

Strategiju prostornog razvoja Republike Hrvatske (SPRRH)⁵³ donio je Hrvatski sabor 2017. godine kao usmjeravajući dokument kojim se planski operacionalizira uz pomoć sustava prostornoga planiranja. Prema navedenoj Strategiji, turizam je jedno od najznačajnijih gospodarskih područja u RH te je Hrvatska prepoznata kao destinacija bogate kulturno-povijesne baštine. Strategijom se navodi da je nužno smanjiti pritisak turizma s obalnog područja RH jačanjem kontinentalnog turizma, kojeg prepoznaje kao važan čimbenik revitalizacije i održivog razvoja ruralnih prostora. Turizam se promatra ne samo kao gospodarska aktivnost, već i kao sredstvo za očuvanje prostornih vrijednosti, kulturnog identiteta i prirodnih resursa. Naglasak se stavlja na razvoj održivih oblika turizma, osobito onih temeljenih na lokalnim posebnostima, tradiciji i ekološkoj poljoprivredi, uz poticanje domaće, sezonske prehrane i kratkih lanaca opskrbe. Kvaliteta se stavlja ispred kvantitete, a cilj je stvoriti turističku ponudu koja je autentična i usklađena s krajobraznim obilježjima. Turizam se povezuje s unaprjeđenjem infrastrukture, kulturnih sadržaja i usluga za lokalno stanovništvo, čime se pridonosi većoj privlačnosti i kvaliteti života u ruralnim područjima. Strategija također ističe važnost planskog pristupa kako bi se osigurala zaštita prostora, posebno kroz obnovu tradicijske gradnje i sprječavanje degradacije okoliša. Uloga turizma je i u demografskoj obnovi, osobito kroz zapošljavanje mladih u novim djelatnostima koje se temelje na lokalnim resursima, društvenim inovacijama i kreativnim industrijama. Time turizam postaje ključan alat za očuvanje i osnaživanje ruralnog prostora te stvaranje dugoročno održivih zajednica.

⁵³ Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja (2017). Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://mpgi.gov.hr/o-ministarstvu/djelokrug/prostorno-uredjenje-3335/strategija-prostornog-razvoja-republike-hrvatske/4096>

Prostorni plan Požeško-slavonske županije (PPPSŽ) je krovni županijski dokument prostornog uređenja koji razrađuje načela prostornog uređenja i utvrđuje ciljeve prostornog razvoja te organizaciju, zaštitu, korištenje i namjenu prostora uvažavanjem društveno-gospodarskih, kulturno-povijesnih i prirodnih vrijednosti te, isto tako, daje smjernice za provođenje ciljeva prostornog uređenja s kojim se usklađuju svi ostali planovi uređenja općina i gradova. Donesen je 2002. godine te je do sada izmijenjen četiri puta, posljednji put 2023. godine.

Prostorni plan Požeško-slavonske županije prepoznaje turizam kao važan razvojni potencijal te navodi da je razvoj turizma potrebno planirati u skladu s mogućnostima i prirodnim značajkama prostora, kao i s većom kvalitetom usluga i bogatijom ponudom raznih kulturnih, rekreacijskih, izletničkih i drugih sadržaja. PPPSŽ-om se naglašava turističko-rekreacijsko-gospodarska zona „Ergela“ kao zona koju je potrebno pejzažno cjelovito urediti te u njoj odrediti zone ispaše, kao i prostori namijenjeni dresurnom, rekreativnom, terapijskom jahanju i školi jahanja. Isto tako PPPSŽ-om se navodi da je razvoj turizma s gledišta prostora i planiranja sadržaja vezan, između ostalog, uz opremanje smještajnih i poslovno-hotelskih kapaciteta u gradovima na području Županije među kojima je i Grad Lipik, zatim uz kulturno-povijesne lokalitete, lovna područja, opremanje zdravstveno-lječilišnog turističkog kompleksa u Lipiku, podizanje razine ugostiteljske usluge, uz izgradnju kampova, razvoj robinzonskog turizma, sanaciju i uređenje stare povijesne jezgre grada Lipika, seoski turizam na vrijednim prirodnim cjelinama s turističko rekreativnim potencijalom, uz vinski turizam odnosno izgradnju „vinskih cesta“ lipičkog i ostalih krajeva Županije, mogućnost razvoja vodenih sportova na postojećim i planiranim akumulacijama-retencijama te na većim vodotocima, izgradnju pratećih građevina za lovni i ribolovni turizam, uređenje golf igrališta, staza za skijanje itd. Planom se naglašava potreba da se turistički sadržaji planiraju i razvijaju u skladu s očuvanjem prirodnih, kulturnih i povijesnih vrijednosti prostora, uz primjenu načela održivog razvoja. Cilj je podići kvalitetu i standard turističke ponude, uz očuvanje identiteta i resursa prostora.

Razvoj prostora Grada Lipika je koncipiran na način da se ravnomjerno razvijaju svi segmenti društva i da se na taj način osigura ravnomjeran razvoj Grada kao takvog. Prostorni plan uređenja Grada Lipik (PPUG Lipik) donesen je 2007. godine. Tijekom godina, PPUG Lipik je više puta mijenjan i dopunjavao, a posljednje, V. Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Grada Lipik trenutno predstavljaju posljednju usvojenu verziju Plana, usvojenu 2024. godine.⁵⁴

PPUG Lipik se u namjeni prostora razlikuju sljedeće površine:

- Površine za razvoj i uređenje naselja
 - Izgrađeni, neizgrađeni i/ili neuređeni dio građevinskih područja 26 naselja
 - Izgrađeni i/ili neizgrađeni dio izdvojenog dijela građevinskog područja naselja Bukovčani, Donji Čaglič, Jagma, Klisa, Korita, Ribnjaci, Skenderovci, Strižićevac, Subocka i Šeovica

⁵⁴ Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije (2024). V. Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Grada Lipik. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://katalog.mgipu.hr/details/338d4598-8ddb-4664-9e00-2a239aba33f3>

- Površine za razvoj i uređenje izvan naselja
 - Izdvojena građevinska područja među kojima se nalazi građevinsko znanstveno-obrazovno-poslovna i turističko-rekreacijska zona „Raminac“, građevinsko područje turističko-rekreacijsko-gospodarske zone „Ergela“, građevinsko područje sportsko-rekreacijske zone (strelište/pucalište za glinene golubove) „Strelište Marino Selo“, građevinsko područje gospodarskih zona „Solarna elektrane Kukunjevac“, „Jagma“, „Ribnjaci“, „Ciglana-Poljana“, „Lipik I“, „Lipik II“, „Lipik III“ te „Lipik IV“
 - Površine za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina, ugljikovodika i geotermalnih voda u energetske svrhe koji uključuju eksploatacijsko polje kremenog (kvarcnog) pijeska „Medinac“, ležište „Jagma VI“, zatim eksploatacijsko polje tehničkog građevnog kamena – amfibiolita i granita „Šeovica“, eksploatacijska polja ugljikovodika kao što su „Janja Lipa“, „Kozarice“, „Jamarica“ te eksploatacijsko polje geotermalne vode „Kozarice“ („Korita“) i „Bolnica“ („Antunovo vrelo“)
 - Poljoprivredno zemljište isključivo osnovne namjene
 - Šuma isključivo osnovne namjene (gospodarska i zaštitna šuma)
 - Ostalo poljoprivredno zemljište, šume i šumsko zemljište
 - Vodne površine (vodotoci, ribnjaci, akumulacije i mikroakumulacije)
 - Površine infrastrukturnih sustava (prometni, energetski, i vodnogospodarski sustav)
 - Groblje
 - Odlagalište otpada

Turizam u Gradu Lipiku ne odnosi se samo na razvoj unutar građevinskih područja, već i na značajan potencijal za razvoj u područjima izvan tih granica. Prostorni plan uređenja Grada Lipika prepoznaje važnost valorizacije prirodnih ljepota i kulturne baštine u ruralnim, nenaseljenim dijelovima, te omogućuje razvoj održivog turizma koji doprinosi očuvanju okoliša, tradicije i lokalne zajednice. Takav pristup ne samo da poboljšava turističku ponudu, nego i omogućava ravnomjeran razvoj Grada, uz očuvanje njezine kulturne i prirodne baštine.

Planom se navodi da osnovne smjernice za budući razvoj naselja Grada obuhvaćaju daljnje povećanje broja i raznolikosti sadržaja javne namjene i usluga vezano uz značaj gradskog središta, s naglaskom na daljnji razvoj primarnog, sekundarnog i tercijarnog sektora gospodarstva – industrije, proizvodnje, zanatstva, male privrede te uslužnih i ugostiteljsko-turističkih djelatnosti koji bi osobito omogućili povećanje broja zaposlenih, pri čemu treba uvažiti prirodne i povijesne vrijednosti ovog i okolnog područja.

Građevinsko područje naselja

Prema PPUG Lipika građevine gospodarske namjene su proizvodne, poslovne i građevine namijenjene za poljoprivrednu djelatnost. Građevine uslužne, trgovačke, komunalno-servisne, ugostiteljsko-turističke i slične namjene su poslovne građevine koje se mogu graditi u području obiteljskog stanovanja, u zoni višestambene gradnje na zasebnoj građevnoj čestici, u proizvodnoj, poslovnoj i mješovitog gospodarskoj zoni te u zoni športsko-rekreacijske namjene. Unutar svih proizvodnih, poslovnih i mješovitih gospodarskih zona dozvoljena je gradnja poslovnih i proizvodnih građevina, kao i njihove različite kombinacije u sklopu jedne građevine. Gospodarskom, proizvodnom, poslovnom, ugostiteljsko-turističkom, mješovitom ili drugom zonom smatra se svako područje naselja na kojem je izgrađeno ili se planira gradnja građevina poslovnih i proizvodnih građevina, a zauzima površinu veću od 5.000m². Na području Grada Lipika, unutar građevinskih područja naselja, planira se uređenje sljedećih gospodarskih zona: „Brezine“, „Filipovac“ i „Gaj“.

Sportsko-rekreacijske građevine su različite vrste građevina namijenjenih sportu i rekreaciji, a uz koje je moguće planirati i različite pomoćne i prateće sadržaje u funkciji sporta. U zoni športsko-rekreacijske namjene dozvoljena je gradnja gospodarskih građevina isključivo trgovačke i ugostiteljsko-turističke namjene. Sportsko-rekreacijske zone na području Grada Lipika se nalaze u naseljima Brekinska (jezera), Marino Selo, Poljana i Dobrovac. Sportsko-rekreacijske površine naselja Marino Selo (HNK Jovača Marino Selo), Dobrovac (HNK Dobrovac) i Poljana (NK Poljana) su otvorena igrališta uz koje je moguće uređivati manje prateće prostore.

Izdvojena građevinska područja izvan naselja

U izdvojenom građevinskom području izvan naselja se na području naselja Lipik nalazi građevinsko područje znanstveno-obrazovno-poslovne i turističko-rekreacijske zone „Raminac“ te građevinsko područje turističko-rekreacijsko-gospodarske zone „Ergela“, dok se u naselju Marino Selo planira građevinsko područje sportsko-rekreacijske zone (streljište/pucalište za glinene golube) „Streljište Marino Selo“. Turističko-rekreacijsko-gospodarska zona „Ergela“ te znanstveno-obrazovno-poslovna i turističko-rekreacijska zona „Raminac“ planiraju se temeljem urbanističkih planova koji su izgrađeni i na snazi - Urbanističkog plana uređenja izdvojenog građevinskog područja turističko-rekreacijsko-gospodarske zone „Ergela“ te Urbanističkog plana uređenja izdvojenog građevinskog područja znanstveno-obrazovno-poslovne i turističko-rekreacijske zone „Raminac“.

Urbanistički plan uređenja turističko-rekreacijsko-gospodarske zone „Ergela“ obuhvaća područje od cca 49,8 ha te se nalazi na zapadnom izlazu iz Grada Lipika, s obje strane državne ceste D5, dok je sa zapadne strane omeđen koridorom buduće brze ceste/europski koridor E661. UPU-om je detaljno i konačno definiran prostor za specifične turističko-sportske-rekreacijske i gospodarske aktivnosti vezane uz tradicionalni uzgoj lipicanaca koji se i u

povijesnim okvirima događao na predmetnom području. Svrha plana je uređenje područja kulturološki i povijesno jedinstvene i vrijedne baštine uz stvaranje dodatne baze za planirano proširenje ponude turističkog razvoja Grada kroz različite aktivnosti i povećanja smještajnih kapaciteta, ali i prostora za sport i rekreaciju samih građana te gostiju koji posjećuju Grad Lipik. UPU-om „Raminac“ je detaljno i konačno definiran prostor koji se bazira na aktivnostima oko postojećeg jezera Raminac, te nastavno na susjednu zonu „Ergela“ i s aktivnostima koje se nadovezuju na povijesno nasljeđe tradicionalnog uzgoja konja lipicanaca. Svrha plana je uređenje visokokvalitetnog područja za sport i rekreaciju te osiguranje dodatnih smještajnih kapaciteta. Na navedenom području UPU-a je dozvoljena gradnja ugostiteljsko-turističkih građevina, sportsko-rekreacijskih građevina, građevina edukacijsko, obrazovnog i poslovnog centra (kampus), pratećih građevina i sadržaja u funkciji sporta, rekreacije i turizma (osobito onih vezanih za konjički sport i turizam) te ostalih pratećih površina kao što su tereni, staze, penjališta itd.

Dio izdvojenog područja zone „Raminac“ površine 4,49 ha koji nije u obuhvatu UPU-a se nalazi na sjevernom dijelu obuhvata zone, sjeverno i sjeveroistočno od jezera te je navedenom području dozvoljena gradnja ugostiteljsko-turističkih smještajnih građevina, građevina za pružanje usluga prehrane i pića, površina za šetnju, vožnju biciklom, jahanje i slično, kao i uređenje sportsko-rekreacijskih sadržaja, površina, dječjih igrališta, šetnica, ribnjaka, nužne uslužno-posjetiteljske infrastrukture i ostalih pomoćnih i pratećih građevina i sadržaja.

Planirana se zona sportsko-rekreacijske namjene (strelište/pucalište za glinene golubove) „Strelište Marino Selo“ ukupne površine 0,38ha nalazi na sjeveroistočnom izlazu iz naselja Marino Selo te je na navedenom području moguće smjestiti strelišta/pucališta za leteće mete – glinene golubove, građevine za ispuštanje meta, građevine za odlaganje potrebne opreme, te parkirališta i ostale površine za funkcioniranje područja. Isto tako, u izdvojenim građevinskim područjima gospodarskih zona „Ribnjaci i „Jagma“ je dozvoljena izgradnja poslovnih i proizvodnih građevina, među koje spadaju i uslužne, trgovačke, ugostiteljsko-turističke i druge građevine.

Izvan građevinska područja

Prostorni plan uređenja Grada Lipik omogućuje razvoj različitih oblika turističkih sadržaja izvan građevinskog područja, s ciljem poticanja održivog turizma i valorizacije prirodnih i kulturnih potencijala Grada. Plan prepoznaje važnost ruralnog prostora za razvoj turizma i omogućuje određene vrste gradnje koje su u skladu s očuvanjem okoliša, tradicije i lokalne zajednice.

Izvan građevinskog područja dopuštena je, između ostalog, gradnja gospodarske građevine namijenjene poljoprivrednoj proizvodnji, stambene, pomoćne i prateće građevine te obiteljska gospodarstava u funkciji obavljanja poljoprivrednih djelatnosti i seoskog turizma, sportsko-rekreacijska igrališta i građevine te ostale građevine u funkciji posjećivanja (planinarski domovi,

planinarske kuće i skloništa za izletnike, vidikovci, odmorišta i slično). Na taj način potiče se razvoj seoskog i ruralnog turizma.

Gospodarske građevine u funkciji seoskog turizma su ugostiteljsko-turističke građevine za smještaj i prehranu, a mogu se graditi isključivo ako je izgrađena ili se istovremeno gradi gospodarska građevina osnovne namjene i to na građevnim česticama minimalne površine 2 ha sukladno Zakonu. Isto tako, moguće je graditi pomoćne građevine za potrebe obavljanja poljoprivredne djelatnosti, stanovanja ili seoskog turizma.

Izvan građevinskih područja, na zemljištu katastarskih kultura kao što su močvara, trstik, neplodno tlo i u napuštenim rukavcima vodotoka, odnosno ostalom poljoprivrednom zemljištu bogatom podzemnom vodom moguće je izgradnja novih ribnjaka, dok se individualni ribnjaci, manjih kapaciteta uzgoja, uz navedene površine mogu realizirati i na površinama kategoriziranim kao ostala obradiva tla zemljišta. U sklopu obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva moguća je izgradnja ribnjaka na vrijednom obradivom tlu zemljišta te je moguće graditi i stambenu te, osobito poželjno i ugostiteljsko-turističke građevine u funkciji seoskog turizma.

Van građevinskog područja mogu se graditi i rekreacijske građevine kao što su: trim, biciklističke, planinarske, konjičke, automobilističke, moto-cross i slične staze, skijališta, vidikovci, kupališta, sunčališta, plaže, sportski tereni, odmorišta, lovački i planinarski domovi, izletničke kuće ili skloništa te druge građevine u funkciji rekreacije. Planinarski i lovački domovi, koji imaju smještajne kapacitete veće od 10 ležajeva mogu osim prizemlja i potkrovlja sadržavati i kat te podrum.

Na području Grada Lipika mogu se van građevinskog područja graditi i manje vjerske građevine kao što su raspela, poklonci, kapelice i sl. te spomen obilježja različitog karaktera. Također, uz postojeće i planirane javne ceste mogu se graditi odmorišta, stajališta, parkirališta, benzinske, plinske ili druge energetske postaje koje pridonose, između ostalog, tranzitnom turizmu Grada.

Na području Grada moguća je i izgradnja građevina namijenjenih robinzonskom turizmu u kojem se pruža uloga smještaja u prostorijama ili na prostorima pod neuobičajenim okolnostima i uvjetima. Ukupno gledajući, navedeno jasno pokazuje da Grad Lipik vidi značajan potencijal u razvoju turizma unutar građevinskih područja i izvan građevinskih područja, uz uvjet očuvanja prirodnih i kulturnih vrijednosti prostora. Prostorni plan uređenja Grada Lipika prepoznaje turizam kao važnu gospodarsku granu i omogućuje njegov razvoj na održiv način, posebno u područjima izvan glavnih naselja, čime se doprinosi ravnomjernom razvoju Gradu i očuvanju njezine bogate prirodne i kulturne baštine.⁵⁵

⁵⁵ Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije (2024). V. Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Grada Lipik. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://katalog.mgipu.hr/details/338d4598-8ddb-4664-9e00-2a239aba33f3>

2.3. Turistički proizvodi i usluge

Turistički proizvodi i usluge predstavljaju temeljnu komponentu ponude destinacije i izravno utječu na doživljaj posjetitelja. U kontekstu Plana upravljanja destinacijom Grada Lipika, oni doprinose oblikovanju identiteta destinacije, diferencijaciji na tržištu i povećanju atraktivnosti područja. Njihov razvoj omogućava produženje boravka turista, povećanje potrošnje i ravnomjerniju prostornu i vremensku raspodjelu posjeta. Kvalitetni i tematski usmjereni turistički proizvodi, temeljeni na lokalnim resursima, pomažu u privlačenju ciljnih skupina i potiču održivi razvoj turizma.

U ovom poglavlju analiziraju se najvažniji elementi turističke ponude, uključujući pokazatelje turističkog prometa, dostupne vrste smještaja, ugostiteljsku ponudu, postojeće atrakcije te dodatne usluge koje pridonose kvaliteti boravka. Cilj je prepoznati jake strane destinacije, ali i prostor za unaprjeđenje kako bi se omogućio održiv i strateški razvoj turizma na području Grada Lipika.

2.3.1 Pokazatelji turističkog prometa

Analiza turističkog prometa predstavlja temelj za razumijevanje turističke aktivnosti na području Grada Lipika. Korištenjem ključnih pokazatelja kao što su broj dolazaka i noćenja domaćih i stranih turista, prosječno trajanje boravka, sezonska raspodjela posjeta, geografsko porijeklo posjetitelja (po županijama i državama) te socio-demografska obilježja (dob i spol), moguće je steći uvid u strukturu i dinamiku turističke potražnje. Ovi podaci omogućuju prepoznavanje dominantnih tržišta, identifikaciju razdoblja najveće i najmanje popunjenosti te usmjeravanje budućih aktivnosti planiranja i promocije. Analizom navedenih pokazatelja utvrđuju se trendovi, potrebe i potencijali, čime se stvara čvrst temelj za daljnji razvoj održive i konkurentne turističke ponude u destinaciji.

Tablica 8. Kretanje broja dolazaka i noćenja domaćih i stranih turista te njihovo prosječno trajanje boravka u razdoblju od 2018. do 2024. godine na području Grada Lipika. Izvor: eVisitor.

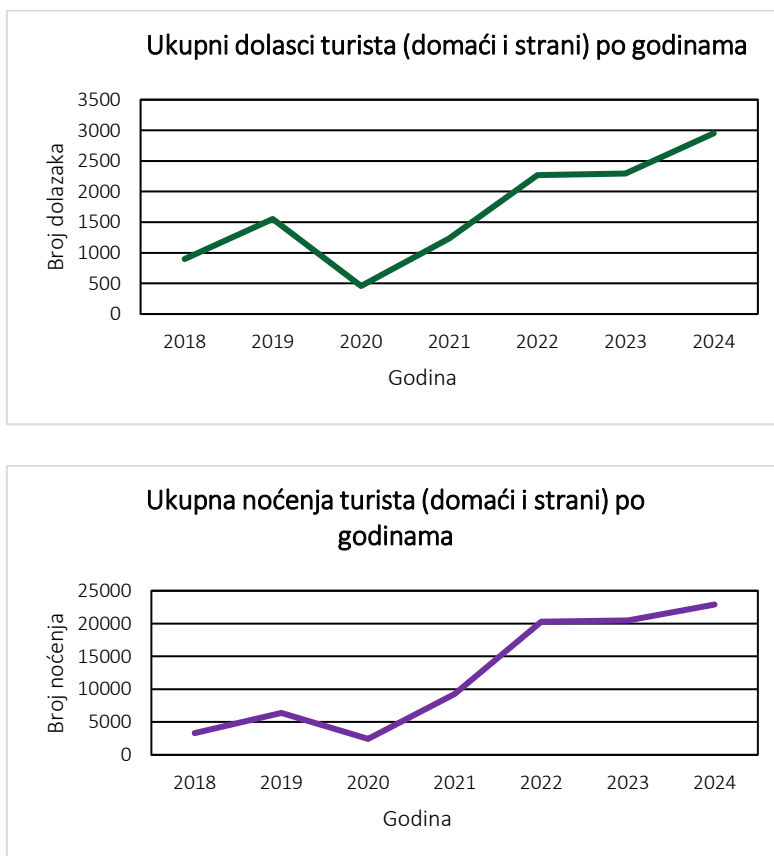
Vrsta turista	Godina	Dolasci	Udio dolaska [%]	Noćenja	Udio noćenja [%]	Prosječno trajanje boravka [dani]
Domaći	2018.	672	74,83	2.491	74,58	3,71
Strani		226	25,17	849	25,42	3,76
UKUPNO		898	100,00	3.340	100,00	3,72
Domaći	2019.	1.000	64,43	3.720	58,20	3,72
Strani		552	35,57	2.672	41,80	4,84
UKUPNO		1.552	100,00	6.392	100,00	4,12
Domaći	2020.	384	83,84	1.770	72,78	4,61
Strani		74	16,16	662	27,22	8,95
UKUPNO		458	100,00	2.432	100,00	5,31
Domaći	2021.	1.087	88,02	8.363	90,04	7,69
Strani		148	11,98	925	9,96	6,25
UKUPNO		1.235	100,00	9.288	100,00	7,52
Domaći	2022.	1.967	86,69	19.296	95,11	9,81
Strani		302	13,31	993	4,89	3,29
UKUPNO		2.269	100,00	20.289	100,00	8,94
Domaći	2023.	2.118	92,29	19.866	96,99	9,38

Strani		177	7,71	616	3,01	3,48
UKUPNO		2.295	100,00	20.482	100,00	8,92
Domaći	2024.	2.561	86,75	21.764	95,04	8,50
Strani		391	13,25	1.136	4,96	2,91
UKUPNO		2.952	100,00	22.900	100,00	7,76

Podaci ukupnog broja dolazaka turista (domaći i strani) u razdoblju od 2018. do 2024. godine ukazuju da je u 2018. godini broj dolazaka turista iznosio nešto manje od 900. Već sljedeće godine, 2019., zabilježen je značajan porast broja dolazaka – nešto iznad 1.500 dolazaka. Međutim, u 2020. godini dolazi do naglog pada, pri čemu broj dolazaka pada na približno 400. Ovaj pad je posljedica pandemije COVID-19 koja je utjecala na globalna turistička kretanja. U 2021. godini situacija se djelomično stabilizira te dolazi do oporavka broja dolazaka, koji raste na oko 1.200, dok je tijekom 2022. godine zabilježeno 2.269 dolazaka. U 2023. godini primjetan je blagi porast, a u 2024. godini dolazi do još snažnijeg rasta, gdje broj dolazaka ostvaruje rekord u promatranom razdoblju- nešto ispod 3.000 dolazaka.

Zaključno, iako se tijekom pandemije dogodio znatan pad turističkih dolazaka, podaci pokazuju pozitivan trend oporavka i rasta u godinama koje su uslijedile, s time da je 2024. godina najuspješnija po broju dolazaka u cijelom promatranom razdoblju. Ovaj uzlazni trend može ukazivati na poboljšane turističke ponude, bolje promotivne aktivnosti ili općenito veću zainteresiranost za destinaciju poput Grada Lipika.

Slika 4. Ukupni dolasci turista (domaći i strani) i ukupna noćenja turista (domaći i strani) na područje Grada Lipika u razdoblju od 2018. do 2024. godine. Izvor: eVisitor.

Dolasci i noćenja turista koji dolaze u Toplice Lipik – Specijalnu bolnicu za medicinsku rehabilitaciju putem HZZO-a ne bilježe se u sustavu eVisitor, osim objekata koji su registrirani za pružanje usluge komercijalnog smještaja, koji zauzimaju manji udio u broju dolazaka i noćenja na razini cijele destinacije.

Tablica 9. Kretanje broja dolazaka i noćenja korisnika Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju u 2023. i 2024. godini. Izvor: eVisitor.

Vrsta posjetitelja	Godina	Dolasci	Udio dolaska [%]	Noćenja	Udio noćenja [%]
HZZO	2023.	2.938	62,7	56.555	75,2
Privatni		1.746	37,3	18.690	24,8
UKUPNO		4.684	100,00	75.245	100,00
HZZO	2024.	3.144	64,9	60.022	77,0
Privatni		1.697	35,1	17.894	23,0
UKUPNO		4.841	100,00	77.916	100,00

U Toplicama Lipik – Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju tijekom razdoblja od 2023.-2024. godine zabilježen je stabilan rast u turističkom prometa, posebno u segmentu zdravstvenog turizma koji se ostvaruje u suradnji s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje (HZZO). U 2023. godini Bolnica je zabilježila 4.684 dolazaka, a u 2024. godini ta brojka je porasla na 4.841 dolazaka, što ukazuje na blagi, ali kontinuirani rast interesa za rehabilitacijske i terapijske usluge koje ustanova nudi. Segment korisnika HZZO-a čini najveći udio u ukupnim dolascima, s više od 64,9 % svih posjetitelja, dok se privatni dolasci održavaju na nešto nižoj razini, s blagim padom između 2023. i 2024. godine (s 1.746 na 1.697)⁵⁶.

U 2023. i 2024. godini Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Lipik bilježi stabilan broj noćenja s izraženom dominacijom korisnika Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO). U 2023. godini ostvareno je ukupno 75.245 noćenja, od čega je 56.555 noćenja (75,2 %) pripadalo HZZO korisnicima, dok je 18.690 noćenja (24,8 %) ostvareno putem privatnih dolazaka. U 2024. godini ukupni broj noćenja raste na 77.916, a pritom HZZO korisnici ostvaruju 60.022 noćenja (77,0 %), dok privatni gosti bilježe 17.894 noćenja (23,0 %). Usporedba pokazuje da HZZO segment ne samo da ostaje dominantan, već i dodatno jača – bilježi rast od 6,1 % u odnosu na prethodnu godinu. S druge strane, privatni segment blago opada, s padom noćenja od 4,3 %. Ovi podaci ukazuju na snažnu oslonjenost ustanove na javni sustav zdravstvenog osiguranja, što osigurava stabilnost i kontinuitet poslovanja, ali istovremeno otvara prostor za razvoj i jačanje ponude za privatne posjetitelje što se očekuje nakon proširenja smještajnih kapaciteta, posebice hotelskog (hotel Fontana, heritage hotel Vila Savić i dr.)

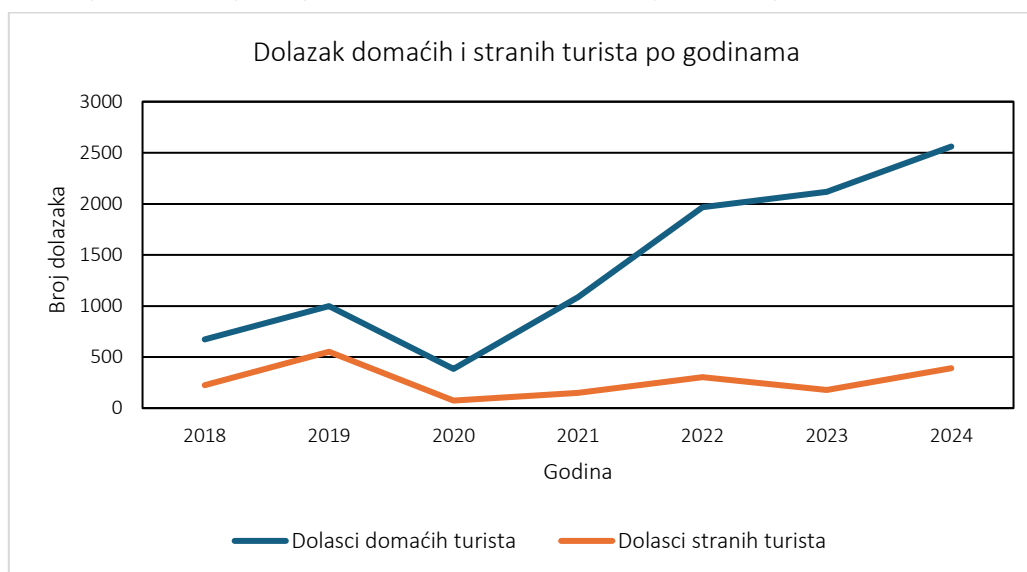
Podaci ukupnog broja noćenja turista (domaći i strani) ukazuju da je u 2018. godini zabilježeno nešto manje od 3.500 noćenja. Već sljedeće godine, 2019., dolazi do značajnog porasta broja noćenja – približno na razinu od 6.400. Međutim, 2020. godina bilježi pad, kada broj noćenja pada na oko 2.500, što se vjerojatno može povezati s pandemijom COVID-19 i smanjenim turističkim kretanjima. Godine 2021. zabilježen je snažan oporavak, broj noćenja raste i doseže

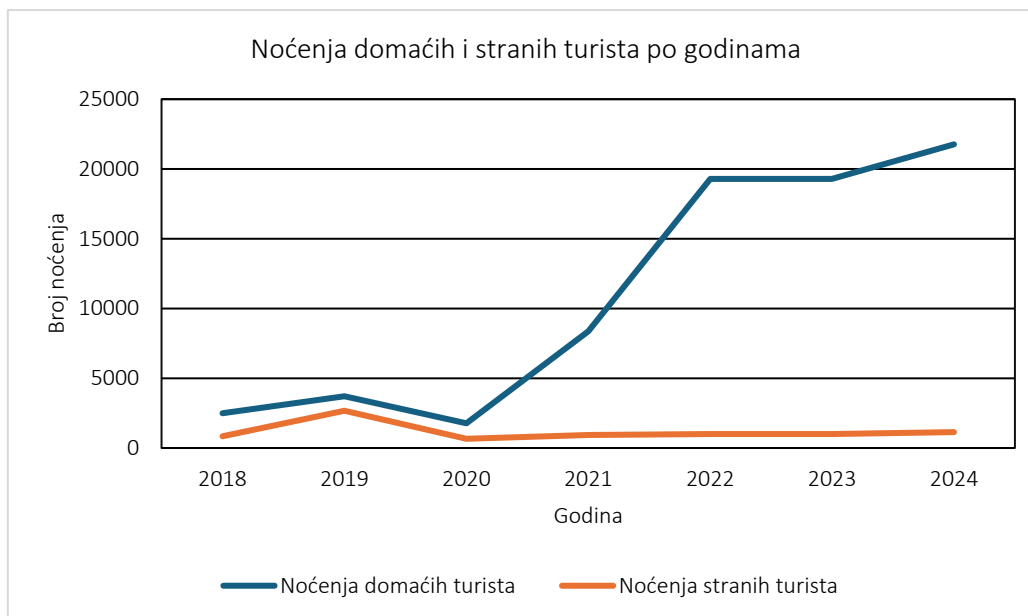
više od 9.000 noćenja. Ipak, 2022. dolazi do rasta na preko 20.000, nakon čega slijedi blagi, ali stabilan rast tijekom 2023. i vrhunac broja noćenja 2024. godine, kada broj noćenja iznosi skoro 23.000. Ukupno gledano, podaci pokazuju da je broj noćenja, unatoč povremenim oscilacijama, dugoročno zadržao uzlazni trend. Povećan broj noćenja od 2022. godine mogao bi ukazivati na odaziv turista na mogućnost pružanja medicinskih i lječilišnih usluga u toplicama u zdravstvenom turizmu uz korištenje termomineralne vode za koju je 2021. godine rješenjem Ministarstva zdravstva dobivena suglasnost, što pridonosi boljoj turističkoj ponudi te dužem boravku turista.

Temeljem analize razlike između dolazaka i noćenja domaćih i stranih turista na području Grada Lipika u razdoblju od 2019. do 2024. godine, jasno je vidljivo da je 2020. godina bila najnepovoljnija za turizam, osobito u segmentu stranih gostiju, što je posljedica pandemije. Broj dolazaka i noćenja stranih, ali i domaćih turista te godine bio je najmanji, dok se već 2021. i 2022. godine bilježi blagi oporavak za strane turiste, a za domaće značajan porast sve do kraja promatranog razdoblja odnosno 2024. godine kada je zabilježen vrhunac domaćeg turizma.

U 2023. godini, strani turisti ostvaruju manje noćenja nego do tada, a 2024. godine dolazi do rasta broja noćenja i dolazaka, no nimalo u razmjeru koji je to ukazano kod domaćih turista. Iako strani turisti ostaju važan dio turističkog prometa, vidljivo je da domaći gosti sve više dominiraju i po broju dolazaka i po duljini boravka, što ukazuje na potrebu dodatnog prilagođavanja turističke ponude međunarodnom tržištu.

Slika 5. Broj dolazaka i broj noćenja domaćih i stranih turista u Grad Lipik u razdoblju 2018. - 2024. Izvor: eVisitor.

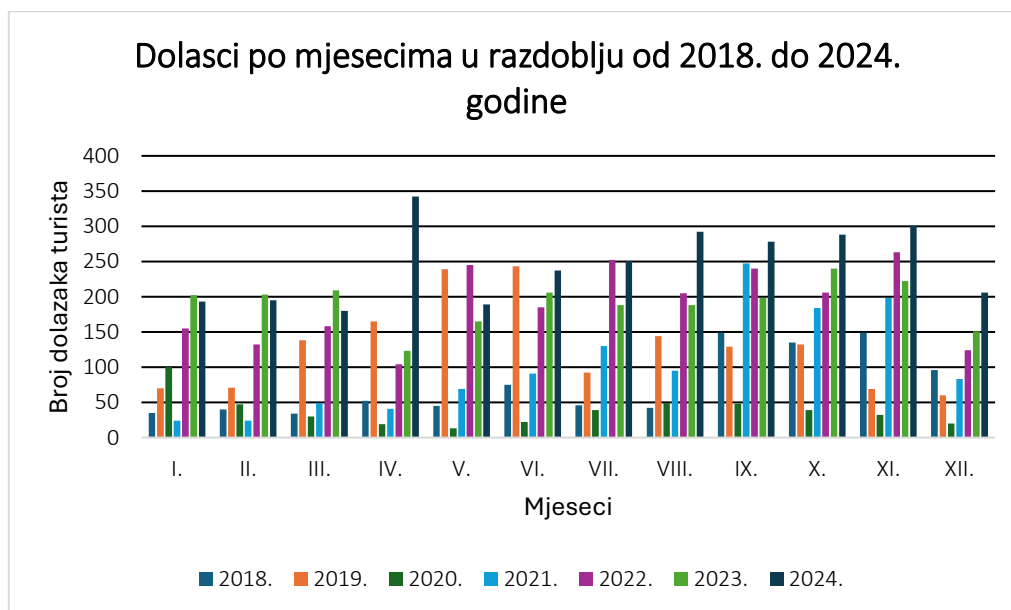
Gledajući ukupan broj noćenja na području destinacije, uključujući korisnike HZZO-a i privatne turiste, procjena je da se 2024., godine na području destinacije ostvarilo oko 80.000 noćenja. Ovi podaci potvrđuju da se Grad Lipik, unatoč izazovima i još uvijek vidljivom zaostatku za rekordnom 1989. godinom (113.428 noćenja), postupno vraća na kartu važnih turističkih i lječilišnih odredišta u Republici Hrvatskoj.

Za analizu sezonalnosti turizma, odnosno za uvid u to kako se broj dolazaka i noćenja turista mijenja kroz različite dijelove godine, korišteni su podaci eVisitora, ali raspoređeni po mjesecima. Sezonalnost u turizmu predstavlja periodične i predvidive oscilacije u turističkoj potražnji tijekom godine, koje rezultiraju neravnomjernom raspodjelom dolazaka i noćenja turista. Navedene promjene su najčešće povezane s klimatskim uvjetima, praznicima, školskim raspustima, ali i s dostupnošću turističke ponude u određenim razdobljima.

Tablica 10. Sezonalnost dolazaka turista (domaći i strani) na područje Grada Lipika po mjesecima u razdoblju od 2018. do 2024. godine. Izvor: eVisitor.

Mjeseci/godina	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ukupno godišnjih dolazaka
2018.	35	40	34	52	45	75	46	42	149	135	149	96	898
2019.	70	71	138	165	239	243	92	144	129	132	69	60	1.552
2020.	100	47	30	19	13	22	39	49	48	39	32	20	458
2021.	24	24	49	41	69	91	130	95	247	184	198	83	1.235
2022.	155	132	158	104	245	185	252	205	240	206	263	124	2.269
2023.	202	203	209	123	165	206	188	188	198	240	222	151	2.273
2024.	193	195	180	342	189	237	251	292	278	288	301	206	2.952

Slika 6. Grafički prikaz sezonalnosti dolaska turista (domaći i strani) na područje Grada Lipika u razdoblju od 2018. – 2024. godine. Izvor: eVisitor.

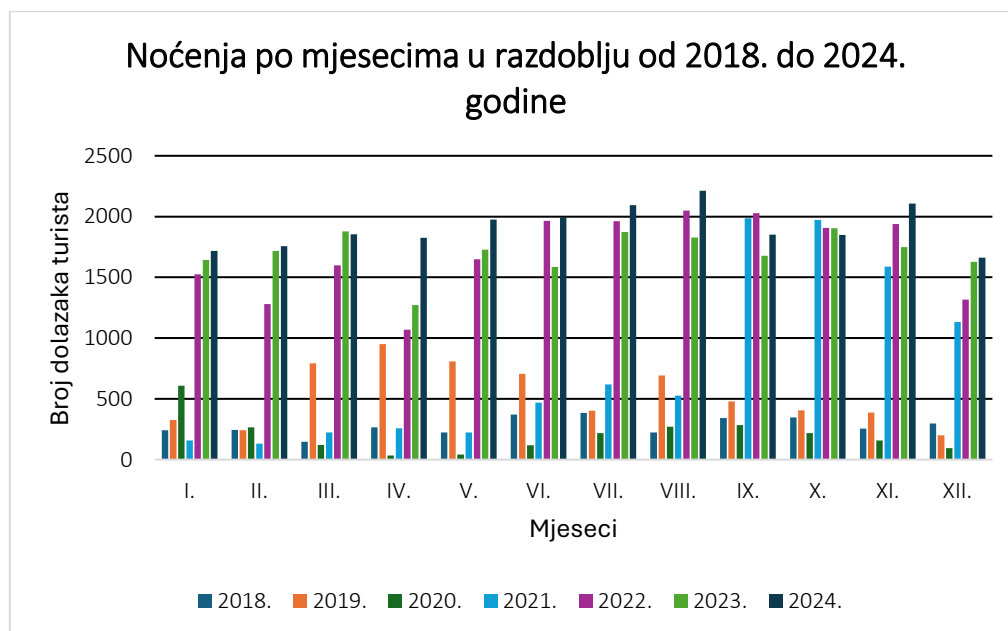
Analizom dolazaka turista po mjesecima u razdoblju od 2018. do 2024. godine vidljivo je da Grad Lipik ima izražen sezonski karakter turističke potražnje. Najveći broj dolazaka bilježi se tijekom ljetnih mjeseci, osobito u srpnju i kolovozu, što ukazuje na sezonski vrhunac. Povećani broj dolazaka primjetan je i u proljetnim i ranim jesenskim mjesecima, ponajprije u travnju, svibnju, rujnu i listopadu. Zimski mjeseci, posebice siječanj i veljača, karakterizirani su znatno manjim brojem turističkih dolazaka, što potvrđuje sezonski pad aktivnosti. Godina 2020. bilježi značajan pad dolazaka, što se može povezati s pandemijom COVID-19, dok se u sljedećim godinama primjećuje postupni oporavak tržišta. Ovakvi podaci jasno upućuju na potrebu planiranja mjera

za produženje turističke sezone i ravnomjerniju distribuciju turističkog prometa kroz cijelu godinu.

Tablica 11. Sezonalnost noćenja turista (domaći i strani) na području Grada Lipika po mjesecima u razdoblju od 2018. do 2024. godine. Izvor: eVisitor.

Mjeseci/ godina	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ukupno godišnjih noćenja
2018.	242	245	147	266	224	370	384	223	341	347	254	297	3.340
2019.	326	241	793	951	808	705	403	692	479	406	388	200	6.392
2020.	607	267	120	34	41	118	219	271	285	219	157	94	2.432
2021.	159	131	224	259	223	468	619	526	1.987	1.973	1.587	1.132	9.288
2022.	1.526	1.281	1.599	1.070	1.648	1.965	1.962	2.049	2.028	1.907	1.938	1.316	20.289
2023.	1.643	1.717	1.879	1.271	1.728	1.586	1.873	1.828	1.677	1.903	1.749	1.628	20.482
2024.	1.716	1.756	1.854	1.826	1.976	1.996	2.095	2.212	1.852	1.848	2.107	1.662	22.900

Slika 7. Grafički prikaz sezonalnosti noćenja na području Grada Lipika u razdoblju od 2018. do 2024. godine. Izvor: eVisitor.

U razdoblju od 2018. do 2024. godine uočena je izražena sezonalnost turističkih noćenja, s vrhuncem tijekom ljetnih mjeseci (lipanj – kolovoz). Unatoč tome, od 2021. godine bilježi se pozitivan trend produljenja sezone, posebno u proljetnim i jesenskim mjesecima, a blagi porast turističkog prometa vidljiv je i u zimskim razdobljima.

Pandemijska 2020. godina uzrokovala je snažan pad dolazaka, no obrasci sezonalnosti ostali su stabilni, što potvrđuje otpornost destinacije i održivost temeljne turističke ponude. Godina 2024. donosi rekordan broj noćenja u gotovo svim mjesecima, čime Lipik nadmašuje predpandemijske razine i potvrđuje svoj potencijal za razvoj cjelogodišnjeg turizma.

Upravo zato, daljnje planiranje destinacije treba biti usmjereno na razvoj selektivnih oblika turizma (zdravstveni, kulturni, aktivni) koji mogu dodatno smanjiti sezonalnost i ravnomjernije raspodijeliti turistički promet tijekom cijele godine.

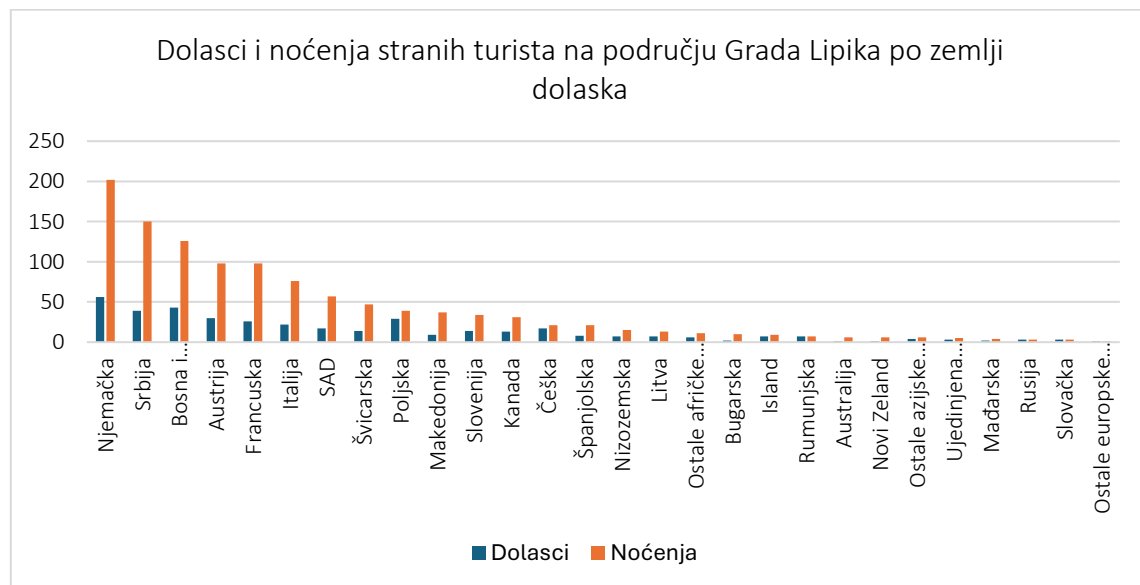
Analizom dolazaka i noćenja domaćih turista po županijama u 2024. godini se omogućava uvid u županije iz kojih turisti najčešće dolaze. Na temelju tih podataka moguće je preciznije usmjeriti promotivne aktivnosti, prilagoditi turističku ponudu potrebama posjetitelja te planirati razvoj infrastrukture i usluga u skladu s realnim kretanjima potražnje. Takav pristup osigurava održiv i učinkovit razvoj destinacije.

Slika 8. Analiza dolazaka i noćenja domaćih turista iz okolnih županija na području Grada Lipika 2024. godine. Izvor: eVisitor.

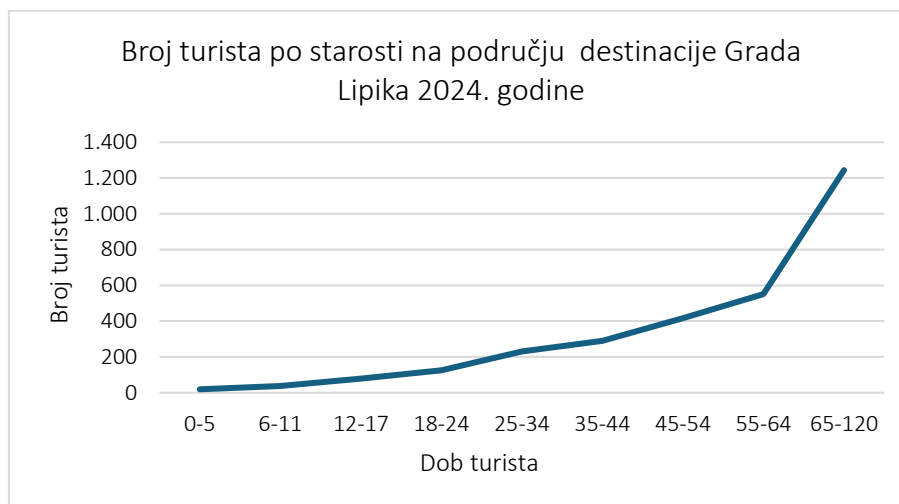
Analiza pokazuje da najviše domaćih turista dolaze iz kontinentalnih županija kao što su: Brodsko-posavska županija, Vukovarsko-srijemska županija, Grad Zagreb, Požeško-slavonska i Zagrebačka županija, s više od 200 dolazaka i više od 1.500 noćenja u 2024. godini, što ukazuje na učestale i produžene boravke.

Slika 9. Analiza dolazaka i noćenja stranih turista na području Grada Lipika prema zemlji dolaska u 2024. godini. Izvor: eVisitor.

Analiza pokazuje da su u 2024. godini turisti iz sljedećih zemalja: Njemačke, Srbije, Bosne i Hercegovine, Austrije, Francuske, Poljske, Italije i Češke i Nizozemske najučestaliji strani turisti po dolascima i noćenjima na područje Grada Lipika. Prema podacima e-Visitora, analizom sociodemografskih obilježja (dob i spol), u 2024. godini je na području destinacije TZ Grada Lipika bio nešto veći broj muških (1.611) u odnosu na ženske turiste (1.382), dok su po starosti najzastupljeniji turisti (i muški i ženski) s više od 65 godina.

Slika 10. Broj turista po starosti na području destinacije Grada Lipika u 2024. godini. Izvor: eVisitor.

2.3.2 Smještaj

Ponuda smještajnih kapaciteta u Gradu Lipiku raznolika je i prilagođena različitim profilima posjetitelja, s naglaskom na zdravstveni turizam. Smještajne kapacitete na području Grada Lipika čine objekti u domaćinstvu, sobe za iznajmljivanje i apartmani.

Tijekom 2024. godine usluge smještaja nudilo je ukupno 15 iznajmljivača koji raspolagali sa 69 smještajnih jedinica s ukupno 147 kreveta i 33 dodatna kreveta.⁵⁷ Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju registrirala je ugostiteljske objekte 7 soba sa 18 kreveta (14+4) u objektu „Kamene kupke“ kategoriziranih s 4* te 8 apartmana s ukupno 32 kreveta (16+16) u objektu Ankin dvor, kategoriziranih s 4*. Ponuda hotelskog smještaja još ne postoji, ali će u bližoj budućnosti postati dostupna obzirom na provođenje recentnih aktivnosti oko realizacije novog hotelskog smještaja. Ovi objekti, do gradnje hotela Fontana i heritage hotela Vile Savić, mogu primiti najveći broj turista.⁵⁸

Najveći smještajni kapaciteti unutar Bolnice za medicinsku rehabilitaciju, nalazio se u objektu Fontana. Početkom 2025. godine izveden je iz evidencije eVisitor zbog radova na gradnji objekta hotelskog smještaja u svrhu podizanja kvalitete zdravstvenog turizma s 81 smještajnom jedinicom, odnosno 133 ležaja.⁵⁹ Njegovom izgradnjom, tijekom narednog razdoblja, riješit će se problem nedostatka hotelskog smještaja na području Grada Lipika. Također, u narednom razdoblju predviđena je izgradnja Heritage hotela u Vili Savić te još jednog hotelskog objekta.⁶⁰ Sukladno tome, smještajni kapaciteti u 2025. godini su smanjeni u odnosu na 2024. godinu te je uslugu smještaja nudilo 16 iznajmljivača s ukupno 42 smještajne jedinice, 93 kreveta te 33 dodatna kreveta.

U pogledu kategorizacije, prevladavaju smještajni objekti s 3* te postoji i ponuda smještaja s 4*. Najveći broj iznajmljivača nalazi se u kategoriji – objekti u domaćinstvu. U pogledu smještajnih kapaciteta, najveći broj objekata ima manje kapacitete, od 2 do 7 kreveta, što ih čini idealnima za individualne goste, obitelji ili manje grupe. Većina smještajnih objekata dostupna je za osobe s invaliditetom, parkingom, wi-fi internetom i drugim osnovnim uslugama smještaja.

Unatoč postojećim smještajnim kapacitetima, analiza ukazuje na izazove u pogledu smještaja za veće skupine. Neravnomjerna distribucija smještaja također predstavlja problem, budući da je većina smještajnih objekata smještena je u samom centru Lipika, dok u drugim naseljima slabo zastupljena (Filipovac i Donji Čaglić). U narednom razdoblju očekuje se iskorak u pogledu povećanja smještajnih kapaciteta hotelskog smještaja, a očekuje se i porast smještajnih objekata

⁵⁷ eVisitor(2025). Sustav eVisitor. Podaci o smještajnim objektima na području Grada Lipika. Npublicirani podaci.

⁵⁸ eVisitor(2025). Sustav eVisitor. Podaci o smještajnim objektima na području Grada Lipika. Npublicirani podaci.

⁵⁹ Toplice-Lipik (2024). Odobreno 12,7 milijuna eura za rekonstrukciju smještajnog objekta Fontana u hotel u funkciji zdravstvenog turizma. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://toplice-lipik.hr/hr/rekonstrukcija-smjestajnog-objekta-fontana-u-hotel-u-funkciji-zdravstvenog-turizma/bpid/97>

⁶⁰ Compas.hr (2023). U Lipiku za gradnju kandidirana dva nova hotela. Dostupno na mrežnoj stranici: U Lipiku za gradnju kandidirana dva nova hotela.

u privatnom smještaju čime će se proširiti ponuda i podići razina usluge. Time će se bolje zadovoljiti potrebe različitih profila posjetitelja te omogućiti duži boravak i veća potrošnja unutar destinacije.

Tablica 12. Smještajni kapaciteti na području destinacije Grada Lipika (2025.). Izvor: eVisitor.

Red. br.	Naziv objekta	Naselje	Adresa	Vrsta smještajne jedinice	Podvrsta objekta	Kategorija smještaja	Broj smještajnih jedinica	Broj kreveta	Broj dodatnih kreveta
1.	Sobe Matačić	Lipik	Školska 44	Soba	Objekti u domaćinstvu	2 *	2	4	0
2.	Apartman Barčan	Lipik	Vukovarska avenija 2/3	Apartman	Objekti u domaćinstvu	3 *	1	3	2
3.	Soba Barčan	Lipik	Ulica Hrvatske mladeži 11	Soba	Objekti u domaćinstvu	4 *	1	2	0
4.	Studio Barčan	Lipik	Ulica Hrvatske mladeži 11	Studio apartman	Objekti u domaćinstvu	4 *	1	2	1
5.	Apartman Broš	Lipik	Ulica Ivana Gundulića 7	Apartman	Objekti u domaćinstvu	3 *	1	2	1
6.	Apartman Glazer	Filipovac	Tabor 69	Apartman	Objekti u domaćinstvu	3 *	1	5	0
7.	Apartmani Golubica	Lipik	Ulica Stjepana Radića 1	Apartman	Objekti u domaćinstvu	3 *	2	7	0
8.	Apartmani Mirković	Lipik	Slavonska ulica 24	Apartman	Objekti u domaćinstvu	3 *	2	4	1
9.	Kuća za odmor Balog	Brekinska	Brekinska 49	Kuća za odmor	Objekti u domaćinstvu	3 *	1	3	2
10.	Soba Pleše	Lipik	Udinska 11	Soba	Objekti u domaćinstvu	3 *	1	2	0
11.	Sobe i studio apartmani Kovačić	Lipik	Hrvatske mladeži 23	Soba	Objekti u domaćinstvu	3 *	3	4	0
12.	Sobe i studio apartmani Kovačić	Lipik	Hrvatske mladeži 23	Studio apartman	Objekti u domaćinstvu	3 *	2	7	0
13.	Apartman Ždralović	Lipik	Ulica Hrvatske mladeži 20	Apartman	Apartman	3 *	1	2	1
14.	Apartman Tudović	Lipik	Udinska ulica 2/5	Apartman	Objekti u domaćinstvu	4 *	1	2	2
15.	Apartmani Oniks	Lipik	Ulica Marije Terezije 9	Apartman	Objekti u domaćinstvu	4 *	1	2	1
16.	Apartmani Oniks	Lipik	Ulica Marije Terezije 9	Apartman	Objekti u domaćinstvu	4 *	1	2	1
17.	Apartmani Oniks	Lipik	Ulica Marije Terezije 9	Studio apartman	Objekti u domaćinstvu	4 *	1	2	0
18.	Studio apartman Klaić	Lipik	Ulica Matija Gupca 17	Studio apartman	Objekti u domaćinstvu	4 *	1	2	0
19.	Ankin dvor	Lipik	Udinska 5	Apartman	Apartman	4 *	8	16	16

20.	Apartman Marija	Lipik	Udinska ulica 2	Apartman	Apartman	4 *	1	2	1
21.	Kamene kupke	Lipik	Ulica Marije Terezije 2B	Soba	Soba za iznajmljivanje	4 *	7	14	4
22.	Apartmani Slako	Donji Čaglić	Ulica Marija Božića 46	Studio apartman	Objekti u domaćinstvu	3 *	1	2	0
23.	Apartmani Slako	Donji Čaglić	Ulica Marija Božića 46	Studio apartman	Objekti u domaćinstvu	4 *	1	2	0

Ukupan kapacitet kreveta kojima raspolažu Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju je do 2025. godine iznosio 260. Ukupan broj kreveta za u 2023. godini za korisnike HZZO iznosio je 130 korisnika. Od 01.01.-30.04.2024. godine u Toplicama Lipik – Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju na raspolaganju je bilo 130 te od 01.05.-31.12.2024. godine ukupno 150 kreveta. U 2025. godini broj ležajeva za korisnike HZZO ostao je isti.

U tablici su prikazani smještajni kapaciteti Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju koji obuhvaćaju kapacitete za korisnika koji dolaze preko HZZO te privatnih korisnika. U 2025. godini primjetan je neznatan porast broja kreveta u objektima Depandance i Kurhotel, dok je broj kreveta u objektu Kamene kupke i Ankin dvor (eVisitor) ostao isti. Tijekom 2025. godine smještajni kapaciteti su značajno smanjeni zbog rušenja zbog izgradnje novog hotela „Fontana“ čijim ponovnim otvaranjem 2026. godine kada će se povećati kvaliteta i kvantiteta broja kreveta.

Tablica 13. Smještajni kapaciteti Toplica Lipik - Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju u razdoblju 2023.-2025. godine.
Izvor: Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju. Nепublicirani podaci

Objekt	br. kreveta 2023	br. kreveta 2024	br. kreveta 2025 (do 28.2.)	br. kreveta 2025 (do 30.6.)	srpanj 2025.
Fontana	106	106	106	/	/
Depandance	36	36	36	37	44
Kurhotel	100	100	100	107	115
Kamene kupke	14	14	14	14	14
Ankin Dvor	4	4	4	8	8
Ukupno	260	260	260	166*	181*

* privremeni broj ležajeva. Tijekom 2026. godine, otvaranjem novog hotela Fontana broj ležajeva će se povećati za 128.

2.3.3 Ugostiteljstvo

Ugostiteljski sektor na području Grada Lipika predstavlja važan segment lokalnog gospodarstva. Trenutno stanje ugostiteljske ponude u Gradu Lipiku nije zadovoljavajuće, prvenstveno zbog ograničenog broja sadržaja i nedostatka raznovrsnijih ugostiteljskih objekata. Iako je Lipik kao termalno lječilište nekada bio poznat po bogatom društvenom životu, danas je ugostiteljska ponuda ograničena i koncentrirana pretežito na nekoliko objekata koji nude osnovne usluge. Nedostatak raznovrsnih i kvalitetnih sadržaja utječe na mogućnost privlačenja i zadržavanja posjetitelja, osobito tijekom izvansezonskih razdoblja. Ipak, u recentnom razdoblju pojavile su se inicijative usmjerene na razvoj i proširenje ugostiteljske ponude, s ciljem povećanja konkurentnosti destinacije i unapređenja ukupnog iskustva posjetitelja. Obzirom na porast povećanja kvalitete turističke ponude i porast turističkih rezultata, očekuje se podizanje i kvalitete ugostiteljske ponude.

Trenutna ugostiteljska ponuda na području Grada Lipika obuhvaća ponudu nekoliko caffe barova i restorana. Najveća zastupljenost ugostiteljskih objekata je u gradskom središtu – Lipiku. Ugostiteljske objekte ima još samo naselje Filipovac i Poljana. U pogledu infrastrukturnih kapaciteta, većina objekata raspolaže unutarnjim i vanjskim prostorom, s kapacitetima prilagođenim manjim i srednjim skupinama gostiju. U pogledu razdoblja poslovanja, objekti su otvoreni tijekom cijele godine. Svi objekti imaju osiguranu pristupačnost za osobe s invaliditetom, što doprinosi inkluzivnosti ponude.

Tablica 14. Ugostiteljski objekti sukladno Zakonu o ugostiteljskoj djelatnosti na području Grada Lipika. Izvor: TZ Grada Lipika, terensko istraživanje Level Project d.o.o.

Naziv ugostiteljskog objekta	Naselje	Adresa	Ponuda	Terasa	Kapacitet (unutra/vani)	Pristupačnost za osobe s invaliditetom
Caffe bar Mali Caffe	Lipik	Trg Kralja Tomislava 3	Piće	DA	30+50	DA
Caffe bar Tržnica	Lipik	Trg hrvatskih branitelja 1	Piće	DA	20+40	DA
Cafe bar Lux	Lipik	Ulica Marije Terezije 3	Piće	DA	60+40	DA
Caffe bar Kamene kupke	Lipik	Ulica Marije Terezije 2	Piće	DA	0+60	DA
Caffe bar No 2	Lipik	Trg Franje Tuđmana 4	Piće	DA	20+20	DA
Caffe bar DS	Filipovac	Lipička ulica 28	Piće	DA	20+20	DA
Caffe bar Kos	Poljana	Ljudevita Gaja 49a	Piće	DA	20	DA
Caffe bar Vrata Slavonije	Lipik	Ulica Marije Terezije 5	Hrana i piće	DA	60+40	DA
Pizzeria i bistro Lukas	Lipik	Udinska ulica 9	Hrana i piće	DA	40+20	DA
Restoran Nada	Lipik	Vukovarska Avenija 12	Hrana i piće	DA	60+60	DA
Restoran „Kamene kupke“ (po najavi)	Lipik	Ulica Marije Terezije 2	Hrana i piće	DA	132+0	DA
Sala za iznajmljivanje „Ergela“ (po najavi)	Lipik	Ulica Ergela 2a	Hrana i piće	DA	200	DA

Zdravljak Fontana	Lipik	Ulica Marije Terezije 11	Hrana i piće	DA	20+40	DA

Ponudu restorana na području Grada Lipika čini nekoliko restorana. Restorani nude različitu ponudu uključujući tradicionalna hrvatska i slavonska jela, pizze, brza jela i modernu kuhinju.

Restoran Nada, smješten u užem središtu Lipika (Vukovarska avenija 12), raspolaže kapacitetom do 120 sjedećih mjesta te je u potpunosti pristupačan osobama s invaliditetom, čime udovoljava suvremenim standardima inkluzivnosti i pristupačnosti. Objekt uključuje dvije grijane unutarnje sale, prostranu vanjsku terasu i uređeni vrt. Gastronomsku ponudu restorana čini *à la carte* jelovnik, uz mogućnost jela po narudžbi i profesionalne catering usluge za različite vrste događanja.⁶¹

Pizzeria i bistro Lukas (Udinska ulica 9) obogaćuje lokalnu gastronomsku ponudu specijaliziranim jelovnikom temeljenim na pizzama iz krušne peći, mesnim jelima te ostalom ponudom. Objekt raspolaže grijanom unutarnjom salom za 40 osoba te vanjskom terasom s 20 sjedećih mjesta, uz osiguran pristup osobama s invaliditetom. Kuhinja otvorenog tipa omogućuje gostima uvid u pripremu jela, čime se podiže razina transparentnosti i kvalitete usluge. Uz redovnu ponudu, Lukas nudi usluge brze dostave, organizaciju manjih proslava i catering po narudžbi.⁶²

Restoran Kamene kupke, smješten u sklopu Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju (ulica Marije Terezije 2), nudi uslugu pripremanja i usluživanja hrane s ukupnim kapacitetom od 132 sjedeća mjesta. Osim za goste bolnice, objekt nudi uslugu i za vanjske goste te pruža uslugu cjelodnevne ponude (doručak, ručak i večera). Posebna pažnja posvećena je specifičnim prehrambenim potrebama, pa su u ponudi vegetarijanski, veganski i bezglutenski obroci. Uz dnevne menije (ukupno 2), uz prethodnu najavu, moguće je poslužiti jedan od unaprijed definiranih menija (standardni, grofovski I i II, mediteranski, vegetarijanski ili specijalitet kuće). Restoran je pristupačan osobama s teškoćama u kretanju te posluje u skladu sa svim važećim standardima za sigurnost hrane.⁶³

Sala za iznajmljivanje „Ergela“ specijalizirana je za svečane prigode i veća okupljanja, s kapacitetom do 200 osoba. Zbog svog jedinstvenog ambijenta u sklopu prostora stare ergele Lipik (u vlasništvu Poljoprivrede Lipik) često je izbor za svadbene svečanosti i druge privatne ili poslovne događaje.⁶⁴

⁶¹ Turistička zajednica Grada Lipika (2025). Restoran Nada. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://www.tz-lipik.hr/1/clanak/135/restoran-nada.html>

⁶² Turistička zajednica Grada Lipika (2025). Pizzeria i bistro Lukas. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://www.tz-lipik.hr/1/clanak/366/pizzeria-i-bistro-lukas.html>

⁶³ Toplice Lipik (2025). Restoran. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://toplice-lipik.hr/hr/restoran/stranica/25>

⁶⁴ Toplice Lipik (2025). Restoran Ergela. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://www.tz-lipik.hr/1/clanak/260/restoran-ergela.html>

Caffe bar Vrata Slavonije, otvoren 2017. godine, ističe se modernim interijerom i raznovrsnom ponudom – uključujući jela za van, catering usluge i brzu hranu (fast food). Posebnost ovog restorana je uska suradnja s lokalnim obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima (OPG-ovima), čime se potiče cirkularna lokalna ekonomija i promiče autentičnost gastronomije.⁶⁵

Zdravljak Fontana, smješten uz Toplice Lipik – Specijalnu bolnicu za medicinsku rehabilitaciju (Ulica Marije Terezije 11), ugostiteljski je objekt specijaliziran za slastice i sladoled, s ponudom kolača, sladoleda i bezalkoholnih pića. Ugostiteljski prostor uključuje vanjsku terasu s pogledom na lipički perivoj.⁶⁶

Tijekom ljetne sezone na vanjskim bazenima Lipik organizirana je sezonska ugostiteljska ponuda koju nudi privatni ugostiteljski objekt.⁶⁷

Na području Grada Lipika trenutačno ne postoji ugostiteljski objekt koji nosi oznaku brenda "Okusi Zlatne Slavonije", koji promovira autohtonu gastronomiju i standardiziranu ponudu tradicionalnih slavonskih jela.⁶⁸ Odsutnost takvih restorana na lipičkom području predstavlja prostor za razvoj i pozicioniranje lokalnih objekata unutar regionalne gastronomske mreže, čime bi se dodatno obogatila turistička ponuda i unaprijedila prepoznatljivost destinacije u kontekstu kulinarskog identiteta Slavonije, odnosno Požeško-slavonske županije.

Od posebnog značaja za ugostiteljski sektor je unaprijediti suradnju s lokalnim obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima (OPG) kako bi se u ugostiteljsku ponudu uključili domaći proizvodi, što doprinosi razvoju kratkih lanaca opskrbe, povećanju vrijednosti gastronomske ponude destinacije te potiče razvoj poljoprivrede i ruralnog turizma.

⁶⁵ Grad Lipik (2021). Strategija razvoja Grada Lipika do 2030. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://lipik.hr/wp-content/uploads/2021/07/Strategija-razvoja-Grada-Lipika-do-2030.-godine.pdf>

⁶⁶ Turistička zajednica Grada Lipika (2025). Okusi Slavoniju. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://www.tz-lipik.hr/1/clanak/48/mjesta-za-jesti.html>

⁶⁷ Kuhlavi M. (2025). Ljeto u Lipiku počelo uz otvorenje bazena i večernji koncert . Dostupno na mrežnoj stranici: <https://www.compas.com.hr/clanak/3/14082/ljeto-u-lipiku-pocelo-uz-otvorenje-bazena-i-vecernji-koncert.html>

⁶⁸ TZ Požeško-slavonske županije (2025). Restorani Okusi Zlatne Slavonije. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://visitslavonia.hr/okusi/gastro-ponuda/restorani-okusi-zlatne-slavonije/>

2.3.4 Turističke atrakcije

Grad Lipik nudi bogatstvo kulturnih i povijesnih atrakcija, prirodnih te sportsko- rekreacijskih atrakcija koje privlače posjetitelje iz svih dijelova svijeta. Grad Lipik je destinacija privlačna za ljubitelje prirode, kulture, povijesti, tradicije te aktivnog i zdravstvenog turizma, jer spaja netaknutu prirodu, izvore geotermalne vode, uzgoj konja lipicanaca, bogatu povijest, tradicijske vrijednosti i gostoljubive ljude, što je čini idealnim mjestom za opuštanje, liječenje, uživanje i istraživanje. Resursna osnova za razvoj destinacije puno je veća u odnosu na trenutno prepoznate turističke atrakcije te su u tom pogledu predstavljene glavne kulturne i povijesne, prirodne te sportsko-rekreacijske atrakcije na području destinacije Grada Lipika.

Kulturne i povijesne atrakcije

Spomeničke cjeline

- Kulturno povijesna cjelina Grada Lipika
- Zdravstveno lječilišni i bolnički kompleks (Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju)
- Stara Državna ergela Lipik (Izidorovac)

Vrtna arhitektura

- Perivoj kupališnog lječilišta u Lipiku (Spomenik parkovne arhitekture)

Svjetovne (profane) građevine

- Kursalon
- Wandelbahn
- Narodne kupke
- Kamene kupke
- Mramorne kupke
- Antunovo Vrelo
- Kurhotel
- Depandance
- Quella
- Vila Zinka
- Multikulturni centar Lipik (Gradska čitaonica i knjižnica Lipik)
- Ulica „vila“ (ulica Marije Terezije) (vila Boštek, vila Mira, vila Osječanka, slastičarna “Zdravljak” i dr.)
- Tvornica Lipik glas d.o.o. (tvornica stakla)
- Tvornica Studenac d.o.o. (Lipički studenac)
- Ribnjačarstvo Poljana d.d.

Sakralne građevine

- Crkva sv. Franje Asiškog s vidikovcem
- Crkva sv. Katarine Mučenice i Djevice u Gaju kod Lipika
- Kapela sv. Andrije u Brezinama kod Lipika

- Crkva sv. Ane u Poljani
- Crkva Presvetog Srca Isusova u Antunovcu
- Kapelica sv. Antuna u Kukunjevcu

Poučne i tematske staze

- Stazama Lipicanaca i kune
- Kneippova staza
- Jelkina staza, Jelkina klupa i Jelkin brijeg

Ustanove u kulturi i centri za posjetitelje

- Interpretacijski centar „Vila Dobre vode“ (Vila Zinka)
- Interpretacijski centar Narodne kupke

Kultura života i rada

- Tradicija uzgoja konja lipicanaca (Reprezentativni popis nematerijalne baštine čovječanstva UNESCO)
- Licitiranje životinja u naselju Gaj kod crkve sv Katarine
- Gastronomska tradicija (suhomesnati proizvodi, riba, pekmez, med i dr.)
- Tradicija izrade narodnih nošnji (KUD-ovi)
- Izrada predmeta od drveta (suveniri, tradicijska drvena arhitektura i dr.)

Muzejski i likovni postavi

- Etnološka zbirka KUD-a Zeleni Gaj iz Gaja
- Likovni postav „Zlatno doba Lipika“ - Interpretacijski centar „Vila dobre vode“
- Likovni postav „Svijet u kapljici vode - Interpretacijski centar „Vila dobre vode“

Znamenite osobe i događaji

- Obitelj Janković
- Dr. Ivan Šreter
- Zvonimir Ljevaković
- Martin Kukučin
- Frank Westerman

Glavne manifestacije i događaji

- Lipik trail
- Uskršnji sajam
- Sajam cvijeća
- Ljeto u Lipiku
 - o Lađarski kup u Lipiku
 - o Streetball Lipik (3x3)
 - o Dan zdravlja, rekreacije i zdrave prehrane
- Festival janjetine i Ivanjski kres u Dobrovcu
- Dani Grada Lipika (Franciškovo)
 - o Fišijada i ajvarfest
- Pohod Lipičkom planinarskom obilaznicom
- Božićni sajam

Prirodne atrakcije

Geološke značajke prostora

- Mineralno-termalne vode
- Obronci Psunja
- Vidikovac Mačkovac

Vode

- Jezero Raminac
- Jezero Pjeskara
- Izvor Točak
- Rijeka Pakra, Bijela i Ilova
- Ribnjaci Poljana
- Ribnjak Brekinska

Biljni i životinjski svijet

- Konji lipicanci
- Ptice i ribe

Zaštićena prirodna baština

- Područja europske ekološke mreže NATURA 2000 značajna za vrste i stanišne tipove (POVS)
 - o Psunj (HR2001355) -
 - o Pakra i Bijela (HR2001330)
 - o Ribnjaci Poljana (HR2000438)
 - o Ilova (HR2001216)
- Područja europske ekološke mreže značajno za ptice (POP)
 - o Poilovlje s ribnjacima (HR1000010)

Sportsko-rekreacijske i ostale atrakcije

Sportsko-rekreacijske građevine

- Vanjski bazeni Lipik
- Sportski centar Lipik
- Kasački klub Diamant

Turističke staze, putovi i ceste

- Biciklističke rute
 - o Ruta Slavonija
 - o Slavonia Outdoor
 - o Let do ribnjaka u Marinom Selu
 - o Putem crkava i kulture
 - o Obilazak kroz Šeovicu
 - o Obroncima Psunja
 - o Staza lipicanca i kune
 - o Tragom izvora vode

- Zelena staza
- Puti između sela
- Velika tura preko Trokuta
- XC Pakra
- XC Kružna staza Kuna
- Sa zapada na istok
- Planinarske staze i odmorišta
 - Prva Lipička planinarska obilaznica
 - Slavonski planinarski put
 - Planinarsko sklonište Točkica
- Staze za jahanje

2.3.5 Turističke usluge

Turističke usluge, kako ih definira Zakon o pružanju usluga u turizmu (NN 130/17, 25/19, 98/19, 42/20 i 70/21), obuhvaćaju širok spektar djelatnosti koje nadopunjuju osnovnu turističku ponudu i čine važan segment u oblikovanju cjelokupnog doživljaja destinacije. U sljedećoj tablici su navedene vrste usluga koje su, prema Zakonu o pružanju usluga u turizmu, prisutne na području Grada Lipika.

Tablica 15. Turističke usluge prema Zakonu o pružanju usluga u turizmu na području destinacije Grada Lipika, obradio Level Project d.o.o.

Vrsta usluge	DA/NE	Opis
Pružanje usluga turističke agencije	NE	
Pružanje usluga turističkog vodiča	DA	Usluge turističkog vodiča se na području Grada Lipika mogu naći u Turističkoj zajednici Grada Lipika i Interpretacijskom centru „Vila dobre vode.“
Usluge u posebnim oblicima turističke ponude (turističke usluge zdravstvenog turizma)	DA	Lječilišna tradicija Grada Lipika, kako u pogledu medicinske rehabilitacije u sklopu Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju, tako i kao destinacija za preventivni i wellness turizam, jedna je od glavnih turističkih obilježja Grada Lipika. U Toplicama Lipik – Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju su u ponudi razni paket aranžmani, usluge fizikalne terapije, usluge Narodnih kupki te medicinskih usluga koji uključuju masaže, kupanja u geotermalnoj vodi te terapije.
Usluge u posebnim oblicima turističke ponude (turističke usluge u kongresnom turizmu)	DA	Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju nudi najam konferencijske sale Quella uz korištenje svih dodatnih prostora (prostor za domjenak, šank i terasa). Nadalje, Multikulturalni centar Lipik (Stara pučka škola) nudi korištenje prostorija zgrade kroz izložbe, održavanje seminara, prezentacija, predavanja ili konferencija, dok Interpretacijski centar termalne baštine Vila dobre vode na drugom katu sadrži multimedijalnu dvoranu koja se može koristiti za predavanja, radionice, koncerte, predstave, izložbe i umjetničke radionice. Centar za umjetnu inteligenciju Lipik, također, posjeduje kapacitete za održanje sastanaka i sličnih događanja.
Usluge u posebnim oblicima turističke ponude (usluge aktivnog i pustolovnog turizma)	DA	U Gradu se nalaze brojne šetnice, poučne, planinarske i biciklističke staze te bazeni s igralištima za stolni tenis, badminton, odbojku na pijesku te košarku koji su dostupni posjetiteljima Grada Lipika. Isto tako, posjetitelji su u mogućnosti posjetiti ili obići Državnu ergelu Lipik uz pratnju vodiča, zatim jahati pri čemu je uključena pratnja stručnog vodiča za sve uzraste, iznajmiti vožnju kočijom koja uključuje vožnju ergelskim dvopregom ulicama Grada Lipika te pohađati razne radionice, igraonice te školu u prirodi s prethodnom najavom. Ergela Kasačkog kluba „Diamant“ u naselju Šeovica u ponudi, osim škole jahanja, ima i pansionere za konje i usluge prijevoza konja. Sportska dvorana Lipik predstavlja važan infrastrukturni objekt u razvoju sportske i turističke ponude grada. Svojom funkcionalnošću, višestrukom namjenom i kvalitetnim uvjetima za trening, dvorana omogućuje održavanje sportskih priprema, turnira i rekreativnih programa. Na taj način pridonosi razvoju sportskog turizma te pozicionira Lipik kao destinaciju aktivnog odmora i zdravog života.

Usluge u posebnim oblicima turističke ponude (turističke usluge ribolovnog turizma)	DA	Na umjetnom jezeru Pjeskara se prakticira sportski ribolov po sistemu „ulovi i pusti“ za šarane i amure, na jezeru Brekinska za jesetre, dok je na jezeru Raminac dozvoljen ribolov s tri štapa i dnevni ulov jedne plemenite ribe (smuđ, som, štika, šaran, amur).
Usluge u posebnim oblicima turističke ponude (turističke usluge na uzgajalištu vodenih organizama)	DA	Ribnjačarstvo Poljana d.d. uzgaja slatkovodne ribe svih vrsta i kategorija u ekološki netaknutom okružju slivova rijeka Ilove, Toplice i Čavlovice na zapadnom dijelu Grada Lipika, u naselju Ribnjaci. Kupcima su na raspolaganju, osim riba koju mogu kupiti, jezera za sportski ribolov, netaknuta priroda te bogata flora i fauna u svakom godišnjem dobu.
Usluge u posebnim oblicima turističke ponude (turističke usluge na poljoprivrednom gospodarstvu)	DA	Na području Grada Lipika nalaze se brojna lokalna obiteljska poljoprivredna gospodarstva koja u svojoj ponudi imaju raznovrsno voće, povrće, meso, jaja, mliječne proizvode, med, sokove, marmelade, domaći kruh itd. Navedeni proizvodi se mogu kušati i kupiti na kućnome pragu pojedinih OPG-ova.
Usluge u posebnim oblicima turističke ponude (turističke usluge na lovištu)	DA	Lovni turizam na području Grada Lipika proteže se na velikim površinama lovišta koja obiluju raznim vrstama divljači. Na području Grada djeluju LD „Jelen“ Lipik i LD „Slavuj“ Gaj.
Usluge u posebnim oblicima turističke ponude (usluge iznajmljivanja vozila (rent-a car))	DA	Na području Grada Lipika Auto centar MMS pruža usluge iznajmljivanja automobila i kombija za turiste i posjetitelje.
Usluge iznajmljivanja opreme za sport i rekreaciju turistima	DA	Bicikle na području Grada Lipika iznajmljuju Turistička agencija LiraTravel i Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju. Najam bicikala je moguć u centru Lipika, na adresi Trg kralja Tomislava 3 gdje se nalazi i Turistička zajednica Grada Lipika te u Toplicama Lipik – Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju, na adresi Ulica Marije Terezije 2. Isto tako, moguće je iznajmiti štapove za nordijsko hodanje te uz najam uzeti teorijsku i praktičnu obuku.

U daljnjem razvoju važno je poticati razvoj specijaliziranih turističkih usluga, što će dodatno obogatiti turističku ponudu i doprinijeti produženju boravka posjetitelja u destinaciji. S obzirom na prirodna bogatstva, kulturnu baštinu i već postojeću infrastrukturu za aktivni odmor, destinacija ima izražen potencijal za proširenje trenutnih turističkih usluga te razvoj dodatnih turističkih usluga.

2.4. Analiza resursne osnove

Resursna osnova predstavlja temeljnu komponentu analize stanja i smjera razvoja turističke destinacije. Sastoji se od prirodnih i kulturnih resursa koji posjeduju potencijal za daljnji razvoj, privlačenje posjetitelja i održivost turizma u budućnosti. Ovi resursi obuhvaćaju bogatstvo kulturne baštine, kao što su arheološki spomenici, tradicijski obrti, lokalna kuhinja, vjerska događanja, te prirodne ljepote poput specifičnih krajolika, planina, zaštićenih lokaliteta i drugih značajki okoliša. Identificiranjem tih resursa i razumijevanjem njihovog potencijala, moguće je oblikovati konkurentne i održive turističke proizvode koji će dugoročno doprinostiti razvoju destinacije. U konačnici, resursna osnova čini ključni korak prema oblikovanju jedinstvene turističke ponude koja će odražavati specifičnosti i identitet destinacije Grada Lipika.

2.4.1 Kultura i baština

Kulturna baština obuhvaća pokretna i nepokretna kulturna dobra koja svjedoče o bogatoj prošlosti i tradiciji Grada Lipika te imaju važnu ulogu u oblikovanju turističke ponude. Postojeća resursna osnova je raznolika, ali još uvijek djelomično iskorištena i fragmentirano razvijena, što otvara prostor za osmišljavanje kvalitetnijih turističkih proizvoda.

Analiza turističke resursne osnove kulture i baštine Grada Lipika analizirat će se kroz opis atrakcije, kategoriju turističke važnosti i tržišnu spremnost unutar sljedećih kategorija:

- Kulturno povijesna baština
 - Spomeničke cjeline
 - Svjetovne (profane) građevine
 - Sakralne građevine
 - Vrtne arhitektura
 - Memorijalna baština
 - Arheološka baština
 - Industrijska i gospodarska baština
- Kultura života i rada
 - Poljoprivredna proizvodnja
 - Gastronomija
 - Običaji i pokretne zbirke
 - Udruge u kulturi
- Znamenite osobe
- Manifestacije i događaji
- Interpretacijski centri

Kulturno-povijesna baština

Spomeničke cjeline

Atrakcija	Opis resursa	Kategorija turističke važnosti	Tržišna spremnost
Kulturno-povijesna cjelina Grada Lipika	Kulturno-povijesna cjelina Grada Lipika zaštićeno je nepokretno kulturno dobro, upisano u Registar kulturnih dobara RH (Z-2543). Kao jedinstveni primjer prožimanja prirodnih ljekovitih resursa, kulturnog krajolika i arhitektonske baštine, ima poseban značaj za povijest zdravstvenog turizma i balneologije u Republici Hrvatskoj. Naselje se razvilo oko izvora termomineralne vode koji su poznati još iz rimskog doba kao <i>Terme Jasorenes</i>, u prilog čega svjedoče pronađeni arheološki nalazi u obliku natpisa na kamenim fragmentima. Zapis franjevačkog propovjednika Ivana Kapistrana iz 1517.godine spominje ljekovite vode iz lipičkih vrela. Lipik je često mijenjao vlasnike te su u njemu uživali mnogi vladari, uključujući Matijaša Korvina i Nikolu Šubića Zrinskog. Godine 1760. carica Marija Terezija poklonila je vlastelinstvo obitelji Janković. U to vrijeme provode se prve analize vode (1782. g) koje potvrđuju posebnost lipičke geotermalne vode među europskim toplicama. Na tim saznanjima, grof Izidor Janković gradi novu kupališnu zgradu u kojoj se nalaze četiri kupelji – „opća“, „grofova“, „gospojina“ i „episkopova“. Dolaskom lipičkog posjeda 1867. godine u vlasništvo Antona Knolla započinje razdoblje prosperiteta i uspona Lipika među najznačajnija lječilišta Srednje Europe. U to vrijeme započinje intenzivniji pristup korištenju lipičkih termalnih voda te počinje građenje prve bušotine – Grofovog (Antunovog) vrela. Godine 1875. započinje punjenje mineralne vode pod imenom „Lipiker tehermalquelle i Lipiki hevviz“ koja se plasirala diljem Europe. U skladu s općim društvenim i gospodarskim razvojem (uvođenje rasvjete i izgradnja pruge Bartz-Darugar-Lipik-Banova Jaruga) lipičko lječilište se počinje jače razvijati u 19. stoljeću. U tom razdoblju izgrađen najveći dio kulturno-povijesne cjeline Grada Lipika koji obuhvaća niz reprezentativnih zgrada najviše povijesno-kulturne i arhitektonske vrijednosti: Narodne Kupke, Mramorne Kupke, Kamene kupke, Rimske kupke, Antunovo Vrelo, Garni(Kurhotel), Quella, Kursalon, Wandelbahn i dr. Središnji lipički perivoj kao prostorno i funkcionalno središte cijeloga kompleksa, oblikovan je prema načelima pejzažne arhitekture kasnog 19. stoljeća (neobarok i romantizam) i prostorno se nadovezuje na glavne lječilišne objekte, stvarajući	Nacionalna	Djelomično spremno

	jedinstvenu cjelinu zdravstvene, rezidencijalne i društvene funkcije. Najintenzivniji razvoj Lipik doživljava između I i II sv. rata. Iako su ratna zbivanja privremeno zaustavljala razvoj lječilišta, nastavljena su ulaganjima u modernizaciju i proširenje lječilišnog kompleksa koji su imali utjecaj na širenje samog naselja. Osim turističke djelatnosti, razvijaju se i ostale gospodarske grane te dolazi do jačeg razvoja društvenog života. Lječilište Lipik postaje 1971. godine Bolnica za neurološke bolesti i rehabilitaciju "Božidar Maslarić". U tom razdoblju bolnica sve više prerasta u suvremenu medicinsku ustanovu. Tijekom 80-ih godina 20. stoljeća turistička ponuda se širi dodatnim sportskim i zabavnim sadržajem te podizanjem kvalitete smještaja („Hotel Lipik“). Početkom 90-ih godina započinje Domovinski rat koji donosi razaranja objekata koja su vidljiva i danas, u obliku većih ili manjih oštećenja. Uz ovaj prostor, kulturno-povijesna cjelina obuhvaća i druge povijesne građevine, posebice vile i pansionere uz današnju ulicu Marije Terezije (tzv. ulicu „vila“). Ove vile, vrijedni su primjeri povijesne lječilišne arhitekture s kraja 19. i početka 20. stoljeća, koji svjedoče o nekadašnjoj veličini i značaju Lipika kao jednog od najpoznatijih europskih lječilišta.		
Zdravstveno-lječilišni i bolnički kompleks	Zdravstveno-lječilišni i bolnički kompleks u Lipiku zaštićeno je kulturno dobro upisano u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske (Z-1966) te predstavlja jedinstveni spoj zdravstvene infrastrukture, prirodnih ljekovitih činitelja i kulturno-povijesne baštine. Obuhvaća slijedeće građevine: Kursalon, Wandelbahn, Dependence, Kurhotel, Quellu, Mramorne kupke, Narodne kupke, Kamene Kupke, Antunovo vrelo i dr.. Kompleks odlikuje visoka povijesno-arhitektonska i krajobrazna vrijednost koju karakterizira skladan odnos između historicističkih građevina i lipičkog perivoja, čime je stvorena jedinstvena cjelina s prepoznatljivim identitetom, kulturno-povijesnim kontinuitetom i izuzetnim značenjem za kulturnu i termalnu baštinu Republike Hrvatske. Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Lipik u današnjem obliku rade od 1971. godine, baštineći stoljetnu tradiciju lipičkog lječilišta. Bolnica pruža usluge medicinske rehabilitacije uz korištenje visokokvalitetne geotermalne mineralne vode, poznate po blagotvornom djelovanju na neurološke, reumatološke i ortopedske bolesnike. Ljekovita mineralna voda ima stalnu temperaturu izvorišta od 62°C, a u kemijskom sastavu najviše su zastupljeni fluor, natrij, kalcij, kalij i hidro-karbonat. Smještajni kapaciteti bolnice za potrebe korisnika HZZO su 150 kreveta, dok je dio dodatnih kreveta raspoloživ za privatne korisnike. Bolnica je specijalizirana za rehabilitaciju pacijenata s neurološkim poremećajima i bolestima, reumatskim	Nacionalna	Djelomično spremno

	oboljenjima, posttraumatskim i postoperativnim stanjima te provodi niz drugih rehabilitacijskih i preventivnih programa. Osim navedenog, Bolnica nudi uslugu medicinskog <i>wellnessa</i> koji obuhvaća Lumbargo program, neurorehabilitacijski program, ortopedsko-rehabilitacijski program i reuma program, dok unutar Poliklinike Lipik djeluju ambulate za provođenje redovitih pregleda pacijenata. U sklopu bolnice tijekom 2024. godine započela je rekonstrukcija nekadašnje zgrade Fontana u novi hotel što predstavlja značajan iskorak u unaprjeđenju zdravstveno-turističke ponude Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju. Bolnica u Lipiku predstavlja prepoznatljivo mjesto koje uspješno spaja prirodne ljekovite čimbenike, modernu medicinsku infrastrukturu, visoko educirani stručni kadar te inovativne terapijske pristupe. Kao ključni nositelj zdravstvenog turizma u destinaciji, aktivno doprinosi razvoju i međunarodnom pozicioniranju Lipika kao nacionalnog i regionalnog zdravstveno-rehabilitacijskog centra. Od 2025. godine Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju imaju status termalnog lječilišta čime je potvrđena njihova važnost u pružanju usluge zdravstvenog turizma Republike Hrvatske.		
Državna ergela Lipik	Državna ergela Lipik osnovana je 1843. godine kao privatna ergela grofa Izidora Jankovića, a tijekom svoje povijesti prošla je kroz brojne promjene, uključujući razaranje i gubitak konja tijekom Domovinskog rata 1991. godine. Obnova je započela 2007. godine povratkom konja. Kompleks ergele Lipik zaštićeno je kulturno dobro upisano u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske (Z-4260). Sastoji se od zgrade konjušnice, kovačnice, upravne zgrade i dvije stambene zgrade. U svrhu podizanja funkcionalnih, infrastrukturnih i prezentacijskih kapaciteta te uključivanja ergele u suvremene standarde uzgoja, edukacije i turizma, pokrenut je projekt „Nova ergela“, koji predstavlja ključnu prekretnicu u obnovi Državne ergele Lipik. Projekt je koncipiran kroz tri razvojne faze s ciljem uspostave modernog konjičkog centra koji čuva tradiciju, ali odgovara zahtjevima suvremenih turista. Prva faza realizirana je do jeseni 2024., a obuhvatila je izgradnju novih štala, gnojišta i osnovne komunalne infrastrukture, čime su stvoreni uvjeti za kvalitetan i održiv uzgoj lipicanaca. Tijekom 2025. godine započela je druga faza, usmjerena na proširenje smještajnih kapaciteta za konje, izgradnju jahališta te unaprjeđenje tehničkih sustava, uključujući sustav za zbrinjavanje otpada u skladu s ekološkim standardima. Treća	Nacionalna	Djelomično spremno

	faza predviđa izgradnju ulaznog objekta s informativnim i interpretacijskim sadržajima, prostorima za posjetitelje i muzejskom postavom, čime će se ergela u potpunosti otvoriti javnosti kao kulturno-turistički centar. Cjelokupni projekt nadovezuje se na širu strategiju revitalizacije područja Lipika, osobito u okviru planirane rekreacijske zone oko jezera Raminac te daljnje valorizacije tematske staze „Stazama lipicanaca i kune“ koja obuhvaća 98 km markiranih puteva i popratne infrastrukture te omogućava posjećivanje glavnih atrakcija lipičko-pakračkog područja. Tradicija uzgoja konja lipicanaca zaštićeno je nematerijalno kulturno dobro Republike Hrvatske koje se nalazi na Reprezentativnoj listi nematerijalne baštine UNESCO-a. Državna ergela Lipik aktivno sudjeluje u očuvanju ove pasmine kroz uzgoj, selekciju, dresuru te edukacijske i terapijske programe. Osim konjogojne funkcije, ergela nudi turističke sadržaje poput vođenja, jahanja, vožnje fijakerima, radionica i sl. Provedbom svih predviđenih projektnih aktivnosti Državna ergela Lipik pozicionirat će se kao jedan od vodećih centara za očuvanje i razvoj hrvatske ergelne tradicije i konjičkog turizma.		

Svjetovne (profane) građevine

Atrakcija	Opis resursa	Kategorija turističke važnosti	Tržišna spremnost
Kursalon	Kursalon u lipičkom perivoju jedan je od najreprezentativnijih povijesnih objekata Kontinentalne Hrvatske, smješten u sklopu lipičkog zdravstveno lječilišnog i bolničkog kompleksa. Zbog svoje arhitektonske i kulturne vrijednosti smatra se najreprezentativnijim objektom termalne baštine lipičkog lječilišta. Tijekom Domovinskog rata objekt je oštećen, ali je sačuvan njegov izvorni tlocrt i većina arhitektonskih elemenata. Izgrađen je 1893. godine, u razdoblju kada se Lipik razvijao kao mondano lječilište u sklopu Austro-Ugarske Monarhije. Oblikovan u historicističkom stilu, sa staklenim pročeljem, otvorenim terasama i raskošnim interijerom, odražavao je duh vremena i status Lipika kao elitne destinacije zdravstvenog i lječilišnog turizma. Kursalon je služio kao središnje društveno okupljalište gostiju toplica te su se u njemu održavali koncerti, plesovi, svečanosti i kulturni programi. U novije vrijeme pokrenute su inicijative za njegovu obnovu, s ciljem	Nacionalna	Nespremno

	revitalizacije u kulturni i turistički centar, odnosno prostor za kulturna događanja, izložbe, kongrese i društvena okupljanja. Kursalon u Lipiku zaštićeno je kulturno dobro upisano u Registar kulturnih dobara RH (Z-6617).		
Wandelbahn	Wandelbahn ili natkriveno šetalište predstavlja jedan od najvrjednijih elemenata povijesne arhitekture lipičkog zdravstveno lječilišnog i bolničkog kompleksa. Izgrađen je 1892.godine. u neposrednoj blizini izvora termalne vode i Kursalona. Građevina je bila oblikovana kao natkriveno šetalište, karakteristično za srednjoeuropsku lječilišnu tradiciju 19. stoljeća, koje je posjetiteljima omogućavalo boravak i kretanje na svježem zraku neovisno o vremenskim uvjetima. U svom izvornom konceptu zamišljen je reprezentativni javni prostor koji se sastojao od tri povišena volumena međusobno povezana s dva niža dijela, a cijela je građevina bila izdignuta pet stuba iznad razine okolnog terena, čime se dodatno naglašavala njegova prostorna dominacija. Pristup šetnici bio je omogućen s obje bočne strane, kao i kroz središnji dio građevine, čime se postizala protočnost i dostupnost za sve korisnike. Središnji segment Wandelbahna imao je akustički oblikovan prostor namijenjen za glazbene priredbe, što potvrđuje njezinu ulogu ne samo kao prostora za šetnju i boravak, već i kao kulturno-društvenog središta. Uz glazbeni paviljon nizali su se manji lokali i sadržaji, koji su dodatno obogaćivali doživljaj prostora i služili posjetiteljima lječilišta i građanima. U svoje zlatno doba Wandelbahn nije bila samo glavna šetnica lječilišnog kompleksa, već i središnje mjesto okupljanja, susreta i društvenog života. Građevina je devastirana još početkom 80-tih godina 20.st. pregradnjama i dogradnjama, ali se prostor trijema – šetnice sa svojom izvornom željeznom konstrukcijom održao u svojoj izvornosti sve do Domovinskog rata. Tijekom Domovinskog rata Wandelbahn je, kao i veći dio lječilišnog kompleksa, teško stradao te je u potpunosti uništen. Kroz obnovu Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju (projekt „Terme Lipik“) predviđena je revitalizacija koja će uključiti obnovu u izvornom obliku, uz mogućnost korištenja za kulturne i rekreativne svrhe, što bi dodatno obogatilo turističku i zdravstvenu ponudu destinacije. Wandelbahn je zaštićeno kulturno dobro upisano u Registar kulturnih dobara RH (Z-6619).	Nacionalna	Nespremno
Mramorne kupke	Zgrada Mramornih kupki, izgrađena je 1886. godine u klasicističkom stilu. Svojom arhitektonskom vrijednošću interijera i eksterijera jedan je od najreprezentativnijih	Nacionalna	Spremno

	objekata lipičkog zdravstveno lječilišnog i bolničkog kompleksa. U zlatno doba razvoja lipičkog lječilišta, svojim luksuznim uređenjem, posebno mramornim kadama i podovima, bila je namijenjena isključivo gostima visoke platežne moći. Godine 2006. objekt je obnovljen te danas nudi sadržaje prilagođene suvremenim potrebama zdravstvenog i wellness turizma, uključujući bazen s geotermalnom vodom koja je ujedno i pitka mineralna voda, aroma masaže, a na dnu kade se nalaze podlošci iz kojih izlaze mjehurići toplog zraka oplemenjeni ozonom. Povijesna funkcija kupki tako je uspješno integrirana u današnje terapijske koncepte temeljene na načelima hidroterapije, čime se zadržava njihova izvorna namjena u moderniziranom obliku. Pet izvornih mramornih kada i dalje se koristi, a posebno se ističu „Grofova“, „Grofičina“ i „Biserna“ kupka.		
Narodne kupke	Narodne kupke predstavljaju najstariji lječilišni objekt u sklopu lipičkog zdravstveno lječilišnog i bolničkog kompleksa. Za razliku od većine kupališnih građevina koje su u razdoblju procvata lipičkog lječilišta bile namijenjene društvenoj eliti, Narodne kupke su bile osmišljene kao javni prostor dostupan svima. Tijekom Domovinskog rata objekt je znatno oštećen te je u recentnom razdoblju kroz projekt „Terme Lipik“ u potpunosti obnovljen. Sukladno tome, provedena je cjelovita rekonstrukcija i prenamjena objekta u višenamjenski prostor zdravstveno-rehabilitacijske, edukativne i kulturno-turističke namjene. Obnova je obuhvatila restauraciju izvornog arhitektonskog oblikovanja, implementaciju suvremenih tehničkih rješenja, te uspostavu novih sadržaja kao što su hidroterapijski bazen, jacuzzi, finska i parna sauna, slana soba i prostor za relaksacijske tretmane. Poseban segment odnosi se na interpretaciju baštine i prezentaciju lječilišne tradicije kroz multimedijalne sadržaje (zvučne i vizualne) čime se prožimaju povijest, tradicija i suvremene wellness usluge. Tematski, Narodne kupke su vezane na Interpretacijski centar „Vile dobre vode“ (Vila Zinke) u kojoj se prezentiraju povijest i termalna baština Lipika.	Nacionalna	Spremno
Antunovo vrelo	Antunovo vrelo smješteno je unutar bolničkog i zdravstveno-lječilišnog kompleksa u Lipiku te uz ostale reprezentativne objekte zdravstvenog bolničkog i lječilišnog kompleksa, predstavlja neizostavnu turističku atrakciju destinacije. Godine 1870. započelo je bušenje bunara koji je nazvan po tadašnjem vlasniku Antunu Knollu, kao jednog od prvih izvora termomineralne vode u ovom dijelu Europe. Izvor je zaštićen paviljonom s četiri slavine, koji osim funkcionalne uloge pruža i ambijent za odmor te manje kulturne i glazbene događaje.	Regionalna	Spremno
Vila Savić	Vila Savić, smještena u samom središtu Lipika, predstavlja vrijedan primjer historicističke vile s kraja 19. stoljeća te je zaštićeno kulturno dobro upisano u Registar kulturnih dobara	Regionalna	Nespremno

	Republike Hrvatske (Z-1969). Kao sastavni dio povijesnog kulturno povijesne cjeline Grada Lipika, vila posjeduje visoki stupanj ambijentalne i arhitektonske vrijednosti. U recentnom razdoblju pokrenute su aktivnosti oko njezine rekonstrukcije i obnove u <i>heritage</i> hotel što predstavlja važan iskorak u povećanju kvalitete hotelskog smještaja u Lipiku. Time se planira razviti turistička ponuda visoke kvalitete, obogaćena dodatnim sadržajima- prezentacijskim centrom s izložbenim prostorima te prostorom za relaksaciju sa saunom i masažom.		
Zgrada apoteke i uprave lječilišta (vila Nenadović)	Zgrada apoteke i uprave lječilišta u Lipiku predstavlja vrijedan primjer secesijske arhitekture s početka 20. stoljeća te je sastavni dio kulturno-povijesne cjeline Grada Lipika. Izgrađena 1908. godine, ova jednokatna samostojeća vila služi kao upravna zgrada i ljekarna za potrebe lječilišta. Smještena na uglu Ulice Marije Terezije i Udinske ulice, ističe se reprezentativnim ulazom i kamenim stubištem, dok njezin arhitektonski izraz odražava skladan spoj funkcionalnosti i estetskih principa rezidencijalnih vila, karakteriziran bogatim dekorativnim detaljima i pažljivim odnosom prema urbanom okruženju.	Lokalna	Spremno
Stara pučka škola (Multikulturni centar Lipik)	Stara pučka škola u Lipiku predstavlja značajan arhitektonski i povijesni spomenik s kraja 19. stoljeća. Izgrađena 1886. godine, ova jednokatna, slobodnostojeća građevina razvedene tlocrtne dispozicije u obliku slova „T“ odiše stilskim odlikama klasicizma, što se vidi u bogato ukrašenim pročeljima i sačuvanim elementima interijera. Zgrada je obnovljena 2004. godine te danas ima važnu kulturnu i turističku funkciju jer u njoj djeluje Multikulturni centar Lipik. U Centru se nalazi Gradska knjižnica i čitaonica Lipik, Spomen soba poginulim braniteljima Lipika, Glazbeni odjel, Ured talijanske manjine, učionica za strane jezike te polivalentna dvorana koja ima funkciju izložbenog prostora ili predavačkog centra za seminare ili manje konferencije.	Regionalna	Spremno
Arhitektura ulice „Vila“ (Ulica Marije Terezije)	Ulica Marije Terezije, poznata i kao ulica „Vila“, predstavlja važan arhitektonski kompleks u središtu Lipika. Sastoji se od niza reprezentativnih vila i građevina iz kasnog 19. i početka 20. stoljeća. Ove vile svjedoče o gospodarskom i društvenom razvoju Lipika u vrijeme Austro-ugarske monarhije, kada je Lipik postao poznato lječilište i društveno središte. Arhitektura ulice „Vila“ karakterizira raznolikost stilova, pretežno secesijskih i klasicističkih elemenata, uz zadržavanje tipičnih obilježja rezidencijalnih vila tog doba — poput bogato ukrašenih pročelja, plitkih arkada, ukrasnih balkona i detaljne ornamentike. Građevine su izrađene od tradicionalnih materijala poput opeke, vapna i drveta, a često su smještene u uređenim vrtovima i parkovnim površinama, što dodatno naglašava njihovu reprezentativnost. Najreprezentativnije zgrade u ulici su: vila Zinke (k.br. 3), vila Lipa (k.č.br. 5),	Nacionalna	Djelomično spremno

	slastičarna (k.br. 11), zgrada apoteke i uprave lječilišta (k.br. 13), stara ambulanta (k. br. 15), Mirin dvor (k.br. 19-21), vila Katalpa (k.br. 23), vila Savić (k.br.25), zgrada općine (k.br. 27), vila Boštek (k.br. 29) i dom V (k.br. 31). Ova ulica predstavlja važan dio kulturno-povijesnog identiteta Lipika. Stoga je čuvanje i revitalizacija zgrada u ulici Marije Terezije od posebnog interesa za održivi razvoj turizma i prezentaciju povijesti i tradicije Lipika.		
Drvena tradicijska arhitektura u Gaju i Marinom Selu	Naselja Gaj i Marino Selo ističu se očuvanom drvenom tradicijskom arhitekturom koja svjedoči o ruralnoj gradnji i načinu života zapadne Slavonije. Drvene kuće i gospodarski objekti izgrađeni su primarno od lokalnog drveta, koristeći tradicionalne tehnike koje su se prenosile generacijama. Ova arhitektura karakterizirana je jednostavnom formom prilagođenom klimatskim i prirodnim uvjetima. Posebnost drvene arhitekture u Gaju i Marinom Selu ogleda se u detaljima poput tradicionalnih krovova s kosinama od drveta, ukrašenih rešetki i prozora te načinima povezivanja drvenih elemenata. Ovi objekti predstavljaju važan dio kulturne baštine i ruralnog identiteta regije, naglašavajući povijesne građevinske prakse koje su usklađene s okolišem i lokalnim resursima. Očuvanje i valorizacija drvene tradicijske arhitekture važni su za razvoj kulturnog i ruralnog turizma jer posjetiteljima pružaju uvid u tradicionalni način života i gradnje u Slavoniji i Moslavini.	Lokalna	Nespremno

Vrtna arhitektura

Atrakcija	Opis resursa	Kategorija turističke važnosti	Tržišna spremnost
Perivoj kod Kursalona (Lipički perivoj)	Lječilišni perivoj u Lipiku jedna od najvažnijih turističkih atrakcija Grada Lipika. Zaštićeno je kulturno dobro u pisano u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske (Z-6618). Zbog povijesnih i botaničkih vrijednosti, očuvanosti perivojne kompozicije te funkcionalne povezanosti s kulturno-povijesnim kontekstom lipičkog lječilišta, jedan je od najvrjednijih primjera hrvatske parkovne baštine. Godine 1965. godine proglašen je Spomenikom parkovne arhitekture. Većinom je izgrađen je tijekom 19. stoljeća te se sastoji od dva dijela – neobaroknog u sjevernom dijelu te romantičarskog u južnom dijelu. U perivoju se nalazi preko 30 vrsta drveća, pretežito listopadnog (kesten, hrast, javor, jasen, bukva, topola, trešnja, magnolija i dr.	Nacionalna	Spremno

	), a manjim dijelom crnogoričnog (smreka, crni bor, jela i dr.). Unatoč strukturnim oštećenjima zadobivenim tijekom Domovinskog rata i dugogodišnjem zanemarivanju, perivoj je zadržao svoju izvornu prostornu organizaciju, kompozicijsku strukturu i karakteristične povijesne elemente. U sklopu projekta "Terme Lipik" 2021. godine provedena je njegova sveobuhvatna obnova koja je obuhvatila rekonstrukciju povijesnih šetnica i staza, rekonstrukciju vegetacijskih struktura, obnovu urbane opreme, ugradnju sustava navodnjavanja i nove energetske učinkovite rasvjete te uvođenje interpretacijskih sadržaja. U perivoju se održava znamenita lipička manifestacija „Sajam cvijeća“. U parku se danas nalazi brojna urbana oprema i turistička infrastruktura- Jelkina klupa, Jelkin brijeg, Jelkina staza, Kneippova staza, sjenice, klupe, fontana s vodoskocima, izvori ljekovite vode, meteorološki stupovi i druga oprema koja zajedno doprinosi stvaranju ugodnog okruženja za odmor, rekreaciju i interpretaciju kulturne i prirodne baštine Lipika.		

Pojedinačne sakralne građevine

<i>Atrakcija</i>	<i>Opis resursa</i>	<i>Kategorija turističke važnosti</i>	<i>Tržišna spremnost</i>
Crkva i župni dvor sv. Katarine Mučenice i Djevice u Gaju kod Lipika	Crkva sv. Katarine Mučenice i Djevice u Gaju kod Lipika izgrađena je u 19. st. u baroknom stilu. To je jednobrodna građevina sa zaobljenim svetištem, izbočenim zvonikom na ulazu i katnom sakristijom uz sjeverozapadnu stranu svetišta. Pored crkve se nalazi zgrada župnog dvora. Oba objekta upisana su kao nepokretno kulturno dobro u Registar kulturnih dobara RH (Z-392 i Z-4261). Svake godine na dan sv. Antuna Opata, 17. siječnja, nakon mise ispred župne crkve, vjernici dovode domaće životinje koje se potom prodaju na licitaciji.	lokalna	spremno
Crkva sv. Franje Asiškog u Lipiku s vidikovcem	Crkva sv. Franje Asiškog u Lipiku izgrađena je krajem 18. stoljeća te se nalazi u ulici Alojzija Stepinca, sjeverno od Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju. Crkva je simbol vjerskog identiteta mještana Lipika te prostor duhovne kontemplacije i okupljanja. Pored crkve se nalazi crkveni toranj koji je posebna turistička atrakcija jer služi kao vidikovac s kojeg se pruža pogled na šire lipičko-pakračko područje. Turistička prezentacija i interpretacija omogućena je putem LCD televizora	regionalna	spremno

	koji su postavljeni na svih sedam katova unutar zvonika, pri čemu svaki kat obrađuje jedno od sedam poglavlja vezanih uz povijest Lipika: „Kupalište Lipik“, „Perivoj Lipik“, „Poznate osobe u Lipiku“, „Posjetitelji Toplica Lipik“, „Kursalon i Wandelbahn“, „Lipik u Domovinskom ratu“, te „Župa sv. Franje Asiškog“. Blagdan sv. Franje se u župi slavi 4. listopada kada se odvija i poznata lipička manifestacija Dani grada Lipika-„Franciškovo“.		
Adventistička crkva u Lipiku	Adventistička crkva u Lipiku postoji još od razdoblja nakon Prvog svjetskog rata. Godine 2001. godine posvećena je nova moderna crkva s dvoranom koja može primiti do 300 vjernika. Smještena je na adresi Ulica Ante Starčevića 23,	lokalna	spremno
Crkva (molitveni dom) Reformnog pokreta adventista sedmog dana	Crkva (molitveni dom) Reformnog pokreta adventista sedmog dana djeluje u sklopu Reformnog pokreta Adventista sedmog dana u Hrvatskoj, zasebne adventističke zajednice. Djeluje unutar molitvenog doma (otvoren 2007. godine) koji služi kao mjesto redovitih bogoslužja, ali i većih sabora i godišnjih sastanaka. Smještena je na adresi Ulica Matije Gupca 4.	lokalna	spremno
Kapela sv. Andrije u Brezinama kod Lipika	Drvena kapela sv. Andrije u Brezinama predstavlja vrijedan primjer sakralne drvene arhitekture i jedno je od rijetkih sačuvanih zdanja takvog tipa u cijeloj Slavoniji. Smještena je na lokalnom groblju u naselju Brezine, a prvi put se spominje 1757. godine u zapisima kanonskih vizitacija. Nekoliko godina kasnije izgrađena je nova kapela od hrastovih greda, s drvenim stropom i jednostavnom unutrašnjošću – bez žbuke i podne obloge. Nakon oštećenja tijekom Domovinskog rata, kapela je obnovljena tek 2012. godine i ponovno posvećena. U procesu obnove posebna pažnja posvećena je očuvanju izvornih materijala i tehnika – tako je vraćen autentični pokrov od cijepanih hrastovih daščica, poznatih kao šindre, a unutrašnjost je pobijeljena vapnenim mlijekom nanesenim izravno na drvenu površinu, što odgovara izvornom načinu obrade unutrašnjih zidova. Kapela sv. Andrije pripada tipu malih jednobrodnih crkvice koje su nastale spajanjem elemenata tradicijskog graditeljstva i službenih oblika crkvene arhitekture zapadnog kulturnog kruga. Zaštićeno je kulturno dobro upisano u Registar zaštićenih kulturnih dobara RH (Z-388).	lokalna	spremno
Kapelica sv. Antuna u Kukunjevcu	Kapela sv. Antuna u Kukunjevcu je jednostavna sakralna građevina izgrađena početkom 20. stoljeća.	lokalna	spremno

	Posvećena je sv. Antunu Padovanskom i služi kao manji vjerski objekt lokalne zajednice.		
Kalvinska crkva Brekinska	Kalvinska crkva u Brekinskoj, smještena u istoimenom naselju u blizini Lipika, pripada Reformiranoj kršćanskoj kalvinskoj crkvi Republike Hrvatske. Zajednica u Brekinskoj djeluje od 1868. godine, a crkva je izgrađena početkom 20. stoljeća. U pakrački kraj kalvinizam dolazi s masovnim doseljenjem Mađara, sredinom 19. stoljeća. Objekt je tipičan primjer sakralne arhitekture tog vremena, s jednostavnom fasadom i zvonikom, te je smješten u središtu naselja, uz glavnu cestu. Crkva je obnovljena 2016. godine.	lokalna	spremno
Crkva sv. Mihovila u Brekinskoj	Crkva sv. Mihovila u Brekinskoj smještena je u središtu naselja Brekinska. Unutrašnjost crkve odiše autentičnim slavonskim duhom, s drvenim inventarom, oslikanim korom te heklanim stolnjacima i ukrasima koji odražavaju bogatu kulturnu i vjersku tradiciju ovoga kraja.	lokalno	spremno
Kapela sv. Spasa u Filipovcu	Kapela sv. Spasa smještena je u Filipovcu. Ova kapela pripada filijalnoj župi Pakrac i posvećena je Uzašašću Gospodnjem.	lokalna	spremno
Crkva presvetog Srca Isusova u Antunovcu	Crkva Presvetog Srca Isusova u Antunovcu izgrađena je 1916. godine kao župna crkva. Crkva je građena kao jednobrodna građevina s polukružnom apsidom i zvonikom.	lokalna	spremno
Evangelika crkva sv. Martina u Antunovcu	Evangelika crkva sv. Martina u Antunovcu smještena je u naselju Antunovac. Crkva je izgrađena između 1885. i 1887. godine, a posvećena je sv. Martinu, zaštitniku evangeličke zajednice. Antunovac je tada bio naselje s velikim brojem evangeličkih vjernika, većinom njemačkog, slovačkog, mađarskog i češkog podrijetla, koji su se doselili u četiri vala između 1865. i 1905. godine. Danas crkva sv. Martina u Antunovcu služi kao mjesto okupljanja evangeličke zajednice. Iako se broj vjernika smanjuje, crkva ostaje važan simbol vjere i zajedništva. Redovita bogoslužja održavaju se nekoliko puta godišnje, a crkva je i kulturno naslijeđe koje svjedoči o povijesti i tradiciji evangeličke zajednice u ovom kraju.	lokalna	spremno
Kapela presvetog Srca Isusovog u Dobrovcu	Kapela presvetog Srca Isusovog smještena je u naselju Dobrovac, u blizini Lipika. Tijekom Domovinskog rata crkva je uništena, a zatim obnovljena i ponovno posvećena 2019. godine.	lokalna	spremno
Crkva sv. Nikole u	Pravoslavna crkva sv. Nikole (Nikolaja) u Donjem Čagliću, smještena u naselju Donji Čaglić u Požeško-slavonskoj županiji, pripada Srpskoj pravoslavnoj	lokalna	spremno

Donjem Čagliću	crkvi i posvećena je Prenosu moštiju sv. Nikole. Crkva služi kao vjerski centar za pravoslavnu zajednicu u Donjem Čagliću i okolnim naseljima poput Gornjeg Čaglića, Bjelanovca, Bukovčana i Kovačevca.		
Crkva sv. Jurja u Donjem Čagliću	Crkva sv. Jurja Mučenika u Donjem Čagliću središnje je mjesto duhovnog života lokalne zajednice. Nova crkva, izgrađena nakon razaranja stare iz 19. stoljeća u Domovinskom ratu, simbol je obnove, vjere i zajedništva mještana. Svojom jednostavnom, ali dostojanstvenom arhitekturom i duhovnim značenjem, ona čuva tradiciju i identitet župe te obogaćuje kulturnu i sakralnu baštinu lipičkog kraja.	lokalna	spremno
Crkva sv. Ane u Poljani	Crkva sv. Ane smještena je u naselju Poljana. Na glavnome oltaru crkve nalazi se njezin zavjetni kip. Na njezin spomendan 26. srpnja, održava se sveta misa i prigodna procesija oko crkve.	lokalna	spremno
Crkva sv. Ivana Krstitelja u Marinom Selu	Crkva sv. Ivana Krstitelja u Marinom Selu izgrađena je 1924. godine. Crkva svjedoči o dugoj povijesti i duhovnoj tradiciji ovog kraja te služi kao mjesto okupljanja i molitve za mještane i posjetitelje.	lokalna	spremno
Crkva sv. Arhanđela u Subockoj	Crkva sv. Arhanđela Gavrila u Subockoj, smještena u istoimenom naselju, predstavlja sakralni objekt pravoslavne zajednice. Posvećena je sv. Arhanđelu Gavrilu.	lokalna	spremno

Memorijalna baština

Atrakcija	Opis resursa	Kategorija turističke važnosti	Tržišna spremnost
Mjesta masovnih grobnica žrtava iz Domovinskog rata sa spomen obilježjima na području Republike Hrvatske (Donji Čaglić)	Na području Donjeg Čaglića nalaze se dva spomen područja masovnih grobnica žrtava Domovinskog rata. U središtu mjesta nalazi spomenik koji je otkriven 11. studenog 2022. godine, uoči Dana branitelja Lipika i 31. obljetnice oslobođenja Grada Lipika. Lokaliteti predstavljaju značajne memorijalne točke koje svjedoče o stradanjima tijekom Domovinskog rata te imaju iznimnu povijesnu, dokumentarnu i kulturnu vrijednost. Lokaliteti su upisani u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske (Z-7838).	lokalna	spremno
Stećci na groblju u Šeovici	Na pravoslavnom groblju u selu Šeovica nalaze se sačuvana dva kamena nadgrobna spomenika – stećka. Spomenici su visoki oko 1,5 m. Stećci svojom pojavom i oblicima, sačuvanim ukrasima i zapisima predstavljaju vrijedne spomenike iz 16. i 17. stoljeća. Stećci su nepokretno kulturno dobro upisano u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske u svojstvu memorijalnih građevina (Z-416).	lokalna	spremno
Židovsko groblje	Židovsko groblje nalazi se u sklopu gradskog groblja u Lipiku te svjedoči o prisutnosti židovske zajednice na ovom području. Židovsko groblje je nepokretno kulturno dobro upisano u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske u svojstvu memorijalnog mjesta (Z-7839).	lokalna	spremno
Spomen kosturnica i spomenik Marije Terezije u Lipiku	Na spoju Slavonske i Ulice Marije Terezije u Lipiku nalazi se spomen kosturnica žrtvama fašističkog terora, sagrađena 1952. godine na mjestu nekadašnjeg ustaškog sabirnog logora i zatvora. Kosturnica čuva posmrtnu ostatke 83 žrtve Drugog svjetskog rata i predstavljena je spomenikom s brončanom figurom muškarca, radom kipara Valerija Michiella. Nakon što je spomenik uništen tijekom Domovinskog rata, prostor je obnovljen i oplemenjen gradskom fontanom u obliku suze, s plitkim bazenom i skulpturom konja u središtu. Skulptura je izvedena nizom ploča kaljenog stakla različitih visina, u kombinaciji prozirnog i mliječnog stakla, simbolizirajući lipicanca kao znak lipičke ergele i staklarsku tradiciju. Ovaj lokalitet upisan je u Registar kulturnih dobara RH (Z-7273) kao vrijedan povijesni i kulturni spomenik s dokumentarno-povijesnom vrijednošću memorijalne građevine.	lokalna	spremno
Bunar (skupna grobnica)	Masovna grobnica – bunar u selu Japaga mjesto je stradanja 43 pripadnika Narodnooslobodilačkog pokreta.	lokalna	spremno

	Godine 1950. bunar je ograđen, a na njemu je podignuta betonska grobnica s kamenom pločom na kojoj su urezana imena poginulih. Ovo mjesto ima značajnu memorijalnu i povijesnu vrijednost kao memorijalna građevina. Ovaj lokalitet upisan je u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske (Z-2774).		
Skupna grobnica boraca pripadnika Prvog psunjskog odreda u Šeovici	Skupni grob sedmorice prvoboraca nalazi se na bolničkom groblju u selu Šeovici u blizini Pakraca. U grobu su sahranjeni prvoborci I. psunjskog odreda koji su poginuli u 12. mjesecu 1941. godine. Grob je obilježen spomen-pločom s prigodnim natpisom, a kao mjesto sjećanja nosi snažnu memorijalnu vrijednost povezanu s početkom Narodnooslobodilačkog rata. Ovaj lokalitet upisan je u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske (ROS-0350-1973.).	lokalna	nespremno
Spomen-park Domovinskog rata u Lipiku	Spomen park Domovinskog rata u Lipiku predstavlja strateški projekt memorijalnog karaktera čiji je cilj trajno očuvanje sjećanja na branitelje Lipika i njihov doprinos u obrani domovine tijekom Domovinskog rata. Arhitektonski koncept parka temelji se na kombinaciji kulturno povijesnih i prirodnih sadržaja. Središnji prostor zauzimat će zelena površina kružnog oblika, okružena šetnicom koja vodi do memorijalnog zida s uklesanim imenima poginulih branitelja. Izložbeni prostor ratnog naoružanja, uključujući tenkove i druge eksponate, naglašavat će povijesnu dimenziju parka i služiti će kao simbolički podsjetnik na ratne događaje. Projekt se realizira uz postojeće spomen-obilježje poginulim braniteljima Varaždinske županije, čime se dodatno naglašava značaj lokacije kao važnog mjesta kolektivne memorije. Unutar parka planiran je objekt koji će služiti kao centar za udruge proizašle iz Domovinskog rata, s pratećim sadržajima za edukaciju i prezentaciju povijesnih sadržaja. Projekt je usmjeren na edukaciju šire javnosti, posebice mladih generacija, kroz interpretativne sadržaje vezane uz povijest Domovinskog rata i lokalni doprinos oslobađanju Lipika, s naglaskom na oslobodilačku akciju „Orada“.	nacionalna	nespremno

Arheološka baština

<i>Atrakcija</i>	<i>Opis resursa</i>	<i>Kategorija turističke važnosti</i>	<i>Tržišna spremnost</i>
Arheološka nalazišta	Na području Grada Lipika nalazi se veći broj arheoloških lokaliteta. Prvi arheološki nalazi na lipičkom području datiraju iz kamenog i metalnog doba kada prirodni (povoljan geografski položaj, reljef, vegetacija, plodno tlo i dr.) i gospodarski uvjeti omogućuju dolazak nositelja različitih kultura (starčevačka, korenovska, lasinjska i dr.). Osim navedenih, povijesni slijed života na lipičkom području može se pratiti od bakrenog, brončanog i željeznog doba, antike do srednjovjekovnog razdoblja. U Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske upisan je veći broj evidentiranih i zaštićenih arheoloških nalazišta koji čine resursnu osnovu za istraživanje i postupno uvođenje u turističku ponudu Grad Lipika. Zaštićena i preventivno zaštićena arheološka nalazišta se nalaze u Klisi (Kućište (P-6652)), Marinom Selu (Zečica (P-6578)), Kukunjevcu (Obršine (Z-7060), Brodu (Z-7063), Gradini (P-6413), Donjim Kućistima (Z-7079), Crnajama (Z-7132)), Bujavici (Zidine (P-6660)), Brezinama (Varošine (P-6577)), Dobrovcu (Dabrovica (Z-7059)), Kućistima (Z-7085)), Poljani (Poljana (Z-7142)) i Gaju (Jaruga (Z-7135)).	lokalna	nespremno

Industrijska i gospodarska baština

<i>Resurs</i>	<i>Opis resursa</i>	<i>Kategorija turističke važnosti</i>	<i>Tržišna spremnost</i>
Proizvodna stakla „Lipik Glas d.o.o.“	Lipik Glas d.o.o., tvrtka je sa sjedištem u Lipiku. Predstavlja dugogodišnju tradiciju proizvodnje stakla na lipičkom području. Temeljna sirovina je kvarcni pijesak koji se koristi još od kraja 19. stoljeća, kada je u Lipiku osnovana prva staklana. Početkom industrijalizacije u 20. stoljeću, pijesak se počeo više koristiti kao sirovina za proizvodnju stakla u novoj tvornici, „Staklani“. Tvornica je izgrađena 1963. godine i od tada počinje velika proizvodnja ravnog stakla u Lipiku, ali i kao jedina tvornica u Hrvatskoj. Za potrebe pripreme i obrade kvarcnog pijeska iskopano 80-tih godina 20.stoljeća je jezero Pjeskara koje danas služi u sportsko-rekreacijske i turističke svrhe.	Lokalna	Uglavnom nespremno

	Tvrtka Lipik Glas d.o.o. danas je specijalizirana za proizvodnju auto-stakla za vrhunske luksuzne i sportske marke poput Aston Martina, Bentleya, Ferrarija, Lamborghinija, McLaren i Spykera te stakla za vlakove, tramvaje i balističkog stakla za vozila. Kroz primjenu suvremenih tehnologija i visokih standarda kvalitete, Lipik Glas d.o.o. ostvaruje značajnu ulogu u proizvodnom sektoru, doprinoseći razvoju lokalnog gospodarstva i prepoznatljivosti Grada Lipika na domaćem i međunarodnom tržištu.		
Studenac d.o.o.	Mineralna voda „Lipički studenac“ predstavlja jedan od najstarijih i najprepoznatljivijih simbola Lipika, s tradicijom proizvodnje koja datira još iz 1875. godine. Ovu prirodnu gaziranu mineralnu vodu karakterizira umjeren sadržaj otopljenih minerala, što joj daje uravnotežen, neutralan okus i svježinu, čineći je idealnim izborom za svakodnevnu konzumaciju. Proizvodnjom i distribucijom mineralne vode „Lipički studenac“ i negazirane izvorske vode „Studena“ bavi se tvrtka Studenac d.o.o. (grupacija Radenska Adriatic). Sjedište tvrtke je u Lipiku, u neposrednoj blizini Državne ergele Lipik i jezera Raminac. U svrhu prezentacije brenda tvrtka održava Dan otvorenih vrata u sklopu manifestacije Dana Grada Lipika.	lokalna	Djelomično spremno

Kultura života i rada

Poljoprivredna proizvodnja

<i>Resurs</i>	<i>Opis resursa</i>	<i>Kategorija turističke važnosti</i>	<i>Tržišna spremnost</i>
Ribnjačarstvo Poljana d.d.	Ribnjačarstvo Poljana d.d. tvrtka je sa stogodišnjom tradicijom, specijalizirana za uzgoj i prodaju slatkovodne ribe. Sa sjedištem na području Lipika, poduzeće obuhvaća više od 930 hektara ribnjačkih površina. U proizvodnom asortimanu nalaze se komercijalno važne vrste riba poput šarana, soma, smuđa, štuke, amura, linjaka, glavaša, karasa i europske jegulje. Cjeloviti tehnološki proces – od matičnog jata, mrijesta i uzgoja mlađi, do tržišne veličine ribe – odvija se unutar vlastitog sustava, čime se jamči kvaliteta i sljedivost proizvodnje. Kao jedan od	lokalna	Uglavnom nespremno

	najvećih poslodavaca u sektoru akvakulture u regiji, Ribnjačarstvo Poljana d.d. ima važnu gospodarsku i društvenu ulogu jer promiče tradicionalnu ribogojnu djelatnost kao dio gospodarske baštine Kontinentalne Hrvatske. Posebnu vrijednost ribnjaka predstavlja sinergija s prirodnim okruženjem jer uzgoj ribe odvija se u ekološki osjetljivim područjima (NATURA 2000), uz poštivanje visokih standarda zaštite okoliša, čime se osigurava dugoročna održivost i potencijal za razvoj ekoturizma.		
Poljoprivreda Lipik d.d.	Poljoprivreda Lipik bavi se ratarskom proizvodnjom, sušenjem i skladištenjem žitarica te proizvodnjom ljekovitog bilja.	lokalna	nespremno
Obiteljska poljoprivredna gospodarstva (OPG)	Na području Grada Lipika djeluje niz vrijednih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (OPG) koja se bave uzgojem voća i povrća. OPG Bišćanin nudi raznovrsno domaće voće i povrće poput jabuka, salate i marmelada. OPG Galko u svojoj ponudi ima krumpir i tikvice, dok OPG Glazer proizvodi sadnice povrća te tikve (Hokaido i Batternut) i batat. OPG Karolj specijalizirao se za aroniju i proizvode od aronije poput soka, čaja i sušenih bobica. OPG Rađenović proizvodi grah, krumpir i janjetinu, dok OPG Straganac nudi sok od aronije, jaja i odojke iz ekološkog uzgoja. OPG Šebalj poznat je po pekmezu i sušenim šljivama te lješnjacima. OPG Keć uzgaja lješnjake, a OPG Matuzić nudi zanimljive proizvode poput čokomeda i medolade od vlastitog meda. OPG Milašinović nudi domaći kruh od raži i heljde bez aditiva. Osim njih, OPG Perinović, OPG Ranković, OPG Slako i OPG Tutić također doprinose bogatoj lokalnoj ponudi kroz razne medne i pčelinje proizvode, koji se savršeno nadopunjuju uz domaće voće i povrće.	lokalna	uglavnom nespremno

Gastronomija

<i>Resurs</i>	<i>Opis resursa</i>	<i>Kategorija turističke važnosti</i>	<i>Tržišna spremnost</i>
Med i pčelarski proizvodi	Proizvodi lokalnih pčelara s područja Lipika poznati su po kvaliteti, posebice cvjetni i bagremov med. Često se nude kao suveniri te se promoviraju i prodaju na lokalnim manifestacijama, događanjima i sajmovima.	lokalna	spremno
Pekmezi	Domaći pekmezi i džemovi od šljiva, višanja, jagoda i dr., proizvedeni prema tradicionalnim receptima na OPG-ima.	lokalna	spremno
Aronija	Uzgoj aronije sve je prisutniji, a proizvodi uključuju sokove, sušenu aroniju i pripravke koji se ističu po ljekovitosti.	lokalna	spremno
Suhomesnati proizvodi	Tradicionalno sušenje mesa, domaće kobasice, kulen i slanina te pečeno meso (janjetina i sl.) dio su gastronomske ponude OPG-a na području Grada Lipika i često dostupni kroz različita događanja i manifestacije,	lokalna	spremno

Običaji i pokretne zbirke

<i>Resurs</i>	<i>Opis resursa</i>	<i>Kategorija turističke važnosti</i>	<i>Tržišna spremnost</i>
Licitiranje životinja	U naselju Gaj njeguje se jedinstvena tradicija prikupljanja milodara za crkvu sv. Katarine i u čast sv. Antuna Pustinjaka. Ova običajna praksa uključuje licitaciju domaćih životinja i domaćih proizvoda (perad, jaja, kobasice, rakiju i drugi domaći proizvodi). Ova tradicija, koja se prijenosom usmenom predajom održava još od 1804. godine, kada je izgrađena crkva u Gaju, važan je dio lokalnog duhovnog i kulturnog identiteta šireg lipičkog područja.	lokalna	spremno
Likovni postav „Zlatno doba Lipika“ - Interpretacijski centar „Vila dobre vode“	Na prvom katu Interpretacijskog centra „Vila dobre vode“ postavljen je likovni postav „Zlatno doba Lipika“ koji se sastoji od umjetničkih instalacija i scenografskih elemenata koji prikazuju povijest Lipika. Prezentacija se temelji na povijesnom prikazu grada u kontekstu njegove termalne baštine, od prapovijesti, antike i srednjeg vijeka, preko prvih vladara lipičkog kraja koji su valorizirali vrijednosti lipičke termalne vode, do kulturnog rasta Lipika kao turističkog središta u predratnom razdoblju Europe 20. stoljeća.	nacionalna	spremno

	Sastoji se od devet interaktivnih izložaka koji omogućuju potpuni doživljaj povijesti Lipika. Početna scenografija interpretacijskog doživljaja smještena je u prostor nekadašnje šetnice Wandelbahna, koja je nekad predstavljala središnju točku društvenog života Lipika. Kroz suvremenu tehnologiju i interpretacijske elemente, posjetitelji imaju priliku zakoračiti u ambijent 19. stoljeća. Šetnja ovim prostorom uključuje virtualnu vožnju povijesnim vlakom, izradu autentičnih starinskih fotografija kod fotografa u retro stilu, upoznavanje bogate povijesti Lipika, posjet obnovljenom Kursalonu s mogućnošću sudjelovanja u igrama na sreću, plesnim ili glazbenim aktivnostima, kao i vožnju fijakerom kroz parkovno okruženje.		
Likovni postav „Svijet u kapljici vode“ - Interpretacijski centar „Vila dobre vode“	U podrumu Interpretacijskog centra „Vila dobre vode“ postavljen je muzejski postav „Svijet u kapljici vode“ koji se sastoji od umjetničke instalacije / projekcije o vodi, auditorija i stalne muzejske izložbe o vodi. Izložba prikazuje glavne teme koje opisuju posebnosti termomineralne vode i njenom značaju za razvoj termalnog turizma u Lipiku. Glavna poruka izložbe je da je voda izvor života, a interpretira se kroz teme „Voda temelj života“ i „Obilježja termomineralne vode“. Izložbeni postavi interpretacijskog centra nude interaktivni prikaz važnosti vode kroz slijedeće izložke: <i>Akvarel planeta Zemlje:</i> - sferni projektor prikazuje evoluciju Zemlje i kruženje vode kroz geološka razdoblja. <i>Interaktivni vodeni zid:</i> - posjetitelji upravljaju virtualnim tokovima vode dodirom i igrom. <i>U utrobi Zemlje</i> - multisenzorna instalacija prikazuje nastanak termalne vode kroz svjetlo, toplinu i paru. <i>Usporedno kretanje</i> - usporeni video prikazi dinamike vode na nizu LCD ekrana. <i>Memorija vode</i> - grafički prikaz istraživanja o vodi i njezinoj ulozi u novim znanstvenim pogledima.	nacionalna	spremno
Etnološka zbirka KUD „Zeleni Gaj“	Kulturno umjetničko društvo „Zeleni Gaj“ iz Gaja 2003. godine otvorilo je etno-muzej, sa stalnom izložbom narodnih nošnji, uporabnih predmeta i drugih kulturnih koji svjedoče bogatoj kulturnoj baštini ovog dijela Slavonije.	lokalna	spremno

Udruge u kulturi

Atrakcija	Opis resursa	Kategorija turističke važnosti	Tržišna spremnost
Kulturno-umjetničko društvo „Zeleni gaj“	Osnovano 1976. godine u Gaju, KUD „Zeleni Gaj“ okuplja oko 80 članova i djeluje kroz tamburašku i folklornu dramsku sekciju. Cilj društva je očuvanje narodnih pjesama, plesova i običaja lipičkoga kraja, što ostvaruje nastupima na prestižnim kulturnim manifestacijama poput Đakovačkih vezova, Vinkovačkih jeseni, Zagrebačke međunarodne smotre folklora i drugim događanjima i manifestacijama. Od 2003. godine u okviru KUD-a djeluje i stalna etno-muzejska postava u Gaju, s izloženim narodnim nošnjama i uporabnim predmetima čime daju značajan doprinos očuvanju lokalne kulturne baštine. KUD redovito sudjeluje na važnim događanjima poput “Katarinskih susreta” u Gaju, gdje održava izvedbe izvorne kulturne tradicije, uključujući bečarac i plesove, te ostalim manifestacijama unutar Grada Lipika i suradnjama s inozemnim folklornim skupinama.	lokalna	spremno
Gradski pjevački zbor Lipik	Osnovan 1998. godine, Gradski pjevački zbor Lipik njeguje i promovira glazbenu i kulturnu baštinu Lipika i šire regije kroz javne nastupe, koncerte, manifestacije i stručna usavršavanja svojih članova. Redovito nastupa na važnim lokalnim i regionalnim događanjima poput smotri zborova, glazbenih programa u crkvama i svečanostima, često u suradnji s tamburaškim orkestrima i drugim pjevačkim društvima.	lokalna	spremno
„Tilia“ udruga za promicanje kulture i kulturne baštine	Udruga TILIA osnovana je 2007. godine s ciljem promicanja kulture, očuvanja i valorizacije kulturne baštine te poticanja kulturno-umjetničkog stvaralaštva kroz projekte, manifestacije i suradnju s lokalnom zajednicom. Svoju misiju ostvaruje kroz organizaciju koncerata, izložbi, kazališnih predstava, predavanja i radionica, kao i prikupljanje te arhiviranje vrijednih materijala o kulturnoj baštini Lipika. Središnje aktivnosti udruge TILIA uključuju organizaciju lokalnih kulturnih događanja poput „Kuće solidarnosti“ i edukativnih radionica poput „Planting Stories“.	lokalna	spremno

	čime aktivno potiče kreativnost, socijalno uključivanje mladih u aktivnosti očuvanja, zaštite i prezentacije kulturne baštine. Udruga aktivno sudjeluje i u međunarodnim projektima poput Erasmus + te na domaćim i inozemnim festivalima.		
Kulturno-umjetničko društvo Lipik	Kulturno-umjetničko društvo Lipik (KUD Lipik) osnovano je u veljači 2017. godine s ciljem promicanja folklorne i kulturne baštine lipičkog kraja, Požeško-slavonske županije i cijele Republike Hrvatske. Uz institucionalnu podršku Grada Lipika, KUD Lipik aktivno doprinosi očuvanju nematerijalne i materijalne kulturne baštine kroz njegovanje tradicijskih običaja, folkloru i glazbe. Poseban naglasak stavlja se na uključivanje mladih generacija kako bi se osigurala međugeneracijska razmjena i prijenos kulturnih vrijednosti te očuvanje lokalnog identiteta.	lokalna	spremno
Udruga za očuvanje narodnih običaja LIDO Dobrovac	Udruga za očuvanje narodnih običaja „LIDO“, osnovana 2009. godine u Dobrovcu. Djeluje kao kulturna organizacija usmjerena na očuvanje, prezentaciju i revitalizaciju tradicijske kulturne baštine lipičkog i dobrovačkog kraja. Poseban doprinos „LIDO“ ostvaruje u području tradicijske gastronomije organizacijom događanja poput Festivala janjetine i Čvarkijade, čime aktivno potiče očuvanje kulinarske baštine te promiče međugeneracijsku suradnju i uključivost lokalne zajednice. Svojim kontinuiranim radom i kvalitetnim programima, udruga „LIDO“ pozicionirala se kao važan akter u očuvanju kulturne baštine, doprinoseći kulturnom razvoju i turističkoj prepoznatljivosti dobrovačkog i lipičkog područja.	lokalna	spremno
Povijesno društvo Pakrac-Lipik	Povijesno društvo Pakrac–Lipik osnovano je 2002. godine te okuplja stručnjake, entuzijaste i zaljubljenike u lokalnu povijest s ciljem sustavnog istraživanja, dokumentiranja i prezentacije povijesnih tema relevantnih za šire područje Pakraca i Lipika. Jedan od najvažnijih projekata Društva je izdavanje znanstveno-stručnog Zbornika Povijesnog društva Pakrac–Lipik. Pored toga, Društvo je autorski ili urednički sudjelovalo u izradi više zavičajnih monografija i školskih udžbenika iz povijesti te tako značajno doprinijelo obrazovanju i popularizaciji lokalne baštine. Osim izdavačke djelatnosti, uključeno je u inicijative za zaštitu arheoloških lokaliteta,	lokalna	spremno

	revitalizaciju memorijalnih prostora te promociju nematerijalne kulturne baštine. Kroz multidisciplinarni pristup, Društvo ostvaruje suradnju s muzejskim, školskim i znanstvenim institucijama te konzervatorskim službama, čime se potvrđuje kao referentna točka za povijesnu kulturu regije.		
Ostale udruge	Osim glavnih kulturnih institucija i društava, na području Grada Lipika djeluje niz drugih udruga koje značajno doprinose očuvanju i promicanju kulturne baštine te razvoju lokalne zajednice. Među njima su udruge manjina te etnografske, glazbene, folklorne i povijesne udruge koje organiziraju radionice, nastupe, izložbe i edukativne programe. Njihov rad važan je za održavanje tradicijskih običaja, ali i za suvremeno umjetničko stvaralaštvo. Također, mnoge od ovih udruga aktivno surađuju s nacionalnim manjinama i promiču multikulturalnost kao temelj zajedništva u Lipiku.	lokalna/regionalna	djelomično spremno

Znamenite osobe

Znamenite osobe

<i>Atrakcija</i>	<i>Opis atrakcije</i>	<i>Kategorija turističke važnosti</i>	<i>Tržišna spremnost</i>
Obitelj Janković	Hrvatsko-ugarska plemićka obitelj Janković imala je važnu ulogu u gospodarskom, kulturnom i urbanom razvoju Lipika u 18. i 19. stoljeću. Grof Antun Janković, nakon stjecanja posjeda u Slavoniji, među kojima su bili Pakrac, Daruvar i Lipik, dobiva 1772. godine grofovsku titulu od carice Marije Terezije. Iako je njegov sin rano preminuo, posjede je nastavila razvijati grana obitelji njegova brata Ivana. Najznačajniju ulogu u povijesti Lipika imao je grof Izidor Janković, koji početkom 19. stoljeća prepoznaje potencijal lipičke termalne vode. Godine 1820. podiže prve uređene kupališne zgrade i oblikuje temelje kupališnog turizma, stvarajući temelj za razvoj Lipika kao lječilišta. Uz termalni kompleks, Izidor potiče i razvoj konjogojstva, posebice uzgoj lipicanaca na imanju Izidorovac kraj Lipika. Poseban značaj za valorizaciju baštine ima i grofica Jelka Janković, čije je prisustvo ostalo urezano kroz lokalne legende i perivojne toponime. Jelkina klupa, smještena ispred Mramornih kupki, i Jelkin brijeg sastavni su dijelovi Jelkine staze – tematske šetnice koja	regionalna	spremno

	prati najdraža mjesta grofice u perivoju. Prema predaji, upravo je uz Jelkinu klupu izgubljen njezin prsten, koji nikada nije pronađen – legenda koja i danas intrigira posjetitelje. Osim Lipika, obitelj Janković ostavila je trag i u naselju Gaj, gdje su dali izgraditi župnu crkvu sv. Katarine i župni dvor. Tamo su, prema nekim zapisima, utemeljili i običaj licitiranja stoke povodom blagdana sv. Antuna Opata.		
Dr. Ivan Šreter	Dr. Ivan Šreter, rođeni Pakračanin i ravnatelj Specijalne bolnice u Lipiku, bio je cijenjeni liječnik, humanist, čovjek duboke vjere i zalaganja za očuvanje hrvatskog jezika tijekom Domovinskog rata. Isticao se profesionalnošću, predanošću pacijentima i zalaganjem za mir i suživot u teškim ratnim vremenima. Dana 18. kolovoza 1991. godine otet je od strane srpskih paravojnih postrojbi, nakon čega je mučen i ubijen. Njemu u čast, zaklada „Dr. Ivan Šreter“, Časopis Jezik i Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju dodjeljuju nagradu za najbolju hrvatsku riječ. „Dr. Ivan Šreter“	lokalna	spremno
Zvonimir Ljevaković	Zvonimir Ljevaković, rodom iz Lipika, bio je etnokoreograf, folklorist i osnivač Ansambla narodnih plesova i pjesama Hrvatske LADO, s kojim je afirmirao hrvatsku tradicijsku kulturu diljem svijeta. Njegovo ime i nasljeđe predstavljaju vrijedan dio identiteta Lipika, a mogu poslužiti kao temelj za razvoj kulturno-turističkih programa posvećenih nematerijalnoj baštini, plesu i folkloru.	lokalna	Spremno
Martin Kukučin	Poznati slovački književnik Martin Kukučin (pravim imenom Matej Bencúr) djelovao je u Lipiku krajem 19. stoljeća kao liječnik u toplicama. Njegov boravak u Lipiku i inspiracija koju je pronašao u ovom kraju povezuju grad s europskim kulturnim prostorom. Ta veza čini Lipik zanimljivom destinacijom za kulturne posjetitelje i ljubitelje književne baštine srednje Europe.	lokalna	spremno
Frank Westerman	Frank Westerman, poznati nizozemski književnik i novinar, boravio je u Lipiku tijekom 1990-ih, izvještavajući o ratnim događanjima i obnovi grada. Lipik je u njegovim zapisima prikazan kao simbol otpornosti i ljudskosti u teškim vremenima, čime je ovaj prostor uvrstio na kartu europske suvremene povijesti.	lokalna	spremno

Manifestacije i događaji

<i>Manifestacija</i>	<i>Opis resursa</i>	<i>Kategorija turističke važnosti</i>
Valentinovo na ranču	Lokalni događaj posvećen proslavi Dana zaljubljenih u romantičnom ambijentu ranča kasačkog kluba Diamant. Program uključuje zajedničke igre, jahanje i druge	lokalna

	zabavne aktivnosti za parove i obitelji, stvarajući ugodnu atmosferu za druženje i uživanje u prirodi.	
Planinarski pohod „Valentino stazom srdaca“	Stazica srca je tematska planinarska ruta lipičkom planinarskom obilaznicom prema izvoru Točak. Planinarsko društvo "Lipa" Lipik povodom Valentino organizira obiteljsku šetnju i druženje. Staza je lagana i pogodna za sve uzraste, a uspon od spomenika u Skenderovcima do planinarskog skloništa Točak traje oko 45 minuta.	lokalna
Lipik Trail	Lipik Run je sportska manifestacija koja okuplja rekreativce i profesionalne trkače. Održava se svake godine u ožujku, a natjecatelji mogu birati između dvije dionice: 5 km i 21 km (polumaraton).	regionalna
Uskršnji sajam	U Lipiku se svake godine održava tradicionalni Uskršni sajam, koji okuplja brojne izlagače na Trgu hrvatskih branitelju u Lipiku. Posjetitelji mogu uživati u bogatoj ponudi rukotvorina, uskršnih pisanica, suvenira, domaćih prehrambenih proizvoda te raznih artikala proljetne i uskršne tematike. Sajam upotpunjuju zabavni i kulturni sadržaji poput nastupa mažoretkinja, školskih i dječjih izvedbi, predstava, vožnje kočijom i turističkim vlakom te tradicionalne potrage za pisanicama.	lokalna
Sajam cvijeća u Lipiku	Sajam cvijeća u Lipiku je tradicionalna manifestacija koja svake godine okuplja brojne izlagače i zaljubljenike u cvijeće, ukrasno bilje i vrtlarstvo. Odvija se u stoljetnom lipičkom perivoju. Posjetiteljima nudi bogat izbor sezonskog i sobnog cvijeća, sadnica, ukrasnih grmova te raznih vrtnih dekoracija. Osim prodajnog dijela, organizirane su i edukativne radionice i prezentacije na temu hortikulture, uređenja vrtova i ekološkog uzgoja biljaka.	regionalna
Lađarski kup	Lađarski kup Grada Lipika predstavlja specifičnu sportsku manifestaciju veslačkog karaktera koja se održava na jezeru Raminac. Natjecanje u tradicionalnim maratonskim lađama okuplja registrirane ekipe iz cijele Hrvatske, čime doprinosi očuvanju i promociji nematerijalne kulturne baštine vezane uz tradicionalne oblike riječnog veslanja. Uz sportski aspekt, događaj ima značaj za promociju i razvoj društvenog i gospodarskog sektora jer je obogaćen pratećim sajmom lokalnih proizvoda, gastronomskom ponudom te glazbenim programom.	regionalna
Ljeto u Lipiku	Mjesec kulturnih, sportskih i zabavnih događanja koji slavi dolazak ljeta i bogatu lokalnu tradiciju. Program uključuje koncerte, izložbe, radionice, sportske turnire i dječje aktivnosti, pružajući sadržaje za sve generacije. Ova manifestacija jača zajedništvo i promovira turističku ponudu grada. U sklopu manifestacije odvijaju se sljedeća događanja: Dan otvaranja vanjskih bazena,	regionalna

	Planinarski pohod „“ Lipanj u Lipiku“, „Ivanjski kres“, biciklistička utrka „Breveto“, „Sajam Janjetine“, „Utrka lipičkim perivojem“, „Ljetne promocije knjiga, i izložbe“, „Biciklijada Pakrac-Lipik“, „Noćni planinarski pohod na vidikovac“, „Streetball Lipik“, i „Dan zdravlja, rekreacije i zdrave prehrane“.	
STREETBALLIPIK	STREETBALLIPIK je prestižni međunarodni turnir u uličnoj košarci 3 na 3 koji okuplja ekipe iz Hrvatske i inozemstva. Održava se tijekom ljetnih mjeseci još od 1999. godine. Turnir promovira sport, rekreaciju, druženje i zdrav način života, a popraćen je bogatim zabavnim i glazbenim programom.	međunarodna/nacionalna
Dan zdravlja, rekreacije i zdrave prehrane	Lipik je grad zdravlja zahvaljujući prirodnim resursima i dugogodišnjoj tradiciji zdravstvenog i ljecilišnog turizma. Manifestacija u Lipiku posvećena zdravlju promiče važnost očuvanja tjelesnog i mentalnog zdravlja kroz raznovrsne sportske i edukativne aktivnosti na otvorenom. Kroz bogat program naglasak se stavlja na samosvjesnost, pravilnu prehranu, tjelesnu aktivnost i stjecanje znanja kao temeljne čimbenike zdravog načina života. Posjetitelji imaju priliku sudjelovati u radionicama, sportskim poligonima, prezentacijama lokalnih sportskih klubova i udruga te kušati proizvode domaćih izlagača na sajmu zdrave hrane. Cjelokupan događaj nudi sadržaje koji povezuju edukaciju, rekreaciju i zabavu, stvarajući pritom autentično i poticajno okruženje za promociju zdravih životnih navika.	regionalna
Utrka Lipičkim perivojem	Atletska utrka održava se svake godine u lipičkom perivoju. Utrka okuplja sportaše različitih uzrasta i kategorija (odrasli i djeca), promovirajući aktivan način života i omogućuje prezentaciju bogate povijesti Lipika.	lokalna
Biciklijada Pakrac-Lipik-Pakrac	Popularna regionalna biciklistička vožnja u organizaciji Turističkih zajednica Pakraca i Lipika., nudeći različitim sudionicima (biciklisti, rekreativci, obitelji s djecom i dr.) sportski izazov uz uživanje u prirodi. Manifestacija promovira zdrav način života, rekreaciju i povezivanje profesionalnih i rekreativnih biciklista kroz sport i druženje na otvorenom. Trasa utrke prolazi „Stazom lipicanca i kuna“.	lokalna
Franciškovo - Dani Grada Lipika	Franciškovo – Dani Grada Lipika predstavljaju centralnu kulturno-zabavnu i društvenu manifestaciju kojom se obilježava Dan grada Lipika. Kroz više dana, program obuhvaća niz događanja – od svečanih sjednica i izložbi, do koncerata, sajмова, sportskih turnira i nastupa kulturno-umjetničkih društava. Događaji i manifestacije Franciškovog su: „Fišijada i Ajvarfest“, „Pohod Lipičkom planinarskom obilaznicom“, „Dječja biciklistička utrka“, Dani kulture nacionalnih manjina, Dani otvorenih vrata	lokalna

	tvornice „Studenac“, „Obljetnica povratka Lipicanaca i dječji dan na ergeli“ i dr.	
Fišijada i ajvarfest u Lipiku	Fišijada i Ajvarfest održavaju se početkom listopada u Lipiku i okupljaju brojne ekipe koje se natječu u kuhanju fiš paprikaša i pripremi domaćeg ajvara. Posjetitelji mogu uživati u ukusnoj hrani, kušati različite vrste fiša i ajvara, razgledati štandove s domaćim proizvodima te uživati u glazbi i druženju.	Regionalna
Dan kulture nacionalnih manjina	Lokalna manifestacija posvećena promoviranju i očuvanju kultura nacionalnih manjina koje djeluju na području Grada Lipika. Program uključuje izložbe, koncerte, radionice i gastronomsku prezentaciju čime se posjetiteljima pruža prilika da upoznaju bogatstvo običaja, jezika, glazbe i kulinarstva različitih manjinskih zajednica Grada Lipika te se dodatno jača međusobno poštovanje, dijalog i kulturna raznolikost u lokalnoj zajednici.	lokalna
Pohod Lipičkom obilaznicom	Pohod Lipičkom obilaznicom je tradicionalna rekreativna manifestacija koju organizira Planinarsko društvo „Lipa“. Radi se o planinarskom pohodu koji se odvija obroncima Psunja, duž Lipičke planinarske obilaznice. Sudionici kreću iz lipičkog perivoja (Jelkin brijeg) prema planinarskom skloništu i izvoru „Točak“.	lokalna
Mirisi Božića u Lipiku	Tijekom prosinca Grad Lipik postaje središte bogatog kulturno-turističkog programa koji uključuje niz prigodnih sadržaja usmjerenih na očuvanje blagdanske tradicije, jačanje zajedništva i promociju lokalne baštine. Manifestacije uključuju koncerte, izložbe, kreativne radionice, tematske predstave i gastronomske prezentacije. Poseban ugođaj upotpunjuju panoramske vožnje turističkim vlakićem Lipik Express i adventskim fijakerom Državne ergele Lipik, omogućujući jedinstveno iskustvo razgledavanja grada u blagdanskom ozračju. Programi su raspoređeni tijekom cijelog mjeseca, a organizirani su u suradnji s lokalnim ustanovama, udrugama i turističkim subjektima, što doprinosi integraciji kulturnih i ekonomskih aspekata razvoja Grada Lipika.	lokalna
Božićni sajam	Tradicionalni blagdanski sajam sa štandovima lokalnih proizvođača, rukotvorina i gastronomskih proizvoda. Program uključuje božićne koncerte, radionice za djecu, nastupe kulturno-umjetničkih društava i adventske aktivnosti koje stvaraju toplu i svečanu atmosferu u središtu Lipika.	lokalna
Ostala događanja i manifestacije	Siječanj - Vincekovo u Gagićima Veljača - Dan crvenih haljina, Svjetski dan bolesnika, Planinarski pohod “Valentinovo stazom srca“, Državni turnir Saveza mažoretkinja i pom pon timova Hrvatske Ožujak - Utrka Lipik Run	lokalna

	Travanj - Dan otvorenih vrata "KK Diamant", Uskršnja potraga za jajima na ranču KK Diamant, Gea oprosti, Noć knjige Svibanj - Doček Motokaravana „Bljesak“, Dan otvorenih vrata DVD Lipik Lipanj - Planinarski pohod „Lipanj u Lipiku“, utrka „Breveto“, Ivanjski krijes, Sajam janjetine Kolovoz – Noćni planinarski pohod na vidikovac Gagići, Ljetne promocije i izložbe Rujan - Motodefile i motoparty, Dječja biciklistička utrka, Regionalna konferencija o Alzheimerovoj bolesti s međunarodnim sudjelovanjem Listopad - Dani otvorenih vrata tvornice Studenac, Turnir u boćanju Talijanske unije, Memorijalni šahovski turnir i turnir u pikadu za slijepe, Koncerti povod Dana Grada Lipika, Pohod „Livadama oko Gaja“ Studenj - Obljetnica povratka lipicanaca u Lipik, Dječji dan na ergeli, Martinje u Gagićima, Doček motokaravane Prevlaka-Vukovar Prosinac- Ukrašavanje gradske božićne jelke, foto izložba „Šuma okom šumara“, Otvorenje parka i paljenje lampica, izložba „Uređenje blagdanskog stola“, Tradicionalna priredba Mažoretkinja Grada Lipika, Božićni malonogometni turnir, Dječja Nova godina, Doček Nove godine	

Interpretacijski centri

<i>Resurs</i>	<i>Naziv resursa</i>	<i>Kategorija turističke važnosti</i>	<i>Tržišna spremnost</i>
Interpretacijski centar „Vila dobre vode“	Interpretacijski centar „Vila dobre vode“ turistička je atrakcija smještena u neposrednoj blizini Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju, na adresi Ulica Marije Terezije 3. Kroz projekt „Terme Lipik“ u obnovljenoj Vili Zinke, izgrađen je interpretacijski centar koji predstavlja spoj povijesti i moderne tehnologije, pružajući posjetiteljima interaktivno iskustvo upoznavanja bogate povijesti Lipika, njegovih termalnih izvora i lječilišne tradicije. Na atraktivan način oživljava bogatu povijest Lipika kroz interpretaciju i prezentaciju, prenoseći priču o identitetu i tradiciji Lipika kao destinacije zdravlja. U fokusu su tematske cjeline koje prezentiraju i interpretiraju termalnu baštinu, povijest Državne ergele lipicanaca, staklarsku proizvodnju te tradiciju punjenja mineralne vode. Ujedno, centar sustavno prikuplja, čuva i interpretira predmete i dokumentaciju povezanu s ovim važnim segmentima lokalne kulturno-povijesne baštine. U prizemlju se nalaze suvenirnica, caffè bar i tematsko dječje igralište, dok su u podrumu i na prvom katu smještene dvije stalne izložbe: „Svijet u kapljici vode“ koja kroz interaktivne instalacije objašnjava prirodu vode i njen značaj za razvoj Lipika, te „Zlatno doba Lipika“ koja prikazuje povijest grada i njegovu termalnu baštinu. Na drugom katu nalazi se multifunkcionalna dvorana kapaciteta do 120 mjesta, prilagođena osobama s invaliditetom, namijenjena za razna događanja poput predavanja, radionica i koncerata.	regionalna	spremno
Interpretacijski centar „Narodne kupke“	Interpretacijski centar Narodne kupke u Lipiku obnovljen je u sklopu projekta Terme Lipik i povezuje povijesnu priču o termalnim izvorima s modernim wellness sadržajima. Posjetitelji mogu uživati u hidromasažnom bazenu, saunama, slanoj sobi i masažama,	regionalna	spremno

	dok multimedijalne instalacije prikazuju povijest kupališta i lječilišta. Interpretacijski centar je sadržajno povezan s Interpretacijskim centrom „Vila dobre vode“.		

2.4.2 Priroda i okoliš

Područje Grada Lipika bogato je prirodnim resursima koji predstavljaju osnovu za održiv gospodarski i turistički razvoj. Najvažniji prirodni resursi Grada Lipika su geotermalni i mineralni izvori, zahvaljujući kojima je Lipik kroz povijest izgradio status prepoznatljivog lječilišta, poznatog po ljekovitim vodama koje privlače posjetitelje još od 18. stoljeća. Ljekovitost vode ostala je ista kroz stoljeća, a njezina učinkovitost potvrđena je i suvremenim medicinskim istraživanjima.

Osim turističke funkcije, mineralne vode eksploatiraju se u industriji punjenja prirodne mineralne vode koja ima tradiciju još od 1875. godine, kada je u Lipiku započela proizvodnja danas poznatog brenda „Lipičkog Studenca“. Ovaj se proizvod zahvaljujući svojoj kvaliteti i prirodnom sastavu s vremenom etablirao kao prepoznatljiv brend, a njegovo punjenje i distribucija doprinose lokalnom razvoju, zapošljavanju i očuvanju tradicije.

Reljefna struktura prostora značajno utječe na njezinu privlačnost za posjećivanje. Zbog specifične morfologije terena, odnosno dinamike izmjena brdskog i nizinskog reljefa, prostor privlači ljubitelje prirode i pruža raznovrsne mogućnosti za odmor i rekreaciju. Psunj, najviša planina u Slavoniji, Pakračka gora te Blatuško brdo bogati su šumama i izvorima što pridonosi očuvanju biološke raznolikosti i pruža brojne mogućnosti za razvoj outdoor i ekoturizma. Rijeke Pakra, Bijela te Ilova, kao i manji vodotoci (Subocka, Raminac, Krivajac, Crnaja, Tomašica i dr.) dodatno naglašavaju prirodnu posebnost gradskog područja, obogaćujući krajolik i stvarajući povoljne uvjete za očuvanje bioraznolikosti, kao i za razvoj rekreativnih i turističkih sadržaja. Na gradskom području prisutna su i značajna ležišta kvarcnog pijeska, koji je važna sirovina u staklarskoj industriji po kojoj je Lipik poznat na nacionalnom i međunarodnom tržištu.

Ribnjaci Poljana jedno su od najstarijih umjetno sagrađenih ribogojilišta (1902. godine) i koriste se isključivo za gospodarski uzgoj ribe, a vrijednosti područja pridonosi prateća flora (živice, šikare, vrbici, nitrofilna i ruderalna vegetacija i dr.) i fauna. Područje ribnjaka nalaze se unutar zaštićene europske mreže NATURA 2000 značajne za očuvanje ugroženih vrsta i stanišnih tipova. Uz ribnjak Poljana, na gradskom području nalaze se i umjetna jezera Raminac, Pjeskara i Brekinska. Ova jezera imaju prvenstveno rekreativnu funkciju i koriste se za sportski ribolov i ostale aktivnosti na otvorenom.

Na području Grada Lipika nalaze se zaštićena prirodna područja koja su obuhvaćena nacionalnim i europskim sustavima zaštite prirode. Sukladno Zakonu o zaštiti prirode Republike Hrvatske (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19, 155/23), ova područja uživaju poseban pravni režim zaštite radi očuvanja biološke raznolikosti, prirodnih staništa te ugroženih i rijetkih vrsta flore i faune. Osim nacionalne razine, određena područja uključena su i u europsku ekološku mrežu NATURA 2000, koja predstavlja ključni mehanizam Europske unije za očuvanje ugroženih vrsta i stanišnih tipova od europskog značaja.

SPOMENIK PARKOVNE ARHITEKTURE (PARK KUPALIŠNOG LJEČILIŠTA U LIPIKU) „LIPIK – LJEČILIŠNI PARK“

Park Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju u Lipiku, sukladno Zakonu o zaštiti prirode (NN 80/2013), zaštićen je u kategoriji spomenika parkovne arhitekture 1965. godine⁶⁹. Nastao krajem 19. stoljeća u sklopu tadašnjeg lječilišnog kompleksa, obuhvaća površinu od 10,4 ha. Početak njegovog formiranja vezan je uz 18. stoljeće kada se uređuje kao park i nadopunjuje novim biljkama, stazama i sjenicama, a tokom 19. stoljeća postaje prepoznatljivi neobarokni perivoj koji je danas dobro očuvan i nalazi se ispred glavnog pročelja zgrada Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju. Južni dio perivoja oblikovan je u kasno romantičarskom stilu sa alejama, drvodredima, sustavom šetnica i perivojnim interijerom. Perivoj krasi bogata dendrološka zbirka koja uključuje listopadne i crnogorične vrste, dok urbana oprema (fontana s vodoskokom, klupe, rasvjeta, interpretacijske table, meteorološki stup i sl.) nudi kombinaciju praktičnosti i povijesne elegancije, čime doprinosi očuvanju identiteta zdravstveno lječilišnog i bolničkog kompleksa Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju.

U sklopu projekta „Terme Lipik“ perivoj je obnovljen te otvoren 2023. godine. Radovi su obuhvatili uklanjanje dotrajalih površina, sječu bolesnih stabala i oblikovanje krošanja prema dendrološkom planu, uređenje staza i parkovnog asfalta, sanaciju potpornog zida i sjenica, postavljanje komunalne opreme, obnovu povijesnih aleja i sadnju novog bilja⁷⁰.

NATURA 2000

NATURA 2000 je ekološka mreža Europske unije sastavljena od prirodnih staništa i staništa divljih vrsta koje su od interesa za Europsku uniju, a odabrana je s ciljem osiguravanja dugoročnog opstanka najvrjednijih i najugroženijih vrsta i staništa u Europi, uključujući i Republiku Hrvatsku. Ekološka mreža NATURA 2000 u Republici Hrvatskoj određena je Uredbom o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (NN 80/2019 i 119/2023). Ova mreža obuhvaća 2.595.600 hektara, što čini 36,8 % kopnenog teritorija, a sastoji se od područja očuvanja značajnih za ptice (POP), područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove (POVS) te posebnih područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove (PPOVS)⁷¹.

Na području Grada Lipika unutar ekološke mreže NATURA 2000, sukladno Zakonom o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19, 155/23) i Direktivi o staništima, nalaze se sljedeća područja:

⁶⁹ 3E Projekti d.o.o. (2021). Plan razvoja zelene infrastrukture Grada Lipika – Studija i strategija. Dostupno na mrežnoj stranici: https://lipik.hr/wp-content/uploads/2021/11/PLAN-RAZVOJA-ZELENE-INFRASTRUKTURE-GRADA-LIPIKA_LQ-1.pdf

⁷⁰ VisitLipik (2025). Lječilišni perivoj. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://visitlipik.com/projekti/ljecilisni-perivoj/>

⁷¹ Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja (2024). Ekološka mreža NATURA 2000 u Republici Hrvatskoj. Dostupno na mrežnim stranicama: <https://mingo.gov.hr/o-ministarstvu-1065/djelokrug/uprava-za-zastitu-prirode-1180/ekoloska-mreza-natura-2000/ekoloska-mreza-natura-2000-u-republici-hrvatskoj/1211>

- **Područje ekološke mreže značajna za vrste i stanišne tipove (POVS)**
 - **Psunj (HR2001355)** - štiti šumske ekosustave brdskih i planinskih područja, osobito bukovo-jelove šume i staništa velikih zvijeri poput vuka te šišmiša i rijetkih vrsta ptica i biljaka. Ovo područje ima ključnu ulogu u očuvanju biološke raznolikosti planinskog pojasa Slavonije
 - **Pakra i Bijela (HR2001330)** - obuhvaća vodotoke i njihova poplavna područja s ciljem zaštite vodnih i močvarnih staništa, važnih za vodozemce, ptice močvarice, ribe te niz biljnih vrsta koje ovise o vlažnim staništima
 - **Ribnjaci Poljana (HR2000438)** - predstavlja kultivirani ribnjački sustav koji je stanište brojnih ptica močvarica i vodnih biljaka. Područje je posebno važno za gniježđenje i hranjenje ptica, a ujedno ima i ornitološku i krajobraznu vrijednost
 - **Ilova (HR2001216)** - obuhvaća područje uz rijeku Ilovu koje se ističe močvarnim i poplavnim livadama, šikarama i šumskim zajednicama, ključnim za vodozemce, ptice, ribe i specifične biljne zajednice vezane uz nizinska riječna područja
- **Područje ekološke mreže značajno za ptice (POP)**
 - **Poilovlje s ribnjacima (HR1000010)** - značajno područje za očuvanje ptica močvarica i vodenih ptica, uključujući ugrožene vrste selica. Ribnjaci i poplavne livade pružaju važno stanište za gniježđenje, odmor i hranjenje ptica na migracijskim putevima⁷².

Atrakcijska osnova prirode i okoliša na području Grada Lipika analizirana je putem sljedećih kategorija:

- Geološke značajke prostora
- Vode
- Biljni i životinjski svijet

⁷² Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije (2025). Bioportal – Web portal Informacijskog sustava zaštite prirode. Dostupno na mrežnim stranicama: <https://bioportal.hr/gis/>

Geološke značajke prostora

Naziv atrakcije	Opis resursa	Važnost	Tržišna spremnost
Obronci Psunja	Zapadni obronci Psunja obuhvaćaju područje Grada Lipika. Obronci Psunja karakteriziraju dugačke, lepezasto raspoređene kosine i impresivne doline gorskih potoka, što stvara atraktivan krajolik za ljubitelje prirode i outdoor aktivnosti (planinarenje, pješaćenje, adrenalinski sportovi, cikloturizam i dr.). Na lipičkom području nalaze se planinarske staze koje vode prema najvišem vrhu Psunja - Brezovom polju (984 metra) koji je ujedno i najviši vrh Požeško-slavonske županije i cijele Slavonije. Važan dio atrakcijske osnove područja je planinarski dom Omanovac (650 m) koji se nalazi iznad naselja Šeovica. Dom je omiljeno odredište izletnika, planinara i rekreativaca s uređenim okolišem te sadržajima za rekreaciju i aktivni odmor.	nacionalna	spremno
Mineralno termalne vode	Poznato je da su termalne vode u Lipiku bile cijenjene još u doba Rimljana, dok se u pisanim izvorima prvi put spominju početkom 16. stoljeća. Sustavna stručna eksploatacija započinje u drugoj polovici 19. stoljeća, kada je uređeno poznato Grofovo vrelo- izvoriste mineralne vode duboke gotovo 300 metara, s temperaturom od 64°C, koje se odlikuje izuzetnim balneološkim svojstvima. Ova voda koristi se kako za kupke, tako i za piće. Krajem 19. stoljeća u lječilišnim postupcima koristila su se tri izvora: Grofovo vrelo, Ivanovo vrelo i Antunovo vrelo. Od 1876. godine voda se počinje buteljirati i plasirati na tržište pod različitim nazivima, pri čemu je kroz povijest gotovo uvijek istaknuta povezanost s imenom Lipik (primjeri su Lipiker Thermalquelle, Lipička alkalna jodna stolna voda, Narodno lječilište Lipik - alkalna jodna stolna voda, Mineralna stolna voda Lipika i Lipički Studenac). Današnja klasifikacija ove mineralne vode svrstava je u fluornu, natrijevu hidrogenkarbonatno-kloridnu i hipertermalnu vodu, prepoznatu po svojim ljekovitim svojstvima. Mineralno termalne vode danas su temeljna atrakcija za razvoj zdravstvenog i wellness turizma te korištenja u gospodarske svrhe. Najpoznatiji brend danas je mineralna	nacionalna	spremno

	voda „Lipički Studenac“ te izvorna prirodna voda „Studena“.		

Vode

<i>Naziv atrakcije</i>	<i>Opis resursa</i>	<i>Važnost</i>	<i>Tržišna spremnost</i>
Jezero Raminac	Jezero Raminac nastalo je 1973. godine i predstavlja jednu od glavnih prirodnih atrakcija Grada Lipika. Nalazi se na zapadnom ulazu u Lipik, nasuprot Državnoj ergeli Lipik. U jezero se sa sjeverne strane ulijeva istoimeni potok. Ukupna duljina jezera je 800 metara, dok širina varira – od oko 55 m u gornjem dijelu do 200 m kod područja oko brane. Maksimalna dubina doseže 6 m, a ukupna površina iznosi približno 12 ha. Procijenjeni kapacitet jezera iznosi oko 300.000 m³. Okruženo je šumama i zelenim površinama, što ga čini idealnim mjestom za obiteljske izlete, šetnje i promatranje prirode. Jezero nudi raznolike sadržaje za posjetitelje svih dobnih skupina – od ribolova do rekreacije. Oko jezera je uređena turistička staza za šetnju, vožnju biciklom ili jahanje dužine 2 km, koja pruža mogućnost nastavka do jezera Pakurnovac prema sjeveru, jezera Pjeskara prema jugu ili do izletničko rekreativnog područja Omanovac prema istoku. Ribolov je omogućen uz određena pravila, a jezero se redovito poribljava. Njegova povezanost s okolnim prirodnim i kulturnim znamenitostima, kao što je Državna ergela Lipik i Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju čini ga ključnom točkom u razvoju lokalnih turističkih ruta. Jezerom Raminac prolazi tematska staza „Stazama lipicanaca i kune“. Urbanistički plan uređenja (UPU) izdvojenog građevinskog područja turističko-rekreacijsko zone Raminac predviđa izgradnju niza sadržaja u funkciji razvoja sporta i rekreacije- centralne zgrade s vidikovca, adrenalinskog parka, kampa, sportskih terena te ostalih popratnih sadržaja za potrebe sporta i rekreacije čime će ovaj prostor postati održiva i moderna turistička atrakcija, koja će doprinijeti razvoju turističke ponude i podizanju kvalitete života lokalne zajednice.	regionalna	djelomično spremno
Jezero Pjeskara	Jezero Pjeskara, smješteno je 4 km od središta Lipika, a nastalo je 80-tih godina 20. stoljeća tijekom pripreme i obrade kvarcnog pijeska za potrebe rada lipičke tvornice stakla. Uz jezero teče rijeka Pakra čijim se stalnim dotokom svježje vode u jezero stvaraju idealne predispozicije za sportski ribolov. Jezero je popularna	regionalna	spremno

	atrakcija među sportskim ribolovcima koji dolaze u lov na šarane i amure. Specifičnost ribolova na jezeru je primjena tehnike ulova „uhvati i pusti“ (<i>catch and release</i>). Osim sadržaja za ribolov, jezero ima uređeno izletišta sa sadržajima za sport i rekreaciju - dječjim igralištem, piknik-zonom i ribolovnom kućicom. Oko jezera se može šetati i voziti bicikl.		
Ribnjaci Poljana	Ribnjaci Poljana smješteni su u prirodno očuvanom području slivova rijeka Ilove, Toplice i Čavlovice na području Požeško-slavonske županije. Osnovani 1902. godine, jedni su od najstarijih umjetnih ribogojilišta u Republici Hrvatskoj. Riječ je o specijaliziranom vodenom prostoru namijenjenom uzgoju raznih vrsta slatkododne ribe, koji se odlikuje visokom kvalitetom vode i okolišnim standardima. Ovo područje ima dugu tradiciju akvakulture, a danas se razvija kao moderno i održivo uzgajalište koje doprinosi bioraznolikosti i predstavlja vrijedan prirodni i gospodarski resurs šire regije. Područje ribnjaka Poljana trenutačno se pretežito koristi u gospodarske svrhe, ali posjeduje znatan potencijal za razvoj turističkih i edukativnih sadržaja. Osim proizvodnje slatkododne ribe, ovo područje bi se moglo valorizirati kroz gastronomske ponude temeljene na svježoj ribi. Uključivanjem ribnjaka u lokalnu turističku ponudu, otvorila bi se mogućnost povezivanja s ruralnim turizmom, promocijom lokalnih proizvoda i stvaranjem dodatnih sadržaja za posjetitelje. Područje se nalazi unutar europske mreže NATURA 2000 područja očuvanja značajnih za ptice (POP) „Poilovlje s ribnjacima“ (HR1000010) i područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove (POVS) „Ribnjaci Poljana“ (HR2000438), i „Ilova“ (HR20001216).	regionalna	nespremno
Ribnjak Brekinska	Ribnjak Brekinska nalazi se u istoimenom naselju, u sjeverozapadnom dijelu gradskog područja. Radi se o ribnjaku manje površine koji nije razvijen za intenzivnu ribogojnu proizvodnju. Ribnjak ima ekološku i krajobraznu vrijednost te predstavlja potencijal za razvoj rekreacijskih, edukativnih i ekoturističkih sadržaja povezanih sa sportskim ribolovom te odmorom u prirodi.	lokalna	spremno
Rijeke	Vodeni tokovi na području Grada Lipika pripadaju slivu rijeke Save, odnosno slivnom području vodotoka Ilove i Pakre, koji je premrežen brojnim manjim vodotocima. Glavni element resursne osnove su rijeke Bijela i Pakra te Ilova koja čini zapadnu granicu gradskog područja. Tijekom 1950-ih, a smanjenim intenzitetom i kasnije, korita rijeka su djelomično regulirana te su izvedeni veći radovi na izgradnji zaštitnih objekata. Ukupno je regulirano oko 28 km vodotoka i to: Pakra 15,4 km, Bijela	regionalna	uglavnom nespremno

	3,8 km, Stubljara 4,2 m, Ciglana 2,3 km, Ilova 0,9 km, a izgrađen je i spojni kanal Ilova-Pakra. Vodeni tokovi u dijelovima koji nisu regulirani formiraju krajobrazni mozaik, prolazeći naizmjenično kroz poljoprivredne površine, šumske rubove i pojaseve guste vegetacije. Takva prostorna dinamika stvara vizualno atraktivne prostore, dok istovremeno doprinosi ekološkoj raznolikosti i stvaranju vrijednih prirodnih staništa. Uz tok rijeke Pakre na pojedinim se lokacijama mogu uočiti mrtvaje – zaostali rukavci nekadašnjeg prirodnog meandra rijeke – koji predstavljaju izuzetno vrijedne krajobrazne i ekološke mikroambijente. U jugozapadnom dijelu gradskog područja, Pakra poprima karakteristike kanaliziranog vodotoka, dok se izvan administrativnih granica Grada proteže prema akumulacijskom jezeru Pakra u blizini Slatine i Ribnjačkog luga. Takva prostorna konfiguracija rijeke omogućuje istodobno očuvanje prirodnih vrijednosti i upravljanje vodnim resursima u kontekstu zaštite okoliša i održivog korištenja prostora. Na rijekama Pakri i Bijeli su se nalazili brojni mlinovi koji su danas stavljeni izvan funkcije. Među značajnijim vodotocima na gradskom području ističu se manji vodotoci poput Tomašice, Krivajca, Ilidže, Crnaje i Raminca Rijeke i vodotoci služe kao staništa za različite biljne i životinjske vrste, pružajući im mjesto za život, razmnožavanje i prehranu. Rijeke i potoci pridonose očuvanju prirodne ravnoteže i bioraznolikosti, jer podržavaju brojne ekološke procese i međusobne odnose unutar ekosustava. Osim toga, djeluju kao prirodni filteri koji pročišćavaju vodu, zadržavaju sediment i sprječavaju eroziju tla, čime doprinose očuvanju kvalitete voda i zaštiti okoliša. Sve navedeno ih čini povoljnom atrakcijskom osnovom za odmor i rekreaciju.		
Vidikovac Mačkovac	Brdo Mačkovac, smješteno nekoliko kilometara od Lipika, atrakcija je ima funkciju lokalnog vidikovca s kojeg se pruža pogled na šire područje Lipika i okolice. Područje Mačkovca idealno je za šetnje i planinarenje, a sam vidikovac je dobro označen i lako dostupan.	lokalna	spremno
Izvor Točak	Izvor Točak nalazi se u naselju Skenderovci, na zapadnim obroncima Psunja. Riječ je o prirodnom izvoru pitke vode koji izbija u podnožju šumovitog terena, a lokalno stanovništvo ga već desetljećima koristi kao mjesto okupljanja, odmora i osvježanja.	lokalna	spremno

	Okružen autentičnim šumskim krajolikom, izvor je uklopljen u širu mrežu pješačkih i planinarskih staza destinacije „Zlatna Slavonija“ (Slavonski planinarski put, Prva lipička planinarska obilaznica) što ga čini atraktivnim izletničkim odredištem za rekreativce, ljubitelje prirode te ostale posjetitelje		

Biljni i životinjski svijet

Naziv resursa	Opis resursa	Važnost	Tržišna spremnost
Konji	Državna ergela Lipik jedna je od ključnih institucija u Hrvatskoj za uzgoj i očuvanje lipicanske pasmine konja – najprepoznatljivije i kulturno najvrjednije pasmine europskog dvorskog konjaništva. Ova pasmina potječe iz 16. stoljeća, a ime je dobila prema ergeli u Lipici (današnja Slovenija), gdje je uspostavljena pod habsburškom krunom. U Lipiku se lipicanci uzgajaju od kraja 19. stoljeća, a nakon ratnih razaranja i privremene obustave rada, ergela je obnovljena i sustavno razvijana kao središnja institucija za uzgoj, edukaciju i promociju ove plemenite pasmine. Lipicanac je izvorno konj dvorske elegancije, čvrste građe, izražene muskulature i karakterističnih pokreta visoke akcije. Pasma se odlikuje inteligencijom, stabilnim temperamentom i iznimnom sposobnošću za školu dresure. Iako se ždrijebad rađa tamne boje, većina grla posvijetli u sivosmeđu ili bijelu nijansu do sedme godine života, što ih čini vizualno prepoznatljivima i atraktivnima. Uzgoj u Lipiku temelji se na očuvanju izvornog genetskog potencijala, s pažnjom posvećenom održavanju izvornih pastuških linija. Program uzgoja provodi se u skladu s međunarodnim standardima, a Lipik je uvršten u europsku mrežu uzgojnih centara lipicanske pasmine. Danas su lipički lipicanci neizostavan dio kulturne i turističke ponude grada – uključeni su u vođene ture, škole jahanja, rekreativne i terapijske programe te tematske manifestacije.	Nacionalna	Djelomično spremno
Ribe i ptice	Nizinsko-brdski prostor gradskog područja koji obuhvaća područje Psunja, Blatuškog brda i Pakračke gore s jedne strane, te nizinske dijelove uz rijeke Pakru, Bijelu i Ilovu te ostale manje vodotoke, kao i ribnjačke površine, šume, oranice i livade čine krajobrazni mozaik bogat životinjskim svijetom. Ribnjaci i vodene površine	Nacionalna	Djelomično spremno

	predstavljaju ključna staništa za brojne ptičje vrste jer osiguravaju izobilje hrane, sigurna mjesta za gniježđenje, zaklon tijekom migracija te stabilne uvjete visoke bioraznolikosti koji podržavaju i ugrožene vrste. Najveće prirodne vrijednosti i potencijal za promatranje biljnog i životinjskog svijeta koncentrirani su unutar zaštićenih područja ekološke mreže NATURA 2000 (Psunj, Pakra i Bijela, Ribnjaci Poljana, Ilova i Poilovlje). Ipak, najveći potencijal za promatranje biljnog i životinjskog svijeta pružaju se na području uz rijeku Ilovu, odnosno ribnjacima Poljana i Garešnica obzirom na postojanje inicijalne turističke infrastrukture koja se nalazi na području Grada Garešnice, u sklopu Poilovlja – Centra za posjetitelje te informacijsko-edukativnih punktova (Kaniška Iva i Pepeljni vrtovi u Hrastovcu). U svrhu podizanja kvalitete turističkog proizvoda na području Grada Lipika predviđeno je uređenje NATURA parka „Psunj“ i „Poljana“. Ova područja treba razvijati u smjeru provođenja turističkih programa i aktivnosti usmjerenih prema razvoju: ekoturizma, birdwatchinga, sportskog, posebno cikloturizma, ribolovnog i pustolovnog turizma.		
Šume	Šume na području Grada Lipika predstavljaju važan prirodni resurs s višestrukom funkcionalnom vrijednošću. Zauzimaju oko 44 % površine gradskog područja. Šume na gradskom području pripadaju europskoj podregiji eurosibirsko-sjevernoameričke regije, koja je obuhvaćena nizinskim, brežuljkastim i brdskim vegetacijskim pojasevima. Nizinski pojas uz rijeke i manje vodotoke obuhvaćaju šume hrasta lužnjaka i običnog graba te crne johe i drhtavog šaša. U brežuljkastim dijelovima nalazimo šume hrasta kitnjaka i običnog graba, dok su u brdskom pojasu Psunja zastupljene su šume bukve, hrasta kitnjaka i lužnjaka, graba, johe, cera, jasena i bagrema. Lipički perivoj područje je bogato brojnim vrstama listopadnog i crnogoričnog drveća. U perivoju su zastupljene sljedeće listopadne vrste drveća: klen, javor mliječ, gorski javor, divlji kesten, pajasen, joha, breza, obični grab, katalpa, bukva, poljski jasen, ginko, orah, tulipanovac, maklura, divlja kruška, javorolisna platana, bijela topola, trešnja, divlja šljiva, sremza, hrast lužnjak, crveni hrast, bagrem, brekinja, velelisna lipa, malolisna lipa, srebrnolisna lipa, brijest vez, poljski brijest i dr. Od crnogoričnih vrsta zastupljene su: smreka, crni bor, tisa, golema tuja, američka tuja, stupolika tuja, azijska tuja, Lawsonov pačempres, bodljikava smreka, borovac, kavkaska jela, virginijaska borovica i dr. Osim što nude	Nacionalna	Spremno

	mogućnosti za razvoj turizma – osobito oblika vezanih uz odmor, rekreaciju i edukaciju u prirodi – šumski kompleksi čine i temelj za gospodarski održivo lovstvo. U skladu s tim, nužno je šumama racionalno i planski gospodariti, vodeći pritom računa o njihovim općekorisnim funkcijama.		
Voćnjaci	Tradicijski voćnjaci jabuka, šljiva, krušaka i drugih autohtonih sorti prisutni su na području Lipika. Voće se koristi za preradu u rakije, sokove i pekmeze.	Lokalna	Uglavnom spremno
Vinogradi	Nalaze se u južnom dijelu gradskog područja, između naselja Subocka i Donji Čaglići. Zauzimaju male površine i dio su Pakračkog vinogorja koje obuhvaća proizvodnju na oko 20 ha vinograda.	Lokalna	Uglavnom spremno
Lov	Lovišta na području Grada Lipika obuhvaćaju velika i raznoliko strukturirana prirodna područja bogata divljači, što ih čini vrijednim resursom za razvoj lovnog turizma. U lovištima se lovi jelen, divlja svinja, fazan, prepelica, zec i druga sitna divljač. Lov se tradicionalno provodi u organizaciji lokalnih lovačkih društava, no njihovo djelovanje najčešće ostaje u okvirima rekreacijskog i gospodarskog lova. Na području Grada Lipika nalaze se sljedeća lovišta: „Pakračka Poljana“, „Slavuj“, „Jamaričko brdo“, „Blatuško Brdo“, „Trokut“, „Psunj“ i „Fazan“.	Lokalna	Uglavnom spremno

2.4.3 Ostali resursi

Ostali resursi obuhvaćaju sve one oblike koji nisu izravno povezani s resursnom osnovom kulturne i prirodne baštine.

<i>Naziv resursa</i>	<i>Opis resursa</i>	<i>Važnost</i>	<i>Tržišna spremnost</i>
Bazeni Lipik	Vanjski bazeni u Lipiku sezonska su turistička atrakcija Lipika. Otvoreni su od lipnja do kolovoza. Nalaze se u jugozapadnom dijelu lipičkog perivoja te se sastoje od tri bazena - olimpijskog bazena, rekreativnog bazena i dječjeg bazena. Kapacitet bazena je do 2.000 posjetitelja. Dodatna turistička ponuda sastoji se od mogućnosti iznajmljivanja ležaljki i sportskih rekvizita za košarku, odbojku na pijesku, nogomet, badminton i igre na vodi. Bazen nudi noćno kupanje te gastronomsku ponudu jela i pića.	Regionalna	Spremno
Planinarske staze Psunja (Slavonski planinarski put)	Psunj premrežava mreža planinarskih staza koje su dobro označene te čine dio Slavonskog planinarskog puta. Uzduž staza su vidikovci i izvori te su to ujedno mjesta gdje su nastali vidikovci ili odmarališta/izletišta (izvor	Lokalna	Djelomično spremno

	Točak, Rogoljica, Matina koliba, Velika Poljana, Široki Brijeg, Vodostaj).		
Prva lipička planinarska obilaznica	Prva lipička planinarska obilaznica otvorena je 2021. godine. Kvalitetno je označena i redovito održavana. Obilaznica ima 6 kontrolnih točaka: Jelkin brijeg, Lipički vinogradi, Žutice, Bijela Stijena – zidine, Sladunje i Vidikovac brdo (sklonište i izvor Točak). Obilaznica započinje kod Jelkinog Brijega u lipičkom perivoju te nastavlja ulicom Stjepana Radića prema lipičkim vinogradima. Zatim prelazi potok Subocku te vodi prema Kovačevcu i kontrolnoj točki Žutice. Zatim nastavlja prema Rađenovcima i prolazi uz voćnjake i seoska imanja te vodi prema kapelici i srednjovjekovnoj utvrdi na Bijeloj stijeni. Zatim ide prema Gornjem Čagliću i kontrolnoj točki Sladunje i nastavlja prema izvorištu i skloništu Točak gdje se nalazi kontrolna točka Vidikovac Brdo. Od te kontrolne točke vodi prema Skenderovcima te prelazi ponovno potok Šeovicu i zatim prema zapadu vodi prema središtu Lipika. Na Lipičkoj planinarskoj obilaznici odvija planinarski pohod „Valentinovo stazom srdaca“ u veljači, „Lipanj u Lipiku“ u lipnju, „Noćni planinarski pohod na vidikovac Gagići“ kolovoza te „Pohod Lipičkom planinarskom obilaznicom“ u listopadu.	Lokalna	Spremno
Biciklističke rute Lipika	Lipičko-pakračkim područjem prolazi veći broj biciklističkih ruta koje su sastavni dio destinacije „Zlatna Slavonija“. To su: - Staza lipicanca i kune - Ruta Slavonija - Slavonia Outdoor - Let do ribnjaka u Marinom Selu - Putem crkava i kulture - Obroncima Psunja - Tragom izvora vode - Zelena staza - Puti između sela - Velika tura preko Trokuta - Obilazak kroz Šeovicu - XC Pakra - XC Kružna staza Kuna - Sa zapada na istok Ukupna duljina biciklističkih ruta je preko 200 km te su kvalitetno označene i prezentirane prema težini, duljini, vrsti podloge, zahtjevnosti i sl. Uslugu Rent-a bike nude Turistička agencija Lira i Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju. Na raspolaganju su MTB bicikli i električni bicikli.	regionalna	spremno
Staza lipicanca i kune	Staza lipicanca i kune je tematska, multifunkcionalna pješačko-biciklistička ruta koja se proteže kroz područje Lipika i njegove okolice, osmišljena s ciljem povezivanja		

	prirodnih ljepota, kulturne baštine i turističkih sadržaja ovoga kraja. Urbani dio rute ukupne duljine oko 26 km, dok cijela ruta ima 100 km markiranih puteva označenih putokazima, info tablama i kartama te omogućuje razgledavanje glavnih turističkih atrakcija Grada Lipika i Pakraca. U pogledu podloge, radi se o ruti koja kombinira različite vrste terena – cestu, makadam i poljski put. Dio staze je, biciklistička ruta koja kreće iz Lipika i osmišljena je kao lagana i sadržajno bogata ruta pogodna za obiteljski izlet. Povezuje tri uređena izletišta i jezera – Pjeskaru, Raminac i Pakurnovac (Grad Pakrac) – na kojima se nalaze igrališta, sjenice i mjesta za odmor i roštilj. Na samom početku nalazi se Državna ergela Lipik, poznata po konjima lipicancima koja je nezaobilazna točka za posjetitelje. Duž nasipa rijeke Pakre ruta prolazi pokraj nekoliko obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, koja mogu biti zanimljiva stajališta za kratki odmor i upoznavanje s lokalnom gastronomskom ponudom. Kroz cijelu trasu postavljena je signalizacija u obliku plavih putokaza koji olakšavaju orijentaciju.		
Ruta Slavonija	Ruta Slavonija je asfaltna biciklistička ruta koja se proteže duž 132 kilometra, povezujući zapadni i istočni dio Slavonije. Počinje kod Ribnjaka te prolazi kroz Lipik, Pakrac, Orlovac, Veliku, Kutjevo i Čaglin te završava u Starom Zdenkovcu, na granici s Osječko-baranjskom županijom. S ukupnim usponom od 790 m.n.v., ruta je srednje težine te je idealna za cjelodnevnu vožnju, s procijenjenim trajanjem od oko 6h. Ruta Slavonija nudi jedinstvenu priliku za upoznavanje bogate prirode i kulturnog nasljeđa Slavonije.	nacionalna	spremno
Slavonia Outdoor	Biciklistička ruta predstavlja jednu od najsveobuhvatnijih regionalnih trasa koja povezuje više županija Kontinentalne Hrvatske – Osječko-baranjsku, Virovitičko-podravsku, Požeško-slavonsku, Bjelovarsko-bilogorsku i Brodsko-posavsku. Ruta se proteže od ravničarskih dijelova na istoku, preko brežuljkastih vinorodnih predjela Kutjeva i Požeške gore, sve do šumovitih obronaka Psunja i Papuka. Namijenjena je prvenstveno rekreativnim i touring biciklistima te pruža raznolika iskustva vožnje – od mirnih seoskih putova i makadama do panoramskih cesta i uspona koji otkrivaju vidikovce i prirodne znamenitosti. Osim što povezuje prirodne parkove, kulturno-povijesne lokalitete i ruralna naselja, ruta promovira održivi turizam i aktivan boravak u netaknutoj prirodi Slavonije. U dijelu koji prolazi kroz Lipik, ruta spaja prirodne ljepote i kulturno-povijesnu	nacionalna	spremno

	baštinu – od jezera Raminac i Državne ergele lipicanaca do lipičkog perivoja i bolničko-lječilišnog kompleksa.		
Izletišta	Riječ je o vidikovcima i/ili izvorištima vode oko kojih su nastala odmorišta s klupama, nadstrešnicama i mogućnostima za kampiranje. U nizinskom dijelu to je jezero Pjeskara, dok ih je više u brdskom dijelu- (Izvor Točak, Rogoljica, Matina koliba, Velika Poljana, Široki Brijeg, Vodostaj). Koriste se u sklopu planinarskih obilazaka kao odmorišta, ali nerijetko i za organizaciju manjih okupljanja biciklističkih i planinarskih društava te udruga.	lokalna	uglavnom nespremno
Staze za jahanje	Na području Grada Lipika i Grada Pakraca u okviru „Staze lipicanaca i kuna“ uređene su i označene staze za jahanje. Osnovno ishodište nalazi se u Državnoj ergeli Lipik.	lokalna	spremno
Poletno-sletna staza	Asfaltirana poletno-sletna staza u blizini središta Lipika namijenjena je malim sportskim i poljoprivrednim zrakoplovima. U budućnosti se planira njezina prilagodba kako bi služila turističkom i sportskom zrakoplovstvu te potrebama poljoprivredne avijacije. Također, postoji mogućnost njezine kategorizacije kao zračno pristanište ili luka referentnog koda 1C (alternativno 2C/1A, ovisno o klasi i kategoriji).	lokalna	nespremno
Sportski centar Lipik	Sportski centar Lipik nalazi se u Ulici hrvatske mladeži u Lipiku. Centar je središte namijenjeno sportašima, rekreativcima, školama, klubovima te svim građanima koji njeguju zdrav i aktivan način života. U Centru se nalazi nogometno igralište NK Lipik 1925, dva teniska terena te vanjsko fitness vježbalište. Sportska infrastruktura centra nije razvijena za jači razvoj sportsko-rekreacijskog turizma (pripreme sportaša i sl.). U narednom razdoblju planirana je provedba projekta Sportskog centra Lipik koja će obuhvatiti dogradnju, obnovu i proširenje postojećih sportskih kapaciteta kako bi se stvorili uvjeti za organizaciju sportskih priprema, rekreativnih aktivnosti, natjecanja i edukativnih programa kroz izgradnju nogometnog igrališta s umjetnom travom, novog višenamjenskog igrališta (rukomet, nogomet i košarka), skate parka, dječjeg igrališta, atletske staze, atletskih borilišta, nadogradnju klupske zgrade uz nogometno igralište), izgradnju nove kuglane, natkrivenih tribina s kapacitetom za gledatelje i tehničkim sadržajima te uređenje pristupnih prometnica i parkirališta.	lokalna	uglavnom nespremno
Sportski centar Poljana	Nalazi se u Poljani, Kolodvorska ulica 20 C. Sastoji se od nogometnog igrališta, klupskih prostorija i parkinga.	lokalna	nespremno

Sportski centar Dobrovac	Nalazi se u Dobrovcu, u ulici Stjepana Radića BB UZ ŽC 4236 Poljana-Dobrovac. U sportskom centru nalaze se klupskih prostorije, nogometno igralište te okolni neuređeni prostor za gledanje i provođenje slobodnog vremena.	lokalna	nespremno
Sportski centar Marino Selo	Nalazi se u Marinom Selu. U sportskom centru nalazi si nogometno igralište NK Jovača te pripadajuće klupske prostorije.	lokalna	nespremno
Kasački klub Diamant	Kasački klub Dijamant, smješten u naselju Šeovica, djeluje kao aktivan centar konjičkih aktivnosti te, uz Državnu ergelu Lipik, čini važan dio infrastrukture posvećene konjima i konjičkom sportu. Klub je otvoren za sve uzraste i profile korisnika – od rekreativaca i ljubitelja prirode do sportaša i djece, a njegove aktivnosti obuhvaćaju: rekreativno i turističko jahanje, škole jahanja i vožnje s konjima, terapijsko jahanje, pripreme i treninge kasačkih konja i vozača, sudjelovanje na nacionalnim i međunarodnim kasačkim utrkama te organizaciju edukacija, predavanja, stručnih ekskurzija i izložbi.	lokalna	spremno

2.5. Analiza javne turističke infrastrukture

Javna turistička infrastruktura predstavlja sve elemente koji na području turističke destinacije izravno ili neizravno utječu na razvoj turizma i turističke ponude, s ciljem stvaranja dodane vrijednosti turističkih sadržaja.⁷³ Čini važan temelj za razvoj i funkcioniranje turizma u destinaciji, budući da omogućava pristupačnost, sigurnost i ugodno iskustvo boravka za posjetitelje. Kvaliteta i dostupnost ove infrastrukture uvelike utječu na konkurentnost destinacije, zadovoljstvo turista i održivost razvoja.

2.5.1 Primarna i sekundarna turistička infrastruktura

Prema Pravilniku o javnoj turističkoj infrastrukturi (NN136/21) **primarna turistička infrastruktura** je ona infrastruktura koja utječe na razvoj turizma i turističke ponude, dok **sekundarna turistička infrastruktura** ne utječe izravno na razvoj turizma te je samo dijelom godine ili samo sporednom funkcijom u službi turizma. Primarna i sekundarna turistička infrastruktura na području Grada Lipika navedena je sukladno podacima koje je sustav turističkih zajednica i gradova dostavio Ministarstvu turizma i sporta.

⁷³ Ministarstvo turizma i sporta (2021).Pravilnik o javnoj turističkoj infrastrukturi (NN126/21). Dostupno na mrežnoj stranici: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2021_12_136_2248.html

Tablica 16. Popis primarne i sekundarne infrastrukture na području Grada Lipika

PRIMARNA INFRASTRUKTURA	SEKUNDARNA INFRASTRUKTURA
<u>Interpretacijski centri</u> • Interpretacijski centar „Vila dobre vode“ • Interpretacijski centar „Narodne kupke“	<u>Sportski objekti</u> • Sportski centar Lipik
<u>Kupalište</u> • Vanjski Bazeni Lipik	<u>Tematske staze</u> • Jelkina staza • Kneippova staza
<u>Odmorišta i vidikovci</u> • Vidikovac Mačkovac • Vidikovac crkve sv. Franje Asiškog u Lipiku	<u>Arheološka nalazišta</u> • Arheološko nalazište Gradina (Kukunjevac) • Arheološko nalazište Donja Kučišta (Kukunjevac) • Arheološko nalazište Brod (Kukunjevac) • Arheološko nalazište Obrišine (Kukunjevac) • Arheološko nalazište Crnaje (Kukunjevac) • Arheološko nalazište Poljana (Poljana) • Arheološko nalazište Jaruga (Gaj) • Arheološko nalazište Kučište (Klisa) • Arheološko nalazište Kučište (Dobrovac) • Arheološko nalazište Dabrovica (Dobrovac) • Arheološko nalazište Varošine (Brezine) • Arheološko nalazište Zečica (Marino Selo) • Arheološko nalazište Zidine (Bujavica)
<u>Biciklističke rute i popratna infrastruktura</u> • Eurovelo 9 ruta Baltičko-Jadransko more • Ruta Slavonija • Slavonia outdoor • Let do ribnjaka u Marinom Selu • Putem crkava i kulture • Obroncima Psunja • Tragom izvora vode • Zelena staza • Puti između sela • Velika tura preko Trokuta • Obilazak kroz Šeovicu • XC Pakra • XC Kružna staza Kuna • Sa zapada na istok • Staza Lipicanaca i kune • Servisna stanica za bicikle (Ulica Lipicanaca) • Ciklo odmorište (Ulica ergele)	
<u>Kongresni prostori</u> • Multimedijalna dvorana Interpretacijskog centra „Vila dobre vode“ • Konferencijska dvorana Quella – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Lipik • Kongresni centar "Vila Osječanka" (Centar umjetne inteligencije) • Kongresna dvorana Interpretacijskog centra „Vila dobre vode“	
<u>Planinarska infrastruktura</u>	<u>Povijesni spomenici</u>

• Prva lipička planinarska obilaznica • Slavonski planinarski put • Planinarsko sklonište „Točkica“ (PD Lipa)	• Kompleks ergele Lipik • Lječilišna zgrada Kursalon • Lječilišna zgrada Wandelbahn • Lječilišni kompleks • Perivoj Kursalon • Vila Savić
<u>Staze</u> • Biciklističke, konjaničke i pješačke staze Raminac	
<u>Info ploče i turistička signalizacija</u> • Perivoj u Lipiku • Državna ergela Lipik • Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju • Smeđa infrastruktura	
<u>Vozila i plovila</u> • Turistički vlakić	

2.6. Analiza komunalne infrastrukture

Dobro razvijena komunalna infrastruktura predstavlja temelj održivog gospodarskog i turističkog razvoja svake zajednice te izravno utječe na kvalitetu života lokalnog stanovništva. Ona obuhvaća niz međusobno povezanih sustava, a u ovoj analizi naglasak je stavljen na četiri ključna segmenta: **energetsku infrastrukturu, telekomunikacijsku infrastrukturu i dostupnost internetu, vodoopskrbu i odvodnju te gospodarenje otpadom.**

2.6.1 Energetska infrastruktura

Elektroenergetski sustav obuhvaća procese proizvodnje, prijenosa i distribucije električne energije. Na području Grada Lipika električnu energiju distribuiraju dva operatera: HEP Distribucija d.o.o., DP Elektra Križ, Pogon Lipik te HEP Distribucija d.o.o., DP Elektra Križ. Prijenosna mreža koja opslužuje Grad Lipik uključuje dvije glavne građevine visokog napona: jednu na razini od 400 kV i drugu na 110 kV. To su dalekovod od 400 kV koji prolazi kroz područje Lipika u smjeru istok-zapad, između Ernestinova i Žerjavina, ali ne sudjeluje direktno u opskrbi lokalnih potrošača, te dalekovod od 110 kV koji se proteže zapadnim dijelom Grada u smjeru sjever-jug, između Međurića i Daruvara. Područje Grada je u cijelosti opskrbljen električnom energijom.⁷⁴

U pogledu opskrbe plinom, na području Grada Lipika lokalni plinovodi obuhvaćaju međumjesni srednjetačni plinovod te mjesnu srednjetačnu plinovodnu mrežu. Plinska distributivna mreža je provedena u sljedećim naseljima: Filipovac, Donji Čaglić, Klisa, Dobrovac, Kukunjevac, Brezine, Gaj, Lipik, Poljana i Marino Selo. U naseljima Brekinska i Antunovac se plinska mreža planira izgraditi, dok će se plinifikacija preostalih naselja vršiti u skladu s procjenom o isplativosti takvog ulaganja, odnosno u skladu s razvojnim programima Grada Lipika.

Postojeći sustav javne rasvjete, na području Grada Lipika, izveden je većinom od energetski neučinkovitih svjetiljki, dok je dio postojeće rasvjete izveden pomoću visokoučinkovitih svjetiljki s LED izvorom svjetlosti. Prema Akcijskom planu gradnje i/ili rekonstrukcije vanjske rasvjete Grada Lipika predviđena je energetska obnova sustava javne rasvjete na način da se demontiraju postojeće energetski neučinkovite svjetiljke te da se ugrade nove svjetiljke s energetski učinkovitim LED izvorima svjetlosti i odgovarajućom optikom svjetiljke kako bi se ostvarilo što veće iskorištenje svjetlosnog toka dobivenog novim LED izvorom svjetlosti.⁷⁵ Iako je stanje javne rasvjete dobro, Grad Lipik kontinuirano u svrhu unaprjeđenja gospodarskog, pa i time turističkog

⁷⁴ AVELANT d.o.o. za poslovno i strateško savjetovanje (2021). Strategija razvoja Grada Lipika do 2030. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://lipik.hr/wp-content/uploads/2021/07/Strategija-razvoja-Grada-Lipika-do-2030.-godine.pdf>

⁷⁵ RANDOM d.o.o. (2025). Akcijski plan gradnje i/ili rekonstrukcije vanjske rasvjete Grada Lipika. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://lipik.hr/podaci/akcijski-plan-rasvjete/>

razvoja, ulaže u modernizaciju, izgradnju i održavanje iste.⁷⁶ Prema PPUG Lipik potrebno je osigurati obnovu objekata za opskrbu električnom energijom u naseljima, odnosno obnovu i izgradnju javne rasvjete, između ostalog.

Uz konvencionalne izvore, na području Grada Lipika postoji značajan potencijal za obnovljive izvore energije. PPUG Lipik se potiče korištenje alternativnih izvora energije te omogućava izgradnja građevina za iskorištavanje sunčeve energije, energije vjetra, geotermalne energije, kao i energije dobivene preradom otpada iz drvne industrije te ostalih oblika drvnog, biljnog i komunalnog otpada, uz poštivanje svih propisa o zaštiti prirode i okoliša.

Područje Grada Lipika obiluje prirodnim resursima pogodnim za korištenje obnovljivih izvora energije, pri čemu se posebno izdvaja potencijal geotermalne energije. Na širem području naselja Kukunjevac, Jagma i Dobrovac nalazi se izvor mineralne i termalne vode "Kukunjevac". Ispumpana voda iz bušotina dovodi se cjevovodima do centralne crpne stanice, odakle se transportira glavnim cjevovodom do proizvodnog pogona tvrtke "Studenac d.o.o." u naselju Lipik, gdje se koristi u proizvodnji mineralne i izvorske vode te bezalkoholnih pića. Crpilište mineralne i termalne vode nalazi se i u sklopu turističko-lječilišne zone u centru gradskog središta, a voda se koristi za potrebe zdravstveno lječilišnog kompleksa Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju te, također, za potrebe tvornice „Studenac“. U svrhu eksploatacije termalne vode Grad Lipik je osnovao trgovačko društvo IZVORI LIPIKA d.o.o. za istraživanje i eksploataciju geotermalnih voda.⁷⁷

PPUG utvrdio je istražni prostor geotermalne vode Lipik, istražni prostor geotermalne vode – potencijal „Međurić“, istražni prostor i eksploatacijsko polje mineralne i geotermalne vode „Kozarice“ („Korita“) i „Bolnica“ („Antunovo vrelo“), istražni prostor geotermalne vode – LIP-9H (Lipik GT-9) te istražni prostor geotermalne vode u energetske svrhe na području cijelog Grada. Isto tako na području Grada Lipika se nalaze istražni prostori ugljikovodika Sava-07 i Sava-08, zatim eksploatacijska polja ugljikovodika „Janja Lipa“, „Jamarica“ i „Kozarice“ te predložena površina planirana za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika.

U svrhu korištenja solarne energije, konkretno se planira izgradnja solarne elektrane u gospodarskoj zoni „Solarna elektrana Kukunjevac“, dok se u gospodarskoj zoni „Gaj“ određuje površina namijenjena gradnji solarnih elektrana.⁷⁸

⁷⁶ Grad Lipik (2022). Analiza upravljanja komunalnom infrastrukturom Grada Lipika. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://lipik.hr/vrsta/komunalna-infrastruktura/>

⁷⁷ AVELANT d.o.o. za poslovno i strateško savjetovanje (2021). Strategija razvoja Grada Lipika do 2030. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://lipik.hr/wp-content/uploads/2021/07/Strategija-razvoja-Grada-Lipika-do-2030.-godine.pdf>

⁷⁸ Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije (2024). Elaborat pročišćenog teksta Odredbe za provedbu i grafičkog dijela Prostornog plana uređenja Grada Lipika. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://lipik.hr/dokumenti/elaborat-prociscenog-teksta-odredbi-za-provedbu-i-grafickog-dijela-prostornog-plana-uredenja-grada-lipika-lipanj-2024/>

2.6.2 Telekomunikacijska infrastruktura i dostupnost internetu

Telekomunikacijska infrastruktura na području Grada Lipika relativno je dobro razvijena. Operateri pružaju širok spektar usluga, uključujući mobilnu telefoniju, fiksnu liniju i Internet. Mobilna pokrivenost Grada Lipika općenito je dobra, a vodeći telekomunikacijski operateri osiguravaju 4G mreže u većini područja, dok je 5G mreža prisutna u naselju Lipik i njegovim okolnim naseljima. Grad Lipik s pripadajućim naseljima ima ukupno dva poštanska ureda, jedan u naselju Lipik, a drugi u naselju Poljana. Prema Strategiji razvoja Grada Lipika do 2030. godine se je planirana modernizacija poštanskog prometa, reorganizacija mreže poštanskih linija i povećanje opsega poštanskih usluga.⁷⁹

Trenutna analiza stanja dostupnosti pokretnog i nepokretnog širokopojasnog pristupa na području Grada Lipika je analizirana na temelju podataka Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti (HAKOM-a).

Naselja koja su pokrivena dostupnošću širokopojasnog pristupa nepokretnih mreža su sljedeća: Lipik, Filipovac, Poljana, Donji Čaglić, Antunovac, Kukunjevac, Skenderovci, Šeovica, Gaj, Kovačevac, Brezine, Marino Selo, Ribnjaci, Brekinska, Štrižičevac, Dobrovac, Klisa, Japaga, Bukovčani i Bjelanovac, dok naselja Bujavica, Korita, Jagma, Livađani te Subocka nemaju navedenu pokrivenost. Prema PPUG Lipik, u planu je izgradnja elektroničke komunikacijske mreže Jagma koja bi obuhvaćala naselje Jagmu Korita i sjeverni dio naselja Subocka. Osim navedenog, planirano je uvođenje elektroničke komunikacije mreže za naselje Donji Čaglić, čime će se osigurati koridor za komunikacijsku mrežu, između ostalog, za naselje Livađani, dok se kao dio elektroničke komunikacijske mreže Kukunjevac osigurava i koridor za uvođenje elektroničke komunikacijske mreže i u naselju Bujavica. Time će sva naselja Grada Lipika biti pokrivena dostupnošću širokopojasnog pristupa nepokretnih mreža.

Kod nepokretnog pristupa širokopojasnom internetu u središtu naselja Lipik dominira brzina od 1 Gbit/s do 10 Gbit/s, dok su udaljavanjem od središta naselja, u okolnim naseljima zastupljene manje brzine širokopojasnog pristupa; brzine od 100 Mbit/s do 300 Mbit/s, od 30 Mbit/s do 100 Mbit/s, od 10 Mbit/s do 30 Mbit/s, od 2 Mbit/s do 10 Mbit/s te od 0 Mbit/s do 2 Mbit/s.

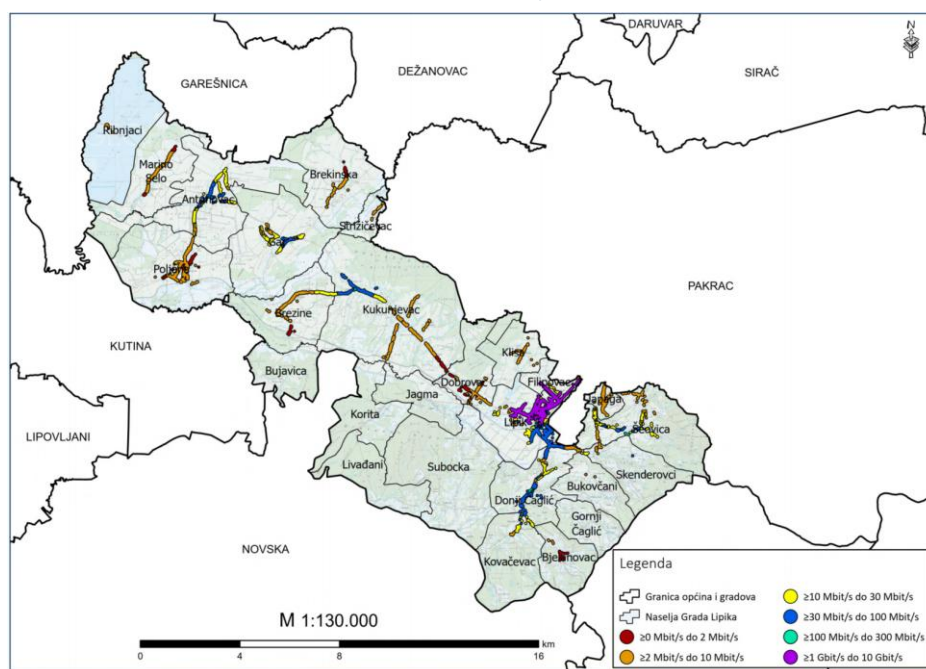
Dostupnost pokretnog širokopojasnog pristupa od 2 Mbit/s do 30 Mbit/s je omogućena na skoro cijelom području Grada Lipika, osim njenog središnjeg (dijela naselja Kukunjevac) i jugozapadnog dijela (dijela naselja Bujavica, Korita, Livađani, Subocka i Kovačevac). Što se tiče dostupnosti pokretnog širokopojasnog pristupa velikih brzina (između 30 i 100 Mbit/s), one su najrasprostranjenije u jugoistočnom dijelu gradskog područja u naselju Lipik i okolnim naseljima

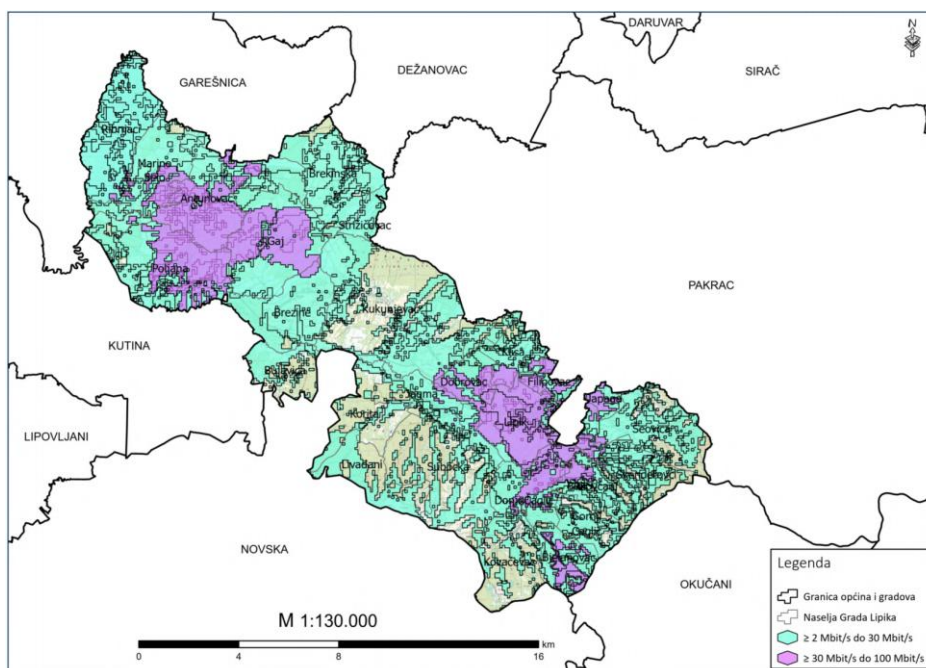
⁷⁹ AVELANT d.o.o. za poslovno i strateško savjetovanje (2021). Strategija razvoja Grada Lipika do 2030. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://lipik.hr/wp-content/uploads/2021/07/Strategija-razvoja-Grada-Lipika-do-2030.-godine.pdf>

naselja Lipik te u sjeverozapadnom dijelu Grada; u naseljima Antunovac, Poljana, Gaj, Marino Selo, Brezine i Ribnjaci.

Na temelju provedene analize može se zaključiti kako Grad Lipik posjeduje solidnu osnovu telekomunikacijske infrastrukture, s posebno razvijenim središnjim dijelom u kojem su dostupne moderne usluge, uključujući optički internet i 5G mrežu. Iako je nepokretni širokopojasni pristup dostupan u više naselja, njegova rasprostranjenost i kvaliteta značajno opada udaljavanjem od središta. S druge strane, pokretni širokopojasni pristup, iako prisutan na većini područja, u velikim brzinama ograničen je prvenstveno na jugozapadne i sjeveroistočne dijelove gradskog područja. Ovi podaci ukazuju na potrebu daljnjeg razvoja i ulaganja u infrastrukturu, osobito u ruralnim i rubnim dijelovima Grada, kako bi se osigurala ravnomjerna digitalna povezanost i omogućio ravnopravan pristup informacijama svim stanovnicima, turistima i jednodnevnim posjetiteljima.

Slika 11. Prikaz rasprostranjenosti nepokretnog [gore] i pokretnog [dolje] širokopojasnog pristupa na području Grada Lipika.
Izvor: HAKOM. Level Project d.o.o.

2.6.3 Vodoopskrba i odvodnja

Sustavima javne vodoopskrbe i odvodnje na području Grada Lipika upravlja trgovačko društvo Vode Lipik d.o.o. sa sjedištem u Pakracu.⁸⁰ Vodoopskrbni sustav Grada Lipika čini jedinstvenu cjelinu s vodoopskrbnim sustavom Grada Pakraca. Sustav se temelji na zahvatu vode iz potoka Šumetlica, uz koji je smješten uređaj za pročišćavanje vode. Pročišćena voda se cjevovodima transportira do vodospreme iznad Pakraca, a zatim se transportnim cjevovodom promjera 250 mm distribuira prema vodoopskrbnoj mreži u naseljima Grada Lipika. Vodoopskrbni sustav dopunjuje crpilište "Dobrovac" koji opskrbljuje vodom naselja Dobrovac i Kukunjevac, dok su za osiguranje kvalitetne vodoopskrbe Grada Lipika osigurani i rezervni izvori koji se uključuju u vodoopskrbni sustav u slučaju potrebe.⁸¹

Ukupna duljina distributivne vodoopskrbne mreže na području Grada Lipika iznosi 105 kilometara. Na javni vodoopskrbni sustav priključeno je oko 2.600 kućanstava, što obuhvaća približno 81 % stanovništva, odnosno oko 5.000 ljudi. Prosječna godišnja potrošnja pitke vode po stanovniku iznosi 25.799 litara.

Vodoopskrbna javna distributivna mreža izgrađena je u sljedećim naseljima: Lipik, Donji Čaglic, Filipovac, Dobrovac, Kukunjevac, Brezine i Gaj, dok dio naselja Šeovica trenutno jednim dijelom ima riješenu vodoopskrbu putem lokalnog, "mjesnog", vlastitog vodoopskrbnog sustava koji nije uključen u javni vodoopskrbni sustav. Naselja koja još uvijek nemaju pristup javnoj vodoopskrbnoj mreži koriste vlastite bunare ili mjesne vodovode. U cilju poboljšanja dostupnosti pitke vode, planirano je proširenje vodoopskrbne mreže u naseljima Antunovac, Poljana, Marino Selo, Brekinska, Japaga, Šeovica, Klisa i Ribnjaci.

Sustav odvodnje na području Grada nije dostatno razvijen pa se stanovništvo u većini naselja oslanja na septičke jame ili se fekalne vode jednostavno ispuštaju u okoliš bez ikakvog pročišćavanja. Navedeno ne omogućuje zadovoljavajući standard življenja stanovništva i ne osigurava odgovarajuću zaštitu okoliša.

Na području Grada Lipika izgrađen je glavni kolektor s mehaničkim uređajem za pročišćavanje otpadnih voda koji predstavlja zajednički sustav za odvodnju otpadnih voda za gradove Lipik i Pakrac. Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda se nalazi u naselju Dobrovac, no potrebna su dodatna ulaganja u povećanje priključenosti stanovništva na sustav odvodnje i pročišćavanja i povećanje broja aglomeracija opremljenih infrastrukturom za odvodnju i pročišćavanje. Na glavni kolektor spojeni su javni kanalizacijski sustavi naselja Lipik, Filipovac i Dobrovac, dok je u

⁸⁰ Službena stranica Vode Lipik d.o.o. Povijest tvrtke. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://vode-lipik.hr/povijest-tvrtke/>

⁸¹ Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije (2024). Elaboraat pročišćenog teksta Odredbo za provedbu i grafičkog dijela Prostornog plana uređenja Grada Lipika. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://lipik.hr/dokumenti/elaboraat-prociscenog-teksta-odredbi-za-provedbu-i-grafickog-dijela-prostornog-plana-uredenja-grada-lipika-lipanj-2024/>

planu nastavak izgradnje kolektora te kanalizacijskih sustava naselja Klisa, Šeovica, Jagma i Japaga, sjeverni dio naselja D. Čaglić i istočni dio naselja Kukunjevac. Na isti način rješavaju se i sustavi gospodarskih zona Lipik I, Lipik II, Lipik III, Lipik IV te Jagma, kao i sustavi znanstveno-obrazovno - poslovne i turističko -rekreacijske zone "Raminac" i turističko – rekreacijsko – gospodarske zone "Ergela". Gospodarska zona Lipik IV dio odvodnje će rješavati preko vlastitog sustava za pročišćavanje, dok će odvodnju otpadnih voda naselja Marino Selo, Gaj, Brekinska, Kukunjevac (zapadni dio), Brezine, Antunovac, Poljana, G. Subocka, Kovačevac, D. Subocka te južni dio naselja D. Čaglić rješavat na način propisan Prostornim planom uređenja Grada Lipika.⁸²

Pouzdana opskrba vodom i izgradnja suvremenih odvodnih sustava ključni su preduvjeti za razvoj smještajnih kapaciteta, ugostiteljske ponude, kampova, eko-sela i ostalih oblika turizma koji se razvijaju u skladu s prirodnim i kulturnim bogatstvima ovog područja.

⁸² AVELANT d.o.o. za poslovno i strateško savjetovanje (2021).Strategija razvoja Grada Lipika do 2030. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://lipik.hr/wp-content/uploads/2021/07/Strategija-razvoja-Grada-Lipika-do-2030.-godine.pdf>

2.6.4 Gospodarenje otpadom

Na području Grada Lipika komunalnu djelatnost prikupljanja, odvoza i zbrinjavanja miješanog komunalnog otpada, biootpada, reciklabilnog komunalnog otpada, glomaznog otpada te ostalih vrsta otpada obavlja trgovačko društvo Komunalac d.o.o. Pakrac. Osim na području Grada Lipika, Komunalac d.o.o. Pakrac djeluje i na području Grada Pakraca. Prema podacima iz 2024. godine, u Gradu Lipiku od 5.126 stanovnika njih 5036 obuhvaćeno je javnom uslugom gospodarenja otpadom, dok njih 102 nije obuhvaćeno javnom uslugom. Naselja koja nisu obuhvaćena javnom uslugom, no u planu je njihovo uključanje su: Bjelanovac, Bujavica, Gornji Čaglić, Jagma, Korita, Livađani. U okviru javne usluge sakupljanja komunalnog otpada u 2024. godini, na području Grada Lipika, prikupljeno je 213,63 kg/st, dok je stopa odvojenog prikupljanja u okviru javne usluge iznosila 25,74 %. U odnosu na prethodnu 2023. godinu to je povećanje prikupljenog otpada po stanovniku za 5,44% (11,63 kg/st), ali i povećanje stope odvojenog prikupljanja u okviru javne usluge za 0,4 % (27,8%). Ukupna količina sakupljenog komunalnog otpada u 2024. godini iznosila je 1.060,91 t (od čega 787,83 t miješani komunalni otpad) što je u odnosu na 2023. godinu povećanje za 42,15 t, kada je prikupljeno ukupno 1.018,76 t komunalnog otpada (od čega 888,24 t miješanog komunalnog otpada).^{83,84}

Sakupljen otpad se odvozi na odlagalište „Crkvište“ koje se nalazi na istoimenom brežuljku na istočnoj padini Pakračke gore, neposredno uz državnu prometnicu D5..⁸⁵

Korisnici usluga gospodarenja otpadom sa područja Grada Pakraca i Grada Lipika mogu sve vrste otpada sukladno popisu otpada koji pripada u reciklažno dvorište predati u reciklažno dvorište Pakrac, dok korisnici s područja grada Lipika mogu koristiti i usluge Reciklažnog dvorišta u Lipiku.⁸⁶

⁸³ MZOZT (2025). Nacionalno izvješće o komunalnom otpadu 2024. godine. Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije. Zavod za zaštitu okoliša i prirode. Dostupno na mrežnoj stranici: https://isgo-portal.mingor.hr/sites/default/files/izvjesca/2025-04/izvje%C5%A1%C4%87e%20o%20komunalnom%20otpadu%20za%202024_web4.pdf

⁸⁴ MZOZT (2024). Izvješće o komunalnom otpadu za 2023. godinu. Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije. Zavod za zaštitu okoliša i prirode. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://isgo-portal.mingor.hr/sites/default/files/izvjesca/2024-10/izvje%C5%A1%C4%87e%20o%20komunalnom%20otpadu%20za%202023%20-%20rev1.pdf>

⁸⁵ Službena stranica Komunalac d.o.o. Pakrac. Odlagalište komunalnog i neopasnog otpada Crkvište Pakrac. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://komunalac-pakrac.hr/odlagaliste/>

⁸⁶ Službena stranica Komunalac d.o.o. Pakrac. Reciklažno dvorište Pakrac. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://komunalac-pakrac.hr/reciklazno-dvoriste-pakrac/>

2.7. Analiza prometne infrastrukture

Analiza prometne infrastrukture na području destinacije Grada Lipika obuhvaća pregled prometnog položaja, dostupnosti i kvalitete javnih i nerazvrstanih cesta, javnog prijevoza, blizine zračnih luka, željezničkog sustava, biciklističkih i pješačkih staza, nogostupa, prometa u mirovanju, sigurnosti u prometu te stanja prometne signalizacije.

2.7.1 Prometni sustav

Grad Lipik smješten je u zapadnom dijelu Požeško-slavonske županije. Geoprometni položaj Grada Lipika je u pogledu prometne povezanosti otvoren prema sjeveru i zapadu. Prema istoku i jugu je relativno izoliran prirodnim karakteristikama gorskog okvira Psunja.⁸⁷ Grad Lipik ima dobru prometnu povezanost preko državne ceste DC 47 koja ga povezuje s autocestom A3 (Bregana-Zagreb-Lipovac) preko autocestovnog čvora Novska, udaljenog približno 23 km. Alternativni izlazi na autocestu A3 su na čvoru Kutina (48 km) i čvoru Okučani (23 km) preko DC 5. Lipik je od Požege kao središta Požeško-slavonske županije udaljen 54 km, od glavnog grada Zagreba 124 km, od čega 84 km otpada na dionicu autoceste. Najbliži granični prijelazi su Terezino Polje prema Mađarskoj (81 km), Stara Gradiška prema BiH (34 km) i Bajakovo prema Srbiji (oko 185 km). Najbliža međunarodna zračna luka, Zračna luka Zagreb, udaljena je otprilike 120 km.⁸⁸

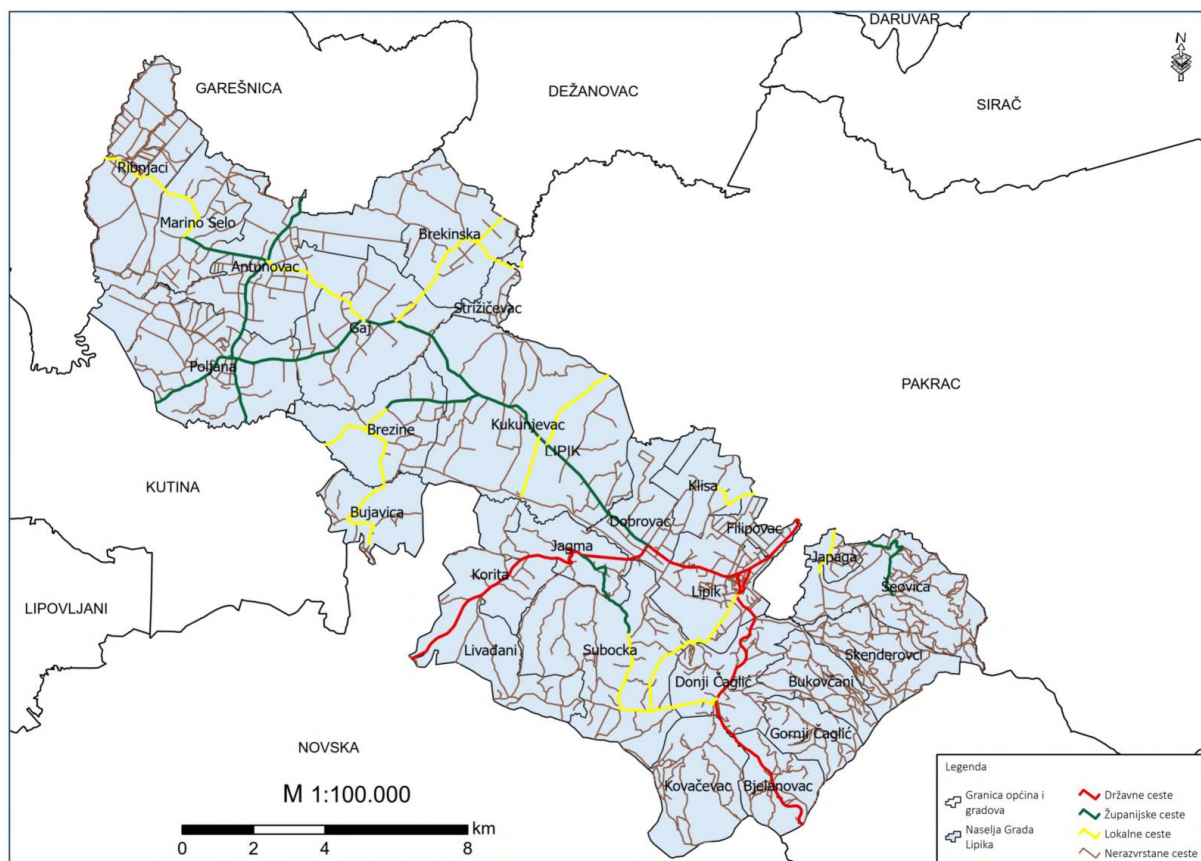
Područje Grada povezano je mrežom javnih cesta - državnih, županijskih i lokalnih cesta te nerazvrstanih cesta. Ukupna dužina razvrstanih cesta (državne, županijske i lokalne ceste) na području Grada Lipika je 97,9 km. Lokalne i županijske ceste na području Grada Lipika su u dobrom stanju, kolnici su bez većih oštećenja ili s neznatnim lokalnim oštećenjima.⁸⁹

⁸⁷ CPA (2023). Izvješće o stanju u prostoru Grada Lipika za razdoblje 2018.-2022. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: https://zpu-psz.hr/images/Stanje_u_prostoru/Gradovi/Lipik/LIPIK_-_Izvjesce_o_stanju_u_prostoru_2018-2022.pdf

⁸⁸ Grad Lipik (2021). Strategija razvoja Grada Lipika do 2030. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://lipik.hr/wp-content/uploads/2021/07/Strategija-razvoja-Grada-Lipika-do-2030.-godine.pdf>

⁸⁹ Ibid.

Slika 12. Cestovni promet na području Grada Lipika. Izvor: Hrvatske ceste d.o.o. Modificirao Level Project d.o.o.

Prema Odluci o razvrstavanju javnih cesta u državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste (NN 86/24) na prostoru Grada Lipika nalaze se sljedeće razvrstane ceste.⁹⁰

⁹⁰ Odluka o razvrstavanju javnih cesta. Narodne novine broj 86/24

Tablica 17. Državne ceste na području Grada Lipika. Izvor: CPA d.o.o, Izvješće o stanju u prostoru Grada Lipika, 2023.

Oznaka ceste	Naziv ceste	Ukupna duljina (km)	Duljina na području Grada Lipika (km)
DC 5	Terezino Polje (GP Terezino Polje (granica RH/Mađarska))- Virovitica- Veliki Zdenci – Donji Daruvar- Lipik- Stara Gradiška (GP Stara Gradiška (granica RH/BiH))	123,2	11,2
DC 47	Lipik (DC5)- Novska- Hrvatska Dubica – Hrvatska Kostajnica- Dvor (DC6)	94,5	11,6
UKUPNA DULJINA NA PODRUČJU GRADA LIPIKA			22,8

Tablica 18. Županijske ceste na području Grada Lipika. Izvor: CPA d.o.o, Izvješće o stanju u prostoru Grada Lipika, 2023.

Oznaka ceste	Naziv ceste	Ukupna duljina	Duljina na području Grada Lipika (km)
ŽC 3168	Uljanik (DC26)- Poljana- Banova Jaruga (ŽC3124)	15,5	7,5
ŽC 4094	Marino Selo (LC37140)- Antunovac (ŽC3168 / LC41003)	2,4	2,4
ŽC 4095	Brezine (LC33073)- Kukunjevac (ŽC4236)	2,6	2,6
ŽC 4096	Poljana (ŽC4236)- Janja Lipa (LC33073)	2,5	2,5
ŽC 4099	Pakrac (DC38)- Šeovica	5,9	3,8
ŽC 4112	Jagma (DC47)- Subocka (LC41008)	3,1	3,1
ŽC 4236	Poljana (ŽC3168)- Kukunjevac- Dobrovac (DC47)	14,9	14,9
UKUPNA DULJINA NA PODRUČJU GRADA LIPIKA			36,9

Tablica 19. Lokalne ceste na području Grada Lipika. Izvor: CPA d.o.o, Izvješće o stanju u prostoru Grada Lipika, 2023.

Oznaka ceste	Naziv ceste	Ukupna duljina	Duljina na području Grada Lipika (km)
LC 33073	Jamarica (ŽC3216)- Janja Lipa- Brezine (ŽC4095)	9,9	2,1
LC 37140	Kaniška Iva (ŽC3167)- Ribnjaci- Marino Selo(ŽC4094)	5,4	4,6
LC 37149	LC37150- Golubinjak- Drlež- Trojeglava- Goveđe Polje- Brekinska (LC41004)	13,0	1,0
LC 41003	Antunovac (ŽC3168/ŽC4094)- Gaj (ŽC4236)	3,4	3,4
LC 41004	Gaj (ŽC4236)- Toranj- Mali Banovac (LC41005)	10,8	4,8
LC 41005	Gornja Obrijež (ŽC4097)- Kukunjevac (ŽC4236)	8,0	2,7
LC 41006	Brezine (LC33073)- Bujavica	4,9	4,9
LC 41007	Kukunjevac (ŽC4236- željeznički kolodvor)	1,7	1,7
LC 41008	Subocka (ŽC4112)- Donji Čaglić (DC5)	5,1	5,1
LC 41009	Lipik (DC5)- Subocka (LC41008)	4,6	4,6
LC 41014	Klisa- Pakrac (DC5)	3,1	1,6
LC 41015	Pakrac (ŽC4099)- Japaga	1,7	1,3
UKUPNA DULJINA NA PODRUČJU GRADA LIPIKA			38,1

Stratešku važnost za razvoj Grada Lipika je izgradnja planirane dionice brze ceste Daruvar-Lipik koja bi se realizirala u koridoru postojeće državne ceste D5, odnosno Europskog koridora E661 (Balaton (Republika Mađarska)-Virovitica-Daruvar-Pakrac-Lipik-Okučani -Stara Gradiška-Banja Luka (BiH)-Livno-Split (Republika Hrvatska). Izgradnja ove prometnice omogućila bi uspostavu transversalnog prometnog pravca koji bi osigurao učinkovitiju i kvalitetniju kvalitetnu poprečnu vezu između sjeverne i južne granice središnjeg dijela kontinentalne Hrvatske, tj. podravskog i posavskog prometnog koridora.⁹¹ Osim rješavanja prometnog zagušenja i brže protočnosti, realizacija ove prometnice doprinijela bi bržem i učinkovitijem protoku ljudi, roba i usluga te povećala konkurentnost Grada Lipika i Pakraca. Time se otvaraju nove prilike za diversifikaciju lokalnog gospodarstva (poduzetništvo, obrtništvo, poljoprivreda, trgovina, uslužne djelatnosti i dr.). Povećana dostupnost i bolja povezanost turističkih resursa i atrakcija doprinijela bi jačanju turističkog sektora kroz podizanje kvalitete postojećih i razvoj novih smještajnih kapaciteta, ugostiteljskih objekata i drugih pratećih usluga, što otvara mogućnosti za nova radna mjesta i dugoročnu održivost destinacije.

Predviđanje funkcionalnosti i opterećenosti postojećeg prometnog sustava najčešće se omogućuje brojanjem prometa na cestama. Brojenjem prometa prikupljaju se podaci o broju i vrsti vozila na izabranim poprečnim presjecima kao i drugi podaci o broju i vrsti vozila koji su bitni za buduće aktivnosti prilikom projektiranja, izgradnje, rekonstrukcije i održavanja javnih cesta.⁹² U svrhu identificiranja trendova kretanja broja vozila razmotreno je brojanje prometa na brojačkim mjestima javnih cesta u široj okolici ili na području Grada Lipika koje su bile obuhvaćene brojanjem prosječnog godišnjeg dnevnog prometa (PGDP) i prosječnog godišnjeg ljetnog prometa (PLDP) prometa 2023. godine. Usporedbom po pojedinim brojačkim mjestima mogu se ustanoviti razlike između PGDP-a i PLDP-a koje su, u nekih cesta, naročito izražene zbog turističke i/ili tranzitne funkcije ceste. Prikazane vrijednosti ovih pokazatelja pokazuju na porast ljetnog godišnjeg prometa na brojačkom mjestu Filipovac (DC 5) na kojem je u toj godini zabilježen porast PLDP-a (5911 vozila) u odnosu na PGDP (5664 vozila) i to za 4,3 %. Na brojačkom mjestu Poljana (ŽC 3168) izmjereni PLDP (2032 vozila) bio je veći od PGDP-a (1877 vozila) za 8,2 %.⁹³

Prema Evidenciji nerazvrstanih cesta na području Grada Lipika nalazi se ukupno 141 nerazvrstana cesta ukupne duljine 101,05 km. Prema vrsti podloge ukupno najveći udio zauzimaju asfaltirane prometnice 53,4 %, makadamske ceste 40,0 %, a kombinirane asfaltno-makadamske obuhvaćaju 9,5 %.⁹⁴

⁹¹ Grad Lipik (2021). Strategija razvoja Grada Lipika do 2030. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://lipik.hr/wp-content/uploads/2021/07/Strategija-razvoja-Grada-Lipika-do-2030.-godine.pdf>

⁹² Program građenja i održavanja javnih cesta za razdoblje od 2017. do 2020. godine. Narodne novine broj 47/17

⁹³ Hrvatske ceste (2024). Brojenje prometa na cestama Republike Hrvatske 2023. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: https://hrvatske-cesta.hr/uploads/documents/attachment_file/file/1804/Brojenje_prometa_na_cestama_Republike_Hrvatske_godine_2023.pdf

⁹⁴ Grad Lipik (2022). Evidencija nerazvrstanih cesta Grada Lipika. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://lipik.hr/podaci/evidencija-nerazvrstanih-cesta-na-podrucju-grada-lipika/>

Nerazvrstane ceste važan su dio podupiruće komunalne infrastrukture u funkciji razvoja destinacije. Ove ceste često vode kroz slikovite krajolike, šumske predjele i vodna područja (rijeke, potoci, jezera i sl.), čime stvaraju idealne uvjete za razvoj biciklističkih i pješačkih ruta, koje su sve traženije među turistima koji preferiraju aktivan odmor. Nedovoljna izgrađenost i loše stanje nerazvrstanih cesta predstavlja prepreku za gospodarski i društveni razvoj. Neasfaltirane i teško prohodne ceste otežavaju time pristup i turističkim resursima i atrakcijama. Grad Lipik kontinuirano ulaže u poboljšanje prometne sigurnosti, posebice u zonama s pojačanim prometom. Na temelju zahtjeva lokalnog stanovništva i u suradnji s nadležnim službama, provode se ciljane mjere izmjene i dopune prometne signalizacije na kritičnim lokacijama. Sve navedene radove i održavanje nerazvrstanih cesta na području Lipika izvodi komunalno poduzeće Lipkom d.o.o.⁹⁵

Područjem Grada Lipika prolazi jednokolosiječna i neelektrificirana željeznička pruga Banova Jaruga-Pčelić. Dužina pruge na području Grada Lipika je oko 21,14 km, što predstavlja oko 22,1 % od ukupne građevinske dužine navedene pruge (95,75 km). Na području Grada nalazi se željeznički kolodvor Lipik te željeznička stajališta u Poljani, Brezinama, Kukunjevcu i Dobrovcu. Stanje željezničke pruge na području Lipika u skladu je s prosječnom razinom očuvanosti pruga namijenjenih lokalnom prometu u Republici Hrvatskoj. Tijekom 2025. godine na predmetnoj dionici izvode se radovi, čijim završetkom bi se trebala ponovno uspostaviti željeznička usluga., Međutim, kako bi se omogućila veća učinkovitost, sigurnost i frekvencija željezničkog prometa, potrebna su dodatna ulaganja u modernizaciju infrastrukture, uključujući unapređenje kolosijeka, signalizacije i postaja. Takva poboljšanja mogla bi znatno pridonijeti razvoju prometne povezanosti i kvalitetnijem gospodarskom razvoju pa time turističkoj djelatnosti.⁹⁶

Tablica 20. Željezničke pruge na području Grada Lipika. Izvor: CPA d.o.o, Izvješće o stanju u prostoru Grada Lipika, 2023.

Oznaka pruge	Naziv pruge	Građevinska duljina pruge	Duljina na području Grada Lipika (km)
L204	Banova Jaruga- Daruvar – Pčelić	9,937	2,100

Uvidom u popis aerodroma registriranih na području Republike Hrvatske na području Grada Lipika nema registriranog aerodroma. Na području Grada Lipika postoje dva objekta zračne infrastrukture - poletno-sletna staza u Lipiku i letjelište u naselju Gaj. Asfaltirana poletno-sletna staza u blizini središta Lipika namijenjena je malim sportskim i poljoprivrednim zrakoplovima. U budućnosti se planira njezina prilagodba kako bi služila turističkom i sportskom zrakoplovstvu te potrebama poljoprivredne avijacije. Također, postoji mogućnost njezine kategorizacije kao

⁹⁵ Kuhlavi, M. (2024). Novi znakovi i uspornici za sigurniji promet u Lipiku i okolnim naseljima. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://www.compas.com.hr/clanak/1/13209/novi-znakovi-i-uspornici-za-sigurniji-promet-u-lipiku-i-okolnim-naseljima.html>

⁹⁶ CPA (2023). Izvješće o stanju u prostoru Grada Lipika za razdoblje 2018.-2022. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: https://zpu-psz.hr/images/Stanje_u_prostoru/Gradovi/Lipik/LIPIK_-_Izvjescje_o_stanju_u_prostoru_2018-2022.pdf

zračno pristanište ili luka referentnog koda 1C (alternativno 2C/1A, ovisno o klasi i kategoriji). Letjelište u naselju Gaj koristi se u svrhu poljoprivrednog i sportskog zrakoplovstva.⁹⁷

Promet u mirovanju, odnosno dostupnost i raspoloživost parkirališnih kapaciteta, važan je segment prometne infrastrukture u funkciji turizma. Na području Grada Lipika postoje osnovni parkirališni prostori u središtu naselja, ispred javnih ustanova, Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju, sportsko-rekreacijskih sadržaja, trgovina i ugostiteljskih objekata i drugih lokacija. Najvažniji parkirališni prostori nalaze se na sljedećim lokacijama/potezima: Trg Franje Tuđmana, Vukovarska avenija, Udinska, Slavonska, Baranjska, Marije Terezije te kod crkve sv. Franje Asiškog.⁹⁸ Na području Grada Lipika ne provodi se naplata parkirališnih prostora.⁹⁹ Tijekom većih događanja i manifestacija te tijekom ljetne sezone (vanjski bazen Lipik) postoji veći priljev vozila te se parkiranje osigurava na javnim površinama.

Na području Grada Lipika nalaze se brojne biciklističke staze i rute koje su značajne za razvoj turističke ponude jer omogućuju aktivno istraživanje prirodnih ljepota, kulturne baštine i ruralnog ambijenta, povezujući različite atrakcije destinacije na održiv i ekološki prihvatljiv način.

Ukupna duljina biciklističkih ruta je preko 200 km te su kvalitetno označene i prezentirane prema težini, duljini, vrsti podloge, zahtjevnosti i sl. Uslugu Rent-a bike nude Turistička agencija Lira i Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju. Na raspolaganju su MTB bicikli i električni bicikli.¹⁰⁰

Sustavnim istraživanjem relevantnih izvora turističke zajednice Grada Lipika i Požeško-slavonske županije, na području Grada Lipika ističu se sljedeće biciklističke staze/rute:

- **Ruta Slavonija**

Ruta Slavonija je asfaltna biciklistička ruta koja se proteže duž 132 kilometra, povezujući zapadni i istočni dio Slavonije. Započinje kod Ribnjaka te prolazi kroz Lipik, Pakrac, Orlovac, Veliku, Kutjevo i Čaglin te završava u Starom Zdenkovcu, na granici s Osječko-baranjskom županijom. S ukupnim usponom od 790 m.n.v., ruta je srednje težine te je idealna za cjelodnevnu vožnju, s procijenjenim trajanjem od oko 6h. Ruta Slavonija nudi jedinstvenu priliku za upoznavanje bogate prirode i kulturnog nasljeđa Slavonije.

- **Slavonia Outdoor**

Biciklistička ruta predstavlja jednu od najsveobuhvatnijih regionalnih trasa koja povezuje više županija Kontinentalne Hrvatske-Osječko-baranjsku, Virovitičko-podravsku, Požeško-slavonsku,

⁹⁷ Grad Lipik (2021). Strategija razvoja Grada Lipika do 2030. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://lipik.hr/wp-content/uploads/2021/07/Strategija-razvoja-Grada-Lipika-do-2030.-godine.pdf>

⁹⁸ Turistička zajednica Grada Lipika (2025). Karta Lipika s ponudom. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://www.tz-lipik.hr/1/clanak/54/karte-i-brosure.html>

⁹⁹ Toplice Lipik (2025). Često postavljena pitanja. Ima li bolnice svoje parkiralište. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://toplice-lipik.hr/hr/cesta-pitanja/stranica/10>

¹⁰⁰ Turistička zajednica Grada Lipika (2025). Rent a bike. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://www.tz-lipik.hr/1/clanak/177/rent-a-bike.html>

Bjelovarsko-bilogorsku i Brodsko-posavsku. Ruta se proteže od ravničarskih dijelova na istoku, preko brežuljkastih vinorodnih predjela Kutjeva i Požeške gore, sve do šumovitih obronaka Psunja i Papuka. Namijenjena je prvenstveno rekreativnim i touring biciklistima te pruža raznolika iskustva vožnje – od mirnih seoskih putova i makadama do panoramskih cesta i uspona koji otkrivaju vidikovce i prirodne znamenitosti. Osim što povezuje prirodne parkove, kulturno-povijesne lokalitete i ruralna naselja, ruta promovira održivi turizam i aktivan boravak u netaknutoj prirodi Slavonije. U dijelu koji prolazi kroz Lipik, ruta spaja prirodne ljepote i kulturno-povijesnu baštinu – od jezera Raminac i Državne ergele Lipik do lipičkog perivoja i bolničko-lječilišnog kompleksa Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju.

- **Let do ribnjaka u Marinom Selu**

Ribnjaci u Marinom Selu predstavljaju najznačajnije vlažno i močvarno stanište na području Požeško-slavonske županije. Zbog iznimne biološke raznolikosti, očuvane prirode i bogatstva vrsta, uvršteni su u ekološku mrežu NATURA 2000. Ribnjaci su poznati po bogatom ribljem fondu. U vodama ribnjaka obitavaju šaran, amur, linjak, štika, som, smudž i druge vrste slatkovodnih riba, što ovo područje čini izuzetno atraktivnim i za sportske i rekreativne ribolovce. Duljina rute je 23 km te započinje u Lipiku te zatim kreće na zapad te prolazi kroz Dobrovac. Kukunjevac, Antunovac, Marino Selo, Ribnjake, Garešnicu, Hrastovac i Uljanik te se zatim ponovno spaja na ŽC 41003 u Antunovcu. U pogledu podloge ruta je povoljna za bicikliste jer je cijelom trasom asfaltirana.

- **Putem crkava i kulture**

Na području Grada Lipika nalazi se niz sakralnih objekata koji svjedoče o vjerskoj raznolikosti, kulturnoj baštini i bogatoj povijesti ovog prostora. Biciklistička ruta započinje ispred crkve u Lipiku (crkva sv. Franje Asiškog s vidikovcem) te omogućuje obilazak ukupno 16 crkvi, dva muzeja i starog mlina uz rijeku Bijelu u Brezinama. Ruta prolazi kroz Dobrovac (Kapela Presvetog Srca Isusovog), Kukunjevac (Kapela sv. Antuna i pravoslavna crkva Prepodobne Matere Paraskeve), Brezine (kapela sv. Andrije), Poljanu (crkva sv. Ane), Antunovac (crkva Presvetog Srca Isusovog, evangelička crkva sv. Martina), Gaj (crkva sv. Katarine), Brekinsku (crkva sv. Mihovila, Kalvinska crkva) i Toranj (gotička crkva sv. Pantelejmone). U pogledu podloge, radi se o ruti koja kombinira različite vrste terena – cestu, makadam i poljske puteve. Ukupno trajanje vožnje je oko 3,5 h. Ruta je lagana, bez zahtjevnih uspona ili tehnički zahtjevnih dionica. Duljina rute je 54 km.

- **Obroncima Psunja**

Ruta prolazi uređenim putevima do Brezovog polja (984 m), najvišeg vrha Psunja. Zapčinje u Lipiku i pruža vožnju kroz raznolike krajolike lipičkog i pakračkog područja (Lipik, Bjelanovac, Kovačevac, Donji Čaglić, Šeovica, G. Šumetlica, Cicvare i dr.), spajajući asfaltirane dionice s makadamskim putevima Psunja. Sa svojih 82 kilometra dužine i značajnim visinskim razlikama – od najniže točke na 151 m.n.v. do 984 m.n.v. – ruta je idealna zaiskusne bicikliste i ljubitelje MTB.

- **Staza lipicanca i kune**

Biciklistička ruta kreće iz Lipika i osmišljena je kao lagana i sadržajno bogata ruta pogodna za obiteljski izlet. Povezuje tri uređena izletišta i jezera – Pjeskaru, Raminac i Pakurnovac (Grad Pakrac) – na kojima se nalaze igrališta, sjenice i mjesta za odmor i roštilj. Na samom početku nalazi se Državna ergela Lipik. Duž nasipa rijeke Pakre ruta prolazi pokraj nekoliko obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, koja mogu biti zanimljiva stajališta za kratki odmor i upoznavanje s lokalnom gastronomskom ponudom. Kroz cijelu trasu postavljena je signalizacija u obliku plavih putokaza koji olakšavaju orijentaciju. Urbani dio rute ukupne duljine oko 26 km, dok cijela ruta ima 100 km markiranih puteva označenih putokazima, info tablama i kartama te omogućuje razgledavanje glavnih turističkih atrakcija Grada Lipika i Pakraca. U pogledu podloge, radi se o ruti koja kombinira različite vrste terena – cestu, makadam i poljski put.

- **Tragom izvora vode**

Biciklistička ruta pruža jedinstvenu priliku za upoznavanje izvora čiste pitke vode koji su stoljećima služili lokalnom stanovništvu i dio su prirodne baštine ovog kraja. Moguće je obići ukupno 11 izvora prirodne vode oko Lipika koji se uređeni i svakodnevno se koriste - Antunovo vrelo u Lipiku, Bukovac u Dobrovcu, Raminac u Lipiku, izvor u Filipovcu, Tursku česmu i izvor Markovac u Pakracu, izvor u Japagi, izvor Točak u Gagićima, izvor Đo u Skenderovcima, izvor Kruškovac u Bukovčanima te Kruškinu vodu u Gornjem Čagliću. Profil rute karakterizira umjerena nadmorska visinska razlika, s najnižom točkom na 130 m.n.v. i najvišom na 348 m.n.v.. Duljina rute je 50 km.

- **Zelena staza**

Staza počinje u Lipiku i prolazi kroz Subocku, Bujavicu, Brezine i Kukunjevac. Uspori su blagi do umjereni, s najvišom točkom na 252 m.n.v., što stazu čini dostupnom i rekreativcima s prosječnom kondicijom. Duljina staze je 46 km.

- **Puti između sela**

Ova rekreativna biciklistička ruta duljine 12 km prolazi kroz ruralni krajolik lipičkog područja, povezujući naselja Donji Čaglić, Bukovčani, Skenderovci i Lipik. S nadmorskom visinom između 150-300 metara, ruta ima blago valovit profil, bez zahtjevnih uspona. Ruta kombinira asfaltirane dionice, makadam i poljske puteve, prateći nekadašnje lokalne prečace koje su koristili stanovnici u svakodnevnom životu. Zahvaljujući blagom profilu i niskoj prometnoj opterećenosti, ruta je posebno pogodna za obiteljske vožnje, rekreativne bicikliste i sve koji žele doživjeti mirnu vožnju kroz autentičan slavonski pejzaž.

- **Velika tura preko Trokuta**

Ruta prolazi kroz nenaseljeno područje južnog dijela Požeško-slavonske županije te je udaljena od naseljenih mjesta. To je kružna ruta ukupne duljine 39 km koja započinje u Lipiku te prolazi kroz Subocku te se preko Blatuškog brda vraća prema Lipiku. Blaga uzvišenja pružaju

panoramske poglede na okolnu prirodu. Ruta kombinira asfaltirane dionice, makadamske putove i šumske puteve.

- **Obilazak kroz Šeovicu**

Obilazak kroz Šeovicu je biciklistička ruta duljine 17 km, koja kreće iz središta Lipika i vodi prema naselju Šeovica te nastavlja prema Pakracu uz tok rijeke Pakre. Ruta kombinira asfaltirane dionice i poljske puteve, omogućujući vožnju kroz prirodni ambijent i ruralni krajolik lipičko-pakračkog područja. Uz nadmorsku visinu koja se kreće od 150 do 300 m.n.v., ruta ima umjeren profil.

- **XC Pakra**

Ruta započinje u Pakracu te prolazi rutom Lipik-Filipovac-Pakrac-Japaga-Skenderovci-Lipik. Ukupna duljina rute je 12 km i manje je zahtjevnosti s prikladnim tipom podloge (asfalt i makadam).

- **XC Kružna staza Kuna**

XC kružna staza Kuna smještena je u okolini lipičko-pakračkog područja, na šumovitim obroncima Psunja, u predjelu Omanovca. Riječ je o srednje zahtjevnoj *cross-country* biciklističkoj stazi dužine 6,2 km koja je zamišljena kao kružna staza pogodna za rekreativne i iskusnije MTB vozače.

- **Sa zapada na istok**

Ruta ide od Lipika, Filipovca preko Pakraca do najviše točke u Bučju (334 m) nakon koje prolazi slabo naseljenim područjem. Duljina rute je 53 km.^{101,102,103}

¹⁰¹ CPA (2023). Izvješće o stanju u prostoru Grada Lipika za razdoblje 2018.-2022. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: https://zpu-psz.hr/images/Stanje_u_prostoru/Gradovi/Lipik/LIPIK_-_Izvjesce_o_stanju_u_prostoru_2018-2022.pdf

¹⁰² Turistička zajednica Grada Lipika (2025). Biciklizam. Biciklistička karta. Dostupno na mrežnoj stranici: https://www.tz-lipik.hr/cmsgalerije/sadrzajdrag_dokument76slika.pdf

¹⁰³ TZ Požeško-slavonske županije (2025). Zlatna Slavonija. Bike rute. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://visitslavonia.hr/istrazi-dozivi-i-uzivaj/outdoor-aktivnosti/bike/bike-rute/>

2.8. Analiza stanja digitalizacije

U kontekstu održivog razvoja turizma i učinkovitijeg upravljanja destinacijom, digitalizacija predstavlja ključan alat za povećanje konkurentnosti, bolje pozicioniranje na turističkom tržištu i unaprjeđenje iskustva posjetitelja.

Analiza stanja digitalizacije na području Grada Lipika temeljena je na postojećim infrastrukturnim i institucionalnim kapacitetima te planovima razvoja, uzimajući u obzir pristup digitalnim tehnologijama, njihovu primjenu u sektoru turizma, kao i izazove i mogućnosti koje takav razvoj nosi.

Digitalizacija destinacije Grada Lipika važna je iz nekoliko ključnih razloga koji mogu značajno unaprijediti razvoj turizma i gospodarski rast. Digitalizacija ne samo da omogućava lakšu i učinkovitiju administraciju, već i doprinosi većoj vidljivosti destinacije, boljoj usluzi za posjetitelje te održivijem razvoju. Prvo, digitalizacija omogućava veću vidljivost Grada kao turističke destinacije na globalnoj razini. Korištenjem digitalnih platformi kao što su web stranice, društvene mreže i turističke aplikacije, Grad može promovirati svoje kulturne, povijesne i prirodne atrakcije. Time se povećava broj turista i doprinosi rastu turističkih usluga. Drugi ključan aspekt je poboljšanje turističke infrastrukture i usluga. Digitalizacija omogućava online rezervacije smještaja, digitalne ulaznice te pružanje informacija u stvarnom vremenu. Za gradsku administraciju digitalizacija znači jednostavniju i bržu organizaciju i upravljanje turističkim resursima.

Korištenjem digitalnih alata, Grad može pratiti i analizirati podatke o turistima, njihovim preferencijama i broju posjetitelja. Također, olakšava administrativne zadatke, kao što su turističke prijave, e-porezi i drugo.

Digitalna rješenja također omogućuju bolji održivi razvoj turizma. Na primjer, pomoću tehnologije za praćenje posjećenosti određenih područja, moguće je spriječiti prekomjerni turizam i posjetitelje usmjeriti na manje posjećena, ali jednako atraktivna područja. Osim toga, digitalni alati pomažu u edukaciji turista o očuvanju okoliša i važnosti održivog turizma. Digitalizacija također omogućava personalizaciju turističkih usluga. Na temelju podataka prikupljenih putem aplikacija i platformi, mogu se turistima ponuditi specifične preporuke za aktivnosti, smještaj ili restorane, čime se poboljšava ukupno iskustvo i povećava šansa za povratne posjete. Osim toga, digitalizacija pozitivno utječe na lokalnu ekonomiju i zapošljavanje. Uvođenjem novih tehnologija otvaraju se novi poslovi u turizmu, IT sektoru, marketingu i upravljanju podacima. Također, digitalna infrastruktura omogućava manjim poduzetnicima u turizmu da se lakše povežu s globalnim tržištem, što potiče rast i razvoj lokalnih poduzeća. Suradnja između različitih dionika u turizmu također se poboljšava korištenjem digitalnih alata. Kroz sustave za razmjenu podataka, lokalne vlasti, turističke agencije, ugostitelji i drugi pružatelji usluga mogu bolje koordinirati aktivnosti, planirati događanja i promovirati zajedničke turističke

pakete, čime se stvara integriranije turističko iskustvo za posjetitelje. Za kulturni i povijesni turizam, digitalizacija omogućava očuvanje i promociju kulturne baštine. Primjenom tehnologije kao što su virtualni vodiči, 3D rekonstrukcije spomenika i digitalne izložbe, posjetitelji mogu bolje razumjeti povijest i tradiciju regije, čime se poboljšava njihovo iskustvo i interes za kulturne destinacije.

2.8.1 Infrastruktura digitalne tehnologije na području Grada Lipika

Grad Lipik kontinuirano ulaže u razvoj digitalne infrastrukture kao temelja za pametno upravljanje destinacijom i unapređenje turističke ponude. Ova infrastruktura uključuje širokopojasni internet (opisan u poglavlju 2.6.2. Telekomunikacijska infrastruktura i dostupnost internetu), besplatnu Wi-Fi mrežu na javnim površinama, primjenu „smart city“ tehnologija, online rezervacijske sustave, sustave za upravljanje odnosima s turistima, kao i razvoj digitalnih i edukacijskih vještina lokalne zajednice. Grad je pokriven stabilnom širokopojasnom mrežom, iako postoji potreba za njezinim daljnjim unaprjeđenjem. Javne ustanove i dijelovi javnih površina imaju pristup brzom internetu, što omogućuje neometanu digitalnu komunikaciju i prisutnost ključnih turističkih sadržaja.

Kroz projekt WIFI4EU omogućen je besplatan pristup internetu na više od deset javnih lokacija u naselju Lipik pružajući građanima i posjetiteljima bolju povezanost i pristup informacijama. Digitalna povezanost je ključna za turiste koji očekuju dostupnost interneta radi informiranja, planiranja i dijeljenja svojih iskustava u stvarnom vremenu.

Grad Lipik primjenjuje pametna i održiva rješenja kroz sustave video nadzora na 17 lokacija, što doprinosi osjećaju sigurnosti – jednom od važnijih faktora pri odabiru destinacije. Nadalje, digitalizirani su brojni upravni procesi, a pristup uslugama omogućen je putem platforme *Otvoreno*, čime se olakšava komunikacija s građanima i posjetiteljima. Dodatno, primjer primjene smart pristupa u turizmu je virtualna šetnja dostupna na službenoj stranici Turističke zajednice Grada Lipika, koja na interaktivan način prikazuje kulturne, prirodne i lječilišne resurse destinacije, uz povećanu pristupačnost osobama koje fizički ne mogu posjetiti lokaciju.

Određeni lokalni pružatelji usluga, poglavito oni koji nude smještaj, integrirani su u digitalne platforme, kao što su online rezervacijski sustavi. Korištenje online rezervacijskih sustava omogućuje turistima jednostavno planiranje i rezervaciju smještaja, dok lokalnim pružateljima usluga pruža veću vidljivost i pristup širem tržištu. Iako se turistički smještaj u Lipiku oglašava putem nekoliko različitih platformi, broj objekata prisutnih na njima još je uvijek relativno ograničen, što upućuje na potrebu za daljnjim razvojem i digitalnu afirmaciju lokalne ponude.

Najzastupljenija platforma je Booking.com, na kojoj su oglašene kuće za odmor i apartmani koji nude razne pogodnosti, uključujući besplatan WiFi, privatno parkiralište te mogućnosti za aktivnosti na otvorenom. Uz Booking.com, lokalni pružatelji usluga koriste i druge platforme poput Airbnb-a, Planet of Hotels i Apartmanije, iako su te opcije trenutno manje zastupljene. Osim toga, pojedini objekti nude mogućnost direktne rezervacije putem vlastitih web stranica ili društvenih mreža, čime se omogućuje dodatna fleksibilnost i izravna komunikacija s domaćinima.

Za cjelovit uvid u smještajnu ponudu, svi objekti dostupni su i na službenoj stranici Turističke zajednice Grada Lipika. Međutim, povećanje broja smještajnih kapaciteta prisutnih na online platformama predstavljalo bi važan korak prema jačanju vidljivosti destinacije i dostupnosti usluga budućim posjetiteljima.

Jedan od ključnih digitalnih alata za upravljanje destinacijom, a spada u kategoriju za praćenje turističkih tokova, kao i u alate za prikupljanje podataka o turistima je eVisitor – sustav za elektroničko prijavljivanje turista u Hrvatskoj. Navedeni sustav omogućuje turističkim zajednicama jednostavno praćenje i prijavu turista čime se omogućuje analiza trendova i preferencija, što pomaže u personalizaciji ponude i ciljanju marketinških kampanja. Na taj način, eVisitor doprinosi učinkovitijem upravljanju destinacijom i održivom turističkom strategijom.

Što se tiče edukacija i digitalnih vještina lokalne zajednice, Grad Lipik kontinuirano ulaže u razvoj digitalnih vještina lokalne zajednice, s posebnim naglaskom na sektore povezane s turizmom i održivim razvojem destinacije. Jedan od strateških projekata Lipika je uspostava Centra za umjetnu inteligenciju i ICT edukaciju, čime se destinacija pozicionira kao predvodnik u digitalnoj transformaciji na području kontinentalnog turizma. Ova infrastruktura ne samo da potiče razvoj lokalne zajednice i zapošljavanje, već nudi i potencijal za razvoj novih turističkih proizvoda, kao što su edukacijski turizam, digitalni nomadi i pametne turističke aplikacije.

U sklopu razvoja digitalne infrastrukture, važno je istaknuti i primjenu naprednih tehnologija u zdravstvenom turizmu. Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Lipik uvela je suvremenu **robotsku opremu za neuror rehabilitaciju** kroz projekt sufinanciran iz EU fondova. Riječ je o sustavima za terapiju gornjih i donjih ekstremiteta (R-Touch i R-Force), koji omogućuju personaliziran i precizan pristup pacijentima. Uz uvođenje tehnologije, provodi se i edukacija medicinskog osoblja za primjenu novih metoda fizikalne terapije. Ovi iskoraci dodatno jačaju pozicioniranje Lipika kao moderne i digitalno osnažene destinacije zdravstvenog turizma, u skladu s načelima održivog razvoja.

U tom smislu provode se i edukacije za interpretatore kulturne baštine, kojima se zaposlenici u turizmu dodatno osposobljavaju za korištenje digitalnih metoda interpretacije i promocije lokalnih atrakcija.

Osim stručnih programa za odrasle, Grad Lipik ulaže i u edukacije djece i mladih kroz STEM radionice i digitalne radionice za predškolsku i osnovnoškolsku djecu, čime se već u ranoj dobi razvijaju osnovne digitalne kompetencije. Uključivanjem šire zajednice – od poduzetnika i zaposlenika u turizmu do roditelja i mladih – u različite digitalne edukacijske formate, Lipik aktivno radi na stvaranju digitalno pismene i kompetentne destinacije, spremne za implementaciju pametnih rješenja u turizmu i održivom razvoju.

Zaključno, digitalizacija turizma u Lipiku značajno doprinosi boljoj promociji destinacije, povećanju učinkovitosti usluga, jačanju održivosti i razvoju lokalne zajednice. Iako su temelji kvalitetni, daljnji razvoj treba uključivati uvođenje mobilnih aplikacija, pametnih info-točaka, interaktivnih vodiča te sustava za digitalno praćenje posjetitelja i analitiku, čime bi se dodatno unaprijedilo korisničko iskustvo i osiguralo strateško upravljanje turističkim resursima.

2.8.2 Sigurnost i privatnost

Sigurnost i zaštita privatnosti digitalnih podataka sve su važniji aspekti u upravljanju destinacijama, osobito u kontekstu sve veće upotrebe digitalnih alata i online komunikacijskih kanala. Na području Grada Lipika, razina kibernetičke sigurnosti još uvijek nije dovoljno institucionalizirana, s obzirom na ograničene kapacitete i tehničku podršku lokalnih dionika. Iako se lokalni pružatelji turističkih usluga, posebice oni koji koriste globalne platforme poput Booking.com i Airbnb, oslanjaju na njihove sustave zaštite podataka, postoji potreba za jačanjem lokalne svijesti i edukacije o zaštiti podataka korisnika. Trenutno stanje sigurnosti digitalnih sustava na području Grada nije sustavno analizirano niti postoji centralizirani sustav za kibernetičku sigurnost na lokalnoj razini. Lokalni pružatelji usluga i manji poduzetnici u turizmu uglavnom se oslanjaju na osnovne razine zaštite, bez strukturiranih protokola ili edukacije o sigurnosnim praksama. U pogledu zaštite osobnih podataka, iako je većina poslovnih subjekata svjesna važnosti usklađenosti s Općom uredbom o zaštiti podataka (GDPR), ne postoje institucionalizirani mehanizmi nadzora i podrške koji bi osigurali dosljednu provedbu. Transparentnost u prikupljanju i korištenju podataka posjetitelja također nije standardizirana, što predstavlja potencijalni rizik u razvoju digitalnih alata usmjerenih na upravljanje turističkim tokovima i personalizaciju ponude. Kako bi se omogućio održiv razvoj digitalnih alata i povećalo povjerenje korisnika, važno je u budućnosti razviti lokalne mehanizme podrške za sigurnost podataka te provoditi edukacije o digitalnoj sigurnosti i zaštiti privatnosti.

2.8.3 Izazovi i preporuke poboljšanja

Unatoč vidljivim pomacima u digitalnoj transformaciji, Grad Lipik i dalje se suočava s nizom izazova koji ograničavaju puni potencijal digitalizacije u turizmu. Najveći izazovi uključuju:

- Ograničenu pokrivenost digitalnim sadržajima i alatima u turizmu

Iako su virtualne šetnje, eVisitor, i online rezervacijski sustavi u funkciji, još uvijek nedostaje mobilna aplikacija destinacije, interaktivni vodiči, pametne info-točke i napredni alati za interpretaciju turističke ponude u digitalnom obliku.

- Neravnomjernu digitalna pismenost lokalne zajednice

Unatoč postojanju AI centra i edukacijskih programa, digitalne kompetencije među pružateljima usluga, osobito u ruralnim dijelovima, još nisu ujednačene, što utječe na kvalitetu digitalne promocije i komunikacije s gostima.

- Nedovoljnu integraciju i interoperabilnost sustava

Postojeći digitalni alati nisu povezani u jedinstvenu platformu (npr. destinacijski portal s mogućnošću rezervacije, praćenja posjećenosti, korisničkih recenzija i promocije), što ograničava učinkovitost upravljanja destinacijom.

- Slabiju vidljivost na alternativnim turističkim platformama

Većina lokalnih pružatelja smještaja koristi isključivo Booking.com, dok je prisutnost na drugim platformama (npr. Airbnb, Planets of Hotels, Apartmanija) znatno manja, što ograničava dosezanje različitih ciljanih skupina.

- Nedostatak pametne infrastrukture za upravljanje posjetiteljima

Ne postoji sustavno digitalno praćenje kretanja i navika posjetitelja (npr. putem senzora, QR kodova, mobilnih aplikacija), što otežava analizu ponašanja turista i razvoj personalizirane ponude.

Preporuke za unapređenje:

- Razviti mobilnu aplikaciju destinacije Lipik

Aplikacija bi trebala uključivati interaktivnu kartu, vodiče, kalendar događanja, mogućnost rezervacije usluga te opcije za povratne informacije i recenzije.

- Uvesti pametne info-točke i interaktivne digitalne vodiče

Postavljanje digitalnih kioska i info-tabli na ključnim lokacijama omogućilo bi posjetiteljima pristup informacijama u stvarnom vremenu, na više jezika.

- Povećati dostupnost edukacija za pružatelje usluga u turizmu

Potrebno je organizirati ciljane radionice i online tečajeve za male iznajmljivače i djelatnike u turizmu, s fokusom na digitalni marketing, online reputaciju, upravljanje rezervacijama i komunikaciju s gostima.

- Potaknuti diverzifikaciju prisutnosti na različitim turističkim platformama

Grad i TZ mogu provoditi informativne kampanje i pružati tehničku podršku iznajmljivačima kako bi proširili svoju online vidljivost i time privukli širi spektar gostiju.

- Integrirati postojeće digitalne sustave u jedinstvenu platformu za upravljanje destinacijom

Razvoj destinacijskog menadžment sustava koji uključuje eVisitor podatke, recenzije, digitalni marketing, rezervacije i interaktivne sadržaje omogućio bi bolju analitiku i strateško upravljanje.

- Uspostaviti sustav digitalnog praćenja posjetitelja uz poštivanje GDPR-a

Implementacija QR kodova na ključnim točkama interesa, korištenje analitike putem Wi-Fi sustava i anonimni podaci o kretanju mogu pomoći u analizi turističkih tokova i ponašanja posjetitelja.

- Poticati razvoj pametnih turističkih proizvoda

Kroz partnerstva s lokalnim poduzetnicima i AI centrom moguće je razvijati personalizirane rute, aplikacije s proširenom stvarnošću (AR), digitalne vodiče i sadržaje za posebne ciljane skupine (npr. osobe s invaliditetom, digitalni nomadi).

Ova analiza jasno pokazuje da Grad Lipik ima potencijal za digitalni napredak, no da su za postizanje višeg stupnja digitalizacije potrebna ciljanja ulaganja, edukacija i strateško planiranje. Nastavljanje uvođenja digitalnih alata u upravljanje destinacijom doprinijet će boljoj organizaciji turističke ponude, unaprijediti korisničko iskustvo, potaknuti lokalno gospodarstvo i očuvati prirodne, kulturne i ostale resurse kroz održivo upravljanje.

2.9. Analiza stanja pristupačnosti destinacije osobama s posebnim potrebama

Pristupačni turizam za osobe s posebnim potrebama odnosi se na prilagodbu turističkih usluga, objekata i infrastrukture kako bi se osigurala ravnopravnost i sigurnost osobama s različitim vrstama invaliditeta, uključujući tjelesne, senzorne i intelektualne smetnje, kao i onima koji se suočavaju s drugim oblicima ograničenja u kretanju, komunikaciji ili razumijevanju. Osnovni cilj pristupačnog turizma jest omogućiti osobama s posebnim potrebama jednako i ugodno turističko iskustvo, bez arhitektonskih, fizičkih i komunikacijskih barijera koje bi mogle otežati njihovu mobilnost i uživanje u turističkim sadržajima.

Prema globalnim procjenama, osobe s invaliditetom čine oko 16 % ukupne svjetske populacije, odnosno oko 1,3 milijarde ljudi, a više od 70 % od 80 milijuna osoba s invaliditetom na području Europske unije redovito putuje.^{104,105} Ova skupina turista ima specifične zahtjeve, preferiraju putovanja izvan najfrekventnijih turističkih sezona, a ako su zadovoljni pruženom uslugom, često se vraćaju na iste destinacije.

Unatoč tome što prilagodba infrastrukture i uklanjanje arhitektonskih barijera nije uvijek izvediva zbog specifičnosti određenih lokacija, važno je ulagati u razvoj pristupačnih sadržaja i usluga. To uključuje prilagodbu smještajnih objekata, javnih površina, prometne infrastrukture i turističkih atrakcija kako bi se osigurala inkluzivnost i socijalna integracija osoba s posebnim potrebama. Na taj način, pristupačni turizam ne samo da pridonosi socijalnoj ravnopravnosti i kvalitativnom poboljšanju života tih osoba, nego također doprinosi ekonomskoj održivosti turističkih destinacija.

Infrastruktura za osobe s invaliditetom na području Grada Lipika pretežito je razvijena. Većina turističkih objekata, uključujući smještajne kapacitete, ugostiteljske objekte i kulturno-povijesne atrakcije, prilagođena je osobama s poteškoćama u kretanju. Međutim, na pojedinim lokacijama nedostaje rampi za invalidska kolica, dizala u višekatnim objektima te pristupačnih sanitarnih čvorova, što značajno ograničava mogućnosti neovisnog kretanja i boravka osoba s invaliditetom.

Pristupačnost javnih prostora također je ograničena. Površine su često neadekvatno održavane, s prisutnošću barijera poput visokih rubnjaka, neravnih staza i stepenica bez rukohvata, dok su rampe ili prilagodljiva dizala za osobe s invaliditetom prisutne na primjer na ulazu u Specijalnu bolnicu za medicinsku rehabilitaciju Lipik, na ulazu u Narodne kupke, Mramorne kupke, Quellu te na ulazu u Multikulturni centar Lipik u čijem sklopu djeluje knjižnica i čitaonica. Na području Grada postoje jasno označena parkirna mjesta za osobe s invaliditetom.

¹⁰⁴ Službena stranica Svjetske zdravstvene organizacije (WHO). Disability. Dostupno na mrežnoj stranici: https://www.who.int/health-topics/disability#tab=tab_1

¹⁰⁵ Službena stranica UN Tourism. Accessible travel „a game changer“ for destinations and businesses. Dostupno na mrežnoj stranici: https://www.unwto.org/news/un-tourism-accessible-travel-a-game-changer-for-destinations-and-businesses?utm_source=chatgpt.com

Tablica 21. Popis turističkih atrakcija i njihove pristupačnosti osobama s invaliditetom. Izvor: Level project d.o.o, terenski obilazak.

Redni broj	TURISTIČKE ATRAKCIJE/OBJEKTI	FIZIČKA PRISTUPAČNOST OSOBAMA S INVALIDITETOM
1.	Kursalon	DA
2.	Wandelbahn	DA
3.	Kamene kupke	DA
4.	Narodne kupke	DA
5.	Mramorne kupke	DA
6.	Antunovo Vrelo	DA
7.	Kurhotel	DA
8.	Depandance	DA
9.	Quella	DA
10.	Državna ergela Lipik	DA
11.	Stazama Lipicanca i kune	DA
12.	Ulica „Vila“ (ul. Marije Terezije)	DA
13.	Crkva sv. Franje Asiškog s vidikovcem	DA
14.	Crkva sv. Katarine Mučenice i Djevice u Gaju kod Lipika	DA
15.	Kapela sv. Andrije u Brezinama kod Lipika	DA
16.	Crkva sv. Ane, Poljana	DA
17.	Crkva Presvetog Srca Isusova u Antunovcu	DA
18.	Kapelica sv. Antuna u Kukunjevcu	DA
19.	Interpretacijski centar „Vila Dobre vode“ (Vila Zinka)	DA
20.	Interpretacijski centar „Narodne kupke“	DA
21.	Multikulturni centar Lipik	DA
22.	Perivoj kupališnog lječilišta u Lipiku	DA
23.	Jelkina staza	DA
24.	Kneippova staza	DA
25.	Obronci Psunja	NE
26.	Jezero Raminac	DA
27.	Jezero Pjeskara	DA
28.	Jezero Brekinska	DA
29.	Ribnjaci Poljana	DA
30.	Vidikovac Mačkovac	DA
31.	Vidikovac Raminac	NE
32.	Izvor Točak	NE
33.	Sportski centar Lipik	DA
34.	Vanjski bazeni Lipik	DA
35.	Kasački klub Dijamant	DA

Dostupnost turističkih informacija osobama s različitim vrstama oštećenja je ograničena. Web stranica Turističke zajednice Grada Lipika pruža osnovne informacije, no nije u potpunosti optimizirana za korištenje čitača zaslona ili drugih asistivnih tehnologija. Nedostaju i alternativni

oblici informacija, poput audio vodiča, video materijala s titlovima ili prijevoda na znakovni jezik te tiskani materijali na Brailleovom pismu. Na pojedinim stranicama kao što je službena stranica Grada Lipika, LIPKOM d.o.o.-a, VODE LIPIK d.o.o., Državne ergele Lipik je dodan programski dodatak (widget koji se aktivira klikom na ikonu u uglu stranice) s određenim funkcionalnostima radi poboljšanja pristupačnosti, no, isto tako, stranice nisu u potpunosti optimizirane za korištenje čitača zaslona, odnosno djelomično su usklađene sa Zakonom o pristupačnosti mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje tijela javnog sektora.

Signalizacija i označavanje unutar destinacije uglavnom se temelje na standardnim znakovima i natpisima, bez dodatnih uputa koje bi bile prilagođene osobama s kognitivnim teškoćama ili oštećenjima vida i sluha. U javnim prostorima i kod ključnih turističkih atrakcija nedostaje taktilna signalizacija i informacijski panoi s velikim kontrastom ili piktogramima.

Povećanje komunikacijske pristupačnosti može znatno poboljšati ukupno korisničko iskustvo posjetitelja s invaliditetom, ali i šire javnosti, uključujući starije osobe i inozemne goste.

2.10. Analiza organiziranosti i dostupnosti usluga u destinaciji (javne usluge i servisi)

Kvaliteta i dostupnost javnih usluga i servisa predstavljaju važan čimbenik u ukupnoj turističkoj ponudi TZ Grada Lipika. Dobro organizirane i učinkovite javne službe značajno utječu na zadovoljstvo turista, ali i na sigurnost, funkcionalnost i atraktivnost destinacije. U ovom poglavlju analizirane su javne usluge i servisi od važnosti na području TZ Grada Lipika.

2.10.1 Javne službe od značaja za turiste i lokalno stanovništvo

Grad Lipik u svom javnom djelokrugu obavlja poslove lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju prava građana i to osobito one koji se odnose na: uređenje naselja i stanovanje, prostorno i urbanističko planiranje, komunalno gospodarstvo, brigu o djeci, socijalnu skrb, primarnu zdravstvenu zaštitu, odgoj i osnovno obrazovanje, kulturu, tjelesnu kulturu i sport, zaštitu potrošača, zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša, protupožarnu i civilnu zaštitu te promet na svom području.¹⁰⁶

Gradska uprava osigurava sustavno i integrirano informiranje građana i posjetitelja putem digitalnih kanala. Grad Lipik održava službenu web-stranicu (www.lipik.hr) kojima ima posebno izdvojen sadržaj za servisne informacije, turizam, kulturu, ustanove, tvrtke i organizacije od značaja za destinaciju te druge korisne informacije. Digitalna razmjena informacija od značaja za lokalno stanovništvo i turiste prenosi se i putem društvene mreže Facebook. U svrhu provođenja transparentnosti rada te zaštite prava građana i posjetitelja, gradska uprava nudi mogućnost prijema prema dogovoru. Gradska uprava djeluje u Lipiku na adresi Ulica Marije Terezije 27.¹⁰⁷

Turistička zajednica Grada Lipika (TZ Grada Lipika) glavna je institucija zadužena za razvoj, promociju i unapređenje turističke ponude na području Grada Lipika. Provodi niz aktivnosti usmjerenih na promociju i razvoj destinacije, uključujući unapređenje turističke infrastrukture, organizaciju i suorganizaciju manifestacija, razvoj novih turističkih proizvoda s naglaskom na zdravstveni (wellness) i konjički turizam te druge selektivne oblike turizma (kulturni, ruralni, ekoturizam, ribolovni, lovni, memorijalni i vjerski, industrijski, sportsko-rekreacijski, planinarski, adrenalinski i dr.), interpretaciju kulturne i prirodne baštine, jačanje vidljivosti destinacije kroz digitalni marketing, suradnju s medijima i promociju na ciljnim tržištima te ostale aktivnosti od značaja za destinaciju.¹⁰⁸ Sjedište TZ Grada Lipika nalazi se u naselju Lipik, na adresi Trg Kralja Tomislava 3. U prostorijama turističkog ureda posjetitelji mogu dobiti informacije o turističkim sadržajima i paketima, smještajnim kapacitetima, kulturnim znamenitostima, aktivnostima u

¹⁰⁶ Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20)

¹⁰⁷ Grad Lipik (2025). Službena web stranica Grada Lipika. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://lipik.hr/>

¹⁰⁸ TZ Grada Lipika (2025). Godišnji program rada turističke zajednice Grada Lipika za 2025. godinu. Nepublicirani podaci.

prirodi, aktualnim događanjima i manifestacijama te ostale servisne informacije.¹⁰⁹ Turistički ured je otvoren radnim danom, a često i vikendom te blagdanima, posebice tijekom održavanja manifestacija i važnijih događaja.¹¹⁰

Državna ergela Lipik je ustanova osnovana od strane Republike Hrvatske. Prema Uredbi o Državnoj ergeli Đakovo i Lipik (NN 26/21), ergela u Lipiku predstavlja jednu od ustrojbenih jedinica Državne ergele Đakovo i Lipik. Ergela se bavi uzgojem, selekcijom i obukom konja, razvojem poljoprivredne proizvodnje, sportskim aktivnostima, organizacijom manifestacija, edukativnim programima te drugim aktivnostima kojima se promovira tradicija uzgoja lipicanaca kao nematerijalne kulturne baštine čovječanstva upisane na Reprezentativni popis UNESCO-a. Unutar ergele djeluje Ured za turizam u kojem posjetitelji mogu saznati sve relevantne informacije oko individualnog i grupnog posjećivanja te ostale informacije vezane uz njezin rad. Djeluje na adresi Staklanska 2a u Lipiku.¹¹¹

LIRA – Lipička razvojna i turistička agencija osnovana je 2013. godine od strane Grada Lipika s ciljem unaprjeđenja gospodarskog, turističkog i društvenog razvoja grada. Djeluje kao integrirana institucija koja obuhvaća nekoliko jedinica: Razvojni odjel (zadužen za pripremu i provedbu projekata), Centar umjetne inteligencije (jedinica u sklopu koje djeluje Edukacijski centar i Poduzetnički inkubator), Lipički Compas (jedinica za vođenje web portala i tiskanog mjesečnika) i Lira Travel (jedinica u sklopu koje djeluje turistička agencija, suvenirnica i punkt za iznajmljivanje bicikala). Adresa ureda nalazi se na adresi Hrvatske mladeži 32 u Lipiku.¹¹²

LIRA Travel je turistička agencija s osnovnom djelatnošću kreiranja turističke ponude Grada Lipika i lokalnog područja, pružanja usluga posredovanja pri iznajmljivanju privatnog i hotelskog smještaja, organizacije izleta, razvoja turističkih proizvoda, usluga turističkog vođenja, najam bicikala, pružanje turističkih informacija o destinaciji te drugih poslova vezanih uz unapređenje turističke ponude i promociju destinacije. Ured agencije nalazi se na Trgu Kralja Tomislava 3 u Lipiku.¹¹³

Javna ustanova za očuvanje baštine Lipik osnovana je u studenom 2024. godine s ciljem očuvanja i promocije kulturne baštine Grada Lipika. Djeluje unutar novouređenog Interpretacijskog centra termalne baštine "Vila dobre vode" na adresi Ulica Marije Terezije 3 u neposrednoj blizini bolničko-lječilišnog kompleksa Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju. Unutar interpretacijskog centra posjetitelji imaju priliku upoznati važne trenutke iz prošlosti Lipika – od razvoja toplica i lječilišta do priča o lokalnim znamenitostima, industriji, arhitekturi i svakodnevnom životu kroz stoljeća (Vila Zinke, Narodne

¹⁰⁹ TZ Grada Lipika (2025). Turistički ured Lipik. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://www.tz-lipik.hr/1/clanak/9/lipik-tz-i-ta.html>

¹¹⁰ Ibid

¹¹¹ Državna ergela Lipik (2025). Državna ergela Lipik. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://ergela-lipik.org/hr/turizam/radno-vrijeme-ureda-za-turizam/>

¹¹² Lipička razvojna i turistička agencija LIRA (2025). O nama. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://liralipik.com/1/onama>

¹¹³ TZ Požeško-slavonske županije (2025). Lira Travel. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://visitslavonia.hr/planiraj/turisticke-agencije/lira-travel/>

kupke, lječilišni perivoj, ergela Lipik, jezero Raminac, Sajam cvijeća, Dan grada, Gradski bazeni, Lipik 3x3 Streetball i dr.) uz suvremene informativne, interaktivne i vizualno atraktivne sadržaje.¹¹⁴ Interpretacijski centar upotpunjuju sljedeći sadržaji: info pult, kongresni prostor, caffe bar, dječje igralište i drugih sadržaji. Za razgledavanje je osigurano stručno vodstvo.

Multikulturni centar Lipik važan je kulturni, obrazovni i informativni centar Grada Lipika. Kao javna ustanova od značaja za lokalno stanovništvo i posjetitelje, Centar nudi niz sadržaja i usluga koje obogaćuju turističku ponudu lipičko-pakračkog područja i šire okolice. U sklopu Centra nalazi se Gradska knjižnica i čitaonica, Spomen soba poginulim braniteljima Lipika, Glazbeni odjel i Ured talijanske nacionalne manjine, dok su dodatni sadržaji prilagođeni edukativnim i kulturnim potrebama – poput učionice za strane jezike te polivalentne dvorane koja se koristi za izložbe, predavanja, seminare i manje konferencije do 100 sudionika.¹¹⁵ Centar služi kao mjesto za održavanje kulturnih događanja, mjesto susreta različitih dionika i točka interesa za turiste koji žele upoznati povijest, književnost i kulturnu baštinu Lipika i okolice. Djeluje unutar obnovljene zgrade Stare pučke škole iz 1886. godine (obnovljena 2004. godine u svojstvu zaštićenog kulturnog dobra) na adresi Slavonska ulica 47.

Gradska knjižnica i čitaonica Lipik osnovana je 2007. godine unutar Multimedijalnog centra Lipik. Unutar knjižnice djeluje Odjel za odrasle i Odjel za djecu. Knjižnica i čitaonica Lipik sve više prepoznaje svoju ulogu u turističkom razvoju destinacije kroz organizaciju javnih kulturnih događanja, tematskih izložbi, književnih večeri i multimedijalnih prezentacija čime privlači ne samo lokalno stanovništvo, već i ostale posjetitelje zainteresirane za kulturu, književnost i društveni život lipičko-pakračkog kraja.¹¹⁶ Kao mjesto susreta, dijaloga i razmjene ideja, knjižnica njeguje suradnju s udrugama, školama i kulturnim institucijama te nudi kvalitetan i raznolik sadržaj za sve generacije. Svojim programima i bogatim knjižnim fondom doprinosi očuvanju kulturnog identiteta te jačanju društvene povezanosti i vidljivosti Grada Lipika kao destinacije znanja, kreativnosti i tradicije.

Centar za pružanje usluga u zajednici Lipik ima ključnu ulogu u razvoju društvenog života lokalne zajednice pružajući podršku i usluge osobama u nepovoljnom položaju. Centar potiče suradnju s lokalnim institucijama, udrugama i organizacijama kroz različite programe i aktivnosti s ciljem inkluzije, osnaživanja i aktivnog sudjelovanja korisnika u društvenim i kulturnim događanjima. Centar time aktivno doprinosi promicanju Grada Lipika kao uključive turističke destinacije koja njeguje zajedništvo, socijalnu odgovornost i te aktivno radi na povećanju kvalitete života svih svojih korisnika. Centar djeluje na adresi Trg Franje Tuđmana 1 u Lipiku.¹¹⁷

¹¹⁴ Visit Lipik (2025). Turističke informacije. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://visitlipik.com/turisticke-informacije/>

¹¹⁵ Grad Lipik (2025). Gradska knjižnica i čitaonica Lipik. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://lipik.hr/o-lipiku/ustanove-tvrtke-i-organizacije/multikulturalni-centar-lipik/>

¹¹⁶ Ibid

¹¹⁷ Grad Lipik (2025). Centar za pružanje usluga u zajednici LIPIK. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://lipik.hr/o-lipiku/ustanove-tvrtke-i-organizacije/centar-za-pruzanje-usluga-u-zajednici-lipik/>

Tržnica Lipik nalazi se na adresi Udinska ulica 1 u Lipiku. Kao mjesto razmjene domaćih poljoprivrednih proizvoda, voća, povrća, prerađevina i zanatskih proizvoda, tržnica čuva lokalnu tradiciju i potiče lokalno gospodarstvo. Direktni kontakt proizvođača i lokalnih kupaca doprinosi razvoju lokalnih lanaca opskrbe, a posjetiteljima i turistima nudi mogućnost autentičnog doživljaja lokalne kulture i gastronomije. Tržnica radi pretežito vikendom i slabijeg je intenziteta, stoga je potrebno potaknuti njezinu revitalizaciju i jačanje uloge u lokalnoj zajednici. Tržnicu je potrebno oživjeti povremenim događanjima i boljim uključivanjem lokalnih proizvođača, čime bi postala dinamičnije i privlačnije mjesto za stanovnike i posjetitelje. Na taj bi se način povećala vidljivost domaćih proizvoda te pridonijelo razvoju lokalnog gospodarstva i društvene povezanosti.¹¹⁸

Hrvatska pošta, poštanski ured Lipik predstavlja važan dio javne infrastrukture na području Grada Lipika, posebno u kontekstu pružanja poštanskih usluga lokalnom stanovništvu, ali i turistima. Smješten u središtu Lipika, na adresi Udinska ulica 7, poštanski ured omogućuje slanje i primanje pošiljaka, plaćanje računa, korištenje financijskih usluga te kupnju različitih proizvoda i usluga iz vlastitog asortimana. Osobito u turističkoj sezoni, dostupnost ovakve vrste servisa važna je za posjetitelje koji žele poslati razglednicu, preuzeti paket ili koristiti navedene poštanske usluge.¹¹⁹

Na području Grada Lipika nalazi se i poštanski ured Poljana na adresi Antunovačka 23 u Poljani.

Poslovnica Financijske agencije (FINE) kao servisa za financijsko i administrativno poslovanje pruža usluge na adresi Trg Kralja Tomislava 3 u Lipiku. Bankomati u destinaciji nalaze se središtu Lipika.

Poslovnice Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO) i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ) ne djeluju na području Grada Lipika, već se nalaze u obližnjem Pakracu.

¹¹⁸ Lipkom-Lipik (2025), Upravljanje i održavanje tržnice. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://www.lipkom-lipik.hr/djelatnosti/upravljanje-i-odrzavanje-trznice/>

¹¹⁹ Hrvatska pošta (2025). Pretraživanje poštanskih ureda. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://www.posta.hr/pretrazivanje-postanskih-ureda?pojam=K&page=22>

2.10.2 Žurne javne službe

Policijska postaja Pakrac obuhvaća područje Pakraca i Lipika. Policijski ured se nalazi na adresi Matice Hrvatske 4 u Pakracu. Policijska postaja Pakrac je mješovita policijska postaja čiji obuhvat poslova obuhvaća operativno dežurstvo, temeljnu policiju, kriminalističku policiju i upravne poslove. Operativno dežurstvo prima dojave građana i gostiju te koordinira rad policijskih službenika na terenu.¹²⁰

Policija ima važnu ulogu u razvoju destinacije jer osiguranje sigurnosti i zaštite posjetitelja i lokalnog stanovništva direktno utječe na imidž destinacije i zadovoljstvo turista. Ključne uloge policije u tom procesu uključuju: održavanje sigurnosti, prevenciju i edukaciju, kontrolu prometa i regulaciju, osiguravanje kulturnih i sportskih manifestacija, podrške hitnim slučajevima, borbu protiv ilegalnih aktivnosti (trgovine ljudima, ilegalnog zapošljavanja, trgovine drogom, te zaštite kulturne baštine i prirodnih resursa od nezakonitih radnji) te jačanje imidža destinacije.¹²¹

Vatrogasna zajednica Pakrac-Lipik je dobrovoljna, strukovna, humanitarna i neprofitna udruga građana od interesa za gradove Pakrac i Lipik, Požeško-slavonsku županiju i Republiku Hrvatsku. Djeluje u Pakracu, na adresi Trg bana Josipa Jelačića 18. Aktivnosti zajednice obuhvaćaju provođenje preventivnih mjera zaštite od požara, u gašenju požara i spašavanju ljudi i imovine ugroženih požarom, te u spašavanju ljudi i imovine prigodom prirodnih i tehnoloških nezgoda.¹²² Na području Grada Lipika dobrovoljna vatrogasna društva djeluju u sljedećim naseljima: Lipik, Brekinska, Dobrovac, Gaj, Filipovac, Poljana, Marino Selo, Antunovac i Brezine. Vatrogasci imaju važnu ulogu u razvoju turističkih destinacija jer sigurnost turista i zaštita imovine direktno utječu na imidž destinacije i zadovoljstvo posjetitelja. Neke od važnih uloga DVD-a uključuju: osiguranje sigurnosti turista, provođenje preventivnih mjera, pomoć u hitnim situacijama, spašavanje imovine i ljudi te suradnju s drugim službama¹²³.

Dom zdravlja Požeško-slavonske županije - Organizacijska jedinica Lipik je ustanova koja obavlja djelatnost primarne zdravstvene zaštite na području Grada Lipika. Nalazi se na adresi Slavonska ulica 49 u Lipiku. Unutar nje djeluju dvije ordinacije opće medicine i dvije ordinacije dentalne medicine.¹²⁴ Opća županijska bolnica Pakrac i bolnica najbliža je ustanova sekundarne zdravstvene skrbi kojoj gravitira područje Grada Lipika. Djelatnost Bolnice je provođenje bolničke, polikliničko-konzilijarne zdravstvene zaštite, dijagnostike, zdravstvene njege, boravka i

¹²⁰ PU Požeško-slavonska (2025). Policijska postaja Pakrac. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://pozesko-slavonska-policija.gov.hr/policijske-postaje/17354>

¹²¹ Ibid

¹²² Grad Lipik (2025). Vatrogasna zajednica područja Lipik-Pakrac. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://lipik.hr/udruge/vatrogasne-udruge-i-udruge-zastite-i-spasavanja/vatrogasna-zajednica-podrucja-pakrac-lipik/>

¹²³ Grad Lipik (2025). Vatrogasna zajednica područja Pakrac-Lipik. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://lipik.hr/udruge/vatrogasne-udruge-i-udruge-zastite-i-spasavanja/vatrogasna-zajednica-podrucja-pakrac-lipik/>

¹²⁴ Dom zdravlja PSŽ LIPIK (2025). Dom zdravlja Lipik. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://dz-pozega.hr/lipik/>

prehrane U sastavu Opće bolnice su djelatnosti, službe, odjeli i odsjeci s pripadajućom polikliničko-konzilijarnom zdravstvenom zaštitom¹²⁵.

Prema Odluci o donošenju Mreže hitne medicine i sanitetskog prijevoza, na području djelovanja Zavoda za hitnu medicinu Požeško-slavonske županije, ispostave Pakrac djeluje ukupno pet timova 1. Ti timovi su organizirani na način da pokrivaju hitne intervencije i sanitetski prijevoz za područje Pakraca i okolice, osiguravajući pravovremenu i kvalitetnu hitnu zdravstvenu skrb lokalnom stanovništvu i gostima.¹²⁶

Na području Grada Lipika nije ustrojena posebna turistička ambulanta. Turisti i posjetitelji koji se tijekom turističke sezone nalaze na području Grada Lipika, a imaju potrebe za uslugama zdravstvene skrbi, iste mogu ostvariti tijekom radnog dana u Domu zdravlja Lipik. Tijekom subote, nedjelje i blagdana usluga je osigurana u ordinaciji posebnog dežurstva Doma zdravlja Požeško-slavonske županije u Požegi, a u hitnim situacijama na Objedinjenom hitnom bolničkom prijmu (OHPB) Opće županijske bolnice u Požegi ili Opće županijske bolnice i bolnice hrvatskih veterana u Pakracu.¹²⁷

¹²⁵ OZBPakrac-bhv.hr (2025). Opća županijska bolnica Pakrac i bolnica hrvatskih veterana. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://ozbpakrac-bhv.hr/opci-podaci>

¹²⁶ Odluka o donošenju mreže hitne medicine i sanitetskog prijevoza. Mreža hitne medicine i sanitetskih prijevoza Zavoda za hitnu medicinu Požeško-slavonske županije. Narodne novine broj NN 134/23

¹²⁷ Ministarstvo zdravstva (2025). Zdravstvene ustanove na području Požeško-slavonske županije kojima se mogu obratiti turisti za usluge zdravstvene skrbi. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://pszupanija.hr/dokumenti/76-sluzbene-objave/117-zdravstvo-i-socijalna-skrb>

2.11. Analiza stanja ljudskih potencijala

Analiza ljudskih potencijala uključuje analizu tržišta rada na području Grada Lipika te administrativnih kadrova TZ Grada Lipika te ostalih dionika u turizmu.

Krajem 2024. godine u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje Područnom uredu Požega registrirano je 108 nezaposlenih osoba sa prebivalištem na području Grada Lipika. U usporedbi sa krajem prosinca 2018. godine broj nezaposlenih je manji za 74 osobe. U obrazovnoj strukturi nezaposlenih krajem 2024. godine najbrojnije su bile osobe sa završenom srednjom školom u trajanju do 3 godine (35 ili 32,4 %), a slijede osobe sa završenom osnovnom školom (31 ili 28,7 %) i osobe sa završenom srednjom školom u trajanju od 4 i više godina (27 ili 25,0 %).

Tablica 22. Registrirane nezaposlene osobe sa prebivalištem u Gradu Lipiku. Izvor: HZZ, Područni ured Požega, Mjesečni bilten (prosinac 2020. - prosinac 2024.)

kraj prosinca tekuće godine	bez škole i nezavršena osnovna škola	osnovna škola	SŠ za zanimanja do 3g. i škola za KV i VKV radnike	SŠ za zanimanja trajanja 4 i više g.	gimnazija	viša škola, i. stupanj fakulteta i stručni studij	fakulteti, akademije magisterij, doktorat	ukupno
2021	23	48	55	44	0	5	7	182
2022	18	43	43	22	0	7	11	144
2023	19	42	45	37	1	8	6	158
2024	7	31	35	27	0	4	4	108

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ), Područnog ureda Požega- ispostava Pakrac koji vodi evidenciju broja radnika/slobodnih radnih mjesta s mjestom rada u Lipiku, u 2024. godini na tom području iskazana je potreba za ukupno 397 radnika.¹²⁸ Najveća potreba za radnicima je iskazana u mjesecu veljači (42), ožujku (50), svibnju (44) i listopadu (44), a najmanja lipnju (23) i kolovožu (19). Sukladno tome, postoji neravnomjerna distribucija potrebnih radnika po mjesecima što ukazuje na pojačano sezonsko zapošljavanje.

Prema kategorijama Nacionalne klasifikacije djelatnosti (NKD 2007). promatrane su potrebe za radnicima u 2024. godini na području Grada Lipika. Najveće potrebe za radnicima u istoj godini bile su u sljedećim djelatnostima: Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (118), P Obrazovanje (73), C Prerađivačka industrija (58), N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (37), O Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje (28), S Ostale uslužne djelatnosti (21) te I Pružanje smještaja te pripreme i usluživanja hrane (18).¹²⁹

¹²⁸ Hrvatski zavod za zapošljavanje (2025). Područni ured Požega. Nepublicirani podaci za područje Grada Lipika.

¹²⁹ Ibid

Najveća potreba za radnicima u djelatnosti Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (118) ukazuje na povećanu potrebu za radnicima unutar koje pripadaju djelatnosti: bolnica, medicinske i stomatološke prakse, ustanova za njegu, djelatnosti socijalne skrbi sa smještajem za osobe s teškoćama u razvoju, duševno bolesne osobe i osobe ovisne o alkoholu, drogama ili drugim opojnim sredstvima, socijalne skrbi sa smještajem za starije osobe i osobe s invaliditetom, socijalne skrbi sa smještajem, socijalne skrbi bez smještaja za starije osobe i osobe s invaliditetom te ostale djelatnosti socijalne skrbi bez smještaja. Povećane potrebe za radnicima u ovoj kategoriji vezane su uz rad Toplica Lipik- Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju, Dom hrvatskih veterana Lipik te ostalim poslodavcima u ovoj kategoriji. S druge strane potrebno je ukazati na slabu potrebu za radnicima u djelatnosti I Pružanje smještaja te pripreme i usluživanja hrane (18). Ukoliko se potreba za radnicima promatra po mjesecima, radi se o još manjem broju potrebnih radnika što ukazuje na ograničenu ili gotovo nepostojeću potražnju za radnicima u ovoj djelatnosti na lokalnom tržištu rada.

Toplice Lipik- Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju ima oko 220 zaposlenih, od čega 123 zdravstvenih djelatnika- liječnici, fizioterapeuti, radni terapeuti, medicinske sestre, logopedi i drugi stručnjaci koji rade s pacijentima. Preostalih 97 djelatnika rade u nezdravstvenim službama – administraciji, tehničkoj podršci, kuhinji, održavanju, računovodstvu i dr.

Unatoč kontinuiranim naporima, Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju suočavaju se s izazovima vezanima uz nedostatak određenih profila zdravstvenih radnika, osobito liječnika specijalista. Ovaj manjak posljedica je dugogodišnjih demografskih i obrazovnih trendova, migracija kadrova te općeg nedostatka medicinskog osoblja na nacionalnoj razini. Kako bi odgovorila na ove izazove, bolnica sustavno ulaže u razvoj i održavanje ljudskih potencijala. Aktivno se radi na stvaranju poticajnih uvjeta rada koji uključuju stručna usavršavanja, mentorstva, podršku u specijalizacijama, te razvoj karijernih puteva unutar ustanove.¹³⁰ Ostali poslodavci, sukladno iskazanim potrebama i razvojnim planovima, redovito provode javne natječaje za zapošljavanje djelatnika različitih profila. Time doprinose stabilnosti lokalnog tržišta rada te osiguravaju kontinuitet i kvalitetu usluga koje pružaju, osobito u djelatnostima od posebnog interesa za lokalno gospodarstvo. Poslodavci na području destinacije koji imaju važnu ulogu u razvoju destinacije su Državna ergela Lipik, Studenac d.o.o., Lipik Glas d.o.o., Ribnjačarstvo Poljana d.d., Poljoprivreda Lipik d.d. te ostali poduzetnici i obrtnici koji svojim kapacitetima mogu biti u službi razvoja turističke djelatnosti¹³¹

Grad Lipik ustrajno provodi strategiju usmjerenu na jačanje gospodarskih kapaciteta kroz razvoj i popunjavanje svojih poduzetničkih zona s ciljem privlačenja većeg broja poduzetnika. Takav pristup omogućuje stvaranje novih radnih mjesta, potiče gospodarski rast i doprinosi smanjenju nezaposlenosti na lokalnoj razini. Osim infrastrukturnih ulaganja, Grad Lipik aktivno sudjeluje u

¹³⁰ Kulhavi, M. (2025.). Toplice Lipik gradnjom hotela Fontana otvaraju novo poglavlje razvoja. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://www.compas.com.hr/clanak/5/14137/toplice-lipik-gradnjom-hotela-fontana-otvaraju-novo-poglavlje-razvoja.html>

¹³¹ Grad Lipik (2021). Strategija razvoja Grada Lipika do 2030. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://lipik.hr/wp-content/uploads/2021/07/Strategija-razvoja-Grada-Lipika-do-2030.-godine.pdf>

provedbi različitih razvojnih projekata, samostalno ili u suradnji s drugim jedinicama lokalne i regionalne samouprave te civilnim sektorom. Poseban naglasak stavlja se na implementaciju mjera poticanja poduzetništva i politike aktivnog zapošljavanja kako bi se spriječilo dugotrajno ostajanje pojedinaca izvan tržišta rada. Dugotrajna nezaposlenost, osim što predstavlja socijalni i ekonomski izazov, nosi sa sobom i rizik društvene isključenosti. U tom kontekstu, razvijaju se i provode projekti i radne aktivnosti koje promiču socijalnu uključenost i reintegraciju nezaposlenih osoba na tržište rada. U pogledu pružanje podrške djelatnostima koje imaju izravni ili neizravni učinak na destinaciju Grad Lipik treba nastaviti s unaprjeđivanjem koordinacije s nadležnim institucijama, prije svega s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje, kako bi se povećao broj korisnika mjera aktivne politike zapošljavanja. S obzirom na brze promjene u strukturi tržišta rada i zahtjevima poslodavaca, neophodno je kontinuirano ulagati u razvoj ljudskih potencijala. Stoga je od presudne važnosti omogućiti stanovništvu pristup programima prekvalifikacije, dokvalifikacije i cjeloživotnog obrazovanja koji su usklađeni s aktualnim i budućim potrebama gospodarstva. Na taj način osigurava se održiva zapošljivost, podiže se konkurentnost radne snage i jača ukupna otpornost lokalne zajednice na gospodarske izazove¹³².

Prema Preporukama za obrazovnu upisnu politiku i politiku stipendiranja HZZ-a u 2025. godini za područje Grada Pakraca i Grada Lipika definirani su obrazovni programi u kojima treba povećati/smanjiti broj upisanih i stipendiranih učenika i studenata. U pogledu turizma, Preporuke predlažu smanjenje broja upisanih u obrazovni program za turističko hotelijersko-turističkog tehničara/tehničarke, ali povećanje medicinskih sestara/tehničara.

Ljudski potencijali TZ Grada Lipika su ograničeni, s obzirom na to da je zaposlen samo jedan djelatnik koji je obnašatelj funkcije direktora TZ Grada Lipika. Ovakva kadrovska struktura predstavlja izazov u pogledu operativne učinkovitosti, provedbe razvojnih projekata i kontinuirane promocije destinacije.¹³³ Unatoč tome, postoji iskazana volja i potreba za jačanje kapaciteta kroz suradnju s vanjskim stručnjacima i volonterima, uključivanje lokalne zajednice u promotivne i manifestacijske aktivnosti te apliciranje na natječaje za jačanje institucionalnih kapaciteta. Unatoč ograničenim ljudskim resursima, TZ Grada Lipika, u okviru postojećih mogućnosti, uspješno izvršava zakonske obveze.

Lipička razvojna i turistička agencija Lira d.o.o. osnovana je 2013. godine od strane Grada Lipika radi unaprjeđenja gospodarskog, turističkog i društvenog razvoja grada. Raspolaže s kadrovima unutar pet odjela - razvojni (priprema i provedba projekata), Centar umjetne inteligencije (Edukacijski centar i Poduzetnički inkubator), Lipički Compas (web portal i tiskani mjesečnik), Lira Travel (turistička agencija, suvenirnica, iznajmljivanje bicikala) i Bazeni Lipik (otvoreni bazeni). Obzirom na široki raspon djelatnosti javna ustanova ima odgovarajuće kapacitete koji su relevantni za pružanje podrške turističkom sektoru.

¹³² Ibid.

¹³³ Turistička zajednica Grada Lipika (2025). Program rada TZ Grada Lipika s financijskim planom za 2025. godinu. Npublicirani podaci.

Administrativni kadrovi Grada Lipika su zadovoljavajući, što se reflektira i na mogućnosti njihove sustavne podrške razvoju turizma. Unutar Jedinstvenog upravnog odjela ne postoji posebno odvojena služba ili referent za turizam, što znači da se aktivnosti vezane uz turizam provode kroz druge funkcije – ponajviše kroz suradnju zaposlenih unutar ustrojstvenih jedinica unutar JUO – Uredu gradonačelnika, Odsjeka za financije, gospodarstvo i društvene djelatnosti te Odsjeka za pravne poslove, graditeljstvo i komunalne djelatnosti.¹³⁴

¹³⁴ Grad Lipik (2025). Jedinstveni upravni odjel. Dostupno na mrežnim stranicama:

2.12. Analiza komunikacijskih aktivnosti

Komunikacijske aktivnosti Turističke zajednice Grada Lipika imaju ključnu ulogu u predstavljanju destinacije, informiranju posjetitelja i lokalne zajednice, kao i u jačanju identiteta Lipika na regionalnoj i nacionalnoj razini. U okviru ovog poglavlja analizirani su postojeći komunikacijski kanali, učinkovitost digitalnog i tradicionalnog prisustva, suradnja s trećim stranama, kao i mogućnosti za unaprjeđenje informiranja i pozicioniranja destinacije u širem turističkom kontekstu.

2.12.1 Komunikacijski kanali i digitalno prisustvo

Turistička zajednica Grada Lipika koristi kombinaciju digitalnih i izravnih komunikacijskih kanala u promociji destinacije. Glavni komunikacijski alat je službena mrežna stranica Turističke zajednice putem koje se, redovito, objavljuju i ažuriraju informacije, a novosti i sadržaji se dodatno dijele i međusobno razmjenjuju putem povezanih mrežnih kanala javnih i državnih institucija i privatnih dionika (Turistička zajednica Požeško-slavonske županije „Zlatna Slavonija“, Javna ustanova za očuvanje baštine Lipik, „Lipik vas čeka“ i Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju) te društvenih mreža (Facebook i Instagram pod nazivom Visit Lipik).

135 136 137 138 139

Službena mrežna stranica Turističke zajednice Grada Lipika predstavlja informativnu i funkcionalnu platformu namijenjenu promociji turističke ponude Grada Lipika na hrvatskom jeziku. Osmišljena je tako da pruža sažet i jasan pregled ključnih informacija o destinaciji. Stranica je strukturirana tako da korisnicima nudi informativno-promotivne rubrike (Aktualno, Turističke informacije, Lipik i Slavonija, B2B) i rubrike za posjetitelje (Istraži, Budi aktivan, Nađi smještaj, Okusi Slavoniju, Planiraj dolazak). Sadržaj informativno-promotivnih rubrika usmjereni su na pravodobno informiranje javnosti o kontakt informacijama (lokacija, broj telefona, e-mail i sl.), epidemiološkim podacima, aktualnim događanjima, manifestacijama i novostima iz lokalne zajednice. Kroz pregledno strukturirane sadržaje predstavljaju se ključne značajke Grada Lipika, uključujući njegovu povijest, kulturnu baštinu i prirodne resurse. Također, istaknute su mogućnosti za poslovnu suradnju, ulaganja i uključivanje u projekte vezane uz razvoj turizma čime se potiče povezivanje lokalnih dionika i jačanje gospodarskog potencijala destinacije. Međutim, funkcionalnosti poput newsletter prijava, interaktivnih karata i virtualnih šetnji potrebno je ažurirati. Aktivni profili na platformama Facebook i Instagram namijenjeni su dnevnoj komunikaciji, vizualnoj promociji i poslovnim partnerima. Angažman publike na društvenim mrežama varira te je stopa angažmana između 0 i 2%, a sadržaj je uglavnom jednosmjern, s ograničenom interaktivnošću. Postoji potencijal za povećanje vidljivosti putem

¹³⁵ Turistička zajednica Grada Lipika (2016). Naslovnica. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://www.tz-lipik.hr/>

¹³⁶ Turistička zajednica Požeško-slavonske županije (2021). Naslovnica. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://visitslavonia.hr/>

¹³⁷ Javna ustanova za očuvanje baštine Lipik (2025). Naslovnica. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://visitlipik.com/>

¹³⁸ Turistička agencija Lira (2013). Naslovnica. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://lipikvasceka.com/hr>

¹³⁹ Toplice Lipik (2025.) Naslovnica. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://toplice-lipik.hr/>

ciljanih kampanja integracijom Google i Facebook Ads alatom. Offline aktivnosti usmjerene su na organizaciju i podršku manifestacija poput Konjičkog maratona, Dana toplica i raznih sajмова, izradu promotivnih materijala i rad informativnih centara. U godišnjem programu rada i financijskom planu značajan dio sredstava namijenjen je fizičkoj promociji i jačanju prisutnosti na terenu.¹⁴⁰ U 2025. godini, suradnjom s Hrvatskom turističkom zajednicom (HTZ), Turistička zajednica Grada Lipika osigurala je sredstva za razvoj turistički nedovoljno razvijenih područja kroz projekt pod nazivom „Povijesni vremeplov“.¹⁴¹ Ovaj projekt dodatno naglašava važnost integracije kulturne baštine i inovativnog pristupa u promociji destinacije. Suradnja sa lokalnim partnerima-kulturnim ustanovama, udrugama, obrazovnim institucijama i gospodarstvenicima, ključna je komponentna strategije turističke zajednice Grada Lipik. Također postoji suradnja sa županijskom turističkom zajednicom¹⁴² te inicijative u okviru međugradske¹⁴³ i prekogranične suradnje¹⁴⁴ osobito u kontekstu održivog turizma i kulturne valorizacije. Prikupljanje i distribucija informacija odvija se putem tiskanih materijala, službene web stranice i društvenih mreža, no izostaje napredno korištenje alata za analizu korisničkog ponašanja, personaliziranu komunikaciju i evaluaciju zadovoljstva posjetitelja. Lipik se na regionalnoj i nacionalnoj razini može pozicionirati kao lječilišno i kulturno – povijesno odredište s naglaskom na mir, zdravlje, baštinu i prirodne resurse. Osobito vrijedan resurs čine Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju, perivojna arhitektura i konjička tradicija. Potencijal za jače tržišno pozicioniranje postoji kroz storytelling, bolju digitalnu prisutnost i uključivanje destinacije u tematske kampanje Hrvatske turističke zajednice. Uvođenje sustavne komunikacijske strategije koja obuhvaća jačanje digitalnih kanala, razvoj audio-vizualnog sadržaja, proširenu suradnju s medijima i influencerima te poticanje aktivnog sudjelovanja posjetitelja može znatno unaprijediti učinkovitost ukupnih komunikacijskih aktivnosti.

¹⁴⁰ Turistička zajednica Grada Lipika (2016). Godišnji financijski plan za 2025.godinu. Nепublicirani podaci.

¹⁴¹ Hrvatska turistička zajednica (2025.).Projekti i potpore u 2025.godini. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://www.htz.hr/hr-HR/projekti-i-potpore/sredstva-za-turisticki-nedovoljno-razvijena-podrucja/2025>

¹⁴² Turistička zajednica Grada Lipika(2016).Aktualno. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://www.tz-lipik.hr/1/aktualno/2/14/>.

¹⁴³ Varaždinske toplice (2025). Zanimljivosti. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://www.visit-toplice.com/suradnja-izmedu-varazdinskih-toplica-i-lipika-povelja-o-prijateljstvu-za-bolji-razvoj/>

¹⁴⁴ Službena stranica Interreg – IPA CBC (2025). Project. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://interreg-hr-ba-me.eu/2014/project/heritage-route/eu/2014/project/heritage-route/>

2.13. Analiza konkurencije

Analiza konkurencije važan je element u planiranju i razvoju turističke ponude TZ Grada Lipika. Cilj ovog poglavlja je pružiti pregled konkurentskih destinacija obzirom na turističke proizvode i tržišne segmente koje privlače. Uzimajući u obzir kvantitativne pokazatelje poput broja dolazaka, noćenja i smještajnih kapaciteta, kao i kvalitativne aspekte poput razine turističke razvijenosti i atrakcijske osnove, moguće je identificirati prilike za unaprjeđenje lokalne turističke strategije Grada Lipika.

Polazeći od obilježja destinacije, resursno-atrakcijske osnove kao i potencijalno interesantnih turističkih proizvoda za analizu konkurentnosti izabrane su Općina Sveti Martin na Muri, Općina Stubičke Toplice i slovenska destinacija Općine Podčetrtek. Navedene su odabrane obzirom na pružanje usluga zdravstvenog, lječilišnog ili wellness turizma kao primarnog turističkog proizvoda, na koji se nadovezuju ostali turistički proizvodi. Sve destinacije analiziraju se na identičan način, odnosno, prema skupu istovrsnih pokazatelja koji uključuj opće podatke, značajke prostora, glavne atrakcije, noćenja i dolaske, smještajne kapacitete, pozicioniranje, glavne proizvode i promociju.

Tablica 23. Profil konkurentne destinacije – Općina Stubičke Toplice. Izvor: eVisitor.

Općina Stubičke Toplice	
Opći podaci	- Na jugu Krapinsko-zagorske županije, graniči s područjem Zagrebačke županije (Općina Bistra i Jakovlje) i Grada Zagreba u vršnom dijelu Medvednice - Dio šireg zagrebačkog metropolitanskog područja - Površina: 27 km² - Broj stanovnika (2021.): 2.740
Značajke prostora	- Sjeverni obronci Medvednice koji se spuštaju prema dolini rijeke Krapine (većim dijelom unutar Parka prirode Medvednica) - Povoljan geoprometni položaj (autocesta A2, čvor Mokrice 6km) - Željeznička pruga Zabok- Gornja Stubica
Glavne atrakcije	- Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice - Mineralno-termalne vode visoke kvalitete - Perivoj Maksimilijana Vrhovca - Vanjski i unutarnji bazeni - Wellness ponuda (bazen, <i>whirlpool</i>, podvodna masaža, suha masaža, turska, finska i infracrvena sauna <i>relax</i> zona) - Park prirode Medvednica (brdo Kapelščak, potok Vidak, Horvatove stube, Lojzekov izvor, Kulmerica, Hunjka, Pila, Skijaški kompleks) - Poučna staza Kamenjak - Poučna staza Kapelščak (kapela sv.Katarine) - Hrast Galženjak i Tisa na Horvatovim stubama – spomenici prirode - Posebni rezervat Markovčak-Bista - Potok Vidak, Toplički potok (Topličina), Pronjak, Lampuš i dr.

	- Crkva sv. Josipa - Jezero Jarki - Disc golf tereni - Biciklistička tura Stubičke Toplice-Oroslavlje, Puntarska ruta - Manifestacije: Gljivarenje u Stubakima, Ljetna likovna kolonija „Cvijet u cvijeću“, Mali ulični festival, Kobasijada, Granfondo Roonda Stubaki (biciklistička utrka) - Aparthotel „Snježna Kraljica“ - Fakultetsko dobro Agronomskog fakulteta
Noćenja i dolasci	- Noćenja (2023.) ukupno 76.466 (domaći 50.850/strani 25.616) - Dolasci (2023.) ukupno 30.590 (domaći 17.233/ strani 13.357)
Smještajni kapaciteti	- Broj postelja: 493 - Broj postelja za liječenje bolesnika oboljelih od akutnih i kroničnih bolesti „Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice“: 170
Pozicioniranje	Razvija se kao prepoznatljiva destinacija kontinentalnog turizma s kvalitetnim zdravstvenim sadržajima, za dnevne i višednevne boravke, kongrese i revitalizaciju duha i tijela
Glavni proizvodi	- Zdravstveni turizam - Ekoturizam - Kulturni turizam - Ruralni turizam - Kongresni turizam - Vjerski turizam - Cikloturizam - Lov - Ribolov
Promocija	- Web stranica s mnoštvo korisnih informacija, kvalitetnom web arhitekturom i poticajnim sadržajem - Facebook stranica

Tablica 24. Profil konkurentske destinacije – Občina Podčetrtek. Izvor: eVisitor.

Občina Podčetrtek	
Opći podaci	- Sjeveroistočna Slovenija (Štajerska) - Površina: 60,6 km² - Broj stanovnika (2021.): 2.222
Značajke prostora	- Pogorično područje uz Republiku Hrvatsku (rijeka Sutla) - Kozjanski regionalni park (NATURA 2000) - Razveden brežuljkasto-brdoviti krajolik s nadmorskim visinama od 200 do 599 metara - Bogata termalna izvorišta u zoni od Olimja do ušća Sutle i Mestinjščice,
Glavne atrakcije	- Terme Olimia - o Centar zdravlja Olimia - o Wellness Orhidelia - o Family wellness Termalia - o Wellness Vodian - o Spa Armonia - o Termalni park Aqualuna - Minoritski samostan Olimje - Stari grad Podčetrtek (dvorac Podsreda) - Čokoladarnica Olimia - Muzej Kmečke opreme

	- Imanje Jelenov greben (izleti, lokalna gastronomija, proizvodno-izletnički centar, posjet životinjama – jelenima, košutama i muflonima) - Biciklističke i poučne staze - Poučna staza Rudnica-Virštanj, Stari grad Podčetrtek - Vidikovac Rudnica - Ranč ponija Ogrizek - Sportska dvorana - Lokalni OPG (pivo, med, pića, vino, sirevi, lokalna gastronomija, mlinovi) - Vlakić za posjetitelje Hlapon - Manifestacije: Konjske dirke, Lovrenčevo., Bučarjada
Noćenja i dolasci	- Noćenja ukupno 427.654 (domaći 258.870/strani 168.874) - Dolasci ukupno 135.650 (domaći 78.757/ strani 56.893)
Smještajni kapaciteti	- Broj postelja: 2.278 - Komercijalni i nekomercijalni smještaj
Pozicioniranje	Općina Podčetrtek pozicionira se kao vodeća slovenska destinacija zdravstveno-wellness turizma, s naglaskom na visokokvalitetne termalne, wellness i preventivne usluge unutar kompleksa Terme Olimia.

Glavni proizvodi	- Zdravstveni turizam - Wellness turizam - Ekoturizam - Kulturni turizam - Ruralni turizam - Cikloturizam - Enogastronomski turizam - Kamping turizam - Glamping turizam - Poslovni turizam (teambuilding, MICE) - Sportsko-rekreacijski turizam
Promocija	- Web stranica s mnoštvo korisnih informacija, kvalitetnom web arhitekturom i poticajnim sadržajem, prevedena na 3 jezika (DE, IT, HR), mogućnost kupnje lokalnih proizvoda online, - Facebook, Instagram i YouTube stranica

Tablica 25. Profil konkurentske destinacije – Općina Sveti Martin na Muri. Izvor: eVisitor.

Općina Sveti Martin na Muri	
Opći podaci	- Sjeverni dio Međimurske županije - Površina: 25,3 km² - Broj stanovnika (2021.): 2.391
Značajke prostora	- Pogranično područje uz Republiku Sloveniju - Nizinski sjeverni dio i brežuljkasti južni dio Općine
Glavne atrakcije	- Zaštićena prirodna baština Regionalnog parka prirode Mura-Drava koji je ujedno dio UNESCO Rezervata biosfere Mura-Drava-Dunav - Podzemne termalne vode - Vinski krajolici Gornjeg Međimurja - Zaštićeni kulturno-povijesni spomenici i lokaliteti - Interpretacijski centar za posjetitelje u sklopu Centra za posjetitelje Mlin na Muri - Međimurska popevka kao UNESCO zaštićena baština stari zanati - gastronomska ponuda restorana i OPG-a, - vinarska ponuda - manifestacije kulturnog, zabavnog i sportskog karaktera, sportsko rekreativni objekti i mreža biciklističkih ruta, pješačke staze - eko turistička poučna staza Svetomartinska Mura i ostale mlin i skele na rijeci Muri - etnografska zbirka „Jen den v življe mlinara Franca Žalara“, - Mlinarska kuća - Skelarska kuća - Ergela Konja „Žabnik“ - Ribolovna staza „Žabnik“ - Crkva Svetog Martina biskupa - Označene biciklističko-pješačke staze - ekoturistička pješačko-biciklistička staza Svetomartinska Mura i nova PB staza murske mitologije „Zeleni lug“.
Noćenja i dolasci	- Noćenja ukupno 146.575 (domaći 79.779/strani 66.796) - Dolasci ukupno 61.109 (domaći 38.235/ strani 22.874)
Smještajni i ugostiteljski kapaciteti	- Broj postelja: 906 - Komercijalni i nekomercijalni smještaj - Hotel Terme Sveti Martin (314 ležajeva) - Apartmani Sveti Martin (214 ležajeva)

	- Vinski kamp Hažić - Glamping resort Halicanum - Obiteljski smještaj (297 ležajeva) - Kamp parcele (14 za 42 osobe) - 7 restorana - 4 kušaonice s ponudom vina i domaćih prehrambenih proizvoda - 16 objekata s usluživanjem pića
Pozicioniranje	Prepoznatljiva destinacija aktivnog odmora i poznato termomineralno kupalište s visokokategoriziranim smještajnim objektima i ponudom turističkih proizvoda koji privlače turiste iz Hrvatske i inozemstva
Glavni proizvodi	- Wellness turizam (Svijet sauna, Wellness kutak, Programi za dvoje, Programi za njegu tijela, Spa rituali, Masaže) - Ekoturizam - Kulturni turizam - Ruralni turizam - Cikloturizam - Enogastronomski turizam - Kamping turizam - Glamping turizam - Konjički turizam - Poslovni turizam (teambuilding, MICE) - Sportski turizam (sportske pripreme, golf)
Promocija	- Web stranica s mnoštvo korisnih informacija, kvalitetnom web arhitekturom i poticajnim sadržajem na hrvatskom jeziku (Početna, Novosti, Smještaj, Atrakcije, Info, Kontakt, Događanja) - Interaktivno sučelje za pregled glavnih događanja - Facebook, Instagram i YouTube stranica

Tablica 26. Odabrani pokazatelji konkurentskih destinacija, izvor: DZS, SISTAT, 2023

	Stubičke Toplice	Sveti Martin na Muri	Podčetrtek
Indeks turističke razvijenosti (ITR)	III (24,63)	II (28,31)	
Broj postelja (stalne)	493	906	2.278
Broj dolazaka (domaći turisti) u 2023. godini	17.233	38.235	78.757
Broj dolazaka (strani turisti) u 2023. godini	13.357	22.874	56.893
Broj dolazaka (ukupno) u 2023. godini	30.590	61.109	135.650
Broj noćenja (domaći turisti) u 2023. godini	50.850	79.779	258.780

Broj noćenja (strani turisti) u 2023. godini	25.616	66.796	168.874
Broj noćenja (ukupno) u 2023. godini	76.466	146.575	427.654

Grad Lipik treba se pozicionirati kao moderna, višedimenzionalna turistička destinacija koja, poput uspješnih primjera Svetog Martina na Muri i Općine Podčetrtek. Uz ključne razvojne proizvode – termalne izvore i tradiciju lipicanaca – Lipik može i mora razvijati i druge selektivne oblike turizma poput kulturnog, vjerskog, outdoor, ruralnog i drugih, koji će dodatno obogatiti ponudu i povećati atraktivnost destinacije. Unaprijeđenjem turističke ponude i smještajnih kapaciteta Grad Lipik može značajno povećati svoju konkurentnost na regionalnom i međunarodnom tržištu, privlačeći različite skupine posjetitelja.

Ovakav integrirani pristup omogućit će da se destinacija ne oslanja isključivo na jedan oblik turizma, već da postane dinamičan i održiv turistički centar prilagođen različitim interesima i očekivanjima gostiju. Time će se stvoriti uvjeti za produženje sezone, povećanje broja noćenja i bolju popunjenost smještajnih kapaciteta, što je ključno za gospodarski razvoj Grada Lipika.

Za uspjeh ove vizije, nužno je strateški razvijati i promovirati proizvode koji su usklađeni s globalnim trendovima u turizmu, poput zdravog i održivog načina života, personaliziranih iskustava i povezivanja s prirodom, ali i ostati vjeran lokalnoj tradiciji i specifičnostima koje Lipik čine jedinstvenim.

2.13.1 Turističko okruženje destinacije

Grad Lipik nalazi se u turističkom okruženju koju čine sljedeće destinacije: TZ Sjeverna Moslavina, TZG Pakrac, TZ Daruvar-Papuk (Općina Dežanovac), TZG Novska, TZG Kutina i TZ Brodsko-Posavske županije (Općina Okučani). Svaka od ovih destinacija, u pogledu turističke ponude, ima svoj prepoznatljiv karakter i specifične sadržaje, koji zajedno čine širi prostor raznolikih iskustava i potencijala za razvoj integrirane regionalne ponude.

U pogledu statistike i njezinih odabranih pokazatelja napravljena je komparativna analiza Grada Lipika s konkurentima u neposrednom okruženju kroz sljedeće pokazatelje – indeks turističke razvijenosti (ITR), broj postelja te broja dolazaka i noćenja domaćih te stranih turista. Prikazana je u sljedećoj tablici i temelji se na podacima za 2024. godinu.^{145 146}

Tablica 27. Komparativna analiza Grada Lipika s konkurentima u neposrednom okruženju. Izvor: DZS (2023). Turizam u 2023. godini., Institut za turizam (2024). Indeks turističke razvijenosti 2024. godine.

	Lipik	Pakrac	Sjeverna Moslavina (Grad Garešnica)	Dežanovac	Kutina	Novska	Okučani
Indeks turističke razvijenosti (ITR)	IV (13,14)	IV (14,05)	IV (14,92)	IV (1,96)	III (17,05)	IV (10,00)	IV (5,76)
Broj postelja (stalne/pomoćne)	133/29	120/8	98/16	6	227/13	98/3	0
Broj dolazaka (domaći turisti) u 2023. godini	1.963	1.444	1.199	Z	2.447	135	0
Broj dolazaka (strani turisti) u 2023. godini	167	591	1.585	Z	5.806	362	0
Broj dolazaka (ukupno) u 2023. godini	2.130	2.035	2.784	Z	8.253	497	0
Broj noćenja (domaći turisti) u 2023. godini	19.283	2.746	1.971	Z	3.793	212	0
Broj noćenja (strani turisti) u 2023. godini	576	1.762	3.037	Z	8.449	528	0
Broj noćenja (ukupno) u 2023. godini	19.859	4.508	5.008	Z	12.242	740	0

¹⁴⁵ Državni zavod za statistiku (2024). Turizam u 2023. godini. Dostupno na mrežnoj stranici: https://podaci.dzs.hr/media/pt0dpwn5/si-1731_turizam-u-2023.pdf

¹⁴⁶ Institut za turizam (2025). Indeks turističke razvijenosti za 2024. godinu po JLS. Dostupno na mrežnim stranicama: <https://www.iztg.hr/hr/itr>

Turistička analiza područja Grada Lipika i susjednih destinacija u recentnom razdoblju otkriva zanimljive obrasce u strukturi turističkog prometa, smještajnim kapacitetima i općoj razvijenosti turizma. Sve analizirane destinacije – Grad Lipik, Grad Pakrac, Grad Garešnica (u sklopu TZ Sjeverna Moslavina), Općina Dežanovac, Grad Kutina, Grad Novska i Općina Okučani – svrstane su u treću ili četvrtu skupinu turističke razvijenosti (ITR), što ukazuje na nisku razinu razvijenosti turizma. Grad Kutina je jedina u trećoj skupini s ITR vrijednošću od 17,05, dok su ostale destinacije u četvrtoj skupini, s nešto nižim vrijednostima – Grad Lipik 13,14, Grad Pakrac 14,05, Grad Garešnica 14,92, i Grad Novska 10,00. Općina Dežanovac i Općina Okučani pritom imaju najniže vrijednosti.

Gledajući broj smještajnih jedinica, najviše kapaciteta nudi Grad Kutina, koja ima 227 stalnih i 13 pomoćnih postelja. Grad Pakrac i Grad Garešnica imaju manje kapacitete, no i dalje dovoljno za osnovne turističke potrebe. S druge strane, Općina Dežanovac bilježi šest postelja, dok Općina Okučani nema postelja, što upućuje na slabu zastupljenost smještajne ponude.

Kada se promatra broj dolazaka i noćenja, Grad Lipik se ističe kao vrlo specifična i jasno profilirana destinacija. S ukupno 2.130 dolazaka i 19.859 noćenja, evidentno je da je prosječan boravak po gostu izuzetno visok – više od devet noći. Takav omjer jasno ukazuje na to da Grad Lipik nije tipična vikend-destinacija ili tranzitno stajalište, već mjesto u koje gosti dolaze s namjerom duljeg zadržavanja.

U usporedbi s Gradom Lipikom, Pakrac ima sličan broj dolazaka – njih 2.035 – no znatno manje noćenja, ukupno 4.508. Prosječno trajanje boravka po gostu iznosi nešto više od dvije noći, što ukazuje na to da Pakrac posjećuju uglavnom domaći gosti i da se radi o kraćim boravcima, često vikend ili jednodnevnim posjetima. Grad Garešnica unutar destinacije Sjeverne Moslavine, bilježi 2.784 dolaska i 5.008 noćenja, što rezultira prosječnim boravkom od oko 1,8 noći.

Grad Kutina, koja bilježi čak 8.253 dolaska i 12.242 noćenja, ali uz prosječan boravak od tek 1,48 noći po gostu. Iako je najrazvijenija turistička destinacija u okruženju Grada Lipika prema ITR-u, karakter turizma u Kutini je izrazito tranzitni. Velik broj dolazaka sugerira da se radi o značajnoj prometnoj točki, no kratko zadržavanje gostiju ukazuje na nedostatak ponude koja bi ih dulje zadržala. Slična je situacija i u Gradu Novskoj, koja bilježi samo 497 dolazaka i 740 noćenja, također s prosjekom od 1,49 noćenja po gostu. I ovdje je očito da dominiraju kraći boravci, što bi se moglo pripisati oblicima turizma poput izletničkog, poslovnog i sl.

Za Dežanovac i Okučane, zbog nepotpunih podataka o dolascima i noćenjima, nije moguće izvesti pouzdanu analizu. No, budući da Dežanovac ima svega šest postelja, a Okučani niti jednu, jasno je da turizam u ovim općinama još nije infrastrukturno ni organizacijski razvijen. Nizak indeks razvijenosti dodatno potvrđuje tu činjenicu.

Na temelju svega navedenog, Grad Lipik ima izrazitu prednost u vidu profiliranog zdravstvenog i wellness turizma, što se ogleda u dugom trajanju boravka gostiju i stabilnim smještajnim

kapacitetima. To se pripisuje, prije svega, razvijenom zdravstvenom turizmu. Ukoliko se ovome pribroje dolasci i noćenja pacijenata koji dolaze u Toplice Lipik – Specijalnu bolnicu za medicinsku rehabilitaciju Lipik, radi se o obujmu turističkog prometa koji je dominantan u odnosu na bliže turističko okruženje.

2.14. Anketni upitnik

U svrhu aktivnog uključivanja turista, jednodnevnih posjetitelja i lokalnog stanovništva u izradu Plana upravljanja destinacijom Grada Lipika, provedena je konzultacija s javnosti tijekom koje su prikupljena mišljenja i prijedlozi koji se koriste za oblikovanje ciljeva i smjernica budućeg razvoja destinacije.

Pravilnik o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma (NN 112/2024) definira popis obveznih i specifičnih pokazatelja, izvore podataka te metodologiju i vremenske okvire za prikupljanje i praćenje podataka. Među pokazateljima održivosti koji mjere društvene aspekte, posebna pozornost usmjerena je na prikupljanje podataka o utjecaju turizma na kvalitetu života lokalnog stanovništva, jednodnevnih posjetitelja i turista, njihovo zadovoljstvo turizmom te percepciju utjecaja turizma na identitet mjesta. Za dobivanje tih podataka, provedeno je primarno istraživanje putem dvaju odvojenih anketnih upitnika.

Ankete su izrađene sukladno preporukama Ministarstva turizma i sporta (MINTS), tj. *Smjernicama za provođenje istraživanja stavova lokalnog stanovništva o turizmu i utjecaju turizma na kvalitetu života te Smjernicama za provođenje istraživanja zadovoljstva cjelokupnim boravkom u destinaciji* putem alata za izradu i analizu anketnih upitnika *EUSurvey*.

Prilagodbom anketnih upitnika specifičnostima destinacije Grada Lipika, anketa je u suradnji s TZ Grada Lipika distribuirana putem službenih internetskih stranica Grada Lipika i TZ Grada Lipika. Istovremeno su podijeljene obje ankete – za lokalno stanovništvo i za turiste – kako bi se usporedno prikupili stavovi obje ciljne skupine o turizmu na području Grada Lipika.

Anketa lokalnog stanovništva provedena je s ciljem prikupljanja mišljenja, stavova i prijedloga građana Grada Lipika o zadovoljstvu lokalnog stanovništva turizmom i utjecaju turizma na kvalitetu života. Ukupno je zaprimljeno 66 odgovora, što predstavlja zadovoljavajući uzorak za kvalitativnu analizu lokalnog stanja i potencijala turističkog razvoja destinacije.

Analiza odgovora anketnog istraživanja lokalnog stanovništva

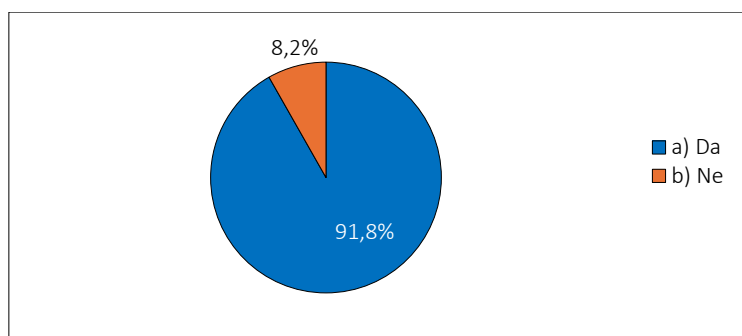
U daljnjem tekstu opisana je analiza odgovora lokalnog stanovništva koji su tematski podijeljeni u tri cjeline: Identifikacijska pitanja, Zadovoljstvo turizmom te Utjecaj turizma na kvalitetu života.

Sociodemografski profil ispitanika

Imate li stalno prebivalište na području Grada Lipika?

Velika većina ispitanika (91,8 %) odgovorila je potvrdno, dok je 8,2 % navelo da nemaju stalno prebivalište na području Grada Lipika. Ovi podaci ukazuju na to da je uzorak dominantno sastavljen od lokalnog stanovništva što znači da je reprezentativan. Obzirom na potrebu da isključivo odgovori ispitanika koji imaju stalno prebivalište na području Grada Lipika budu uključeni u anketni upitnik, odgovori ispitanika koji nisu odgovorili potvrdno na ovo pitanje, su eliminirani uz daljnje analize.

Slika 13. Odgovor na pitanje „Imate li stalno prebivalište na području Grada Lipika?“. Izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

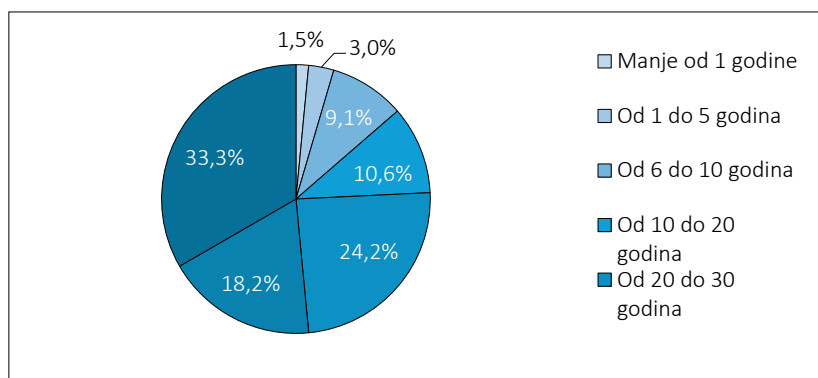

Koliko ste dugo stanovnik Grada Lipika?

Na pitanje „Koliko ste dugo stanovnik ovog mjesta?“, trećina ispitanika (33,3 %) odgovorila je da u mjestu živi više od 40 godina, što upućuje na dugotrajnu povezanost s lokalnom sredinom i snažan osjećaj pripadnosti zajednici. Značajan udio čine i oni koji ovdje borave između 20-30 godina (24,2 %) te između 30-40 godina (18,2 %), što dodatno potvrđuje prevladavanje dugogodišnjih stanovnika u uzorku. Ispitanici s kraćim boravkom u mjestu u kojem žive znatno su manje zastupljeni — 10,6 % živi ovdje od 10 do 20 godina, 9,1 % od 6 do 10 godina, dok je udio onih koji su stanovnici manje od 5 godina vrlo nizak (ukupno 4,5 %). Ovi odgovori jasno pokazuju da su odgovori većinom prikupljeni od dugogodišnjih stanovnika, što povećava vjerodostojnost uvida u lokalne potrebe, izazove i potencijale u kontekstu planiranja daljnjeg razvoja destinacije.

Slika 14. Odgovor na pitanje „Koliko ste dugo stanovnik Grada Lipika?“

Izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

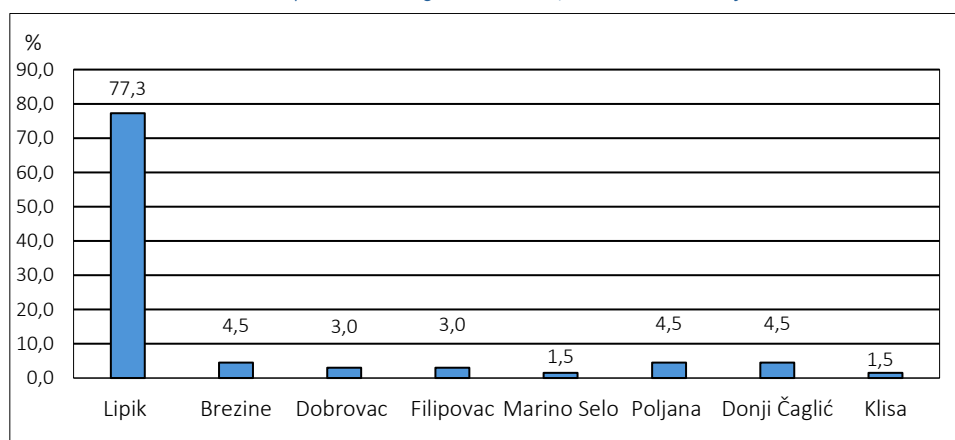

Mjesto u kojem živite?

Najveći udio ispitanika (77,3 %) živi u gradskom središtu – Lipiku. Ostali ispitanici izjasnili su se da žive u ostalim naseljima na administrativnom području Grada Lipika, čime je osigurana prostorna raznolikost u prikupljenim odgovorima, iako je jasno vidljiva koncentracija stanovništva u gradskom središtu. Od ostalih naselja odgovori su prikupljeni u Poljani, Brezinama, Dobrovcu, Filipovcu, Klisi, Marinom Selu i Donjem Čagliću.

Slika 15. Odgovor na pitanje „Mjesto u kojem živite?“

Izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

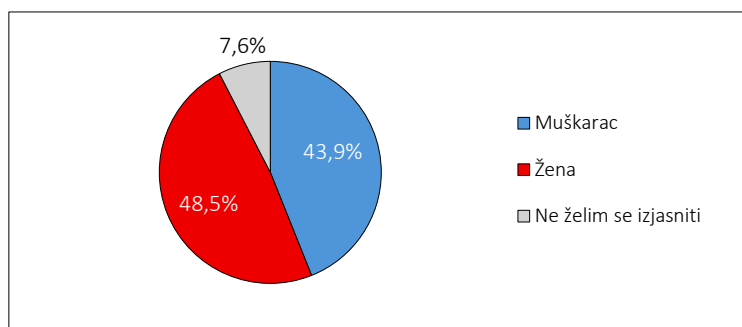
Sociodemografski profil ispitanika

Spolna struktura ?

U anketi je sudjelovalo 48,5 % žena i 43,9 % muškaraca, što ukazuje na gotovo ravnomjernu zastupljenost po spolu. Manji udio ispitanika, njih 7,6 %, nije se želio izjasniti o spolu.

Slika 16. Odgovor na pitanje „Spolna struktura?“.

Izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

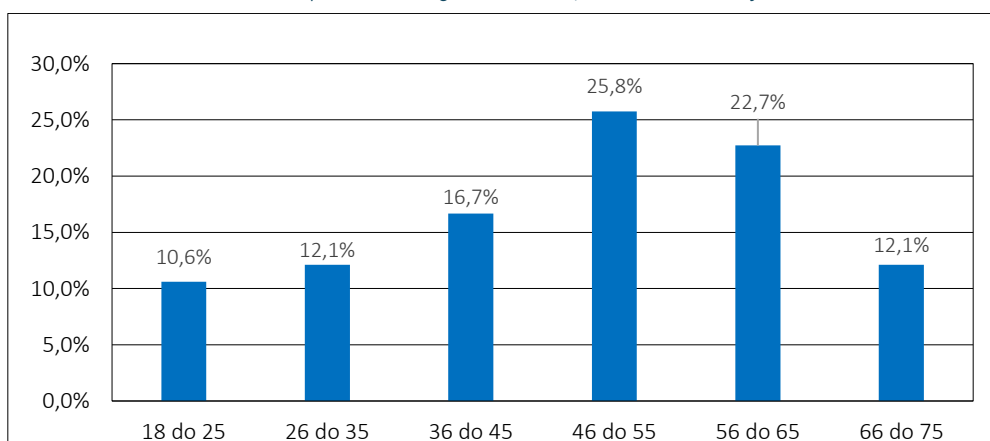

Dobna struktura ?

Najzastupljenija dobna skupina među ispitanicima je ona između 46-55 godina (25,8 %), a slijede je skupina od 56-65 godina (22,7 %) i 36-45 godina (16,7 %). Dobne skupine od 26-35 i 66-75 godina zastupljene su s po 12,1 %, dok najmlađa skupina, 18-25 godina, čini 10,6 % ispitanika. Među ispitanicima nema osoba starijih od 75 godina. Ovakva raspodjela sugerira da su u ispunjavanju ankete najviše sudjelovali ispitanici u kasnijoj zreloj životnoj dobi.

Slika 17. Odgovor na pitanje „Dobna struktura?“.

Izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

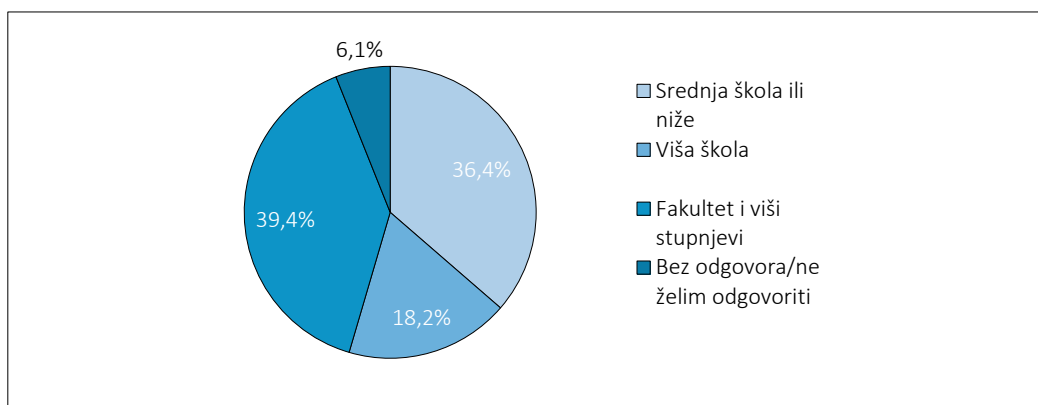

Najviši završen stupanj obrazovanja ?

Najveći udio, 39,4 %, čine osobe s fakultetskim obrazovanjem i višim stupnjevima, što ukazuje na visoku razinu obrazovanosti među sudionicima. Sljedeću najveću skupinu predstavljaju ispitanici sa srednjom školom ili nižim stupnjem obrazovanja, koji čine 36,4 %. Višu školu završilo je 18,2 % ispitanika. Manji broj ispitanika, njih 6,1 %, nije želio odgovoriti ili nije naveo svoje obrazovanje. Ovi rezultati sugeriraju da je uzorak u većoj mjeri sastavljen od visokoobrazovanih osoba.

Slika 18. Odgovor na pitanje „Najviši završen stupanj obrazovanja?“.

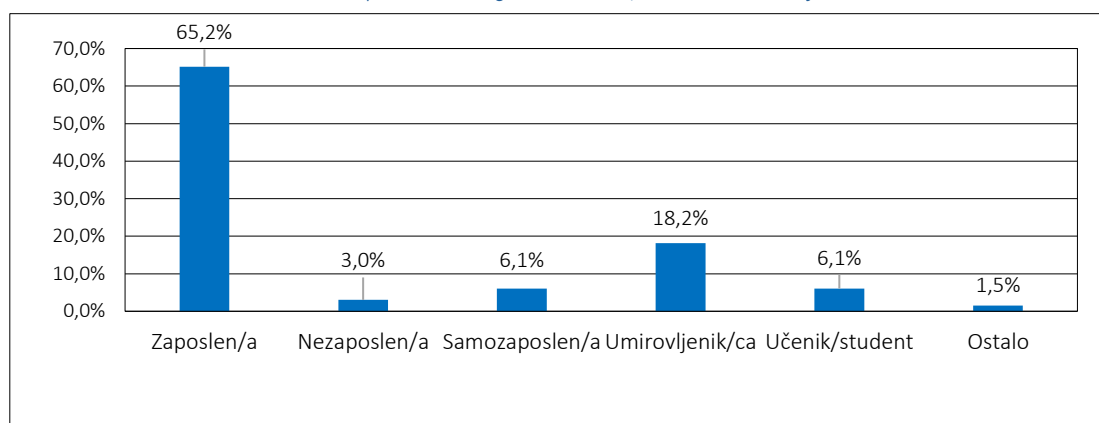
Izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

Koji je vaš status?

Ispitanici su u većini su zaposleni – čak 65,2 % sudionika navelo je da trenutno imaju zaposlenje. Umirovljenici čine 18,2 % uzorka, dok je 6,1 % ispitanika samozaposleno. Učenici i studenti također su zastupljeni s 6,1 %, a nezaposleni sudjeluju s 3,0 %. Kategorija "Ostalo" obuhvaća preostalih 1,5 % sudionika. Ovi podaci pokazuju da većina ispitanika ima aktivan radni status.

Slika 19. Odgovor na pitanje „Koji je vaš status?“.

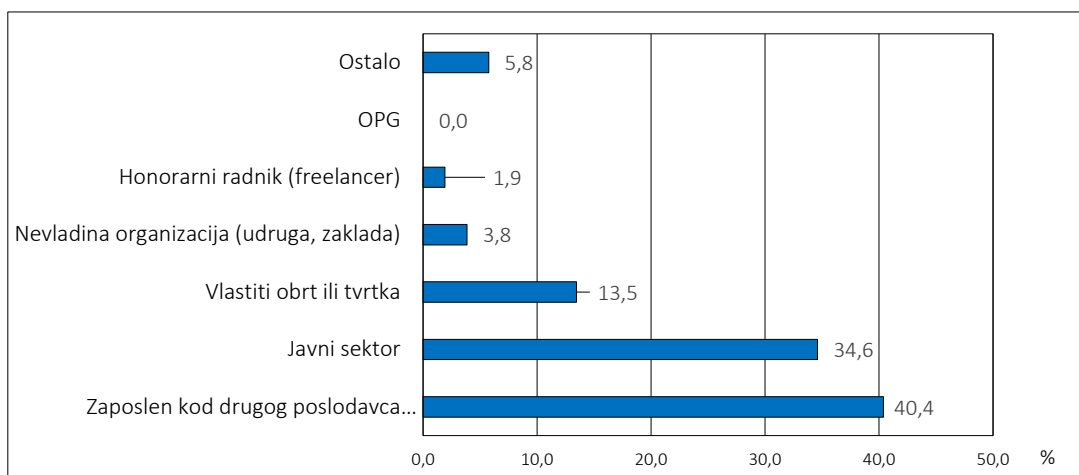
Izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

Koji je oblik organizacije u kojoj radite?

Ispitanici koji su trenutno radno aktivni većinom su zaposleni kod drugog poslodavca, u tvrtki ili obrtu s udjelom 40,4 %. Značajan udio zaposlen je u javnom sektoru – 34,6%. Vlastiti obrt ili tvrtku vodi 13,5% ispitanika, dok je rad u nevladinim organizacijama (udrugama, zakladama) zastupljen s 3,8 %. Honorarno je angažirano 1,9 % ispitanika, dok nitko nije naveo da je zaposlen na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu (OPG). Kategoriju "Ostalo" odabralo je 5,8 % sudionika. Ovi rezultati ukazuju na prevladavajući udio zaposlenih u privatnom i javnom sektoru, uz manju zastupljenost poduzetničkih i alternativnih oblika rada.

Slika 20. Odgovor na pitanje „Koji je oblik organizacije u kojoj radite?“

Izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

Smatrate li da je turizam prilika za zaposlenje?

Među ispitanicima koji trenutno nisu zaposleni, a to uključuje učenike i studente, nezaposlene osobe te umirovljenike, velika većina – čak 94,4% – prepoznaje turizam kao potencijalnu priliku za zaposlenje. Samo 5,6% njih ne dijeli to mišljenje. Ovi podaci ukazuju na pozitivan stav prema turističkom sektoru kao mogućem izvoru rada i zarade među onima koji trenutno nisu uključeni u tržište rada.

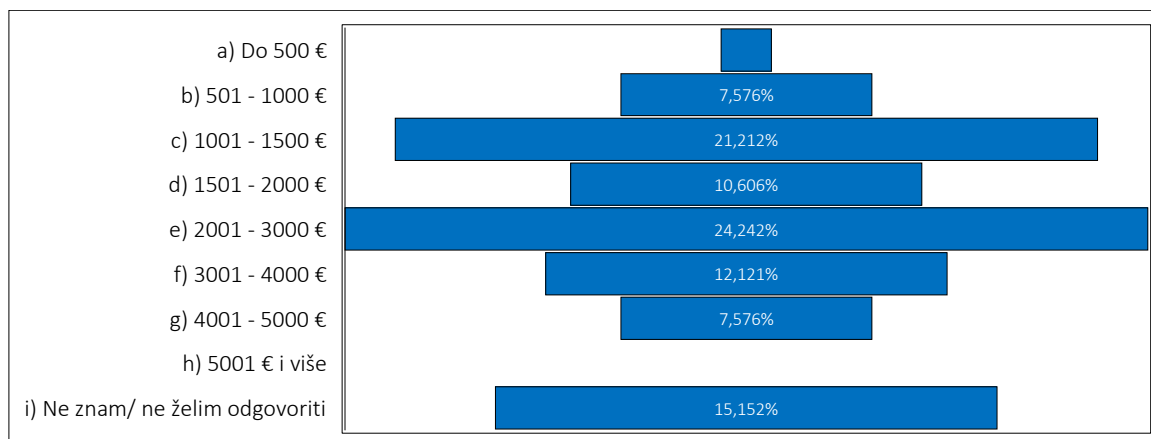
U kojim djelatnostima koje su povezane s turizmom vidite šansu za zapošljavanje?

Ispitanici su u identificirali različite sektore i djelatnosti u kojima vide potencijal za zaposlenje. Među najčešće istaknutima su djelatnosti povezane s ugostiteljstvom i smještajem, uključujući pripremu i usluživanje hrane i pića u restoranima, kafićima te smještajnim objektima hotela. Osim toga, značajnu ulogu ima trgovina kao važan segment tržišta rada u kontekstu turizma. Turističke djelatnosti, kao što su turistički vodiči i rad u turističkoj zajednici te kulturnim ustanovama (muzej, interpretacijski centar i sl.) također su prepoznate kao potencijalne za zapošljavanje. Nadalje, ispitanici su naveli prevođenje, obrazovanje te sportske i zabavne sadržaje kao potencijalna mjesta rada. Također, komunalne djelatnosti vezane uz uređenje naselja, posebno hortikulturu, smatraju relevantnim za zapošljavanje.

Mjesečna primanja kućanstva ?

Najveći broj ispitanika, njih 24,2 %, ima mjesečna primanja kućanstva u rasponu od 2001 do 3000 €, dok ih 21,2 % ima između 1001 i 1500 €. Slijedi 12,1 % ispitanika s prihodima od 3001 do 4000 € te 10,6 % u rasponu od 1501 do 2000 €. Najmanji udio čine oni s primanjima većim od 4000 eura (2,4 %) te s prihodima do 500 € (4,8 %). Nešto više od 9 % ispitanika nije znalo ili nije željelo odgovoriti na pitanje o prihodima. Ovi podaci ukazuju na to da većina ispitanika pripada srednjem dohodovnom razredu.

Slika 21. Odgovor na pitanje „Mjesečna primanja kućanstva ?“. Izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

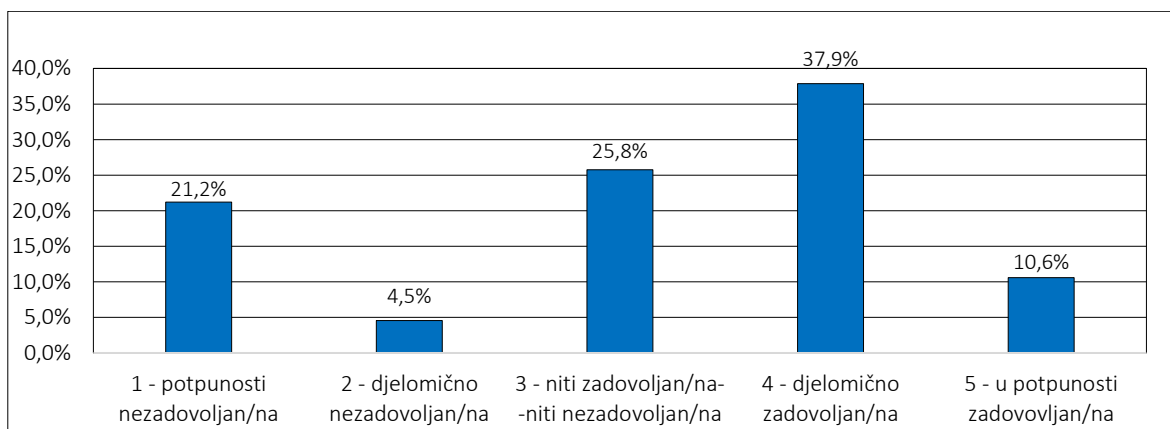
Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom

Koliko ste sveukupno zadovoljni razvojem turizma u Vašem mjestu?

Najveći dio ispitanika, njih 37,9 %, izrazio je djelomično zadovoljstvo razvojem turizma u svom mjestu, dok je 25,8 % ostalo neutralno, tj. niti zadovoljno niti nezadovoljno. Potpuno nezadovoljstvo iskazalo je 21,2 % ispitanika, dok je djelomično nezadovoljnih bilo 4,5 %. Samo 10,6 % sudionika izrazilo je potpuno zadovoljstvo razvojem turizma u svom mjestu. Promatrajući krajeve skale zadovoljstva, vidljivo je da gotovo polovica ispitanika (48,5 %) izražava određeni stupanj zadovoljstva razvojem turizma (ocjene 4 i 5), dok 25,7 % ispitanika iskazuje nezadovoljstvo (ocjene 1 i 2). Preostalih 25,8 % ispitanika ostalo je neutralno, što ukazuje na podijeljeno zadovoljstvo o turizmu. Ukoliko razmatramo odgovore ispitanika po naseljima, ispitanici su izrazili veće nezadovoljstvo u manjim naseljima, u kojima je turizam slabije razvijen.

Slika 22. Odgovor na pitanje „Koliko ste sveukupno zadovoljni razvojem turizma u Vašem mjestu?“.

Izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

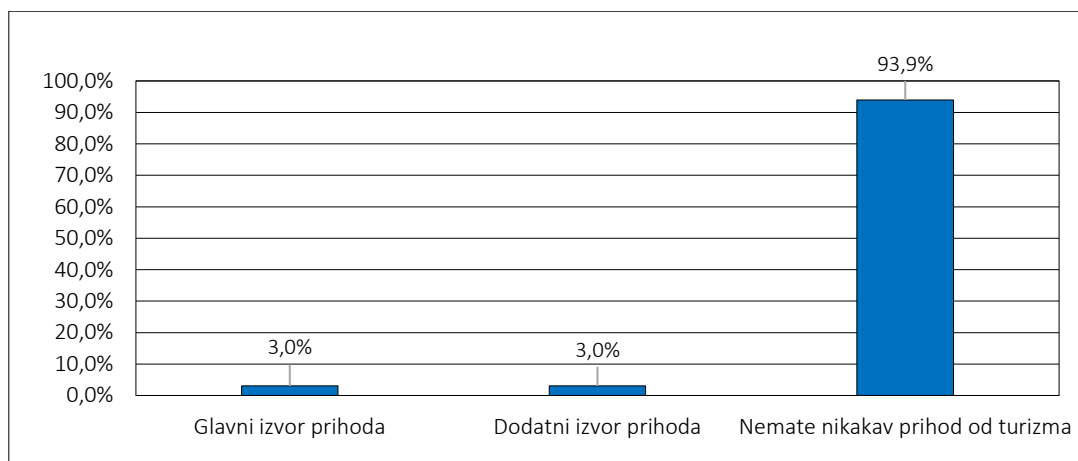

Vama i/ili članovima Vaše uže obitelji turizam je:

Prema odgovorima ispitanika, razvidno je da turizam ne predstavlja značajan izvor prihoda za većinu ispitanika. Čak 94,0 % navodi da nema nikakav prihod od turizma, što ukazuje na nisku razinu uključenosti u turističke aktivnosti. S druge strane, 3,0 % ispitanika ostvaruje dodatni prihod od turizma, što pokazuje da manji dio stanovništva koristi turističke aktivnosti kao dopunu osnovnom prihodu. Isti broj ispitanika 3,0 % navodi da je turizam glavni izvor prihoda, što je vrlo mali udio i ukazuje na ograničenu gospodarsku ovisnost o turizmu. Ovi podaci sugeriraju da postoji prostor za razvoj turizma, no trenutno on nije prepoznat kao gospodarska djelatnost od koje se može živjeti kao glavnog prihoda.

Slika 23. Odgovor na pitanje „Vama i/ili članovima Vaše uže obitelji turizam je?“.

Izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

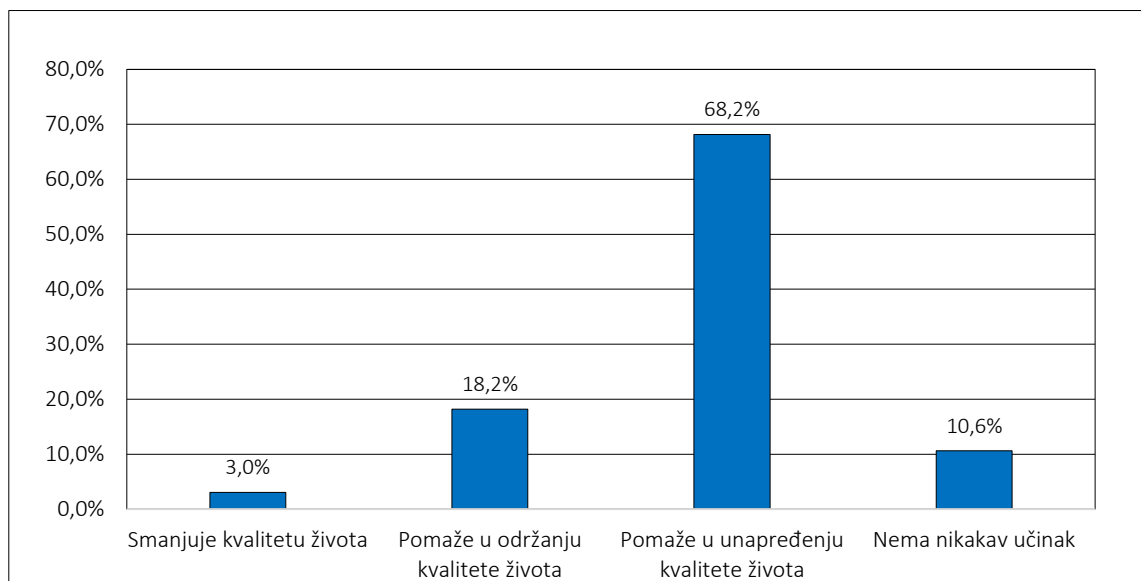

Utjecaj turizma na kvalitetu života lokalnog stanovništva

Razmislite kako sve turizam utječe na svakodnevni život u Vašem mjestu – na lokalno gospodarstvo, okoliš, sigurnost u mjestu, društveni život, cijene i sl. ?

Odgovori ispitanika pokazuju da turizam ima uglavnom pozitivan utjecaj na kvalitetu života lokalnog stanovništva. Najveći broj ispitanika, njih 68,2 %, smatra da turizam pomaže u unapređenju kvalitete života, što ukazuje na percepciju o turističkom razvoju kao faktoru koji doprinosi boljem standardu, povećanju potrošnje, većim mogućnostima zapošljavanja te realizaciji drugih razvojnih aktivnosti kojima se doprinosi povećanju kvalitete društvenog i gospodarskog razvoja na području Grada Lipika. Dodatnih 18,2 % ispitanika navodi da turizam pomaže u održanju kvalitete života, što također ukazuje na stabilan i koristan doprinos sektora u svakodnevnom životu zajednice. Ukupno 10,6 % ispitanika smatra da turizam nema nikakav učinak svakodnevni život u mjestu. Ukupno gledano, podaci upućuju na to da turizam ima pretežno pozitivan utjecaj na razvoj destinacije, s velikim potencijalom za daljnji doprinos poboljšanju kvalitete života.

Slika 24. Odgovor na pitanje „Razmislite kako sve turizam utječe na svakodnevni život u Vašem mjestu – na lokalno gospodarstvo, okoliš, sigurnost u mjestu, društveni život, cijene i sl. ?“. Izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

Koje su glavne prednosti koje turizam može donijeti Vašoj lokalnoj zajednici ?

Odgovori ispitanika u pitanju istraživanja glavnih prednosti koje turizam može donijeti na područje TZ Grada Lipika su sljedeći:

- povećanje prihoda od turizma
- povećanje kvalitete života
- otvaranje novih radnih mjesta
- povećanje prilika za mlade
- ublažavanje negativnih demografskih procesa (depopulacija, iseljavanje i sl.)
- povećanje prepoznatljivosti destinacije na turističkom tržištu
- povećanje diversifikacije lokalnog gospodarstva
- povećanje prihoda poduzetnika i obrtnika
- donošenje prihoda lokalnim OPG-ima i ugostiteljima
- otvaranje novih trgovina
- proširenje ponude i povećanje prodaje lokalnih proizvoda i usluga
- povećanje dodatnih prihoda kućanstvima kroz pružanje usluga smještaja te prodaje lokalnih proizvoda
- obnova kulturne baštine
- promicanje očuvanja prirode i lokalnog identiteta
- razvoj komunalne i prometne infrastrukture

Koji su najveći problemi koje turizam donosi/može donijeti Vašoj lokalnoj zajednici ?

Najčešće spominjani problemi koje bi turistički razvoj mogao donijeti na područje Grada Lipika je:

- smanjenje kvalitete okoliša
- buka
- prometne gužve i nedostatak parkirališnih mjesta
- uništavanje imovine
- opterećenje komunalne infrastrukture
- redukcije vode tijekom ljeta
- gospodarenje otpadom
- smanjenje tradicionalnog načina života i ugrožavanje privatnosti
- smanjenje sigurnosti i remećenje javnog reda i mira
- porast cijena
- komercijalizacija kulturne baštine i narušavanje duha mjesta
- neadekvatni turistički sadržaji koji smanjuju atraktivnost destinacije
- pretjerani turistički razvoj
- provedba skupih projekata koji ne donose gospodarski učinak

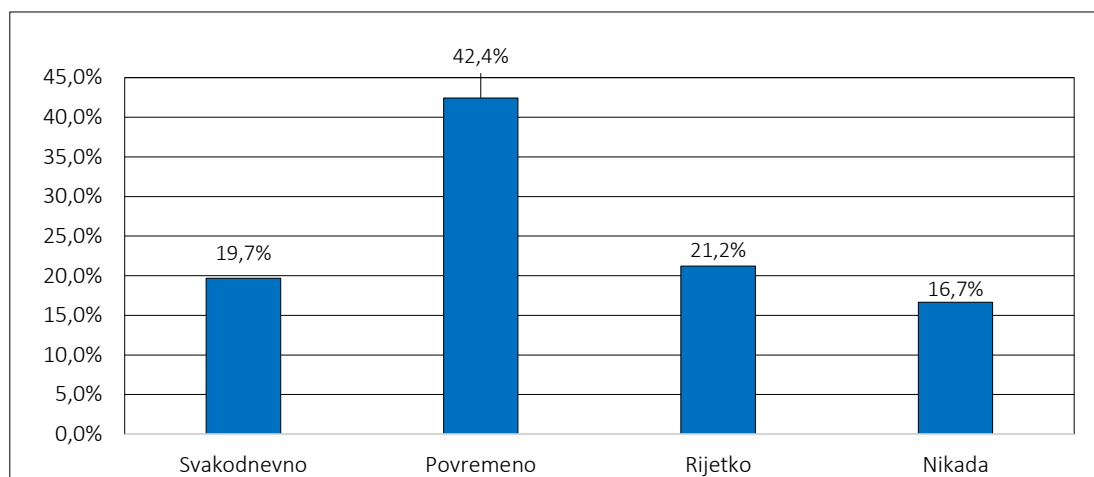
Koliko se često susrećete s turistima u Vašem mjestu ?

Najveći broj ispitanika, njih 42,4 %, odgovorio je da se s turistima susreće povremeno. Svakodnevni kontakt s turistima iskazalo je 19,7 % ispitanika, dok ih 21,2 % navodi da se susreće rijetko, a 16,7 % nikada ne dolazi u kontakt s turistima. Kada ispitanici navode da se s turistima susreću povremeno (42,4%), to upućuje na činjenicu da turisti nisu prisutni kontinuirano tijekom cijele godine, već se njihova prisutnost pojavljuje u određenim razdobljima, najčešće tijekom turističke sezone, vikenda, praznika ili prigodom pojedinih manifestacija. Takva povremenost ukazuje na sezonski karakter turizma, kada određeni mjeseci bilježe veći intenzitet turističkih aktivnosti, dok u ostatku godine turistički promet opada. Tome doprinosi i intenzitet turističke djelatnosti u destinaciji tj. dolasci i noćenja turista na području Grada Lipika. U naselju Lipik ispitanike povremeno susreće više od polovice ispitanika, njih 52,9 %. Svakodnevni kontakt s turistima iskazalo je 23,5 % ispitanika, dok ih 13,7 % navodi da se susreće rijetko, a 9,8 % nikada ne dolazi u kontakt s turistima.

Čestina susretanja turista smanjena je u odgovorima (kategorija „rijetko“ ili „nikada“) koji su dali ispitanici iz ostalih naselja na području Grada Lipika gdje postoji manja zastupljenost turističkih sadržaja te generalno slabiji turistički rezultati u pogledu dolazaka i noćenja.

Slika 25. Odgovor na pitanje „Koliko se često susrećete s turistima u Vašem mjestu ?“.

Izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

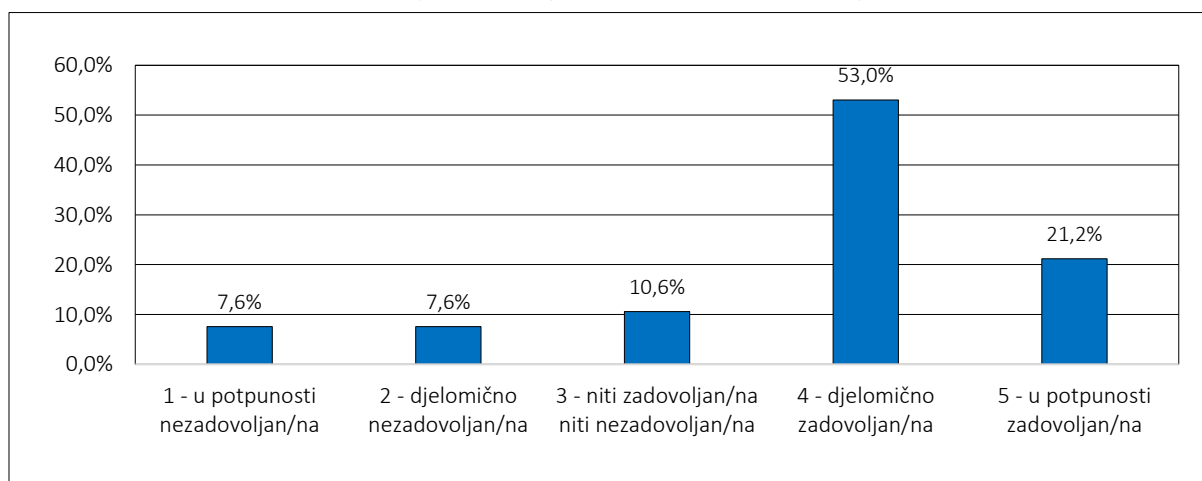

Koliko ste trenutno zadovoljni sa životom u Vašem mjestu ?

Najveći broj ispitanika, njih 53,0 %, izrazio je djelomično zadovoljstvo, dok je 21,2 % u potpunosti zadovoljno životom u mjestu u kojem žive. Ukupno gledano, više od tri četvrtine ispitanika (74,2 %) ocjenjuje život u mjestu pozitivno – u cijelosti ili barem djelomično što je važan preduvjet za aktivno sudjelovanje u planiranju i donošenju odluka koje se tiču budućnosti mjesta. S druge strane, nezadovoljstvo je iskazalo 15,2 % ispitanika (ravnomjerno raspoređeno između potpuno i djelomično nezadovoljnih), dok je 10,6 % ostalo neutralno, odnosno niti zadovoljno niti nezadovoljno. Ovi rezultati upućuju na to da većina stanovnika ima pozitivan dojam o kvaliteti života u svom mjestu, no istovremeno je znatan broj onih koji su umjereno zadovoljni, što može ukazivati na određene izazove pružanja gradskih usluga kao što su komunalne usluge, održavanje infrastrukture, sigurnost, prometna povezanost, dostupnost zdravstvene i socijalne skrbi, obrazovanje, razvoj kulturnih i rekreativnih sadržaja i sl.

Slika 26. Odgovor na pitanje „Koliko ste trenutno zadovoljni sa životom u Vašem mjestu ?“.

Izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

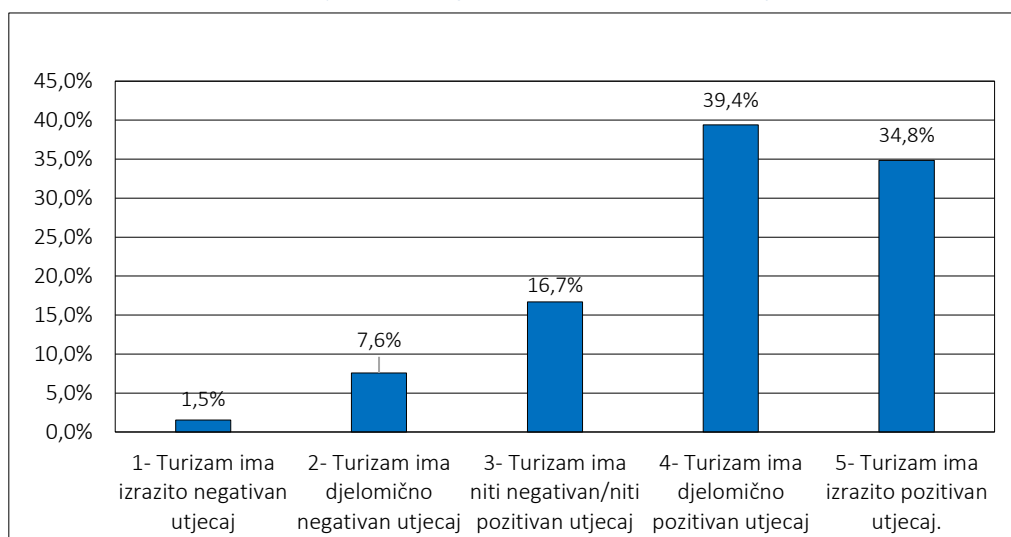

Kako turistički razvoj utječe na duh Vašeg mjesta ?

Ukupno tri četvrtine ispitanika (74,2%) smatra da turizam djeluje pozitivno – bilo djelomično (39,4%) ili izrazito (34,8%) na identitet, atmosferu i osjećaj koji mjesto stvara kod svojih stanovnika i posjetitelja. Ovaj pozitivan stav upućuje na percepciju da turizam na području Grada Lipika pridonosi oživljavanju lokalne zajednice, jačanju vidljivosti i očuvanju lokalnog identiteta, kao i na osjećaj ponosa zbog prepoznatljivosti i atraktivnosti destinacije (toplice, lipicanci, bazeni, manifestacije, kultura, perivoj i sl.) Istodobno, 9,1% ispitanika izražava negativan stav – što može upućivati na zabrinutost zbog komercijalizacije, gubitka autentičnosti ili narušavanja svakodnevice i lokalnog identiteta. Dakle, ispitanici smatraju da turizam ne kvari duh mjesta, nego ga na neki način obogaćuje, oživljava ili čini privlačnijim, i njima i posjetiteljima.

Slika 27. Odgovor na pitanje „ Kako turistički razvoj utječe na duh Vašeg mjesta ?“.

Izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

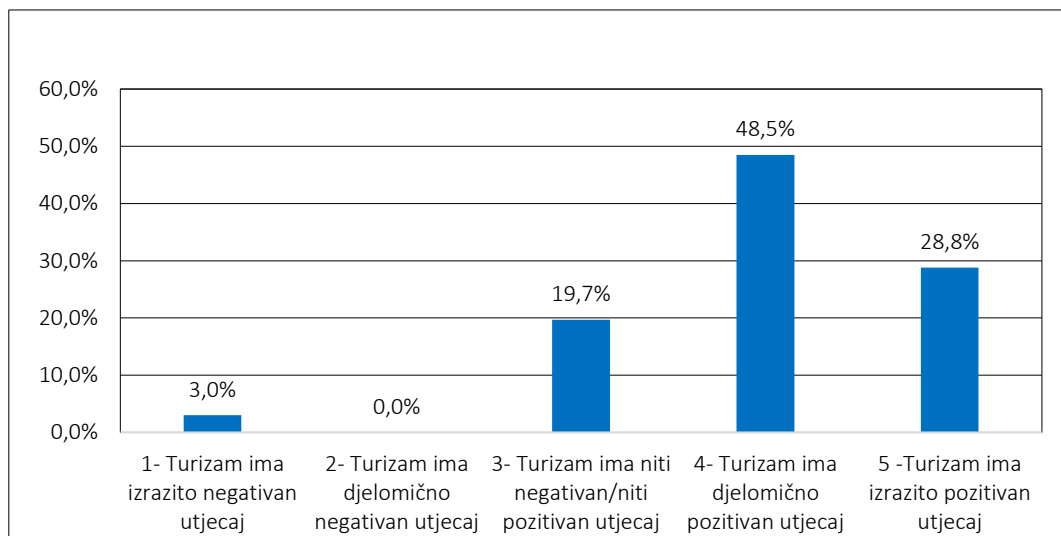

Kako turistički razvoj utječe na očuvanje tradicije, običaja i kulture Vašeg mjesta ?

Odgovori ispitanika pokazuju da lokalno stanovništvo turizam percipira kao pozitivan čimbenik u očuvanju tradicije, običaja i kulture u mjestu u kojem žive. Najveći udio ispitanika, njih 48,5 %, smatra da turizam ima djelomično pozitivan utjecaj, dok 28,8 % navodi da je taj utjecaj izrazito pozitivan. Zajedno, to čini gotovo tri četvrtine pozitivnih odgovora (77,3 %), što jasno govori o percepciji turizma kao izrazito bitnog faktora valorizacije i očuvanja materijalne i nematerijalne kulturne baštine. Neutralno mišljenje ima 19,7 % ispitanika, dok 3,1 % ispitanika smatra da turizam ima izrazito negativan utjecaj. Niti jedan ispitanik nije dao odgovor da turizam ima djelomično negativan utjecaj na očuvanje tradicije, običaja i kulture. Pozitivan stav prema ulozi turizma u očuvanju kulturne baštine upućuje na to da turizam nije percipiran samo kao gospodarska djelatnost, već i kao most između lokalne zajednice i posjetitelja.

Slika 28. Odgovor na pitanje „Kako turistički razvoj utječe na očuvanje tradicije, običaja i kulture Vašeg mjesta?“.

Izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

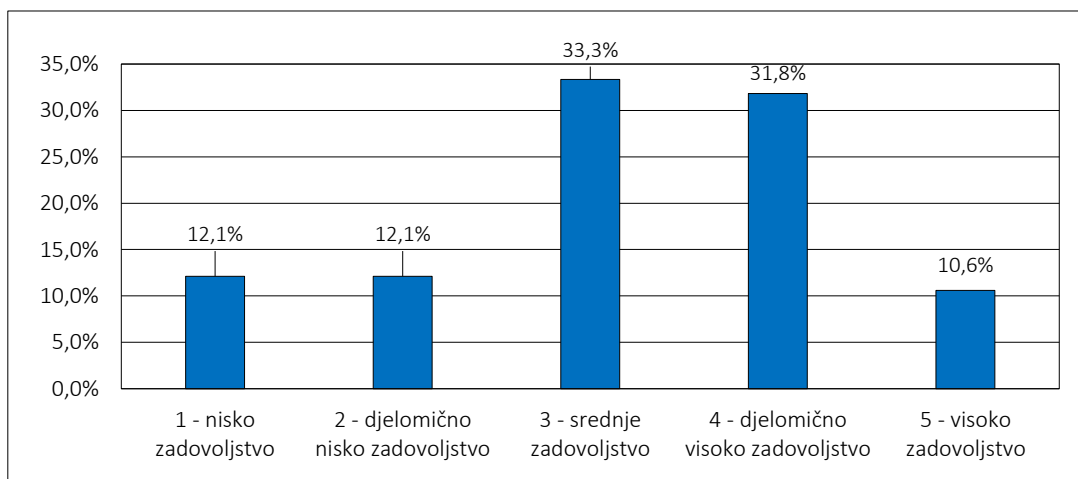
Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo).

Načini iskorištavanja termalnih i mineralnih voda

Rezultati pokazuju umjereno pozitivan stav ispitanika prema načinu iskorištavanja termalnih i mineralnih voda koje čine jednu od glavnih atrakcija područja Grada Lipika. Iako je najveći broj ispitanika (33,3%) iskazao srednje zadovoljstvo, značajan udio – njih 42,4% – izražava pozitivan dojam, bilo djelomično (31,8%) ili u potpunosti (10,6%). To sugerira da ispitanici prepoznaju određene koristi i potencijal u korištenju u njihovom korištenju, posebice u svrhu razvoja zdravstvenog, lječilišnog i wellness, ali i kulturnog i industrijskog (npr. Lipički Studenac). S druge strane, gotovo četvrtina ispitanika (24,2%) pokazuje niski stupanj zadovoljstva, što ukazuje na prisutnost određenih izazova ili nedostataka u dosadašnjem upravljanju i razvoju kapaciteta temeljenih na termalnim i mineralnim vodama.

Slika 29. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata – način iskorištavanja mineralnih i termalnih voda?“.

Izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

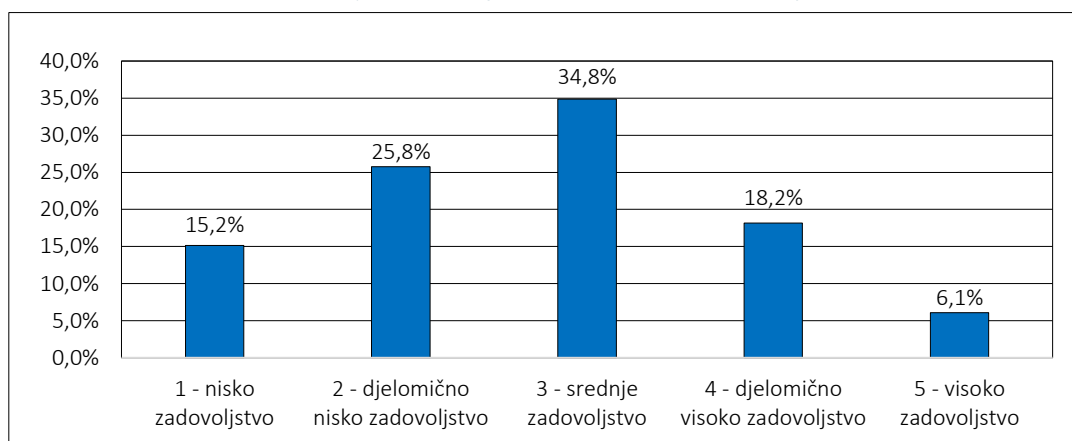
Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo).

Načini iskorištavanja konjičkog turizma

Na pitanje o zadovoljstvu načinima iskorištavanja konjičkog turizma, najveći broj ispitanika (34,8 %) ocijenio je svoje zadovoljstvo kao srednje, što sugerira neutralan stav s potencijalom za napredak. Istovremeno, čak 42 % ispitanika pokazuje nizak stupanj zadovoljstva, pri čemu je posebno izražen udio onih s djelomično niskim zadovoljstvom (25,8 %). S druge strane, manje od četvrtine (24,3 %) ispitanika izrazilo je pozitivno mišljenje, što ukazuje na to da određeni segmenti konjičkog turizma ipak zadovoljavaju trenutna očekivanja.

Obzirom na višestoljetnu tradiciju uzgoja lipicanaca u ovom kraju, kao i postojanje Državne ergele Lipik i inicijalne turističke infrastrukture za razvoj konjičkog turizma (Stazama lipicanaca i kune, Konjički klub Dijamant i sl.), ovi rezultati mogu biti povezani s činjenicom da turistički proizvod još nije u potpunosti razvijen te da će se percepcija lokalnog stanovništva u sljedećem anketnom istraživanju poboljšati po realizaciji svih planiranih projektnih aktivnosti uređenja Državne ergele Lipik.

Slika 30. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata – način iskorištavanja konjičkog turizma?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo).

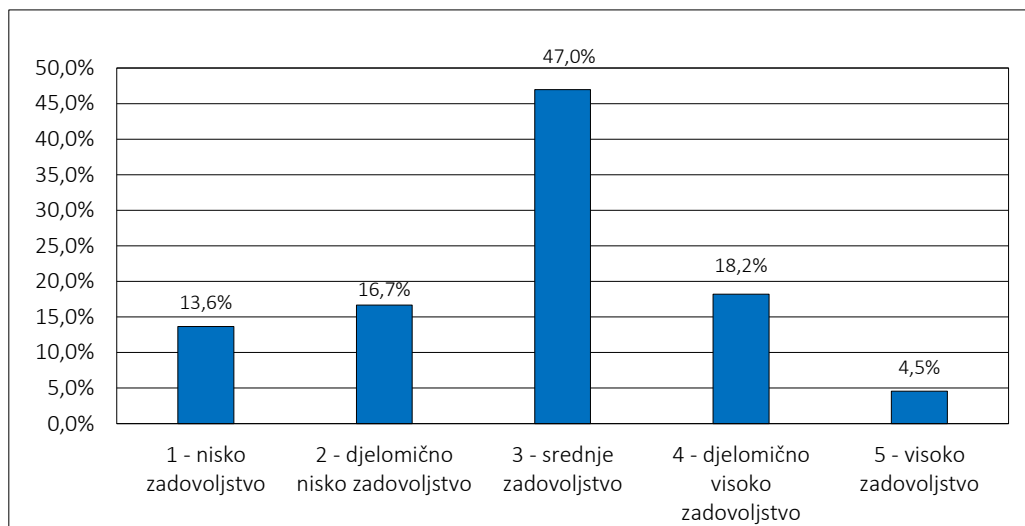
Kulturni sadržaji

Na pitanje o zadovoljstvu kulturnim sadržajima u mjestu, najveći udio ispitanika (47 %) dao je ocjenu 3 – srednje zadovoljstvo, što sugerira da kulturna ponuda postoji, ali ne u dovoljnoj mjeri ili ne zadovoljava u potpunosti potrebe lokalne zajednice. Ukupno 30,3 % ispitanika izražava nisko do djelomično nisko zadovoljstvo (ocjene 1 i 2), što ukazuje na to da značajan broj građana smatra da je kulturna ponuda ograničena, nedovoljno raznovrsna, dostupna ili nedovoljno organizirana. S druge strane, 22,7 % ispitanika izražava pozitivan stav (ocjene 4 i 5), što može značiti da određeni programi, manifestacije ili ustanove ipak uspijevaju ispuniti očekivanja dijela lokalnog stanovništva. Ovakva raspodjela odgovora ukazuje na potrebu za unapređenjem

kulturne ponude, boljim povezivanjem kulturnih aktera, većim ulaganjem u kulturnu infrastrukturu i sadržaje te jačom promocijom kulturnih događanja.

Slika 31. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata – kulturni sadržaji?“.

Izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

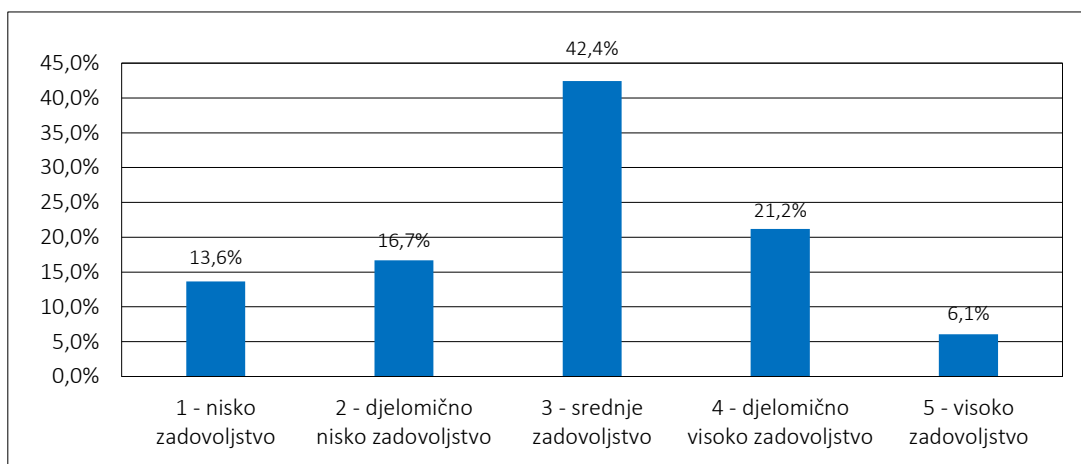
Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo).

Sportski sadržaji

Na pitanje o kvaliteti sportskih sadržaja u lokalnoj zajednici, najveći broj ispitanika dao je ocjenu 3 – srednje zadovoljstvo, što čini gotovo 42,4 % svih odgovora. Ovaj rezultat sugerira da sportska infrastruktura i ponuda djelomično zadovoljava potrebe stanovništva, ali i da postoji prostor za unaprjeđenje. Ukupno 30,3 % ispitanika izrazilo je nisko ili djelomično nisko zadovoljstvo (ocjene 1 i 2), što ukazuje na to da značajan dio građana smatra kako su sportski sadržaji nedostatni, loše održavani, nepristupačni ili loše organizirani. S druge strane, 27,3 % ispitanika navodi djelomično visoko ili visoko zadovoljstvo (ocjene 4 i 5). Ovakva raspodjela ukazuje na potencijal za daljnji razvoj sportskih sadržaja, posebno ako se želi povećati uključivanje šireg spektra stanovništva u sportske aktivnosti. Ulaganja u sportsku infrastrukturu, raznovrsnije programe, kao i poticanje rekreativnog i amaterskog sporta, mogli bi doprinijeti većem zadovoljstvu građana u ovom segmentu. Od posebnog interesa za destinaciju je završetak projekta izgradnje Sportskog centra Lipik te zone sporta i rekreacije uz jezero Raminac i dr.

Slika 32. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata – sportski sadržaji?“.

Izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

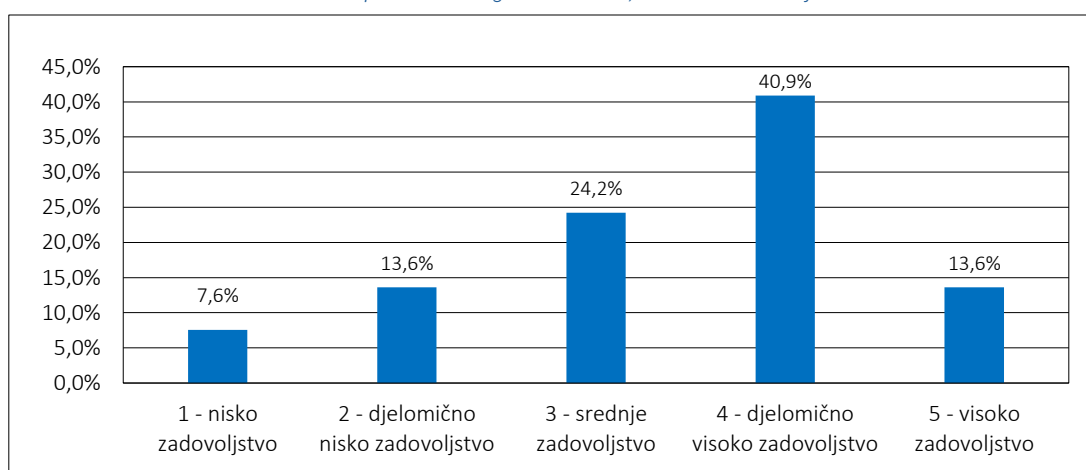
Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo).

Događanja i manifestacije

Većina ispitanika (54,5 %) pokazuje visoku ili djelomično visoku razinu zadovoljstva organiziranim događanjima i manifestacijama. Najveći udio, njih 40,9 %, izrazilo je djelomično visoko zadovoljstvo, dok ih 13,6% navodi visoko zadovoljstvo. S druge strane, 21,2% ispitanika iskazuje određenu razinu nezadovoljstva (7,6 % nisko i 13,6 % djelomično nisko zadovoljstvo), dok je 24,2% neutralno. Ovi rezultati sugeriraju da lokalna zajednica prepoznaje vrijednost kulturnih i zabavnih manifestacija i događaja koji doprinose očuvanju tradicije, razvoju društvenog života i privlačenju posjetitelja.

Slika 33. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata – događanja i manifestacije?“.

Izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

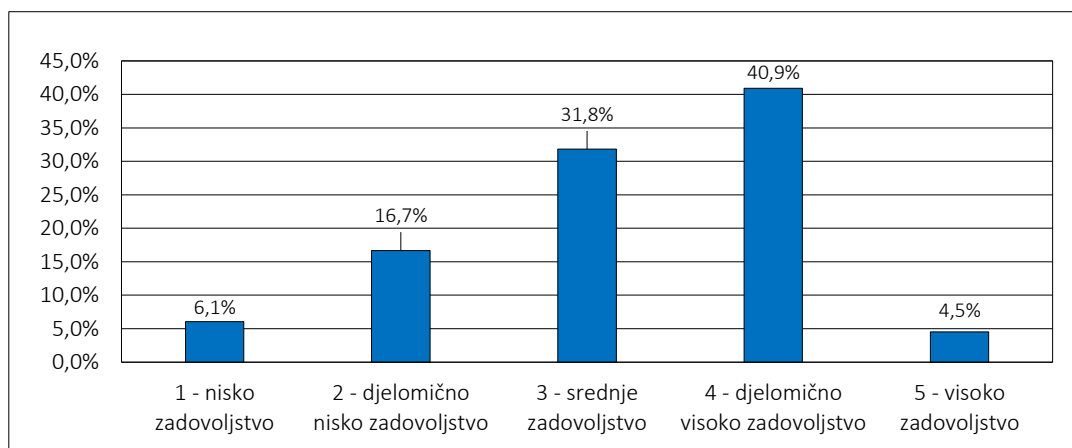
Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo).

Zbrinjavanje otpada

Najveći udio ispitanika, 40,9 %, izrazio je djelomično visoko zadovoljstvo, dok je 4,5 % u potpunosti zadovoljno. Ukupno to čini 45,4% stanovnika koji imaju pozitivan stav prema ovom segmentu komunalne usluge. S druge strane, 22,8 % ispitanika navodi neki oblik nezadovoljstva (6,1 % potpuno i 16,7 % djelomično nezadovoljni), dok je 31,8 % neutralno, odnosno izražava srednje zadovoljstvo. Rezultati pokazuju da ispitanici imaju umjereno do pozitivno mišljenje o načinu zbrinjavanja otpada, no istovremeno značajan udio neutralnih i nezadovoljnih odgovora ukazuje na potencijal za unaprjeđenje – primjerice, kroz edukaciju, dodatne usluge (odvojeno prikupljanje otpada, reciklažu), veću dostupnost spremnika, redovitost odvoza ili bolju komunikaciju s javnošću. S obzirom na važnost ove usluge za svakodnevni život i turističku privlačnost destinacije, kontinuirano poboljšavanje standarda zbrinjavanja otpada od strateškog je interesa za održivi razvoj turizma u Gradu Lipiku.

Slika 34. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata – zbrinjavanje otpada?“.

Izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo).

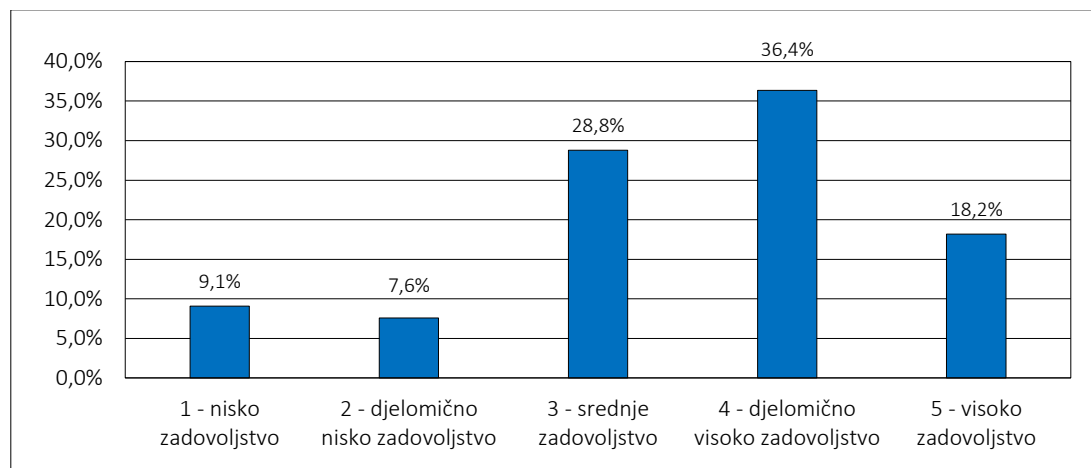
Uređenje zelenih površina (parkova, perivoja, područja uz atrakcije i sl.)

Više od polovice ispitanika izražava pozitivan stav prema uređenju zelenih površina na području destinacije. Najveći udio odgovora, njih 36,4 %, odnosi se na djelomično visoko zadovoljstvo, dok visoko zadovoljstvo izražava dodatnih 18,2 % ispitanika. Zajedno, to čini ukupno 54,6 % ispitanika koji su u većoj mjeri zadovoljni ovim segmentom, što ukazuje na općenito pozitivan dojam o stanju i održavanju zelenih površina.

S druge strane, 16,7 % ispitanika izjavilo je nisko (9,1 %) ili djelomično nisko (7,6 %) zadovoljstvo, što upućuje na određene slabosti u sustavu uređenja ili održavanja tih površina. Ovi rezultati ukazuju na potrebu za dodatnim ulaganjem u pojedina područja, posebice tamo gdje su zeleni prostori manje dostupni, zapušteni ili nedovoljno funkcionalni za potrebe zajednice. Neutralni

stav, tj. srednje zadovoljstvo, odabralo je 28,8 % ispitanika. Ovaj udio sugerira postojanje prostora za napredak te da oko četvrtine ispitanika percipira trenutnu situaciju kao zadovoljavajuću, ali ne i optimalnu. Grad Lipik poznat je po uređenim zelenim površinama i lipičkom perivoju koji čine važan dio njegova identiteta. Ove prostorno i estetski vrijedne cjeline ne samo da doprinose kvaliteti života lokalnog stanovništva, već su i među posjetiteljima prepoznate kao jedan od najvažnijih elemenata privlačnosti destinacije.

Slika 35. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata – uređenje zelenih površina (parkova, perivoja, područja uz atrakcije i sl.) ?“. Izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

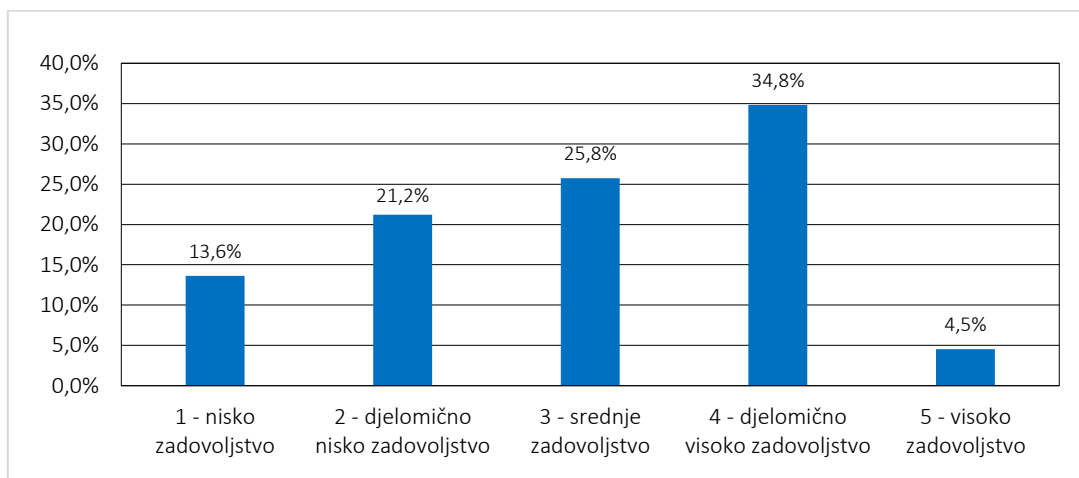

Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo).

Prometna rješenja (pješačke i biciklističke staze, organizacija prometa, kružni tokovi, uspornici, signalizacija, odmorišta za turiste)

Na temelju odgovora na pitanje o kvaliteti prometnih rješenja, uključujući pješačke i biciklističke staze, organizaciju prometa, kružne tokove, uspornike, signalizaciju i odmorišta za turiste, može se zaključiti da je percepcija građana o ovom segmentu podijeljena, s blagom prevagom prema pozitivnoj ocjeni. Najveći udio ispitanika, njih 34,8 %, iskazao je djelomično visoko zadovoljstvo, dok dodatnih 4,5 % ispitanika iskazuje visoko zadovoljstvo. Ukupno, 39,3 % ispitanika izražava pozitivan stav o prometnim rješenjima, što upućuje na to da dio građana prepoznaje napredak i funkcionalnost prometne infrastrukture, ali s primjetnim prostorom za unaprjeđenje. S druge strane, nisko zadovoljstvo iskazalo je 13,6 %, a djelomično nisko dodatnih 21,2 %, što ukupno čini 34,8 % ispitanika koji su nezadovoljni trenutnim stanjem.

Slika 36. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata – prometna rješenja (pješačke i biciklističke staze, organizacija prometa, kružni tokovi, uspornici, signalizacija, odmorišta za turiste)?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

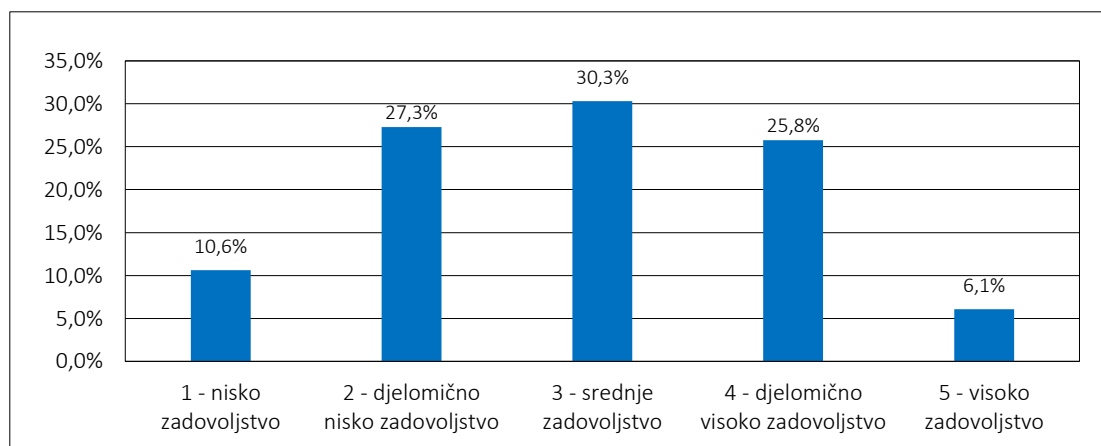

Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo).

Parkirališta

Ukupno 37,9 % ispitanika izrazilo je nezadovoljstvo kvalitetom parkirališta, pri čemu je 10,6 % u potpunosti nezadovoljno, a 27,3 % djelomično nezadovoljno. Najveći udio ispitanika, njih 30,3 %, ocijenio je kvalitetu parkirališta kao srednju, što ukazuje na percepciju da su postojeći kapaciteti i organizacija parkirnih prostora prosječni. S druge strane, 31,9 % ispitanika iskazuje pozitivno mišljenje o ovom segmentu, dajući ocjene djelomično visoko ili visoko zadovoljstvo. Ovi rezultati ukazuju na podijeljenost stavova građana o parkiralištima u njihovom mjestu, pri čemu se prepoznaju određeni pomaci i funkcionalnosti, ali i jasno izražene potrebe za dodatnim ulaganjima i optimizacijom parkirnih kapaciteta. Sveukupno, percepcija parkirališta odražava izazove u prometnoj infrastrukturi koji zahtijevaju daljnju pažnju i intervencije kako bi se zadovoljile potrebe lokalne zajednice i posjetitelja.

Slika 37. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata – parkirališta?“. Izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

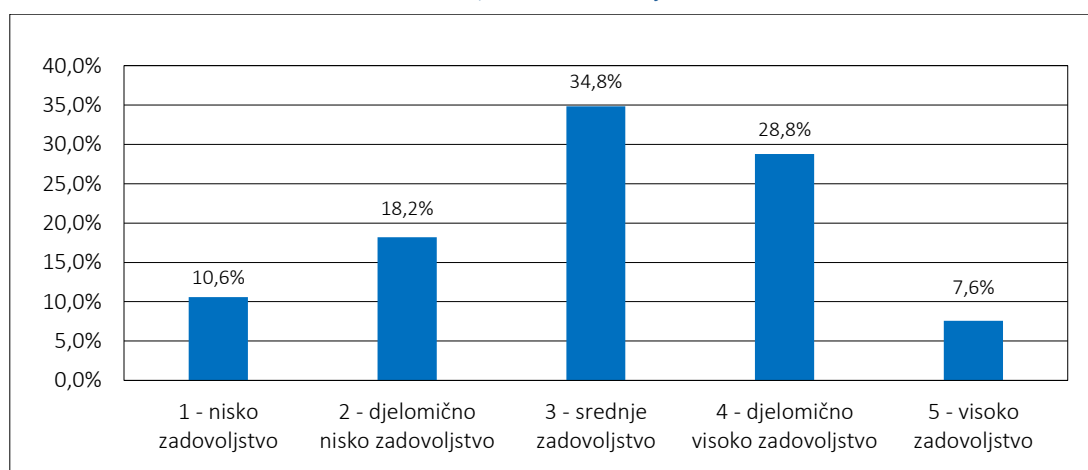

Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo).

Ugostiteljska ponuda

Ukupno 28,8 % ispitanika u Gradu Lipiku izrazilo je djelomično visoko zadovoljstvo kvalitetom ugostiteljske ponude, dok je 7,6 % njih u potpunosti zadovoljno. Najveći broj ispitanika, njih 34,8 %, ocijenio je ovaj segment kao srednje zadovoljavajući, što ukazuje na prosječnu percepciju ponude i mogućnosti za unapređenje. S druge strane, 28,8 % ispitanika izrazilo je nezadovoljstvo, s tim da je 10,6 % u potpunosti nezadovoljno, a 18,2 % djelomično nezadovoljno kvalitetom ugostiteljskih usluga. Ovi rezultati sugeriraju da ugostiteljska ponuda u Gradu Lipiku ima solidne temelje, ali postoji prostor za poboljšanja kako bi se zadovoljile očekivanja i potrebe kako lokalnog stanovništva, tako i turista.

Slika 38. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata – ugostiteljska ponuda?“. Izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

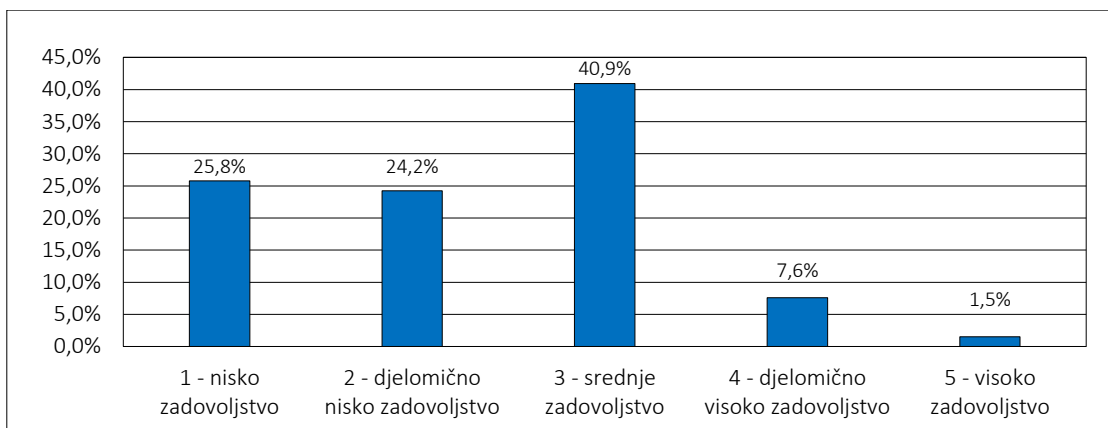

Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo).

Povezanost OPG-a sa lokalnim restoranima i kafićima

Ukupno 50 % ispitanika izrazilo je nezadovoljstvo povezanošću OPG-ova s lokalnim restoranima i kafićima, pri čemu je 25,8 % u potpunosti nezadovoljno, a 24,2 % djelomično nezadovoljno. Najveći broj ispitanika, njih 40,9 %, ocijenio je ovaj segment kao srednje zadovoljavajući, dok je samo manji dio, ukupno 9,1 %, izrazio visoko zadovoljstvo ovom povezanošću. Ovi rezultati ukazuju na značajne izazove u integraciji lokalnih proizvođača s ugostiteljskim sektorom, što predstavlja područje s velikim potencijalom za razvoj i poboljšanje u svrhu jačanja ruralnog turizma te unapređenja gastronomske ponude lokalnih ugostitelja, koja se temelji na autentičnim i domaćim proizvodima s OPG-ova.

Slika 39. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata – povezanost OPG-a sa lokalnim restoranima i kafićima?“, Izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

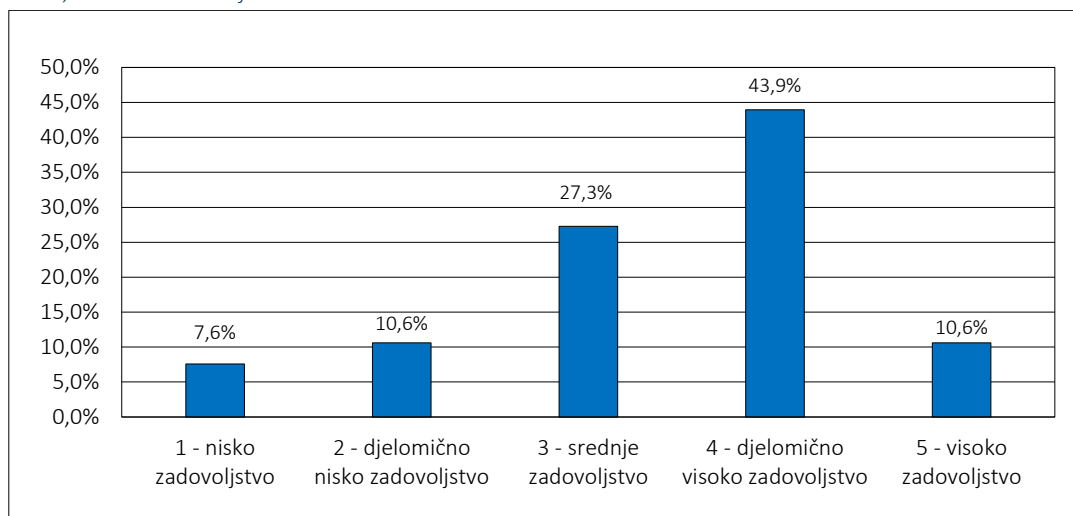

Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo).

Kvaliteta života

Najveći udio ispitanika (43,9%) izrazio je djelomično visoko zadovoljstvo, dok je nešto više od četvrtine (27,3%) ocijenilo svoje zadovoljstvo kao srednje. Manji, ali ipak značajan broj ispitanika (10,6%) ocijenio je zadovoljstvo kao visoko, dok je približno jednak udio (10,6%) naveo djelomično nisko zadovoljstvo. Najmanji udio ispitanika (7,6%) iskazao je nisko zadovoljstvo. Ovakva distribucija odgovora pokazuje da većina građana prepoznaje određeni nivo kvalitete i pozitivnih aspekata života u zajednici, ali da istovremeno postoji prostor za unapređenje kako bi se što veći broj ispitanika pomaknuo prema višim razinama zadovoljstva.

Slika 40. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata – kvaliteta života?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

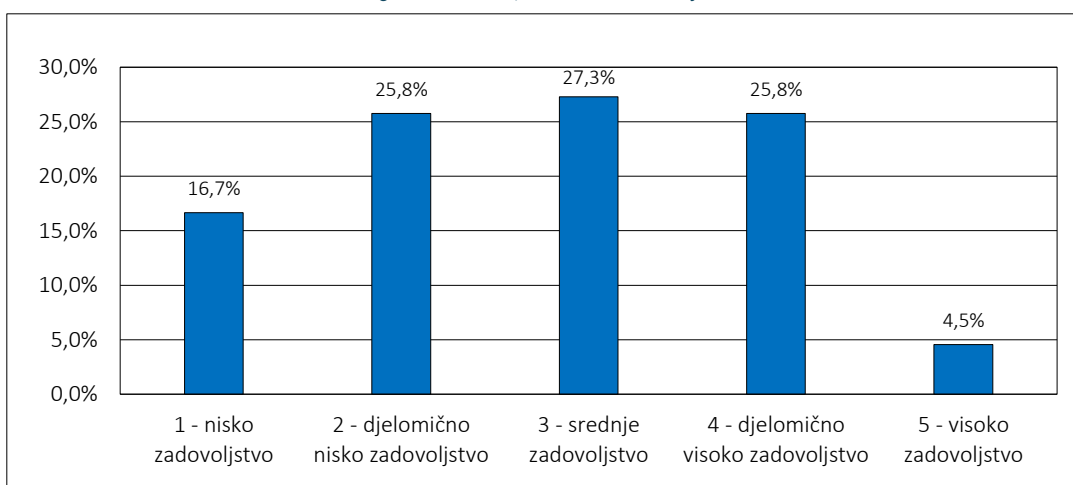

Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo).

Upravljanje turizmom

Najveći postotak ispitanika (27,3 %) ocijenio je upravljanje turizmom srednjom ocjenom 3, što ukazuje na neutralan stav prema kvaliteti trenutnog upravljanja. Djelomično nisko zadovoljstvo (ocjena 2) izrazilo je 25,8 % ispitanika, dok je jednaki postotak (25,8 %) dalo djelomično visoku ocjenu (4). Ocjene 2, 3 i 4 imaju vrlo slične postotke što ukazuje na to da među ispitanicima nema jasnog konsenzusa o kvaliteti upravljanja turizmom. Drugim riječima, lokalna zajednica nije ni izrazito nezadovoljna, ali ni potpuno zadovoljna trenutnim stanjem. Nisko zadovoljstvo (ocjena 1) izrazilo je 16,7 % ispitanika. Visoko zadovoljstvo (ocjena 5) bilo je najmanje zastupljeno, sa samo 4,5 %.

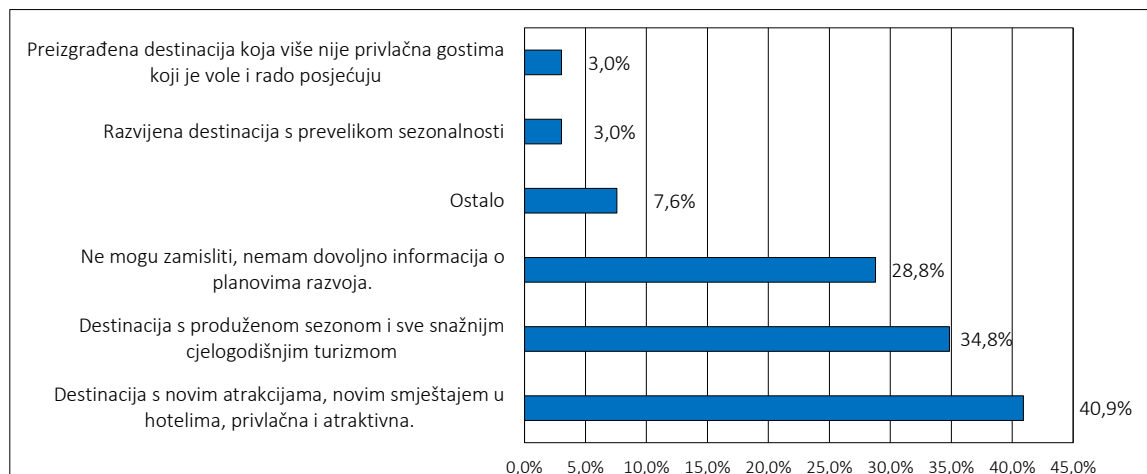
Slika 41. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata – upravljanje turizmom?“. Izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

S obzirom na trenutne projekte i aktivnosti u turizmu Grada Lipika, kako vidite turizam Grada Lipika za 5 godina?

Najveći broj ispitanika (40,9 %) vidi Grad Lipik za pet godina kao destinaciju s novim atrakcijama i novim smještajnim kapacitetima u hotelima, što je čini privlačnom i atraktivnom. Značajan postotak ispitanika (34,8 %) očekuje produženje turističke sezone i razvoj snažnijeg cjelogodišnjeg turizma, što ukazuje na pozitivan stav u pogledu rasta i stabilnosti turističke ponude. Ukupno 28,8 % ispitanika izrazilo je nesigurnost ili nedostatak informacija o planovima razvoja, što može ukazivati na potrebu bolje komunikacije i informiranja lokalne zajednice o turističkim projektima. Manji dio ispitanika zabrinut je zbog mogućnosti prevelike sezonalnosti (3,0 %) ili preizgrađenosti destinacije koja bi mogla izgubiti svoju privlačnost (3,0 %).

Slika 42. Odgovor na pitanje „S obzirom na trenutne projekte i aktivnosti u turizmu Grada Lipika, kako vidite turizam Grada Lipika za 5 godina?“. Izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

Analiza anketnih odgovora turista i jednodnevnih posjetitelja

Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja provedena je s ciljem prikupljanja informacija o njihovim navikama, zadovoljstvu uslugama, motivima dolaska te ukupnom doživljaju destinacije Grada Lipika. Ova analiza daje uvid u preferencije i potrebe posjetitelja te predstavlja važan alat za unapređenje turističke ponude i planiranje budućih turističkih aktivnosti. Posebnost Grada Lipika ogleda se u raznolikosti profila posjetitelja – osim klasičnih turista koji koriste i plaćaju smještaj, značajan udio čine i jednodnevni posjetitelji, kao i osobe koje borave u Toplicama Lipik – Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju bez plaćanja smještaja ili primjerice Domu Hrvatskih veterana Lipik. Ukupno je zaprimljeno 113 odgovora, što predstavlja zadovoljavajući uzorak za kvalitativnu analizu lokalnog stanja i potencijala turističkog razvoja destinacije.

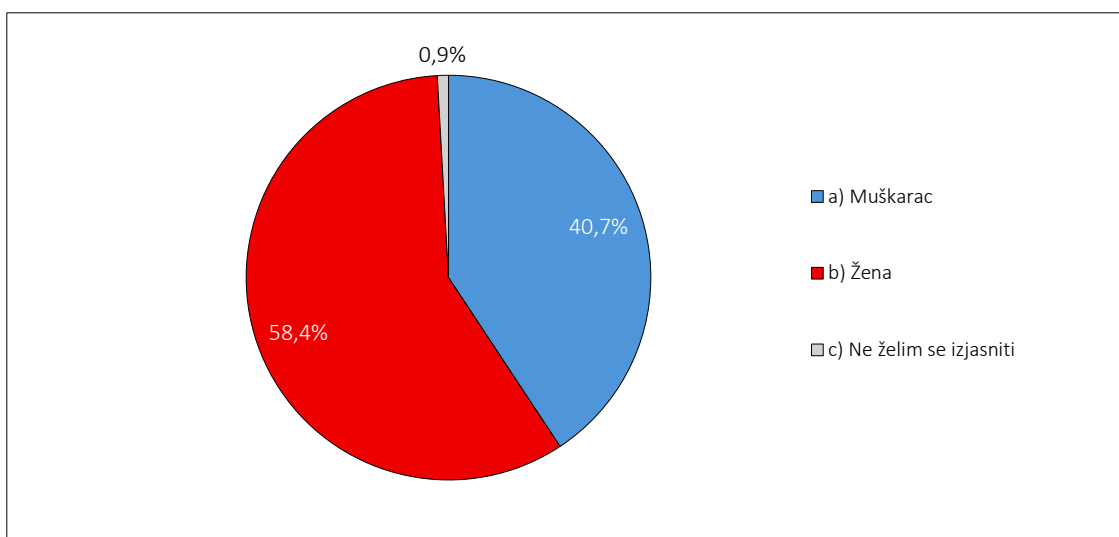
Sociodemografski profil ispitanika

Spolna struktura?

U anketi je sudjelovalo 58,4 % žena i 40,7 % muškaraca, što ukazuje na gotovo ravnomjernu zastupljenost po spolu. Manji udio ispitanika, njih 0,9 %, nije se želio izjasniti o spolu.

Slika 43. Odgovor na pitanje „Spolna struktura?“.

Izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.

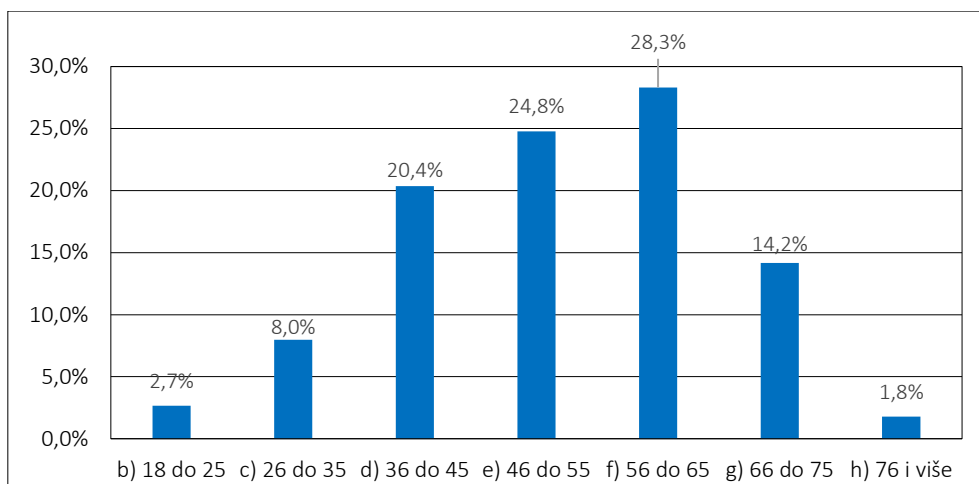

Dobna struktura

Najzastupljenija dobna skupina među ispitanicima je ona od 56 do 65 godina (28,3 %), a slijede je skupina od 46 do 55 godina (24,8 %) i 36 do 45 godina (20,4 %). Dobne skupine od 26 do 35 i 66 do 75 godina zastupljene su s po 12,1 %, dok najmlađa skupina, 18 do 25 godina, čini 2,7 % ispitanika. Najstariji dio populacije, stariji od 76 i više godine čine 1,8 % ispitanika. Obzirom na distribuciju ispitanika prema dobnim skupinama osiguran je zadovoljavajući uzorak u kojem se broj ispitanika povećava prema kasnijoj zreloj dobi, a smanjuje prema mladoj i staroj dobi.

Slika 44. Odgovor na pitanje „Dobna struktura?“.

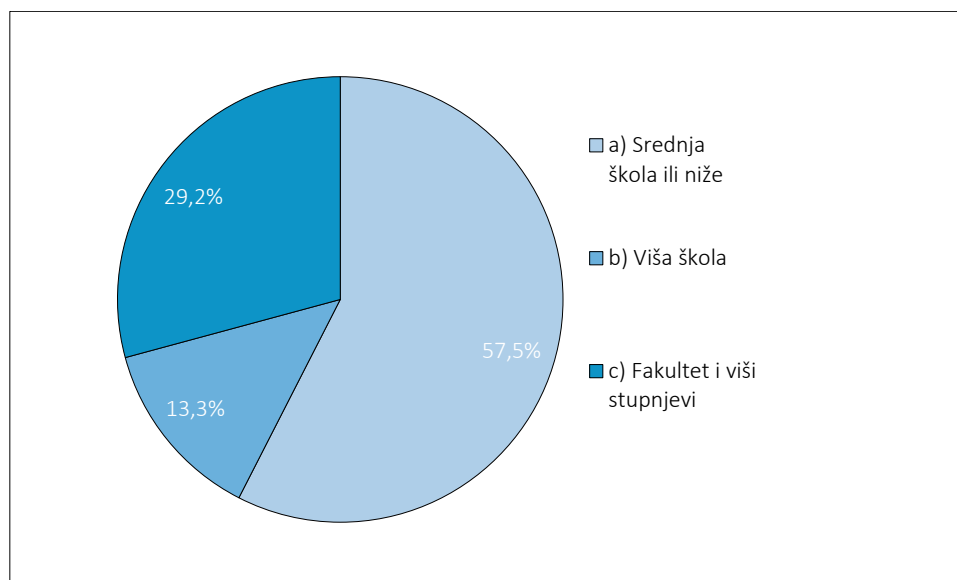
Izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.

Najviši završen stupanj obrazovanja ?

Najveći udio, 57,5 %, čine osobe sa srednjom školom ili nižim stupnjem obrazovanja. Ispitanici sa fakultetom i višim skupinama obrazovanja, čine 29,2 %, dok je višu školu završilo 13,3 % ispitanika.

Slika 45. Odgovor na pitanje „Najviši završen stupanj obrazovanja ?“.

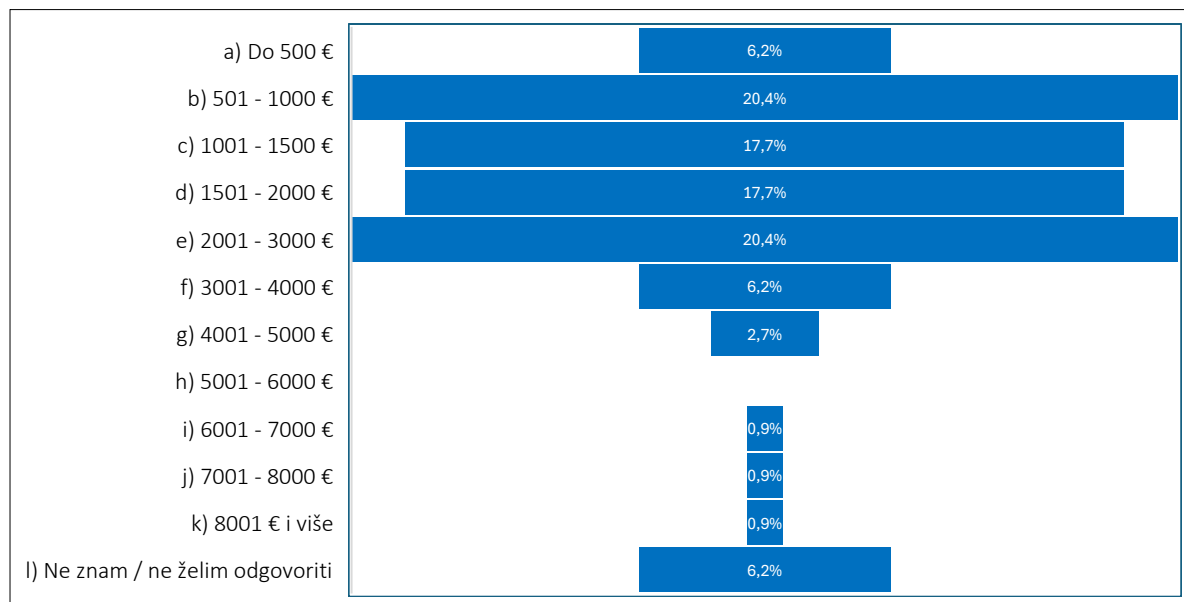
Izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.

Mjesečna primanja kućanstva ?

Najveći broj ispitanika, njih 20,4 %, ima mjesečna primanja u rasponu od 500-1000 € i 2001-3000 €. Ovakva struktura odgovora ukazuje na pretežito slabiji dohodovni status ispitanika koji dolaze u destinaciju (osobe na rehabilitaciji, umirovljenici, ratni veterani i sl.), dok je raspodjela primanja kućanstva u iznosu 2001-3000 €. Ukupno 17,7 % ispitanika ima primanja u iznosu 1001-1500 € te 1501-2000 €. Sukladno tome, trećina ispitanika ima primanja koja su između 1001-2000 €. Tek manji broj ispitanika ukupno 6,2 % s prihodima 3001-4000 € te 2,7 % u rasponu od 4001-5000 €. Ukupno 2,7 % ima primanja veća od 6000 €. Ukupno 6,2 % ispitanika nije htjelo odgovoriti na ovo pitanje. Struktura odgovora ukazuje da u destinaciju pretežito dolaze turisti i jednodnevni posjetitelji s nižim ili srednjim mjesečnim primanjima kućanstva.

Slika 46. Odgovor na pitanje „Mjesečna primanja kućanstva ?“. Izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.

Identifikacijska pitanja

Vi ste – zaokružite što Vas najbolje opisuje (samo jedan odgovor)

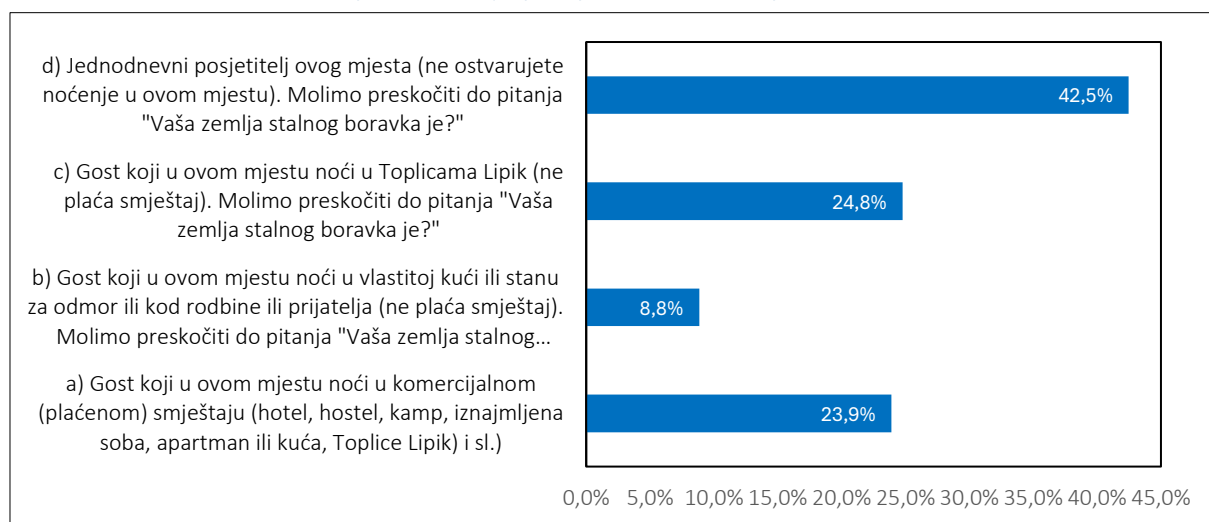
U ovom pitanju ispitanici su se trebali izjasniti jesu li turisti u komercijalnom ili nekomercijalnom smještaju, odnosno jesu li jednodnevni posjetitelji. Obzirom na specifičnost turističke ponude destinacije u ovom pitanju je uveden dodatni odgovor koji je vezan uz goste koji dolaze u Toplice Lipik – Specijalnu bolnicu za medicinsku rehabilitaciju kao pacijenti (HZZO uputnica) te nisu korisnici usluge komercijalnog ili nekomercijalnog smještaja, obzirom da se ne vode u sustavu eVisitor. Obzirom da ostvaruju noćenja u objektima Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju, ne smatraju se jednodnevnim posjetiteljima te se u tu svrhu razmatraju zasebno.

Najzastupljeniji broj ispitanika bili su jednodnevni posjetitelji koji su anketirani tijekom posjete destinaciji bez noćenja, ukupno 42,5 %. Uzorak ovih ispitanika prikupljen je na odabranim

mjestima gdje postoji veća frekvencija ispitanika, npr. vanjski bazeni Lipik, Državna ergela Lipik, Dom Hrvatskih veterana Lipik i dr.

Turisti u komercijalnom smještaju čine 23,9 % ukupnog broja ispitanika, dok je u nekomercijalnom smještaju zabilježeno 8,8 % ispitanika.

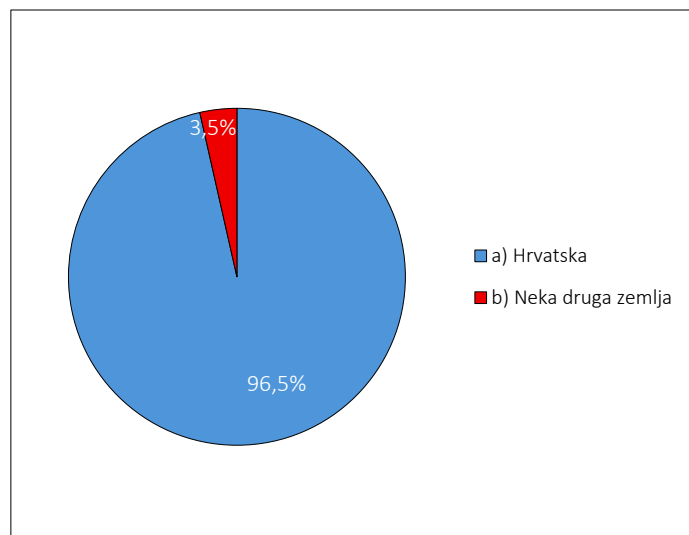
Slika 47. Odgovor na pitanje „Vi ste – zaokružite što Vas najbolje opisuje (samo jedan odgovor)“. Izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.

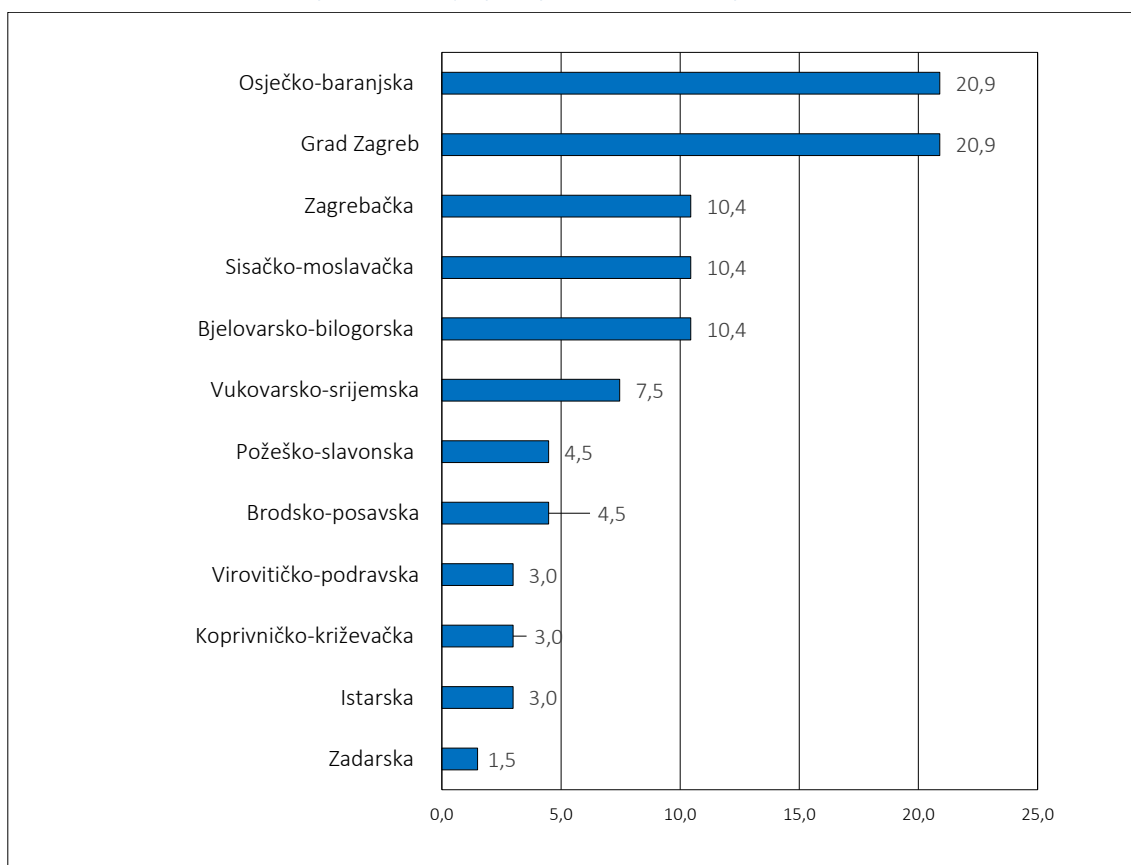
Vaša zemlja stalnog boravka je?

Velika većina ispitanika, njih 96,5 %, dolazi iz Republike Hrvatske, dok preostalih 3,5 % čine posjetitelji iz inozemstva. Ovaj podatak potvrđuje da je destinacija Grada Lipika primarno orijentirana na domaće tržište, s naglaskom na nacionalne korisnike zdravstvenih i rehabilitacijskih usluga.

Slika 48. Odgovor na pitanje „Vaša zemlja stalnog boravka je?“ Izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.

Slika 49. Turisti i jednodnevni posjetitelji prema mjestu boravka u Republici Hrvatskoj“. Izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.

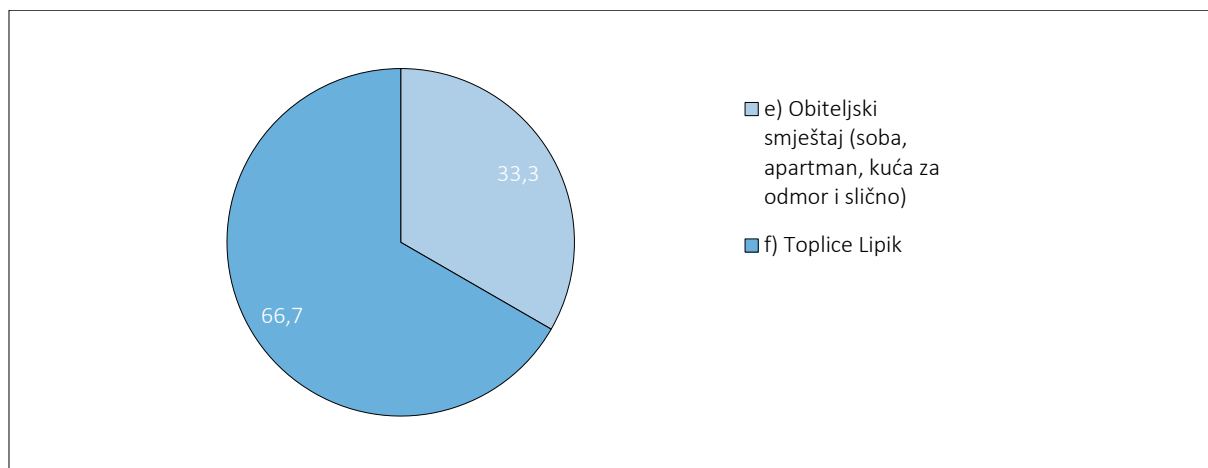
Turisti i jednodnevni posjetitelji koji posjećuju destinaciju Lipik dolaze pretežito iz Kontinentalne Hrvatske. Analizom podataka prema županijama prebivališta ispitanika uočava se da najveći udio posjetitelja dolazi iz Grada Zagreba i Osječko-baranjske županije, s udjelom od po 20,9 %. Slijede Bjelovarsko-bilogorska, Sisačko-moslavačka i Zagrebačka županija, svaka s po 10,4 %. Značajniji udjeli zabilježeni su još u Vukovarsko-srijemskoj županiji (7,5 %), dok ostale županije sudjeluju s manjim postotcima. Ovi podaci upućuju na snažan utjecaj regionalne blizine i dostupnosti, ali i

na važnost Zagreba kao izvorišnog tržišta posjetitelja destinacije. Također, značajan udio posjetitelja iz slavonskih županija dodatno potvrđuje važnost lokacije unutar regije te potencijal za daljnji razvoj zdravstvenog turizma.

Vrsta smještajnog objekta u kojem odsjedate u ovom mjestu (komercijalni smještaj)?

Od ukupnog broj ispitanika koji su ispitani kao turisti u komercijalnom smještaju njih 66,6 % je odsjelo unutar objekata Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju koji nude komercijalni smještaj, dok je ostatak odsjeo u obiteljskom smještaju (soba, apartman, kuće za odmor) kod privatnih iznajmljivača. Obzirom da Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju pružaju uslugu komercijalnog smještaja u objektima „Ankin Dvor“ i „Kamene Kupke“ koji su kategorizirani kao apartmani i sobe, ovi su ispitanici analizirani u zasebnoj kategoriji „Toplice Lipik“. Ostali oblici komercijalnog smještaja (hotel, hostel, kamp i turističko naselje) nisu zabilježeni obzirom da na području Grada Lipika ne postoje ovi oblici komercijalnog smještaja. Izgradnjom i obnovom hotela Fontana u sklopu Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju te drugih projekata hotelskog smještaja (Vila Savić i sl.), za očekivati je ravnomjerniju distribuciju promatranih kategorija.

Slika 50. Odgovor na pitanje „Vrsta smještajnog objekta u kojem odsjedate u ovom mjestu (komercijalni smještaj)?“. Izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.

Obilježja putovanja? (Ukupan broj noćenja u ovom mjestu tijekom ovog putovanja)

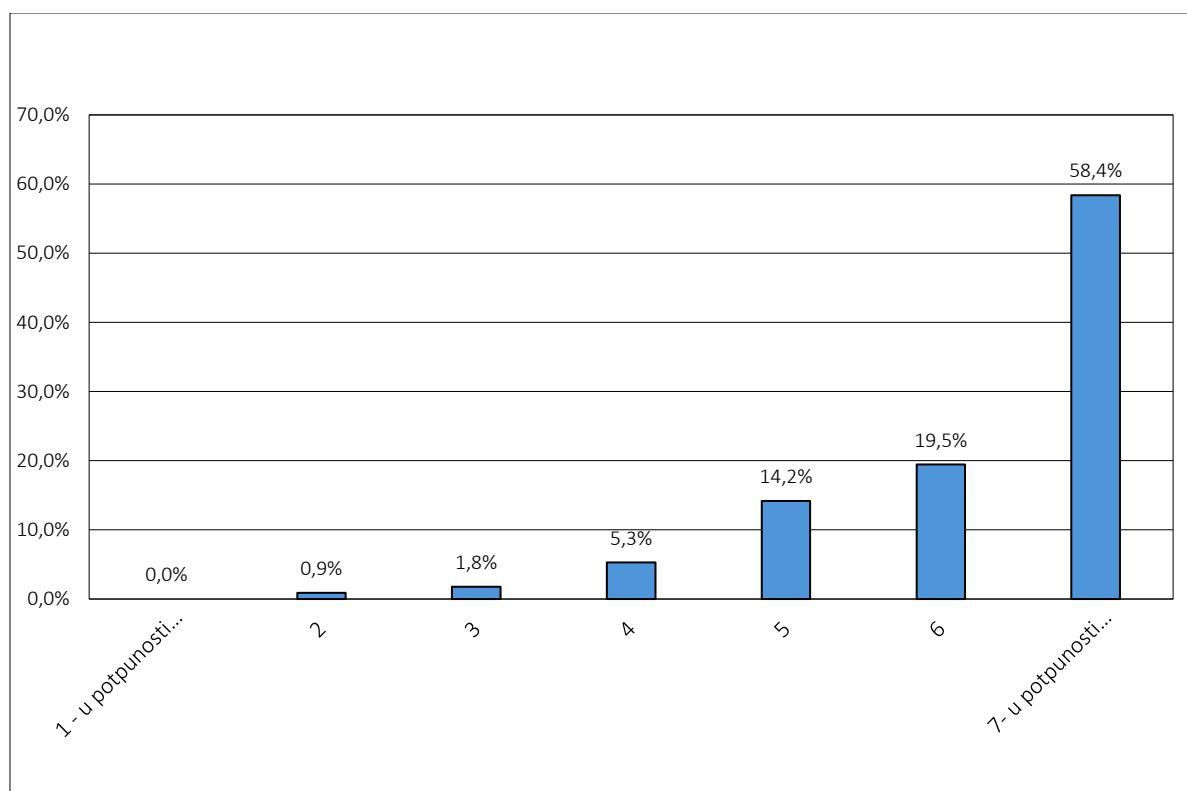
Ukupno 60,9 % turista u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju dalo je odgovor da će u destinaciji noćiti više od 10 dana. Obzirom da je kod većine turista prevladavajući razlog dolaska liječenje i rehabilitacija, u pogledu trajanja boravka i planiranog broja noćenja, ovi su odgovori očekivani. Ukupno 21,7 % dalo je odgovor da će ostvariti 1-3 noćenja koji mogu biti motivirani eventualno drugim razlozima dolaska (vanjski bazeni Lipik, Državna ergela Lipik i dr.). Prosječan broj noćenja izračunat u uzorku iznosi 10,58 noćenja, što dodatno potvrđuje činjenicu da destinacija privlači posjetitelje na duži boravak, prvenstveno radi korištenja zdravstvenih usluga. Ovaj podatak ukazuje na specifičan turistički profil destinacije, koji se razlikuje od klasičnih turističkih destinacija s kraćim prosječnim zadržavanjem turista.

Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji

Koliko ste zadovoljni svojim cjelokupnim boravkom u ovoj destinaciji?

Rezultati ankete pokazuju visoku razinu zadovoljstva turista i jednodnevnih posjetitelja destinacijom. Najveći broj ispitanika, njih 58,4 %, ocijenio je svoje zadovoljstvo s najvišom ocjenom 7 – u potpunosti zadovoljan/na. Slijedi 19,5 % ispitanika koji su dali ocjenu 6, te 14,2 % koji su zadovoljstvo izrazili ocjenom 5. Niže ocjene (1 do 4) zabilježene su u zanemarivom postotku – ukupno 8 % ispitanika. Potpuno nezadovoljnih ispitanika (ocjena 1) nije bilo, a ocjene 2 i 3 su slabo zastupljene. Ovakva distribucija odgovora jasno ukazuje na vrlo visok stupanj zadovoljstva ponudom i iskustvom boravka u destinaciji, što predstavlja značajan potencijal za daljnju promociju i zadržavanje postojećih korisnika, ali i privlačenje novih posjetitelja.

Slika 51. Odgovor na pitanje „Koliko ste zadovoljni svojim cjelokupnim boravkom u ovoj destinaciji?“. Izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.

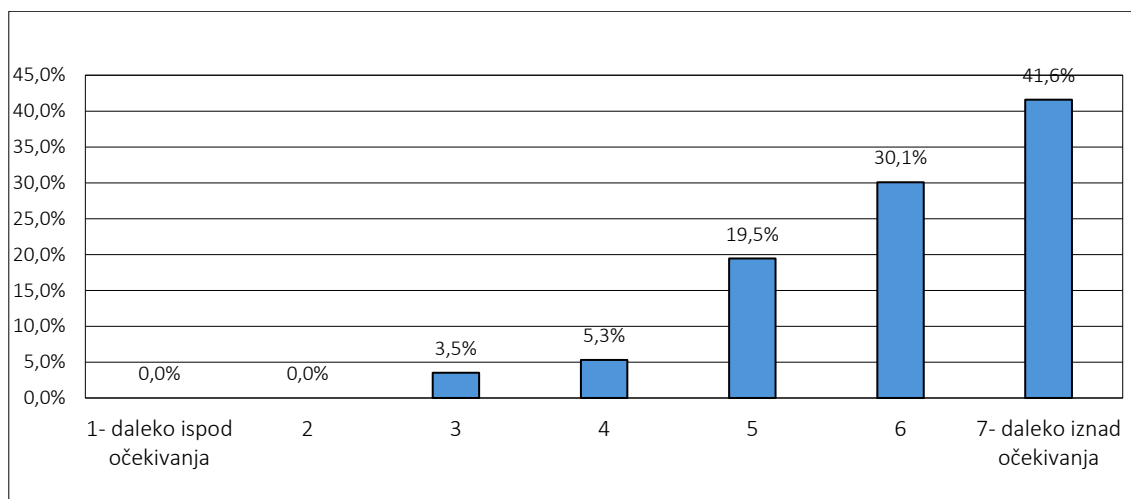

U kojoj mjeri je boravak u ovoj destinaciji ispunio Vaša očekivanja?

Na pitanje u kojoj je mjeri boravak u destinaciji ispunio njihova očekivanja, većina ispitanika izrazila je vrlo pozitivan stav. Čak 41,6 % ocijenilo je svoje iskustvo najvišom ocjenom 7, dok je 30,1 % ispitanika dalo ocjenu 6, a 19,5 % ocjenu 5. Niže ocjene (3 i 4) zabilježene su u manjem

udjelu – ukupno 8,8 %, dok nije bilo odgovora u kategorijama 1 – daleko ispod očekivanja i 2, što dodatno potvrđuje pozitivnu percepciju boravka u destinaciji. Ovakva raspodjela odgovora upućuje na visok stupanj zadovoljstva posjetitelja te nadmašena očekivanja kod velikog dijela njih, što je vrlo važan pokazatelj kvalitete usluge i potencijal za razvoj destinacije kroz preporuke i povratne dolaske.

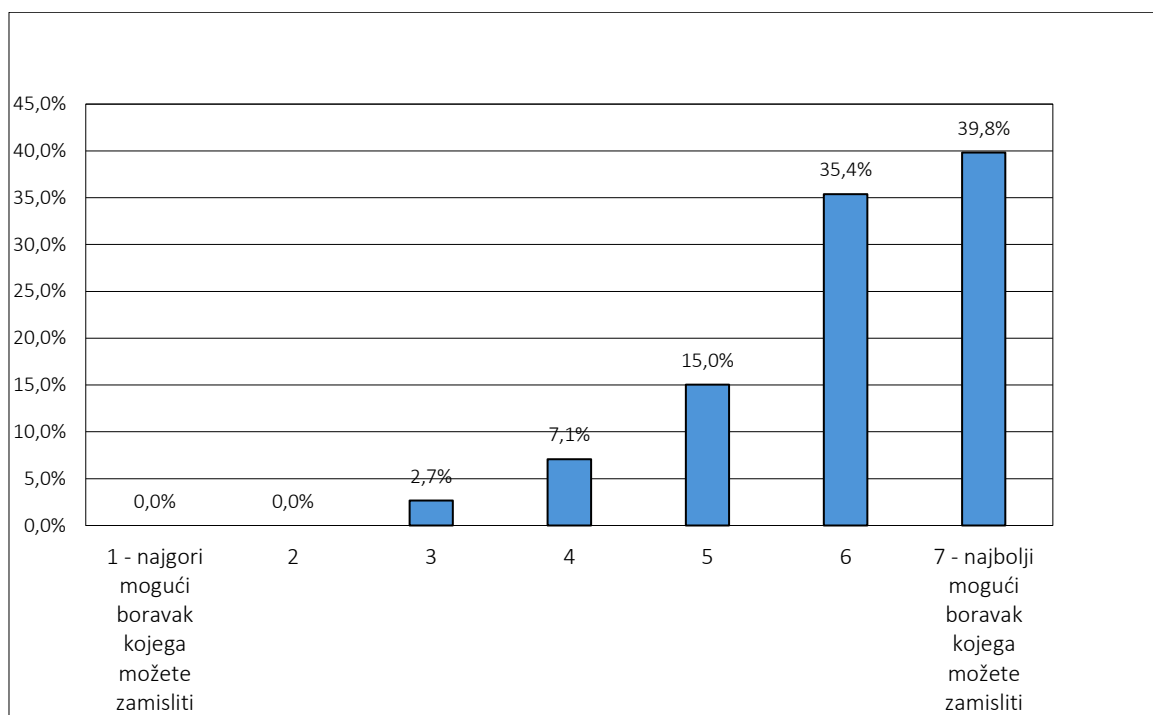
Slika 52. Odgovor na pitanje „U kojoj mjeri je boravak u ovoj destinaciji ispunio Vaša očekivanja?“. Izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.

Kako biste ocijenili svoj boravak u ovoj destinaciji?

U ovom pitanju, kojim se ispitivao ukupni dojam boravka, ocjenu 7 (najbolji mogući boravak kojega možete zamisliti) dalo je 39,8 % ispitanika. Ocjenu 6 odabralo je 35,4 %, dok je 15,0 % ispitanika boravak ocijenilo s ocjenom 5. Ocjenu 4 navelo je 7,1 %, a 3 je odabralo 2,7 % sudionika. Ocjene 2 i 1, koje označavaju najnižu razinu zadovoljstva, nisu zabilježene. Ukupno gledano, 75,2 % ispitanika dalo je vrlo visoke ocjene (6 i 7), što ukazuje na iznimno pozitivan doživljaj destinacije kod velike većine posjetitelja. Udio nižih ocjena gotovo je zanemariv, što potvrđuje kvalitetu boravka i zadovoljstvo destinacijom.

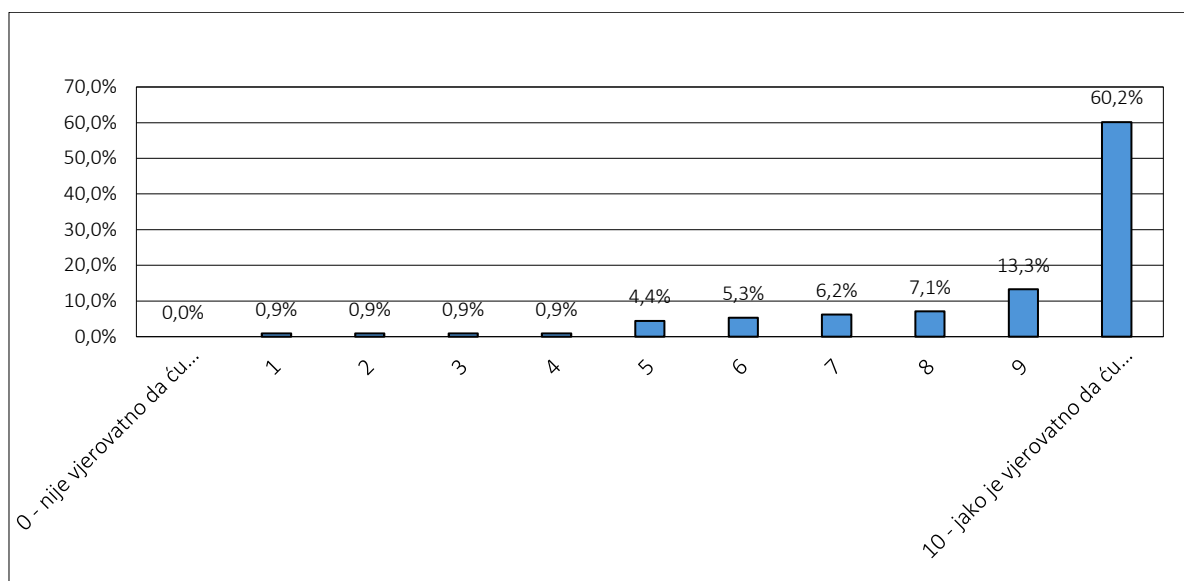
Slika 53. Odgovor na pitanje „Kako biste ocijenili svoj boravak u ovoj destinaciji?“. Izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.

Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji (spremnost preporuke destinacije)?

U ovom pitanju, kojim se ispitala vjerojatnost da će posjetitelji preporučiti destinaciju svojim prijateljima, rodbini ili kolegama, najvišu ocjenu 10 (što označava „jako je vjerojatno da ću preporučiti“) dalo je 60,2 % ispitanika. Ocjenu 9 odabralo je 13,3 %, a ocjenu 8 ukupno 7,1 %. Ocjenu 7 navelo je 6,2 %, dok su niže pozitivne ocjene (6 i 5) zabilježene kod 5,3 % i 4,4 % ispitanika. Niže ocjene koje ukazuju na malu vjerojatnost preporuke bile su rijetke – ocjene 4, 3, 2 i 1 imale su udio od po 0,9 %, dok ocjena 0 („nije vjerojatno da ću preporučiti“) nije zabilježena. Ukupno gledano, čak 80,6 % ispitanika odabralo je ocjenu 8 ili višu, što pokazuje visoku razinu zadovoljstva i snažan potencijal za pozitivnu preporuku među posjetiteljima destinacije.

Slika 54. Odgovor na pitanje „Koliko je vjerojatno da ćete ovo mjesto preporučiti prijateljima, rodbini ili kolegama?“. Izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.

2.15. Izvješće o analizi stanja

Izvješće o provedenoj analizi stanja destinacije sastavni je dio plana upravljanja destinacijom. Analiza stanja je obuhvatila analizu: turističkih proizvoda i usluga, resursne osnove (kultura, priroda i ostali), javnu turističku infrastrukturu, komunalnu i prometnu infrastrukturu, stanja digitalizacije, pristupačnosti destinacije osobama s invaliditetom, organiziranosti i dostupnosti usluga u destinaciji, stanja i potreba ljudskih potencijala, komunikacijskih aktivnosti te konkurencije.

Grad Lipik smješten je u kontinentalnoj Hrvatskoj te pripada megageomorfološkoj regiji Panonskog bazena. Obuhvaća dvije karakteristične prostorne cjeline koje se međusobno razlikuju po prirodno-geografskim, gospodarskim, demografskim i ostalim karakteristikama: dio aluvijalne ravni rijeka Pakre i Bijeke (zavala sjeverozapadne Hrvatske) na zapadu te dio prigorsko - gorskog masiva Psunja na istoku. Ukupna površina Grada iznosi 208,54 km², što je 11,5% površine Požeško-slavonske županije. Prema rezultatima posljednjeg Popisa stanovništva 2021. godine na području Grada Lipika živjelo je 5.127 stanovnika, odnosno 8,0 % ukupnog stanovništva Požeško-slavonske županije. U odnosu na prethodne popise, provedene 1991., 2001. i 2011. godine, evidentan je kontinuirani pad stanovništva. Gustoća naseljenosti iznosi 24,57 st./km² te je prema tom pokazatelju Grad Lipik slabije naseljen od Požeško-slavonske županije (35,15 st./km²) i Republike Hrvatske (68,45 st./km²).

Prema Köppenovoj klasifikaciji, klima na području Grada Lipika kategorizirana je kao umjereno topla vlažna klima s toplim ljetom (podtip Cfb). Klima je umjereno kontinentalna, s prosječnom godišnjom temperaturom od 11,3 °C i godišnjom količinom oborina između 700-900 mm. Insolacija kao trajanje osunčavanja iznosi 1923 sata godišnje.

Prirodne značajke Lipika oblikuju njegove razvojne potencijale. Grad obiluje šumama, brežuljcima i plodnim poljima pogodnima za poljoprivredu, a posebno se ističu izvori geotermalnih i mineralnih voda, koji su temelj lječilišne tradicije i prepoznatljivosti Lipika. Hidrogeološki resursi koriste se u Toplicama Lipik – Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju za zdravstvene i gospodarske svrhe (punionica vode Studenac d.o.o.), ali predstavljaju i važan potencijal za razvoj obnovljivih izvora energije.

Lipik je poznat po dugoj povijesti naseljenosti. Arheološki nalazi svjedoče o prisutnosti još iz rimskog doba, dok se prvi pisani spomen mjesta bilježi u srednjem vijeku. Pravi razvoj doživljava u 18. i 19. stoljeću zahvaljujući termalnim izvorima, kada Lipik postaje jedno od najpoznatijih lječilišta Srednje Europe. Povijesna jezgra, s lječilišnim zgradama, perivojem i vilama, oblikovala je identitet grada kao zdravstvenog i društvenog središta. Središnje mjesto zauzimaju Toplice Lipik – Specijalna bolnica za Medicinsku rehabilitaciju i lječilišni kompleks u kojem se nalazi: lipički perivoj, Kursalon, Wandelbahn, Kurhotel, Quella, Depandance, Kamene Kupke, Mramorne Kupke, Rimske kupke i druge reprezentativne zgrade koje svjedoče o dugoj i bogatoj tradiciji lipičkog lječilišta.

Analiza tržišta pokazuje da Lipik ima dobru poziciju u segmentu termalnih i lječilišnih destinacija u Hrvatskoj, ali se istovremeno suočava s konkurencijom drugih kontinentalnih termalnih centara poput Daruvara, Stubičkih Toplica, Krapinskih Toplica, Topuskog i dr.

U skladu s prostornim i kulturno-povijesnim obilježjima, Lipik se želi pozicionirati kao destinacija koja koristi glavne turističke proizvode zdravstvenog i konjičkog turizma te ih upotpunjuje razvijanjem selektivnih turističkih niša koje se na njih nadovezuju. Među njima, posebno se ističu ekoturizam, koji se oslanja na očuvane prirodne resurse poput šuma, jezera i rekreacijskih zona; kulturni turizam, utemeljen na bogatoj povijesti, arhitekturi lječilišnog kompleksa; outdoor turizam, razvijen kroz mrežu šetnica, planinarskih i biciklističkih staza u prirodnom okruženju. Lovni turizam prisutan je na širem području kroz organizirana lovišta i bogatstvo divljači, dok industrijski turizam ima potencijal razvoja vezan uz o tvornici mineralne vode Studenac d.o.o. i proizvodnju stakla Lipik Glas d.o.o. Memorijalni turizam temelji se na obilježjima novije povijesti, osobito Domovinskog rata, a vjerski turizam razvija se kroz posjete crkvama. Ova raznolikost sadržaja omogućuje Lipiku pozicioniranje kao destinacije s diversificiranom turističkom ponudom kontinentalnog turizma s izraženom komponentom održivosti i autentičnosti.

Iako se Grad Lipik vraća turističku kartu Kontinentalne Hrvatske, turistički kapaciteti i potražnja je skromna. Tijekom 2024. godine usluge smještaja nudilo je ukupno 15 iznajmljivača koji raspolagali sa 69 smještajnih jedinica s ukupno 147 kreveta i 33 dodatna kreveta. Najveći smještajni kapaciteti unutar Bolnice za medicinsku rehabilitaciju, nalazio se u objektu Fontana. Početkom 2025. godine, započeli su radovi rekonstrukcije nakon koje će Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju dobiti novi objekt hotelskog smještaja s 87 jednokrevetnih i dvokrevetnih soba, odnosno 147 ležajeva. U pogledu kategorizacije, prevladavaju smještajni objekti s 3* te postoji i ponuda smještaja s 4*. Najveći broj iznajmljivača nalazi se u kategoriji – objekti u domaćinstvu. U pogledu smještajnih kapaciteta, najveći broj objekata ima manje kapacitete, od 2 do 7 kreveta, što ih čini idealnima za individualne goste, obitelji ili manje grupe.

Turistički promet u 2024. godini bilježi 2.952 dolazaka i 29.900 noćenja, uz prosječnu duljinu boravka od 7,7 dana. Domaći gosti se zadržavaju 8,5 dana što je povezano s boravkom u Toplicama Lipik – Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju, dok se strani gosti zadržavaju 2,5 dana. Posjetitelji su uglavnom domaći gosti, dok među inozemnim turistima prednjače posjetitelji iz Njemačke, BiH, Srbije, Austrije i drugih zemalja. Sezonalnost turističkih dolazaka manje je izražena nego na Jadranu, što omogućuje ravnomjerniji razvoj turizma tijekom cijele godine.

Infrastruktura Grada Lipika ima određena ograničenja. Nema autocesta ni međunarodnih željezničkih veza. Stratešku važnost za razvoj Grada Lipika je izgradnja planirane dionice brze ceste Daruvar-Lipik koja bi se realizirala u koridoru postojeće državne ceste D5, odnosno

Europskog koridora E661 (Balaton (Republika Mađarska)-Virovitica-Daruvar-Pakrac-Lipik-Okučani-Stara Gradiška-Banja Luka (BiH)-Livno-Split (Republika Hrvatska).

Javni prijevoz je ograničen, posebno u ruralnim područjima, što otežava kretanje stanovnicima i turistima. Područjem Grada Lipika prolazi jednokolosiječna i neelektrificirana željeznička pruga Banova Jaruga-Pčelić, što otvara mogućnost ulaganja u modernizaciju željezničke pruge i razvoj učinkovitijeg sustava javnog prijevoza radi lakšeg pristupa turističkim i gospodarskim sadržajima.

Digitalna infrastruktura dobro je razvijena u samom Lipiku, ali ruralna područja još uvijek zaostaju u pogledu dostupnosti širokopojasnog interneta i signala. Energetski potencijali uključuju geotermalne izvore u Lipiku, solarnu energiju i biomasu. Grad Lipik je pokrenuo istraživanje i eksploataciju geotermalne vode kroz poduzeće Izvori Lipika d.o.o., s ciljem korištenja ovoga prirodnog resursa za energetske, turističke i gospodarske svrhe, čime će se povećati energetska neovisnost, unaprijediti lječilišna i turistička ponuda te potaknuti održivi gospodarski razvoj grada i šire regije.

Grad Lipik provodi brojne projektne aktivnosti u svrhu podizanja kvalitete turističke ponude destinacije kroz sustavna ulaganja u različite segmente infrastrukture i razvojne mjere. Od strateškog značaja je planirana obnova zdravstvenog i bolničko-lječilišnog kompleksa Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju (Kurhotel, Kamene Kupke, Mramorne kupke, Quella, Mramorne Kupke, Vila Nenadović, Wandelbahn, Kursalon, objekt Fontana I dr.), „Nova ergela Lipik“, „Rekonstrukcija zgrade Fontana u Toplicama Lipik – Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju u hotel u funkciji zdravstvenog turizma“, „Izgradnja heritage hotela u Vili Savić“, „Izgradnja centralne zgrade s vidikovcem u rekreacijskom području jezera Raminac“, „Izgradnja adrenalinskog parka u rekreacijskom području jezera Raminac“, „Sportski centar Lipik“, „Izgradnja Spomen parka Domovinskog rata“ i dr. kojima će se osigurati snažan razvojni zamah destinacije, diversifikacija turističke ponude i produljenje turističke sezone.

3. Potencijal za razvoj i podizanje kvalitete turističkih proizvoda

Popis utvrđene turističke osnove destinacije Grada Lipika sastavni je dio analize stanja destinacije i plana upravljanja destinacijom. Ovaj dio predstavlja ključne ulazne podatke za analizu potencijala daljnjeg razvoja i podizanja kvalitete turističkih proizvoda u destinaciji.

Lipik svojim prirodnim, kulturnim i zdravstvenim resursima nudi čvrstu osnovu za razvoj visokokvalitetnih turističkih proizvoda usmjerenih na posjetitelje s jasno definiranim interesima. Upravljanje destinacijom treba osigurati kontinuiranu inovaciju proizvoda razvijajući i ostale segmente specifičnih turističkih niša koji se nadovezuju na glavni turistički proizvod. Istovremeno, održavanje ravnoteže između razvoja turističkih sadržaja i zaštite okoliša te autentičnosti lokalne zajednice jamči dugoročnu privlačnost Lipika.

U daljnjem tekstu analizirani su relevantni turistički proizvodi i usluge, resursi, atrakcije, javna turistička infrastruktura te ostali ključni elementi u kreiranju turističkih proizvoda od značaja za Grad Lipik.

Za svaki je proizvod ocjenjen njegov razvojni i marketinški potencijal koji se odnosi na: sezonalnost, prihvatni kapacitet atrakcije, boravišno-izletničke značajke, pripadnost širem sustavu atrakcija i značaj u smislu mogućnosti privlačenja tržišta. Marketinški potencijal se odnosi na fizičku i javnu dostupnost, stanje obilježenosti (npr. smeđa turistička signalizacija do atrakcije), dostupnost informacija i drugo.

Tablica 28. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete smještaja na području Grada Lipika.

Smještaj	
Razvojni i marketinški potencijal	- Izgraditi objekte hotelskog smještaja (hotel Fontana, heritage hotel Vila Savić i dr.) - Obnoviti i povećati energetske učinkovitosti zgrada Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju (Kurhotel, Kamene kupke, Mramorne Kupke, Quella, vila Nenadović, Ankin Dvor, zgrada recepcijskog prostora i jedinice za centralno naručivanje, Depandance) - Mapirati lokacije novog hotelskog smještaja uz rješavanje imovinsko-pravnih odnosa (vila Mira, vila Katalpa, vila Boštek i dr.) - Razviti smještajne kapacitete u privatnom smještaju - Unaprijediti ponudu smještaja kroz realizaciju novih sadržaja (kušaonice, vrtovi, dječja igrališta, bazeni, ponuda bicikla, quadovi i sl.) - Razvijati ponudu tematskih paketa kroz smještaj (smještaj + hrana + aktivnosti) - Uključiti privatne iznajmljivače u izletničke ture, događanja i tematske vikende kroz integraciju u turistički proizvod destinacije „Zlatna Slavonija“ - Razvijati ponudu vezanu uz ciljne segmente turista (parove, obitelji, umirovljenike; wellness i goste lječilišta, MICE i zdravstvene turiste, ljubitelje prirode i sportaše) - Poboljšati i ažurirati signalizaciju do smještajnih objekata - Prilagoditi smještaj osobama s invaliditetom - Ujednačiti i modernizirati table i ploče na ulazima u objekte (s oznakama kvalitete i QR kodovima) - Razvijati autentični smještajni identitet: domaćinska atmosfera, lokalna arhitektura, tradicionalni doručak, kontakt s prirodom i sl. - Uvesti programe lojalnosti i pogodnosti za goste koji se vraćaju (npr. 7=6 noćenja, popusti za preporuke, pokloni dobrodošlice) - Razvijati smještajne kapacitete s oznakama izvrsnosti i prilagodljive pojedinim segmentima turista („Vaš domaćin“, „Bike and bed“ i sl.) - Educirati pružatelje smještaja za nastup na Bookingu, Airbnb, Google Mapsu, TripAdvisoru, YouTubeu i društvenim mrežama (Instagram, TikTok, Facebook) - Redovito ažurirati ponudu smještaja na službenoj stranici TZ Grada Lipika, TZ Požeško-slavonske županije i drugim digitalnim kanalima - Analizirati povratne informacije gostiju i stalno poboljšavati usluge kroz online recenzije i anketne upitnike - Poticati recikliranje i održive prakse kao dio marketinške priče i brendiranja smještaja

Tablica 29. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete ugostiteljstva na području Grada Lipika.

Ugostiteljstvo	
Razvojni i marketinški potencijal	• Otvoriti nove ugostiteljske objekte autentičnog doživljaja (restorani i kafići) • Prilagoditi radno vrijeme događanjima i manifestacijama • Provesti adaptacije, rekonstrukcije i tematske dekoracije ugostiteljskih prostora za bolji dojam i autentičnost • Razvijati sezonske i vanjske sadržaje (ljetne terase, zimske kućice, zatvoreni zimski vrt, roštilj zona i sl.) • Uvesti dodatne sadržaje u ugostiteljske objekte izvan sezone (glazbene večeri, tematske večeri, pub kvizovi, pričanja lokalnih legendi ili priča, kuharske radionice, gastro degustacije (craft pivo, rakije, vina, med, sirevi) • Proširiti tehničke usluge, npr. Wi-Fi pokrivenost i QR kodove za jelovnike i cjenike • Unaprijediti kvalitetu usluge kroz redovne edukacije i obuke osoblja • Uključiti proizvode lokalnih OPG-ova u ponudu ugostiteljskih objekata • Razviti posebne usluge za specifične vrste turista u restoranima (cikloturisti, enogastronomski turisti i dr.) • Razviti ekološku ponudu hrane i pića (zdravi smoothie, vegetarijanski i veganski meni, lokalno uzgojena hrana i sl.) • Implementirati održive prakse u poslovanje (smanjenje upotrebe plastike za jednokratnu upotrebu, kompostiranje biootpada, energetski učinkovita rasvjeta i uređaji, ponuda veganskih/vegetarijanskih/bezglutenskih jela, digitalni jelovnici) • Razviti programe lojalnosti i personalizirane ponude za stalne goste • Mapirati ugostiteljske objekte s informacijama o radnom vremenu, vrsti ponude, kapacitetima i kontaktima • Redovito ažurirati ugostiteljsku ponudu na službenoj stranici TZ Grada Lipika, TZ Požeško-slavonske županije i drugim digitalnim izvorima • Aktivno promovirati gastro ponudu na web stranicama, društvenim mrežama (Facebook, Instagram, TikTok i sl.) i drugim digitalnim platformama • Uključiti ugostiteljske objekte u turističke mape, mobilne aplikacije i digitalne vodiče • Izraditi multimedijalne sadržaje kao što su promotivni videozapisi, virtualne ture i interaktivni jelovnici • Kreirati promotivne pakete i popuste u suradnji sa dionicima u turizmu (Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju, Državna ergela Lipik, Interpretacijski centar Vila Zinka i dr.) • Aktivno upravljati online reputacijom (praćenje i odgovaranje na recenzije) • Pratiti i analizirati tržišne trendove i sezonske obrasce za bolje ciljane promocije

Tablica 30. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete zdravstvenog i wellness turizma na području Grada Lipika.

Zdravstveni i wellness turizam	
Razvojni i marketinški potencijal	• Unaprijediti i razvijati zdravstvenu i wellness ponudu s ciljem privlačenja većeg broja turista te produljenje sezone • Unaprijediti postojeće kapacitete Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Lipik kroz modernizaciju smještaja i terapijskih sadržaja • Osigurati infrastrukturu za osobe s posebnim potrebama i goste s ograničenom mobilnošću • Unaprijediti turističku signalizaciju do glavnih atrakcija vezanih uz zdravstveni i wellness turizam • Razvijati ponudu vezanu uz ciljne segmente turista (kronični bolesnici, wellness turisti, mladi parovi, zrela dob, srednja dob, treća dob, parovi s djecom, sportaši, poslovni sektor, cikloturisti i dr.) • Ažurirati postojeće i razviti nove turističke proizvode i pakete vezane uz zdravstveni i wellness turizam („Bijelo i plavo zlato za zlatnu dob i sl.“, „Dodajte zdravlje godinama“ „Putevima vode“, „Elementi prirode na izvorima zdravlja, lice šume“) • Povezati ponudu lječilišnog i wellness turizma s drugim turističkim proizvodima i atrakcijama (ruralni, kulturni, industrijski, memorijalni i vjerski, ekoturizam, konjički, cikloturizam, enogastronomski turizam i sl.) • Osigurati višjezične oznake, prilagođene stranim turistima • Aktivno koristiti web stranice TZ Grada Lipika i TZ Požeško-slavonske županije za promociju ponude zdravstvenog i wellness turizma • Aktivno koristiti društvene mreže (Facebook i Instagram) i video platforme (YouTube i dr.) za promociju i vidljivost zdravstvenog i wellness turizma • Redovito ažurirati web stranice Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju s detaljnim informacijama o uslugama, cijenama i paketima vezanim uz zdravstveni i wellness turizam • Izraditi multimedijalne sadržaje kao što su promotivni videozapisi, virtualne ture i sl. • Analizirati povratne informacije gostiju i stalno poboljšavati usluge kroz online recenzije i anketne upitnike • Razvijati i promovirati događaje vezane uz zdravlje • Povećati vidljivost i promociju Interpretacijskog centra „Vila dobre Vode“ i Narodnih kupki kao jedinstvenog turističkog proizvoda • Privući poslovne korisnike kroz razvoj wellness paketa za korporativne događaje i <i>team building</i> događaje • Organizirati tematske vikende wellness ponude • Integrirati nove zdravstvene i wellness usluge u ponudu destinacije Požeško-slavonske županije „Zlatna Slavonija“ • Sudjelovati na specijaliziranim sajmovima zdravstvenog turizma • Jačati suradnju sa Europskim udruženjem povijesnih termalnih gradova (EHTTA)

Tablica 31. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete konjičkog turizma na području Grada Lipika.

Konjički turizam	
Razvojni i marketinški potencijal	- Izgraditi staje i popratnu komunalnu opremu ergele (prostorije za radnike, skladišta za opremu i hranu te glavno i pomoćno jahalište) u sklopu projekta „Nova ergela Lipik“ - (II.faza) - Izgraditi interpretacijske sadržaje ergele (informativni centar, blagajna, kafić, muzejski prostor, predavaonica i uredi uprave) u sklopu projekta „Nova ergela Lipik“ - (III.faza) - Izgraditi Interpretacijski centar lipicanaca - Izgraditi sportsko-rekreacijsku zonu jezera Raminac te je integrirati s ponudom Državne ergele Lipik - Razvijati ponudu konjičkog turizma – sezonski programi, jahanje u prirodi, terapijsko jahanje vožnje kočijama, pokazne jahačke predstave i interakcije s lipicancima - Razvijati ponudu vezanu uz ciljne segmente turista (obitelji s djecom, mladi parovi, zrela dob, srednja dob, treća dob, parovi s djecom, rekreativni jahači, profesionalni jahači) - Integrirati ponudu konjičkih sadržaja s postojećim turističkim proizvodima (zdravstveni, wellness, kulturni, memorijalni i vjerski, industrijski, outdoor, ekoturizam, ruralni i dr.) - Povećati povezanost i turističku signalizaciju glavnih atrakcija nakon završetka projekta Nova ergela Lipik (pristupne ceste i parkirališta) - Otvoriti nova radna mjesta te zaposliti stručni kadar po završetku projekta „Nova ergela Lipik“ - Razviti nove digitalne karte i aplikacije s rutama i atrakcijama vezanim za konjički turizam (Državna ergela Lipik i KK Dijamant) - Pružiti podršku jačem brendiranju Lipika kao destinacije konjičkog turizma te „Tradicije uzgoja Lipicanaca“ kao nematerijalnog kulturnog dobra na preventivnoj listi UNESCO-a - Aktivno koristiti web stranice Državne ergele Lipik, HTZ-a, TZ Grada Lipika i TZ Požeško-slavonske županije za promociju ponude konjičkog turizma - Aktivno koristiti društvene mreže (Facebook, Instagram i dr.) i video platforme (YouTube i dr.) za promociju i vidljivost konjičkog turizma - Redovito ažurirati web stranice Državne ergele Lipik te Razvojne i turističke agencije LIRE s detaljnim informacijama o uslugama, cijenama i paketima vezanim uz konjički turizam - Poticati suradnju s lokalnim restoranima i ponuditeljima smještaja za kreiranje paket-ponuda - Ažurirati postojeće i razviti nove turističke proizvode i pakete vezane uz konjički turizam („Prvi kontakt s Lipicancem“, „Lipicanac čovjekov najbolji prijatelj“, „Jahanje u Manježu“, „Vožnja fijakerom“, „Konjički kamp“, „Dan na ruralnom diamantu- svijet konja“) - Razvoj vizualno atraktivnih sadržaja za društvene mreže i kampanje (konji, priroda, djeca, jahanje)

	• Kreiranje multimedijalnih i interaktivnih sadržaja (AR/VR) vezanih uz povijest lipicanaca i konjičkog sporta • Sudjelovanje na nacionalnim i međunarodnim sajmovima konjičkog turizma • Organizacija konjičkih manifestacija i natjecanja • Jačanje suradnje s Međunarodnim udruženjem lipicanaca (LIF) te ostalim međunarodnim konjičkim federacijama i klubovima • Razvoj promotivnih materijala i suvenira vezanih uz konjički turizam

Tablica 32. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete kulturnog turizma na području Grada Lipika.

Kulturni turizam	
Razvojni i marketinški potencijal	• Obnoviti povijesne građevine Kursalon i Wandelbahn • Mapirati ostale objekte kulturne baštine pogodne za razvoj turizma • Obnoviti i održavati objekte kulturne baštine (vile, tradicijske kuće, i sl.) • Osmisliti strategiju cjelogodišnje turističke valorizacije novog Interpretacijskog centra „Vila dobre vode“ i njegovih postava („Svijet u kapljici vode“ i „Zlatno doba Lipika“) • Razvijati ponudu kulturnih događaja u Multikulturnom centru Lipik • Razviti autentične prezentacijske doživljaje povijesti Lipika (kostimirane ture, storytelling vodiči, umrežavanje atrakcija) • Istražiti i osmisliti koncept turističke valorizacije arheoloških nalazišta upisanih u Registar kulturnih dobara RH te drugih lokaliteta • Istražiti mogućnosti jače turističke valorizacije lokalne kulture života i rada (licitiranje životinja, tradicijski obrti i sl.) • Integrirati ponudu kulturnih sadržaja s postojećim turističkim proizvodima (zdravstveni, wellness, konjički, memorijalni i vjerski, industrijski, ruralni, ekoturizam i dr.) • Ažurirati postojeće i razviti nove turističke proizvode i pakete vezane uz kulturni turizam („Biciklističko sakralna hobi/profesionalna /obiteljska tura“, „Jelkina staza“, „Vila dobre vode“, „Potraga za Jelkinim prstenom“, „Grofovska ekspedicija“, „Napravi svoje pivo uz grofa i groficu“ i „4 godišnja doba“) • Umrežiti kulturne atrakcije Grada Lipika s ponudom kulturnog turizma u destinaciji „Zlatna Slavonija“ • Osmisliti kulturne ture i povezati ih s okolicom (Klaster Slavonija) • Jačati suradnju s udrugama u kulturi • Osigurati siguran pristup kulturnim atrakcijama (uređenje pristupnih puteva, osvjetljenje, pristupačnost za osobe s invaliditetom, signalizacija, nadzor i održavanje) • Održavati postojeću i dodavati novu smeđu signalizaciju do kulturnih atrakcija • Aktivno koristiti web stranice HTZ-a, TZ Grada Lipika i TZ Požeško-slavonske županije za promociju kulturnog turizma • Aktivno koristiti društvene mreže (Facebook i Instagram) i video platforme (YouTube i dr.) za promociju i vidljivost kulturnog turizma • Redovito ažurirati web stranice Javne ustanove za očuvanje baštine Lipik i Razvojne i turističke agencije LIRE s detaljnim informacijama o uslugama, cijenama i paketima vezanim uz kulturni turizam • Kreirati digitalni sadržaj: virtualne šetnje, video priče, kratke filmove o kulturnoj baštini • Kreirati multimedijalnih i interaktivnih sadržaja (AR/VR) • Sudjelovati na nacionalnim i međunarodnim sajmovima, festivalima i događajima u kulturi kako bi se povećala vidljivost i prepoznatljivost destinacije

Tablica 33. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete manifestacija na području Grada Lipika.

Događanja i manifestacije	
Razvojni i marketinški potencijal	• Nastaviti razvijati cjelogodišnju ponudu manifestacija i događanja • Razvijati višednevne manifestacije u svrhu produljivanja boravka turista u destinaciji • Integrirati ponudu manifestacija s postojećim turističkim proizvodima (zdravstveni, wellness, konjički, memorijalni i vjerski, industrijski, ruralni, ekoturizam i dr.) • Implementirati ekološki pristup organizaciji manifestacija (smanjenje otpada, korištenje obnovljivih izvora energije, održivost) • Unaprjeđivati kvalitetu javnih prostora koji mogu primiti najviše posjetitelja • Aktivno koristiti društvene mreže za promociju manifestacija na stranicama TZ Grada Lipika, TZ Požeško-slavonske županije, HTZ-a i drugih kanala promidžbe • Redovito izrađivati mjesečne i godišnje rasporede događanja • Jače promovirati glavne manifestacije na domaćem i inozemnom tržištu (Sajam cvijeća, Dani zdravlja, Lipik Streetball 3x3, Fišijada i Ajvar fest, Uskršnji sajam, Božićni sajam i dr.) • Jačati vidljivost manifestacija unutar regionalne ponude Zlatne Slavonije i hrvatskog turizma • Kreirati digitalni sadržaj: virtualne šetnje, video priče, kratki filmovi o manifestacijama za domaće i strano tržište

Tablica 34. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete ruralnog turizma Grada Lipika.

Ruralni turizam	
Razvojni i marketinški potencijal	• Mapirati i istražiti potencijal OPG-a koji se mogu uključiti u turističku ponudu • Ulagati u dodatne sadržaje na OPG-ima (kušaonice, tematske radionice, edukativni vrtovi, bazeni, dječja igrališta, rent-a-bike, interaktivne prezentacije proizvodnje, piknik zone) • Aktivno raditi na povećanju smještajnih kapaciteta na OPG-ima • Razvijati ponudu za ciljne segmente turista (obitelji s djecom, mladi parovi, zrela dob, srednja dob, treća dob, team building, grupe, planinari, cikloturisti, istraživači prirode i dr.) • Integrirati ponudu ruralnog turizma s postojećim turističkim proizvodima (zdravstveni, wellness, kulturni, memorijalni i vjerski, cikloturizam, industrijski, ekoturizam, planinarenje, lov i sl.) • Iskoristiti sezonsku proizvodnju hrane za tematske izlete i vikend pakete (berbe, izrada rukotvorina, kuhanje, priprema zimnice, radovi u polju) • Osmisliti nove turističke proizvode ruralnog turizma i povezati ih s ponudom u destinaciji „Zlatna Slavonija“ • Poboljšati prometnu dostupnost OPG-a • Održavati postojeću i dodavati novu smeđu turističku signalizaciju do OPG-a • Povećati promociju i vidljivost proizvoda OPG-a na turističkom tržištu • Aktivno koristiti web stranice HTZ-a, TZ Grada Lipika i TZ Požeško-slavonske županije za promociju ruralnog turizma • Aktivno koristiti društvene mreže (Facebook i Instagram) i video platforme (YouTube i dr.) za promociju i vidljivost ruralnog turizma • Redovito ažurirati web stranice Razvojne i turističke agencije LIRE s detaljnim informacijama o uslugama, cijenama i paketima vezanim uz ruralni turizam • Kreirati digitalni sadržaj: virtualne šetnje, video priče, kratki filmovi o ruralnom turizmu • Promicati lokalne specijalitete, rukotvorine i običaje na gastro i etno manifestacijama na nacionalnoj i regionalnoj razini • Sudjelovati na sajmovima kako bi se povećala promocija i vidljivost ponude

Tablica 35. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete cikloturizma na području Grada Lipika.

Cikloturizam	
Razvojni i marketinški potencijal	• Izgraditi biciklističku stazu/traku Pakrac-Lipik • Uspostaviti servisne stanice, odmorišta, natkrivene punktove i e-bike punionice duž glavnih ruta • Povećati kvalitetu staza kroz daljnje trasiranje i održavanje, uređenje i označavanje staza te ažuriranje GPX zapis staza • Mapirati staze te napraviti tematizaciju lokalnih ruta • Prilagoditi smještajne kapacitete u svrhu kreiranja bike-friendly prostora za pohranu bicikala, sušenje opreme i servis • Unaprijediti uslugu željezničkog prometa koja omogućuje prijevoz bicikala • Standardizirati i modernizirati signalizaciju na biciklističkim rutama (smjerokazi, info totemi, sigurnosna upozorenja) • Integrirati ponudu cikloturizma s postojećim turističkim proizvodima (zdravstveni, wellness, kulturni, ruralni, memorijalni i vjerski, industrijski, ekoturizam i sl.) • Razvijati ponudu vezanu uz ciljne segmente turista (obitelji s djecom, mladi parovi, zrela dob, srednja dob, treća dob, team building, grupe, rekreativni biciklisti, profesionalni biciklisti, MTB biciklisti) • Razviti specijalizirane ponude (<i>bike & wine</i>, <i>bike & wellness</i>, obiteljske rute i sl.) • Produžiti sezonu cikloturizma kroz razvoj ponude koje obuhvaćaju proljeće, ljeto i jesen, s fokusom na prirodu, gastronomiju i lokalne manifestacije • Razvijati laganije rute za zimski i hladniji dio godine (npr. e-bike ture, tematske vožnje po selima s kušanjima lokalnih proizvoda) • Aktivno koristiti web stranice HTZ-a, TZ Grada Lipika i TZ Požeško-slavonske županije za promociju cikloturizma • Aktivno koristiti društvene mreže (Facebook i Instagram) i video platforme (YouTube i dr.) za promociju i vidljivost ponude cikloturizma • Redovito ažurirati web stranice Razvojne i turističke agencije LIRE s detaljnim informacijama o uslugama, cijenama i paketima vezanim uz cikloturizam • Izraditi digitalne karte i mobilnu aplikaciju s GPS navigacijom • Kreirati vizualno atraktivne sadržaje – video ture, promotivne fotografije intervju s biciklistima, snimke ruta iz zraka – za promociju autentičnog doživljaja • Nastaviti promociju biciklističkih ruta Požeško-slavonske županije kroz brend „Zlatna Slavonija“

Tablica 36. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete industrijskog turizma na području Grada Lipika.

Industrijski turizam	
Razvojni i marketinški potencijal	- Istražiti mogućnosti unaprjeđenja turističkog proizvoda industrijskog turizma s vlasnicima tvrtki (punionica vode Radenska „Lipički Studenac“, proizvodnja stakla Lipik Glas i ribnjačarstvo Poljana d.d.) - Iskoristiti mogućnost industrijskog turizma kao selektivne vrste oblika koji dopunjuje glavne turističke proizvode i doprinosi cjelogodišnjem turizmu - Integrirati ponudu industrijskog turizma s postojećim turističkim proizvodima (zdravstveni, wellness, kulturni, ruralni, memorijalni i vjerski, MICE, ekoturizam i sl.) - Razvijati ponudu vezanu uz ciljne segmente turista (učeničke i studentske grupe, zrela dob, srednja dob, treća dob, team building, znanstvena zajednica) - Osmisliti interaktivne edukativne sadržaje (radionice, demonstracije, VR prikazi procesa) - Omogućiti pristup pješacima, biciklistima i osobama s invaliditetom - Organizirati posebne tematske događaje i radionice u različitim godišnjim dobima (npr. zimske radionice staklarstva, prezentacije proizvodnje vode) - Održavati i poboljšavati smeđu turističku signalizaciju - Izraditi digitalni sadržaj, virtualne ture, QR kodove, video prezentacije i priče o proizvodnji stakla i vode - Aktivno koristiti web stranice tvrtki, HTZ-a, TZ Grada Lipika i TZ Požeško-slavonske županije za promociju industrijskog turizma - Aktivno koristiti društvene mreže (Facebook i Instagram) i video platforme (YouTube i dr.) za promociju i vidljivost industrijskog turizma - Redovito ažurirati web stranice tvrtki te Razvojne i turističke agencije LIRE s detaljnim informacijama o uslugama, cijenama i paketima vezanim uz kulturni turizam - Organizirati prezentacijske i promocijske događaje (Dan otvorenih vrata i sl.) - Razviti infrastrukturu za posjetitelje (info centar, prezentacijski štand i sl.) - Razvijati ponudu suvenira (čaše, voda, proizvodi od stakla i sl.)

Tablica 37. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete ekoturizma na području Grada Lipika.

Ekoturizam	
Razvojni i marketinški potencijal	• Razvijati ekoturizam kao cjelogodišnji turistički proizvod • Razvijati turističku ponudu posjećivanja zaštićenih područja ekološke mreže NATURA 2000 (Psunj, Ribnjaci Poljana, Ilova, Pakra i Bijela, Poilovlje s ribnjacima) • Provesti projekt Natura park Poljana (projekt uređenja izletničke infrastrukture na području ribogojilišta Poljana) • Izgraditi šetnicu uz rijeku Pakru • Razviti ekološki prihvatljive smještajne objekte u blizini prirodnih atrakcija (kamp kod jezera Raminac) • Uložiti u održivu infrastrukturu (eko-staze, biciklističke rute, pristup za osobe s invaliditetom) • Integrirati ponudu ekoturizma s postojećim turističkim proizvodima, posebice konjičkim turizmom (zdravstveni, wellness, kulturni, ruralni, memorijalni i vjerski, planinarenje, gastro ponuda i sl.) • Razvijati ponudu vezanu uz ciljne segmente turista (mladi, zrela dob, srednja dob, treća dob, ekolozi, promatrači prirode, škole i fakulteti i dr.) • Jačati suradnju sa partnerima oko realizacije zajedničkih projekata razvoja i promocije ekoturizma (Grad Garešnica, Grad Pakrac, Grad Novska, Općina Okučani, Općina Dežanovac, JU PSŽ, JU BBŽ, MGOR, Ribnjačarstvo Poljana d.d. i dr.) • Urediti turističku infrastrukturu (vidikovci, promatračnice, foto spotovi, odmorišni punktovi i sl.) • Aktivno koristiti web stranice JU zaštite ,HTZ-a, TZ Grada Lipika i TZ Požeško-slavonske županije za promociju ekoturizma • Aktivno koristiti društvene mreže (Facebook i Instagram) i video platforme (YouTube i dr.) za promociju i vidljivost ponude ekoturizma • Redovito ažurirati web stranice turističke agencije LIRE s detaljnim informacijama o uslugama, cijenama i paketima vezanim uz ekoturizam • Izraditi digitalni sadržaj, virtualne ture, QR kodove, video prezentacije i priče

Tablica 38. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete MICE turizma na području Grada Lipika.

MICE turizam	
Razvojni i marketinški potencijal	• Razvijati ponudu MICE turizma kao selektivnog oblika turizma za smanjivanje sezonalnosti • Opremiti i održavati postojeće MICE kapacitete (Quella, Interpretacijski centar „Vila dobre vode“, Multikulturni centar Lipik, Centar umjetne inteligencije Lipik) • Integrirati ponudu MICE turizma s postojećim turističkim proizvodima (zdravstveni, wellness, kulturni, ruralni, memorijalni i vjerski, ekoturizam i sl.) • Razvijati ponudu vezanu uz ciljne segmente turista (poslovni turisti, stručnjaci i profesionalci, akademska zajednica, zdravstveni i medicinski sektor, inozemni kongresni turisti) • Organizirati događanja tijekom cijele godine: seminari, radionice, stručni skupovi, konferencije i sl. • Osmisliti specijalizirane tematske pakete u suradnji s turističkim agencijama i poduzetničkim inkubatorima (team-building i manji skupovi) • Aktivno koristiti web stranice HTZ-a, TZ Grada Lipika i TZ Požeško-slavonske županije za promociju MICE turizma • Aktivno koristiti društvene mreže (Facebook i Instagram) i video platforme (YouTube i dr.) za promociju i vidljivost MICE turizma • Redovito ažurirati web stranice Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju, Razvojne i turističke agencije LIRE, Javne ustanove za očuvanje baštine Lipik, Centra umjetne inteligencije Lipik s detaljnim informacijama o uslugama vezanim uz MICE turizam • Koristiti društvene mreže i newslettere za promociju događanja, pogodnosti za B2B tržište • Napraviti promotivne video materijale koji prikazuju atmosferu, prostore i doživljaj poslovnog okupljanja • Uspostaviti suradnju s MICE agencijama i organizatorima događanja

Tablica 39. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete memorijalnog i vjerskog turizma na području Grada Lipika.

Memorijalni i vjerski turizam	
Razvojni i marketinški potencijal	- Izgraditi i uključiti Spomen park Domovinskog rata u Lipiku u turističku ponudu destinacije - Održavati mjesta kolektivnog sjećanja (Domovinski rat, Drugi svjetski rat i sl.) - Integrirati ponudu memorijalnog i vjerskog turizma s postojećim turističkim proizvodima (zdravstveni, wellness, kulturni, ruralni, konjički, industrijski, ekoturizam i sl.) - Razvijati ponudu vezanu uz ciljne segmente turista (vjerske zajednice, braniteljske zajednice, učeničke i studentske grupe, akademska zajednica, povjesničari i dr.) - Poboljšati postojeće i osmisliti nove tematske rute memorijalnog i vjerskog turizma („Povijesni vremeplov“, „Mozaik sjećanja na Lipik“, „Mozaik sjećanja Lipik Pakrac“, „Biciklistička sakralna tura“, „Putem crkava i kulture“) - Jačati suradnju oko povećanja kvalitete turističke ponude (župe, biskupije, udruge, javne ustanove i dr.) - Unaprijediti fizičku dostupnost memorijalnih i sakralnih objekata – pristupne ceste, parkirališta, pristupi za osobe s invaliditetom - Održavati i poboljšavati smeđu turističku signalizaciju - Jače promovirati zaštićena kulturna dobra memorijalne i sakralne baštine upisane u Registar kulturnih dobara RH - Aktivno koristiti web stranice HTZ-a, TZ Grada Lipika i TZ Požeško-slavonske županije za promociju memorijalnog i vjerskog turizma - Aktivno koristiti društvene mreže (Facebook i Instagram) i video platforme (YouTube i dr.) za promociju i vidljivost memorijalnog i vjerskog turizma (župe, memorijalni centri, Grad Lipik, TZ Grada Lipika i dr.) - Redovito ažurirati web stranice Javne ustanove za očuvanje baštine Lipik i Razvojne i turističke agencije LIRE s detaljnim informacijama o uslugama, cijenama i paketima vezanim uz vjerski i memorijalni turizam - Izraditi digitalni sadržaj, virtualne ture, QR kodove, video prezentacije i priče o memorijalnim i sakralnim objektima

Tablica 40. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete arheologije na području Grada Lipika.

Arheologija	
Razvojni i marketinški potencijal	• Istražiti lokalitete koje je moguće uključiti u turističku ponudu, posebice one upisane u Registar kulturnih dobra RH (Gradina, Crnaje, Brod. Obršine, Donja Kučišta, Zidine, Varošine, Jaruga, Poljana, Dabrovica, Zečica i dr.) • Izraditi dokumentaciju i osmisлити interpretacijski koncept valorizacije barem jednog lokaliteta • Etapno uređivati lokalitete na temelju najboljih praksi • Uključiti arheološke lokalitete u kulturno-povijesnu ponudu Lipika i PŽŽ • Osigurati fizičku i javnu dostupnost lokacija • Osigurati smeđu signalizaciju • Promovirati i povećati vidljivost lokaliteta putem društvenih mreža i drugih kanala • Izraditi digitalni sadržaj, virtualne ture, QR kodove i video prezentacije ponude

Tablica 41. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete sportskog ribolova na području Grada Lipika.

Sportski ribolov	
Razvojni i marketinški potencijal	• Redovito održavati jezera u svrhu pružanja kvalitetne turističke ponude na jezerima i ribnjacima (košnja, vegetacijski pojas, nasipavanja puta, popravak pozicija) • Nastaviti poticati postojeće ribolovne lige i natjecanja uz unaprjeđenje ponude sezonskih ribolovnih manifestacija (kupovi i lige) • Poticati i razvijati turističku ponudu različitih događanja (kampovi, edukacije, ribolovni foto-safari i sl.) • Integrirati ponudu sportskog ribolova s postojećim turističkim proizvodima (zdravstveni, wellness, kulturni, ruralni, memorijalni i vjerski, ekoturizam i sl.) • Razvijati ponudu vezanu uz ciljne segmente turista (rekreativni ribolovci, profesionalni ribolovci, djeca, početnici i sl.) • Sudjelovati na događanjima i sajmovima vezanim uz ribolov • Istražiti tržište za razvoj kvalitetnije turističke ponude • Aktivno koristiti web stranice HTZ-a, TZ Grada Lipika i TZ Požeško-slavonske županije za promociju ponude sportskog ribolova • Aktivno koristiti društvene mreže (Facebook i Instagram) i video platforme (YouTube i dr.) za promociju i vidljivost ponude sportskog ribolova (sportska društva, Grad Lipik, TZ Grada Lipika i dr.) • Redovito ažurirati web stranice sportskih društava te Razvojne i turističke agencije LIRE s detaljnim informacijama o uslugama, cijenama i paketima vezanim uz sportski ribolov • Izraditi promotivne materijale (karta jezera, vrste riba, fotografije kapitalnih ulova ,pravila ribolova („ulovi i pusti“), cijene dnevnih dozvola i kontakti, pristupne točke, parking i infrastruktura, informacije o smještaju) • Izraditi digitalni sadržaj, virtualne ture, QR kodove, video prezentacije i priče o ponudi sportskog ribolova • Osmisliti i promovirati promo artikle (kape i majice, naljepnice za kutije, džepni vodiči)

Tablica 42. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete lovstva na području Grada Lipika.

Lov	
Razvojni i marketinški potencijal	• Istražiti tržište za razvoj kvalitetnije turističke ponude • Redovito održavati lovišta i okolišne uvjete za poboljšanje kvalitete lovnog turizma (uređenje staza, uklanjanje otpada, obnova staništa divljači) • Poticati natjecanja i manifestacije s ciljem povećanja turističke atraktivnosti • Razvijati i promovirati edukativne programe i radionice za lovce početnike i iskusne lovce (sigurnost, etika lova, očuvanje prirode) • Integrirati ponudu lovnog turizma s postojećim turističkim proizvodima (zdravstveni, wellness, kulturni, ruralni, memorijalni i vjerski, ekoturizam i sl.) • Osigurati kvalitetnu infrastrukturu i servisne usluge prilagođene potrebama lovaca (smještaj, vodiči, prijevoz) (lovišta Jamaričko Brdo, Blatuško brdo, Slavuj, Pakračka poljana, Fazan, Trokut, Psunj) • Poticati suradnju s lovačkim udrugama, županijskim i državnim institucijama za održiv i zakonit razvoj lovnog turizma • Sudjelovanje na događanjima i sajmovima lovnog turizma • Aktivno koristiti društvene mreže (Facebook i Instagram) i video platforme (YouTube i dr.) za promociju i vidljivost ponude lovnog turizma (TZ Grada Lipika, lovačka društva i dr.) • Redovito ažurirati web stranice lovačkih društava, TZ Grada Lipika, turističke i razvojne agencije LIRE i drugih s detaljnim informacijama o uslugama, cijenama i paketima vezanim uz lovni turizam • Izraditi promotivne materijale (kare lovišta, vrste divljači, fotografije kapitalnih ulova, pravila lova, cijene dozvola i kontakti, pristupne točke, parking i infrastruktura, informacije o smještaju) • Izraditi digitalni sadržaj, virtualne ture, QR kodove, video prezentacije i priče o ponudi sportskog ribolova • Osmisliti i promovirati promo artikle (kape i majice, naljepnice za kutije, džepni vodiči)

Tablica 43. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete planinarenja na području Grada Lipika.

Planinarenje	
Razvojni i marketinški potencijal	• Poticati cjelogodišnju ponudu planinarenja • Povećati smještajne kapacitete (kuće za odmor, skloništa, kamp) • Urediti poučnu stazu do izvora Točak • Ažurirati postojeće i razviti nove turističke proizvode i pakete vezane uz planinarenje („Tajne Psunja“, „Preživljavanje u Slavoniji“, „Turbo eko Retreat“) • Integrirati ponudu planinarenja s postojećim turističkim proizvodima (zdravstveni, wellness, kulturni, ruralni, memorijalni i vjerski, ekoturizam i sl.) • Razvijati ponudu vezanu uz ciljne segmente turista (profesionalni planinari, planinari rekreativci, izletnici, izviđači i dr.) • Uključiti i promovirati planinarske staze Grada Lipika u šire tematske rute destinacije Zlatna Slavonija (vinske ceste, kulturni, vjerski, memorijalni i gastronomski putovi) • Razvoj i prilagodba ugostiteljske ponude potrebama planinara • Razvijati partnerske projekte s planinarskim društvima iz cijele Hrvatske u svrhu popunjavanja turističke ponude • Osigurati pristup planinarskim stazama (parking, ceste) • Povećati kvalitetu staza kroz daljnje trasiranje i održavanje, uređenje i označavanje staza te ažuriranje GPX zapis staza - Točak- Kriva-Breza - Skenderovci- Šeovica- Cvijina staza- Kriva- Breza- Begovača- Rogoljica - Srnolov - Lipik- Popov salaš- Skenderovci- Šeovica- Debeli rt- Omanovac – Planinarski rt- Rogoljica- Begovača – izvor Točak - Lipik- Popov salaš- Skenderovci- izvor Točak u Gagiću - Lipik- Popov salaš- Skenderovci- Brđani- Kriva Breza- Begovača- izvor Točak u Gagiću • Nastaviti promovirati glavne planinarske događaje na području Grada Lipika („Pohod Lipičkom planinarskom obilaznicom“, „Valentinovo stazom srdaca“, „Lipanji u Lipiku“, „Pohod na vidikovac Gagići“) • Aktivno koristiti web stranice HTZ-a, TZ Grada Lipika i TZ Požeško-slavonske županije za promociju ponude planinarenja • Aktivno koristiti društvene mreže (Facebook, Instagram i dr.) i video platforme (YouTube i dr.) za promociju i vidljivost ponude planinarenja • Redovito ažurirati web stranice Razvojne i turističke agencije LIRE s detaljnim informacijama o uslugama, cijenama i paketima vezanim uz planinarenje • Digitalizirati ponudu – izraditi online vodiče, GPS karte, video materijale i sl.

Tablica 44. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete adrenalinskih sportova na području Grada Lipika.

Adrenalinski sportovi	
Razvojni i marketinški potencijal	• Urediti poletno-sletnu stazu u Lipiku za turističko i sportsko zrakoplovstvo • Istražiti i mapirati vrijedne panoramske točke i poteze za sportsko zrakoplovstvo • Osmisliti nove turističke proizvode i privući ciljne skupine (jedriličarstvo, zmajarstvo, panoramski letovi, padobranstvo, skok iz zrakoplova, motoCross, enduro/quad, sportsko penjanje, paintball) • Povezivanje adrenalinskih sadržaja • Integrirati ponudu s postojećim turističkim proizvodima (konjički, zdravstveni, wellness, bazeni, kulturni, ruralni, memorijalni i vjerski, ekoturizam i sl.) • Osigurati pristup lokacijama (parking, ceste) • Razviti modularnu infrastrukturu (kontejnerske garderobe, hangari, spremišta opreme za sportaše i turiste) • Osigurati smeđu signalizaciju prema lokacijama pogodnim za adrenalinske sportove • Aktivno koristiti društvene mreže (Facebook i Instagram) i video platforme (YouTube i dr.) za promociju i vidljivost • Izraditi digitalni sadržaj, virtualne ture, QR kodove i video prezentacije ponude

Tablica 45. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete vanjskih bazena Lipik na području Grada Lipika.

Vanjski bazeni Lipik	
Razvojni i marketinški potencijal	• Realizirati projekt obnove bazenskog kompleksa • Razvijati tematske pakete (noćno kupanje, glazbene ljetne večeri i sl.) • Uvesti sustav praćenja popunjenosti kapaciteta bazena u realnom vremenu • Suradnja s Toplicama Lipik – Specijalnom bolnicom za medicinsku rehabilitaciju za zajedničke ljetne promotivne pakete (bazeni + masaže + wellness) • Uključivanje lokalne gastronomske ponude uz bazene (lokalni OPG proizvodi, zdrava hrana, smoothie bar) • Osigurati pristup bazenima (parking, ceste) • Aktivno koristiti web stranice HTZ-a, TZ Grada Lipika i TZ Požeško-slavonske županije za promociju bazena Lipik • Aktivno koristiti društvene mreže (Facebook, Instagram i dr.) i video platforme (YouTube i dr.) za promociju i vidljivost ponude bazena Lipik • Sezonski ažurirati web stranice TZ Grada Lipika s detaljnim informacijama o uslugama, cijenama i paketima vezanim uz bazene Lipik • Izraditi digitalni sadržaj, virtualne ture, QR kodove i video prezentacije ponude

Tablica 46. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete Sportskog centra Lipik na području Grada Lipika.

Sportski centar Lipik	
Razvojni i marketinški potencijal	• Realizirati projekt „Sportski centar Lipik“ • Uključiti sportsku infrastrukturu u turističku ponudu destinacije • Razvijati cjelogodišnju ponudu (dvorana+ otvoreni tereni) • Osmisliti turistički proizvod (sportske pripreme, seminari, kampovi i sl) • Integrirati sportsku ponudu s postojećim turističkim proizvodima (zdravstveni, wellness, bazeni, kulturni, ruralni, memorijalni i vjerski, ekoturizam i sl.) • Privući ciljane skupine (rekreativci, profesionalni sportaši, klubovi) • Osigurati pristup novim sadržajima (parking, ceste) • Osigurati smeđu signalizaciju prema sportskim objektima • Aktivno koristiti društvene mreže (Facebook, Instagram i dr.) i video platforme (YouTube i dr.) za promociju i vidljivost sportskog centra Lipik (Grad Lipik, TZ Grada Lipika i dr.) • Izraditi digitalni sadržaj, virtualne ture, QR kodove i video prezentacije ponude

Tablica 47. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete Jezera Raminac na području Grada Lipika.

Jezero Raminac	
Razvojni i marketinški potencijal	• Realizirati projekt „Izgradnja centralne zgrade s vidikovca u Rekreativskom području jezera Raminac“ • Realizirati projekt „Izgradnja adrenalinskog parka u Rekreativskom području jezera Raminac“ • Izraditi projektno-tehničku dokumentaciju za realizaciju ostalih sadržaja unutar obuhvata UPU turističko-rekreativske zone Raminac (javni park, sportski tereni, ugostiteljski sadržaji, centar za vodene sportove, hipodrom i dr.) • Osmisliti nove turističke proizvode i privući ciljne skupine • Integrirati nove sadržaje sportsko-rekreativske zone s postojećim turističkim proizvodima (konjički, zdravstveni, wellness, bazeni, kulturni, ruralni, memorijalni i vjerski, ekoturizam i sl.) • Osigurati pristup novim sadržajima (parking, ceste) • Osigurati smeđu signalizaciju prema sportsko-rekreativskoj zoni • Održavati postojeću i realizirati novu turističku i prometnu infrastrukturu • Aktivno koristiti društvene mreže (Facebook i Instagram) i video platforme (YouTube i dr.) za promociju i vidljivost sportsko-rekreativske zone (Grad Lipik, TZ Grada Lipika i dr.) • Izraditi digitalni sadržaj, virtualne ture, QR kodove i video prezentacije ponude

4. Pokazatelji održivosti

Sukladno odredbama Zakona o turizmu plan upravljanja destinacijom mora biti temeljen na pokazateljima održivosti destinacije. Ovi pokazatelji osiguravaju sustavni pristup praćenju, ocjenjivanju i unapređenju održivosti destinacije, čime se podržava razvoj turizma koji je dugoročno ekonomski isplativ, okolišno odgovoran i društveno pravedan.

Pokazatelji održivosti strukturirani su kroz obvezne pokazatelje propisane Pravilnikom o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma (NN 112/24), kao i specifične pokazatelje, koje Turistička zajednica može odabrati na temelju analize stanja i smjera razvoja destinacije.

Turistička zajednica Grada Lipika u svrhu planiranja i upravljanja održivim razvojem prati 17 obveznih pokazatelja određenih područja održivosti i koda pokazatelja/tematskog područja prikazane u sljedećoj tablici.

Tablica 48. Popis obveznih pokazatelja održivosti na razini destinacije. Izvor: Pravilnik o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma. Narodne novine broj 112/24.

Pokazatelj	Područje održivosti	Kod pokazatelja/ Tematsko područje
Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone	Društveni	ZL-1 – zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom
Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom	Društveni	ZI-2 – zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom
Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji	Društveni	ZT-1 – Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja destinacijom
Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom	Društveni/Upravljanje	PD-1 – Pristupačnost destinacije
Broj organiziranih turističkih ambulanti	Društveni	SD-1-Sigurnost destinacije
Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku destinacije (izraženo po osobi i po noćenju)	Okolišni	UVR-1 – Upravljanje vodnim resursima
Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone)	Okolišni	GO-1 – Gospodarenje otpadom
Udio zaštićenih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite)	Okolišni- priroda	BR-1 – Zaštita bioraznolikosti
Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije	Okolišni- klima	UEN-1 – Održivo upravljanje energijom
Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika	Okolišni – klima	UPK-1 – Ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama
Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem	Ekonomski	TP-1 – Turistički promet
Prosječna duljina boravka turista u destinaciji	Ekonomski	TP-2 – Turistički promet
Ukupan broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	Ekonomski	PGS-1 – Poslovanje gospodarskih subjekata
Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	Ekonomski	PSG-2 – Poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu/Turistički promet
Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija	Prostorni/upravljanje	TI-1 – turistička infrastruktura
Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom	Prostorni/upravljanje	ODU-1 – Održivo upravljanje destinacijom
Broj ostvarenih noćenja u smještaju u destinaciji po hektaru izrađenog građevinskog područja JLS	Prostorni/upravljanje	OUP-2 – Održivo upravljanje prostorom

Navedeni pokazatelji izračunavaju se prema metodološkim tablicama iz Pravilnika, pri čemu se podaci prikupljaju iz javno dostupnih sekundarnih izvora (poput DZS-a, MINTS-a, HZJZ-a i lokalne samouprave), kao i putem primarnih istraživanja. Sustavno praćenje održivosti kroz obvezne i specifične pokazatelje osigurava kvalitetno upravljanje razvojem turizma u Gradu Lipiku. Odabrani pokazatelji omogućuju uvid u stvarno stanje u destinaciji, mjerenje učinka provedbe Plana upravljanja, te donošenje informiranih i odgovornih odluka koje će očuvati resurse i kvalitetu života lokalnog stanovništva za buduće generacije.

Tablica 49. Obavezni pokazatelj održivosti - Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone (ZL-1).

Pokazatelj (kod pokazatelja)			Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone (ZL-1)			
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima		UN TOURISM – MST/European Tourism Indicator System (u daljnjem tekstu: ETIS) – Broj turista/jednodnevnih posjetitelja na 100 stanovnika			
	Povezanost sa Zakonom o turizmu		Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom, održivo upravljanje prostorom			
	Povezanost s ciljevima Ujedinjenih naroda za održivi razvoj (Sustainable Development Goals, u daljnjem tekstu: SDG)		Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice Cilj 12 – Odgovorna potrošnja i proizvodnja			
	Povezanost sa Strategijom razvoja održivog turizma do 2030. (NN 2/23, u daljnjem tekstu: Strategija) i Nacionalnim planom razvoj održivog turizma do 2027. godine (u daljnjem tekstu: Nacionalni plan)		Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Poseban cilj: Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor			
Obilježja pokazatelja	Definicija		Pokazateljem se definira ukupan broj ostvarenih turističkih noćenja u destinaciji u odnosu na stotinu stalnih stanovnika u vršnom mjesecu koji se smatra glavnom turističkom sezonom što ujedno podrazumijeva najveće opterećenje kako u kontekstu infrastrukture tako i u društvenom.			
	Opis		Ovim pokazateljem se nastoji procijeniti tzv. intenzitet turizma , odnosno razina objektivnog opterećenja koju turizam u periodu glavne turističke sezone stvara po lokalno stanovništvo, ali i prostor te infrastrukturu. Valja uočiti postojanje razlike između ovog pokazatelja, koji se može smatrati objektivnim, u odnosu na različite pokazatelje dojma koji lokalno stanovništvo ima o turizma, koji se s druge strane mogu smatrati subjektivnim pokazateljima.			
	Naziv podataka		Noćenje turista predstavlja svaku registriranu noć posjetitelja u objektu koji pruža uslugu smještaja. Stalnim stanovnikom se smatra osoba koja ima prebivalište ili boravište na lokaciji turističke destinacije.			
	Mjerna jedinica		Registrirano noćenje u smještajnom objektu. Stalni stanovnik destinacije.			
Podaci	Izvor podataka / potencijalni izvor		eVisitor, DZS (Statistika u nizu „Gradovi u statistici“)			
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz		Podaci su dostupni: Ukupan broj noćenja turista u vršnom mjesecu (2023.godine)= 1903 Ukupan broj noćenja turista u vršnom mjesecu (2024.godine)= 2212 Broj dana u vršnom mjesecu (listopad 2023.) = 31 Broj dana u vršnom mjesecu (kolovoz 2024.) = 31 Broj stalnih stanovnika (kraj 2023. godine) = 4966 Broj stalnih stanovnika (kraj 2023. godine) = 4966			
	Periodičnost prikupljanja podataka		Podaci su kontinuirano dostupni na godišnjoj razini.			
Metodologija izračuna pokazatelja			Pokazatelj = $\frac{\text{ukupan broj noćenja turista u vršnom mjesecu}}{\text{broj dana u vršnom mjesecu} \times \text{broj stalnih stanovnika}/100}$			
Učestalost mjerenja			Jednom godišnje			
2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
1,24	1,44*					

*Podatak s brojem stalnih stanovnika iz 2023. godine. Po izradi publikacije Gradovi u statistici bit će izračunat pokazatelj za tekuću godinu.

Tablica 50. Obavezni pokazatelji održivosti - Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom (ZL-2).

Pokazatelj (kod pokazatelja)		Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom (ZL-2)
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	ETIS: C.1.2. Udio lokalnog stanovništva koji su zadovoljni turizmom u destinaciji
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom
	Povezanost sa SDG	Cilj 3 – Zdravlje i blagostanje Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam Poseban cilj: Razvoj vremenski i prostorno ravnomjernije raspoređenog turističkog prometa
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika koji su zadovoljni turizmom u destinaciji u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji
	Opis	Zadovoljstvo stanovnika razvojem turizma bitan je cilj održivog upravljanja destinacijom, pri čemu je pozitivan stav stanovnika prema razvoju turizma jedan od ključnih elemenata njegove uspješnosti . Tamo gdje turizam nije podržan može se očekivati otpor stanovnika prema infrastrukturnim ulaganjima. Dodatno, gostoljubivi domaćini jedan su od ključnih faktora u formiranju cjelokupnog zadovoljstva turista posjetom.
	Podpokazatelji	- udio lokalnog stanovništva zadovoljnih turizmom kod onih koji ostvaruju koristi od turizma - udio lokalnog stanovništva zadovoljnih turizmom kod onih koji ne ostvaruju koristi od turizma
	Naziv podataka	Zadovoljstvo turizmom u destinaciji
	Mjerna jedinica	Udio (%) ispitanika koji su zadovoljni turizmom u destinaciji
Podaci	Izvor podataka / potencijalni izvor	Anketa lokalnog stanovništva
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podaci su dostupni
	Periodičnost prikupljanja podataka	Svake četiri godine
Metodologija izračuna pokazatelja		Udio lokalnog stanovništva zadovoljnih turizmom u destinaciji računa se kao omjer broja ispitanika zadovoljnih turizmom i ukupnog broja ispitanika . Pokazatelj se računa na ukupnom skupu te zasebno na skupu ispitanika koji ostvaruju koristi od turizma i na skupu ispitanika koji ne ostvaruju koristi od turizma. Udio lokalnog stanovništva zadovoljnih turizmom i udio stanovnika koji ostvaruju koristi od turizma u destinaciji procjenjuje se pitanjima koja su definirana smjernicama za provođenje primarnih istraživanja.
Učestalost mjerenja		Svake četiri godine
2025.		2029.
48,48%		

Tablica 51. Obavezni pokazatelj održivosti - Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji (ZT-1).

Pokazatelj (kod pokazatelja)		Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji (ZT-1)
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST: Ukupno zadovoljstvo posjetitelja s destinacijom ETIS: A.2.1. Udio posjetitelja koji su zadovoljni svojim cjelokupnim iskustvom u destinaciji UN TOURISM – MST: Namjera preporuke destinacije od strane posjetitelja
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja destinacijom
	Povezanost sa SDG	Cilj 8 – Uključiv i održiv gospodarski rast, puna zaposlenost i dostojanstven rad za sve Cilj 12 – Održiva potrošnja i proizvodnja
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam Poseban cilj: Razvoj vremenski i prostorno ravnomjernije raspoređenog turističkog prometa
Obilježja pokazatelja	Definicija	Procjena zadovoljstva turista koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i jednodnevnih posjetitelja cjelokupnim boravkom u destinaciji na skali od 0 do 100. Procjena neto spremnosti na preporuku na skali od 0 do 100, posebno za turisti koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i jednodnevne posjetitelje. Zadovoljni posjetitelji učinkovit su alat privlačenja novih gostiju te time i stvaranja novih radnih mjesta u destinaciji, a uz to često i dulje borave te generiraju veći prihod u odnosu na posjetitelje koji nisu zadovoljni svojim boravkom u destinaciji. Nadalje, praćenjem zadovoljstva posjetitelja mjere se i prate učinci aktivnosti na unapređenju turističkog proizvoda destinacije.
	Opis	Ne postoji jedinstveni standard za procjenu zadovoljstva kupaca. Zadovoljstvo je složeni pokazatelj koji se može mjeriti na različite načine, poput percepcije kvalitete, percepcije vrijednosti, i raskoraka između očekivanog i stvarnog iskustva. Primjenom različitih standarda mjerenja zadovoljstva (koji ujedno predstavljaju različite standarde na koje se kupci referiraju prilikom kupnje) i njihovim integriranjem u jedinstveni pokazatelj u skladu s validiranom metodologijom Američkog indeksa zadovoljstva klijenta (eng. American Customer Satisfaction Indeks – ACSI) postignut je sveobuhvatni pristup mjerenju kvalitete cjelokupnog iskustva posjetitelja. Neto spremnost na preporuku smatra se jednim od glavnih standarda za vrednovanje iskustva korisnika proizvoda/usluga u različitim industrijama, a koristi se i za predviđanje lojalnosti kupaca. Zasniva se na pitanju o vjerojatnosti preporuke proizvoda/usluge rodbini, prijateljima i/ili kolegama. Preporuke rodbine i prijatelja (eng. Word od mouth) ujedno su jedan od najvažnijih izvora informacija prilikom odabira destinacije putovanja, te u kombinaciji s pokazateljem o zadovoljstvu daje pravu sliku utiska same destinacije.
	Podpokazatelji	- Udio (%) turista koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i jednodnevnih posjetitelja koji su zadovoljni boravkom u destinaciji - Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji u sezoni - Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji u predsezoni ili posezoni - Neto spremnost na preporuku destinacije u sezoni - Neto spremnost na preporuku destinacije u predsezoni ili posezoni
	Naziv podataka	1. Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji 2. Nepotvrđivanje očekivanja

		3. Usporedba s idealnim boravkom 4. Namjera preporuke destinacije prijateljima, rodbini ili kolegama
	Mjerna jedinica	1.,2. i 3. Prosječna vrijednost zadovoljstva turista i jednodnevnih posjetitelja 4. Udio (%) promotora odnosno onih koji su skloni preporučiti destinaciju
	Izvor podataka / potencijalni izvor	Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja
Podaci	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podatak nije dostupan, nužno je prikupljanje podataka primarnim istraživanjem
	Periodičnost prikupljanja podataka	Svake četiri godine
Metodologija izračuna pokazatelja		Vrijednost pokazatelja ZT-1 – Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja destinacijom sastoji se od: (i) vrijednosti indeksa zadovoljstva posjetitelja destinacijom i (ii) neto spremnost na preporuku destinacije. Vrijednosti pokazatelja mjere se pomoću varijabli/pitanja koja su definirana smjernicama za provođenje primarnih istraživanja, donesenih od strane ministarstva nadležnog za poslove turizma.
Učestalost mjerenja		Svake četiri godine
2025.		2029.
Indeks zadovoljstva: 84,83 % Neto spremnost na preporuku: 60,18 %		

Tablica 52. Obavezni pokazatelj održivosti - Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom (PD-1).

Pokazatelj (kod pokazatelja)		Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom (PD-1)
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	ETIS: Postotak turističkih atrakcija pristupačnih osobama s invaliditetom i/ili koje sudjeluju u prepoznatim shemama pristupačnosti
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – pristupačnost destinacije
	Povezanost sa SDG	Cilj 8 – Dostojan rad i ekonomski rast – Informacije koje promiču turističke destinacije mogu doprinijeti održivom ekonomskom rastu i stvaranju kvalitetnih radnih mjesta Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice – Pružanje javno dostupnih informacija o atrakcijama doprinosi stvaranju održivih i otpornih urbanih područja, pomažući u planiranju i upravljanju urbanim razvojem, uključujući turističke destinacije.
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Otporan turizam Poseban cilj: Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj prikazuje udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom u odnosu na ukupan broj atrakcija u destinaciji prepoznatim planom upravljanja
	Opis i svrha	Atrakcije kao razlog dolaska u destinaciju mogu biti iznimno raznolike i različite dostupnosti, stoga je svrha ovog pokazatelja uvid u možnosti obilaska atrakcija i lokaliteta od interesa osobama s invaliditetom (osobama s tjelesnim, intelektualnim mentalnim i osjetilnim oštećenjem zdravlja), pri čemu se pristupačnost očituje u fizičkoj pristupačnosti i pristupačnosti informacija i komunikacija.
	Podpokazatelji	- udio atrakcija (lokaliteta) fizički pristupačnih osobama s invaliditetom - udio atrakcija (lokaliteta) informacijski i komunikacijski pristupačnih osobama s invaliditetom

	Naziv podataka	1. Ukupan broj atrakcija dostupnih za posjećivanje (temeljem plana upravljanja) 2. Broj pristupačnih atrakcija	
	Mjerna jedinica	Broj atrakcija	
Podaci	Izvor podataka / potencijalni izvor	1. Plan upravljanja 2. Evidencija TZ-a o pristupačnosti atrakcija (turistički katastar) 3. Evidencija TZ-a Javne turističke infrastrukture (JTI) destinacije za Popis Javne turističke infrastrukture (JTI)	
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podaci su dostupni	
	Primarno istraživanje (smjernice)	Kontinuirano vođenje evidencija o stanju i dostupnosti atrakcija od strane TZ-ova	
	Periodičnost prikupljanja podataka	Jednom godišnje	
Metodologija izračuna pokazatelja		$\text{Udio pristupačnih atrakcija} = \frac{EAP}{EA} \times 100$ EA – broj svih evidentiranih atrakcija u destinaciji EAP – broj atrakcija pristupačnih osobama s invaliditetom	
Učestalost mjerenja		Svake dvije godine	
2025.		2027.	2029.
91,43 %			

Tablica 53. Obavezni pokazatelj održivosti - Broj organiziranih turističkih ambulanti (SD-1).

Pokazatelj (kod pokazatelja)		Broj organiziranih turističkih ambulanti (SD-1)
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	Global Sustainable Tourism Council (dalje u tekstu: GSTC) – Usluge u zajednici (community services)
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – sigurnost destinacije
	Povezanost sa SDG	Cilj 3 – Zdravlje i dobrobit Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je broj organiziranih turističkih ambulanti u svrhu provođenja mjera zdravstvene zaštite za povećani broj korisnika zdravstvene zaštite koje se pružaju turistima. Sukladno posebnom zakonu kojim se uređuje zdravstvena zaštita turističku ambulantu može organizirati jedinica područne (regionalne) samouprave odnosno Grad Zagreb, jedinica lokalne samouprave, turistička zajednica, druga pravna i fizička osoba koja obavlja ugostiteljsku djelatnost i/ili pruža usluge u turizmu, zdravstvena ustanova, trgovačko društvo koje obavlja zdravstvenu djelatnost ili privatni zdravstveni radnik, koji su dužni utvrditi i razdoblje rada turističke ambulante tijekom godine. Turistička ambulanta organizira se izvan mreže javne zdravstvene službe. Posebnim propisom o normativima i standardima za turističku ambulantu određeni su minimalni normativi i standardi u pogledu prostora, radnika i medicinsko-tehničke opreme koje mora ispunjavati turistička ambulanta. Zbog potrebe osiguranja provođenja mjera zdravstvene zaštite za povećani broj korisnika zdravstvene zaštite koje se pružaju turistima, jedinica područne (regionalne) samouprave odnosno Grad Zagreb, za svaku sljedeću turističku sezonu utvrđuje minimalni broj turističkih ambulanti za svoje područje na temelju broja dolazaka turista u prethodnoj godini.
	Podpokazatelji	N/P
	Naziv podataka	Broj organiziranih turističkih ambulanti temeljem posebnog zakona kojim se uređuje zdravstvena djelatnost
	Mjerna jedinica	Broj
Obilježja podataka	Izvor podataka / potencijalni izvor	Jedinica područne (regionalne) samouprave odnosno Grad Zagreb
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podaci su dostupni – nema organiziranih turističkih ambulanti u destinaciji

	Periodičnost prikupljanja podataka	Jednom godišnje			
Metodologija izračuna pokazatelja		Pokazatelj je informacija o broju ambulant u destinaciji, te se broj direktno preuzima i služi kao pokazatelj			
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje			
2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
0	0				

Tablica 54. Obavezni pokazatelj održivosti - Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku destinacije (izraženo po osobi i po noćenju) (UVR-1).

Pokazatelj (kod pokazatelja)		Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku destinacije (izraženo po osobi i po noćenju) (UVR-1)
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	ETIS: Potrošnja pitke vode po turističkom noćenju u usporedbi s potrošnjom vode općeg stanovništva po osobi po noći (D.5.1.)
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – upravljanje vodnim resursima
	Povezanost sa SDG	Cilj 3 – Zdravlje i dobrobit Cilj 6 – Čista, pitka voda i higijenski uvjeti Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Poseban cilj: Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je omjer ukupne količine vode isporučene u smještajnim objektima destinacije u odnosu na ukupnu potrošnju vode u destinaciji, koji daje uvid u opterećenje turizma na vodni resurs destinacije.
	Opis	Ograničavajući čimbenik razvoja turizma u pojedinim destinacijama je dostupnost vode, odnosno njena nepovoljna prostorna i vremenska raspodjela, osobito u Jadranskoj Hrvatskoj te u ljetnim mjesecima, kao i gubitci vode u vodoopskrbnom sustavu. Vođenje evidencije o ukupnoj finalnoj potrošnji vode dužno je provoditi i osigurati nadležno tijelo za upravljanje vodnim resursima u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave na temelju posebnog zakona kojim se uređuje upravljanje vodama.
	Podpokazatelji	N/P
	Naziv podataka	1. Ukupna finalna potrošnja vode u kućanstvima i smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja (m ³) 2. Ukupna finalna potrošnja vode u kućanstvima i smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja (m ³) 3. Broj ostvarenih turističkih noćenja u smještaju u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja 4. Broj ostvarenih turističkih noćenja u smještaju u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja 5. Broj stanovnika u destinaciji koji imaju pristup sigurnoj vodi ili imaju priključak na javnu vodoopskrbu ili imaju mogućnost priključenja na javnu vodoopskrbu u destinaciji
	Mjerna jedinica	N/P
Obilježja podataka	Izvor podataka / potencijalni izvor	1. Javni isporučitelji vodne usluge – Vodovod/komunalno poduzeće, interni izvještaji o mjesečnoj potrošnji vode 2. Javni isporučitelji vodne usluge – Vodovod/komunalno poduzeće, interni izvještaji o mjesečnoj potrošnji vode 3.-5. eVisitor 6. DZS, Naselja obuhvaćena mrežom javne vodoopskrbe i Statističko izvješće – Stanovništvo RH (godišnje procjene)

	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podaci su dostupni		
	Primarno istraživanje (smjernice)	Kontinuirano vođenje evidencija o stanju i dostupnosti atrakcija od strane TZ-ova		
	Periodičnost prikupljanja podataka	Svake dvije godine		
Metodologija izračuna pokazatelja		Pokazatelj se izračunava kao omjer (%) finalne potrošnje vode po noćenju turista (m³) u smještajnim objektima destinacije i u odnosu na potrošnju vode po stanovniku destinacije (m³). F₁ – ukupna potrošnja vode u kućanstvima i smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja F₂ – ukupna finalna potrošnja vode u kućanstvima i smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja T₁ – broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja T₂ – broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja N₁ – broj dana u mjesecu s najmanjim brojem turističkih noćenja (28/29/30/31) N₂ – broj dana u mjesecu s najvećim brojem turističkih noćenja (28/29/30/31) S – broj stanovnika u destinaciji $\text{Potrošnja vode po noćenju turista} = \frac{F_2 N_1 - F_1 N_2}{T_2 N_1 - T_1 N_2}$ $\text{Potrošnja vode po noćenju stanovnika} = \frac{1}{S} \left(\frac{T_2 F_1 - T_1 F_2}{T_2 N_1 - T_1 N_2} \right)$ $\text{Omjer potrošnje vode po noćenju turista i stanovnika} = \frac{\text{potrošnja vode po noćenju turista}}{\text{potrošnja vode po noćenju stanovništva}} \times 100$		
Učestalost mjerenja		Svake dvije godine		
2023.		2025.	2027.	2029.
Podaci su zatraženi.		Podaci su zatraženi.		

Tablica 55. Obavezni pokazatelj održivosti - Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone) (GO-1).

Pokazatelj (kod pokazatelja)		Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone) (GO-1)
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	ETIS: Količina otpada koju proizvodi odredište (tone po stanovniku po godini ili po mjesecu) (D.3.1.) (prilagođeno)
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – gospodarenje otpadom
	Povezanost sa SDG	Cilj 3 – Zdravlje i dobrobit Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice Cilj 12 – Odgovorna potrošnja i proizvodnja
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Poseban cilj: Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj prati omjer količina komunalnog otpada nastalog po noćenju turista u smještaju u usporedbi s količinama otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone po stanovniku, u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja) Pokazateljem se prati ostvarenje veze između proizvodnje otpada u turizmu i gospodarskog rasta te uspješnost sprečavanja nastanka otpada u destinaciji. Ukazuje na okolišni aspekti rizika u turističkim

		destinacijama gdje nedovoljno adekvatna infrastruktura gospodarenja otpadom u kombinaciji sa povećanom turističkom aktivnosti može ugroziti konkurentnost turističke destinacije. Pokazatelj je važan za atraktivnost destinacije i u slučaju neuređenog ili preopterećenog (prekapacitiranog) sustava gospodarenja otpadom što predstavlja ograničavajući čimbenik razvoja destinacije.
	Opis	Noćenja turista jesu svaka registrirana noć osobe (turista) u objektu koji pruža uslugu smještaja (prijavljena noćenja u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju u sustavu eVisitor). Komunalni otpad je miješani komunalni otpad i odvojeno sakupljeni otpad. Javna usluga sakupljanja komunalnog otpada podrazumijeva prikupljanje komunalnog otpada na području pružanja javne usluge putem spremnika od pojedinog korisnika i prijevoz i predaju tog otpada ovlaštenoj osobi za obradu takvog otpada.
	Podpokazatelji	N/P
Obilježja podataka	Naziv	1. Ukupne količine komunalnog otpada nastalog u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja (tone) 2. Ukupne količine komunalnog otpada nastalog u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja (tone) 3. Ukupan broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima destinacije u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja 4. Ukupan broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima destinacije u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja 5. Broj stanovnika u destinaciji
	Mjerna jedinica	1. i 2. tone 3., 4. i 5. N/P
	Izvor podataka / potencijalni izvor	1. i 2. pružatelj javne usluge koje je a) trgovačko društvo koje osniva jedna ili više jedinica lokalne samouprave (JLS), temeljem odluke predstavničkog tijela JLS ili pravna ili b) fizička osoba – obrtnik temeljem koncesije dodijeljene odlukom predstavničkog tijela JLS / Upravni odjeli jedinica lokalne/područje samouprave 3. – 4. eVisitor 5. DZS, Popis stanovništva RH (godišnje procjene)
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. i 2. Podatak je dostupan (potencijalno djelomična dostupnost kvalitetnih/verificiranih podataka na razini pojedinih gradova/općina) 3. i 4. Podatak je dostupan 5. Podatak je dostupan
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. – 5. Svake dvije godine
Metodologija izračuna pokazatelja		Pokazatelj se izračunava kao omjer količine otpada nastalog po noćenju turista u smještaju u odnosu na ukupne količine komunalnog otpada nastale u destinaciji u mjesecima s najnižom i najvišom turističkom aktivnosti F_1 – ukupne količine komunalnog otpada nastalog u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja (tone) F_2 – ukupne količine komunalnog otpada nastalog u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja T_1 – broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja T_2 – broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja S – broj stanovnika u destinaciji N_1 – broj dana u mjesecu s najmanjim brojem turističkih noćenja (28/29/30/31) N_2 – broj dana u mjesecu s najvećim brojem turističkih noćenja (28/29/30/31) W_{TN} – količina otpada po turističkom noćenju,

	$W_{TN} = \frac{F_2 N_1 - F_1 N_2}{T_2 N_1 - T_1 N_2}$ $W_{RN} = \text{količina otpada po noćenju stanovnika,}$ $W_{RN} = \frac{1}{S} \left(\frac{T_2 F_1 - T_1 F_2}{T_2 N_1 - T_1 N_2} \right)$ $W_T = \text{količina otpada nastalog zbog noćenja turizma u vremenskom intervalu (mjesec s najvećim brojem noćenja). Izračunava se kao umnožak broja noćenja u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja (T2) i količine otpada po turističkom noćenju (WTN),}$ $W_T = T_2 \times W_{TN}$ $W_R = \text{količina otpada od lokalnog stanovništva u destinaciji u vremenskom intervalu (mjesec s najvećim brojem noćenja). Izračunava se kao umnožak broja stanovnika (S), broja dana u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja (N2) i količine otpada po noćenju stanovnika (WRN),}$ $W_R = S \times N_2 \times W_{RN}$ $\text{Omjer količine komunalnog otpada koji su proizveli turisti u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju i lokalno stanovništvo (za promatrani period)} = \frac{W_T}{W_R}$		
Učestalost mjerenja	Svake dvije godine		
2024.	2026.	2028.	
4,40%			

Tablica 56. Obavezni pokazatelj održivosti - Udio zaštićenih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite) (BR-1).

Pokazatelj (kod pokazatelja)		Udio zaštićenih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite) (BR-1)
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST – Postotak zaštićenih područja (morskih i kopnenih) prema ukupnoj površini
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – zaštita bioraznolikosti
	Povezanost sa SDG	Cilj 13 – Klimatske promjene – zaštita prirodnih područja doprinosi ublažavanju klimatskih promjena kroz očuvanje šuma i drugih ekosustava koji apsorbiraju ugljikov dioksid. Cilj 15 – Život na zemlji – usredotočuje se na zaštitu, obnovu i održivu upotrebu kopnenih ekosustava te očuvanje bioraznolikosti i zaustavljanje degradacije zemljišta i gubitka staništa.
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Poseban cilj: Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira udio zaštićenih prirodnih područja (dalje u tekstu: ZPP) (kopnenih i morskih) i područja ekološke mreže Natura 2000, u ukupnoj površini destinacije (jedan ili više JLS-ova), te njihova struktura prema kategoriji zaštite.
	Opis	Turizam zasnovan na prirodi brzo raste, a jedan od ključnih faktora za iskustvo posjetitelja je kvaliteta okoliša. Područja veće bioraznolikosti privlače turiste, posebno ona s infrastrukturom koja omogućava pristupačnost. Očuvanje kopnene i morske bioraznolikosti ključno je za očuvanje značajnih ekonomskih koristi koje države ostvaruju od turizma. Udio zaštićenih područja ukazuje na aktivnosti vezane za očuvanje bioraznolikosti te na očuvanje, obnovu i održivu upotrebu ekosustava i njihovih usluga.
	Podpokazatelji	- Udio zaštićenih prirodnih područja i područja ekološke mreže Natura 2000 u ukupnoj površini destinacije - kategorije zaštićenih prirodnih područja u destinaciji
Podaci	Naziv podataka	1. Površina zaštićenih prirodnih područja prema kategoriji

		2. Kategorija zaštite prirodnih područja 3. Površina destinacije
	Mjerna jedinica	1. Površina ZPP 2. Kategorija zaštite 3. Površina destinacije
	Izvor podataka / potencijalni izvor	Bioportal Podaci JLS-a
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. – 3. Podatak je dostupan
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. – 3. Na razini godine
Metodologija izračuna pokazatelja		Pokazatelj se izračunava kao udio površina zaštićenih područja u destinaciji [Spomenik parkovne arhitekture- Park kupališnog lječilišta u Lipiku – 10,28ha] u odnosu na ukupnu površinu destinacije [20854 ha] i prema kategorijama zaštite temeljem zakona kojim se uređuje zaštita prirode.
Učestalost mjerenja		Svake četiri godine
2025.		2029.
Spomenik parkovne arhitekture 0,05%		

Tablica 57. Obavezni pokazatelj održivosti - Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije (UEN-1).

Pokazatelj (kod pokazatelja)		Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije (UEN-1)
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	ETIS: Potrošnja energije po turističkom noćenju u usporedbi s potrošnjom energije općeg stanovništva po osobi po noći
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – održivo upravljanje energijom
	Povezanost sa SDG	Cilj 7 – Pristupačna energija iz čistih izvora Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Poseban cilj: Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je omjer ukupne količine električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije, a temelji se na sezonalnosti potrošnje.
	Opis	Ovaj pokazatelj daje uvid u opterećenje energetske infrastrukture i potrebe implementacije održivih oblika energije. S obzirom na intenzivnu potrebu za energijom tijekom visoke sezone, posebice u Jadranskoj Hrvatskoj, važno je razmotriti stvarno opterećenje.
	Podpokazatelji	N/P
Obilježja podataka	Naziv	1. Ukupna finalna potrošnja el. energije u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najmanje ostvarenim brojem noćenja 2. Ukupna finalna potrošnja el. energije u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najvećim ostvarenim brojem noćenja 3. Broj ostvarenih turističkih noćenja u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najmanje ostvarenih noćenja 4. Broj ostvarenih turističkih noćenja u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najviše ostvarenih noćenja 5. Broj stanovnika u destinaciji koji imaju pristup elektro-energetskoj mreži
	Mjerna jedinica	1. i 2. KWh

		3. i 4.-noćenje 5. stanovnik
	Izvor podataka / potencijalni izvor	1. i 2. HEP-ODS 3. i 4. – eVisitor 5. DZS, Statističko izvješće – Stanovništvo RH (godišnje procjene)
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. i 2. Podatak je dostupan (uz poseban zahtjev) 3. – 5. Podatak je dostupan
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. – 5. Svake četiri godine
Metodologija izračuna pokazatelja		Pokazatelj se izračunava kao omjer finalne potrošnje el. energije po noćenju turista (kWh) u smještajnim objektima u odnosu na potrošnju el. energije po stanovniku destinacije (kWh). F_1 – ukupna finalna potrošnja el. energije u kućanstvima i smještajnim objektima u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najmanje ostvarenim brojem noćenja F_2 – ukupna finalna potrošnja el. energije kućanstvima i smještajnim objektima u destinaciji kalendarskom mjesecu s najviše ostvarenih noćenja T_1 – broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najmanjim ostvarenim brojem noćenja T_2 – broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najvećim ostvarenim brojem noćenja S – broj stanovnika u destinaciji N_1 – broj dana u mjesecu s najmanjim brojem turističkih noćenja (28/29/30/31) N_2 – broj dana u mjesecu s najvećim brojem turističkih noćenja (28/29/30/31) Potrošnja el. energije po noćenju turista = $\frac{F_2 N_1 - F_1 N_2}{T_2 N_1 - T_1 N_2}$ Potrošnja el. energije po noćenju stanovnika = $\frac{1}{S} \left(\frac{T_2 F_1 - T_1 F_2}{T_2 N_1 - T_1 N_2} \right)$ Omjer potrošnje el. energije po noćenju turista i stanovnika = $\frac{\text{potrošnja el. energije po noćenju turista}}{\text{potrošnja el. energije po noćenju stanovništva}} \times 100$
Učestalost mjerenja		Svake četiri godine
2024.		2028.
-4046,08%		

Tablica 58. Obavezni pokazatelj održivosti-Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika (UPK-1).

Pokazatelj (kod pokazatelja)		Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika (UPK – 1)
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	GSTC – Postojeći sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama
	Povezanost sa SDG	Cilj 3 – Zdravlje i dobrobit Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Poseban cilj: Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se utvrđuje postoji li u destinaciji sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika.
	Opis	

		Članak 7. Pariškog sporazuma postavlja globalni cilj »poboljšanja sposobnosti prilagodbe, jačanja otpornosti i smanjenja ranjivosti na klimatske promjene«. Provedba nacionalnih i lokalnih planova prilagodbe, izgradnja kapaciteta i tehnologije te povećani financijski tokovi navedeni su kao ključni alati za provedbu aktivnosti prilagodbe. Sektor turizma je jedan od pet najranjivijih sektora na klimatske promjene. Stoga je uspostava sustava za procjenu izloženosti, otpornosti i rizika te provedbu mjera za prilagodbu klimatskim promjenama na svim razinama ključna za održivost turizma kao ključne gospodarske grane u Republici Hrvatskoj. Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20) i Zakon o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja (NN 127/19) reguliraju pitanje prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj.
	Podpokazatelji	N/P
Podaci	Naziv podataka	Doneseni i provedeni strateški, planski ili programski dokumenti koji integriraju koncept prilagodbe klimatskim promjenama i procjenu rizika na razini destinacije
	Mjerna jedinica	N/P
	Izvor podataka / potencijalni izvor	Upravni odjeli JLS
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podatak je dostupan
	Periodičnost prikupljanja podataka	Jednom godišnje
Metodologija izračuna pokazatelja		Pokazatelj je informacija o tome je li destinacija donijela dokumente (strategiju i/ili plan i/ili program) te koji je napredak/udio mjera u provedbi i/ili implementiranih mjera za prilagodbu i ublažavanje klimatskih promjena i procjenu rizika – DA/NE/ udio mjera u provedbi i/ili implementiranih. Godine 2024. Grad Lipik donio je Akcijski plan energetske i klimatske održivosti razvika (SECAP). Predviđena je provedba 23 mjere, od čega 10 mjera za prilagodbu klimatskim promjenama i 13 mjera za ublažavanje klimatskih promjena.
Učestalost mjerenja		Svake dvije godine
2024.		2026.
2028.		
DA/52,2 %		

Tablica 59. Obavezni pokazatelj održivosti - Ukupan broj turista u mjesecu s najvećim opterećenjem (TP-1).

Pokazatelj (kod pokazatelja)		Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem (TP – 1)					
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST (prilagodba) – Postotak godišnjeg broja dolaznih posjetitelja u mjesecima ili tromjesečju s najvećim opterećenjem					
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – turistički promet					
	Povezanost sa SDG	Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice Cilj 12 – Odgovorna potrošnja i proizvodnja					
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam Posebni cilj: Razvoj vremenski i prostorno ravnomjernije raspoređenog turističkog prometa / Repozicioniranje Hrvatske kao cjelogodišnje autentične destinacije održivog turizma					
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira ukupan broj dolazaka turista u destinaciji u mjesecu koji se smatra glavnom turističkom sezonom temeljem broja ostvarenih noćenja što ujedno podrazumijeva i najveće opterećenje kako u kontekstu infrastrukture tako i u društvenom kontekstu.					
	Opis	Priljev posjetitelja u turističku destinaciju predstavlja obavezni uzrok potrebe za upravljanjem održivošću destinacije. S obzirom na činjenicu da turizam predstavlja uglavnom sezonalnu aktivnost, ovim pokazateljem svakako valja uzeti u obzir razlike u priljevu posjetitelja unutar i van turističke sezone, pri čemu je priljev posjetitelja u periodu glavne, odnosno visoke turističke sezone najrelevantniji podatak za upravljanje održivošću destinacije.					
Podaci	Naziv podataka	Ukupan broj dolazaka turista kao broj osoba koje su se u destinaciji prijavile i ostvarile noćenje u objektu koji pruža uslugu smještaja.					
	Mjerna jedinica	Dolazak, odnosno prijava posjetitelja u smještajnom objektu					
	Izvor podataka / potencijalni izvor	eVisitor					
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podatak je dostupan					
	Periodičnost prikupljanja podataka	Podaci su kontinuirano dostupni na godišnjoj razini.					
Metodologija izračuna pokazatelja		Pokazatelj je informacija o ukupnom broju dolazaka turista u destinaciji u mjesecu s najvećim brojem ostvarenih noćenja, te se broj direktno preuzima iz sustava eVisitor i služi kao pokazatelj. • 2023. godina – listopad [240] • 2024. godina – kolovoz [292]					
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje					
2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	
240	292						

Tablica 60. Obavezni pokazatelj održivosti - Prosječna duljina boravka turista u destinaciji (TP-2).

Pokazatelj (kod pokazatelja)		Prosječna duljina boravka turista u destinaciji (TP-2)					
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST (prilagodba) – Prosječna duljina boravka dolaznih posjetitelja i prosječna duljina boravka domaćih posjetitelja / Prosječna duljina boravka turista					
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – turistički promet					
	Povezanost sa SDG	Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice Cilj 12 – Odgovorna potrošnja i proizvodnja					

	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam Posebni cilj: Razvoj vremenski i prostorno ravnomjernije raspoređenog turističkog prometa				
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira prosječan broj noćenja koje jedan turist ostvari u destinaciji.				
	Opis	Duljina boravka, odnosno prosječan broj noćenja koje turisti ostvaruju u destinaciji se može smatrati relevantnom informacijom za upravljanje destinacijom, poglavito u kontekstu suvremenih trendova skraćivanja duljine boravka, ali i s aspekta upravljanja ljudskim potencijalima potrebnim za održavanje ujednačene razine pružanja sveobuhvatne turističke usluge što se posebno odnosi na segment smještaja.				
	Podpokazatelji (opcionalno)	– Prosječna duljina boravka turista u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem ostvarenih turističkih noćenja – Prosječna duljina boravka turista u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem ostvarenih turističkih noćenja – Prosječna duljina boravka turista u destinaciji u komercijalnom smještaju – Prosječna duljina boravka turista u destinaciji u nekomercijalnom smještaju				
Podaci	Naziv podataka	Dolazak turista predstavlja posjetitelja koji se prijavio i ostvario noćenje u objektu koji pruža uslugu smještaja. Noćenje turista predstavlja svaku registriranu noć posjetitelja u objektu koji pruža uslugu smještaja.				
	Mjerna jedinica	Registrirano noćenje u smještajnom objektu. Dolazak, odnosno prijava posjetitelja u smještajnom objektu.				
	Izvor podataka / potencijalni izvor	eVisitor				
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podatak je dostupan				
	Periodičnost prikupljanja podataka	Podaci su kontinuirano dostupni.				
Metodologija izračuna pokazatelja		Prosječna duljina boravka turista u destinaciji [2023.godina] = $\frac{\text{Ukupan broj registriranih noćenja u destinaciji } 20482}{\text{Ukupan broj dolazaka turista u destinaciju } 2295} = 8,92$ Prosječna duljina boravka turista u destinaciji [2024.godina] = $\frac{\text{Ukupan broj registriranih noćenja u destinaciji } 22900}{\text{Ukupan broj dolazaka turista u destinaciju } 2952} = 7,76$				
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje				
2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
8,92	7,76					

Tablica 61. Obavezni pokazatelj održivosti-Broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane.

Pokazatelj (kod pokazatelja)		Broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (PGS – 1)
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST (prilagodba) – Udio zaposlenih u turističkim djelatnostima u odnosu na ukupno gospodarstvo
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu
	Povezanost sa SDG	Cilj 8 – Uključiv i održiv ekonomski rast, puna i produktivna zaposlenost te dostojanstveni rad za sve Cilj 10 – Smanjenje nejednakosti
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Konkurentan i inovativan turizam Posebni cilj: Jačanje ljudskih potencijala u turizmu

Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira ukupan broj zaposlenih na mjesečnoj razini u području I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane sukladno važećoj nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (dalje u tekstu: NKD)				
	Opis	Budući da rad predstavlja obvezni proizvodni čimbenik uslužnih djelatnosti, izravno povezan s isporukom turističkog proizvoda odnosno usluge, povećanje ili smanjenje ukupnog broja zaposlenih osoba u središnjim turističkim djelatnostima (pružanje smještaja te priprema i usluživanje hrane) može posredno ukazivati na poboljšanje odnosno pogoršanje poslovanja gospodarskih subjekata općenito u svim turističkim djelatnostima.				
	Podpokazatelji (opcionalno)	– Broj zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane prema satima rada – Broj zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane po spolu, godišnji prosjek – Prosjek broja zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane u odnosu na ukupan broj zaposlenih (%)				
Podaci	Naziv podataka	1. Broj zaposlenih prema mjestu rada 2. Broj zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane				
	Mjerna jedinica	Fizička osoba u radnom odnosu				
	Izvor podataka / potencijalni izvor	1. Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, Portal za napredno praćenje tržišta rada 2. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i podatci dostupni u Ministarstvu				
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1.– 2. Podatak je dostupan				
	Periodičnost prikupljanja podataka	1.-2. Podatak je kontinuirano dostupan podatak na mjesečnoj razini				
Metodologija izračuna pokazatelja		Podaci se preuzimaju iz službenih administrativnih izvora				
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje				
2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	
Broj zaposlenih prema mjestu rada						
I.	1643					
II.	1649					
III.	1655					
IV.	1672					
V.	1705					
VI.	1702					
VII.	1706					
VIII.	1703					
IX.	1709					
X.	1705					
XI.	1698					
XII.	1678					
Broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane						
I.	40					
II.	40					
III.	42					
IV.	41					
V.	42					
VI.	41					

VII.	42					
VIII.	46					
IX.	46					
X.	41					
XI.	38					
XII.	38					

Tablica 62. Obavezni pokazatelj održivosti - Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (PGS-2).

Pokazatelj (kod pokazatelja)		Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (PGS-2)				
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj (u daljnjem tekstu: OECD): Izravni bruto domaći proizvod turizma, Produktivnost rada u turističkim djelatnostima (kombinacija – prilagodba)				
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu i turistički promet				
	Povezanost sa SDG	Cilj 8 – Uključiv i održiv ekonomski rast, puna i produktivna zaposlenost te dostojanstveni rad za sve Cilj 10 – Smanjenje nejednakosti				
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Konkurentan i inovativan turizam Posebni cilj: Unaprjeđenje strukture i kvalitete smještajnih kapaciteta				
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira poslovni prihod gospodarskih subjekata ostvaren tijekom godine u području I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane sukladno važećem NKD-u				
	Opis	Poslovni prihod izravno je povezan sa sposobnosti gospodarskih subjekata da isporuče turistički proizvod odnosno uslugu, pri čemu promjena u vremenu odnosno povećanje ili smanjenje poslovnog prihoda može ukazivati na poboljšanje odnosno pogoršanje poslovnog položaja gospodarskih subjekata uslijed internih ili eksternih razloga, ali i neizravno upućivati na položaj gospodarskih subjekata u svim turističkim djelatnostima na razini destinacije.				
	Podpokazatelji (opcionalno)	– dodana vrijednost gospodarskih subjekata registriranih na području destinacije ostvarena tijekom godine – bruto dobit/gubitak gospodarskih djelatnosti registriranih na području destinacije ostvaren tijekom godine				
Podaci	Naziv podataka	Poslovni prihod ostvaren tijekom godine				
	Mjerna jedinica	EUR				
	Izvor podataka / potencijalni izvor	FINA/Porezna uprava – podatak iz Registra godišnjih financijskih izvještaja				
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podatak je dostupan na zahtjev od FINA/Porezna uprava, podrazumijeva posebnu obradu kako bi se dobili podaci na razini destinacije				
	Periodičnost prikupljanja podataka	Podatak je kontinuirano dostupan podatak na godišnjoj razini				
Metodologija izračuna pokazatelja		Podaci će na zahtjev biti dostupni u Ministarstvu				
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje				
2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	
101.626,00 €						

Tablica 63. Obavezni pokazatelj održivosti - Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija (TI-1).

Pokazatelj (kod pokazatelja)		Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija (TI – 1)			
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	GSTC – Trenutačni popis i klasifikacija turističkih dobara i atrakcija uključujući prirodna i kulturna mjesta			
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – turistička infrastruktura			
	Povezanost sa SDG	Cilj 8: Dostojan rad i ekonomski rast – promicanje održivog turizma koji pridonosi zapošljavanju i rastu Cilj 11: Održivi gradovi i zajednice – očuvanje kulturne i prirodne baštine urbanog okruženja Cilj 12: Održiva potrošnja i proizvodnja – odgovorno upravljanje prirodnim resursima Cilj 15: Život na zemlji – zaštita, obnova i promicanje održive uporabe ekosustava, očuvanje biološke raznolikosti			
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam Posebni cilj: Repozicioniranje Hrvatske kao cjelogodišnje autentične destinacije održivog turizma			
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se vrši identifikacija i kategorizacija turističkih resursa na području destinacije, uključujući prirodne (parkovi, rezervati, pejzaži) i kulturno-povijesne/antropogene atrakcije (povijesni lokaliteti, muzeji, spomenici, nematerijalna baština).			
	Opis	Identifikacija i kategorizacija turističkih resursa ključna je za razvoj održivog turizma jer omogućava efikasno upravljanje i očuvanje prirodnih i kulturnih resursa. Pruža temelj za kreiranje ciljanih marketinških strategija koje ističu jedinstvene attribute destinacije, privlačeći time odgovarajuće turiste. Osim toga, pomaže lokalnim zajednicama da razumiju i vrednuju svoju baštinu, potičući lokalno sudjelovanje i osvještavanje važnosti očuvanja tih resursa za buduće generacije.			
	Podpokazatelji (opcionalno)	– popisi kulturnih dobara (opcionalno, uključujući procjenu i naznaku ranjivosti) – identifikacija i popisivanje nematerijalne kulturne baštine – popis lokaliteta i dobara prirodne baštine s naznakom vrste, stanja očuvanja i ranjivosti.			
Podaci	Naziv podataka	1. Popis i vrsta zaštićenih kulturnih dobara 2. Popis i vrsta kulturnih dobara nacionalnog značaja 3. Popis i vrsta preventivno zaštićenih dobara 4. Popis i kategorija zaštićenih prirodnih područja u RH			
	Mjerna jedinica	1. – 4. broj/vrsta (kategorija)			
	Izvor podataka / potencijalni izvor	1. – 3. Registar kulturnih dobara RH (ministarstvo nadležno za kulturu) 4. Biportal (ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša)			
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. Podatak je dostupan			
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. – 4. Kontinuirano dostupan podatak na godišnjoj razini.			
Metodologija izračuna pokazatelja		-			
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje			
2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
1. Podaci su navedeni u poglavlju 2.4.1. Kultura i baština 2. Nema 3. Podaci su navedeni u poglavlju 2.4.1. Kultura i baština 4. Podaci su navedeni u poglavlju 2.4.2. Priroda i okoliš					

Tablica 64. Obavezni pokazatelj održivosti - Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom (OUD-1).

Pokazatelj (kod pokazatelja)		Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom (OUD – 1)			
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	GSTC – Višegodišnji plan ili strategija odredišta koja je ažurna i javno dostupna			
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – održivo upravljanje destinacijom			
	Povezanost sa SDG	Cilj 11: Održivi gradovi i zajednice – Ovaj cilj se fokusira na stvaranje održivih i otpornih urbanih područja. Višegodišnji planovi ili strategije za odredišta, koji su ažurni i javno dostupni, igraju ključnu ulogu u planiranju i upravljanju urbanim razvojem, uključujući turističke destinacije Cilj 8: Dostojan rad i ekonomski rast – Strategije koje promiču održivi razvoj turističkih destinacija mogu doprinijeti održivom ekonomskom rastu i stvaranju kvalitetnih radnih mjesta Cilj 12: Održiva potrošnja i proizvodnja – Višegodišnje strategije koje uključuju načela održive potrošnje i proizvodnje mogu pomoći u smanjenju ekološkog otiska turizma i promicanju održivih praksi u lokalnim zajednicama Cilj 17: Partnerstva za ciljeve – Uspostavljanje partnerstava između različitih dionika, uključujući vladine i nevladine organizacije, privatni sektor i lokalne zajednice, ključno je za razvoj i provedbu uspješnih strategija održivog razvoja			
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Otporan turizam Posebni cilj: Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog razvoja			
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je definiran kao praćenje statusa implementacije Plana upravljanja, pri čemu je polazište terminski plan aktivnosti i njihove implementacije			
	Opis i svrha	Postojanje Plana upravljanja preduvjet je destinacijskog razvoja za sva odredišta u Hrvatskoj, stoga je uspješna implementacija aktivnosti iz Plana polazište za održivo upravljanje destinacijom, te praćenja stanja upravljačkih aktivnosti.			
	Podpokazatelji (opcionalno)	– Objavljeni dokument strategije i/ili akcijskog plana destinacije. – Strategija/plan su jasno vidljivi i dostupni online. – Udio implementiranih aktivnosti iz plana (Implementirana aktivnost je aktivnost koja je u potpunosti provedena, završena, te postoje informacije u učinku iste)			
Podaci	Naziv podataka	1. Strategija/ plan izrađen i javno dostupan – DA/NE 2. Ukupan broj aktivnosti definiranih Planom 3. Broj implementiranih aktivnosti definiranih planom			
	Mjerna jedinica	1. Višegodišnji plan i/ili strategija 2. Broj aktivnosti 3. Broj implementiranih aktivnosti / ukupan broj aktivnosti			
	Izvor podataka / potencijalni izvor	1., 2. i 3. Turistička zajednica / JLS			
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. – 3. Podatak dostupan			
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. – 3. jednom godišnje			
Metodologija izračuna pokazatelja		Omjer implementiranih aktivnosti / ukupni broj aktivnosti definiranih Planom X 100 Implementirane aktivnosti su one koje su u potpunosti završene, te za njih postoje mjerljivi rezultati provedbe.			
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje			
2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
NE					

Tablica 65. Obavezni pokazatelj održivosti - Broj ostvarenih noćenja u smještajnim objektima destinacije po hektaru izrađenog građevinskog područja JLS (OUP-1).

Pokazatelj (kod pokazatelja)		Broj ostvarenih noćenja u smještajnim objektima destinacije po hektaru izrađenog građevinskog područja JLS (OUP – 1)
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST (prilagodba) – Broj posjetitelja po hektaru građevinskog područja
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – održivo upravljanje prostorom
	Povezanost sa SDG	Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice Cilj 15 – Očuvanje života na zemlji
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam Posebni cilj: Razvoj vremenski i prostorno ravnomjernije raspoređenog turističkog prometa
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira ukupan broj ostvarenih noćenja u smještaju destinacije unutar godine dana po izgrađenom hektaru zona stambene i ugostiteljsko-turističke namjene.
	Opis	S obzirom da se turistička aktivnost može gotovo isključivo odvijati u zonama stanovanja (S) i zonama mješovite namjene (M1), te u zonama predviđenima za odvijanje ugostiteljsko-turističke namjene (T), sve druge građevinske zone nisu uključene u analizu. Nadalje, pritisak koji proizlazi iz korištenja prostora može se isključivo evidentirati kao pritisak na već izgrađena područja, te stoga u izračun ne ulaze planirana(neizgrađena) područja. U konačnici pritisak bi bilo poželjno evidentirati na godišnjoj razini, ali i na razini tromjesečja, da bi se utvrdilo pritisak u najopterećenijem dijelu godine.
	Podpokazatelji (opcionalno)	-
Podaci	Naziv podataka	1. noćenja u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju 2. površina izgrađenog dijela zona stambene namjene destinacije 3. površina izgrađenog dijela zona mješovite namjene pretežito stambene namjene 4. površina izgrađenog dijela zona ugostiteljsko-turističke namjene destinacije
	Mjerna jedinica	1. noćenje 2., 3., 4. hektar
	Izvor podataka / potencijalni izvor	1. eVisitor i porezna uprava 2., 3. i 4. jedinice lokalne samouprave + PPUG/O (prostorni planovi uređenja gradova/ općina)
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. Podatak je dostupan 2., 3. i 4. Podatak je dostupan
	Periodičnost prikupljanja podataka	Podatak je kontinuirano dostupan na godišnjoj razini
Metodologija izračuna pokazatelja		T_N – broj turističkih noćenja unutar destinacije ostvarenih u jednoj godini P_S – površina izgrađenog građevinskog zemljišta u zonama stanovanja (ha) P_M – površina izgrađenog građevinskog zemljišta u zonama mješovite namjene ((pretežito stambene namjene) (ha) P_T – površina izgrađenog građevinskog zemljišta u zonama predviđenim za odvijanje ugostiteljsko-turističke aktivnosti (ha) Broj turističkih noćenja u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju po izgrađenoj građevinskoj površini [2024.godina] = $\frac{T_N}{P_S+P_M+P_T} = \frac{22900}{840,48+18,46} = 26,66$
Učestalost mjerenja		Svake dvije godine
2024.	2026.	2028.
26,66*		

*Za P_S i P_M je uzeta ukupna površina izgrađenog dijela građevinskih područja naselja [840,48ha] iz razloga jer unutar Prostornog plana uređenja Grada Lipika nema detaljnije podjele namjene na stambenu i mješovitu namjenu.

5. SWOT analiza

SWOT analiza omogućuje da Plan upravljanja destinacijom Grada Lipika bude realan, ciljan i održiv, usmjeren na iskorištavanje njezinih potencijala i poboljšanje konkurentnosti na turističkom tržištu. U kontekstu Plana razvoja destinacije, SWOT analiza služi kao temelj za strateško promišljanje i usmjeravanje budućeg razvoja destinacije kroz prepoznavanje snaga, slabosti koje se odnose na unutarnje čimbenike destinacije, te prilika i prijetnji koje proizlaze iz vanjskog okruženja te mogu imati utjecaj na ostvarenje strateškog okvira razvoja destinacije.

SNAGE	SLABOSTI
• Povoljan geoprometni položaj • Duga tradicija zdravstvenog turizma (Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju) • Duga tradicija rada Državne ergele Lipik • Tradicija uzgoja lipicanaca kao nematerijalno dobro upisano na UNESCO popis Reprezentativni nematerijalne baštine čovječanstva • Interpretacijski centar „Vila dobre vode“ • Bogata kulturno-povijesna baština (Kulturno-povijesna cjelina Lipika, Perivoj oko Kursalona, Wandelbahn, Kursalon, Kurhotel, Mramorne i Narodne kupke, ulica „vila“ i sl.) • Očuvan okoliš i prirodna baština (jezero Raminac, jezero Pjeskara i dr.) • Krajobrazna raznolikost • Zaštićena područja prirode (Lipički perivoj i NATURA 2000) • Postojanje poučnih i tematskih staza • Duga tradicija i prepoznatljivost brenda eksploatacije mineralnih voda (Lipički Studenac) • Duga tradicija i prepoznatljivost brenda lipičkog stakla (Lipik glas d.o.o.) • Prepoznatljive manifestacije na nacionalnoj i regionalnoj razini (Sajam cvijeća, Streetball Lipik, Ljeto u Lipiku, Ajvarfest i Fišijada, Lađarski kup, Lipik Trail) • Dobra suradnja iznajmljivača i TZ-a • Kvalitetna ponuda turističkih vodiča i interpretatora • Postojanje inicijalne turističke ponude za razvoj selektivnih oblika turizma (zdravstveni, wellness, ekoturizam, cikloturizam, kulturni, vjerski, memorijalni, outdoor i sl.) • Ljubaznost i gostoljubivost lokalnog stanovništva • Multikulturalnost • Spremnost TZ na povećanje kvalitete upravljanja destinacijom	• Nepovoljni demografski trendovi • Nedostatak smještajnih kapaciteta najviše kategorije (hotel) • Nedostatak smještajnih kapaciteta u obiteljskom smještaju • Nezainteresiranost lokalnog stanovništva za bavljenje turizmom • Neriješeni imovinsko-pravni odnosi na zemljištima i zgradama koji bi se iskoristili za razvoj destinacije • Financijski skupa obnova kulturne baštine zbog strogih konzervatorskih uvjeta • Nedovoljno istražena arheološka nalazišta koja bi se mogla koristiti u turističke svrhe • Vremenska i prostorna neujednačenost turističkog prometa • Zastarjela i nedostatna željeznička infrastruktura koja onemogućava dostupnost destinacije • Nedostatni ljudski potencijali u radu TZ-a • Nedostatak raznolikosti turističke ponude i manjak kvalitetnih ugostiteljskih objekata • Nedovoljna promocija OPG-a i povezanost s lokalnom gastronomijom • Nedostatak autentične turističke ponude • Nepostojanje plana razvoja turizma • Nedostatne marketinške aktivnosti za promociju destinacije • Slaba povezanost aktera u turizmu i ostalih gospodarskih djelatnosti

• Provođenje projekata za razvoj smještajnih kapaciteta i podizanje kvalitete turističke ponude	
PRILIKE	PRIJETNJE

• Potencijal fondova Europske Unije za razvoj destinacije i inovativnih turističkih proizvoda • Povoljan globalni kontekst zbog osviještenosti za borbu protiv klimatskih promjena i uvođenje održivih turističkih inovacija • Repozicioniranje grada kao prepoznatljive i održive turističke destinacije (toplice, ergela i dr.) • Rast potražnje za selektivnim oblicima turizma tj. segmentacije turističkog tržišta • Porast potražnje za zdravstvenim turizmom na turističkom tržištu • Praćenje potreba turista i izrada specifičnih turističkih proizvoda za ciljne skupine (studenti, obitelji s djecom, zlatna dob, istraživači, lovci, planinari, povjesničari i dr.) • Blizina jakih emitivnih tržišta • Iniciranje javno-privatnih partnerstava u realizaciji turističkih projekata i razvoja proizvoda • Aktivacija napuštene i neiskorištene državne i općinske imovine za gospodarski (turistički) razvoj • Razvoj inovativnih digitalnih tehnologija za planiranje i praćenje održivosti destinacije • Prilika za sudjelovanje na međunarodnim sajmovima i konferencijama u svrhu promocije destinacije i stvaranja partnerstava • Razvoj novih smještajnih kapaciteta i turističke infrastrukture za privlačenje novih investitora i zapošljavanje	• Nepovoljna gospodarska i društvena kretanja na nacionalnoj i globalnoj razini • Spor proces izmjena/dopuna prostorno-planske dokumentacije • Nemogućnost financiranja razvojnih projekata • Krizne situacije (pandemije, ratovi, terorizam, klimatske promjene, ekonomska kriza i dr.) • Sve veća globalna konkurencija na turističkom tržištu • Pad lojalnosti gostiju • Brze promjene trendova na globalnom turističkom tržištu • Pojava klimatskih nepogoda uslijed klimatskih promjena • Neriješeni imovinsko-pravni odnosi te sporost njihovog rješavanja • Kašnjenje administracije u ishođenju tehničkih dozvola za infrastrukturne projekte

6. Razvojni smjer s mjerama i aktivnostima

Razvoj turizma na području destinacije Grada Lipika temelji se na održivim praksama koje uključuju pametno korištenje lokalnih prirodnih i kulturnih resursa, aktivno uključivanje lokalne zajednice te jačanje ukupne konkurentnosti destinacije. Nakon sveobuhvatne analize postojećeg stanja, provedene SWOT analize i uvida u izražene potrebe dionika, utvrđen je integrirani razvojni smjer u skladu sa strateško-planskim, prostorno-planskim i ostalim dokumentima od važnosti za destinaciju.

6.1. Identificiranje općih načela i ciljeva turizma

Rukovodeći se nadređenim županijskim, lokalnim i sektorskim dokumentima, turistički razvoj Grada Lipika temelji se na načelima održivog razvoja. To podrazumijeva sustav međusobno povezanih i uvjetovanih načela okolišne, društvene i gospodarske održivosti. Održivi razvoj destinacije obuhvaća ključna načela turizma koja osiguravaju ravnotežu između gospodarskog rasta, očuvanja resursa i dobrobiti svih dionika. Ta načela uključuju: **održivost, kvalitetu, pristupačnost, zadovoljstvo i sigurnost** – svaki od tih elemenata ima važnu ulogu u izgradnji dugoročno uspješne i otporne turističke destinacije. Iz ovih načela proizlaze ciljevi i strateške aktivnosti, dok njihova primjena doprinosi ostvarenju vizije destinacije Grada Lipika kao prepoznatljive i konkurentne turističke destinacije.

NAČELA

Održivost

Okolišna održivost podrazumijeva racionalan i odgovoran pristup korištenju i očuvanju prirodnih vrijednosti i prostora, kako u urbanim tako i u ruralnim dijelovima destinacije. S obzirom na prirodne ljepote i bogatu kulturnu baštinu kojima destinacija raspolaže, okolišna održivost predstavlja temeljni preduvjet za razvoj turizma i kvalitetan život stanovnika. To uključuje primjenu ekološki prihvatljivih rješenja u gradnji i opremanju turističkih i ugostiteljskih objekata, kao i uvođenje energetske učinkovite tehnologije poput obnovljivih izvora energije i sustava za štednju energije i vode. Posebnu pažnju potrebno je posvetiti odgovornom upravljanju otpadom, gdje su poduzetnici, lokalno stanovništvo i posjetitelji pozvani na aktivno sudjelovanje kroz odvajanje otpada i štednju energenata. Održivi razvoj destinacije mora biti utemeljen na načelu uravnoteženosti i poštovanju okoliša, kako bi se očuvala kvaliteta života i prirodne vrijednosti za buduće generacije.

Ekonomska održivost podrazumijeva razvoj raznolike i atraktivne turističke ponude koja je usklađena s prirodnim i kulturnim potencijalima destinacije. Potrebno je osigurati ravnomjeran razvoj turizma, fokusirajući se ne samo na tradicionalne atrakcije već i na inovativne turističke proizvode, poput, wellnesa, vjerskog, memorijalnog, kulturnog, cikloturizma i ostalih selektivnih vrsta turizma, kao i autohtonih gastronomskih iskustava. Povećanje konkurentnosti Grada Lipika moguće je ostvariti kroz razvoj jedinstvenih doživljaja koji naglašavaju lokalni identitet, a sve uz visoku kvalitetu usluge i profesionalnost u turističkoj ponudi. Takav pristup može pridonijeti održivom gospodarskom rastu, povećanju broja posjetitelja i stabilnosti lokalne zajednice.

Društvena održivost u Gradu Lipiku odnosi se na uključivanje svih ključnih dionika u proces planiranja i razvoja turizma. Važno je stvarati poticajnu društvenu klimu kroz transparentno donošenje odluka i aktivno uključivanje lokalne zajednice, poduzetnika i ostalih sudionika. Na taj način svi imaju priliku izraziti svoje stavove i zajednički oblikovati smjernice razvoja destinacije, čime se smanjuju sukobi interesa i povećava osjećaj zajedništva i odgovornosti. Edukacija građana i posjetitelja o važnosti održivosti te promocija društvene interakcije ključni su za uspješno integriranje svih aspekata održivog razvoja u svakodnevni život i poslovanje.

Kvaliteta

Unaprjeđenje kvalitete turističke ponude jedan je od ključnih preduvjeta za jačanje konkurentnosti Grada Lipika kao održive destinacije. Kvaliteta destinacije ne podrazumijeva samo razinu usluge, već i očuvanost prostora, interpretaciju baštine te funkcionalnu i estetsku uređenost prostora. Kroz provedbu konkretnih razvojnih projekata, temeljenih na detaljnim analizama i dostupnim podacima, moguće je značajno unaprijediti ponudu destinacije. Turističke upravljačke strukture imaju odgovornost kontinuirano pratiti stanje i trendove u turizmu, kako na nacionalnoj, tako i na međunarodnoj razini, te na temelju tih saznanja usmjeravati poboljšanja u svim segmentima turističke djelatnosti. Integracija kvalitete u ukupni razvoj destinacije doprinosi njezinom gospodarskom i turističkom jačanju, uz mogućnost proširenja portfelja usluga i sadržaja na željenu razinu izvrsnosti. Ministarstvo turizma i sporta, zajedno s drugim relevantnim institucijama, pruža podršku kroz nadzor kvalitete, kao i financijske i druge potporne mehanizme, što omogućava uspješniju realizaciju razvojnih projekata i ciljeva destinacije. Kroz uspostavu standarda kvalitete, strateško brendiranje te upravljanje doživljajem posjetitelja, Grad Lipik ima potencijal izgraditi poziciju specijalizirane i prepoznatljive destinacije koja nudi visokokvalitetne turističke proizvode.

Pristupačnost

Razvoj turizma u Gradu Lipik usmjerit će se na sustavno povećanje fizičke i digitalne pristupačnosti svih turističkih atrakcija i usluga. S obzirom na važnost zdravstvenog i lječilišnog turizma kao ključne specifičnosti Lipika, poseban će se naglasak staviti na prilagodbu prostora i infrastrukture osobama s posebnim potrebama, starijim osobama te osobama koje se nalaze u

procesu rehabilitacije. Grad Lipik će ulagati u modernizaciju prometne infrastrukture, osigurati pristupačne javne površine, prilagoditi smještajne i zdravstvene objekte te poboljšati signalizaciju i dostupnost parkirnih mjesta za osobe s invaliditetom. Ova načela ugrađena su u razvoj svih ostalih turističkih proizvoda destinacije. Također, razvijat će se digitalne platforme, uključujući mobilne aplikacije, interaktivne karte i informacijske sustave na više jezika, čime će se omogućiti jednostavno i ugodno planiranje posjeta te samostalno korištenje turističkih sadržaja. Ovaj integrirani pristup pristupačnosti povećat će kvalitetu turističkog iskustva, pridonijeti većoj inkluzivnosti destinacije i osnažiti konkurentnost Grada Lipika kao prepoznatljive i održive turističke destinacije

Zadovoljstvo

Turistički razvoj Grada Lipika usmjerit će se na kreiranje autentičnih i kvalitetnih doživljaja za posjetitelje, istovremeno povećavajući kvalitetu života lokalnog stanovništva. Grad će aktivno poticati uključivanje i sudjelovanje lokalne zajednice u svim segmentima turističke ponude, čime će se osigurati snažnija povezanost stanovnika s razvojem turizma. Grad Lipik će razvijati raznoliku kulturnu, zdravstvenu i sportsko-rekreacijsku ponudu, prilagođenu potrebama i interesima različitih skupina posjetitelja. Osim toga, turistički razvoj pridonijet će gospodarskom rastu kroz povećanje turističke potrošnje i stvaranje novih radnih mjesta, čime će se osnažiti lokalna ekonomija i dugoročno unaprijediti životni standard stanovnika.

Sigurnost

Sigurnost će predstavljati temelj razvoja konkurentne i odgovorne turističke destinacije Grada Lipika. Razvoj turizma usmjerit će se na osiguravanje visokih standarda sigurnosti kroz nekoliko ključnih aspekata. Fizička sigurnost posjetitelja bit će osigurana kroz učinkovitu organizaciju hitnih službi, sustavan nadzor turističkih atrakcija, primjenu sigurnosnih protokola te poticanje odgovornog ponašanja domaćina i svih sudionika u turističkom procesu. Zdravstvena sigurnost imat će poseban značaj zbog specifičnosti zdravstvenog i wellness turizma. Primjenjivat će se postojeći higijenski standardi te sustavi kontrole kvalitete vode, hrane i zraka u svim objektima i sadržajima destinacije. Informacijska sigurnost bit će osigurana kroz razvoj digitalne pismenosti, zaštitu osobnih podataka te jasnu i pravovremenu komunikaciju u kriznim situacijama, čime će se posjetiteljima i lokalnoj zajednici omogućiti sigurnost i povjerenje u sustav kibernetičke sigurnosti. Preventivna edukacija djelatnika i turista provodit će se redovito, s naglaskom na sigurnosne mjere poput protupožarnih i evakuacijskih uputa, zdravstvenih preporuka i drugih relevantnih savjeta. Kombinacijom ovih mjera Grad Lipik će osigurati sigurno, pouzdano i ugodno okruženje za sve posjetitelje, što će značajno doprinijeti njegovoj prepoznatljivosti kao poželjne i odgovorne turističke destinacije.

CILJEVI

U svrhu definiranja razvojnog smjera destinacije Grada Lipika, pristupilo se sveobuhvatnom planiranju koje je vođeno jasno definiranim ekonomskim, kulturološkim, ekološkim, socijalnim te infrastrukturnim ciljevima.

Ekonomski ciljevi

Glavni ekonomski cilj Grada Lipika bit će značajno povećati turističke prihode i stvoriti nova radna mjesta kroz kontinuirani rast broja posjetitelja te produljenje trajanja njihovog boravka. Povećanje broja dolazaka i duljine boravka rezultirat će višom potrošnjom po posjetitelju, što će dodatno ojačati i stabilizirati lokalni turistički sektor.

Razvoj novih turističkih proizvoda usmjerenih na selektivne oblike turizma predstavlja ključni element strategije. Posebna pažnja bit će posvećena zdravstvenom turizmu kao temelju ponude, te outdoor aktivnostima koje uključuju jahanje, pješaćenje, planinarenje, ribolov i lov. Uz to, razvoj ekoturizma, kulturnog i ruralnog turizma, cikloturizma te industrijskog turizma pridonijet će raznolikosti izvora prihoda, jačanju prepoznatljivosti destinacije i privlačenju različitih ciljnih skupina posjetitelja.

Sustavno ulaganje u kvalitetu i inovacije turističke ponude, kao i podrška lokalnom gospodarstvu, omogućit će održivi razvoj turizma koji donosi dugoročne ekonomske koristi i doprinosi cjelokupnom razvoju destinacije.

Kulturološki ciljevi

Turizam u Gradu Lipiku bit će ključni instrument za valorizaciju njegove bogate kulturne i povijesne baštine te jačanje prepoznatljivog identiteta destinacije. Lipik je poznat po svojoj dugoj tradiciji zdravstveno-lječilišnog turizma, što se očituje u jedinstvenom kompleksu povijesnih građevina (Kurhotel, Depandance, Quella, Mramorne kupke, Narodne Kupke, Kamene Kupke, Kursalon i dr.), termalnih kupki i prostranog povijesnog perivoja koji ih okružuje, stvarajući jedinstvenu atmosferu. Uz to, destinacija se ponosi prestižnom Državnom ergelom Lipik, jednom od najstarijih i najcjenjenijih ergela lipicanaca u svijetu, koja svojim značajem dodatno obogaćuje kulturno-povijesnu ponudu, kao i novootvoreni Interpretacijski centar Vila dobre vode i Narodne kupke koji prezentiraju bogatu povijest destinacije. Osim toga, lipičko područje bogato je arheološkim nalazištima koja nisu istražena i adekvatno turistički valorizirana. Sve ove vrijednosti čine temelj za pozicioniranje Lipika kao prepoznatljive destinacije na nacionalnoj i međunarodnoj razini. Obzirom na bogatu atrakcijsku osnovu i multikulturalni život, kulturološki ciljevi turističkog razvoja Grada Lipika usmjereni su na zaštitu i revitalizaciju kulturno-povijesne baštine kroz sustavna ulaganja u obnovu, očuvanje i interpretaciju povijesnih građevina i termalnih kupki, uz istodobno jačanje identiteta i prepoznatljivosti destinacije kroz pozicioniranje Lipika kao centra zdravstveno-lječilišnog i kulturnog turizma u Hrvatskoj i šire. Posebna pažnja usmjerava se na integraciju kulturne i prirodne baštine u turističku ponudu, razvoj tematskih ruta te povezivanje kulturnih resursa s rekreativnim i wellness sadržajima. Naglasak se stavlja i na poticanje multikulturalnog dijaloga i očuvanje zajedničkog identiteta kroz manifestacije, festivale i programe koji njeguju različite kulturne tradicije. Uz to, planira se razvoj edukativnih i interpretacijskih programa za posjetitelje i lokalno stanovništvo, uključujući radionice, vođene ture i interaktivne sadržaje, dok se memorijalni i vjerski turizam te valorizacija arheoloških nalazišta promatraju kao značajan potencijal kulturne ponude koji može biti uključen u turističku ponudu. Svi navedeni ciljevi temelje se na održivom i odgovornom razvoju kulturnog turizma koji povezuje lokalno gospodarstvo, rukotvorine i gastronomiju s kulturnom ponudom, pritom čuvajući baštinu za buduće generacije.

Ekološki ciljevi

Održivost turizma ključna je za dugoročnu konkurentnost Grada Lipika kao turističke destinacije. Cilj je smanjiti ekološki otisak turizma kroz bolje gospodarenje otpadom, korištenje obnovljivih izvora energije i poticanje certificiranja turističkih objekata. Uvođenjem ekoloških standarda u turističku ponudu Lipika te razvojem održive infrastrukture, poput konjičkih, biciklističkih i pješačkih staza, eko-kampova i edukativnih staza u prirodi, Lipik teži odgovornom razvoju koji čuva prirodne resurse i istovremeno podiže kvalitetu života lokalne zajednice. Poseban naglasak stavlja se na očuvanje prirodne i kulturne baštine, uključujući ljekovite izvore, parkovne površine te povijesne objekte, čime Lipik gradi imidž zelene, zdrave i atraktivne destinacije.

Socijalni ciljevi

Turizam u Gradu Lipiku ima važnu ulogu u ostvarivanju socijalne kohezije i unaprjeđenju kvalitete života lokalnog stanovništva. Turizam treba doprinijeti stvaranju novih radnih mjesta, jačanju socijalne uključenosti te poticanju lokalnog poduzetništva, posebno u segmentima vezanim uz ugostiteljstvo, podizanje ponude smještaja te turističkih proizvoda temeljenih na komparativnim prednostima destinacije.

Jedan od ključnih ciljeva je povećanje broja zaposlenih u turizmu, čime se izravno doprinosi gospodarskoj stabilnosti i demografskoj revitalizaciji zajednice. Istovremeno, kroz edukativne programe i stručno usavršavanje, potrebno je osigurati lokalnom stanovništvu mogućnost aktivnog sudjelovanja u osmišljavanju, razvoju i pružanju turističkih usluga. Time se jača osjećaj pripadnosti, potiče kreativnost i otvaraju nove prilike za osobni i profesionalni razvoj.

Socijalni aspekt turizma u Lipiku podrazumijeva i visoku razinu inkluzivnosti. Povećanje dostupnosti turističkih sadržaja za sve posjetitelje – uključujući osobe s invaliditetom, starije osobe, djecu te društveno ranjive skupine – ključan je preduvjet za izgradnju društveno odgovorne i pravedne destinacije.

Infrastrukturni ciljevi

Unaprjeđenje i razvoj infrastrukturnih sustava ključni su za osiguranje održivog razvoja Grada Lipika kao atraktivne destinacije i kvalitetnog mjesta za život lokalnog stanovništva. Cilj je podići razinu funkcionalnosti i dostupnosti kako turističke, tako i komunalne infrastrukture, čime se osigurava bolje iskustvo posjetitelja i poboljšava kvaliteta svakodnevnog života građana.

U području turističke infrastrukture, prioriteti su modernizacija i proširenje biciklističkih, pješačkih i konjičkih staza koje omogućuju razvoj aktivnog i iskustvenog turizma te valoriziraju bogatu konjičku tradiciju Lipika. Povećanje prometne povezanosti i kvalitetnije prometno označavanje pridonose boljoj regionalnoj i lokalnoj dostupnosti destinacije. Također, ulaganja u javne turističke objekte, informacijske centre i interpretacijske sadržaje, uključujući uvođenje pametnih info-pultova i digitalnih vodiča, povećavaju kvalitetu korisničkog iskustva i informiranosti posjetitelja.

S druge strane, razvoj komunalne infrastrukture fokusira se na unapređenje sustava upravljanja otpadom, vodoopskrbe, odvodnje i energetske učinkovitosti, što je preduvjet za zdrav i održiv razvoj zajednice. Poboljšanja u ovim segmentima omogućuju održivost turizma i životnog okoliša te direktno doprinose kvaliteti života stanovnika Lipika.

Integracija lokalnih, autohtonih proizvoda u turistički lanac vrijednosti dodatno jača gospodarstvo i podupire održivi razvoj. Sinergija između turističke i komunalne infrastrukture

stvara stabilan okvir za daljnji razvoj Lipika kao destinacije prepoznate po kvaliteti, tradiciji i odgovornom upravljanju resursima.

6.2. Oblikovanje strateškog pravca i prioriteta

Strateško opredjeljenje razvoja destinacije Grada Lipika temelji se na dugoročnoj orijentaciji Grada prema održivom, konkurentnom i prepoznatljivom destinacijskom identitetu koji objedinjuje prirodne resurse, kulturnu baštinu i suvremenu turističku infrastrukturu, uz snažnu uključenost svih dionika u turizmu i povezanim djelatnostima.

Plan razvoja Požeško-slavonske županije za razdoblje 2021.-2027. glavni je srednjoročni strateško-planski dokument Požeško-slavonske županije kojim su definirani posebni ciljevi u svrhu provedbe strateških ciljeva iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. te sektorskih i višesektorskih strategija. Planom razvoja također je definirana razvojna vizija Požeško-slavonske županije koja glasi:

„Požeško-slavonska županija je zelena županija s bogatom kulturnom i prirodnom baštinom, visoke kvalitete života i uravnoteženim održivim razvojem“.

Strateški i operativni plan razvoja održivog turizma Požeško-slavonske županije do 2030. godine kao glavni strateško-planski dokument razvoja destinacije na razini Požeško-slavonske županije definirao je sljedeću viziju razvoja turizma:

„Održivim upravljanjem prirodnim i kulturnim naslijeđem i razvojem vinske, gastro, outdoor i zdravstvene ponude, Požeško-slavonska županija bit će prepoznata kao cjelogodišnja destinacija tematskih druženja“.

Strateški i operativni plan razvoja održivog turizma Požeško-slavonske županije do 2030. godine pozicionira Požeško-slavonsku županiju kao destinaciju koja se od okruženja razlikuje po nekoliko ključnih karakteristika:

- Krajolik blagih brežuljaka i dolina: za razliku od drugih slavonskih županija u kojima prevladavaju ravnice, krajolik Požeško-slavonske županije je karakteriziran blagim brežuljcima i dolinama. Doline su okružene blagim, ne previsokim šumskim brežuljcima na čijim se padinama nalaze vinogradi. Sve to zajedno oblikuje lijepe prizore koji se stalno mijenjaju tijekom putovanja kroz Županiju, ali se pritom zadržava dojam pitomog i uređenog krajolika.
- Mali 'pitomi' gradići: 'mali' i 'pitomi' gradovi destinacije Požeško-slavonske županije nose posebnu atmosferu u kojoj je moguće doživjeti autentična lokalna iskustva, od povijesnog naslijeđa do ritma života lokalnog stanovništva. Očuvani 'duh' tih mjesta od velikog je značaja za turističko tržište, osobito u slučaju grada Lipika i drugih gradova na njezinom području, gdje nisu tek kulisa za turiste. Dodano, ti su gradovi blizu jedan drugome i lako se mogu povezivati u zanimljive tematske ture, obogaćene raznovrsnim sadržajima u destinaciji.
- Zlatna dolina: naziv Vallis Aurea ili Zlatna dolina potiče još iz rimskih vremena, kada su plodnu ravnicu tako nazvali zbog plodova koje je davala i danas daje. Iako je cijela Slavonija poznata po

ravnicama, upravo je ova dolina ono po čemu je Požeško-slavonska županija poznata, a zlatna boja simbolizira graševinu i plodnu zemlju.

Glavni razvojni atributi kojima Grad Lipik doprinosi turističkoj ponudi Požeško-slavonske županije su sljedeći:

Termalna voda i Lipik s tradicijom zdravstvenog turizma: Grad Lipik, smješten u srcu zapadne Slavonije, poznat je po dugoj tradiciji zdravstvenog turizma, o čemu svjedoče Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju s ljekovitom termalnom vodom, kao i perivoj te reprezentativne zgrade i vile u njihovom okruženju koji čine resursnu osnovu koja može odgovoriti na zahtjeve suvremene turističke potražnje i smjerovima održivog razvoja turizma.

Ergela Lipik i lipicanci: Požeško-slavonski kraj poznat je po ergeli i lipicancima. Lipicanci i Lipik sa svojim zaštićenim objektima i perivojem čine jedinstvenu cjelinu koja govori o jednom razdoblju povijesti o kojem se mogu ispričati posebne priče.

Krajolik blagih brežuljaka i dolina: za razliku od drugih slavonskih županija i destinacija u okruženju, krajolik Požeško-slavonske županije i Grada Lipika je 'pitom'. Doline su okružene blagim, ne previsokim, 'okruglim' brežuljcima koje krase šume i zelenilo i na čijim se padinama protežu vinogradi. Sve zajedno stvara lijepe vizure koje se neprekidno izmjenjuju kako se putuje kroz područje Grada Lipika i Požeško-slavonske županije, ali zadržavaju osjećaj pitomog i uređenog krajolika.

Mali i pitomi gradići: Lipik kao mali i pitomi slavonski gradić ima posebnu atmosferu jer se u njemu može iskusiti poseban doživljaj povijesnog razvoja i tradicije te opuštenog ritma svakodnevice stanovnika, prije svega kao poznatog lječilišta i područja uzgoja konja lipicanaca. Očuvani „duh“ Grada Lipika predstavlja posebnu vrijednost za turističko tržište, jer ovdje nije riječ o kulisi za turiste, već o živom i funkcionalnom prostoru koji proizlazi iz ljudi koji u njemu žive. Grad Lipik i njegova resursna osnova doprinosi raznolikosti i bogatstvu ponude destinacije Požeško-slavonske županije kao prostora malih i pitomih slavonskih gradića (Požega, Pleternica, Kutjevo, Pakrac i dr.) smještenih u blizini jedni drugih, koji pružaju izvrsne mogućnosti za povezivanje u zanimljive tematske ture koje se mogu nadopuniti raznovrsnim sadržajima cijele destinacije.

Navedene karakteristike po kojima se Grad Lipik razlikuje od okruženja povezane su s današnjim potrebama tržišta, a to uključuje:

- „**Zeleno i aktivno**“: suvremeni gosti sve više traže ravnotežu kroz boravak u zelenim i čistim prostorima, uz širok spektar mogućnosti za odmor i opuštanje. Cijela područje Grada Lipika i pruža mogućnosti za boravak na otvorenom, s mrežom biciklističkih i pješačkih staza koje nude prekrasne vizure krajolika. Ove staze povezane su s brojnim dodatnim sadržajima koji su lako dostupni, poput posjeta Toplicama Lipik – Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju, Interpretacijskom centru Vila Dobre Vode, Interpretacijskom centru Narodne kupke, Državnoj ergeli Lipik, jezeru Raminac i Pjeskara, sakralnim objektima, memorijalnim područjima, obroncima Psunja, ribnjacima Poljana i drugim turističkim atrakcijama.

- **„Prirodno, zdravo i lokalno“**: globalizacija i razvoj tržišta donijeli su unifikaciju i standardizaciju, zbog čega je sve teže pronaći prirodne, svježe i lokalno uzgojene namirnice. Zbog toga destinacije moraju pronalaziti načine kako očuvati lokalne proizvode, tradiciju njihove pripreme i koristiti ih kao temelje za svoju prepoznatljivost. Požeško-slavonska županija nudi upravo takve proizvode, a Grad Lipik svojim doprinosom može na održiv način očuvati i predstaviti ovu bogatu baštinu.

„Geotermalni izvori“: prirodno ljekovito područje grada Lipika s geotermalnih izvorima tradiciju lječilišta njegovalo je stoljećima. Potencijali geotermalnih izvora su veliki. Uz korištenje u svrhu liječenja mogu se koristiti i u svrhu izvora energije te u brojnim područjima gospodarskog razvoja.

- **„Kvalitetno“**: kvaliteta je ključ uspjeha i dugoročne konkurentnosti na tržištu, no istovremeno ta kvaliteta mora biti usklađena s 'vrijednošću za novac'. Suvremeni gosti su iskusni putnici koji pažljivo procjenjuju vrijednost doživljaja i iskustava te je uspoređuju s kvalitetom koju im destinacija nudi.

- **„Novo i neotkriveno“**: na tržištu postoji sve veća potražnja za nepoznatim destinacijama koje nude nova iskustva i žele se otkrivati. Ovo je posebno važno u kontekstu novih trendova, koji uključuju želju za izbjegavanjem gužvi i preferenciju prema mirnijim, manjim destinacijama ili onima s dovoljno prostora i zelenila za opuštanje i uživanje. Upravo Grad Lipik kroz povećanje kvalitete turističke ponude može postati nova i neotkrivena destinacija.

Vezano uz sve navedeno, Grad Lipik ima sve pretpostavke da se pozicionira kao destinacija za 'uživanje i druženje' jer ima cijeli niz onoga što za to može ponuditi.

Turistička destinacija Grada Lipika slijedi ostvarivanje operativnih ciljeva postavljenih kroz Strateški i operativni plan razvoja održivog turizma Požeško-slavonske županije do 2030. godine, u svrhu ostvarenja glavnog cilja „Jačanje tržišne pozicije Požeško-slavonske županije kao profilirane destinacije održivog turizma“. U tom pogledu prati sljedeće operativne ciljeve i njihove mjerljive ciljeve.

OPERATIVNI CILJ 1. Povećanje kapaciteta i unapređenje kvalitete ponude smještaja

Postavljeni cilj podrazumijeva investicije u dodatne smještajne kapacitete viših kategorija te podizanje kvalitete postojeće ponude objekata u domaćinstvu i na OPG-ovima, a iskazuje se mjerljivim ciljevima:

- Povećanje ukupnog smještajnog kapaciteta za 25 %;
- Promjena strukture smještajnih kapaciteta na način da hoteli i slični objekti čine 35 %, objekti u domaćinstvu, kuće za odmor i OPG-ovi 45 % i ostali objekti 20 % ukupnog kapaciteta kreveta;

- Uključivanje godišnje minimalno 5 do 10 objekata iz skupine objekti u domaćinstvu, kuće za odmor i objekti na OPG-ovima u županijsku/regionalnu/neku drugu marku kvalitete.

OPERATIVNI CILJ 2. Obogaćivanje destinacijskog lanca vrijednosti

Postavljeni cilj podrazumijeva unapređenje raznolikosti i kvalitete ponude ugostiteljstva, vinskog, outdoor, zdravstvenog i kulturnog turizma, a iskazuje se mjerljivim ciljevima:

- Provođenje godišnje najmanje jednog ciklusa edukacijskih radionica za vlasnike i osoblje objekata posluživanja hrane i pića (uključujući vinare i OPG-ove), tematski usmjerenih na okolišno/zelene i tržišno relevantne standarde i inovacije, sa sudjelovanjem 50% + ugostiteljskih objekata;
- Realizacija najmanje četiri projekta u domeni vinskog turizma relevantna za tržišno pozicioniranje Županije, od čega najmanje tri na području Vinogorja Kutjevo, odnosno Kutjeva;
- Realizacija najmanje dva projekta u domeni outdoor turizma relevantna za tržišno pozicioniranje Županije;
- Realizacija najmanje dva projekta u domeni kulturnog turizma relevantna za tržišno pozicioniranje Županije;
- Realizacija najmanje dva projekta iz domene zdravstvenog turizma i podizanje kvalitete zdravstveno-turističke ponude.

OPERATIVNI CILJ 3. Unapređenje destinacijskog menadžmenta

Postavljeni cilj podrazumijeva uspostavljanje sljedećih mehanizama upravljanja turističkom destinacijom:

- Sustav praćenja održivosti turizma u Županiji u skladu s međunarodnim standardima;
- Koordinacija za uređenje i ambijentalnost prostora
- Unapređenje upravljanja i interni marketing

6.3. Strateški ciljevi i prioriteti razvoja turizma Grada Lipika

Strateški razvoj turističke destinacije Grada Lipika trebao bi se temeljiti na usklađenom korištenju prirodnih, kulturnih i društvenih resursa, uz jasno postavljene ciljeve koji uključuju održivost, inovativnost, pristupačnost i uključivanje lokalne zajednice.

Vizija turističke destinacije Grada Lipika opisuje željenu sliku budućnosti, pri čemu prepoznaje strateške prednosti i nedostatke kao i prilike i prijetnje koje dolaze iz okruženja. Vizija je rezultat provedenih analiza stanja turizma u destinaciji, SWOT analize, definiranih ciljeva i načela razvoja turizma kako bi se dobio uvid u njihovo poimanje daljnjeg razvoja održivog turizma destinacije.

Vizija također polazi od one koja je definirana Strategijom održivog turizma do 2030. godine koja glasi: *„Poštujući prirodno i kulturno naslijeđe i jedinstveni identitet regija, stvorit ćemo održiv cjelogodišnji turizam poželjan za investicije, rad i život, koji doprinosi skladnom gospodarskom razvoju Hrvatske.“* Vizija je usuglašena s Nacionalnom razvojnom strategijom do 2030. godine i podržava realizaciju nacionalnih klimatskih i energetske ciljeva. Također je usklađena s temeljnim politikama Europske unije te trendovima i prognozama Svjetske turističke organizacije na globalnoj razini.

Također, važno je istaknuti nužnost razvoja turizma uravnoteženog rasta, više dodane vrijednosti, čuvanja identiteta i u interesu svih dionika. Rastući utjecaj klimatskih promjena upućuje na odgovornost i potrebu zajedničkih aktivnosti jer turizam podrazumijeva povezivanje različitih sektora i ovisan je o njima. Sukladno tome, turizam treba promatrati kao širi sustav koji je uvelike ovisan o prirodnom i kulturnom naslijeđu i atrakcijama u svom prostoru, ali i o svim drugim područjima suvremenog ljudskog djelovanja i sveukupnog razvoja.

Vizija razvoja turističke destinacije Grada Lipika uzima u obzir daljnji rad na održivom razvoju turizma kao osnovnu odrednicu svjetskih politika, usmjerenost na kvalitetu ponude i povezivanje kao uvjet pozicioniranja i opstanka na turističkom tržištu; očuvanje prirodnih i kulturnih atrakcija zbog ostavštine budućim generacijama; njegovanje kulture života i rada i izvornosti s ciljem čuvanja jedinstvenih destinacijskih obilježja.

Sažimajući prethodne odrednice, definirana je vizija upravljanja turizmom destinacije Grada Lipika koja glasi:

„Grad Lipik do 2029. godine bit će prepoznat kao održiva, autentična i inkluzivna turistička destinacija zdravlja, prirode i kulturne baštine, u kojoj se isprepliću ljekovita snaga termalnih izvora, bogatstvo konjičke tradicije i mir ruralnog krajolika. Razvijat će se kao destinacija visoke kvalitete života i gostoljubivosti, u kojoj turizam djeluje u sinergiji s lokalnom zajednicom, poljoprivredom i poduzetništvom, stvarajući nova radna mjesta, očuvanu prirodu i snažan identitet“

Definiranje razvojnih ciljeva i određivanje njihovih prioriteta predstavlja korak kojim se opća vizija prenosi na operativnu razinu. Time se kroz raščlambu vizije na ciljeve omogućuje jasnije postavljanje prioriteta i smjernica djelovanja. Strateški ciljevi i prioriteti Plana upravljanja destinacijom Grada Lipika su:

Strateški cilj 1: Stvaranje infrastrukturnih temelja za razvoj održivog turizma

Ovaj strateški cilj usmjeren je na podizanje kvalitete prostora i infrastrukture kao temelja za razvoj održivog turizma. Kroz unaprjeđenje komunalne, prometne, turističke, kulturne i sportske infrastrukture te obnovu i modernizaciju Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju stvaraju se preduvjeti za atraktivniju, konkurentniju i održivu turističku ponudu. Poseban naglasak stavlja se na očuvanje kulturne i prirodne baštine, povećanje energetske učinkovitosti te razvoj novih sadržaja, posebice zdravstvenog, wellness, outdoor i kulturnog turizma. Time se istodobno podiže kvaliteta života lokalnog stanovništva i osnažuje pozicija Lipika kao prepoznatljive destinacije održivog turizma.

Prioritet 1.1. Razvoj javne turističke i komunalne infrastrukture

Ovaj prioritet usmjeren je na kontinuirano održavanje, modernizaciju i razvoj ključne javne, turističke, kulturne i sportske infrastrukture kao temelja za održivi razvoj turizma Grada Lipika. Njegova provedba obuhvaća unaprjeđenje komunalne i prometne infrastrukture (s naglaskom na zelena rješenja poput e-bicikala, punionica i energetske učinkovitost), razvoj i interpretacijsko opremanje turističkih atrakcija te očuvanje prirodnih i ambijentalnih vrijednosti destinacije. Poseban naglasak stavlja se na obnovu kulturne baštine i izgradnju novih sadržaja kulturne i sportsko-rekreacijske infrastrukture, čime se jača atraktivnost destinacije, kvaliteta života lokalnog stanovništva te konkurentnost Lipika kao održive turističke destinacije.

Prioritet 1.2. Obnova Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju

Ovaj prioritet usmjeren je na cjelovitu obnovu, modernizaciju i daljnji razvoj Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju kao ključnog nositelja zdravstvenog i wellness turizma u destinaciji. Provedba prioriteta obuhvaća obnovu i opremanje smještajnih i ugostiteljskih kapaciteta, rekonstrukciju povijesnih objekata te povećanje energetske i resursne učinkovitosti kroz zelenu tranziciju i korištenje geotermalnih potencijala. Poseban naglasak stavlja se na razvoj suvremenih wellness i spa sadržaja, čime se osigurava podizanje kvalitete usluge, proširenje ponude i jačanje konkurentnosti Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju kao prepoznatljivog i održivog centra zdravstvenog, rekreacijskog i kulturnog turizma.

Strateški cilj 2: Razvoj turističke ponude temeljene na prirodnim i društvenim resursima destinacije

Cilj je usmjeren na diversifikaciju i podizanje kvalitete turističkih proizvoda i usluga kroz valorizaciju prirodnih bogatstava, kulturne baštine i društvenih vrijednosti Grada Lipika. Razvijanjem specijaliziranih turističkih segmenata – od zdravstvenog i wellness turizma, enogastronomije, kulturnog i konjičkog turizma, do sportskog, ruralnog, memorijalnog i ekoturizma – stvara se raznovrsna i cjelogodišnja ponuda koja doprinosi povećanju konkurentnosti destinacije i produženju turističke sezone. Naglasak je na autentičnosti, održivom korištenju resursa i uključivanju lokalne zajednice, čime se jača identitet i prepoznatljivost Lipika na turističkom tržištu.

Prioritet 2.1. Povećanje raznolikosti, obuhvata i kvalitete turističke ponude

Ovaj prioritet usmjeren je na stvaranje cjelovite i konkurentne turističke ponude koja obuhvaća različite tematske segmente. Kroz ulaganja u smještajne i ugostiteljske kapacitete visoke kvalitete, razvoj zdravstvenog i wellness turizma, jačanje konjičkog i kulturnog turizma te unaprjeđenje sportsko-rekreacijskih sadržaja, Lipik će se pozicionirati kao destinacija autentičnih doživljaja. Dodatno, kroz razvoj ruralnog, cikloturizma, ekoturizma, industrijskog, planinarskog, lovnog i ribolovnog turizma, stvara se širok spektar specijaliziranih ponuda koje povezuju prirodne resurse, lokalne proizvode i kulturnu baštinu. Time se osigurava diversifikacija tržišta, privlačenje različitih ciljnih skupina i povećanje turističke potrošnje uz naglasak na održivost.

Prioritet 2.2. Unapređenje postojećih i razvoj novih autentičnih i inovativnih turističkih proizvoda

Ovaj prioritet usmjeren je na podizanje kvalitete postojećih te razvoj novih autentičnih i inovativnih turističkih proizvoda i manifestacija, čime se turistička ponuda destinacije čini raznovrsnijom, konkurentnijom i dugoročno održivom. Posebna pažnja stavlja se na prostorno-vremensku diversifikaciju ponude, kako bi se smanjila sezonalnost i ravnomjernije rasporedio turistički promet tijekom cijele godine. U tom kontekstu razvijat će se raznovrsni turistički paketi (dnevni, vikend i tjedni), kao i tematski proizvodi poput wellnessa, zdravstvenog turizma, kulturnih i vjerskih ruta, ruralnog i ekoturizma, outdoor aktivnosti te drugih specijaliziranih oblika turizma, čime se zadovoljavaju potrebe različitih ciljanih skupina. Jednako važan segment prioriteta odnosi se na jačanje manifestacija, koje su ključne za stvaranje identiteta i prepoznatljivosti destinacije. Unaprjeđivat će se kvaliteta i promocija postojećih manifestacija, ali i poticati razvoj novih, inovativnih događanja koja doprinose atraktivnosti destinacije. Manifestacije će se povezivati s domaćim i međunarodnim kulturnim, sportskim i gospodarskim događanjima i mrežama, čime će se osigurati šira vidljivost, veća posjećenost i jače uključivanje lokalne zajednice.

Strateški cilj 3: Unapređenje upravljanja razvojem turizma

Cilj je usmjeren na profesionalizaciju i modernizaciju sustava upravljanja turizmom kroz jačanje suradnje dionika, koordinaciju aktivnosti i uvođenje digitalnih rješenja. Sustavnim uključivanjem privatnog, javnog i civilnog sektora u procese odlučivanja te redovitim praćenjem učinaka turizma stvara se temelj za održivi i uravnoteženi razvoj destinacije. Istodobno, kroz digitalnu transformaciju i uvođenje pametnih rješenja omogućuje se kvalitetnije upravljanje turističkim tokovima, povećava zadovoljstvo posjetitelja i jača otpornost destinacije.

Prioritet 3.1. Jačanje destinacijskog upravljanja i koordinacije među dionicima

Ovaj prioritet usmjeren je na jačanje kapaciteta svih relevantnih dionika u turizmu i njihovo uključivanje u procese planiranja i provedbe razvojnih aktivnosti. Kroz edukacije, radionice i zajedničke sastanke potiče se međusektorska suradnja te podiže svijest lokalne zajednice o važnosti održivog turizma. Poseban naglasak stavlja se na razvoj partnerstva u okviru klastera Slavonija, čime se osigurava bolja povezanost Lipika s regionalnim razvojnim procesima.

Prioritet 3.2. Sustavno praćenje destinacijskog upravljanja s uspostavom platforme za praćenje učinaka

Prioritet naglašava važnost praćenja, mjerenja i evaluacije utjecaja turizma na destinaciju. Uspostavom pokazatelja održivog razvoja, redovitim istraživanjima zadovoljstva posjetitelja i lokalne zajednice te uvođenjem IT alata i aplikacija za praćenje turističkih tokova stvara se okruženje „pametne destinacije“. Na taj način omogućuje se pravovremeno donošenje odluka, povećava učinkovitost upravljanja te osigurava da razvoj turizma u Gradu Lipiku ostane u skladu s načelima održivosti.

Strateški cilj 4: Povećanje prepoznatljivosti i tržišne pozicije destinacije

Cilj je usmjeren na jačanje imidža i tržišne vidljivosti Lipika kao prepoznatljive turističke destinacije. Kroz brendiranje, integraciju digitalnih rješenja i unapređenje komunikacije s tržištem, destinacija gradi jedinstveni identitet i diferencira se u odnosu na konkurenciju. Naglasak je na digitalnoj promociji, kreativnom storytellingu i povezivanju s lokalnim dionicima, čime se osigurava konzistentan nastup na domaćem i inozemnom tržištu te povećava konkurentnost i atraktivnost destinacije.

Prioritet 4.1. Brendiranje, promocija i povećanje vidljivosti destinacije

Ovaj prioritet obuhvaća aktivnosti usmjerene na izgradnju snažnog i prepoznatljivog brenda destinacije Lipik. Fokus je na modernizaciji vizualnog identiteta i digitalnih kanala, redovitom osvježavanju promotivnih sadržaja te prilagodbi komunikacije različitim platformama. Kroz uključivanje lokalnih dionika, vizualnu integraciju brenda na javnim prostorima i razvoj kreativnih promotivnih formata (video produkcija, storytelling, digitalni materijali), Lipik se pozicionira kao autentična i moderna destinacija.

Prioritet 4.2. Unapređenje tržišne komunikacije i prodaje

Cilj ovog prioriteta je jačanje tržišne pozicije Lipika putem suvremenih digitalnih marketinških alata. Aktivnosti uključuju razvoj agencijskih programa i jačanje receptivne uloge lokalnih turističkih agencija, unapređenje SEO optimizacije i korištenje osnovne analitike, planiranje ciljano usmjerenih digitalnih kampanja te razvoj e-mail marketinga i personaliziranih automatiziranih rješenja. Na ovaj način povećava se doseg i učinkovitost komunikacije, poboljšava konverzija i ostvaruje veća tržišna prisutnost destinacije.

6.4. Mjere i aktivnosti

Nakon definiranja strateških ciljeva i prioriteta nužno je uspostaviti sustav operativnih mjera i aktivnosti kako bi se zacrtani ciljevi i prioriteti ostvarili. Mjere i aktivnosti prikazane u nastavku usmjerene su na ostvarenje glavnog cilja i operativnih ciljeva razvoja turizma u Požeško-slavonskoj županiji pa tako i u Gradu Lipiku do 2029. godine.

Naime, svaki od prethodno navedenih ciljeva postavlja temelje za determinaciju četo međusobno povezanih mjera i aktivnosti, koje se provode već postojećim institucionalnim sustavima ili kroz planirane projekte (Poglavlje 8). Njihovo je ostvarenje moguće pratiti, nadzirati, poticati ili, prema potrebi, korigirati u vremenu važenja Plana upravljanja destinacijom.

Aktivnosti koje se odnose na cilj podizanja tržišne prepoznatljivosti razradit će se kroz marketinški plan. U nastavku su navedene mjere i aktivnosti/projekti koje je potrebno provesti u narednom razdoblju. Većina projekata uključuje veći broj dionika što znači da je njihova realizacija uvjetovana učinkovitom suradnjom i koordinacijom između različitih subjekata iz privatnog i javnog sektora. Njihovom implementacijom Grad Lipik stvara temelje za jačanje pozicije na domaćem i stranom turističkom tržištu.

Tablica 66. Popis ciljeva, mjera i aktivnosti Plana upravljanja destinacijom Grada Lipika

CILJ	PRIORITET	MJERA	AKTIVNOSTI
Strateški cilj 1: Stvaranje kvalitetnog okruženja za razvoj održivog turizma	1.1. Razvoj javne turističke i druge infrastrukture u svrhu održivog razvoja turizma	Mjera 1.1.1. Održavanje postojeće i unapređenje opće javne infrastrukture	Aktivnost 1.1.1.1. Provedba akcija i projekata radi unapređenja komunalne infrastrukture kao preduvjeta za održivost sveukupne turističke ponude Aktivnost 1.1.1.2. Provedba akcija i projekata radi unapređenja prometne infrastrukture kao preduvjeta za održivost sveukupne turističke ponude Aktivnost 1.1.1.3. Provedba akcija i projekata usmjerenih na energetska učinkovitost Aktivnost 1.1.1.4. Praćenje i usmjeravanje prostornog razvoja kroz korekciju prostornih planova i regulaciju u skladu s krajobraznim i tradicijskim karakteristikama destinacije
		Mjera 1.1.2. Održavanje postojeće i unapređenje javne turističke infrastrukture	Aktivnost 1.1.2.1. Provedba akcija i projekata radi održavanja postojeće i unapređenja javne turističke infrastrukture kao preduvjeta za održivost sveukupne turističke ponude
		Mjera 1.1.3. Razvoj kulturne infrastrukture	Aktivnost 1.1.3.1. Provedba akcija i projekata radi unapređenja kulturne infrastrukture kao preduvjeta za održivost sveukupne turističke ponude
		Mjera 1.1.4. Razvoj sportske infrastrukture	Aktivnost 1.1.4.1. Provedba akcija i projekata radi unapređenja sportske infrastrukture kao preduvjeta za održivost sveukupne turističke ponude
	1.2. Obnova Toplica Lipik – Specijalne bolnice za	Mjera 1.2.1. Modernizacija i unapređenje infrastrukture Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju	Aktivnost 1.2.1.1. Provedba akcija i projekata modernizacije i obnove smještajnih i ugostiteljskih objekata Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju

	medicinsku rehabilitaciju		Aktivnost 1.2.1.2. Provedba akcija i projekata povećanja energetske i resursne učinkovitosti Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Aktivnost 1.2.1.3. Provedba akcija i projekata razvoja wellness i spa ponude Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju
Strateški cilj 2: Razvoj turističke ponude temeljene na prirodnim i društvenim resursima destinacije	2.1. Povećanje raznolikosti, obuhvata i kvalitete turističke ponude	Mjera 2.1.1. Podizanje kvalitete kapaciteta smještajne ponude	Aktivnost 2.1.1.1. Podrška razvoju autohtonih i tematskih smještajnih i ugostiteljskih objekata (mali hoteli, vile, pansioni, kampovi, heritage hoteli i sl.) visoke kvalitete Aktivnost 2.1.1.2. Održavanje sastanaka/radionica u svrhu provođenja akcija i projekata vezanih uz izgradnju novih smještajnih kapaciteta Aktivnost 2.1.1.3. Unapređenje ponude smještaja kroz realizaciju novih sadržaja (kušaonice, vrtovi, dječja igrališta, bazeni, ponuda bicikla, quadovi i sl.) Aktivnost 2.1.1.4. Razvijanje autentičnog identiteta ugostiteljski objekata: domaćinska atmosfera, lokalna arhitektura, tradicionalni doručak, kontakt s prirodom i sl. Aktivnost 2.1.1.5. Razvijanje ponude tematskih paketa kroz smještaj (smještaj + hrana + aktivnosti) Aktivnost 2.1.1.6. Prilagođavanje smještajnih kapaciteta u svrhu kreiranja bike-friendly prostora za pohranu bicikala, sušenje opreme i sl. Aktivnost 2.1.1.7. Provođenje promocije i edukacije za postojeći program certificiranja Aktivnost 2.1.1.8. Praćenje provedbe standarda i pružanje podrške iznajmljivačima u postupku certificiranja Aktivnost 2.1.1.9 Promicanje certificiranih objekata kroz promotivne kanale destinacije
		Mjera 2.1.2. Podizanje kvalitete ugostiteljske ponude i razvoj gastronomskog turizma	Aktivnost 2.1.2.1. Provedba akcija i projekata u svrhu unapređenja postojećih i kreiranja novih turističkih i inovativnih proizvoda i usluga gastronomske ponude destinacije

		Mjera 2.1.3. Razvoj zdravstvenog i wellness turizma	Aktivnost 2.1.3.1. Provedba akcija i projekata u svrhu unapređenja postojećih i kreiranja novih turističkih i inovativnih proizvoda i usluga zdravstvenog i wellness turizma
		Mjera 2.1.4. Razvoj konjičkog turizma	Aktivnost 2.1.4.1. Provedba akcija i projekata u svrhu unapređenja postojećih i kreiranja novih turističkih i inovativnih proizvoda i usluga konjičkog turizma
		Mjera 2.1.5. Razvoj kulturnog turizma	Aktivnost 2.1.5.1. Provedba akcija i projekata u svrhu unapređenja postojećih i kreiranja novih turističkih i inovativnih proizvoda i usluga kulturnog turizma
		Mjera 2.1.6. Razvoj sportsko-rekreacijskog turizma	Aktivnost 2.1.6.1. Provedba akcija i projekata u svrhu unapređenja postojećih i kreiranja novih turističkih i inovativnih proizvoda i usluga sportsko-rekreacijskog turizma
		Mjera 2.1.7. Razvoj vjerskog i memorijalnog turizma	Aktivnost 2.1.7.1. Provedba akcija i projekata u svrhu unapređenja postojećih i kreiranja novih turističkih i inovativnih proizvoda i usluga memorijalnog turizma
		Mjera 2.1.8. Razvoj ruralnog turizma	Aktivnost 2.1.8.1. Provedba akcija i projekata u svrhu unapređenja postojećih i kreiranja novih turističkih i inovativnih proizvoda i usluga ruralnog turizma
		Mjera 2.1.9. Razvoj cikloturizma	Mjera 2.1.9.1. Provedba akcija i projekata u svrhu unapređenja postojećih i kreiranja novih turističkih i inovativnih proizvoda i usluga cikloturizma

		Mjera 2.1.10. Razvoj industrijskog turizma	Mjera 2.1.10.1. Provedba akcija i projekata u svrhu unapređenja postojećih i kreiranja novih turističkih i inovativnih proizvoda i usluga industrijskog turizma
		Mjera 2.1.11. Razvoj ekoturizma	Aktivnost 2.1.11.1. Provedba akcija i projekata u svrhu unapređenja postojećih i kreiranja novih turističkih i inovativnih proizvoda i usluga ekoturizma
		Mjera 2.1.12. Razvoj MICE turizma	Aktivnost 2.1.12.1. Provedba akcija i projekata u svrhu unapređenja postojećih i kreiranja novih turističkih i inovativnih proizvoda i usluga MICE turizma
		Mjera 2.1.13. Razvoj arheološkog turizma	Aktivnost 2.1.13.1. Provedba akcija i projekata u svrhu unapređenja postojećih i kreiranja novih turističkih i inovativnih proizvoda i usluga arheološkog turizma
		Mjera 2.1.14. Razvoj ribolovnog i lovnog turizma	Aktivnost 2.1.14.1. Provedba akcija i projekata u svrhu unapređenja postojećih i kreiranja novih turističkih i inovativnih proizvoda i usluga ribolovnog i lovnog turizma
		Mjera 2.1.15. Razvoj planinarskog turizma	Aktivnost 2.1.15.1. Provedba akcija i projekata u svrhu unapređenja postojećih i kreiranja novih turističkih i inovativnih proizvoda i usluga planinarskog turizma
		Mjera 2.1.16. Razvoj ponude adrenalinskih sportova	Aktivnost 2.1.16.1. Provedba akcija i projekata u svrhu unapređenja postojećih i kreiranja novih turističkih i inovativnih proizvoda i usluga adrenalinskih sportova
	2.2. Unapređenje postojećih i razvoj novih autentičnih i inovativnih turističkih proizvoda	Mjera 2.2.1. Prostorno i vremensko proširenje turističke ponude	Aktivnost 2.2.1.1. Razvoj turističkih paketa i proizvoda integriranih turističkih proizvoda (dnevni, vikend i tjedni) Aktivnost 2.2.1.2. Razvoj tematskih (wellness, zdravstveni, konjički, kulturni, vjerski, memorijalni, ekoturizam, ruralni, industrijski, lovni, outdoor i dr.) turističkih paketa i proizvoda (dnevni, vikend i tjedni)

		Mjera 2.2.2. Nastavak unaprjeđivanja kvalitete i dosega manifestacija	Aktivnost 2.2.2.1. Organizacija sajmovi i manifestacija za promociju lokalnih proizvoda Aktivnost 2.2.2.2. Razvoj novih manifestacija Aktivnost 2.2.2.3. Podrška i poticanje povezivanja manifestacija destinacije s domaćim i inozemnim manifestacijama te sudjelovanja u međunarodnim kulturnim, sportskim mrežama i sličnim događanjima i mrežama Aktivnost 2.2.2.4. Jačanje promocije glavnih manifestacija
Strateški cilj 3: Unapređenje upravljanja razvojem turizma	3.1. Jačanje destinacijskog upravljanja i koordinacije među dionicima	Mjera 3.1.1. Provođenje programa osnaživanja turističkih dionika	Aktivnost 3.1.1.1. Održavanje radionica/sastanaka za kontinuirano informiranja dionika u turizmu te podizanje razine svijesti zajednice o potencijalnim pozitivnim i negativnim učincima turizma Aktivnost 3.1.1.2. Održavanje radionica/sastanaka s dionicima privatnog sektora Aktivnost 3.1.1.3. Održavanje radionica/sastanaka s dionicima javnog sektora Aktivnost 3.1.1.4. Održavanje radionica/sastanaka s dionicima civilnog sektora Aktivnost 3.1.1.5. Jačanje suradnje i umrežavanje unutar klastera Slavonija
	3.2. Sustavno praćenje destinacijskog upravljanja s uspostavom platforme za praćenje učinaka	Mjera 3.2.1. Sustavno praćenje kvalitete destinacijskog turizma	Aktivnost 3.2.1.1. Praćenje pokazatelja održivog razvoja turizma Aktivnost 3.2.1.2. Redovito provođenje anketa lokalnog stanovništva i jednodnevnih posjetitelja/turista Aktivnost 3.2.1.3. Uvođenje IT aplikacije za upravljanje razvojem turizma u destinaciji Aktivnost 3.2.1.4. Uvođenje IT rješenja za upravljanje turističkim tokovima Aktivnost 3.2.1.5. Uspostava e-usluge u svrhu digitalne transformacije u smjeru razvoja pametne destinacije

Strateški cilj 4: Povećanje prepoznatljivosti i tržišne pozicije destinacije	4.1. Brendiranje, promocija i povećanje vidljivosti destinacije	Mjera 4.1.1. Jačanje vidljivosti destinacije kroz brendiranje i informiranje i integraciju digitalnih rješenja	Aktivnost 4.1.1.1. Izrada nove web stranice s naglaskom na vizualnu atraktivnost, mobilnu prilagodbu i unaprjeđenje korisničkog iskustva kroz jasnu strukturu sadržaja, multimedijalne elemente visoke kvalitete, dvojezičnost/multijezičnost stranice i povezivanje s društvenim mrežama kako bi se povećala vidljivost i dostupnost destinacije na domaćem i inozemnom tržištu Aktivnost 4.1.1.2. Redovno osvježavanje promotivnih materijala i digitalnog sadržaja Aktivnost 4.1.1.3. Prilagodba promotivnih različitih promotivnim platformama (print, web, društvene mreže) Aktivnost 4.1.1.4. Organizacija radionica i smjernica za primjenu brenda destinacije među partnerima Aktivnost 4.1.1.5. Vizualna integracija brenda u ključne točke destinacije (info-punktovi, signalizacija, suveniri) Aktivnost 4.1.1.6. Upravljanje profilima na Facebooku i Instagramu (redovite objave, vizualni sadržaj) Aktivnost 4.1.1.7. Provođenje aktivnosti video produkcije i storytellinga Aktivnost 4.1.1.8. Osmišljavanje digitalnih materijala koji se mogu koristiti u smještajnim objektima ugostiteljstvu, kulturnim prostorima Aktivnost 4.1.1.9. Izrada vizualnih i sadržajnih predložaka za dijeljenje putem lokalnih partnera i dionika Aktivnost 4.1.1.10. Provođenje aktivnosti oko brendiranja turističkog smještaja objekata u domaćinstvu putem nacionalne oznake „Vaš domaćin/Local Host“ Aktivnost 4.1.1.11. Provođenje aktivnosti promocije brenda destinacije „Lipik Vas Čeka“
	4.2. Unaprjeđenje tržišne komunikacije i prodaje	Mjera 4.2.1. Unaprjeđenje tržišne pozicije i prodaje	Aktivnost 4.2.1.1. Podrška razvoju ponude agencijskih programa (LIRA i dr.) te jačanje njihove receptivne uloge Aktivnost 4.2.1.2. Jačanje sustava osnovne analitike i optimizacije za tražilice (SEO)

			Aktivnost 4.2.1.3. Planiranje i provedba tematskih digitalnih kampanja Aktivnost 4.2.1.4. Razvoj e-mail marketinga i marketinga automatizacije (personalizirane ponude, newsletter kampanje)

7. Smjernice i preporuke za dionike razvoja

Plan upravljanja destinacijom Grada Lipika temelji se na načelima održivosti, uključenosti i strateške usmjerenosti za razvoj cjelogodišnje turističke ponude. Smjernice i preporuke iz ovog poglavlja imaju za cilj pružiti jasan okvir za djelovanje svih relevantnih dionika, u skladu s ciljevima definiranim u ovom Planu, pokazateljima održivosti te razvojnim prioritetima destinacije.

7.1. Smjernice i preporuke za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave

Lokalna samouprava, odnosno Grad Lipik, ima ključnu ulogu u usmjeravanju razvoja njegovog područja. Kao nositelj strateških i operativnih aktivnosti, Grad ima izravan utjecaj na kvalitetu turističke ponude, zadovoljstvo posjetitelja te time utječe na održivi razvoj destinacije. Predstavnici gradske vlasti važni su dionici u svakom razvojnom procesu jer su upoznati s gradskim potrebama i potencijalima, često iniciraju i podržavaju projekte, te lobiraju kod županijskih i državnih tijela. Projektima u domeni turističkog razvoja mogu davati načelnu podršku i kadrovsku potporu, a samo u izuzetnim slučajevima raspolažu s dovoljno financijskih sredstava i kadra da ih mogu i samostalno financirati.

U svrhu realizacije razvojnih projekata destinacije, Grad Lipik izrađuje strateško-planske i prostorno-planske dokumente kojima se usmjerava razvoj destinacije. Također, Grad provodi projekte i aktivnosti održavanja i izgradnje turističke infrastrukture, kao što su prometnice, parkirališta, pješačke i biciklističke staze te ostala komunalna infrastruktura (odvodnja, vodovod, otpad i sl.) Time se osiguravaju temelji za privlačenje i zadržavanje turista. Važan segment djelovanja Grada Lipika je povezivanje i kreiranje partnerskih odnosa s ključnim dionicima-ugostiteljima, kulturnim institucijama, poljoprivrednicima, udrugama i stanovništvom. Takva partnerstva omogućuju sinergiju i jačaju ukupnu turističku ponudu.

Predlažu se sljedeće preporuke za Grad Lipik s ciljem unaprjeđenja održivog razvoja turizma:

Opći smjer razvoja

- povećati iskorištenost EU fondova za razvoj komunalne i turističke infrastrukture,
- izrađivati prostorno-planske i druge dokumente potrebne za razvoj destinacije (marketing plan, operativni planovi razvoja selektivnih oblika turizma, elaborate, koncepte za unaprjeđenje turističkih proizvoda, projektno-tehnička dokumentacija i sl.),
- raditi na uklanjanju administrativnih prepreka za ulaganja u turizam (rješavanje imovinsko- pravnih odnosa, pokretanje postupaka darivanja nekretnina, povrat imovine, poticanje javno-privatnog partnerstva, i sl.),
- poticati transparentno odlučivanje kroz uključivanje lokalne zajednice i stručnjaka u procese donošenja odluka kroz javne rasprave, ankete i radne skupine
- razvijati digitalne alate i platforme za promociju i upravljanje destinacijom
- pružati institucionalnu pomoć investitorima (poduzetnici, obrti, privatni iznajmljivači, OPG-i) u stvaranju novih turističkih proizvoda
- razvijati nove turističke proizvode u suradnji s turističkim agencijama
- podržavati lokalne proizvođače kroz promociju domaćih proizvoda
- osnivanje platforme i baze znanja

Razvoj prometne infrastrukture

- razvijati održiva prometna rješenja - učinkovit javni prijevoz, vlakići, biciklističke i pješačke staze kako bi se smanjilo zagađenje zraka i prometne gužve
- Javni prijevoz: razviti mrežu ekološkog javnog prijevoza koji povezuje ključne turističke lokacije
- povećavati sigurnost u prometu kroz postavljanje kamera, pojačavanje kontrole brzine, te prilagođavanje prometa potrebama pješaka, posebno u blizini škola, vrtića, lječilišta, bazena i sportskih objekata
- uvoditi pametne tehnologije poput senzora za parking, optimizacije prometa u realnom vremenu i pametne rasvjete

Razvoj komunalne infrastrukture

- kontinuirano ulagati u komunalnu infrastrukturu, posebice sustav vodoopskrbe, odvodnje i telekomunikacijske mreže (širokopojasna infrastruktura i besplatni wi-fi),
- unaprijediti sustav gospodarenja otpadom kroz razvoj sustava razvrstavanja i reciklaže otpada, uvođenje pametnih kontejnera, provođenja edukacija građana za pravilno odvajanje otpada i sl.
- razvoj zelene i plave infrastrukture (koridori zelenila, uređenje zelenih točaka, zeleni krovovi, vertikalni vrtovi, kišni vrtovi, retencije i sl.) čime se doprinosi povećanju kvalitete

zraka, smanjenju toplinskog otoka te poboljšanju mentalnog zdravlja posjetitelja i lokalnog stanovništva

- implementirati rješenja održivosti i otpornosti na klimatske promjene kroz primjenu energetske učinkovite tehnologije, korištenje obnovljivih izvora energije, zelenu gradnju, očuvanje vodnih resursa te razvoj infrastrukture otporne na klimatske ekstreme

Upravljanje kulturnom baštinom

- čuvati i obnoviti kulturnu baštinu (Wandelbahn, Kursalon, Vila Savić i dr.)
- interpretirati kulturnu baštinu kroz tematske ture, digitalne vodiče i izložbe (Vila dobre vode, Narodne kupke, ergela Lipik)
- uključiti lokalnu zajednicu u aktivnosti očuvanja i promocije baštine kroz volonterske programe i radionice
- pružiti podršku razvoju novih proizvoda u kulturi (memorijalni, vjerski, arheološki i dr.)

Podrška zaštiti prirodnih područja

- regulirati gradnju turističkih objekata kako bi se spriječila degradacija prirodnog okoliša
- poticati ekološki prihvatljivu gradnju korištenjem prirodnih i održivih materijala, te tehnologija koje smanjuju potrošnju energije i vode.
- razvijati edukativne programe za građane, posjetitelje i investitore o važnosti očuvanja prirodnog okoliša i bioraznolikosti
- jačati suradnju s institucijama, udrugama i lokalnim zajednicama radi zajedničkog upravljanja i monitoringa zaštićenih područja te osmišljavanja projektnih aktivnosti u njima

Povećanje kvalitete sporta i rekreacije

- unaprijediti sportsku infrastrukturu kroz ulaganje u obnovu postojećih i gradnju novih sportskih objekata, s naglaskom na energetske učinkovitost, korištenje održivih materijala i pristupačnosti za sve građane
- osigurati podršku sportskim programima koji su prilagođeni svim dobnim skupinama i njihovim potrebama
- promicati zdrav način života kroz besplatne rekreativne aktivnosti i sportske radionice
- osmisлити budući koncept turističkog proizvoda sportskog turizma

Razvoj ljudskih resursa i zapošljavanje

- poticati zapošljavanje u turizmu i povezanim sektorima, s naglaskom na mlade i dugotrajno nezaposlene osobe kroz programe osposobljavanja i javne radove
- surađivati s obrazovnim institucijama na razvoju kurikuluma koji odgovara potrebama destinacije (npr. vodiči, menadžment u turizmu, zanati vezani za kulturnu baštinu)

- stvarati poticajno okruženje za povratak i ostanak mladih u Lipiku kroz kombinaciju radnih prilika, subvencioniranog stanovanja i kvalitetnog društvenog života

7.2. Smjernice i preporuke za turističke zajednice

Donošenjem Zakona o turizmu i pripadajućih podzakonskih pravilnika, turističke zajednice su dobile novu ključnu ulogu u reformi hrvatskog turizma. Turistička zajednica Grada Lipika je time dobila još važniju ključnu ulogu u razvoju, promociji i upravljanju turističkim razvojem na svojem području.

Turistička zajednica Grada Lipika aktivno doprinosi stvaranju održive turističke destinacije u okviru destinacije Požeško-slavonske županije „Zlatna Slavonija“, slijedeći smjernice i ciljeve definirane Strateškim i operativnim planom razvoja održivog turizma Požeško-slavonske županije do 2030. godine. Ova inicijativa, predvođena Turističkom zajednicom Požeško-slavonske županije, potvrđuje spremnost na preuzimanje strateških opredjeljenja za održivi razvoj turizma u cijeloj regiji. Turistička zajednica Požeško-slavonske županije njeguje i razvija brend „Zlatna Slavonija“, koji simbolizira bogatstvo kulturne baštine, tradicije, prirodnih ljepota i gastronomske ponude istočnog dijela Hrvatske. Naziv "Zlatna Slavonija" priziva slike plodne slavonske zemlje, bogate povijesti te višestoljetne tradicije vinogradarstva, poljoprivrede i gostoljubivosti.

Grad Lipik aktivno doprinosi promociji ovog brenda koji simbolizira bogatstvo kulturne baštine, tradicije, prirodnih ljepota i gastronomske ponude istočnog dijela Hrvatske kroz razvoj raznolike turističke ponude koja uključuje resursnu osnovu po kojoj je područje Lipika jedinstveno u destinaciji – zdravstvenim turizmom, državnom ergelom Lipik te drugim atrakcijama.

U svrhu poboljšanja upravljanja destinacijom za Turističku zajednicu Općine Lipik predlažu se sljedeće smjernice:

I. Strateško planiranje i upravljanje turizmom

- Izraditi Plan upravljanja destinacijom i novi srednjoročni Strateški plan razvoja turizma Grada Lipika
- Provoditi anketna istraživanja o stavovima lokalnog stanovništva i turista o zadovoljstvu destinacijom
- Redovito godišnje pratiti turističke pokazatelje održivosti
- Koristiti digitalne alate za praćenje trendova
- Implementirati IT rješenja Ministarstva turizma za digitalnu transformaciju destinacije
- Uspostaviti i koristiti sustav za upravljanje i praćenje razvoja turizma

II. Promocija i brendiranje destinacije

- Izraditi novu web stranicu na više jezika
- Promovirati destinaciju kroz web stranicu, digitalne info točke i online oglašavanje;
- Kreirati nove promotivne digitalne (offline i online) i tiskane materijale
- Ažurirati online vodiče s aktualnim podacima
- Suradivati sa organizatorima putovanja u destinaciju

- Sudjelovati na domaćim i međunarodnim sajmovima i prezentacijama
- Suradivati s TZ Požeško-slavonske županije i influencerima za dodatnu vidljivost destinacije

III. Razvoj i unapređenje turističkih proizvoda

- Osmisliti nove turističke proizvode u suradnji s turističkom agencijom LIROM
- Razvoj tematskih ruta i tematskih turističkih proizvoda
- Vođenje evidencije o potrebama destinacije te kreiranje ciljanih projekata, odnosno sudjelovanje u projektima unapređenja javne turističke infrastrukture
- Jačati aktivnosti oko integracije poljoprivrede i turizma kroz razvoj oznaka kvalitete za lokalne poljoprivredne i prehrambene proizvode, poticanje suradnje između restorana i lokalnih poljoprivrednih proizvođača te organizacije gastronomskih i drugih povezanih manifestacija koje promoviraju autohtonu kuhinju i proizvode destinacije
- Poticati očuvanje i uređenje okoliša

IV. Podrška lokalnim turističkim subjektima

- Promicati lokalne subjekte i osigurati edukacije o održivom turizmu, ekološkoj proizvodnji i dobrim praksama
- Pružiti podršku u razvoju i širenju smještajnih i ugostiteljskih kapaciteta te dodatnih usluga
- Podržati distribuciju lokalnih proizvoda prema ugostiteljskim objektima i uključivanje drugih usluga u turizam
- Pružanje informacija smještajnim objektima u domaćinstvu, kućama za odmor i OPG-ima

VI. Manifestacije i događanja

- Redovito izrađivati godišnji plan događanja
- Osmisliti nove manifestacije/događaje
- Promovirati događanja i manifestacije

VI. Suradnja s institucijama

- Sudjelovati na EU, nacionalnim i regionalnim projektima za razvoj turizma
- Povezivanje s lokalnim samoupravama, kulturnim institucijama i udrugama
- Razvijati suradnju s TZ Požeško-slavonske županije i drugim TZ-ovima u RH radi stvaranja zajedničkih ruta i paketa

7.3. Smjernice i preporuke za druge dionike u turizmu i upravljanju turizmom u destinaciji

U proces donošenja odluka vezanih uz razvoj turizma na području Grada Lipika, preporučuje se aktivno uključivanje svih ključnih dionika kroz javne rasprave, savjetovanja, tematske radionice i ankete. Suradnja između lokalne samouprave, ustanova, udruga, poduzetnika i stanovništva ključna je za održiv i strateški razvoj turizma. Koordinirano djelovanje svih sudionika omogućuje stvaranje kvalitetne i autentične turističke ponude koja će privući posjetitelje, potaknuti gospodarski razvoj te doprinijeti povećanju kvalitete života lokalne zajednice. Preporuke i smjernice za ostale dionike u turizmu na području TZ Grad Lipik obuhvaćaju:

I. Umrežavanje i međusektorska suradnja

Potrebno je poticati suradnju između Grad Lipika, Požeško-slavonske Županije, razvojnih agencija, obrazovnih institucija i sektora poduzetništva u provedbi turističkih projekata. Za razvoj inovativnih turističkih proizvoda potrebno je uključiti sve aktere koji mogu pridonijeti razvoju novih turističkih proizvoda. Također, komunalna poduzeća i institucije za zaštitu prirode surađuju u održavanju i očuvanju prirodnih atrakcija te usmjeravanju aktivnosti za održivi razvoja prostora destinacije.

II. Edukacija i razvoj ljudskih resursa

Razvoj održivog i konkurentnog turizma u Gradu Lipiku uvelike ovisi o kvaliteti ljudskih resursa. Stručnost, motivacija i profesionalnost zaposlenih u turizmu izravno utječu na zadovoljstvo posjetitelja, reputaciju destinacije i njihovu odluku o ponovnom dolasku. Zbog toga je potrebno kontinuirano ulagati u edukaciju svih dionika, uključujući turističke djelatnike, ugostitelje, zaposlenike u javnim službama te volontere. Edukacija treba obuhvatiti suvremene trendove u turizmu, standarde kvalitete i održive prakse, ali i osposobljavanje u stranim jezicima, digitalnom marketingu i korištenju online prodajnih alata.

Važan segment je i podizanje razine pristupačnosti turističke ponude kroz osposobljavanje za rad s osobama s posebnim potrebama, kao i jačanje kompetencija u upravljanju kriznim situacijama koje mogu utjecati na turizam, poput zdravstvenih kriza ili prirodnih nepogoda. Posebna pažnja treba se posvetiti razvoju mladih kadrova kroz suradnju s obrazovnim institucijama, programe stručne prakse i mentorstva te različite oblike profesionalnog usavršavanja. Kroz sustavno ulaganje u ljudski kapital, Grad Lipik može izgraditi prepoznatljiv imidž destinacije koja se ističe visokom razinom uslužne kulture, profesionalnošću, gostoljubivošću i inovativnošću.

III. Korištenje digitalnih tehnologija kod oglašavanja i poslovanja

Za ostale dionike u turizmu, poput privatnih ugostitelja, pružatelja usluga, lokalnih proizvođača i udruga, korištenje digitalnih tehnologija postaje ključni alat za razvoj poslovanja i povećanje vidljivosti na tržištu. Ulaganje u digitalne kanale oglašavanja, kao što su društvene mreže, web stranice i online platforme za rezervacije, omogućuje direktnu komunikaciju s potencijalnim gostima i širu promociju turističke ponude. Digitalni alati također olakšavaju upravljanje poslovanjem, prikupljanje povratnih informacija od korisnika i prilagodbu ponude tržišnim zahtjevima. Osim toga, usvajanje suvremenih tehnologija doprinosi većoj konkurentnosti i može otvoriti nove prilike kroz suradnju s drugim dionicima u destinaciji. Preporučuje se kontinuirana edukacija i razvoj digitalnih vještina kod svih pružatelja usluga na području Grada Lipika kako bi se maksimalno iskoristile prednosti digitalnog marketinga i inovacija u poslovanju. Time se jača cjelokupna ponuda destinacije, podiže kvaliteta usluga te doprinosi održivom razvoju turizma na lokalnoj razini

IV. Uključivanje lokalnih resursa i promocija autentičnosti

Lokalni proizvođači, obrtnici i umjetnici trebaju biti aktivno uključeni u kreiranje turističke ponude. Korištenjem lokalnih prehrambenih proizvoda, rukotvorina i tradicionalnih recepata oblikuje se autentičan doživljaj destinacije Grada Lipika i Požeško-slavonske županije, čime se istovremeno potiče očuvanje kulturne baštine i jača lokalno gospodarstvo. Time se stvara dodana vrijednost za posjetitelje i potiče njihovo dulje zadržavanje u destinaciji. Udruge predstavljaju vrijedan resurs u razvoju tematskih i specijaliziranih turističkih sadržaja. Kulturno-umjetničke udruge mogu sudjelovati u interpretaciji i prezentaciji nematerijalne kulturne baštine kroz folklorne nastupe, radionice i izložbe. Udruge iz sektora ruralnog razvoja mogu razvijati tematske ture, degustacije i edukacije o tradicionalnim praksama. Udruge za sport i rekreaciju ključne su za razvoj outdoor turizma i planiranja sigurnih i atraktivnih ruta. Udruge umirovljenika i mladih mogu osmisliti sadržaje za specifične skupine posjetitelja, te sudjelovati u prenošenju lokalnih priča, organizaciji radionica i kulturnih događanja.

V. Definiranje standarda smještajne i ugostiteljske ponude

Zbog aktualnih zahtjeva zelene tranzicije i digitalne transformacije na europskom turističkom tržištu, cilj je usmjeriti razvoj postojećih i budućih smještajnih i ugostiteljskih objekata ne samo prema tržišnim potrebama, već i prema održivim modelima poslovanja. Takav pristup podrazumijeva ulaganja u tehnologije i prakse koje štede resurse poput energije, vode i tla, istovremeno smanjujući operativne troškove. Time se istovremeno štite prirodni resursi i čuva bioraznolikost, kao i cjelokupni prostor, čime destinacija postaje privlačnija i za buduće generacije te usklađena s europskim politikama održivog razvoja.

VI. Volontiranje kao alat za društvenu uključenost

Volonteri, osobito mladi, važan su dio realizacije turističkih manifestacija i programa. Njihov angažman pridonosi stvaranju osjećaja pripadnosti zajednici, jačanju socijalne kohezije i pozitivnom imidžu destinacije. Volontiranje omogućuje razvoj vještina i osnaživanje mladih za aktivnu ulogu u zajednici.

VII. Promicanje održivih i ekoloških praksi

Svi dionici trebaju integrirati zelene prakse u svoje poslovanje: recikliranje, korištenje obnovljivih izvora energije, održivo upravljanje resursima. Komunalno poduzeće Lipkom d.o.o. ima ključnu ulogu u osiguravanju infrastrukture za gospodarenje otpadom, edukaciji lokalnog stanovništva i posjetitelja te implementaciji održivih rješenja. Ulaganja u zelenu infrastrukturu i javne površine doprinose atraktivnosti i zdravlju zajednice, ali i boljem boravku turista.

VIII. Uloga javnih i žurnih službi

Dionici poput Multikulturnog centra Lipik, Javne ustanove za očuvanje kulturne baštine Lipik, hitne pomoći, policije i drugih javnih službi trebaju biti uključeni u razvoj turističke infrastrukture i programa. Povećanje njihove spremnosti kroz edukacije o turizmu, sigurnosti i održivosti doprinosi ukupnoj kvaliteti usluge i sigurnosti posjetitelja. Također, kroz kulturna i društvena događanja u tim prostorima moguće je obogatiti ponudu i uključiti lokalnu zajednicu.

IX. Komunalna i prometna infrastruktura

Razvoj pristupnih putova, biciklističkih i pješačkih staza, signalizacije i informativnih ploča nužan je za funkcionalan turizam. Suradnja sa Županijskom upravom za ceste Požeško-slavonske županije, Lipkom d.o.o., Komunalcem d.o.o. Pakrac te drugim pružateljima komunalnih usluga (vodovod, kanalizacija, telekomunikacije i širokopojasna infrastruktura) osigurava kvalitetu i održivost infrastrukture potrebne za ugodno i sigurno turističko iskustvo.

Zaključno, razvoj turizma u Gradu Lipiku mora biti rezultat zajedničkog rada svih dionika. Aktivnim uključivanjem i suradnjom moguće je stvoriti održivu, inkluzivnu i autentičnu destinaciju.

8. Popis projekata

Plan upravljanja destinacijom kao svoj sastavni dio sadrži popis projekata koji pridonose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti na razini destinacije (od kojih su neki i projekti od posebnog značaja za razvoj destinacije) te popis projekata od posebnog značaja za razvoj destinacije.

Mjerenje napretka i izvješće o provedbi ključni su alati za praćenje učinkovitosti implementacije Plana upravljanja destinacijom Grada Lipika. Ovaj proces omogućuje evaluaciju postignutih ciljeva, identifikaciju izazova i prilagodbu strategija u skladu s promjenjivim okolnostima. Redovito izvješćivanje o napretku osigurava transparentnost, omogućuje pravovremeno prepoznavanje potrebnih korekcija te doprinosi odgovornom upravljanju resursima. Kroz sustavno praćenje, osigurava se da se planirani ciljevi ostvaruju u skladu s dugoročnim vizijama razvoja destinacije.

Projekti od posebnog značaja za destinaciju

Naziv projekta	Obnova Kursalona u Lječilišnom perivoju
Opis predmeta projekta	Kursalon u lipičkom lječilišnom perivoju izgrađen je 1893. godine u neorenesansnom silu po projektu budimpeštanskog arhitekta Gustava Ratha. Predstavlja jedan od najreprezentativnijih objekata kulturne baštine u Gradu Lipiku i Požeško-slavonskoj županiji te ima status zaštićenog kulturnog dobra upisanog u Registar kulturnih dobara RH (Z-6617). Osim što arhitektonski dominira lipičkim perivojem, Kursalon ima iznimnu kulturnu i društvenu vrijednost jer je kroz povijest bio središte društvenog života - mjesto susreta, glazbenih i plesnih večeri, kulturnih priredbi i okupljanja posjetitelja lječilišta. Danas simbolizira bogatu tradiciju Lipika kao lječilišnog i društvenog odredišta. Tijekom Domovinskog rata objekt je uništen te je danas u statusu konzervatorskog očuvanja koje je osigurano postavljanjem zaštitne cerade kako bi se spriječilo daljnje propadanje. Provedbom projekta provest će se restauratorski radovi kojima će se vratiti izvorni izgled i sjaj Kursalona, uz zadržavanje svih bitnih povijesnih i arhitektonskih elemenata. Restauracija će obuhvatiti konstruktivne i dekorativne zahvate na pročelju, krovu, stolariji i unutrašnjim prostorijama, kao i obnovu originalnih detalja u skladu s konzervatorskim smjernicama. Uz arhitektonske radove, predviđena je i modernizacija infrastrukture kako bi se objekt prilagodio suvremenim standardima funkcionalnosti, energetske učinkovitosti i pristupačnosti. Kroz projekt će se urediti i unutarnji prostori koji će omogućiti smještaj sadržaja kao što su restoran s pogledom na perivoj, kavana u stilu povijesnih salona, multifunkcionalna konferencijska, dvorana čitaonica te prostorije za kulturna događanja. Time će Kursalon ponovno postati središnje mjesto društvenog i kulturnog života Lipika, čime će se dodatno povećati kvaliteta turističke ponude destinacije Grada Lipika i Požeško-slavonske županije „Zlatna Slavonija“.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta „Obnova Kursalona u Lječilišnom perivoju“ je rekonstrukcija i revitalizacija stoljetnog Kursalona unutar zdravstveno lječilišnog i bolničkog kompleksa Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju kao zaštićenog kulturnog dobra upisanog u Registar kulturnih dobara RH (Z-6617). Obnovom Kursalona omogućit će se povećanje kvalitete turističke ponude, produljiti boravak posjetitelja te omogućiti promocija i vidljivost Grada Lipika kao prepoznatljive destinacije kontinentalnog turizma Republike Hrvatske.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika
Nositelj provedbe projekta	Grad Lipik
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Grad Lipik
Planirani početak provedbe projekta	2025
Planirani završetak provedbe projekta	2029.

Ključne točke ostvarenja projekta	• Rješavanje imovinsko-pravnih odnosa 09.2025. – 12.2025 • Izrada projektno-tehničke dokumentacije • Studija izvedivosti/Studija predizvodljivosti/CBA 09.2025 • Izrađen glavni projekt 05.2025 • Ishodovana građevinska dozvola 09.2025-12.2025 • Javljanje na poziv 01.2026 – 06.2026 • Javna nabava i ugovaranje izvođača radova i stručnog nadzora 01.2026 – 06.2026 • Građevinski radovi – rekonstrukcija objekta 07.2026 – 06.2028 • Unutarnje opremanje 07.2028 – 12.2028 • Otvorenje 12.2028 • Promocija, informiranje i edukacija 07.2026 – 12.2028
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2029
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	Rekonstrukcija objekta – 18.466.676,45 € Opremanje objekta – 800.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	1.000.000,00 €
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Državni proračun Županijski proračun Kreditno zaduženje
Imovinsko-pravni odnosi	U postupku rješavanja
Osnova za raspolaganje nekretninama	Pravo građenja
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi-CBA)?	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: DA Analiza troškova i koristi: DA
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Idejni projekt: NE Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: DA Izvedbeni projekt: DA Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama: NE Građevinska dozvola: NE Troškovnik: DA
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	DA
Način doprinosa strateškom cilju	<i>Strateški i operativni plan razvoja održivog turizma Požeško-slavonske županije do 2030. godine</i> ↳ <u>Glavni cilj</u> Jačanje tržišne pozicije Požeško-slavonske županije kao profilirane destinacije održivog turizma ↳ <u>Operativni cilj</u> Obogaćivanje destinacijskog lanca vrijednosti ↳ <u>Mjerljivi cilj</u>

	Realizacija najmanje dva projekta u domeni kulturnog turizma relevantna za tržišno pozicioniranje Županije
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	Obnova Kursalona u lječilišnom perivoju izravno doprinosi gospodarskoj aktivnosti destinacije povećanjem atraktivnosti Lipika kao kulturno-turističke destinacije. Projekt potiče dolazak domaćih i međunarodnih posjetitelja te produljuje prosječno trajanje njihovog boravka, čime se ostvaruje rast prihoda u djelatnostima smještaja, ugostiteljstva i pripremanja hrane. Osim toga, obnovljeni prostor omogućuje organizaciju kulturnih, edukacijskih i društvenih događanja, što dodatno stimulira lokalnu potrošnju i angažira kreativni sektor. Projekt generira šire gospodarske koristi kroz stimulaciju povezane djelatnosti i lokalnog gospodarstva. Povećava se potražnja za uslugama prijevoza, trgovinom i pratećim turističkim uslugama tijekom manifestacija i događanja, dok veća atraktivnost destinacije potiče dugoročni razvoj lokalnog poduzetništva. Obnova Kursalona također doprinosi stvaranju novih radnih mjesta, jača fiskalne prihode zajednice i ima multiplikatorski učinak na sve povezane gospodarske djelatnosti, uključujući kulturne, rekreacijske i zabavne sadržaje (Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju, interpretacijski centar Vila dobre vode, Državna ergela Lipik i dr.).
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	DA
Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektnu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	DA
Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	DA
Napomena	Projekt uvršten u Plan razvoja Požeško-slavonske županije 2021.-2027.g. kao projekt od strateškog značaja TERME LIPIK – faza 2 (obnova Kursalona i Wandelbahna)

Naziv projekta	Obnova Wandelbahna u Lječilišnom perivoju
Opis predmeta projekta	Projekt „Obnova Wandelbahna u Lječilišnom perivoju“ ima za cilj obnovu i očuvanje vrijedne kulturne baštine unutar lipičkog lječilišnog perivoja i bolničkog kompleksa Toplica Lipik - Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju. Wandelbahn, natkrivena šetnica izgrađena 1893. godine uz

	Kursalon, nekada je služila kao prostor za šetnju i boravak gostiju lječilišta tijekom terapija i odmora zaštićeno je nepokretno kulturno dobro upisano u Registar kulturnih dobara RH (Z-6619). Projektom će se provesti restauratorski i konzervatorski radovi kojima će se vratiti izvorni izgled i arhitektonska forma Wandelbahna, koristeći tradicionalne i održive materijale i tehnike u skladu s konzervatorskim smjernicama. Time će se ovaj povijesni prostor ponovno staviti u funkciju mjesta odmora, šetnje i društvenog života, kao što je to bilo i u vrijeme njegova nastanka, uz prilagodbu suvremenim potrebama posjetitelja i pacijenata. Obnova Wandelbahna, zajedno s revitalizacijom Kursalona, zaokružiti će cjelovitu obnovu lječilišnog perivoja te stvoriti atraktivan prostor za rekreaciju, kulturne događaje i društvena okupljanja, čime će se dodatno unaprijediti vrijednost i prepoznatljivost Lipika kao održive destinacije. Obnova uključuje i obnovu perivoja omeđenog Kursalomom i Wandelbahnom.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta „Obnova Wandelbahna u Lječilišnom perivoju“ je rekonstrukcija i revitalizacija nekadašnje natkrivene šetnice Wandelbahna u lipičkom perivoju, zaštićenog kulturnog dobra upisanog u Registar kulturnih dobara RH (Z-6619). Obnovom Wandelbahna zaokružiti će se obnova zdravstveno lječilišnog kompleksa te revitalizirati ovaj vrijedan turistički resurs koji je neodvojivi dio perivoja i lječilišne tradicije Lipika. Time će se dodatno povećati atraktivnost destinacije, produljiti boravak posjetitelja, razviti novi turistički sadržaji te omogućiti promocija i vidljivost Grada Lipika kao prepoznatljive destinacije kontinentalnog turizma Republike Hrvatske.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika
Nositelj provedbe projekta	Grad Lipik
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Grad Lipik
Planirani početak provedbe projekta	2025.
Planirani završetak provedbe projekta	2030.
Ključne točke ostvarenja projekta	• Rješavanje imovinsko-pravnih odnosa 09.2025. – 12.2025 • Izrada projektno-tehničke dokumentacije • Studija izvedivosti/Studija predizvodljivosti/CBA 09.2025 • Izrađen glavni projekt 05.2025 • Ishodovana građevinska dozvola 09.2025-12.2025 • Javljanje na poziv 01.2028 – 12.2028 • Javna nabava i ugovaranje izvođača radova i stručnog nadzora 01.2029 – 06.2029 • Građevinski radovi – rekonstrukcija objekta 07.2029 – 06.2030 • Unutarnje opremanje 07.2030 – 09.2030 • Otvorenje 10.2030 • Promocija, informiranje i edukacija 07.2028 – 12.2030

Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2030.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	Obnova objekta 10.079.451,13 € Opremanje objekta 145.000,00 € Obnova perivoja 1.477.728.55 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	5.000.000,00 €
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Državni proračun Županijski proračun HBOR (Urbani razvojni fond)
Imovinsko-pravni odnosi	U postupku rješavanja
Osnova za raspolaganje nekretninama	Pravo građenja
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi-CBA)?	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: DA Analiza troškova i koristi: DA
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Idejni projekt: NE Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: DA Izvedbeni projekt: DA Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama: NE Građevinska dozvola: DA Troškovnik: DA
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	DA
Način doprinosa strateškom cilju	<i>Strateški i operativni plan razvoja održivog turizma Požeško-slavonske županije do 2030. godine</i> ↳ <u>Glavni cilj</u> Jačanje tržišne pozicije Požeško-slavonske županije kao profilirane destinacije održivog turizma ↳ <u>Operativni cilj</u> Obogaćivanje destinacijskog lanca vrijednosti ↳ <u>Mjerljivi cilj</u> Realizacija najmanje dva projekta u domeni kulturnog turizma relevantna za tržišno pozicioniranje Županije
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	Obnova i izgradnja Wandelbahna u lječilišnom perivoju predstavlja strateški projekt koji će generirati značajan i mjerljiv financijski učinak na sektor turizma i povezane djelatnosti. Izravni učinci očituju se kroz povećanje prihoda u djelatnostima smještaja te pripreme i usluživanja hrane, zahvaljujući posjetama jednodnevnih posjetitelja, pacijenata i turista koji uz njega, posjećuju Toplice Lipik – Specijalnu bolnicu za medicinsku rehabilitaciju i obližnje atrakcije, uključujući budući obnovljeni Kursalon, interpretacijski centar Vila dobre vode i Državnu ergelu Lipik. Projekt također omogućuje

	organizaciju kulturnih događanja i manifestacija, dodatno stimulirajući potrošnju u istom sektoru. Neizravni učinci uključuju dugoročni multiplikatorski efekt na lokalno gospodarstvo: povećanu potražnju za trgovačkim sadržajima, pratećim turističkim uslugama i rekreacijskim sadržajima, poticanje razvoja obrtnika i malih poduzeća koja pružaju proizvode i usluge povezane s turizmom i kulturnim sadržajima, ali i potencijalno onih koji će raditi na obnovi, kao i povećanje fiskalnih prihoda koji omogućuju daljnja ulaganja u infrastrukturu i turističke sadržaje destinacije.
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	DA
Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektnu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	DA
Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	DA
Napomena	Projekt uvršten u Plan razvoja Požeško-slavonske županije kao projekt od strateškog značaja TERME LIPIK – faza 2 (obnova Kursalona i Wandelbahna)

Naziv projekta	Izgradnja Sportskog centra u Lipiku
Opis predmeta projekta	Projekt „Sportski centar Lipik“ obuhvaća dogradnju, obnovu i proširenje postojećih sportskih kapaciteta destinacije s ciljem stvaranja uvjeta za organizaciju sportskih priprema, natjecanja i rekreacije tijekom cijele godine. Riječ je o strateškom infrastrukturnom ulaganju koje će značajno unaprijediti sportsku i turističku ponudu Lipika te doprinijeti razvoju destinacije i šire regije. Projektom je predviđena realizacija sljedećih sadržaja: - izgradnja nove kuglane koja će dodatno proširiti ponudu za sportsku rekreaciju i natjecateljske aktivnosti uz dodatne sadržaje (stijena za penjanje, dvorana za vježbanje...), - izgradnja natkrivene tribine s kapacitetom za gledatelje i tehničkim sadržajima, - izgradnja centralnog teniskog terena s gledalištem; - izgradnja atletske staze; - izgradnja višenamjenskog igrališta (rukomet, mali nogomet, košarka, odbojka i sl.):

	- izgradnja dodatnog sadržaja, poput dječjeg igrališta, pump track staze, skate parka - uređenje pristupnih prometnica i parkirališta, čime se poboljšava dostupnost i funkcionalnost cijelog kompleksa. Sportski centar Lipik bit će pozicioniran kao regionalno središte za sportski i outdoor turizam, s potencijalom privlačenja sportskih klubova i rekreativaca iz Republike Hrvatske i inozemstva. Također, djelovat će u sinergiji s ostalim turističkim i zdravstvenim sadržajima Lipika: Toplicama Lipik – Specijalnom bolnicom za medicinsku rehabilitaciju, cikloturističkim i planinarskim rutama, jezerima Raminac i Pjeskara, Državnom ergelom Lipik i dr. Zahvaljujući održivom dizajnu planiranih sadržaja i višenamjenskoj upotrebi prostora, projekt se svrstava među ključne infrastrukturne projekte od strateškog interesa za razvoj destinacije. Njegovom realizacijom Lipik će dobiti suvremeni i funkcionalni centar koji će omogućiti organizaciju sportskih priprema, međunarodnih i domaćih natjecanja te rekreacijskih aktivnosti, a istovremeno podići kvalitetu života lokalnog stanovništva i povećati prepoznatljivost Lipika i kao destinacije sportskog turizma Republike Hrvatske.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta „Izgradnja sportskog centra u Lipiku“ je uspostava modernog i multifunkcionalnog sportskog kompleksa koji će objединiti profesionalne, rekreativne i društvene sadržaje, s ciljem unaprjeđenja kvalitete života lokalnog stanovništva te jačanja potencijala Grada Lipika kao destinacije sportskog, zdravstvenog i outdoor turizma.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji • Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika
Nositelj provedbe projekta	Grad Lipik
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Grad Lipik
Planirani početak provedbe projekta	2025.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	• Javljanje na poziv 09.2025 – 12.2026 • Javna nabava i ugovaranje izvođača radova i stručnog nadzora 01.2027 – 06.2027 • Izgradnja infrastrukture 07.2027 – 06.2029 • Građevinski radovi 07.2027 – 06.2029 • Unutarnje opremanje 07.2029 – 09.2029 • Otvorenje 10.2029 • Promocija, informiranje i edukacija 01.2027 – 12.2029.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2029.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	4.500.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	500.000,00 €

Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Državni proračun Županijski proračun
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi-CBA)?	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Idejni projekt: DA Lokacijska dozvola: DA Glavni projekt: DA Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama: NE Građevinska dozvola: DA
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	DA
Način doprinosa strateškom cilju	<i>Strateški i operativni plan razvoja održivog turizma Požeško-slavonske županije do 2030. godine</i> ↳ <u>Glavni cilj</u> Jačanje tržišne pozicije Požeško-slavonske županije kao profilirane destinacije održivog turizma ↳ <u>Operativni cilj</u> Obogaćivanje destinacijskog lanca vrijednosti ↳ <u>Mjerljivi cilj</u> Realizacija najmanje dva projekta u domeni outdoor turizma relevantna za tržišno pozicioniranje Županije
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	Projektom „Sportski centar Lipik“ predviđa se značajan i mjerljiv financijski učinak na sektor turizma i povezane djelatnosti kroz razvoj sportskog i outdoor turizma. Proširenjem i modernizacijom postojećih sportskih kapaciteta stvorit će se uvjeti za organizaciju sportskih priprema, turnira, rekreativnih aktivnosti i edukativnih programa koji će privlačiti sportske klubove, rekreativce i posjetitelje iz Hrvatske i inozemstva. Očekuje se povećanje dolazaka i noćenja u destinaciji, što će izravno doprinijeti rastu prihoda u smještajnim objektima, ugostiteljskim uslugama te potaknuti otvaranje novih radnih mjesta. Uz izravne ekonomske učinke, projekt će dugoročno pozicionirati Lipik kao regionalno središte sportskog turizma, povećati vidljivost destinacije te potaknuti dodatna ulaganja u prateću infrastrukturu i sadržaje. Time će se osigurati održiv rast turističke potrošnje, jačanje lokalnog gospodarstva i stvaranje novih razvojnih mogućnosti za Grad Lipik i širu regiju.
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u	DA

razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	
Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektanu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	DA
Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	DA
Napomena	-

Naziv projekta	Interpretacijski centar lipicanaca
Opis predmeta projekta	Interpretacijski centar lipicanaca zamišljen je kao javni prostor koji na suvremen i kvalitetan način prezentira bogatu povijest i kulturnu važnost pasmine lipicanaca. Sadržajno je usmjeren na prikaz povijesnog razvoja, tradicije uzgoja te simbolike lipicanaca kroz interaktivne izložbe, digitalne prikaze i arhivsku građu. Prostor centra imat će prvenstveno edukativnu, kulturnu i društvenu funkciju, a biti će organiziran kroz dvije osnovne prostorne cjeline -podzemnu etažu, u kojoj se smješta glavni izložbeni postav s interaktivnim i multimedijalnim sadržajima, te prateće funkcionalne prostore u prizemlju, uključujući info pult za prijam posjetitelja, dječju igraonicu, tehničke prostorije, čitaonicu, spremište i sanitarne čvorove.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta „Interpretacijski centar lipicanaca“ je izgradnja suvremenog i interaktivnog interpretacijskog centra koji će na atraktivan, edukativan i pristupačan način prezentirati bogatu povijest, kulturnu vrijednost i značaj tradicije uzgoja konja lipicanaca upisane na UNESCO-ov Reprezentativni popis nematerijalne baštine čovječanstva i Registar kulturnih dobara RH (Z-6918). Projekt ima za cilj očuvanje i popularizaciju kulturno-povijesne baštine vezane uz lipicance, razvoj kulturnog i konjičkog turizma te jačanje lokalne prepoznatljivosti i atraktivnosti Lipika kao destinacije povezanog s konjima lipincima i tradicijom njegovog uzgoja kao jednog od identitetskih obilježja kulturne baštine Slavonije, Baranje i Srijema, a time i Republike Hrvatske.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika

Nositelj provedbe projekta	Grad Lipik
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Grad Lipik
Planirani početak provedbe projekta	2025.
Planirani završetak provedbe projekta	2030.
Ključne točke ostvarenja projekta	• Rješavanje imovinsko-pravnih odnosa 10.2025 – 06.2026 • Izrada projektno-tehničke dokumentacije Izrađen idejni projekt 09.2025 – 12.2025 Izrađen glavni projekt 01.2026 – 06.2026 Ishodovana građevinska dozvola 06.2027 – 07.2027 • Javljanje na poziv 01.2027 – 06.2028 • Javna nabava i ugovaranje izvođača radova i stručnog nadzora 07.2028 – 10.2028 • Građevinski radovi 11.2028 – 10.2029 • Unutarnje opremanje 11.2029 – 06.2030 • Otvorenje 06.2030 • Promocija, informiranje i edukacija 06.2028 – 06.2030
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2030.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	3.500.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	350.000,00 €
Ostali mogući izvori financiranja	EU Fondovi Državni proračun Županijski proračun
Imovinsko-pravni odnosi	U postupku rješavanja
Osnova za raspolaganje nekretninama	Nisu riješeni imovinsko-pravni odnosi
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi-CBA)?	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Idejni projekt:NE Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama:NE Građevinska dozvola:NE

Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	DA
Način doprinosa strateškom cilju	<i>Strateški i operativni plan razvoja održivog turizma Požeško-slavonske županije do 2030. godine</i> ↳ <u>Glavni cilj</u> Jačanje tržišne pozicije Požeško-slavonske županije kao profilirane destinacije održivog turizma ↳ <u>Operativni cilj</u> Obogaćivanje destinacijskog lanca vrijednosti ↳ <u>Mjerljivi cilj</u> Realizacija najmanje dva projekta u domeni kulturnog turizma relevantna za tržišno pozicioniranje Županije
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	Projekt Interpretacijski centar Lipicanaca predviđa značajan i mjerljiv financijski učinak na sektor turizma i povezane djelatnosti kroz valorizaciju i promociju jedne od najvrjednijih kulturnih i povijesnih posebnosti Lipika – pasmine lipicanaca. Centar će na suvremen, interaktivan i edukativan način prikazivati bogatu tradiciju uzgoja lipicanaca, njihovu povijesnu i simboličku važnost te povezanost s identitetom grada i regije. Očekuje se da će atraktivnost takvog sadržaja privući veći broj posjetitelja, uključujući obitelji, školske ekscurzije, ljubitelje konja i kulturne baštine, čime će se povećati broj dolazaka i noćenja te ostvariti rast prihoda u lokalnom turizmu. Izravni učinci uključuju prihode od ulaznica, suvenira i organiziranih programa, dok će neizravni učinci obuhvatiti povećanu potrošnju u ugostiteljstvu, smještaju i trgovini te otvaranje novih radnih mjesta. Dugoročno, centar će dodatno pozicionirati Lipik kao prepoznatljivo odredište kulturnog i tematskog turizma temeljenog na lipincima, stvarajući održiv gospodarski rast i jačajući imidž destinacije.
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	DA
Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	NE
Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	DA
Napomena	-

Naziv projekta	Izgradnja heritage hotela u Vili Savić
Opis predmeta projekta	Projekt „Izgradnja heritage hotela u Vili Savić“ obuhvaća cjelovitu obnovu povijesne građevine Vile Savić, jednog od najreprezentativnijih objekata lječilišne arhitekture Lipika, s ciljem njene prenamjene u <i>heritage</i> hotel visoke razine ugostiteljsko-hotelijske usluge. Vila Savić nalazi se unutar zaštićene kulturno-povijesne cjeline Grada Lipika, u neposrednoj blizini lječilišnog kompleksa Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju, čime predstavlja jednu od ključnih točaka u povezivanju kulturne i zdravstveno-turističke ponude grada. Zaštićeno je kulturno dobro upisano u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske (Z-1969). Projektom je planirana rekonstrukcija građevine ukupne bruto površine od 1.128,76 m², pri čemu će objekt Vile Savić biti prenamijenjen u <i>heritage</i> hotel visoke kategorije s jedanaest smještajnih jedinica i dvadeset četiri ležaja. Uz osnovnu funkciju smještaja, hotel će sadržavati prezentacijski centar s izložbenim prostorima namijenjenim kulturnim i promotivnim aktivnostima, kao i zonu za relaksaciju sa saunom i prostorom za masažu, čime se osigurava dodatna vrijednost za korisnike i doprinosi razvoju zdravstveno-turističke ponude. Osim turističkih i kulturnih benefita, projekt uključuje i izraženu komponentu energetske učinkovitosti i zaštite okoliša. Planiranom obnovom predviđeno je smanjenje emisije CO₂ za 66,36 % u odnosu na prethodno stanje te ušteda primarne energije od 70,90 %, čime se objekt usklađuje s načelima zelene gradnje i doprinosi ublažavanju klimatskih promjena.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je obnova i prenamjena povijesne Vile Savić, zaštićenog kulturnog dobra upisanog u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske (Z-1969), u <i>heritage</i> hotel visoke kategorije. Projektom se osigurava očuvanje njezinih povijesnih i arhitektonskih vrijednosti, dok se istovremeno značajno unaprjeđuje i proširuje kvaliteta smještajne ponude Grada Lipika. Obnovom Vile Savić omogućuje se razvoj turističkog proizvoda visoke dodane vrijednosti i dodatnih sadržaja kroz turističku valorizaciju povijesne i kulturne baštine, umjetnosti i arhitekture, gastronomske baštine, termalne tradicije te suvremenog stila života povezanog sa spa uslugama i brigom o zdravlju posjetitelja i turista.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji • Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone • Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika
Nositelj provedbe projekta	Grad Lipik
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Grad Lipik
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	Rješavanje imovinsko-pravnih odnosa n/p Izrada projektno-tehničke dokumentacije – dokumentacija izrađena

	Javljanje na poziv 2026 – 2027 Javna nabava i ugovaranje izvođača radova i stručnog nadzora 02.2027 – 06.2027 Građevinski radovi- izgradnja objekta 07.2027 – 12.2028 Unutarnje opremanje 01.2029 – 04.2029 Otvorenje 05.2029 Promocija, informiranje i edukacija 01.2027 – 06.2029
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2029.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	5.500.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	550.000,00 €
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Državni proračun Županijski proračun
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi-CBA)?	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: DA Analiza troškova i koristi: DA
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Idejni projekt: NE Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: DA Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama: NE Građevinska dozvola: DA Troškovnik: DA
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	DA
Način doprinosa strateškom cilju	<i>Strateški i operativni plan razvoja održivog turizma Požeško-slavonske županije do 2030. godine</i> ↳ <u>Glavni cilj</u> Jačanje tržišne pozicije Požeško-slavonske županije kao profilirane destinacije održivog turizma ↳ <u>Operativni cilj</u> Obogaćivanje destinacijskog lanca vrijednosti ↳ <u>Mjerljivi cilj</u> Realizacija najmanje dva projekta u domeni kulturnog turizma relevantna za tržišno pozicioniranje Županije

Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	Projekt obnove Vile Savić imat će značajan i mjerljiv financijski učinak na sektor turizma i povezane djelatnosti kroz stvaranje ekskluzivnog heritage hotela visoke kategorije koji će obogatiti kulturnu i zdravstveno-turističku ponudu Lipika. Prenamjenom povijesne građevine u objekt s jedanaest smještajnih jedinica i dvadeset četiri ležaja, uz prezentacijski centar i zonu za relaksaciju, stvara se jedinstvena ponuda usmjerena na posjetitelje višeg platežnog razreda, čime se povećava turistička potrošnja i produžuje sezona posjećenosti destinacije. Izravni financijski učinci očituju se kroz prihode od smještaja te ugostiteljstva i wellness usluga. Neizravni učinci odnose na povećanu potrošnju gostiju u ugostiteljstvu, trgovini i drugim pratećim sektorima destinacije. Povećana posjećenost hotela povećat će potražnju i potrošnju u lokalnom ugostiteljstvu, trgovinama, suvenirnicama, odnosno utjecati na generiranje prihoda ostalih turističkih atrakcija poput Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju, Državne ergele Lipik, interpretacijskog centra Vila Dobre vode, budućeg spomen parka Domovinskog rata i dr. Isto tako, potencijalna obnova može imati učinak na lokalno poduzetništvo i obrtništvo u pružanju usluga za potrebe izgradnje i operativnog rada hotela.
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	DA
Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektnu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobranje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	DA
Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	DA
Napomena	-

Naziv projekta	Izgradnja adrenalinskog parka u rekreacijskom području jezera Raminac
Opis predmeta projekta	Projekt obuhvaća izgradnju modernog adrenalinskog parka u neposrednoj blizini jezera Raminac. Park će sadržavati viseće mostove, zip-line, penjačke stijene i poligone prilagođene različitim dobnim skupinama i razinama fizičke spremnosti. Realizacija projekta obogaćuje postojeću sportsku i rekreacijsku infrastrukturu, potiče razvoj adrenalinskih sportova, jača atraktivnost jezera Raminac i stvara novu prepoznatljivu turističku atrakciju Grada Lipika i

	Požeško-slavonske županije, pri čemu se posebna pažnja posvećuje sigurnosti i očuvanju prirodnog krajolika.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je izgradnja adrenalinskog parka u rekreacijskom području jezera Raminac na području Grada Lipika. Njegovom realizacijom stvorit će se nova, prepoznatljiva atrakcija koja povezuje sport, turizam i prirodu, čime se značajno povećava atraktivnost jezera Raminac kao izletišta i središta outdoor turizma. Integracijom adrenalinskog parka s postojećim sadržajima na jezeru Raminac, budućim sadržajima nove Državne ergele Lipik te planiranim Sportskim centrom Lipik ostvaruje se sinergija kulturnih, prirodnih i sportsko-rekreacijskih atrakcija. Takvo povezivanje omogućava produženje boravka posjetitelja, povećanje kvalitete turističkog doživljaja te jačanje prepoznatljivosti Grada Lipika kao destinacije s raznovrsnom i održivom turističkom ponudom. Projekt doprinosi i unapređenju sportsko-rekreacijske infrastrukture, diversifikaciji turističkih sadržaja te pozicioniranju Lipika i Požeško-slavonske županije kao atraktivnog odredišta outdoor turizma, u skladu s načelima održivog razvoja i očuvanja prirodnih resursa.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji
Nositelj provedbe projekta	Grad Lipik
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Grad Lipik
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	• Rješavanje imovinsko-pravnih odnosa 01.2026 – 12.2026 • Izrada projektno-tehničke dokumentacije • Studija izvedivosti/Studija predizvodljivosti/CBA 01.2027 – 03.2027 • Ishodovana građevinska dozvola 01.2027 – 03.2027 • Javljanje na poziv 01.2028 – 12.2028 • Javna nabava i ugovaranje izvođača radova i stručnog nadzora 01.2029 – 05.2029 • Izgradnja infrastrukture 06.2029 – 05.2030 • Otvorenje 06.2030 • Promocija, informiranje i edukacija 01.2028 – 12.2030
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2029.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	3.500.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	525.000,00 €
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Državni proračun Županijski proračun
Imovinsko-pravni odnosi	U postupku rješavanja
Osnova za raspolaganje nekretninama	Nisu riješeni imovinsko-pravni odnosi

Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi-CBA)?	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Idejni projekt: DA Lokacijska dozvola: DA Glavni projekt: DA Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama: NE Građevinska dozvola: NE Troškovnik: DA
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	DA
Način doprinosa strateškom cilju	<i>Strateški i operativni plan razvoja održivog turizma Požeško-slavonske županije do 2030. godine</i> ↳ <u>Glavni cilj</u> Jačanje tržišne pozicije Požeško-slavonske županije kao profilirane destinacije održivog turizma ↳ <u>Operativni cilj</u> Obogaćivanje destinacijskog lanca vrijednosti ↳ <u>Mjerljivi cilj</u> Realizacija najmanje dva projekta u domeni outdoor turizma relevantna za tržišno pozicioniranje Županije
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	Izgradnja adrenalinskog parka Raminac imat će značajan i mjerljiv pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane djelatnosti, i to izravno i neizravno. Izravni učinak proizlazi iz korištenja plaćenih sadržaja unutar parka, poput streljšta, skate parka, trampolina, ljuljački i disk golfa, dok će neizravni učinak biti rezultat povećane posjećenosti područja i produljenja boravka turista, što će povećati potrošnju u smještajnim kapacitetima, ugostiteljstvu te drugim pratećim turističkim objektima, uključujući Sportsko-rekreacijski centar Lipik, Centralnu zgradu jezera Raminac i Novu državnu ergelu Lipik. Povećana aktivnost i potrošnja dodatno će potaknuti otvaranje novih radnih mjesta u lokalnom gospodarstvu te rast prihoda poduzeća i poreznih prihoda zajednice, a učinak će se moći mjeriti kroz broj posjetitelja, duljinu boravka i popunjenost kapaciteta.
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	DA
Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektanu	NE

dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	
Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	DA
Napomena	-

Naziv projekta	Park lipičkih obitelji
Opis predmeta projekta	Projektom „Parka lipičkih obitelji“ unaprijedit će se kvaliteta javnog prostora u blizini glavnih turističkih atrakcija Grada Lipika. Park je osmišljen kao multifunkcionalni zeleni prostor prilagođen svim dobnim skupinama, uključujući i osobe s posebnim potrebama. Koncept parka temelji se na formi granajućeg stabla, s jasno definiranim zonama za igru, rekreaciju, odmor i edukaciju. U parku će biti uređeni memorijalni dio sa skulpturom, labirint, osjetilni vrt, dječje igralište, zone za vježbanje na otvorenom te boravišne površine sa sjenicama i klupama. Posebna pažnja posvećena je poticanju svih osjetila kroz pažljivo odabranu vegetaciju i zvučne instalacije. Realizacijom parka doprinosi se povećanju bioraznolikosti kroz sadnju biljaka koje privlače pčele, ptice i kukce, uz planirano postavljanje kućica i hranilica za životinje. Projekt uključuje i edukativne aktivnosti, kao što su radionice sadnje stabala za lokalne obitelji i djecu, s ciljem jačanja povezanosti zajednice s prirodom i promicanja ekološke osviještenosti.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je uspostava i razvoj Parka lipičkih obitelji kao integralnog dijela strategije unaprjeđenja rekreacijskog i javnog prostora u okolici jezera Raminac. Projekt je usmjeren na stvaranje održivog, multifunkcionalnog i inkluzivnog zelenog parka koji promiče povezivanje lokalne zajednice i posjetitelja kroz zajedničke aktivnosti, edukaciju i očuvanje prirodne baštine. Time se doprinosi povećanju kvalitete života, unapređenju turističke ponude destinacije te očuvanju i valorizaciji okoliša tj. razvoju zelene infrastrukture.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom
Nositelj provedbe projekta	Grad Lipik
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Grad Lipik
Planirani početak provedbe projekta	2025.
Planirani završetak provedbe projekta	2027.
Ključne točke ostvarenja projekta	• Rješavanje imovinsko-pravnih odnosa 10.2025 – 06.2026 • Izrada projektno-tehničke dokumentacije • Izrađen glavni projekt 12.2024

	Akt za građenje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama i radovima 12.2024. • Javljanje na poziv 10.2025 – 12.2025 • Javna nabava i ugovaranje izvođača radova i stručnog nadzora 10.2026-03.2026 • Izvođenje radova i opremanje 03.2026 – 06.2027 • Promocija, informiranje i edukacija 12.2025 – 06.2027
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2027.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	2.600.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	400.000,00 €
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Državni proračun Županijski proračun
Imovinsko-pravni odnosi	U postupku rješavanja
Osnova za raspolaganje nekretninama	Nisu riješeni imovinsko-pravni odnosi
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi-CBA)?	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Idejni projekt: DA Lokacijska dozvola: DA Glavni projekt: DA Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama: DA Građevinska dozvola: NE
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	DA
Način doprinosa strateškom cilju	<i>Strateški i operativni plan razvoja održivog turizma Požeško-slavonske županije do 2030. godine</i> ↳ <u>Glavni cilj</u> Jačanje tržišne pozicije Požeško-slavonske županije kao profilirane destinacije održivog turizma ↳ <u>Operativni cilj</u> Obogaćivanje destinacijskog lanca vrijednosti ↳ <u>Mjerljivi cilj</u> Realizacija najmanje dva projekta u domeni outdoor turizma relevantna za tržišno pozicioniranje Županije

Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	Projekt „Parka lipičkih obitelji“ predviđa značajan i mjerljiv pozitivan učinak na lokalni turizam i povezane sektore, bilo izravno ili neizravno. Iako park sam po sebi neće generirati prihode od ulaznica, neizravni učinci uključuju povećanje posjećenosti prostora, rast potrošnje u obližnjim ugostiteljskim i uslužnim djelatnostima te poticanje ulaganja u održavanje i daljnje uređenje javnog prostora. Također, edukativne i rekreativne aktivnosti povećavaju društvenu vrijednost parka, doprinoseći jačanju zajednice i dugoročnoj održivosti projekta.
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	DA
Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	DA
Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	DA
Napomena	-

Naziv projekta	Adaptacija i opremanje „Kurhotela“
Opis predmeta projekta	Projektom će se adaptirati i opremiti bolnička zgrada „Kurhotela“ u odjel sa 70 postelja i svim popratnim sadržajima i rehabilitacijskim prostorima, uz primjenu mjera energetske učinkovitosti. Prostoru unutar zgrade "Kurhotel" bit će namijenjeni teško pokretnim korisnicima Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju te će biti uređeni u skladu sa svim suvremenim i propisanim zdravstvenim standardima. Rekonstrukcija uključuje radove na površini 2.400 m² u vezi s arhitekturom, sanacijom konstrukcije, kao i radove struje, slabe struje, gromobrana i agregata, grijanja, hlađenja i ventilacije, vodovoda i kanalizacije, opremanje interijera. Novi prostori bit će energetski učinkoviti i pristupačni za osobe s invaliditetom, osigurat će efikasnost provođenja terapija i mogućnost primanja više korisnika te smanjivanje liste čekanja kao i podizanje razine kvalitete usluga u zdravstvu. Time će se značajno unaprijediti kvaliteta zdravstvenih usluga, što će pozitivno utjecati na zdravlje građana, dostupnost i učinkovitost liječenja te razvoj novih usluga u području zdravstva. Projekt je u skladu s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine, Nacionalnim planom razvoja

	zdravstva 2021.–2027. te doprinosi ostvarenju Prioriteta br. 3 iz Programa Vlade RH za razdoblje 2024.–2028.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je adaptirati i opremiti bolničku zgradu „Kurhotel“ u odjel sa 70 postelja i svim potrebnim pratećim sadržajima te rehabilitacijskim prostorima, uz primjenu mjera energetske učinkovitosti i prilagodbu za osobe s invaliditetom. Projekt će omogućiti pružanje suvremenih zdravstvenih usluga prema propisanim standardima, povećati kapacitete Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju, smanjiti liste čekanja, unaprijediti kvalitetu i dostupnost zdravstvene skrbi te doprinijeti prevenciji i učinkovitijem liječenju, u skladu s nacionalnim strateškim dokumentima i prioritetima Vlade RH.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom • Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika
Nositelj provedbe projekta	Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Grad Lipik
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2030.
Ključne točke ostvarenja projekta	Ishođenje građevinske dozvole Javljanje na poziv Potpis ugovora Javna nabava i ugovaranje izvođača radova i stručnog nadzora Građevinski radovi Opremanje i puštanje u rad
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2 godine
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	5.600.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	20 %
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi-CBA)?	Profil projekta: DA Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola;	Idejni projekt: DA Lokacijska dozvola: DA Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama: DA Građevinska dozvola: NE

izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	DA
Način doprinosa strateškom cilju	<i>Strateški i operativni plan razvoja održivog turizma Požeško-slavonske županije do 2030. godine</i> ↳ <u>Glavni cilj</u> Jačanje tržišne pozicije Požeško-slavonske županije kao profilirane destinacije održivog turizma ↳ <u>Operativni cilj</u> Obogaćivanje destinacijskog lanca vrijednosti ↳ <u>Mjerljivi cilj</u> Realizacija najmanje dva projekta iz domene zdravstvenog turizma i podizanje kvalitete zdravstveno-turističke ponude.
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	Adaptacija i opremanje Kurhotela omogućit će povećanje kapaciteta i kvalitete smještaja za pacijente Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju, čime se unapređuje učinkovitost pružanja zdravstvenih usluga. Iako se izravni komercijalni prihodi od korisnika smještaja ne povećavaju značajno, projekt donosi mjerljive učinke kroz smanjenje operativnih troškova, posebice troškova energije i održavanja, zahvaljujući ugradnji suvremene opreme i primjeni načela energetske učinkovitosti. Poboljšani uvjeti smještaja podižu kvalitetu boravka pacijenata, što doprinosi boljoj rehabilitaciji, većem zadovoljstvu korisnika te dugoročno jačanju reputacije Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju kao pouzdanog zdravstvenog centra. Neizravni učinci projekta odražavaju se kroz snažan multiplikatorski efekt na lokalno gospodarstvo: dulji i kvalitetniji boravak pacijenata i ostalih posjetitelja potiče dodatnu potrošnju u ugostiteljskim, trgovačkim i ostalim povezanim djelatnostima Lipika i okolice. Time se stvaraju prilike za rast lokalnog poduzetništva i obrtnika, otvaranje novih radnih mjesta i razvoj pratećih usluga, dok istovremeno jača imidž Lipika kao prepoznatljive zdravstveno-turističke destinacije. Projekt dugoročno doprinosi povećanju vidljivosti i atraktivnosti grada, što otvara prostor za diversifikaciju ponude i privlačenje komercijalnih korisnika, stranih pacijenata i wellness gostiju.
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	DA
Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje	DA

obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	
Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	DA
Napomena	

Naziv projekta	Rekonstrukcija i opremanje restorana „Kamene Kupke“
Opis predmeta projekta	Projekt obuhvaća adaptaciju, opremanje i povećanje kapaciteta bolničkog restorana „Kamene kupke“ u sklopu Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju, uz primjenu mjera energetske učinkovitosti. Radovi uključuju zamjenu elektro i plinskih instalacija, obnovu podova i stolarije te obnovu fasade objekta. U prvoj fazi, dovršenoj u svibnju 2021. godine, izvedena je dogradnja natkrivene i zatvorene terase s dodatnih 70 sjedećih mjesta te adaptacija bife prostora. U drugoj fazi planirani su završni radovi na potpunoj adaptaciji postojećeg restorana, čime će se osigurati viši standard usluge, energetska učinkovitost i ugodniji boravak korisnika.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je osigurati kvalitetan, funkcionalan i energetski učinkovit prostor restorana „Kamene kupke“ u sklopu Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju, prilagođen potrebama bolničkih pacijenata i privatnih korisnika. Projektom se želi unaprijediti standard prehrambenih i ugostiteljskih usluga, povećati kapacitete restorana i poboljšati uvjete boravka korisnika, modernizirati instalacije i opremu te smanjiti potrošnju energije, a sve s ciljem doprinosa konkurentnosti i atraktivnosti Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju za pacijente i posjetitelje.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom • Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika • Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane
Nositelj provedbe projekta	Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Lipik
Planirani početak provedbe projekta	2027.
Planirani završetak provedbe projekta	2028.
Ključne točke ostvarenja projekta	Javljanje na poziv Potpis ugovora Javna nabava i ugovaranje izvođača radova i stručnog nadzora Građevinski radovi Opremanje Puštanje u rad

Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	6-8 mjeseci
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	1.000.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	50 %
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi-CBA)?	Profil projekta: DA Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Idejni projekt: DA Lokacijska dozvola: DA Glavni projekt: DA Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama: DA Građevinska dozvola: DA
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	DA
Način doprinosa strateškom cilju	<i>Strateški i operativni plan razvoja održivog turizma Požeško-slavonske županije do 2030. godine</i> ↳ <u>Glavni cilj</u> Jačanje tržišne pozicije Požeško-slavonske županije kao profilirane destinacije održivog turizma ↳ <u>Operativni cilj</u> Obogaćivanje destinacijskog lanca vrijednosti ↳ <u>Mjerljivi cilj</u> Realizacija najmanje dva projekta iz domene zdravstvenog turizma i podizanje kvalitete zdravstveno-turističke ponude
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	Projekt će izravno i neizravno doprinijeti povećanju kvalitete i kapaciteta ugostiteljske ponude Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju. Završetkom druge faze radova očekuje se povećanje broja posluženih obroka za pacijente, posjetitelje i turiste, produženje vremena korištenja restorana tijekom godine te smanjenje operativnih troškova kroz energetske učinkovitost. Izravni financijski učinci uključuju rast prihoda restorana. Obzirom da restoran, osim prehrane pacijenata, nudi i uslugu obroka za van, očekuje se dodatno povećanje prihoda kroz proširenje baze korisnika na lokalno stanovništvo i posjetitelje izvan lječilišnog kompleksa.

Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	DA
Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektanu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	DA
Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	DA
Napomena	

Naziv projekta	Iskop nove bušotine geotermalne vode
Opis predmeta projekta	Iskapanjem nove bušotine geotermalne vode osigurava se vodoopskrba termalnom vodom za potrebe terapijskog liječenja i za zagrijavanje Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju. Trenutno postoji samo jedna aktivna bušotina za opskrbu termo mineralnom vodom, u slučaju njenog zagađenja, havarije ili drugih neželjenih posljedica, odnosno smanjenog kapaciteta bušotine, Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju ostaju bez najvažnijeg lječilišno-zdravstvenog resursa. Sukladno tome, nova bušotina bi osigurala nesmetani rad i opskrbu Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju. Iskop uključuje radove u vezi s arhitekturom, strojarskim instalacijama, elektroinstalacijama, rudarskim projektom bušotine, postrojenja za povrat termalne vode.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je osigurati pouzdanu i sigurnu opskrbu termalnom vodom za potrebe terapijskog liječenja i grijanja Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju iskapanjem nove geotermalne bušotine. Time se želi spriječiti rizik prekida rada uslijed mogućih problema s postojećom bušotinom, osigurati kontinuirani rad lječilišno-zdravstvenih usluga te unaprijediti infrastrukturu za učinkovito korištenje termalne vode.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Status implementacije aktivnosti iz plan upravljanja destinacijom • Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika
Nositelj provedbe projekta	Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju

Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Grad Lipik
Planirani početak provedbe projekta	2027.
Planirani završetak provedbe projekta	2027.
Ključne točke ostvarenja projekta	Ishodovanje građevinske dozvole Javljanje na poziv Potpis ugovora Javna nabava i ugovaranje izvođača radova i stručnog nadzora Građevinski radovi Testiranje i puštanje u rad Osiguravanje redovitog održavanja i nadzora
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	3 mjeseca
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	1.000.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	50 %
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi-CBA)?	Profil projekta: DA Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Idejni projekt: DA Lokacijska dozvola: DA Glavni projekt: DA Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama: DA Građevinska dozvola: NE
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	DA
Način doprinosa strateškom cilju	<i>Strateški i operativni plan razvoja održivog turizma Požeško-slavonske županije do 2030. godine</i> ↳ <u>Glavni cilj</u> Jačanje tržišne pozicije Požeško-slavonske županije kao profilirane destinacije održivog turizma ↳ <u>Operativni cilj</u> Obogaćivanje destinacijskog lanca vrijednosti ↳ <u>Mjerljivi cilj</u> Realizacija najmanje dva projekta iz domene zdravstvenog turizma i podizanje kvalitete zdravstveno-turističke ponude

Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	Iskop nove geotermalne bušotine osigurat će pouzdanu i sigurnu opskrbu termalnom vodom za potrebe Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju, čime se uklanja rizik prekida rada uslijed problema s postojećom bušotinom. Izravni financijski učinak ogleda se u očuvanju i povećanju prihoda Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju kroz kontinuitet pružanja lječilišno-zdravstvenih i turističkih usluga, kao i u smanjenju troškova grijanja korištenjem vlastitog obnovljivog izvora energije. Neizravni učinci uključuju povećanje atraktivnosti Lipika kao zdravstveno-turističke destinacije, produljenje boravka pacijenata i turista te poticanje potrošnje u povezanim ugostiteljskim i ostalim djelatnostima.
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	DA
Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektnu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	DA
Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	DA
Napomena	

Naziv projekta	Rekonstrukcija-dogradnja građevine Quelle
Opis predmeta projekta	Projektom je predviđena rekonstrukcija i dogradnja postojećeg objekta Quelle u sklopu kompleksa Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju, s ciljem prenamjene objekta u moderni smještajni, radni i multifunkcionalni prostor. Ukupna bruto površina rekonstruiranog objekta iznositi će 450 m ² . U okviru projekta izgradit će se smještajni kapacitet s deset jedinica u kategoriji 4*, višenamjenska dvorana pogodna za kongresni i zdravstveni turizam, uredski prostori za tehničku službu te skladišni prostor.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je unapređenje funkcionalnosti i energetske učinkovitosti objekta Quelle kroz njegovu cjelovitu rekonstrukciju i dogradnju, s ciljem poboljšanja kvalitete smještajnih kapaciteta i širenja ponude usluga Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju. Projekt obuhvaća modernizaciju postojećih prostora, dogradnju novih sadržaja i primjenu suvremenih tehničkih rješenja usklađenih s načelima zelene gradnje i održivog upravljanja. Time se osigurava dugoročna održivost poslovanja, racionalizacija troškova i podizanje razine usluga koje Toplice Lipik –

	Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju pružaju pacijentima i posjetiteljima.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom • Prosječna duljina boravka u destinaciji • Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika
Nositelj provedbe projekta	Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Grad Lipik
Planirani početak provedbe projekta	2027.
Planirani završetak provedbe projekta	2028.
Ključne točke ostvarenja projekta	Javljanje na poziv Potpis ugovora Javna nabava i ugovaranje izvođača radova i stručnog nadzora Građevinski radovi Opremanje Puštanje u rad
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	12 mjeseci
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	2.000.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	15 %
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi-CBA)?	Profil projekta: DA Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Idejni projekt: DA Lokacijska dozvola: DA Glavni projekt: DA Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama: DA Građevinska dozvola: DA
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	DA
Način doprinosa strateškom cilju	Strateški i operativni plan razvoja održivog turizma Požeško-slavonske županije do 2030. godine ➡ <u>Glavni cilj</u>

	Jačanje tržišne pozicije Požeško-slavonske županije kao profilirane destinacije održivog turizma ↳ <u>Operativni cilj</u> Obogaćivanje destinacijskog lanca vrijednosti ↳ <u>Mjerljivi cilj</u> Realizacija najmanje dva projekta iz domene zdravstvenog turizma i podizanje kvalitete zdravstveno-turističke ponude.
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	Rekonstrukcija i dogradnja objekta Quella ima multiplikacijski financijski učinak na sektor turizma i povezane djelatnosti. Izravni učinak očituje se u povećanju kapaciteta smještaja i kongresnog prostora, što omogućava veći broj noćenja i događanja, te time neposredno povećava prihode Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju. Primjena mjera energetske učinkovitosti dodatno smanjuje operativne troškove i osigurava dugoročnu održivost rada Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju, što omogućava reinvestiranje u daljnji razvoj turističke i zdravstvene ponude. Povećanje broja korisnika također omogućava bolje iskorištavanje postojećih resursa i operativnu učinkovitost objekta. Neizravni učinak ogleda se u stimuliranju lokalnog gospodarstva: veći broj posjetitelja povećava potrošnju u ugostiteljstvu, trgovini i ostalim povezanim djelatnostima. Obnovom objekta moguće je otvaranje novih radnih mjesta tj. potiče se zapošljavanje i jača poslovno okruženje za obrtnike i mala poduzeća koja pružaju prateće proizvode i usluge. Osim toga, razvoj kongresnog i zdravstvenog turizma kroz obnovljeni objekt Quella doprinosi produženju turističke sezone, privlačenju stručnih i poslovnih skupova te povećanju vidljivosti Lipika na karti zdravstveno-turističkih destinacija Hrvatske. Dugoročno, time se stvara pozitivan multiplikatorski učinak na lokalnu zajednicu kroz rast fiskalnih prihoda, stabilizaciju i diversifikaciju gospodarstva te jačanje identiteta Lipika kao centra zdravstvenog, kulturnog i kongresnog turizma.
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	DA
Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektnu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobranje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	DA
Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	DA
Napomena	

Naziv projekta	Zamjena krovova u bolničkom kompleksu

Opis predmeta projekta	Bolnički kompleks Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju obuhvaća više objekata povijesne i funkcionalne važnosti, uključujući zgrade Mramornih kupki, Fizikalne terapije, Kamenih kupki, Kurhotela i zgradu Uprave. Krovovi navedenih zgrada izrađeni su od cinkotita, materijala koji je tijekom godina dotrajavao i više ne pruža odgovarajuću zaštitu od oborina, što uzrokuje prokišnjavanje i štete na unutarnjim prostorima. Projektom je planirana potpuna zamjena dotrajalih krovova suvremenim i dugotrajnim rješenjima koja će osigurati kvalitetnu zaštitu objekata i produžiti njihov vijek trajanja. Projekt uključuje u prvom koraku izradu tehničke dokumentacije, a zatim i potrebne građevinske radove na krovovima svih zgradama obuhvaćenima projektom.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je osigurati sigurnu, funkcionalnu i dugoročno održivu infrastrukturu, kroz zamjenu dotrajalih i oštećenih krovova na više zgrada koje koriste Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju. Zamjenom postojećih krovova, koji su izrađeni od cinkotita i na više mjesta prokišnjavaju, želi se spriječiti daljnje propadanje objekata, zaštititi unutarnji prostori od oštećenja i omogućiti nesmetano pružanje zdravstvenih i rehabilitacijskih usluga. Projekt doprinosi i očuvanju kulturne i arhitektonske vrijednosti kompleksa te povećava sigurnost pacijenata, djelatnika i posjetitelja.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji • Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika
Nositelj provedbe projekta	Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Grad Lipik
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2027.
Ključne točke ostvarenja projekta	Javna nabava Radovi Puštanje u rad objekata
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	6-8 mjeseci
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	1.500.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	100 %
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Državni proračun Županijski proračun
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo

Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi-CBA)?	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Idejni projekt: NE Lokacijska dozvola: DA Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama: DA Građevinska dozvola: NE
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	DA
Način doprinosa strateškom cilju	<i>Strateški i operativni plan razvoja održivog turizma Požeško-slavonske županije do 2030. godine</i> ↳ <u>Glavni cilj</u> Jačanje tržišne pozicije Požeško-slavonske županije kao profilirane destinacije održivog turizma ↳ <u>Operativni cilj</u> Obogaćivanje destinacijskog lanca vrijednosti ↳ <u>Mjerljivi cilj</u> Realizacija najmanje dva projekta iz domene zdravstvenog turizma i podizanje kvalitete zdravstveno-turističke ponude.
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	Projekt zamjene dotrajalih krovova na zgradama bolničkog kompleksa Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju imat će izravan učinak na povećanje kvalitete usluge jer će se projektnim aktivnostima osigurati sigurna, funkcionalna i estetski očuvana infrastruktura, što će omogućiti nesmetano pružanje zdravstvenih i rehabilitacijskih usluga tijekom cijele godine. Time će se zadržati postojeći broj korisnika i turista što će stvoriti uvjete za povećanje kapaciteta, što izravno doprinosi rastu prihoda od zdravstvenog turizma. Neizravno, očuvanje kulturne i arhitektonske baštine povećat će atraktivnost zaštićene povijesne cjeline Grada Lipika, čime će se potaknuti dolazak većeg broja posjetitelja i produljenje njihovog boravka. To će imati pozitivan učinak na prihode ugostiteljskih objekata, pružatelja smještaja, trgovina i ostalih djelatnosti. Provedba građevinskih radova u sklopu projekta generirat će potencijalno dodatne prihode lokalnim izvođačima radova, dobavljačima materijala i radnoj snazi, čime se potiče razvoj lokalnog gospodarstva.
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	DA
Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu	DA

studiju/projektnu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	
Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	DA
Napomena	

Popis projekata koji pridonose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti na razini destinacije

Naziv projekta	Izgradnja centralne zgrade s vidikovcem u rekreacijskom području jezera Raminac
Opis predmeta projekta	Projekt podrazumijeva izgradnju moderne i funkcionalne centralne zgrade sa vidikovcem na području jezera Raminac, koja će služiti kao središnji punkt za posjetitelje sportsko-rekreacijskog područja. Zgrada će sadržavati informativni centar sa suvenirnicom, spremište i sanitarije, prostor za odmor i ugostiteljski dio te panoramski vidikovac koji omogućuje pogled na jezero i šire područje. Objekt će biti koncipiran tako da odgovara na potrebe različitih profila korisnika – obitelji, sportaša, rekreativaca, turista i školske djece, čime se doprinosi dostupnosti i funkcionalnosti cijelog prostora. Zgrada se sastoji od osnovnog (zatvorenog) dijela i vidikovca. Osnovni dio građevine je jednoetažni (P). U jugoistočnom uglu zgrade smješten je vidikovac, lagana konstrukcija sa stubištem i ograđenom platformom na vrhu. Ukupne je visine 13,5 m. Realizacijom centralne zgrade s vidikovcem funkcionalno i prostorno nadopunjuje sadržaje Državne ergele Lipik, omogućujući posjetiteljima doživljaj u kojem se prožimaju sportsko-rekreacijski sadržaji, kulturno-povijesna baština i ugostiteljske te edukativne aktivnosti, stvarajući cjelovito i privlačno iskustvo za sve generacije.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je uspostava višenamjenske centralne zgrade s vidikovcem unutar sportsko-rekreacijskog područja jezera Raminac, kao sastavnog dijela etapnog plana uređenja i stavljanja u funkciju ovog važnog sportsko-rekreacijskog prostora Grada Lipika. Projekt ima za cilj unaprijediti prostornu organizaciju i dostupnost osnovnih sadržaja za posjetitelje, povećati funkcionalnu i infrastrukturnu opremljenost područja, tj. omogućiti razvijanje sportsko-rekreacijskih aktivnosti unutar turističke ponude destinacije. Realizacijom centralne zgrade s vidikovcem stvaraju se uvjeti za cjelovit i atraktivan doživljaj posjetitelja, gdje se kombiniraju sportsko-rekreacijski sadržaji i ugostiteljske usluge. Projekt doprinosi povećanju broja posjetitelja, produženju njihove zadržavanja u prostoru te promociji jezera Raminac i okolnog područja kao privlačne destinacije za aktivni odmor, obiteljsku rekreaciju i turističko-edukativne sadržaje.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji
Nositelj provedbe projekta	Grad Lipik
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Grad Lipik
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	• Rješavanje imovinsko-pravnih odnosa n/p • Izrada projektno-tehničke dokumentacije – dokumentacija izrađena • Javljanje na poziv 2026 – 2027

	- Javna nabava i ugovaranje izvođača radova i stručnog nadzora 02.2027 – 06.2027 - Građevinski radovi- izgradnja objekta 07.2027 – 06.2028 - Unutarnje opremanje 06.2028 – 09.2028 - Otvorenje 10.2028 - Promocija, informiranje i edukacija 01.2027 – 06.2029
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2029.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	900.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	100.000,00 €
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Državni proračun Županijski proračun
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Ostalo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi-CBA)?	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Idejni projekt: DA Lokacijska dozvola: DA Glavni projekt: DA Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama: NE Građevinska dozvola: DA Troškovnik: DA
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	NE
Način doprinosa strateškom cilju	-
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	-
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	-
Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu	-

studiju/projektanu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	
Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	-
Napomena	-

Naziv projekta	NATURA PARK Poljana
Opis predmeta projekta	Projekt „Natura park Poljana“ obuhvaća uređenje šireg prostora oko ribogojilišta Poljana s namjenom stvaranja funkcionalnog izletničkog, edukativnog i rekreativnog područja u skladu s načelima zaštite prirode i održivog korištenja prostora. Područje ekološke mreže Natura 2000 - HR2000438 Ribnjaci Poljana je područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) ukupne površine 1.962,31 ha te obuhvaća i dio područja značajnog za ptice (POP) HR 1000010 - Poilovlje s ribnjacima. Uređenje uključuje postavljanje edukativno-informativnih tabli o flori i fauni, postavljanje sjenica, odmorišnih punktova i vidikovaca, kao i osnovne prateće infrastrukture za posjetitelje (klupe, koševi i sl). Provedbom projekta unaprijedit će se dostupnost prostora za lokalno stanovništvo i posjetitelje, osobito školske i rekreativne skupine, a ribogojilište i njegova prirodna okolina bit će prezentirani kao vrijedan prirodni resurs i prostor za učenje i boravak na otvorenom.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je razvoj i uređenje izletničke i edukativne infrastrukture na području ribogojilišta Poljana, s ciljem stvaranja prepoznatljivog i održivog prostora za boravak u prirodi, rekreaciju i edukaciju posjetitelja tj. razvoja ekoturizma. Projekt doprinosi unapređenju kvalitete javnih sadržaja, poticanju ekološke osviještenosti te valorizaciji prirodnih potencijala unutar područja ekološke mreže NATURA 2000 - HR2000438 Ribnjaci Poljana značajnog za vrste i stanišne tipove (POVS) i HR – 1000010 Poilovlje s ribnjacima i područja značajnog za ptice (POP).
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji
Nositelj provedbe projekta	Grad Lipik, JU PSŽ, MGOR, Konzultanti
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Grad Lipik
Planirani početak provedbe projekta	2027.

Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	Rješavanje imovinsko-pravnih odnosa 01.2027 – 10.2027 Izrada projektno-tehničke dokumentacije Izrađen idejni projekt 01.2027 – 05.2027 Ishodovana lokacijska dozvola 05.2027 – 06.2027 Izrađen glavni projekt 06.2027 – 02.2028 Ishodovana građevinska dozvola 02.2028 Javljanje na poziv 01.2028 – 12.2028 Javna nabava i ugovaranje izvođača radova i stručnog nadzora 01.2029 – 04.2029 Izgradnja infrastrukture 05.2029 – 12.2029 Opremanje 12.2029
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2029.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	500.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	50.000,00 €
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Državni proračun Županijski proračun
Imovinsko-pravni odnosi	Neriješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Nisu riješeni imovinsko-pravni odnosi
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi-CBA)?	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Idejni projekt:NE Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama:NE Građevinska dozvola:NE
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	NE
Način doprinosa strateškom cilju	-
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	-

Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	-
Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektanu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	-
Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	-
Napomena	Projekt iz Plana razvoja zelene infrastrukture Grada Lipika SPECIFIČNI CILJ 1. Očuvanje i povećanje prirodnosti i biološke raznolikosti MJERA 1.1.1. Unaprjeđenje vrijednih staništa i područja pod Naturom 2000 PROJEKT P.1. „Natura park Poljana“

Naziv projekta	Poučna staza Točak
Opis predmeta projekta	Predmet projekta je uređenje poučne staze Točak koje obuhvaća trasu između središta Lipika i izvora Točak tj. planinarskog skloništa Točkica u Skenderovcima. Staza prati dio Prve lipičke planinarske obilaznice, a proteže se kroz vrijedno prirodno područje u podnožju Psunja, gdje se isprepliću poljoprivredni prostori, šumski predjeli, izvori, potoci, planinarske točke i krajolici značajnog ambijentalnog karaktera. Uređenje podrazumijeva definiranje i čišćenje postojeće trase, uklanjanje zaraslog raslinja, ugradnju prirodnih i okolišno prihvatljivih materijala te ostalih radova koji omogućuju sigurno kretanje posjetitelja. Duž staze planira se postavljanje informativno-edukativnih ploča s podacima o prirodnim obilježjima i lokalitetima, kao i klupa i stolova za odmor i promatranje prirode. Projekt je osmišljen s ciljem podizanja svijesti o prirodnoj i kulturnoj baštini lipičkog kraja, omogućavanja organiziranog i sigurnog boravka u prirodi, te pružanja sadržaja koji potiču obrazovanje, rekreaciju i razvoj lokalne zajednice (posebice u službi provođenja vremena pacijenata Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju te korisnika Doma hrvatskih veterana).
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je uspostaviti i urediti trasu između središta Lipika i izvora Točak kao sigurnu i kvalitetnu poučnu stazu. Staza će imati edukativni, rekreacijski i turistički karakter, promicati prirodnu i kulturnu baštinu lipičkog kraja, poticati boravak u prirodi te podržavati očuvanje okoliša i održivo korištenje prostora.

Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom
Nositelj provedbe projekta	Grad Lipik
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Grad Lipik
Planirani početak provedbe projekta	2027.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	Rješavanje imovinsko-pravnih odnosa 01.2027 – 11.2027 Izrada projektno-tehničke dokumentacije - Elaborat uređenja staze - Studija izvedivosti/Studija predizvodljivosti/CBA 10.2027 – 11.2027 - Izrađen idejni projekt 04.2027 – 06.2027 - Ishodovana lokacijska dozvola 07.2027 - Izrađen glavni projekt 06.2027 – 10.2027 - Ishodovana građevinska dozvola 11.2027 Javljanje na poziv 11.2027 – 10.2028 Javna nabava i ugovaranje izvođača radova i stručnog nadzora 10.2028 – 01.2029 Izgradnja infrastrukture 02.2029 – 08.2029 Promocija, informiranje i edukacija 10.2028 – 12.2029
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2029.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	250.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	50.000,00 €
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Državni proračun Županijski proračun
Imovinsko-pravni odnosi	Neriješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Nisu riješeni imovinsko pravni odnosi
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi-CBA)?	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema	Idejni projekt:NE Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama:NE Građevinska dozvola:NE

Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	NE
Način doprinosa strateškom cilju	-
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	-
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	-
Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektanu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	-
Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	-
Napomena	-

Naziv projekta	Arheološka istraživanja
Opis predmeta projekta	Na području Grada Lipika nalazi se niz arheoloških nalazišta koja svjedoče o kontinuitetu života od kamenog do srednjeg vijeka. Prvi arheološki nalazi datiraju iz razdoblja starčevačke, korenovske i lasinjske kulture, a tragovi naseljenosti prisutni su kroz bakreno, brončano i željezno doba, razdoblje antike i srednjeg vijeka. U Registru kulturnih dobara RH evidentirano je više zaštićenih i preventivno zaštićenih lokaliteta, uključujući Gradinu, Crnaje, Brod, Obršine, Donja Kućišta, Zidine, Varošine, Jarugu, Poljanu, Dabrovicu, Zečicu i druge. Projektom se planira: - provedba terenskih i dokumentacijskih arheoloških istraživanja - izrada stručne dokumentacije i interpretacijskog koncepta, - etapno uređenje prioriternih lokaliteta prema suvremenim standardima zaštite i prezentacije,

	- uključivanje lokaliteta u širu kulturno-turističku i edukativnu ponudu Grada Lipika i Požeško-slavonske županije. Projekt će omogućiti stvaranje novih turističkih sadržaja, poticanje kulturne osviještenosti lokalnog stanovništva i pozicioniranje Lipika kao destinacije koja nudi novi turistički proizvod vezan uz valorizaciju arheološke baštine.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je identificirati, istražiti i valorizirati arheološke lokalitete na području Grada Lipika, s naglaskom na lokalitete upisane u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske te ih postupno integrirati u turističku ponudu destinacije.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom
Nositelj provedbe projekta	Grad Lipik
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Grad Lipik
Planirani početak provedbe projekta	2028.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	• Javna nabava za izradu dokumentacije i istražne radove za definiranje prezentacijskog koncepta • Ishodovanje dozvola • Provođenje javne nabave • Odabir izvođača • Provođenje radova – geodetska izmjera terena, fotogrametrija i obrada 3D podataka, izrada terenske dokumentacije, idejna rekonstrukcija arheoloških cjelina, zračni snimak • Analiza i konzervacija nalaza i nalazišta
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2029.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	300.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	50.000,00 €
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Državni proračun Županijski proračun
Imovinsko-pravni odnosi	Neriješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Nisu riješeni imovinsko-pravni odnosi
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi-CBA)?	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola;	Idejni projekt: NE Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama: NE Građevinska dozvola: NE

izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	NE
Način doprinosa strateškom cilju	-
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	-
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	-
Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	-
Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	-
Napomena	-

Naziv projekta	Sanacija „Mramornih kupki“ i energetska obnova objekta
Opis predmeta projekta	Predmet projekta je sanacija oštećenja zidne (betonske) konstrukcije (702,00 m ²) objekta Mramornih kupki čime će se ukloniti pukotine nastale na zidovima, teraco podu i ocrtanom ornamentnom stropu. Građevina služi za provođenje individualne hidroterapije korisnika zdravstvenih usluga u povijesnim mramornim kupkama i jedinicama za podvodnu masažu. Predvorje će služiti kao koncertni prostor, a dio prostora za recepcijski prostor i čekaonicu. Energetskom obnovom predviđena je zamjena stolarije, izolacija krovništva, ugradnja solarnih panela i klimatizacijskog sustava, kao i sustava za upuhivanje zraka za masaže.

Opis svrhe projekta	Svrha projekta je osigurati sigurnost, funkcionalnost i energetske učinkovitost objekta „Mramornih kupki“ unutar bolničkog kompleksa Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju kroz sanaciju građevinskih oštećenja i obnovu svih ključnih energetske sustava. Projektom se želi produžiti vijek trajanja objekta, očuvati njegov kulturni i zdravstveni značaj te smanjiti potrošnja energije i troškovi grijanja, čime se doprinosi održivom razvoju i unapređenju kvalitete usluga Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji • Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika
Nositelj provedbe projekta	Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Grad Lipik
Planirani početak provedbe projekta	2028.
Planirani završetak provedbe projekta	2028.
Ključne točke ostvarenja projekta	Javljanje na poziv Potpis ugovora Javna nabava i ugovaranje izvođača radova i stručnog nadzora Građevinski radovi Opremanje Puštanje u rad
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	6.mjeseci
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	500.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	15 %
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi-CBA)?	Profil projekta: DA Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i	Idejni projekt: NE Lokacijska dozvola: DA Glavni projekt: DA Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama: DA Građevinska dozvola: DA

drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	NE
Način doprinosa strateškom cilju	-
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	-
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	-
Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektanu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	-
Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	-
Napomena	-

Naziv projekta	Adaptacija recepcijskog prostora i jedinice za centralno naručivanje
Opis predmeta projekta	Projekt obuhvaća modernizaciju, opremanje i funkcionalno objedinjavanje zgrade recepcijskog prostora i jedinice za centralno naručivanje unutar kompleksa Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju. Cilj je stvaranje suvremenog, tehnološki opremljenog i korisnicima pristupačnog prostora koji omogućuje jednostavnije i učinkovitije naručivanje na terapije, prijavu korisnika te administrativne procese. Provedbom projekta poboljšat će se organizacija rada, skratiti vrijeme čekanja, unaprijediti komunikacija između korisnika i osoblja te osigurati viša razina kvalitete usluge u lječilišno-rehabilitacijskom sustavu Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je adaptacija i opremanje recepcijskog prostora i jedinice za centralno naručivanje unutar kompleksa Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju čime se čime se osigurava funkcionalniji i

	suvremeniji prostor, usklađen sa standardima zdravstvene i turističke djelatnosti.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom • Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika
Nositelj provedbe projekta	Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Grad Lipik
Planirani početak provedbe projekta	2029.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	Javljanje na poziv Potpis ugovora Javna nabava i ugovaranje izvođača radova i stručnog nadzora Građevinski radovi Puštanje u rad
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	6 mjeseci
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	200.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	50 %
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi-CBA)?	Profil projekta: DA Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Idejni projekt: NE Lokacijska dozvola: DA Glavni projekt: DA Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama: DA Građevinska dozvola: DA
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	NE
Način doprinosa strateškom cilju	-

Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	-
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	-
Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektanu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	-
Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	-
Napomena	-

Naziv projekta	Zamjena stolarije na zgradi uprave Vila Nenadović
Opis predmeta projekta	Projektom će se zamijeniti stolarija na zgradi koja je u funkciji uredskog prostora za Upravu i Ravnateljstvo Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju, bruto površine 650 m ² . Zgrada je ima status zaštićenog nepokretnog kulturnog dobra upisanog u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske (Z-1967) kao reprezentativna javna građevina rezidencijalne vile sagrađene početkom 20. stoljeća u secesijskom stilu. Mjere energetske učinkovitosti koje obuhvaća projekt uključuje realizaciju toplinske izolacije i sanacija krovišta, zidova i ostalih dijelova građevine.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je povećati energetske učinkovitost i očuvati funkcionalnost zgrade Uprave Vila Nenadović, koja je u službi Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju, kroz zamjenu stolarije i provedbu mjera energetske obnove u skladu s konzervatorskim smjernicama. Time će se očuvati kulturno-povijesna i arhitektonska vrijednost zgrade, uz osiguravanje suvremenih i funkcionalnih uvjeta korištenja.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom • Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika
Nositelj provedbe projekta	Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju

Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Grad Lipik
Planirani početak provedbe projekta	2029.
Planirani završetak provedbe projekta	2030.
Ključne točke ostvarenja projekta	Javljanje na poziv Potpis ugovora Javna nabava i ugovaranje izvođača radova i stručnog nadzora Građevinski radovi Puštanje u rad
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	6 mjeseci
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	300.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	20 %
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi-CBA)?	Profil projekta: DA Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Idejni projekt: NE Lokacijska dozvola: DA Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama: DA Građevinska dozvola: DA
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	NE
Način doprinosa strateškom cilju	-
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	-
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana	-

upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	
Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	-
Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	-
Napomena	-

Naziv projekta	Rekonstrukcija građevine Ankin dvor
Opis predmeta projekta	Predmet projekta je rekonstrukcija i opremanje potkrovlja objekta „Ankin dvor“ u Udinskoj ulici 5, radi povećanja smještajnih kapaciteta i osiguranja pristupačnosti. Projekt obuhvaća uređenje četiri apartmana visoke kategorije (4*), ugradnju dizala za osobe starije životne dobi i osobe s invaliditetom te provedbu mjera energetske učinkovitosti. Ove aktivnosti omogućit će funkcionalnije korištenje objekta i njegovo usklađivanje s modernim standardima smještaja.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je poboljšati kvalitetu i dostupnost smještaja u objektu „Ankin dvor“, posebno za osobe starije životne dobi i osobe s invaliditetom. Proširenjem kapaciteta i modernizacijom smještaja povećava se atraktivnost objekta, osiguravaju se bolji uvjeti boravka i zdravstvenih usluga te doprinosi razvoju turističke ponude Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom • Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji
Nositelj provedbe projekta	Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Grad Lipik
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2027.
Ključne točke ostvarenja projekta	Izrada glavnog projekta Ishodovanje građevinske dozvole Javljanje na poziv

	Potpis ugovora Javna nabava i ugovaranje izvođača radova i stručnog nadzora Građevinski radovi Opremanje Puštanje u rad
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	8-10 mjeseci
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	500.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	20 %
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi-CBA)?	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Idejni projekt: NE Lokacijska dozvola: DA Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama: DA Građevinska dozvola: NE
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	NE
Način doprinosa strateškom cilju	-
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	-
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	-
Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektu	-

dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	
Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	-
Napomena	-

Naziv projekta	Mind & Body Retreat – Kupola regeneracije
Opis predmeta projekta	Projekt uključuje izgradnju kupole kao arhitektonski privlačne, otvorene i funkcionalne strukture koja će služiti za meditaciju, jogu i srodne aktivnosti. Kupola će biti postavljena u mirnom dijelu lipičkog perivoja, okružena ljekovitim biljem, s fontanom pitke vode i rekvizitima za vježbanje. Projektom se osigurava povećanje dostupnosti prostora za slobodno korištenje u svrhu meditacije, joge i sličnih aktivnosti u mirnom prirodnom okruženju, uz mogućnost sudjelovanja u vođenim programima i edukacijama. Riječ je o inovativnom pristupu zdravlju i wellnessu koji spaja prirodu, duhovnost i fizičko zdravlje. Ovim projektom ne samo da će poboljšati kvaliteta života pacijenata i turista Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju, već će se stvoriti prostor koji doprinosi mentalnoj, fizičkoj i emocionalnoj ravnoteži. Uvođenjem holističkih terapija, kao što su energetske terapije, aromaterapija, mindfulness i zvučne kupke, kupola će postati centar za osobnu transformaciju i duhovni razvoj.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je stvaranje jedinstvenog prostora za primjenu holističkog pristupa zdravlju i wellnessu, kroz izgradnju kupole namijenjene meditaciji, jogi i srodnim aktivnostima u prirodnom okruženju lipičkog perivoja. Krajnji cilj je unapređenje mentalnog, fizičkog i emocionalnog zdravlja pacijenata i turista Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji • Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika
Nositelj provedbe projekta	Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Grad Lipik
Planirani početak provedbe projekta	2029.
Planirani završetak provedbe projekta	2030.

Ključne točke ostvarenja projekta	Izrada projektno-tehničke i studijske dokumentacije Javljanje na poziv Potpis ugovora Javna nabava i ugovaranje izvođača radova i stručnog nadzora Građevinski radovi Opremanje Puštanje u rad
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	6 mjeseci
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	200.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	15 %
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi-CBA)?	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Idejni projekt: NE Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama: DA Građevinska dozvola: NE
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	NE
Način doprinosa strateškom cilju	-
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	-
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	-
Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu	-

studiju/projektanu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	
Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	-
Napomena	-

Naziv projekta	Zamjena stolarije na zgradi Dependance i Kamenih kupki
Opis predmeta projekta	Projekt obuhvaća zamjenu postojeće, dotrajale drvene stolarije na objektu Dependance te zamjenu automatskih vrata na sobama u objektu Kamene Kupke u sklopu Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju. Mjere su usmjerene na poboljšanje toplinske izolacije, funkcionalnosti i dugovječnosti objekata koji su u funkciji smještaja i terapije korisnika. Ulaganjem u novu stolariju poboljšava se energetska učinkovitost, sigurnost prostora te udobnost korisnika.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je povećati energetska učinkovitost i funkcionalnost objekata Dependance i „Kamenih kupki“ kroz zamjenu dotrajale stolarije i automatskih vrata, čime se doprinosi sigurnosti, uštedi energije i boljoj kvaliteti boravka korisnika Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom • Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika
Nositelj provedbe projekta	Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Grad Lipik
Planirani početak provedbe projekta	2028.
Planirani završetak provedbe projekta	2028.
Ključne točke ostvarenja projekta	Javljanje na poziv Potpis ugovora Javna nabava i ugovaranje izvođača radova i stručnog nadzora Građevinski radovi Puštanje u rad
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2-4 mjeseca
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	600.000,00 €

Iznos vlastitog sufinanciranja	100 %
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Državni proračun Županijski proračun
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi-CBA)?	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Idejni projekt: NE Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama: NE Građevinska dozvola: NE
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	NE
Način doprinosa strateškom cilju	-
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	-
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	-
Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektanu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	-

Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	-
Napomena	-

Naziv projekta	Solarna elektrana na bazenu za hlađenje termalne vode
Opis predmeta projekta	Projekt predviđa postavljanje solarne elektrane na bazenu koji se koristi za hlađenje termalne vode u kompleksu Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju. Korištenjem fotonaponskih panela omogućit će se proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora, čime se smanjuju troškovi električne energije i emisije CO ₂ . Projekt kombinira učinkovitost termalne i solarne energije te predstavlja inovativan primjer integracije obnovljivih izvora u zdravstveno-turističke objekte.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je izgradnja solarne elektrane na bazenu za hlađenje termalne vode u svrhu proizvodnje električne energije, čime se povećava energetska učinkovitost i doprinosi održivom korištenju obnovljivih izvora energije u kompleksu Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika
Nositelj provedbe projekta	Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Grad Lipik
Planirani početak provedbe projekta	2029.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	Javljanje na poziv Potpis ugovora Javna nabava i ugovaranje izvođača radova i stručnog nadzora Građevinski radovi Puštanje u rad
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	6. mjeseci
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	200.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	100 %
Ostali mogući izvori financiranja	-
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi-CBA)?	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola;	Idejni projekt: NE Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama: NE

izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Građevinska dozvola: NE
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	NE
Način doprinosa strateškom cilju	-
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	-
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	-
Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektanu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	-
Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	-
Napomena	-

Naziv projekta	Povećanje ukupnog smještajnog kapaciteta
Opis predmeta projekta	Na području Grada Lipika prisutan je nedostatak smještajnih kapaciteta, što usporava daljnji razvoj turizma i ograničava mogućnost privlačenja novih gostiju. Kako bi se taj izazov prevladao, Grad Lipik provodi program potpore privatnim iznajmljivačima s ciljem povećanja i unaprjeđenja ponude smještaja. Manjak smještajnih kapaciteta prepoznat je kao jedna od slabosti trenutne ponude Grada Lipika, posebno u smislu očekivanja planiranog razvoja i željenih ciljnih tržišta. Obiteljski vođeni smještajni objekti čine važan dio postojeće smještajne ponude, a čijim povećanjem kapaciteta i unaprjeđenjem sadržaja bi se potaknuo interes različitih segmenata gostiju tijekom godine, posebno tržišta posebnih interesa kojima turistički proizvodi destinacije mogu biti privlačni tijekom cijele godine.

Opis svrhe projekta	Svrha projekta je pružiti jaču podršku razvoju smještajnih kapaciteta na području Grada Lipika kako bi se poboljšala kvaliteta usluge smještaja, zadovoljile potrebe turista i produljilo vrijeme njihovog boravka. Realizacijom projekta povećavaju se kapaciteti i standard smještaja, osiguravaju kvalitetniji uvjeti boravka i turističkih usluga te se doprinosi atraktivnosti Grada Lipika kao turističke destinacije i poticanju lokalnog gospodarstva.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji • Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone
Nositelj provedbe projekta	Grad Lipik
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Grad Lipik
Planirani početak provedbe projekta	2026.- kontinuirano
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	Javni poziv i dodjela poticaja Modernizacija i prilagodba smještaja Povećanje broja smještajnih kapaciteta Podizanje kvalitete usluge
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2029.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	40.000,00
Iznos vlastitog sufinanciranja	100 %
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Državni proračun Županijski proračun
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi-CBA)?	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i	Idejni projekt: NE Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: po potrebi Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama: NE Građevinska dozvola: po potrebi

radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	NE
Način doprinosa strateškom cilju	
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	-
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	-
Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektну dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	-
Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	-
Napomena	-

Naziv projekta	Interpretacijsko opremanje turističkih atrakcija
Opis predmeta projekta	Projektom će se izraditi jednoobrazne vizualno atraktivne interpretacijske ploče dizajnerski usklađene s vizualnim identitetom destinacije Zlatna Slavonija te Grada Lipika, koje sadrže kratke opise i informacije o pojedinim atrakcijama i QR kodove mrežnih stranica s detaljnijim podacima. Ploče treba opremiti slikovnim prikazima s kratkim informacijama na hrvatskom i engleskom jeziku i manjim kartama na kojima se vidi lokacija i drugih važnijih atrakcija na području Grada Lipika. Kao prioritetne lokacije na prostoru Grada Lipika nameću se postojeće atrakcije (Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju, Državna ergela Lipik, Interpretacijski centar Vila dobre vode, Interpretacijski centar Narodne kupke, jezero Raminac i Pjeskara, ribnjaci Poljana, Lipik Glas d.o.o., Lipički studenac d.o.o. i dr.) i planirane atrakcije (Nova državna ergela Lipik, Spomen park Domovinskog rata, Park Lipičkih obitelji, Interpretacijski centar lipicanaca, heritage hotel Vila Savić, Kursalon i Wandelbahn unutar bolničkog kompleksa Toplica Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju i dr.)

	Izraditi će se i manje table s osnovnim informacijama, a koje će biti postavljene ispred svih važnijih atrakcija, a s vremenom bi interpretacijsko opremanje trebalo uključiti i ostale važnije atrakcije, osobito sakralne i svjetovne objekte.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je izrada i postavljanje jednoobraznih, vizualno atraktivnih interpretacijskih ploča, dizajnerski usklađenih s vizualnim identitetom Grada Lipika, s namjerom unapređenja informiranosti i doživljaja posjetitelja. Time se želi poboljšati vidljivost i promocija kulturnih, povijesnih i prirodnih atrakcija na području Grada Lipika i Požeško-slavonske županije, potaknuti turistička posjećenost, olakšati snalaženje kroz vizualno atraktivne interpretacijske ploče te doprinijeti razvoju prepoznatljive turističke destinacije.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji
Nositelj provedbe projekta	TZ Grada Lipika
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Grad Lipik
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	Stvoren tim stručnjaka za izradu koncepta interpretacijskih ploča i karata Izrađen projektni zadatak koji se odnosi na koncept sadržaja i dizajn svih interpretacijskih ploča te posebni projektni zadaci koji se odnose na pojedine lokacije Osigurana financijska sredstva za monitoring i održavanje interpretacijskih sadržaja u cilju njihovog stalnog unapređenja
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2029.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	50.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	10 %
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Gradski proračun Državni proračun Županijski proračun HTZ TZ PSŽ Donacije
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Ostalo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi-CBA)?	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE

Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Idejni projekt:NE Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama:NE Građevinska dozvola:NE
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	NE
Način doprinosa strateškom cilju	-
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	-
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	-
Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektanu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	-
Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	-
Napomena	-

Naziv projekta	Tematizacija i opremanje ugostiteljskih objekata
Opis predmeta projekta	Iako se posljednjih godina unapređivala, kvaliteta i raznovrsnost gastronomske ponude Požeško-slavonske županije i Grada Lipika, još uvijek nije na dovoljno kvalitetnoj razini. To uključuje tematizaciju te opremanje ugostiteljskih objekata koji će podržavati, već dobro etabliranu vinsku i gastronomsku priču i cjelokupni imidž gastronomske i vinske regije, s ciljem osiguranja kvalitetnog enogastronomskog iskustva. Važno je naglasiti da je Grad Lipik bogat kulturnim i povijesnim naslijeđem i brojnim zanimljivostima koji mogu biti

	inspiracija za tematiziranje i opremanje ugostiteljskih objekata. Veliki naglasak treba biti na lokalnim specijalitetima i objektima koji će svojom ponudom, ali i uređenjem podržavati lokalno, autohtono naslijeđe. To se može postići kroz različite elemente: naziv objekata, uređenje interijera, opremanje interijera, nazive jela, dizajn jelovnika, korištenje materijala do prezentacije od strane ugostitelja. Posebno bi bilo zanimljivo, prilikom uređenja interijera i teme koristiti lokalne proizvođače namještaja, lokalne umjetnike i 'ispričati' lokalne priče koje mogu biti posebno zanimljive gostima. U tom smislu, potrebno je poticati ugostitelje na tematizaciju, uređenje i opremanje objekata kroz savjetovanje, edukaciju, koordinaciju i povezivanje s dionicima, posebno lokalnim proizvođačima, kako bi objekti i svojim uređenjem podržavali temu i posebitosti destinacije.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je povećati kvalitetu, prepoznatljivost i autentičnost gastronomske ponude Grada Lipika kroz tematizaciju i opremanje ugostiteljskih objekata koja će istaknuti lokalne specijalitete, vinsku tradiciju te bogato kulturno i povijesno naslijeđe Grada Lipika i Požeško-slavonske županije. Projektom se želi unaprijediti cjelokupni doživljaj gostiju, potaknuti korištenje lokalnih proizvoda i suradnja s domaćim proizvođačima, te na taj način doprinijeti jačanju identiteta destinacije i konkurentnosti na tržištu enogastronomskog turizma.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Ukupan broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane • Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane
Nositelj provedbe projekta	TZ Grada Lipika
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Grad Lipik
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	• Istraženo postojeće stanje • Istražen interes od strane ugostitelja za pomoć u tematizaciji i uređenju • Pružena pomoć kroz savjetovanje i edukacije • Pružena pomoć u koordinaciji i povezivanju s lokalnim proizvođačima i stručnjacima
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2029.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	15.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	100 %
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Gradski proračun Državni proračun Županijski proračun HTZ TZ PSŽ Privatni sektor

Imovinsko-pravni odnosi	
Osnova za raspolaganje nekretninama	Ostalo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi-CBA)?	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Idejni projekt:NE Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama:NE Građevinska dozvola:NE
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	NE
Način doprinosa strateškom cilju	-
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	-
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	-
Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektanu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	-
Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	
Napomena	-

Naziv projekta	Provedba edukacija za dionike u turizmu
Opis predmeta projekta	Predmet projekta je provedba edukacija za dionike u turizmu, s ciljem unapređenja znanja i kompetencija u području turističke ponude, promocije, komunikacije s posjetiteljima i održivog upravljanja destinacijom. Projekt obuhvaća organizaciju i izvođenje stručnih radionica, seminara i praktičnih treninga namijenjenih dionicima iz javnog, privatnog i civilnog sektora koji sudjeluju u razvoju i promociji turizma.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je ojačati kapacitete i kompetencije dionika u turizmu kako bi mogli pružiti kvalitetniju i integriranu turističku ponudu te primjenjivati principe održivog upravljanja destinacijom. Edukacije doprinose povećanju kvalitete iskustva posjetitelja, boljoj promociji destinacije, unapređenju suradnje među dionicima te dugoročnom i održivom razvoju turizma na lokalnoj i regionalnoj razini.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Status implementacije aktivnosti iz plan upravljanja destinacijom • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji
Nositelj provedbe projekta	TZ Grada Lipika
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Grad Lipik
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	• Provedena edukacija za dionike iz javnog, privatnog i civilnog sektora. • Unaprijeđena znanja i kompetencije sudionika u području turističke ponude, promocije i komunikacije s posjetiteljima. • Primjena principa održivog upravljanja destinacijom u planiranju i razvoju turističkih aktivnosti. • Poboľšana suradnja među dionicima i jačanje integrirane turističke ponude destinacije. • Povećanje kvalitete iskustva posjetitelja i promocije destinacije na lokalnoj i regionalnoj razini
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2029.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	20.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	100 %
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Gradski proračun Državni proračun Županijski proračun HTZ TZ PSŽ
Imovinsko-pravni odnosi	

Osnova za raspolaganje nekretninama	Ostalo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi-CBA)?	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Idejni projekt:NE Lokacijska dozvola:NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama:NE Građevinska dozvola:NE
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	NE
Način doprinosa strateškom cilju	-
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	-
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	-
Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektanu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	-
Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	-
Napomena	-

Naziv projekta	Provedba promocijskih aktivnosti
Opis predmeta projekta	Predmet projekta je kontinuirano provođenje promocijskih aktivnosti i izrada novih web stranica TZ Grada Lipika. Provedba promocijskih aktivnosti provodi se temeljem godišnjeg programa rada kojeg krajem svake godine za narednu godinu donosi TZ Grada Lipika i kroz kojeg se razrađuju aktivnosti u domeni istraživanja, razvoja turističkog proizvoda, komunikacije i oglašavanja te destinacijskog menadžmenta. Promocijske aktivnosti provode se u skladu s marketinškim planom Turističke zajednice Požeško-slavonske županije kao i s marketinškim planovima višeg reda, tj. za Klaster Slavoniju i Hrvatsku. Promocijske aktivnosti se prate te se evaluira njihova uspješnost. Sukladno potrebama i promjenama na tržištu određene se aktivnosti mogu tijekom razdoblja revidirati i usklađivati. Također je važno provoditi aktivnosti na razini Klastera Slavonija. Za aktivnosti vezane uz brendiranje destinacije važno je poticati što širi krug dionika u destinaciji na uključivanje u taj proces i provođenje aktivnosti na stvaranju zajedničko/prepoznatljivog turističkog brenda Županije.
Opis svrhe projekta	Kontinuirano provođenje koordiniranih promocijskih aktivnosti Turističke zajednice Grada Lipika, usklađenih s godišnjim programom rada i marketinškim planovima na razini Požeško-slavonske županije, Klastera Slavonija i nacionalnoj razini. Time će se unaprijediti prepoznatljivost i konkurentnost destinacije kroz istraživanje, razvoj turističkih proizvoda, učinkovitu komunikaciju, oglašavanje i destinacijski menadžment, te poticati uključivanje širokog spektra dionika u proces brendiranja i promocije.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji
Nositelj provedbe projekta	TZ Grada Lipika
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Grad Lipik
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	• Izrada nove web stranice • Definirane promocijske aktivnosti • Provedene promocijske aktivnosti • Provedeno praćenje i evaluacija
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2029
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	40.000,00
Iznos vlastitog sufinanciranja	10 %
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Gradski proračun Državni proračun Županijski proračun

	HTZ TZ PSŽ
Imovinsko-pravni odnosi	
Osnova za raspolaganje nekretninama	
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi-CBA)?	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Idejni projekt:NE Lokacijska dozvola:NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama:NE Građevinska dozvola:NE
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	NE
Način doprinosa strateškom cilju	-
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	-
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	-
Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektanu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	-
Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost	-

od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	
Napomena	-

Naziv projekta	Unapređenje B2B aktivnosti i interni marketing
Opis predmeta projekta	Riječ je o podršci poslovnom sektoru i internoj javnosti kroz pružanje aktualnih informacija, edukativnih sadržaja, uputa za pojedine aktivnosti, trendova iz područja turizma i sl., s ciljem pomoći kod donošenja odluka i poticaja za uključivanjem u turističke aktivnosti. Predlaže se redovito ažuriranje posebne sekcije koja pruža sve aktualne informacije koje mogu pomoći poslovnom sektoru i informirati internu javnost. S vremenom bi to moglo postati mjesto stalnog informiranja i povezivanja poslovnog sektora čime bi se dodatno pomoglo u razvijanju suradnje i partnerstva. Informacije koje bi se ovdje mogle nalaziti su: aktualni projekti i njihova realizacija, planirani projekti, stanje u turizmu Grada Lipika, planirane aktivnosti u tekućoj godini i za sljedeću godinu, EU projekti-posebno u domeni turizma, najava događanja, adresari, edukacijski materijali-upute za prezentaciju brenda, trendovi u turizmu, važeći zakoni i propisi iz područja turizma, dobri primjeri iz prakse, najava događanja i sl.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je osigurati podršku poslovnom sektoru i internoj javnosti Grada Lipika kroz redovito ažuriranje B2B sekcije na službenoj stranici Turističke zajednice Grada Lipika. Projekt ima za cilj pružiti pravovremene, pregledne i relevantne informacije o aktualnim i planiranim turističkim aktivnostima, projektima, trendovima i zakonodavstvu, potaknuti suradnju i partnerstvo među dionicima te olakšati donošenje odluka i uključivanje u razvoj turizma.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji
Nositelj provedbe projekta	TZ Grada Lipika
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Grad Lipik
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	• Izrađena web arhitektura za B2B • Dodana sekcija B2B na portal TZ Grada Lipika • Promovirana B2B sekcija među svim potencijalnim korisnicima • Kontinuirano ažurirane informacije
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2029.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	5.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	10 %

Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Gradski proračun Državni proračun Županijski proračun HTZ TZ PSŽ
Imovinsko-pravni odnosi	
Osnova za raspolaganje nekretninama	
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi-CBA)?	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Idejni projekt: NE Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama: NE Građevinska dozvola: NE
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	NE
Način doprinosa strateškom cilju	-
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	-
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	-
Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektanu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze	-

preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	
Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	-
Napomena	-

Naziv projekta	Ambijentalno uređenje destinacije
Opis predmeta projekta	Projekt "Ambijentalno uređenje destinacije" predstavlja inicijativu Turističke zajednice Grada Lipika usmjerenu na unapređenje estetskog, ekološkog i kulturnog identiteta destinacije. Aktivnosti obuhvaćaju sadnju drveća i ukrasnog bilja, uređenje okoliša javnih prostora i ureda, kao i uključivanje stanovništva u nagradne akcije uređenja privatnih i poslovnih prostora. Projekt uključuje provedbu aktivnosti kojima je cilj definirati i opremiti glavne točke zadržavanja posjetitelja i turista, čime se poboljšava iskustvo boravka u gradu. Posebna vrijednost projekta je u aktivnom uključivanju dionika javnog, privatnog i civilnog sektora, čime se potiče zajedništvo, osjećaj ponosa i pripadnosti destinaciji. Time Lipik postaje ugodnije mjesto za život te atraktivnija i prepoznatljivija destinacija za posjetitelje tijekom cijele godine.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta "Ambijentalno uređenje destinacije" jest stvaranje ugodnog, uređenog i prepoznatljivog ambijenta grada Lipika koji će doprinositi kvaliteti života lokalnog stanovništva i privlačnosti destinacije za posjetitelje tijekom cijele godine. Projekt potiče aktivno sudjelovanje građana, ustanova i poduzetnika u uređenju javnih i privatnih prostora, čime se jača zajedništvo, razvija osjećaj ponosa i odgovornosti prema vlastitom gradu te gradi pozitivan vizualni identitet destinacije. Poseban naglasak stavlja se na ekološki aspekt kroz sadnju zelenila i očuvanje okoliša, ali i na estetske vrijednosti koje Lipik čine ljepšim i gostoljubivijim mjestom. Vezano uz to, projekt ima za cilj razraditi i predložiti strukturu javnih i/privatnih sadržaja koji će omogućiti tržišno pozicioniranje Grada Lipika kao destinacije cjelogodišnjeg turizma, privlačeći različite skupine posjetitelja tijekom svih godišnjih doba.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom
Nositelj provedbe projekta	TZ Grada Lipika
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Grad Lipik
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	• Uređenje javnih i zelenih površina – sadnja drveća, cvijeća i ukrasnog bilja te postavljanje dekorativnih i informativnih elemenata. • Poticanje građana na sudjelovanje – organizacija nagradnih akcija i inicijativa za stanovnike, škole i poduzetnike

	• Suradnja s partnerima – koordinacija aktivnosti s Gradom Lipikom, komunalnim službama, lokalnim udrugama i poduzetnicima. • Očuvanje okoliša – promicanje održivog razvoja kroz sadnju sadnica, njegovanje zelenih površina i edukaciju građana. • Razvoj prepoznatljivog estetskog i kulturnog identiteta destinacije – oblikovanje vizualnog identiteta Lipika koji odražava kulturne i turističke vrijednosti te jača atraktivnost destinacije.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2029.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	20.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	10 %
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Gradski proračun Državni proračun Županijski proračun HTZ TZ PSŽ
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Ostalo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi-CBA)?	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Idejni projekt:NE Lokacijska dozvola:NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama:NE Građevinska dozvola:NE
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	NE
Način doprinosa strateškom cilju	-
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan	-

financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	-
Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektanu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	-
Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	-
Napomena	-

Naziv projekta	Podrška postojećim i organizacija novih manifestacija
Opis predmeta projekta	Turistička zajednica Grada Lipika planira provoditi aktivnosti usmjerene na sufinanciranje i organizaciju različitih javnih manifestacija koje okupljaju lokalno stanovništvo i posjetitelje te stvaraju dodanu vrijednost turističkoj ponudi destinacije. Kroz kulturna, tradicijska, zabavna, sportska i tematska događanja želi se potaknuti dinamičniji turistički razvoj, povećati atraktivnost prostora, osnažiti lokalni identitet te povezati različite segmente turističkog proizvoda Grada. Projekt također doprinosi aktivaciji lokalne zajednice, poticanju gospodarske aktivnosti kroz povećan promet u ugostiteljstvu i uslužnim djelatnostima te stvaranju temelja za dugoročno pozicioniranje Lipika kao autentične i žive turističke destinacije kontinentalne Hrvatske. Nove manifestacije će biti osmišljene tako da ravnomjerno rasporede turistička kretanja kroz sezonu i prostor te integriraju baštinske, prirodne i rekreacijske vrijednosti kraja u suvremeni kontekst turističke potražnje.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je unaprijediti i obogatiti turističku ponudu Grada Lipika kroz potporu postojećim i organizaciju novih kulturnih, zabavnih, sportskih i tematskih manifestacija koje doprinose razvoju identiteta i promocije destinacije i produženju turističke sezone.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji

Nositelj provedbe projekta	TZ Grada Lipika
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Grad Lipik
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	- Izrada studije razvoja i unaprjeđenja manifestacija kao temeljnog dokumenta za planiranje - Provedba postupaka javne nabave za izradu studije, organizaciju manifestacija te nabavu potrebne opreme i usluga. - Organizacijska i financijska podrška postojećim manifestacijama radi povećanja njihove kvalitete, atraktivnosti i prepoznatljivosti. - Organizacija novih manifestacija u skladu s preporukama studije s ciljem obogaćivanja kulturne, zabavne i turističke ponude destinacije. - Promocija manifestacija i destinacije kroz različite komunikacijske kanale radi povećanja vidljivosti i posjećenosti. - Aktivno uključivanje lokalne zajednice i dionika iz javnog, privatnog i civilnog sektora u planiranje i provedbu manifestacija.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2029.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	120.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	100 %
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Gradski proračun Državni proračun Županijski proračun HTZ TZ PSŽ
Imovinsko-pravni odnosi	-
Osnova za raspolaganje nekretninama	-
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi-CBA)?	
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	--

Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	NE
Način doprinosa strateškom cilju	-
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	-
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	-
Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	-
Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	-
Napomena	-

Naziv projekta	Brendiranje turističkog smještaja objekata u domaćinstvu putem nacionalne oznake „Vaš domaćin/Local Host“
Opis predmeta projekta	Projektom se želi potaknuti unaprjeđenje kvalitete i konkurentnosti pružatelja smještaja u kategoriji „Objekti u domaćinstvu“ kroz uvođenje oznake „Vaš domaćin/Local Host“, koju je Hrvatska turistička zajednica 2025. godine uvela kao nacionalnu marku izvrsnosti za privatni smještaj. Oznaka se dodjeljuje smještajnim objektima koji ispunjavaju 8 od 14 elemenata u pet glavnih kriterija – autentičnost, ekološka osviještenost i održivost, personalizirana usluga, komunikacija s turistima te povezanost s lokalnom sredinom. Provedbom projekta pružatelji smještaja u kategoriji „Objekti u domaćinstvu“ ispunit će definirane kriterije i steći oznaku kvalitete „Vaš domaćin/Local Host“. Uvođenjem oznake povećat će se povjerenje gostiju u kvalitetu i autentičnost smještaja u domaćinstvima što će potaknuti veći turistički promet i privući ciljane skupine turista koji traže kvalitetan smještaj. Istovremeno, projekt će doprinijeti podizanju razine izvrsnosti usluge i gostoljubivosti kod pružatelja smještaja, što su

	ključni čimbenici za stvaranje dugoročno održivog i konkurentnog turističkog iskustva.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je uspostaviti sustav brendiranja za pružatelje smještaja u kategoriji „Objekti u domaćinstvu“ kroz dodjelu nacionalne oznake „Vaš domaćin/Local Host“ koju dodjeljuje Hrvatska turistička zajednica. Dobivanjem ove oznake, pružatelji smještaja s područja Grada Lipika koji pružaju uslugu smještaja u kategoriji „Objekti u domaćinstvu“ dobit će mogućnost prezentiranja, brendiranja i pozicioniranja kao domaćina koji pružaju dodatnu vrijednost hrvatskom turizmu.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane • Status implementacije aktivnosti iz plan upravljanja destinacijom
Nositelj provedbe projekta	HTZ
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Grad Lipik
Planirani početak provedbe projekta	2025.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	• Ispunjavanje kriterija za samoprocjenu • Ispunjavanje upitnika i provjera izjava • Provjera i mjerenje kriterija • Dostavljanje digitalne oznake i fizičke pločice TZ Općine Vojnić • Preuzimanje oznake • Uvedena oznaka kvalitete u smještajne objekte u domaćinstvu
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2029.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	-
Iznos vlastitog sufinanciranja	-
Ostali mogući izvori financiranja	-
Imovinsko-pravni odnosi	-
Osnova za raspolaganje nekretninama	-
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi-CBA)?	-
Status izrade potrebne projektne dokumentacije	-

(izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	NE
Način doprinosa strateškom cilju	-
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	-
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	-
Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektну dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	-
Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	-
Napomena	-

Naziv projekta	Uvođenje sustava za praćenje održivosti turizma
Opis predmeta projekta	Razvoj održivog turizma temeljno je razvojno opredjeljenje Republike Hrvatske. Sukladno novom Zakonu o turizmu, koji se primjenjuje od 2024. godine, fokus će biti na održivom upravljanju destinacijom. To nužno podrazumijeva praćenje niza pokazatelja održivosti turizma te se ovim projektom uspostavlja takav sustav. U skladu s međunarodnim standardima organizacije Global Sustainable Tourism Council (GSTC), sustav za praćenje održivosti turizma uključuje praćenje pokazatelja iz domena: (1) Upravljanje destinacijom (npr. organizacijska struktura,

	raspoloživost razvojnih i planova upravljanja destinacijom, uključenost dionika, interni marketing, procedure za upravljanje posjetiteljima, praćenje stavova lokalnog stanovništva i turista); (2) Društvena i kulturna održivost (npr. koristi turizma za lokalnu zajednicu, podrška turističkog sektora lokalnim projektima/inicijativama, inkluzivnost, praćenje utjecaja turizma na kulturnu baštinu); (3) Okolišna održivost (npr. utjecaj turizma na prirodni okoliš, utjecaj na korištenje vode i upravljanje potrošnjom, utjecaj na generiranje otpadnih voda i otpada te upravljanje istima, utjecaj na emisije stakleničkih plinova te upravljanje utjecajem na klimu, utjecaj i upravljanje svjetlosnim zagađenjem i bukom). Osim navedenog, projektom je predviđeno uvođenje naprednih IT rješenja s ciljem unapređenja upravljanja i digitalne transformacije turističke destinacije. To uključuje implementaciju IT aplikacije za upravljanje razvojem turizma, uvođenje sustava za praćenje i upravljanje turističkim tokovima te uspostavu e-usluge koja će omogućiti razvoj pametne destinacije i poboljšati kvalitetu usluga za posjetitelje.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je uspostava sustava za praćenje održivosti turizma u Gradu Lipiku, u skladu s načelima održivog razvoja i međunarodnim standardima Globalnog vijeća za održivi turizam (GSTC). Sustav će omogućiti sustavno praćenje, analizu i izvještavanje o ključnim pokazateljima održivosti destinacije TZ Grada Lipika. U sklopu digitalizacije turističke destinacije projektom je predviđeno uvođenje IT aplikacije za upravljanje razvojem turizma, implementacija rješenja za praćenje i usmjeravanje turističkih tokova te uspostava e-usluge koja će doprinijeti digitalnoj transformaciji i razvoju pametne destinacije. Na ovaj način omogućit će se učinkovitije planiranje, bolja dostupnost informacija posjetiteljima i podizanje kvalitete ukupne turističke ponude.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Status implementacije aktivnosti iz plan upravljanja destinacijom
Nositelj provedbe projekta	MINTS
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Grad Lipik
Planirani početak provedbe projekta	2026.-kontinuirano
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	Godišnje praćenje obveznih pokazatelja održivosti Uvođenje IT aplikacije za upravljanje razvojem turizma u destinaciji Uvođenje IT rješenja za upravljanje turističkim tokovima Uspostava e-usluge u svrhu digitalne transformacije u smjeru razvoja pametne destinacije
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2029.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	-
Iznos vlastitog sufinanciranja	0 %
Ostali mogući izvori financiranja	Državni proračun
Imovinsko-pravni odnosi	-

Osnova za raspolaganje nekretninama	-
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi-CBA)?	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Idejni projekt:NE Lokacijska dozvola:NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama:NE Građevinska dozvola:NE
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	NE
Način doprinosa strateškom cilju	-
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	-
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	-
Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektanu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	-
Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	-
Napomena	-

8.1. Podrška i implementacija Plana upravljanja destinacijom

Implementacija Plana upravljanja destinacijom Grada Lipika zahtijeva sinergiju svih ključnih dionika unutar turističkog sektora, uključujući lokalne i regionalne vlasti, privatne poduzetnike, iznajmljivače, javne ustanove i tvrtke, kulturne i obrazovne organizacije, civilne udruge i druge dionike. Ovaj koordinirani pristup omogućuje uspješnu provedbu plana i njegovu prilagodbu specifičnostima svake lokalne zajednice, očuvanju identiteta destinacije te potrebama turista.

Plan upravljanja destinacijom razvija se i usvaja na općinskoj razini, kroz predstavničko tijelo Grada Lipika (Gradsko Vijeće), u skladu sa Zakonom o turizmu (ZOT) i pripadajućim podzakonskim aktima. Usvajanjem ovog dokumenta postaje obvezujući, što omogućava njegovu implementaciju u svakodnevno turističko upravljanje destinacijom. Plan je osmišljen kao četverogodišnji smjer za razvoj turizma, pri čemu je ključno da se redovito prilagođava novim izazovima i promjenama u turističkom okruženju.

Provedba Plana upravljanja destinacijom Grada Lipika podrazumijeva sveobuhvatan i fleksibilan pristup koji zahtijeva aktivnu suradnju svih sektora uključenih u razvoj turizma. Uspjeh ovog procesa ovisi o učinkovitom upravljanju, usklađenosti aktivnosti, dostupnosti financijskih resursa i neprekidnom prilagođavanju novim izazovima i mogućnostima. Ključnu ulogu u ostvarivanju strateških ciljeva imat će TZ Grad Lipika, Grad Lipik i Razvoja agencija Požeško-slavonske županije- PANORA koja će djelovati kao posrednik, poticatelj i savjetodavno tijelo u području razvoja infrastrukture, pristupa sredstvima iz fondova EU te povezivanja dionika.

Za učinkovitu realizaciju plana, potrebno je provesti sljedeće mjere:

Uspostava koordiniranog djelovanja i partnerskih mreža

Kako bi se aktivnosti odvijale u sinergiji, nužno je uspostaviti jasne mehanizme koordinacije između TZ Grad Lipik, Grad Lipik, privatnog sektora, udruga i drugih relevantnih aktera. Redovita međusektorska komunikacija, zajednički sastanci, savjetovanja i radionice osigurat će usklađenost ciljeva i efikasniju raspodjelu resursa. Istodobno, poticanje suradnje između javnog i privatnog sektora kroz zajedničke projekte doprinijet će većem učinku i održivijim rezultatima. TZ Grad Lipik ima zadatak olakšati ove procese strateškim povezivanjem dionika i pružanjem operativne podrške.

Sustavno praćenje provedbe i analiza učinka

Plan treba pratiti kroz jasno definirane indikatore uspješnosti. To uključuje mjerljive podatke kao što su broj dolazaka, trajanje boravka, povećanje prihoda u sektoru turizma, pokretanje novih proizvoda, te utjecaj na zapošljavanje. Definiranim obveznim pokazateljima održivosti destinacije omogućit će se praćenje učinaka provedbe plana i njegovo pravovremeno prilagođavanje stvarnim potrebama i okolnostima. Periodične analize omogućit će detekciju problema i proaktivno prilagođavanje smjera razvoja. Izvješća o ostvarenim rezultatima trebaju se sastavljati na godišnjoj razini i koristiti kao podloga za unaprjeđenje Plana.

Održivo financiranje i strateško planiranje ulaganja

Učinkovita provedba plana zahtijeva jasno definiranu financijsku konstrukciju. To podrazumijeva kombinaciju lokalnih i regionalnih izvora financiranja, nacionalnih potpora te povlačenje sredstava iz fondova EU. Razvojna agencija Požeško-slavonske županije-PANORA ima važnu funkciju u pripremi i prijavi projekata, kao i u praćenju natječaja i edukaciji lokalnih partnera o mogućnostima financiranja. Dugoročna održivost mora se temeljiti na povećanju konkurentnosti destinacije i stvaranju dodane vrijednosti kroz pametne investicije u infrastrukturu, ljudske resurse i digitalizaciju.

Jačanje znanja i vještina svih uključenih aktera

Edukacija dionika ključna je za uspostavu uspješnog i suvremenog turističkog upravljanja. Kroz specijalizirane radionice, seminare i programe osposobljavanja potrebno je povećati razinu kompetencija lokalnih aktera, osobito u područjima upravljanja projektima, marketinga destinacije, digitalnih alata i održivog razvoja. Poseban naglasak treba staviti na osnaživanje poduzetnika i javnih službi. U ovom segmentu, organizacijsku i mentorsku ulogu može preuzeti TZ Grada Lipika, Grad Lipik ili Razvojna agencija Požeško-slavonske županije- PANORA.

Transparentna komunikacija i promocija Plana

Uspješna provedba Plana zahtijeva i jasno definiranu komunikacijsku strategiju. Redovita i transparentna informiranost lokalnog stanovništva, dionika i šire javnosti o ciljevima, aktivnostima i postignućima Plana doprinosi većem povjerenju, boljoj suradnji i aktivnijem sudjelovanju zajednice. Korištenjem lokalnih medija, društvenih mreža, javnih tribina i info-materijala, TZ Grada Lipika i Grad Lipik mogu osigurati veću vidljivost Plana te potaknuti uključivanje građana u njegovu provedbu. Istodobno, kvalitetna promocija turističkih projekata proizašlih iz Plana povećava atraktivnost destinacije i doprinosi prepoznatljivosti na tržištu.

Fleksibilnost i prilagodba Plana upravljanja novim okolnostima

Globalno i nacionalno turističko tržište podložno je brzim promjenama, stoga Plan mora ostati otvoren za izmjene i prilagodbe. U slučaju nepredviđenih okolnosti – bilo da su gospodarske, političke, društvene ili tehnološke prirode – potrebno je brzo reagirati i revidirati planirane aktivnosti. Redovito praćenje situacije na terenu omogućit će učinkovito upravljanje rizicima i bolje iskorištavanje prilika. U tom pogledu, Razvojna agencija Požeško-slavonske županije, ali i državna tijela mogu pomoći u razradi alternativnih rješenja i pronalaženju novih izvora financiranja ili institucionalne podrške.

9. Izvješće o provedbi

Provedba plana upravljanja destinacijom Grada Lipika zahtijeva kontinuirano praćenje i redovito izvještavanje svih dionika odgovornih za održivi razvoj destinacije. Ključno je odrediti odgovarajuće vremenske okvire za provjeru napretka, kako bi se pravovremeno prepoznale eventualne prepreke i izazovi. Ako se uoče problemi, negativne posljedice ili neostvarenje predviđenih ciljeva i aktivnosti, potrebno je obavijestiti predstavničko tijelo lokalne ili regionalne samouprave. To omogućuje pravovremenu prilagodbu plana.

Turističko vijeće TZ Grad Lipik dužno je do 31. ožujka tekuće godine dostaviti izvještaj o provedbi plana za prethodnu godinu predstavničkom tijelu jedinice lokalne ili regionalne samouprave.

10. Literatura

1. Bioportal. Web portal Informacijskog sustava zaštite prirode. GIS preglednik. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://bioportal.hr/gis/>
2. Drobac, V., Mrvica Mađarac S. (2020). Ekonomska struktura stanovništva u Europskoj Uniji. Zbornik radova 5. Međunarodne znanstvene studentske konferencije SKEI 2020 / Grivec, M. (ur.). Novo Mesto: Univerza v Novem mestu, 2020.76-88.
3. Državni zavod za statistiku (2001). Naselja i stanovništvo Republike Hrvatske 1857.-2001. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: https://web.dzs.hr/PXWeb/Menu.aspx?px_type=PX&px_db=Naselja+i+stanovni%5a1tvo+Republike+Hrvatske&px_language=hr
4. Državni zavod za statistiku (2011). Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. Kontingenti stanovništva po gradovima/općinama. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://web.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/censustabsxls.htm>
5. Državni zavod za statistiku (2021). Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima. Dostupno na mrežnoj stranici: https://podaci.dzs.hr/media/rqybclnx/popis_2021-stanovnistvo_po_naseljima.xlsx
6. Državni zavod za statistiku (2021). Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. Stanovništvo staro 15 i više godina prema ekonomskoj aktivnosti, starosti i spolu po gradovima/ općinama, Popis 2021. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://dzs.gov.hr/u-fokusu/popis-2021/88>
7. Državni zavod za statistiku (2021). Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi, starosti i spolu po gradovima/općinama. Dostupno na mrežnoj stranici: https://podaci.dzs.hr/media/td3jvrbu/popis_2021-stanovnistvo_po_gradovima_opcinama.xlsx
8. Državni zavod za statistiku (2022). Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. Stambene jedinice prema broju kućanstava i članova kućanstava po gradovima i općinama. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://dzs.gov.hr/u-fokusu/popis-2021/88>
9. Državni zavod za statistiku (2022). Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. Zaposleni prema područjima djelatnosti, starosti i spolu. Dostupno na mrežnoj stranici: https://podaci.dzs.hr/media/td3jvrbu/popis_2021-stanovnistvo_po_gradovima_opcinama.xlsx
10. Državni zavod za statistiku (2024). Geostat. Gustoća naseljenosti po JLS i naseljima. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://geostat.dzs.hr/>
11. Državni zavod za statistiku (2024). Turizam u 2023. godini. Dostupno na mrežnoj stranici: https://podaci.dzs.hr/media/pt0dpwn5/si-1731_turizam-u-2023.pdf
12. Europska komisija (2016). The European Tourism Indicator System. ETIS toolkit for sustainable destination management. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4b90d965-eff8-11e5-8529-01aa75ed71a1/language-en>
13. eVisitor(2025). Sustav eVisitor. Nepublicirani podaci.
14. Fina Info.BIZ. Poduzetnici. Pregled. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://infobiz.fina.hr/dashboard/entrepreneurs/statistics/8959fd1e-63a2-4e10-b3b7-1de74eb7943f>
15. HAKOM d.o.o. Interaktivni preglednik dostupnosti širokopojasnog pristupa. Dostupno na mrežnoj stranici: https://ekarta.hakom.hr/portal/apps/experiencebuilder/experience/?data_id=dataSource_1-18c69d78cb3-layer-5%3A341&id=4955eb9f79d34e7583e4c6fdb6817c70&page=Page&views=View-2
16. Hrvatske ceste (2024). Brojenje prometa na cestama Republike Hrvatske 2023. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: https://hrvatske-cesta.hr/uploads/documents/attachment_file/file/1804/Brojenje_prometa_na_cestama_Republike_Hrvatske_godine_2023.pdf
17. Hrvatske ceste (2025). Geoportal javnih cesta RH. Dostupno na mrežnoj stranici: https://geoportal.hrvatske-cesta.hr/gis?OverlayLayer%3Ahc_opcine_mg=5037&c=448316%2C5017324&so=&z=8.0
18. Hrvatski zavod za zapošljavanje (2025). Mjesečni statistički bilten 31/1. HZZ, Područni ured Karlovac. Dostupno na mrežnoj stranici: https://www.hzz.hr/app/uploads/2025/02/KA_stat_bilten_01_2025.pdf
19. Hrvatski zavod za zapošljavanje. Statistika. Registrirana nezaposlenost. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://statistika.hzz.hr/Statistika.aspx?tipIzvjestaja=1>
20. <https://razvoj.gov.hr/UserDocsImages//O%20ministarstvu/Regionalni%20razvoj/indeks%20razvijenosti//Vrijednosti%20indeksa%20razvijenosti%20i%20pokazatelja%20za%20izracun%20indeksa%20razvijenosti.pdf>
21. HZMO (2025). O HZMO-u. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://www.mirovinsko.hr/hr/djelatnost-i-ustrojstvo/36>
22. Institut za turizam (2024). Indeks turističke razvijenosti 2018. i 2023. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://www.iztg.hr/hr/itr/>
23. Institut za turizam (2024). Indeks turističke razvijenosti za 2023. godinu po JLS. Dostupno na mrežnim stranicama: <https://www.iztg.hr/hr/itr>
24. Magaš, D. (2013). Geografija Hrvatske. Zadar: Sveučilište u Zadru, Odjel za geografiju i Izdavačka kuća Meridijani, Zadar.
25. Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja (2017). Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://mpgi.gov.hr/o-ministarstvu/djelokrug/prostorno-uredjenje-3335/strategija-prostornog-razvoja-republike-hrvatske/4096>
26. Ministarstvo kulture i medija (2025). Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://registar.kulturnadobra.hr/#/>
27. Ministarstvo prostornog uređenja Republike Hrvatske (1997). Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://mpgi.gov.hr/o-ministarstvu/djelokrug/prostorno-uredjenje-3335/strategija-prostornog-razvoja-republike-hrvatske/4096>, Odluka o izmjenama i dopunama Strategije prostornog uređenja Republike Hrvatske (2013). Dostupno na mrežnoj stranici: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_06_76_1533.html, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja (1999). Program prostornog uređenja Republike Hrvatske. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://mpgi.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Prostorno/ProgramRH/program-knjiga.pdf>, Odluka o izmjeni i dopuni Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske (2013). Dostupno na mrežnoj stranici: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_07_84_1871.html
28. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU (2018). Indeks razvijenosti i pokazatelji za izračun indeksa razvijenosti 2018. godine (razdoblje 2014.-2016). Dostupno na mrežnoj stranici: https://razvoj.gov.hr/UserDocsImages//O%20ministarstvu/Regionalni%20razvoj/indeks%20razvijenosti//Vrijednosti%20indeksa%20razvijenosti%20i%20pokazatelja%20za%20izracun%20indeksa%20razvijenosti_jedinice%20lokalne%20samouprave.pdf

29. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU (2024). Indeks razvijenosti i pokazatelji za izračun indeksa razvijenosti 2024. godine (razdoblje 2020.-2022.). Dostupno na mrežnoj stranici:
30. Ministarstvo turizma i sporta (2021).Pravilnik o javnoj turističkoj infrastrukturi (NN126/21). Dostupno na mrežnoj stranici: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2021_12_136_2248.html
31. Ministarstvo turizma i sporta (2023). Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: https://mint.gov.hr/UserDocsImages/2023_dokumenti/Nacionalni%20plan%20razvoja%20odr%C5%BEivog%20turizma%20do%202027.%20godine%20i%20Akcijski%20plan%20do%202025.%20godine.pdf
32. Ministarstvo turizma i sporta (2024). Smjernice i upute za izradu Plana upravljanja destinacijom. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://mint.gov.hr/alati-za-upravljanje-razvojem-turizma-u-destinaciji/23970>
33. Ministarstvo turizma i sporta RH, Ministarstvo znanosti i obrazovanja RH i Institut za turizam (2023). Izrada indikatora održivosti turizma kao podloge novog zakona u turizmu (Element 5.). Dostupno na mrežnoj stranici: https://mint.gov.hr/UserDocsImages/2024_dokumenti/240130_npoo_dokum-indikat.pdf
34. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (2025). Središnja lovna evidencija. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://sle.mps.hr/huntingGroundPublic/index>
35. Mostarac K. i Blašković-Zavada J. (2022). Poštanska Mreža. Sveučilište u Zagrebu: Fakultet prometnih znanosti. Dostupno na mrežnoj stranici: <file:///C:/Users/TomislavPintari%C4%87/Downloads/Po%C5%A1tanska%20mre%C5%BEa%20-%20fakultetski%20priru%C4%8Dnik.pdf>
36. Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_02_13_230.html
37. Nejašmić, I. (1992). Promjene u dobno-spolnom sastavu stanovništva istočno jadranskog otočja (1953-1991), Acta Geographica Croatica, 27, Zagreb, 15-34.
38. Odluka o donošenju mreže hitne medicine i sanitetskog prijevoza. Mreža hitne medicine i sanitetskih prijevoza Zavoda za hitnu medicinu Požeško-slavonske županije. Narodne novine broj NN 134/23
39. Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti. Dostupno na mrežnoj stranici: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2024_01_3_60.html
40. Pravilnik o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta. Narodne novine broj 112/24.
41. Pravilnik o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom. Narodne novine broj 112/24.
42. Pravilnik o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma. Narodne novine broj 112/24.
43. Pravilnik o sustavu eVisitor. Narodne novine broj 43/20.
44. Program građenja i održavanja javnih cesta za razdoblje od 2017. do 2020. godine. Narodne novine broj 47/17
45. Službena stranica Ministarstva turizma i sporta (2022). Europska komisija objavila Tranzicijski put za turizam. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://mint.gov.hr/vijesti/europska-komisija-objavila-tranzicijski-put-za-turizam/22909>
46. Službena stranica Ministarstva turizma i sporta (2022). Globalno vijeće za održivi turizam (GSTC) objavilo novu verziju kriterija za mjerenje održivosti destinacije. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://mint.gov.hr/odrzivi-turizam-22984/globalno-vijece-za-odrzivi-turizam-gstc-objavilo-novu-verziju-kriterija-za-mjerenje-odrzivosti-destinacije/23193>
47. Službena stranica Svjetske zdravstvene organizacije (WHO). Disability. Dostupno na mrežnoj stranici: https://www.who.int/health-topics/disability#tab=tab_1
48. Službena stranica UN Tourism. Accessible travel „a game changer“ for destinations and businesses. Dostupno na mrežnoj stranici: https://www.unwto.org/news/un-tourism-accessible-travel-a-game-changer-for-destinations-and-businesses?utm_source=chatgpt.com
49. Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine (2023). Dostupno na mrežnoj stranici: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2023_01_2_18.html
50. Udruga hrvatskih tržnica (2022). Strategija održivog razvoja hrvatskih tržnica 2022.-2027. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://www.uht.hr/download/Strategija%20razvoja%20hrvatskih%20tr%C5%BEnica%20UHT%202027.pdf>
51. Wertheimer-Baletić, A. (1999). Stanovništvo i razvoj. Zagreb: Mate.
52. Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19,144/20)
53. Zakon o područjima posebne državne skrbi. Narodne novine broj 86/08, 57/11, 51/13, 148/13, 76/14, 147/14, 18/15, 106/18.
54. Zakon o prostornom uređenju. Narodne novine broj 153/13, 65/17, 144/18, 39/19, 98/19 i 67/23.
55. Zakon o socijalnoj skrbi. Narodne novine broj 18/22, 46/22, 119/22, 71/23, 156/23, 61/25
56. Zakon o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma Narodne novine broj 52/19 i 42/20.
57. Zakon o turizmu. Narodne novine broj 156/23.
58. Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. Narodne novine broj NN 69/99, 151/03, 157/03, 100/04, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17, 90/18, 32/20, 62/20, 117/21, 114/22
59. Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19, NN 155/23).
60. Zakon o zdravstvenoj zaštiti. Narodne novine broj 100/18, 125/19, 147/20, 119/22, 156/23, 33723 i 36/24

Popis slika:

<i>Slika 1. Prikaz smještaja Grada Lipika odnosno obuhvata destinacije Grada Lipika za koji se izrađuje plan upravljanja destinacijom. Izvor: Level Project d.o.o.</i>	<i>12</i>
<i>Slika 2. Naselja Grada Lipika. Izvor: Level Project d.o.o.</i>	<i>13</i>
<i>Slika 3. Zaposleni prema nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD) na području Grada Lipik 2021. godine. Izvor: DZS (2023), Popis stanovništva 2021.</i>	<i>22</i>
<i>Slika 4. Ukupni dolasci turista (domaći i strani) i ukupna noćenja turista (domaći i strani) na područje Grada Lipika u razdoblju od 2018. do 2024. godine. Izvor: eVisitor.</i>	<i>37</i>
<i>Slika 5. Broj dolazaka i broj noćenja domaćih i stranih turista u Grad Lipik u razdoblju 2018. - 2024. Izvor: eVisitor.</i>	<i>39</i>
<i>Slika 6. Grafički prikaz sezonalnosti dolaska turista (domaći i strani) na područje Grada Lipika u razdoblju od 2018. – 2024. godine. Izvor: eVisitor.</i>	<i>41</i>
<i>Slika 7. Grafički prikaz sezonalnosti noćenja na području Grada Lipika u razdoblju od 2018. do 2024. godine. Izvor: eVisitor.</i>	<i>42</i>
<i>Slika 8. Analiza dolazaka i noćenja domaćih turista iz okolnih županija na području Grada Lipika 2024. godine. Izvor: eVisitor.</i>	<i>43</i>
<i>Slika 9. Analiza dolazaka i noćenja stranih turista na području Grada Lipika prema zemlji dolaska u 2024. godini. Izvor: eVisitor.</i>	<i>43</i>
<i>Slika 10. Broj turista po starosti na području destinacije Grada Lipika u 2024. godini. Izvor: eVisitor.</i>	<i>44</i>
<i>Slika 11. Prikaz rasprostranjenosti nepokretnog [gore] i pokretnog [dolje] širokopojasnog pristupa na području Grada Lipika. Izvor: HAKOM. Level Project d.o.o.</i>	<i>107</i>
<i>Slika 12. Cestovni promet na području Grada Lipika. Izvor: Hrvatske ceste d.o.o. Modificirao Level Project d.o.o.</i>	<i>113</i>
<i>Slika 13. Odgovor na pitanje „Imate li stalno prebivalište na području Grada Lipika?“. Izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.</i>	<i>154</i>
<i>Slika 14. Odgovor na pitanje „Koliko ste dugo stanovnik Grada Lipika?“.</i>	<i>155</i>
<i>Slika 15. Odgovor na pitanje „Mjesto u kojem živite?“.</i>	<i>155</i>
<i>Slika 16. Odgovor na pitanje „Spolna struktura?“.</i>	<i>156</i>
<i>Slika 17. Odgovor na pitanje „Dobna struktura?“.</i>	<i>156</i>
<i>Slika 18. Odgovor na pitanje „Najviši završen stupanj obrazovanja ?“.</i>	<i>157</i>
<i>Slika 19. Odgovor na pitanje „Koji je vaš status?“.</i>	<i>157</i>
<i>Slika 20. Odgovor na pitanje „Koji je oblik organizacije u kojoj radite?“.</i>	<i>158</i>
<i>Slika 21. Odgovor na pitanje „Mjesečna primanja kućanstva ?“. Izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.</i>	<i>159</i>
<i>Slika 22. Odgovor na pitanje „Koliko ste sveukupno zadovoljni razvojem turizma u Vašem mjestu?“.</i>	<i>159</i>
<i>Slika 23. Odgovor na pitanje „Vama i/ili članovima Vaše uže obitelji turizam je?“.</i>	<i>160</i>
<i>Slika 24. Odgovor na pitanje „Razmislite kako sve turizam utječe na svakodnevni život u Vašem mjestu – na lokalno gospodarstvo, okoliš, sigurnost u mjestu, društveni život, cijene i sl. ?“. Izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.</i>	<i>161</i>
<i>Slika 25. Odgovor na pitanje „Koliko se često susrećete s turistima u Vašem mjestu ?“.</i>	<i>163</i>
<i>Slika 26. Odgovor na pitanje „Koliko ste trenutno zadovoljni sa životom u Vašem mjestu ?“.</i>	<i>163</i>
<i>Slika 27. Odgovor na pitanje „Kako turistički razvoj utječe na duh Vašeg mjesta ?“.</i>	<i>164</i>
<i>Slika 28. Odgovor na pitanje „Kako turistički razvoj utječe na očuvanje tradicije, običaja i kulture Vašeg mjesta ?“.</i>	<i>165</i>

Slika 29. Odgovor na pitanje „ Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata – način iskorištavanja mineralnih i termalnih voda?“.....	165
Slika 30. Odgovor na pitanje „ Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata – način iskorištavanja konjičkog turizma?“.....	166
Slika 31. Odgovor na pitanje „ Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata – kulturni sadržaji?“.....	167
Slika 32. Odgovor na pitanje „ Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata – sportski sadržaji?“.....	168
Slika 33. Odgovor na pitanje „ Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata – događanja i manifestacije?“.....	168
Slika 34. Odgovor na pitanje „ Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata – zbrinjavanje otpada?“.....	169
Slika 35. Odgovor na pitanje „ Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata – uređenje zelenih površina (parkova, perivoja, područja uz atrakcije i sl.) ?“..... Izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.	170
Slika 36. Odgovor na pitanje „ Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata – prometna rješenja (pješačke i biciklističke staze, organizacija prometa, kružni tokovi, uspornici, signalizacija, odmorišta za turiste)?“..... izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.	171
Slika 37. Odgovor na pitanje „ Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata – parkirališta?“..... Izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.	171
Slika 38. Odgovor na pitanje „ Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata – ugostiteljska ponuda?“..... Izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.	172
Slika 39. Odgovor na pitanje „ Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata – povezanost OPG-a sa lokalnim restoranima i kafićima?“..... Izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.	173
Slika 40. Odgovor na pitanje „ Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata – kvaliteta života?“..... izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.	174
Slika 41. Odgovor na pitanje „ Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata – upravljanje turizmom?“..... Izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.	174
Slika 42. Odgovor na pitanje „S obzirom na trenutne projekte i aktivnosti u turizmu Grada Lipika, kako vidite turizam Grada Lipika za 5 godina?“..... Izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.	175
Slika 43. Odgovor na pitanje „Spolna struktura?“.....	177
Slika 44. Odgovor na pitanje „Dobna struktura?“.....	178
Slika 45. Odgovor na pitanje „Najviši završen stupanj obrazovanja ?“.....	178
Slika 46. Odgovor na pitanje „Mjesečna primanja kućanstva ?“..... Izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.	179
Slika 47. Odgovor na pitanje „Vi ste – zaokružite što Vas najbolje opisuje (samo jedan odgovor)“..... Izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.	180
Slika 48. Odgovor na pitanje „Vaša zemlja stalnog boravka je?“..... Izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.	180
Slika 49. Turisti i jednodnevni posjetitelji prema mjestu boravka u Republici Hrvatskoj“..... Izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.	181
Slika 50. Odgovor na pitanje „Vrsta smještajnog objekta u kojem odsjedate u ovom mjestu (komercijalni smještaj)?“..... Izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.	182

Slika 51. Odgovor na pitanje „Koliko ste zadovoljni svojim cjelokupnim boravkom u ovoj destinaciji?“. Izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.	184
Slika 52. Odgovor na pitanje „U kojoj mjeri je boravak u ovoj destinaciji ispunio Vaša očekivanja?“. Izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.	185
Slika 53. Odgovor na pitanje „Kako biste ocijenili svoj boravak u ovoj destinaciji?“. Izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.	186
Slika 54. Odgovor na pitanje „Koliko je vjerojatno da ćete ovo mjesto preporučiti prijateljima, rodbini ili kolegama?“. Izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.	187

Popis tablica:

Tablica 1. Dionici uključeni u izradu Plana upravljanja destinacijom Grada Lipika. Izvor: Level Project d.o.o.	3
Tablica 2. Profil destinacije Grada Lipika.	9
Tablica 3. Kretanje broja stanovnika Požeško-slavonske županije i Grada Lipika u razdoblju 1991.-2021. godine. Izvor: DZS.	19
Tablica 4. Broj stanovnika po naseljima na području Grada Lipik 2011. i 2021. godine te međupopisna promjena. Izvor: DZS (2013), Popis stanovništva 2011. i DZS (2022), Popis stanovništva 2021.	20
Tablica 5. Spolni i dobni sastav Grada Lipika. Izvor: DZS (2022), Popis stanovništva 2021. godine.	21
Tablica 6. Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi u Gradu Lipiku za godinu 2021. Izvor: DZS (2022), Popis stanovništva 2021.	22
Tablica 7. Strateško-planski dokumenti globalne, državne, regionalne i lokalne razine s kojima je Plan upravljanja Grada Lipika usklađen, izvor: UN, MRRFEU, MINTS, PŽS, Grad Lipik i Institut za turizam	27
Tablica 8. Kretanje broja dolazaka i noćenja domaćih i stranih turista te njihovo prosječno trajanje boravka u razdoblju od 2018. do 2024. godine na području Grada Lipika. Izvor: eVisitor.	36
Tablica 9. Kretanje broja dolazaka i noćenja korisnika Toplica Lipik – Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju u 2023. i 2024. godini. Izvor: eVisitor.	38
Tablica 10. Sezonalnost dolazaka turista (domaći i strani) na područje Grada Lipika po mjesecima u razdoblju od 2018. do 2024. godine. Izvor: eVisitor.	41
Tablica 11. Sezonalnost noćenja turista (domaći i strani) na području Grada Lipika po mjesecima u razdoblju od 2018. do 2024. godine. Izvor: eVisitor.	42
Tablica 12. Smještajni kapaciteti na području destinacije Grada Lipika (2025.). Izvor: eVisitor.	46
Tablica 13. Smještajni kapaciteti Toplica Lipik - Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju u razdoblju 2023.-2025. godine. Izvor: Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju. Npublicirani podaci.	47
Tablica 14. Ugostiteljski objekti sukladno Zakonu o ugostiteljskoj djelatnosti na području Grada Lipika. Izvor: TZ Grada Lipika, terensko istraživanje Level Project d.o.o.	48
Tablica 15. Turističke usluge prema Zakonu o pružanju usluga u turizmu na području destinacije Grada Lipika, obradio Level Project d.o.o.	55
Tablica 16. Popis primarne i sekundarne infrastrukture na području Grada Lipika	102

Tablica 17. Državne ceste na području Grada Lipika. Izvor: CPA d.o.o, Izvješće o stanju u prostoru Grada Lipika, 2023.....	114
Tablica 18. Županijske ceste na području Grada Lipika. Izvor: CPA d.o.o, Izvješće o stanju u prostoru Grada Lipika, 2023.....	114
Tablica 19. Lokalne ceste na području Grada Lipika. Izvor: CPA d.o.o, Izvješće o stanju u prostoru Grada Lipika, 2023.	114
Tablica 20. Željezničke pruge na području Grada Lipika. Izvor: CPA d.o.o, Izvješće o stanju u prostoru Grada Lipika, 2023.....	116
Tablica 21. Popis turističkih atrakcija i njihove pristupačnosti osobama s invaliditetom. Izvor: Level project d.o.o, terenski obilazak.	130
Tablica 22. Registrirane nezaposlene osobe sa prebivalištem u Gradu Lipiku. Izvor: HZZ, Područni ured Požega, Mjesečni bilten (prosinac 2020. - prosinac 2024.)	138
Tablica 23. Profil konkurentske destinacije – Općina Stubičke Toplice. Izvor: eVisitor.	144
Tablica 24. Profil konkurentske destinacije – Općina Podčetrtek. Izvor: eVisitor.	145
Tablica 25. Profil konkurentske destinacije – Općina Sveti Martin na Muri. Izvor: eVisitor.	147
Tablica 26. Odabrani pokazatelji konkurentskih destinacija, izvor: DZS, SISTAT, 2023	148
Tablica 27. Komparativna analiza Grada Lipika s konkurentima u neposrednom okruženju. Izvor: DZS (2023). Turizam u 2023. godini., Institut za turizam (2024). Indeks turističke razvijenosti 2024. godine.	150
Tablica 28. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete smještaja na području Grada Lipika.	192
Tablica 29. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete ugostiteljstva na području Grada Lipika.	193
Tablica 30. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete zdravstvenog i wellness turizma na području Grada Lipika.	194
Tablica 31. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete konjičkog turizma na području Grada Lipika.	195
Tablica 32. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete kulturnog turizma na području Grada Lipika.	197
Tablica 33. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete manifestacija na području Grada Lipika.	198
Tablica 34. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete ruralnog turizma Grada Lipika.	199
Tablica 35. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete cikloturizma na području Grada Lipika.	200
Tablica 36. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete industrijskog turizma na području Grada Lipika.	201
Tablica 37. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete ekoturizma na području Grada Lipika.	202
Tablica 38. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete MICE turizma na području Grada Lipika.	203
Tablica 39. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete memorijalnog i vjerskog turizma na području Grada Lipika.	204
Tablica 40. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete arheologije na području Grada Lipika.	205
Tablica 41. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete sportskog ribolova na području Grada Lipika.	206

Tablica 42. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete lovstva na području Grada Lipika.	207
Tablica 43. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete planinarenja na području Grada Lipika.	208
Tablica 44. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete adrenalinskih sportova na području Grada Lipika.	209
Tablica 45. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete vanjskih bazena Lipik na području Grada Lipika.	210
Tablica 46. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete Sportskog centra Lipik na području Grada Lipika.	211
Tablica 47. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete Jezera Raminac na području Grada Lipika.	212
Tablica 48. Popis obveznih pokazatelja održivosti na razini destinacije. Izvor: Pravilnik o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma. Narodne novine broj 112/24.	214
Tablica 49. Obavezni pokazatelj održivosti - Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone (ZL-1).	215
Tablica 50. Obavezni pokazatelj održivosti - Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom (ZL-2).	216
Tablica 51. Obavezni pokazatelj održivosti - Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji (ZT-1).	217
Tablica 52. Obavezni pokazatelj održivosti - Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom (PD-1).	218
Tablica 53. Obavezni pokazatelj održivosti - Broj organiziranih turističkih ambulanti (SD-1). .	219
Tablica 54. Obavezni pokazatelj održivosti - Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku destinacije (izraženo po osobi i po noćenju) (UVR-1).	220
Tablica 55. Obavezni pokazatelj održivosti - Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone) (GO-1).	221
Tablica 56. Obavezni pokazatelj održivosti - Udio zaštićenih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite) (BR-1).	223
Tablica 57. Obavezni pokazatelj održivosti - Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije (UEN-1).	224
Tablica 58. Obavezni pokazatelj održivosti - Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika (UPK-1).	225
Tablica 59. Obavezni pokazatelj održivosti - Ukupan broj turista u mjesecu s najvećim opterećenjem (TP-1).	227
Tablica 60. Obavezni pokazatelj održivosti - Prosječna duljina boravka turista u destinaciji (TP-2).	227
Tablica 61. Obavezni pokazatelj održivosti - Broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane.	228
Tablica 62. Obavezni pokazatelj održivosti - Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (PGS-2).	230
Tablica 63. Obavezni pokazatelj održivosti - Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija (TI-1).	231

<i>Tablica 64. Obavezni pokazatelj održivosti - Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom (OUD-1).....</i>	<i>232</i>
<i>Tablica 65. Obavezni pokazatelj održivosti - Broj ostvarenih noćenja u smještajnim objektima destinacije po hektaru izrađenog građevinskog područja JLS (OUP-1).</i>	<i>233</i>
<i>Tablica 66. Popis ciljeva, mjera i aktivnosti Plana upravljanja destinacijom Grada Lipika.....</i>	<i>254</i>

